

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשַׁת וַיִּקְרָא

תַּרְגוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוֹמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:
אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו
ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

פְּרִשְׁת וַיִּקְרָא

(זוהר חלק ג' - דף ב ע"א)

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיה ז) שֶׁאֵל לָךְ אֹת מִעַם ה' אֶלְהִיךָ תַעֲמֶק שְׂאֵלָה אוּ הִגִּיבָה לְמַעְלָה. הַסֵּתֶבֶלְתִּי בְּדוֹרוֹת רֵאשׁוֹנִים וְדוֹרוֹת אַחֲרֹנִים, מַה בֵּין דוֹרוֹת רֵאשׁוֹנִים לְדוֹרוֹת אַחֲרֹנִים? הַדוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים הָיוּ יוֹדְעִים וּמִתְבּוֹנְנִים בְּחֻמְכָּה הָעֲלִיוֹנָה וַיּוֹדְעִים לְצַרֵּף הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּתְּנוּ לְמֹשֶׁה בְּסִינַי, וְאִפְלוּ הָרָשָׁעִים שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל הָיוּ יוֹדְעִים בְּתוֹךְ הָאוֹתִיּוֹת אֵת הַחֻמְכָּה הָעֲלִיוֹנָה, וַיּוֹדְעִים בְּתוֹךְ הָאוֹתִיּוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת וְתוֹךְ הָאוֹתִיּוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת חֻמְכָּה לְהִנְהִיג אֵת הַמַּעֲשִׂים בְּעוֹלָם תְּהִיָּה.

מִשּׁוֹם שֶׁכָּל אֹת וְאֹת שֶׁנִּמְסְרָה לְמֹשֶׁה, הָיוּ מִתְעַטְרוֹת וְעוֹלוֹת עַל רֵאשֵׁי הַחַיּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, וְכָל הַחַיּוֹת הָיוּ מִתְעַטְרוֹת בְּהֵן, וּפּוֹרְחוֹת לְתוֹךְ הָאֲוִיר שֶׁיּוֹרֵד מִתּוֹךְ הָאֲוִיר הָעֲלִיוֹן, בְּקִיק וְלֹא יְדוּעַ.

וְעוֹלוֹת וַיִּזְרְדוּת אֹתֵינוּת גְּדוּלוֹת וְאוֹתֵינוּת דְּקוֹת.
הָאוֹתֵינוּת הַגְּדוּלוֹת יִזְרְדוּת מִתּוֹךְ הַהִיכָל
הָעֲלִיזוֹן הַטָּמִיר שֶׁל הַכֹּל, וְהָאוֹתֵינוּת הַדְּקוֹת הָיוּ
יִזְרְדוּת מִתּוֹךְ הִיכָל אַחַר תַּחְתּוֹן, וְאַלְהָ וְאַלְהָ
נִמְסְרוּ לְמַעֲשֵׂה בְּסִינַי.

וְחִבּוּר הָאוֹתֵינוּת שְׁמֵת־חֲבָרוֹת בְּפֶתֶר בְּכָל אוֹת
וְאוֹת, כְּמוֹ א', אוֹת יְחִידָה, מִתְּחִבְרוֹת
עָמָה בְּפֶתֶר שְׁתֵּי אַחֲרוֹת לָהּ. וְכֵן כֵּלָן נִמְסְרוּ
לְמַעֲשֵׂה בְּסִינַי, וְכֵלָן נִסְתָּרוֹת בְּתוֹךְ הַחֲבָרִים.
אַשְׁרֵיהֶם.

שָׂאֵל לָךְ אוֹת - אוֹת מִמֶּנּוּ. שֶׁכֵּלָם הָיוּ נוֹסְעִים
בְּסוּד הָאוֹתֵינוּת. וְכֵן בְּרָחַב מַה פְּתוּב, (יהושע
ב) וְנִתְּתָם לִי אוֹת אֶמֶת, זוֹ אוֹת ו', שֶׁזוֹ נִקְרְאוֹת
אוֹת אֶמֶת. וְאִם תֹּאמַר שֶׁשָּׂאֵר הָאוֹתֵינוּת אֵינָן אֶמֶת
- כֵּן, אֵלֶּה הָאוֹת הַזֵּה נִקְרְאוֹת אוֹת אֶמֶת.

תַּעֲמִק שָׂאֵלָה - זוֹ אוֹת ה' אַחֲרוֹנָה שֶׁבַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ. אוֹ הַגִּבּוֹה לְמַעְלָה - זוֹ אוֹת יו"ד
הָרֵאשׁ שֶׁבַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. וְזֶהוּ סוּד הַפְּתוּב, שֶׁאֵל נֶאֱ

אות מעם ה' אלהיה, אות מן השם הקדוש, משמע
שכתוב מעם ה', שזהו שמו של
הקדוש-ברוך-הוא, אות אחת שבו, והמשכן עומד
על זה.

בא ראה, בשעלה הענן על המשכן ושרה עליו,
כל אותן המרכבות וכל ^(דף ב ע"ב) אותם כלי
המשכן שלמעלה, כלם היו בתוך הענן. מה
כתוב? (שמות מ) ולא יכול משה לבא אל אהל מועד
כי שכן עליו הענן. וכתוב, ויבא משה בתוך הענן,
(שם כד) ויהי משה בקר ארבעים יום וארבעים לילה.
אם משה לא היה יכול להכנס למשכן, למה היה
יושב בקר כל אותם ארבעים הימים?

אלא (כדי לקבל התורה בפעם אחרת, שחרי שני לוחות נשברו בראשונה,
ועתה היה בקר בבראשונה. אמר רבי יוסי, אם כן, וחרו כתוב (שמות
מ) ויגם משה את המשכן וכו', וכתוב ולא יכל משה לבא אל אהל מועד, וכתוב
ויהי משה בקר ארבעים יום ונגו'. וכתוב ויקרא אל משה ונגו'. משמע שמשה היה
בקר באותו זמן שקרא לו, וכתוב מאהל מועד, ואהל מועד לא היה בקר סיני,
שחרי ביניהם של ישראל היה? אמר לו, באותו זמן נשלמו ארבעים ימים,

וארבעים ימים הָיָה מִשֶׁה בָּהָר, וְעַנְנֵי אֶחָד עָלְיוֹן הָיָה מִתְקַוֵּן הַמִּשְׁכָּן וּמִתְקַוֵּן
הַשְּׁלֶחָנוֹת מִכָּל אוֹתָן רוּחוֹת קְדוֹשׁוֹת לְהִתְקַוֵּן מְקוֹם, שְׁחֵרִי) שְׁנֵי עֲנָנִים
הָיוּ (ב"א עֲנַן הַמַּאִיר וְעֲנַן הַמַּחֲשִׁיב), אֶחָד שֹׁנֵבֵנִים בּוֹ מִשֶׁה,
וְאֶחָד שֹׁשְׂרוּי הָיָה עַל הַמִּשְׁכָּן. בֹּא וּרְאֵה מַה
כָּתוּב, (שְׁמוֹת ט) וּכְבוֹד ה' מָלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן. מִלֵּא
לֹא כָתוּב, אֵלֹא מִלֵּא, שְׁחֵרִי שָׁלֵם לְמַעַלָּה
וּלְמַטָּה, עִם הַמִּשְׁכָּן שְׁלֵמָה. תְּקוּן טָמִיר שֶׁיִּרְד
לְמַטָּה וְנִתְקַנָּה הַשְּׁכִינָה.

אַרְבָּעָה צְדָדִים שֶׁל מַחֲנוֹת נִגְנְזוּ. תְּקוּן רֵאשׁוֹן שֶׁל
מִשְׁמָרָה אַחַת מֵאוֹתָן אַרְבַּע מַחֲנוֹת,
הַכֹּל עַד שְׁחֵתֶתְקַנּוּ. הֵרֵאשׁוֹן לְצַד יָמִין צְדָקִיא"ל,
הַמְּמַנָּה הַגְּדוֹל, גְּדוֹל הַמַּחֲנוֹת, שֶׁהוּא תַּחַת שְׁלֵמוֹנו
שֶׁל מִיכָא"ל, וְעַמּוֹ הָיוּ מִתְּתַקְּנִים כָּל אוֹתָם
הַמַּחֲנוֹת תַּחַת יְדוֹ.

וּמְמַנָּה אֶחָד הוֹקֵם עַל אַרְבַּע שְׁלֵשׁ, אַרְבַּע לְמַטָּה,
לְפִי שְׁכָל אוֹתָם הַמַּחֲנוֹת הָעֲלִיּוֹנִים,
כְּשִׁינְדָדִים לְמַטָּה, מְשַׁנִּים אֶת הַשֵּׁם שְׁלָהֶם בְּשֵׁמוֹת
אַחֲרֵיָם. כְּשֵׁהֶם עֲלִיּוֹנִים, לֹא מְשַׁתַּנִּים לְעוֹלָמִים.

והמִמְנָה הָעֲלִיזָה תִּזְהַ צְדָקִיא"ל עוֹמֵד עֲלֵיהֶם
 לְפָנִים. אֹת אַחַת נּוֹצֵצַת עַל רְאִשֵׁיהֶם, וְהִיא א
 קַטְנָה. כְּשֶׁהָאֹת הַזֶּה נּוֹצֵצַת, כָּלֵם נוֹסְעִים לְאוֹתוֹ
 מְקוֹם שְׁנוֹצֵצַת הַתְּנוֹצְצוֹת הַזֶּה.

לְפָנִים מֵהֶם - רְזִיא"ל הַמְּנָה הַגָּדוֹל, גָּדוֹל
 הַמְּחַנּוֹת, שְׁעוֹמֵד לְפָנִים תַּחַת שְׁלֹמּוֹנוֹ
 שֶׁל מִיכָא"ל, וְעָמוּ כָּל אוֹתָם מְחַנּוֹת שְׁתַּחַת יָדוֹ,
 וּמְנָה אֶחָד עוֹמֵד עֲלֵיהֶם בַּשַּׁעַר, שְׁנִקְרָא
 רוֹמִיא"ל. וְסוֹכְבִים אוֹתוֹ י"ב מְמַנִּים, שָׁלֵשׁ שְׁלֵשׁ
 אַרְבַּע פְּעָמִים. וְרְזִיא"ל הַמְּנָה הַגָּדוֹל עוֹמֵד עַל
 כָּלֵם, שְׁלֵא הַשְּׁתָנָה שְׁמוֹ. אֹת אַחַת נּוֹצֵצַת עַל
 רֹאשׁוֹ שֶׁל כָּל אוֹתָם הַמְּחַנּוֹת, וְהִיא אֹת ר'. כְּשֶׁזֶּה
 נּוֹצֵצַת, כָּלֵם נוֹסְעִים לְאוֹתוֹ הַצֵּד שֶׁל אוֹתָהּ
 הַתְּנוֹצְצוֹת. הָאֹת הַזֶּה עוֹמֵדָת עַל הָעֵנֶשׁ שֶׁל מְנִלָּה
 הַסּוֹדוֹת, וְסִמְנָד - רִישׁ וְקִלּוֹן.

לְפָנִים מֵהֶם יוֹפִיא"ל הַמְּנָה הַגָּדוֹל, גָּדוֹל
 הַמְּחַנּוֹת, תַּחַת שְׁלֹמּוֹנוֹ שֶׁל מִיכָא"ל
 וְעָמוּ הָיוּ מְתַקְנִים כָּל אוֹתָם הַמְּחַנּוֹת שְׁתַּחַת יָדוֹ,

וְלֹא הִתְנַלוּ בָּאֵן בַּחֲשֹׁבוֹן, מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא נִשְׁלְמוּ בָּאֵן
 עַד שֶׁבָּאוּ לְבֵית עוֹלָמִים, שִׁשָּׁם כָּלֶם נִשְׁלְמוּ,
 וְהִתְרַבּוּ הַמַּחְנוֹת בְּשִׁלְמוֹת. וְכֵן שִׁאֲמַרְנוּ בָּאֵן, כָּל
 אוֹתָם הַמַּחְנוֹת שֶׁתַּחַת יָדוֹ, שֶׁנִּמְסְרוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
 לְחַכְמֵי עַמּוֹ וּמְמַנְהָ אַחַד עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, וְשָׁמוֹ
 חֲכַמֵי"ל, וַי"ב מְמַנִּים סוֹבְבִים אוֹתוֹ לְכָל עֶבֶר
 שֶׁלֹּשׁ שֶׁלֹּשׁ, כְּמוֹ שִׁאֲמַרְנוּ. וַיִּזְכֵּר"ל הַמְּמַנֵּה הַגָּדוֹל
 עוֹמֵד עַל כָּלֶם, שֶׁלֹּא מִשְׁתַּנֵּה שָׁמוֹ.

אוֹת אַחַת נוֹצֵצַת עַל רְאִשֵׁיהֶם שֶׁל כָּל הַמַּחְנוֹת
 הִלָּלוּ, וְהִיא הָאוֹת ק'. כְּשִׁזּוֹ נוֹצֵצַת, כָּלֶם
 נוֹסְעִים לְאוֹתוֹ הַצֵּד שֶׁל אוֹתָהּ הִתְנוֹצְצוֹת. הָאוֹת
 הַזֹּו ק' תְּלוּיָהּ בְּאֵוִיר, נִכְנָעַת שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם,
 וְעוֹלָה וַיִּזְרְדַת. שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הִלָּלוּ קר, הֵן
 אוֹתִיּוֹת שֶׁעוֹמְדוֹת בְּאֲמָצֵעַ. אַחַת הַמְּכַסֶּה עַל אוֹת
 א', וְאַחַת שֶׁמְכַסֶּה עַל אוֹת י', שֶׁהִיא אַחַר כָּד.

לְפָנִים מֵהֶם קְדוּמֵי"ל הַמְּמַנֵּה הַגָּדוֹל, גָּדוֹל
 הַמַּחְנוֹת, תַּחַת שִׁלְמוֹנוֹ שֶׁל מִיכָא"ל,
 עַמּוֹ הָיוּ מִתְּתַקְנִים כָּל אוֹתָם הַמַּחְנוֹת שֶׁתַּחַת יָדוֹ.

וּמִמֶּנּוּ אֶחָד עוֹמֵד עֲלֵיהֶם בַּשָּׂעָר, שֶׁנִּקְרָא אֲרִיא"ל.
 וי"ב מִמֵּנִים סוֹבְבִים אוֹתוֹ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ לְכָל צֶדֶה,
 וְהַמִּמֶּנּוּ הַזֶּה קְרוּמִיא"ל עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, שְׁלֹשׁ
 מִשְׁתַּנָּה שְׁמוֹ לְעוֹלָמִים. אוֹת אַחַת עוֹמֶדֶת וְנוֹצְצַת
 עַל רְאֲשֵׁיהֶם, וְהִיא הָאוֹת י'. (דף ג ע"א) כְּשִׁזּוֹ נוֹצְצַת,
 בְּלֶם נוֹסְעִים לְאוֹתָהּ הַתְּנוּצְצוֹת שְׁנוֹצְצַת. הָאוֹת
 ק' כְּפִי שְׂאֵמְרֵנוּ, מְכַסֶּה עַל הָאוֹת הַזֹּז י', ר' מְכַסֶּה
 עַל א'.

לְפָנַי וּלְפָנִים, בְּמָקוֹם שֶׁנִּקְרָא קֶדֶשׁ, נוֹצְצַת אוֹת
 אַחַת בְּפִסְתֵּר וּבִגְבִיזָה, וְהִיא הָאוֹת ו'. וְהָאוֹת
 ו' הַזֹּז נוֹצְצַת בְּהַתְּנוּצְצוֹת עַל כָּל הָאוֹתִיּוֹת, וְקוֹל
 יוֹצֵא מִבִּינֵיהֶן שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ, וְאִזּוּ מִכָּה
 הַהַתְּנוּצְצוֹת שֶׁל הָאוֹת ו' לְהַתְּנוּצְצוֹת שֶׁל הָאוֹת
 י', וַיּוֹצֵאת אוֹתָהּ הַתְּנוּצְצוֹת מִתּוֹךְ מְקוֹם (שֶׁנִּקְרָא קֶדֶשׁ)
 הַקֶּדֶשׁ, וּמִכָּה לְתוֹךְ הַהַתְּנוּצְצוֹת שֶׁל הָאוֹת י'.

וְאִזּוּ הַתְּנוּצְצוֹת הָאוֹת י' מִכָּה לְפָנִים הַתְּנוּצְצוֹת
 הָאוֹת ק', וַיּוֹצֵאת הַתְּנוּצְצוֹת הָאוֹת ק' וּמִכָּה
 לְתוֹךְ הַתְּנוּצְצוֹת הָאוֹת ר', וַיּוֹצֵאִים כָּל הַנִּיצוֹצוֹת

וּמִתְחַבְּרִים לְתוֹךְ הַתְּנוּצָצוֹת הָאוֹת א' שְׁעוֹמְדוֹת.
 וְהַקּוֹל הָיָה יוֹצֵא וּמִכָּה בְּכָל אוֹתָם הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁל
 הָאוֹתִיּוֹת כְּאַחַד, הַתְּנוּצָצוֹת הָאוֹת ו' בְּיִו"ד,
 הַתְּנוּצָצוֹת שֶׁל יו"ד בְּק', הַתְּנוּצָצוֹת שֶׁל ק' בְּר',
 וְהַתְּנוּצָצוֹת שֶׁל ר' בְּא'. וּמִתְחַבְּרִים חֲקוּקֵי
 הַנִּיצוֹצוֹת וְיוֹצְאִים אַחַר כָּה. וְאַחַר שְׁמֵת־חַבְּרִים
 בְּנִיצוֹצוֹתֵיהֶם, יוֹצֵא קוֹל מִבֵּינֵיהֶם, וּמִתְחַבְּרִים
 בְּסוּד זֶה וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וּמֹשֶׁה הָיָה מְסַתְּפֵל כָּל
 אוֹתָם הַיָּמִים שְׁלֹא נִכְנָם.

אַחַר כָּה חֲזְרוּ הָאוֹתִיּוֹת וְהָיוּ מִתְנַלְּלוֹת בְּמִקְלוֹ,
 בְּצִרוּפֵי הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּמְסְרוּ לְאָדָם בְּיַד עֶדֶן.
 הָאוֹת א' לְהַכְנִים לְתוֹךְ הַסֵּתֶר, לְמָקוֹם שֶׁנִּקְרָא
 קִדְשׁ, וְיוֹצֵאת ו', וְנוֹתְנַת מְקוֹם לְאוֹת א',
 וּמִתְחַבְּרֵת א' לְתוֹךְ ו' שְׁאַחֲרֶיהָ קר, וי' נִכְנָסֶת בֵּין
 ק' וְר', וְנִמְצָא קִיר. וְנִחְקְקוֹת וּמִתְנוּצָצוֹת כְּמוֹ
 מִקְדָּם, וְקוֹל יוֹצֵא מִבֵּינֵיהֶן, וּמִתְחַבְּרִים הַנִּיצוֹצוֹת
 שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת, וְיוֹצְאוֹת הַחוּצָה וּמִתְנַלְּלוֹת לְכָל
 אוֹתָם הַמַּחְנוֹת, שֶׁהָיוּ נוֹסְעִים עִם הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוֹ.
 וּכְשֵׁמֵת־חַבְּרִים הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת, מִכָּה קוֹל

בִּינֵיהֶם, הֵם נִרְאִים בַּחֲקִיקוֹתֵיהֶם לְכָל אֹתָן
הַמְרַכְבּוֹת אוֹקִיר. וְקוֹל חוֹזֵר מִבִּינֵיהֶם וְקוֹרֵא בֵּין
אֹתָן הַמְרַכְבּוֹת: (ישעיה יג) אוֹקִיר אֲנוֹשׁ מִפּוֹ וְאָדָם
מִכַּתֵּם אוֹפִיר.

אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שָׁרָאָה אֶת כָּל זֶה, אֲבָל
הַצְרוּף הַזֶּה לֹא נִרְאָה לְעֵינַי מֹשֶׁה, אֲלֵא
הַצְרוּף הַרְאֵשׁוֹן שֶׁהוּא וַיִּקְרָא, אֶת זֶה הָיָה רוֹאֶה
מֹשֶׁה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וְצָרוּף זֶה אַחֵר
לֹא מִגְּלִים לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁשָּׁבַחוּ שֶׁל אָדָם לֹא
מוֹדִיעִים לְפָנָיו, וְסִמְנָף - (במדבר יג) צֵאוּ שְׁלֹשְׁתֵּכֶם,
וְכַתוּב וַיִּקְרָא אַחֲרָן וּמִרְיָם, וְכַתוּב פֹּה אֵל פֹּה
אֲדַבֵּר בּוֹ, וְכַתוּב לֹא כֵן עֲבָדֵי מֹשֶׁה, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא
מוֹדִיעִים שָׁבַחוּ שֶׁל אָדָם לְפָנָיו.

עָלוּ הָאוֹתִיּוֹת, וְחִזְרוּ בְּכָל אֹתָם הַמַּחֲנֹת כְּמוֹ זֶה,
בַּצְרוּף הַזֶּה: אוֹקִיר. וְקוֹל יֵצֵא וְהִכְרִיז וְאָמַר:
אוֹקִיר אֲנוֹשׁ מִפּוֹ וְגו'. אַחֵר כִּף נִמְשְׁכוּ הָאוֹתִיּוֹת
וְהָיוּ נוֹצְצוֹת עַל רְאֵשֵׁי כָּל אֹתָן הַמְרַכְבּוֹת, וְשָׁכְכוּ
עַד שֶׁהִתְתַּקְּנוּ לְמַקוֹמוֹתֵיהֶן.

הָרֹאשׁ לְצַד שְׂמֵאל חֻקֵּי־ל', הַמְּמַנֶּה הַגָּדוֹל,
 גָּדוֹל הַמַּחֲנוֹת לְכָל אוֹתָם שְׁעוֹמְדִים
 לְשַׁעַר הַמִּשְׁכָּן, תַּחַת שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁל גְּבֻרֵי־ל'. וְעַמּוֹ
 מִתְּתַקְנִים בְּאוֹתוֹ הַשַּׁעַר כָּל אוֹתָם הַמַּחֲנוֹת
 שֶׁתַּחַת יָדוֹ, וּמְמַנֶּה אַחַד הָעֹמֵד עַל הַשַּׁעַר בַּחוּץ,
 וְשִׁמוֹ גְּבֻרֵי־ל'. וְעַמּוֹ י"ב מְמַנִּים שְׁסוֹבְבִים אוֹתוֹ
 שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ לְכָל צֶדֶד לְאַרְבָּעָה צְדָדִים.

וְאֵלוֹ שְׁנֵינּוֹת שֶׁל לְהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת בְּיַדֵיהֶם.
 וְהַמְּמַנֶּה הַזֶּה חֻקֵּי־ל' עוֹמֵד עֲלֵיהֶם לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה בְּפָנִים. אוֹת אַחַת נוֹצְצַת עַל רֹאשׁוֹ, וְהִיא
 הָאוֹת א'. שְׁחָרִי אֵלֶּה לֹא עוֹמְדִים וְלֹא שׂוֹאֲלִים
 (נוֹסְעִים) אֵלֶּה בְּסוּד שֶׁל א', שְׁחֵי־יָמִין, מִשּׁוֹם
 שְׂשֵׁמֵאל אֵין נוֹסְעַת אֵלֶּה בְּיָמִין. תְּיָמִין תָּמִיד
 נוֹסְעַת לְשֵׁמֵאל, שְׂא' אוֹת נוֹצְצַת וְיוֹצֵאת מִיָּמִין.
 וְאֵז נוֹסְעִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנוֹצְצַת אוֹתָהּ
 הַתְּנוֹצְצוֹת.

לְפָנִים מִפְּנֵי רַחֲטֵי־ל', גָּדוֹל הַמַּחֲנוֹת, שְׁעוֹמֵד
 בְּפָנִים תַּחַת שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁל גְּבֻרֵי־ל', וְעַמּוֹ

כָּל אֹתָם מִחֲנוֹת תַּחַת יָדוֹ, וּמִמִּנְהָ אֶחָד עֹמֵד
עֲלֵיהֶם בַּשַּׁעַר, שֶׁנִּקְרָא קִדְשֵׁי־אֵל, וְסוּבְבִים אֹתוֹ
י"ב מִמִּנִּים שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ אַרְבַּע פְּעָמִים. וְאֹתוֹ
הַמִּמִּנְהָ רִהֲטִיאֵל עֹמֵד עַל כָּלָם, שְׁלֹא מִשְׁתַּנָּה
שָׁמוֹ. אֹת אַחַת נוֹצְצַת עַל רְאֲשֵׁיהֶם שָׁל כָּל
הַמִּחֲנוֹת הַלְלוֹ, וְהָאֹת הַזֹּאת הִיא ז', וְהִיא מִתְחַלֶּפֶת
בְּתוֹךְ תִּקּוּן הַמִּשְׁכָּן בָּאוֹת ל'. זו מִתְחַלֶּפֶת
בְּסוּד שָׁל (במדבר כד) יוֹל מִים מְדֻלָּיו. וּמִתְחַלֶּפֶת
בְּחִקּוֹת שָׁל הָאוֹתִיּוֹת, וְנִקְרָא חֲלוּף ל'. בְּשׂוֹ
נוֹצְצַת עַל רֵאשִׁים שָׁל כָּל הַמִּחֲנוֹת הַלְלוֹ, אִז כָּלָם
נוֹסְעִים לְאוֹתוֹ צַד שָׁל אוֹתָהּ הַתְּנוּצְצוֹת.

לְפָנִים מִנְהָ קִפְצִיאֵל הַמִּמִּנְהָ הַגְּדוֹל, גְּדוֹל
הַמִּחֲנוֹת, תַּחַת שְׁלִטוֹנוֹ שָׁל גְּבִרִיאֵל,
וְעָמוּ הָיוּ מְתַקְנִים כָּל אֹתָם הַמִּחֲנוֹת שֶׁתַּחַת יָדוֹ,
הֵם נִמְסְרוּ לוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וּמִמִּנְהָ אֶחָד עֹמֵד
עֲלֵיהֶם שֶׁשָּׁמוֹ עֲזִיאֵל, וי"ב מִמִּנִּים סוּבְבִים אֹתוֹ
בְּכָל עֶבֶר שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ כְּפִי שֶׁהַקְּמָנוּ, וְקִפְצִיאֵל
הַמִּמִּנְהָ הַגְּדוֹל עֹמֵד עַל כָּלָם. אֹת אַחַת נוֹצְצַת
עַל רֵאשִׁים שָׁל כָּל הַמִּחֲנוֹת הַלְלוֹ, וְהִיא הָאוֹת ד',

וּכְלָם נוֹסְעִים לְאוֹתָהּ הַתְּנוּצָצוֹת שֶׁל אוֹתָהּ הָאוֹת.
הָאוֹת הַזֶּה תְּלוּיָה בְּתוֹךְ הָאוֹיֵר, עַל שְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת
אַחֲרוֹת.

לְפָנִים מִזֶּה שְׂמֵעִיא"ל הַמְּמַנָּה הַגְּדוֹל, זֶה מִתְחַלֵּף
לְאַרְבָּעָה שְׂמוֹת, בְּגִלְל שְׁלֵא עוֹמֵד
בְּחִקּוֹתָיו. לְפַעַמִּים לְצַד יָמִין וְלְפַעַמִּים לְצַד
שְׂמָאל, וְעַמּוֹ י"ב מְמַנִּים שְׂסוּכְבִּים אוֹתוֹ לְכָל עֶבֶר
שָׁלֵשׁ שָׁלֵשׁ, כְּמוֹ שְׂפִאֲרָנוּ, וְרַגְשִׁיא"ל הַמְּמַנָּה
הַגְּדוֹל עַל אֵלֶּה הֵי"ב, תַּחַת אוֹתוֹ הַמְּמַנָּה הָאַחֵר.
וְאוֹת אַחַת נוֹצָצַת עַל רְאִשֵׁיהֶם לְמַעְלָה, וְהָאוֹת
הַזֶּה הִיא הָאוֹת ה', וְזוֹ תְּלוּיָה בְּאוֹיֵר עַל כָּל שְׂאֵר
הָאוֹתֵיּוֹת בְּאוֹתָהּ הָאוֹת ד' שְׂאֲמָרְנוּ. אַרְבַּע אֵלוֹ
עוֹלוֹת מֵעַל כָּל שְׂאֵר הָאַחֲרוֹת, וּכְלָם נוֹסְעִים
לְאוֹתָהּ הַתְּנוּצָצוֹת שֶׁתְּלוּיָה מֵאוֹתָהּ הָאוֹת.

לְפָנַי וְלְפָנִים, בְּמָקוֹם שְׂנִקְרָא קִדְשׁ, נוֹצָצַת אוֹת
אַחַת בְּתוֹךְ סִתְרֵי הַקִּדְשׁ, וְהִיא הָאוֹת ם
הַסְּתוּמָה. זוֹ נוֹצָצַת בְּהַתְּנוּצָצוֹת עַל כָּל הָאוֹתֵיּוֹת,
וְיוֹצֵא קוֹל מִבֵּין הָאוֹתֵיּוֹת הַלְלוּ. אִזּוּ מִכָּה

הַתְּנוּצָצוֹת הָאֵלֶּת הַזֶּה, וְנוֹטְלֵת שְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת
 אַחֲרוֹת נוּצָצוֹת שְׁתֵּילוֹיֹת בְּאוֹר, וְהֵן ד' ה' וְנִשְׁאָר
 אֵל, וּמִתְחַבְּרוֹת בְּאַחֲרוֹת הֶלְלוּ שָׁל צַד יָמִין,
 וּמִכּוֹת אֵלֶּוּ בְּאֵלֶּוּ, וְכֵלָן נוֹסְעוֹת וְחוֹזְרוֹת
 הָרֵאשׁוֹנוֹת בְּבְרֵאשׁוּנָה וְיוֹצְאוֹת הַחוּצָה, וְאִז
 נִקְרְאוֹת וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה.

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד
 לֵאמֹר. רַבִּי תִּיָּא פֶתַח וְאָמַר, (שיר ה) בָּאתִי
 לְגַנִּי אֶחֱתִי כִלָּה אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי אֶכְלָתִי
 יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֶלְבִי וְגו'. הַפְּסוּק
 הַזֶּה אֵין רֵאשׁוּ סוּפוּ וְאֵין סוּפוּ רֵאשׁוּ. כְּתוּב
 אֶכְלָתִי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֶלְבִי, אַחַר
 כֵּן - אֶכְלוּ רַעִים. מִי שְׁמֹזְמִין אֶת הָאַחַר, כְּשִׁמּוֹזֵן
 מִתְקַן לְפָנָיו. אַחַר שְׁאֶכֶל, אֵיךְ יִזְמִין אֶת הָאַחַר?
 אֵלֶּא אֲשַׁרִּיהֶם יִשְׂרָאֵל, שְׁחַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא רָצָה
 לְטַהַר אוֹתָם וְהִתְרַצָּה בָּהֶם מִכָּל שְׂאָר
 הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וּמִשְׁהִתְרַצָּה בָּהֶם, רָצָה
 לְהַעֲלוֹתָם מִכָּל הַמְּקַטְרָגִים שֶׁל הָעוֹלָם. כֵּן

רֵאָה, (אחר שֶׁנַּעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן) בַּיּוֹם שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן לְמִטָּה,
בְּאוֹתוֹ יוֹם הוּקַם מִשְׁכָּן אַחֵר לְמַעַלָּה עִמּוֹ, שְׁכַת־טוֹב
(שמות ט) הוּקַם הַמִּשְׁכָּן, סָתָם. וְאוֹתוֹ יוֹם הָיָה
שְׁמִיחָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

בַּיּוֹן שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן, מַה פְּתוּב? (שם) וְלֹא יָכוֹל
מִשָּׁה לָּבֵא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד. בְּשָׂרָאָה
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בָּהּ, אָמַר, וּמָה עַל יְדֵי מִשָּׁה
הוּקַם, וְהוּא בַּחוּץ?! מִיָּד - וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה. אָמַר
לוֹ, מִשָּׁה, תִּנָּכַת הַבַּיִת בְּמָה הִיא? בְּסַעוּדָה, אָדָם
כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לָהּ. וְהוּ שְׁכַת־טוֹב בְּאֹתִי לְגַנִּי
אַחֲתִי כִלָּה וְגו' (וְחָרִי בְּאֲרָנֵי הַפָּסוּק הַזֶּה. אֲבָל בְּאֹתִי)

דְּבַר אַחֵר בְּאֹתִי לְגַנִּי - זֶה גַּן עֵדֶן שֶׁלְּמַעַלָּה. אַחֲתִי
כִלָּה - זוֹ בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, שְׁבָאוֹתוֹ יוֹם הַזְּדוּגוֹ
זוּגִים בְּכָל, הַזְּדוּגוֹ זוּגִים בְּאוֹתוֹ גַּן עֵדֶן, מִשׁוּם
שֶׁכָּלֶם הִתְבָּרְכוּ מִהַשְׁקָאָת הַנִּחַל וְנִקְשְׂרוּ כָּל
אֶחָד בְּחֵבְרוֹ. זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב אֲרִיתִי מוֹרֵי עֵם בְּשָׁמִי
אֲבִלְתִּי יַעֲרִי עִם (דף ד ע"א) דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יִינִי עִם
חֲלָבִי. כָּלֶם הִשְׁקוּ וְהִתְרִוּוּ מִמַּעֲיֵן הַנִּחַל.

אֲכָלוּ רַעִים שְׂתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים, כָּל אוֹתָם
שְׁלֵמֻטָּה, וְכֻלָּם יַעֲנֹבִים, (עוֹלָמוֹת) כֻּלָּם
הַתְּפָרְכוּ וְנִזְוִנוּ בְּשֵׂאלָה הַתְּפָרְכוּ לְמַעַלָּה. וּבִמָּה
מֵתְפָרְכִים וּמֵתַבְשָׁמִים? כֻּלָּם בְּרִית הַקָּרְבָּן.

רעיא מהימנא

פְּתַח וְאָמַר, בָּאתִי לְגַנְי אַחֲתִי כֹלָה - הוּא
מְלָכוֹת, אֲדַנְי. אַרְיִתִי מוֹרִי - זֶה חֶסֶד,
הַדְּרָגָה שֶׁל אַבְרָהָם, שְׁנֵאמַר עֲלִיו אֵלֶיךָ לִי אֵל הַר
הַמּוֹר. עִם בְּשָׁמִי - זֶה נִצַּחַת, הַדְּרָגָה שֶׁל אֶתְרֹן,
שְׁפָתוֹב בּוֹ וְאֵתָה קַח לְךָ בְּשָׁמִים רֵאשׁוּ. וְהֵם זְרוּעַ
יְמִין בְּיָרֵךְ יְמִין, וְסוֹד הַדְּבָר - נְעֻמוֹת בִּימִינֶיךָ נִצַּחַת.
וְאוֹתָן שְׂתִי הַפְּרָכוֹת כְּנֻגְדוֹ - אַחַת מִגֵּן אַבְרָהָם,
וְהַשְּׁנִיָּה עֲבוֹדָה, שְׁהִיא רִצָּה.

אֲכָלְתִּי יַעֲרִי - זוֹ גְבוּרָה, פְּחַד יִצְחָק. עִם דְּבָשִׁי
- הוּא, הַדְּרָגָה שֶׁל דָּוִד, וְהִנְנוּ זְרוּעַ
שְׁמַאל עִם יָרֵךְ שְׁמַאל. שְׂתִיתִי יַיִנִי עִם חֲלָבִי - גּוֹף
וּבְרִית, יַעֲקֹב עִם שְׁלֹמֵה. אַחַר כֵּן, אֲכָלוּ רַעִים
שְׂתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים - י"ב שְׁבָטִים בְּי"ב פְּרָכוֹת.

הַתּוֹסֵפֶת בְּרַכַּת הַמִּינִים מִי אֹכֵל אוֹתָהּ? אוֹתוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ, בָּאתִי לְגַנֵּי אַחֲתֵי כֹלָה. וַיֵּשׁ מִי
 שֶׁמְחַלֵּק אוֹתָם בְּסוּד אַחֵר. אֲרִיתִי מוֹרֵי עִם בְּשָׂמִי
 - גּוֹף וּבְרִית. יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי - שׁוֹק יָמִין עִם
 שְׂמָאל. יַיִנִי עִם תְּלָבִי - זְרוּעַ שְׂמָאל עִם יָמִין, שֶׁהֵם
 - יַיִנֵי גְבוּרָה, תְּלָבֵי חֶסֶד. (ע"כ רע"א מהימנא)

בֵּיא רֵאָה, בְּשַׁעַה שֶׁיִּרְדָּה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁרוֹת
 דִּיּוֹרָה בְּאֶרֶץ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לָהּ אֵת
 הַפְּסוּק תְּוֹה, מִשׁוּם שֶׁנִּמְצְאוּ בְּרָכוֹת וְשִׂמְחָה בְּכָל
 הָעוֹלָמוֹת, וְהִיא הִתְבַּשְּׂמָה, לְצֵאת מִמֶּנָּה בְּרָכוֹת
 לְכָל. בְּשֵׂאלוֹ הַשֵּׁשָׁה מִתְּבָרְכִים, אִזּוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת
 מִתְּבָרְכִים בְּאַחַד לְמַטָּה וּמִתְּבָרְכִים לְמַעְלָה. (וּבְנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל) וַיִּשְׂרָאֵל מִתְּבָרְכִים מִכָּלֶם. דְּבַר אַחֵר
 בָּאתִי לְגַנֵּי אַחֲתֵי כֹלָה - רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִין
 מוֹדוּגַּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (יִשְׂרָאֵל) עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 אֵלָּא בּוֹזְמֵן שֵׂאלוֹ הַשֵּׁשָׁה מִתְּרׁוּיִם מִהַשְׁקָאֵת הַנַּחֲל
 שְׂלֵא פּוֹסֵק.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲכָלוּ רַעִים שְׂתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים. אֵלּוּ כָּל בְּעָלֵי הַיְבֵבָה וְהִילָלָה, שְׂפָלָם הִתְבַּשְׂמוּ וְהִתְבָּרְכוּ כְּאַחַר, שְׁחָרֵי מִסְעוּדַת הַמֶּלֶךְ כָּלָם נִהְנִים. וּמַתִּי כָּלָם אוֹכְלִים? בְּשַׁעַה שֶׁהַמֶּלֶךְ (הַשְׂתַּמַּח) בָּא שְׂמַח, וְלִבּוֹ הַמֶּלֶךְ הַשְׂתַּמַּח, וּמִשְׂמַח אֶת הַגְּבִירָה בְּרֵאשׁוֹנָה, אַחַר כֵּן כָּלָם אוֹכְלִים וּשְׂמֵחִים.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, אֲכָלוּ רַעִים שְׂתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים, אֵלּוּ הֵם הַשְּׂשָׁה שְׂאֵמְרֵנוּ, וְאֵלּוּ הֵם שְׂכַתוּב בָּהֶם, (שיר א) הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ תְּדַרְיֹו וְגו'. שְׂתוּ וְשָׁכְרוּ, מֵאוֹתוֹ תִּיּוֹן הַמְרֻנָּה אֶת הַכֹּל. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּל אוֹתָם שְׂלֵמֻטָּה, שְׂפִיּוֹן שְׂאוֹתָם הַשְּׂשָׁה הִתְבָּרְכוּ, אִזּוּ כָּל אֵלּוּ שְׂלֵמֻטָּה מִתְבָּרְכִים.

רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר, הַכֹּל יָפָה, אֲכָל סוּד הַדָּבָר - אֲכָלוּ רַעִים לְמַעַלָּה, שְׂתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים לְמַטָּה. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, מִי הֵם לְמַעַלָּה וּמִי הֵם לְמַטָּה? אָמַר לוֹ, יָפָה שְׂאֵלָתָּ, זֶה הַמָּקוֹם

הַעֲלִיזוּן שֶׁהֵם בְּאַחֲדוֹת וּבְשִׂמְחָה שְׂאִין נִפְרָדִים
 לְעוֹלָמִים, אֵלּוּ נִקְרָאִים רַעִים. וְהוּא שְׂפָתוֹב (בראשית
 ב) וְנִהָר יֵצֵא מֵעֶדֶן, וְעֶדֶן וְנִהָר אֵין נִפְרָדִים
 לְעוֹלָמִים, וְנִמְצָאִים לְעוֹלָמִים בְּרָצוֹן וּבְאַחֲדוֹת
 וּבְשִׂמְחָה. שְׂתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים, אֵלֶּה הֵם לְמִטָּה
 שְׁנִקְרָאִים דוֹדִים לְזִמְנִים יְדוּעִים, וְחֲרֵי בְּאַרְנוּ.

בֵּא רְאֵה, בְּאוֹתָם עֲלִיזוֹנִים כְּתוֹב בְּהֵם אֲכִילָה
 בְּלֹא שְׂתִיָּה. מָה הַטַּעַם? מִי שְׂיֵשׁ לוֹ נֹאדוֹת
 יִין, צָרִיף אֲכִילָה. וּמִשׁוֹם שְׂשֵׁם שְׂרוּי תִינן הַמְשָׁמֵר,
 כְּתוֹב בְּהֵם אֲכִילָה. וּבְאוֹתָם תְּחַתּוֹנִים שְׂצָרִיכִים
 הַשְּׂקִיָּה, בְּהֵם כְּתוֹב שְׂתִיָּה, שְׂחֲרֵי כָּל הַנְּטִיעוֹת
 צָרִיכוֹת הַשְּׂקִיָּה מִחֲנָחַל הָעֵמֶק. וְלָכֵן, בְּאֵלּוּ
 אֲכִילָה וּבְאֵלּוּ שְׂתִיָּה. אֵלּוּ רַעִים וְאֵלּוּ דוֹדִים.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, נִרְאֶה שֶׁהַדוֹדִים הֵם תְּכִיבוֹת,
 לָמָּה הֵם תְּחַתּוֹנִים? אָמַר לוֹ, אֵלּוּ
 שְׂמִשְׁתוֹקְקִים זֶה לָזֶה וְלֹא תְּמִיד נִמְצָאִים, נִקְרָאוּ
 דוֹדִים. וְאֵלּוּ שְׁנִמְצָאִים תְּמִיד וְלֹא מִתְּכַפְּסִים וְלֹא
 נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה, נִקְרָאוּ רַעִים. וְלָכֵן אֵלּוּ דוֹדִים

וְאֵלֹהֵי יָרְעִים, אֵלֹהֵי בְרָצוֹן וּבְאַחֲדוֹת תָּמִיד וְאֵלֹהֵי
 בְּתִשּׁוּקָה לְפַעֲמִים. וְזוֹהֵי שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, כִּדְבַר
 שְׁתֵּת־כָּרֶךְ בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאִזּוֹ שְׁמֻחָה בְּכֹל
 הָעוֹלָמוֹת.

רַבִּי חֲזַקְיָה בֵּאֵר אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּקִרְבָּנוֹת, מִשּׁוּם
 שֶׁהֵם סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ לְהַקְרִיב לְפָנָיו, וְנִהְיִים
 מִמָּנָה בְּעֲלֵי הַדִּינִים, וְכֹלָם מֵתַבְּשָׁמִים, וְנִמְצְאוֹת
 שְׁמֻחָה בְּכֹל.

רַבִּי אֲחָא בֵּאֵר אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּשַׁעַר שְׁנֵיבְנֵיהָ
 שְׂכִינָה לְמִשְׁכָּן, כְּשֶׁנִּמְצְאוּ בְּרָכוֹת וּשְׁמֻחוֹת
 בְּכֹל, וְנִבְנְסָה הַשְּׂכִינָה כְּמוֹ כֹּהֵן לְחַפָּה, וְאִזּוֹ
 נִשְׁלְמוּ נִמְצְאוּ יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה וְנִאֲחֲזוּ ^(דף ד ע"ב) בְּקִרְדֹּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ. וְהוּא שְׂכָתוֹב ^(שמות כה) וְעָשׂוּ לִי
 מִקִּדְשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם, וְאִזּוֹ הִתְבַּשְׂמוּ עֲלִיוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים.

וַיִּקְרָא אֵל מֹשֶׁה. רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, ^(שיר ב) הַנְּצַנִּים
 נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עַת הַזְּמִיר הַגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר
 נִשְׁמַע בְּאֶרְצָנוּ. בְּפֶסוּק זֶה יֵשׁ לְהַתְּבוּנָה, כִּינּוּן

שְׁכַתוֹב נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, מֵה זֶה שְׁכַתוֹב נִשְׁמַע
 בְּאֶרְצֵנוּ? שְׁתֵּרֵי בְּאֶרֶץ אַחַת מִסְפִּיק. אֵלֶּא הַנְּצַנִּים
 - אֵלּוֹ אוֹתָן הַנְּטִיעוֹת שְׁעָקֵר אוֹתָן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְשָׁתַל אוֹתָן בְּמָקוֹם אַחֵר, וְגָדְלוּ בַּנְּטִיעָה
 בְּשִׁמוּצֵיֶיאָה פְּרָחִים.

נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, שְׁהָאֶרֶץ הִזוּ מֵתְּבַרְכֶת מֵהֶם פְּרָאוּי.
 וּמִיִּהוּ? הָאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, הָאֶרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה,
 אֶרֶץ וְדָאֵי. עַת הַזְּמִיר הַנִּיעַ, הָעֵת לְעַקֵר אֶת
 שְׁלִטוֹן גְּדוּלֵי הָעַמִּים שְׁלֵא יִשְׁלְטוּ עַל יִשְׂרָאֵל
 בְּשַׁעָה שְׁהוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן.

וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ - זוּ הָאֶרֶץ שְׁלִמְטָה
 שְׁיִרְשׁוּ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי יְהוֹשֻׁעַ. מִי הוּא קוֹל
 הַתּוֹר? זֶהוּ הַתִּיר הָעֲלִיּוֹן שְׁהַזְּדוּג עָמָה בְּשַׁכְּנָה
 שְׁלֵמָה אֶת בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ לְמִטָּה, וְאִז הַתְּעַטֵר
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֵטְרוֹתָיו כְּמוֹ חֲתָן עִם כְּלָה,
 כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שם ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמִּלָּךְ
 שְׁלֵמָה וְגו'.

בַּסֵּפֶר הָאֲנָדָה אָמַר, קוֹל הַתּוֹר - זוֹ תוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה, שֶׁתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב נִקְרָאת סֶתֶם תּוֹרָה, תּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה נִקְרָאת תּוֹרָה, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְרָא, וַיִּקְרָא. זוֹ שְׁלֵמוֹת. וְזוֹ לֹא כָּהֵן, וְאֲנִי בִּאֲרָתִי כִּמוֹ שְׁנֵת־בְּאֵר, וְכָּהֵן זֶה.

בֵּיא רֵאֵה, כְּשִׁירְדָה שְׂכִינָה לַמִּשְׁכָּן, כְּתוּב כִּלְת מִשָּׁה, חֶסֶד ו', כִּלְת מִשָּׁה וְדֹאֵי, וּפְרָשׁוּתָה. אֲבָל סוּד הַדְּבָר - כִּלְת מִשָּׁה זוֹ כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל, וְהִכָּל דְּבָר אַחֵר, וְלִמְלֶךְ הָעֲלִיּוֹן זֶה נֶאֱמַר. כִּיּוֹן שֶׁהוּקָם הַמִּשְׁכָּן, עָמַד מִשָּׁה בַּחוּץ וְאָמַר, לֹא רָאוּי לְחַפְּנִים אֲלֵא בְרָשׁוֹת. מִיָּד - וַיִּקְרָא אֵל מִשָּׁה. מִי זֶה וַיִּקְרָא? זוֹ אוֹתָהּ שֶׁחֲבִיבַת שְׁלָה הִיא, אוֹתָהּ כִּלְתָה שְׁכָל חֲבִיבַת בְּרָשׁוֹתָהּ. וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו, אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא קוֹל, אוֹתוֹ שֶׁאֲחוּז בּוֹ מִשָּׁה.

וַיִּקְרָא אֵל מִשָּׁה. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיה נ) מִדּוֹעַ כָּאֲתִי וְאִין אִישׁ קָרָאתִי וְאִין עוֹנָה הִקְצוֹר קִצְרָה יְדֵי מְפָדוֹת. אֲשֶׁרִיָּהֶם יִשְׂרָאֵל, שְׁכָכֵל מְקוֹם שְׁנִמְצָאוֹ, הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא עִמָּהֶם, וְהִקְדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בִּינֵיהֶם וּמִתְפָּאֵר בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל,
וְהוּא שֹׁכֵן וְנֹכַח יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

וְלֹא עוֹד, אֵלֶּיךָ יִשְׂרָאֵל מִשְׁלֵימִים אֶת הָאֱמוּנָה
בְּאֶרֶץ, וְיִשְׂרָאֵל הֵם שְׁלֵמוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.
וּבְיִשְׂרָאֵל נִשְׁלָמִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם, בְּכִיבוֹל הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ נְשָׁלָם. וּבְיִשְׂרָאֵל לֹא נִשְׁלָמִים לְמַטָּה
בְּמַעֲשֵׂיהֶם וּמִתְחַיְבִים גְּלוּת, בְּכִיבוֹל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
לֹא שָׁלָם לְמַעְלָה. שְׁשֻׁנֵינוּ, זֶה עוֹלָה וְזֶה יוֹרֵד.
יִשְׂרָאֵל שְׁלֵמוֹת עוֹלָה לְמַעְלָה - בְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל
יוֹרֵד לְמַטָּה. הַתְּרַחֲקוּ זֶה מִזֶּה, בְּכִיבוֹל נִשְׁאָר
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּלִי שְׁלֵמוֹת, וְהַכֹּל מִשׁוּם שְׁכִנְסַת
יִשְׂרָאֵל בְּגְלוּת.

וְאַתָּה עַל גֵּב יִשְׂרָאֵל בְּגְלוּת, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִמְצָא בִּינֵיהֶם, וּבָא וּמְקַדֵּים לְבֵית הַכְּנֶסֶת,
וְקוֹרָא וְאוֹמֵר, (יִדְמִיָּה ג) שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים אֶרְפֵּא
מִשׁוּבוֹתֵיכֶם. וְאִין מִי שְׁיַעִיר אֶת רוּחוֹ. וְאִין
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר, מִדְּוַע בָּאתִי וְאִין אִישׁ

קראתי ואין עונה. הקדמתי - ואין איש, ואין מי
שׁיַעִיר אֶת רוּחוֹ.

בא ראה, באותו יום שהשתכלל בית המשכן,
הקדוש פרנף הוא הקדים ושרה בו. מיד -
ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד
לאמר. וידבר ה' אליו, והודיע לו שעתידים ישראל
להטא לפניו ושיתמשכן אהל מועד הנה
בחטאיכם ולא יתקיים בידיכם. זהו שכתוב וידבר
ה' אליו מאהל מועד לאמר. מה אמר לו? מאהל
מועד, מעסקי אהל מועד שעתיד להתמשכן
בחטאי ישראל ולא יעמד בקיומו. אבל הרפואה
לזה - אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. תרי לך
הקרפנות שמגנים על הכל.

השלמה מההשמטות סימן א'

רבי יהודה ורבי יצחק היו הולכים בדרך. בעוד
שהיו הולכים, פגשו באותו תינוק שהיה
הולך והיה עיף. אמר לו, אני עיף שלא אכלתי
היום הנה. הוציאו להם ונתנו לו. התרחש להם

גם, וּמִצְאוּ מַעֲיֵן דַּק שֶׁל מַיִם (פּתַח הָאֵלֶּיךָ) פְּתַח־תִּיהֶם,
וְשָׂתוּ מִמֶּנּוּ וַיֵּשְׁבוּ.

פְּתַח אֹתוֹ תִּינּוֹק וְאָמַר, וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה, לָמָּה
כָּאֵן א' וְעִירָה? מִשּׁוֹם שֶׁהִקְרִיאתָ חַיּוֹ לֹא
הִיְתָה בְשָׁלְמוֹת. מָה הַטַּעַם? שֶׁלֹּא הָיָה אֵלֶּיךָ
בְּמִשְׁכַּן וּבְאָרְץ אַחֲרַת, מִשּׁוֹם שֶׁאֵינְךָ שְׁלֵמוֹת
נִמְצְאת אֵלֶּיךָ בְּאָרְץ הַקְּדוֹשָׁה. עוֹד כָּאֵן שְׁכִינָה,
שָׁם שְׁלֵמוֹת שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה, (דְּבָרֵי הַיּוֹם-א א) אָדָם,
אֵת, אֲנוּשׁ. אָדָם שְׁלֵמוֹת שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה. כָּאֵן
נִקְבָּה. עוֹד, סוּף הַכְּתוּב, וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֶחָל
מוֹעֵד לֵאמֹר, מִשּׁוֹם כָּךְ א' וְעִירָה, וְעוֹד א' וְעִירָה.
מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּכֶסֶף, וְכֶתֶר מַלְכוּת
עָלָיו, וְנִקְרָא מֶלֶךְ עֲלִיּוֹן. כְּשִׁיזָרַד וְהוֹלֵךְ לְבֵית
עַבְדּוֹ, נִקְרָא מֶלֶךְ קָטָן. כָּךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל
זְמַן שֶׁהוּא לְמַעְלָה עַל הַכֹּל, נִקְרָא מֶלֶךְ עֲלִיּוֹן.
כִּיּוֹן שֶׁהוֹרִיד אֶת מְדוּרוֹ לְמַטָּה, הוּא מֶלֶךְ, אֲבָל
לֹא עֲלִיּוֹן כִּמוֹ בְּתַחֲלָה, מִשּׁוֹם כָּךְ א' וְעִירָה.

וַיִּקְרָא, כִּדְ שְׁנִינוּ, הַזְמִין אוֹתוֹ לְהִיכָלוֹ. מֵאֵהָל מוֹעֵד, מִיְהוּ אֵהָל מוֹעֵד? אֵהָל שְׁבוּ תְלוּוִים מוֹעֵד וְחַג וְשֶׁבֶת לְמִנּוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית א) וְהָיוּ לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים, וְכוּ מִתְחִילִים לְמִנּוֹת אֵת הַחֹשֶׁבּוֹן, וּמִיְהוּ? הַלְבָנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה לג) אֵהָל בַּל יִצְעֵן בַּל יִסַּע יִתְדֹתָיו לְנִצָּח.

לֵאמֹר, מַה זֶה לֵאמֹר? כִּדְי לְגִלוֹת, אֲבָל הַכֹּל אֶחָד וַיִּפֶּה הוּא, מִשּׁוֹם שֶׁשְׁלֵמוֹת הוּא מְקוֹם לְגִלוֹת מַה שֶׁתִּיָּה נִסְתָּר בְּפָנִים, וּבְכָל מְקוֹם לֵאמֹר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. שְׁנֵתְנָה רְשׁוֹת לְגִלוֹת, שֶׁתִּרִי תִיָּה צוּוִי לְלִבְנָה אוֹתוֹ הַדְּבָר מִתְמָקוֹם שֶׁעָמַד מֹשֶׁה. וַיְדַבֵּר ה' - לְמַעַלָּה, אֶל מֹשֶׁה - בְּאֶמְצַע, לֵאמֹר - בְּחוּץ (בפסוק), הַמְקוֹם שֶׁיִּשׂ רְשׁוֹת לְגִלוֹת.

עוֹד וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, מַה כָּתוּב לְמַעַלָּה? (שמות לט) וַיָּבִיאוּ אֵת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה וְגו'. לָמָּה אֶל מֹשֶׁה? כִּדְ אָמְרוּ, מִשּׁוֹם שֶׁמֹּשֶׁה רָאָה אוֹתוֹ בְּהָר,

וְהִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִרְאָה לוֹ בְּמִרְאֵה הָעֵינַי, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (שם כו) כַּאֲשֶׁר הִרְאָה אֹתוֹ בְּהַר. כְּמִרְאֵה
 אֲשֶׁר הִרְאָה ה' אֶת מֹשֶׁה וְגו'. וְכַתּוּב וּרְאָה וַעֲשֵׂה
 בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אֵתָּה מִרְאֵה בְּהַר. עֲכָשׁוּ שֶׁהֵבִיאוּ
 לוֹ כִּדְרֵי שִׁירָאָה אִם הוּא כְּמוֹ אוֹתוֹ הַמְשַׁכֵּן שִׁרָאָה

• (כִּדְרֵי שִׁירָאָה הוּא אוֹתוֹ מְשַׁכֵּן שִׁרָאָה) •

אֲבָל לָמָּה וַיְבִיאוּ אֶת הַמְשַׁכֵּן אֶל מֹשֶׁה? אֵלֵּא,
 לְמַלְךְ שִׁרְצָה לְבָנוֹת פְּלִטְרִין לְגִבְיֵרָה, צוּה
 לְאִמָּנִים: הַחֵיכֵל הָיָה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, וְהַחֵיכֵל הָיָה
 בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, כָּאֵן הַמָּקוֹם לְמִטָּתָהּ, וְכָאֵן הַמָּקוֹם
 לְמִנוּחָהּ. כִּיּוֹן שֶׁעָשׂוּ אוֹתָם הָאִמָּנִים, הִרְאוּ לְמַלְךְ.
 כִּי וַיְבִיאוּ אֶת הַמְשַׁכֵּן אֶל מֹשֶׁה, בַּעַל הַבַּיִת אִישׁ
 הָאֵלֵהִים. כִּיּוֹן שֶׁנִּתְקַן הַחֵיכֵל לְגִבְיֵרָה, הִזְמִינָה
 אֶת הַמַּלְךְ לְאֵכֵל, הִזְמִינָה אֶת בַּעַלָּהּ עִמָּהּ. מִשּׁוּם
 כִּי וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וּמִשּׁוּם שֶׁמֹּשֶׁה הוּא בַּעַל
 הַבַּיִת, מַה כְּתוּב? (שם לג) וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל
 וְנָטָה לוֹ מַחוּץ לַמַּחֲנֶה. מֹשֶׁה שֶׁהוּא בַּעַל הַבַּיִת
 עָשָׂה כִּי, (מה) שָׂאִין רְשׁוּת לְאָדָם אַחֵר לַעֲשׂוֹת

כִּי.

וַיִּדְבֹר ה' אֵלָיו, דַּרְגָה אַחֲרַת עֲלִיּוֹנָה. וְאָז,
 בְּשָׁעָה שֶׁהוֹדִימֵן מִשָּׂה לְהַכְנִים, אִז פָּתַח
 וְאָמַר, אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. מָה אָדָם כָּאֵן?
 אֵלֹא כְּשִׁמְת־תִּבְרִים הַשָּׁמַיִשׁ וְהַלְבָנָה כְּאַחַד, פָּתַח
 וְאָמַר אָדָם, כְּמוֹ שֶׁכֶּתוּב שָׁמַיִשׁ יֵרַח עֶמֶד וְכֵלָה.
 עֶמֶד וְלֹא עֶמֶדוּ.

כִּי יִקְרִיב מִכֶּם, כָּאֵן נִרְמָז, מִי שֶׁיַּעֲשֶׂה אֶת
 הַקְּרִבָּן שָׁלֵם, שֶׁיִּמְצְאוּ זָכָר וְנִקְבָה, מִשְׁמַע
 מִכֶּם, שֶׁנִּמְצָא כְּמוֹ הַמֵּרְאָה שְׁלָכֶם. קְרִבָּן לַה',
 שֶׁיִּקְרִיב הַכֹּל לְהַתְאָחַד כְּאַחַד מֵעֵלָה וּמִטָּה. מִן
 הַבְּהֵמָה, לְהִרְאוֹת אָדָם וּבְהֵמָה, וְהַכֹּל כְּאַחַד.
 מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן, אֵלּוּ הַמִּרְכָּבוֹת שֶׁהֵן
 מְהוֹרוֹת. כִּיּוֹן שֶׁאָמַר מִן הַבְּהֵמָה, יְכוּל מֵהַכֹּל,
 כִּיּוֹן מְהוֹרִים כִּיּוֹן טְמֵאִים? חֲזֹר וְאָמַר, מִן הַבְּקָר
 וּמִן הַצֹּאן וְגו'.

קְרִבָּנְכֶם?! קְרִבָּנִי הִיָּה צָרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה
 קְרִבָּנְכֶם? אֵלֹא כְּרֵאשׁוֹנָה קְרִבָּן
 לַה', וְעַכְשָׁיו קְרִבָּנְכֶם, קְרִבָּן לַה' אָדָם, קְרִבָּנְכֶם מִן

הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן, לְהִרְאוֹת יְחִוּד מִמֵּעֵלָה לְמִטָּה.
 מִמִּטָּה לְמֵעֵלָה תִּינּוּ קִרְבָּן לַה'. מִמֵּעֵלָה לְמִטָּה תִּינּוּ
 קִרְבַּנְכֶם. מִשָּׁל לְמִלֶּךְ שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בְּגַג עֲלִיּוֹן
 לְמֵעֵלָה, וְכִסְאוֹ מְתַקֵּן עַל אוֹתוֹ תִּנּוּ, וְהַמֶּלֶךְ
 הָעֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. אָדָם שֶׁמְקַרֵּיב קִרְבָּן (דורון) לְמִלֶּךְ,
 צָרִיךְ לְעֵלוֹת מִדְּרָגָה לְדְרָגָה, עַד שֶׁעוֹלָה מִמִּטָּה
 לְמֵעֵלָה, לְמָקוֹם שֶׁהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל, וְאִז
 יוֹדְעִים שְׁתֵּרֵי מַעְלִים דוֹרוֹן לְמִלֶּךְ, וְאוֹתוֹ דוֹרוֹן (שָׁל
 הַמֶּלֶךְ) מִן הַמֶּלֶךְ הוּא. יוֹרֵד דוֹרוֹן מִמֵּעֵלָה לְמִטָּה,
 תֵּרֵי יוֹדְעִים שֶׁאוֹתוֹ דוֹרוֹן יוֹרֵד מִלְּמֵעֵלָה לְאַהוּב
 הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא לְמִטָּה. כֶּף בַּתְּחִלָּה אָדָם, עוֹלָה
 בְּדְרָגוֹתָיו מִמִּטָּה לְמֵעֵלָה, וְזֶה קִרְבָּן לַה' מִן
 הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר. יוֹרֵד בְּדְרָגוֹתָיו מִמֵּעֵלָה לְמִטָּה,
 וְאִז קִרְבַּנְכֶם.

מִשׁוּם כֶּף, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי וְגו'.

תִּינּוּ אָדָם קִרְבָּן לַה', אֲכָלוּ יַעֲרִים, תִּינּוּ מִן
 הַבְּהֵמָה וּמִן הַצֹּאן, וְאִז תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבַּנְכֶם. כָּאוּ
 רְבִי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְנִשְׁקוּיָהוּ. אָמְרוּ, כָּרוּךְ
 תִּרְחֹמֶן שְׂוֵכֵינוּ לְשִׁמְעַת אֶת זֶה.

אָמַר רַבִּי יְהוֹרָה, נָאָה הוּא לְאוֹתוֹ תִּינּוֹק שְׁלֹא
 יָדַע אֶת כָּל זֶה, וְאֲנִי פוֹחֵד עָלָיו אִם יִתְקַיֵּם
 בְּעוֹלָם בְּגִלְלָל זֶה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְלָמָּה? אָמַר לוֹ,
 שְׁחַרְי יָכוֹל לְהַסְתִּיב לִּפְתָּח בְּמָקוֹם שְׂאִיז רְשׁוֹת לְאָדָם
 לְהַסְתִּיב בּוֹ, וְאֲנִי פוֹחֵד עָלָיו, שְׁטָרָם יִגִּיעַ לְפָרְקוֹ
 יִתְבּוֹיֵן וַיִּשְׁנִיחַ וַיַּעֲנִישׁוּ אוֹתוֹ. שָׁמַע אוֹתוֹ הַתִּינּוֹק,
 אָמַר, אֵינִי פוֹחֵד מִעַנְשׁ לְעוֹלָמִים, שְׁחַרְי בְּשַׁעֲה
 שְׁהַסְתִּיב אָבִי מִן הָעוֹלָם, בְּרֹד אוֹתִי וְהַתְּפִלָּל עָלַי,
 וַיִּדַּע אָנִי שְׂזוּבוֹת אָבִי תִּגַּן עָלַי. אָמְרוּ לוֹ, מִי הוּא
 אָבִיךָ? אָמַר, בְּנֵי שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סְבָא. לָקְחוּ אוֹתוֹ
 וְהִרְפִּיבוּ אוֹתוֹ עַל כַּתְּפֵיהֶם שְׁלֹשָׁה מִלִּין. הִלְכוּ
 וְסִדְּרוּ אֶת הַדְּבָרִים לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לָהֶם,
 וַדַּאי יִרְשֵׁת הַתּוֹרָה הוּא יִרְשׁ, וְאֵלְמָלֵא זְכוּת אָבִיו,
 הָיָה גַּעֲנֵשׁ מְלַמְעָלָה, אֲבָל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 לְאוֹתָם שְׁהוֹלְכִים אַחַר הַתּוֹרָה, מוֹרִישׁ אוֹתָהּ לָהֶם
 וְלִבְנֵיהֶם לְעוֹלָמִים. (ע"ב מִתְּהַשְׁמִטוֹת).

רַבִּי חֲזַקְיָה הָיָה מְצוּי לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר ^ה _{דף ה}
 לוֹ, ^{ע"א} זֶה שְׁנִקְרָא קַרְבָּן, קָרוֹב הָיָה צָרִיךְ
 לְהִיזוֹת, אוֹ קָרִיבוֹת. מַה זֶה קַרְבָּן? אָמַר לוֹ, הָרִי

זֶה יָדוּעַ לַחֲבֵרִים, קָרְבַּן הוּא מֵאוֹתָם הַכֹּתָרִים
הַקְדוּשִׁים שֶׁנִּקְרָבִים כָּלָם בְּאֶחָד וְנִקְשָׁרִים זֶה עִם
זֶה עַד שֶׁכָּלָם נִעֲשִׂים אֶחָד, בְּיַחְוֹד שָׁלֵם, לְתַקֵּן אֶת
הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ כְּרָאוּי. וְהוּא שֶׁפְּתוּב קָרְבַּן לַה'. קָרְבַּן
שֶׁל אוֹתָם כֹּתָרִים קְדוּשִׁים לַה' הוּא, לְהַתְּתַקֵּן
הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ וּלְיַחְדּוֹ כְּרָאוּי כִּדְרֵי שְׂמִימָצְאוֹ רַחֲמִים
בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְהַשֵּׁם הַקְדוּשׁ שֶׁהִתְעַטַּר בְּעֶטְרוֹתָיו
לְבִשָּׁם אֶת הַכֹּל.

וְכָל זֶה כִּדְרֵי לְעוֹרֵר רַחֲמִים וְלֹא לְעוֹרֵר דִּין. וּמִשּׁוֹם
כִּדְרֵי לַה' הוּא, וְלֹא לְאֱלֹהִים. לַה' - אָנּוּ
צְרִיכִים לְעוֹרֵר רַחֲמִים, וְלֹא לְאֱלֹהִים. אָנּוּ רוֹצִים
רַחֲמִים וְלֹא דִין. אָמַר, אֲשֶׁרֵי חֶלְקִי שֶׁשָּׂאֵלְתִּי
וְהִרְוַחְתִּי אֶת תְּדַבְרִים תִּלְלוּ, וְזֶהוּ בְּרוּר תְּדַבֵּר.
אֲבָל תְּרֵי כְּתוּב, (תהלים נא) וּבְחִי אֱלֹהִים רוּחַ נְשֻׁפָּרָה
לֵב נְשֻׁפָּר וְנִדְבָּחָה אֱלֹהִים לֹא תִבְּוֶה. וּבְחִי אֱלֹהִים
כְּתוּב, וְלֹא וּבְחִי ה'.

אָמַר לוֹ, וַדַּאי כִּדְרֵי זֶה, קָרְבַּן אֱלֹהִים לֹא כְּתוּב,
אֲלֵא וּבְחִי אֱלֹהִים. וְלִכֵּן שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן,

שְׁתֵּרֵי זְבִיחָהּ הִיא בְּשִׁבִיל אֱלֹהִים, אוֹתוֹ הֵצֵד שָׁל
הַגְּבוּרָה שְׂתֵּבֶשֶׂם וַיִּשְׁפֹּר אֶת רוּחַ הַדִּין, וַיַּחֲלֹשׁ
הַדִּין, וַיִּתְגַּבְּרוּ רַחֲמִים עַל דִּין. וְעַל כֵּן זָבַחִי אֱלֹהִים,
לְשֹׁפֵר אֶת הַכֹּחַ וְהַתְּקוּף שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה, שְׂפָתוֹב
רוּחַ נִשְׁפָּרָה, שְׂתֵּתִיחָהּ אוֹתָהּ רוּחַ הַתְּקִיפָה נִשְׁפָּרָה,
וְלֹא יִתְגַּבֵּר רוּחָהּ וְכֹחָהּ וְתִקְפָּתָהּ. וְאִזּוֹ אָדָם צָרִיךְ
לְעִמּוֹד עַל הַמּוֹצֵחַ בְּרוּחַ נִשְׁפָּרָה, וַיִּתְבַּיֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו,
בְּדֵי שְׂתֵּתִיחָהּ אוֹתָהּ רוּחַ תְּקִיפָה שְׂבוּרָה, וְהַכֹּל בְּדֵי
שְׂתֵּדִין יִתְבַּשֵּׂם, וַיִּתְגַּבְּרוּ הַרַחֲמִים עַל הַדִּין.

אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבָּן לַה'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
כִּי תִּיחַ לוֹ לְכֹתֵב הַפְּסוּק תִּזְוֶה: אָדָם כִּי
יִקְרִיב קֶרְבָּן לַה'. מַה זֶה מִכֶּם? לְהוֹצִיא אֶת אָדָם
הַרְאֵשׁוֹן שֶׁהַקְּרִיב קֶרְבָּן בְּשֹׁפֵרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת הָעוֹלָם, וְהִרִי פִרְשׁוּתָהּ, וְכֹאן כָּתוּב מִכֶּם, הָאָדָם
תִּזְוֶה, לְהוֹצִיא אָדָם אַחֵר שְׁלֹא תִּיחַ מִכֶּם. אָמַר לוֹ
רַבִּי שְׂמַעוֹן, יָפָה אֲמַרְתָּ, וְכִךְ זֶה.

רַבִּי אַבְבָּא פָּתַח, (שם מח) שִׁיר מְזוֹמָר לְבָנֵי קִנְיָה.
הַשִּׁיר תִּזְוֶה הִיא תִּשְׁבַּחַת מְעַלָּה עַל כָּל

שָׁאֵר הַתְּשֻׁבּוֹת שָׁזָכוּ לְשִׁבְחָ אוֹתוֹ בְּנֵי קִרְחָ.
שִׁיר מְזֻמָּר - תְּשֻׁבַּת עַל תְּשֻׁבַּת, תְּשֻׁבַּת
שְׂמֵת־חֶלְקֵת לְשִׁי תְּשֻׁבּוֹת.

וְזָכוּ בְּנֵי קִרְחָ לְשִׁבְחָ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהִשְׁבַּח
שָׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם אוֹמְרִים. וַיְמָה הוּא?
שְׂכָתוֹב (שם) גְּדוֹל ה' וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ
הַר קָדְשׁוֹ. מִתִּי נִקְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גְּדוֹל?
בְּזִמְן שְׂכָנֵסֶת יִשְׂרָאֵל נִמְצְאָת עִמּוֹ. וְהוּ שְׂכָתוֹב
בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, הוּא גְּדוֹל בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, עִם עִיר
אֱלֹהֵינוּ.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, מָה עוֹשֶׂה בָּאֵן אֱלֹהֵינוּ? אָמַר
לוֹ, בְּךָ זֶה וְדָאֵי, הָעִיר הַזֹּאת הִיא יְרֵאֵת
אֱלֹהֵינוּ, (בְּחָה) וְתִשְׁבַּחֲתָהּ שָׁל יִשְׂרָאֵל הִיא. מָה
מִשְׁמָע? נִשְׁמָע שְׁמֻלָּךְ בְּלִי גְבִירָה אֵינוּ מְלָךְ, וְאֵינוּ
גְּדוֹל וְאֵינוּ מְהֻלָּל. וְלָכֵן כָּל מִי שֶׁלֹּא נִמְצָא זָכָר
וְנִקְבָּה, אֶת כָּל הַשְּׁבַח מְסִירִים מִמֶּנּוּ וְאֵינוּ בְּכָלֵל
שָׁל אָדָם. וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא שְׂאֵינוּ כְּדָאֵי לְהַתְּבַרְךָ.

כָּתוּב (איוב א) וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא גָדוֹל מְכֹל בְּנֵי קָדָם. שְׁנֵינוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבֵא, שָׁבַת זִנְגוּ הִיָּתָה כְּמוֹתָהּ בְּיִרְאַת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִהֲצַד שֶׁל אֲשֶׁתּוֹ נִקְרָא גָדוֹל. אַף כֵּן, גָּדוֹל ה' וּמִהֲלָל מְאֹד. וּבְמָה הוּא גָדוֹל? חֹדֵר וְאָמַר, בְּעִיר אֲלֵחֵינוּ חַר קִדְשׁוֹ.

וּמִשּׁוּם כֵּן הִתְשַׁבַּחַת חֲזוֹ בַּשָּׁמַיִם. וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה לֹא כָתוּב כִּי טוֹב בַּשָּׁמַיִם? מִשּׁוּם שְׁעֵתִידִים לְהַפְרָה, וְסוּד הַדָּבָר - (בראשית ב) לֹא טוֹב הַיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ. בְּזִמְנֵי שֶׁהוּא לְבַדּוֹ, כָּתוּב לֹא טוֹב. וְלָכֵן לֹא כָתוּב כִּי טוֹב בַּשָּׁמַיִם.

גָּדוֹל ה' וּמִהֲלָל, כִּפְּי שְׂאֵמֵרְנוּ. יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ, הִתְשַׁבַּחַת שֶׁל הַזִּיּוּג שְׁלָהֶם. יִפֶּה נוֹף - זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְזֶה צְדִיק, מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ, אִזּוֹ הִיא שְׂמֵחַת הַכֹּל, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכַת.

אַלְהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נִודַע לְמִשְׁנֵב וְגו' - אֵלֹהִים נִצַּח וְתוֹרָה, (דף ה ע"ב) שְׁשֵׁם הַתְּכַנְסוֹת שֶׁל

כָּל הַבְּרָכוֹת, הַתְּכַנְּסוֹת שֶׁל שְׂמֵחָה. מִשָּׁם יוֹצֵאת
עַל יְדֵי הַדְּרָגָה הַזֹּאת שֶׁנִּקְרְאת צְדִיקָה, וְשָׁם הַתְּכַנְּסוֹ
הַבְּרָכוֹת לְבִשָׁם אֶת הָעִיר הַקְּדוֹשָׁה וְלִהְתַּכְרֵךְ
מִשָּׁם. כִּי הִנֵּה הַמַּלְכִים נוֹעְדוּ - אֵלּוּ כָּל כְּתוּרֵי
הַמַּלְךְ בְּכָלל אַחַד, וְלִמְקוֹם אַחַד הַדְּבָרִים הַלְלוּ
עוֹלָיִם.

בֵּיא רְאֵה, בְּשַׁעַת שְׂאֵדָם מִתְקַן אֶת מַעֲשָׂיו עַל יְדֵי
קְרָבָן, הַכֹּל מִתְבַּשֵּׂם וְנִקְרָב וְנִקְשָׁר זֶה בְּזֶה
בְּיַחְוֹד שָׁלֵם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. כִּי
יִקְרִיב לְקִשְׁר אֶת הַדְּבָרִים כְּרֵאוּי.

בֵּיא רְאֵה, אָדָם כִּי יִקְרִיב, לְהוֹצִיא אֶת מִי שֶׁלֹּא
נִשְׂאָ, שְׁתֵּרֵי קְרָבָנוּ אֵינּוּ קְרָבָן, וּבְרָכוֹת לֹא
נִמְצְאוֹת אֲצִלּוֹ (עַל יְדֵי), לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה.
מִמִּשְׁמַע שְׂפָתוֹב אָדָם כִּי יִקְרִיב, שׁוֹנֶה כָּאֵן, שְׂאֵינּוּ
אָדָם, וְאֵינּוּ בְּכָלל שֶׁל אָדָם, וְשְׂכִינָה אֵינָה שׁוֹרָה
עָלָיו מִשׁוֹם שֶׁהוּא פָּגוּם, וְנִקְרָא בַּעַל מוֹם, וּבַעַל
מוֹם מְרַחֵק מִן הַכֹּל, כָּל שְׂפָן לְמוֹזֵבַח לְהַקְרִיב
קְרָבָן.

וְנָדַב וַאֲבִיהוּא מוֹכִיחִים, שְׁכַתּוֹב (ויקרא י) וַתֵּצֵא
 אִשׁ מִלְּפָנַי ה'. וּמִשׁוֹם כֶּךָ כָּתוּב, אָדָם כִּי
 יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לְה'. אָדָם שֶׁנִּמְצְאוּ זָכָר וּנְקֵבָה,
 זֶה רְאוּי לְהִקְרִיב אֶת הַקִּרְבָּן הַזֶּה וְלֹא אֲחֵר.

וַאֲמַר רַבִּי אֲבָא, אִף עַל גַּב שְׂפֵארוֹהָ אֶת נָדַב
 וַאֲבִיהוּא כְּדָבָר אֲחֵר, כֶּךָ הוּא וְדַאֵי. אֲכָל
 קְטֹרֶת הִיא עֲלִיזָה מִכָּל הַקִּרְבָּנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם,
 שֶׁעֲלֶיהָ מִתְּבָרְכִים עֲלִיזוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְהַקִּרְבָּן הַזֶּה
 שֶׁהוּא מַעַל לְכָל הַקִּרְבָּנוֹת לֹא רְאוּיִים הֵם לְקָרְבוֹ,
 שֶׁהֲרִי לֹא נִשְׁאוֹ, לְקִרְבָּן לֹא הָיוּ רְאוּיִים, כָּל שֶׁכֵּן
 לְדָבָרִים עֲלִיזוֹנִים שֶׁיִּתְּבָרְכוּ עַל יָדָם.

וְאִם תֹּאמַר, וַתֵּצֵא אִשׁ מִלְּפָנַי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם,
 לָמָּה? לְאָדָם שֶׁבָּא לְפָנַי הַגְּבִירָה לְבִשָּׁר לָהּ
 שֶׁהֲרִי הַמֶּלֶךְ בָּא לְבֵיתָהּ, וַיִּשְׁרָה עִם הַגְּבִירָה לְשִׂמְחָה
 עִמָּה. בָּא לְפָנַי הַמֶּלֶךְ, רָאָה הַמֶּלֶךְ שֶׁאֹתוֹ אָדָם
 הוּא בַּעַל מוֹמִים. אָמַר הַמֶּלֶךְ: אֵינִן זֶה כְּבוֹדִי שֶׁעַל
 יְדֵי הַפְּגוּם הַזֶּה אֶפְנֵם אֶל הַגְּבִירָה. בֵּינֵן כֶּךָ הַתְּקִינָה
 הַגְּבִירָה אֶת הַבַּיִת לַמֶּלֶךְ. בֵּינֵן שֶׁרָאָתָה שֶׁהַמֶּלֶךְ

הָיָה מְזֻמָּן לָבֹא אֵלֶיָהּ, וְאוֹתוֹ אָדָם גָּרַם שֶׁהַמֶּלֶךְ
 יִסְתַּלֵּק מִמֶּנָּה, אִזּוֹ צְוִתָּהּ הַגְּבִירָה לַחֲרֹג אֶת אוֹתוֹ
 אָדָם.

כִּי בְזִמְן שֶׁנִּכְנְסוּ גֵרֵב וְאַבְיָהוּא וְקַטְרֵת
 בִּידֵיהֶם, שָׁמְחָה הַגְּבִירָה, וְהִתְתַּקְנָה לְקַבֵּל
 אֶת הַמֶּלֶךְ. בִּיּוֹן שָׂרָאָה הַמֶּלֶךְ אוֹתָם אֲנָשִׁים
 פְּגוּמִים, בְּעֵלֵי מוּמִים, לֹא רָצָה הַמֶּלֶךְ שְׁעַל
 יָדָם יָבֹא לְשָׂרוֹת עִמָּה, וְהִסְתַּלֵּק מִמֶּנָּה הַמֶּלֶךְ.
 כְּשֶׁשָׂרָאָתָה הַגְּבִירָה שֶׁבְּנִלְלָם הִסְתַּלֵּק הַמֶּלֶךְ
 מִמֶּנָּה, מִיד - וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל
 אוֹתָם.

וְכָל זֶה מְשׁוּם שְׂמִי שְׂלֹא נִשְׂאָה הוּא פְּגוּם. בְּעֵלֵי
 מוּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, קָדְשֵׁת הַמֶּלֶךְ מִסְתַּלְקָת
 מִמֶּנּוּ וְלֹא שׁוֹרָה בְּפָנָם. וְלִכֵּן כָּתוּב אָדָם כִּי יִקְרִיב
 מִכֶּם קָרְבָּן. מִי שֶׁנִּקְרָא אָדָם - יִקְרִיב. וְכִי שְׂלֹא
 נִקְרָא אָדָם - לֹא יִקְרִיב.

מִן הַבְּהֵמָה - כָּלֵל. מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאֵן - פָּרָט.
 אַחֲרַי כִּי אֵלּוּ שְׂפָשָׁרִים לֶאֱכֹל, וְשְׂלֹא כְּשָׂרִים

לְאַכִּילָהּ אֶסּוּר לְהִקְרִיב. וּלְמָקוֹם אַחֵר הִסְתַּלְקוּ
 אֹתָם שְׂכָשָׁרִים וְאֹתָם שְׁלֵא כְשָׁרִים.

אִם עָלָה קָרְבָּנוֹ. רַבִּי תִיַּיא פֶּתַח, (ישעיה נה) כִּי לֹא
 מִחֲשַׁבְתִּי מִחֲשָׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דְרָכֵיכֶם דְּרָכֵי. כִּי
 לֹא מִחֲשַׁבְתִּי מִחֲשָׁבוֹתֵיכֶם, מִחֲשַׁבְתִּי כְּתוּב חֶסֶד
 בְּלֹא ו'. בֹּא רְאֵה, מִחֲשַׁבְתִּי הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא הִיא
 עֲלִיזוֹנָה וְרֹאשׁ שֶׁל הַכֹּל, וּמֵאוֹתָהּ מִחֲשָׁבָה
 הַתְּפִשְׁטוּ דְרָכִים וְשִׁבְלִים לְהַמְצִיא הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ
 וּלְתַקְּנוֹ בְּתַקּוּנָיו כְּרֵאוּי. וּמֵאוֹתָהּ מִחֲשָׁבָה נִשְׁפָּעַת
 וַיּוֹצֵאת הַשְּׁקֵאת גֵּן הָעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַכֹּל.
 וּמֵאוֹתָהּ מִחֲשָׁבָה קִנְיִים עֲלִיזוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.
 וּמֵאוֹתָהּ מִחֲשָׁבָה נִמְצְאת תּוֹרָה שְׂכַכְתָּב וְתוֹרָה
 שְׂבַעַל פֶּה.

מִחֲשַׁבְתִּי הָאָדָם הִיא הָרֹאשׁ שֶׁל הַכֹּל, וּמֵאוֹתָהּ
 מִחֲשָׁבָה מִתְּפִשְׁטִים דְרָכִים וְשִׁבְלִים
 לְהַסִּיט אֶת דְרָכָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבֹּא.
 וּמֵאוֹתָהּ מִחֲשָׁבָה שׁוֹפְעַת וַיּוֹצֵאת וְהִמַּת הַיִּצָּר
 הָרַע לְהַרְעֵ לוֹ וְלִכְלֹל. וּמֵאוֹתָהּ מִחֲשָׁבָה נִמְצְאת

עֲבֹרוֹת, חֲטָאוֹת וְזִדּוֹנוֹת, עֲבוּרָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיּוֹת
 וְשִׁפְיֹבוֹת דָּמִים. וְעַל זֶה, כִּי ^(דף ו ע"א) לֹא מִחֲשַׁבְתִּי
 מִחֲשַׁבוֹתֵיכֶם.

וּמִשּׁוֹם כֶּךָ בְּרֹאשׁ הַכֹּל כְּתוּב, אִם עָלָה קָרְבָּנוֹ.
 מִן הַבָּקָר, וְלֹא בָקָר, וּמִי הוּא? הוּא פֶר
 בֶּן בָּקָר, שֶׁהוּא זָכָר.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִן הַבָּקָר סֶתֶם, וְחֹזֵר וּפִרֵשׁ -
 זָכָר תָּמִים יִקְרִיבוּנוּ, זָכָר וְלֹא נִקְבָּה, שְׁחֵרִי
 זָכָר נוֹדֵעַ לְמַעַלָּה וּנִקְבָּה נוֹדֵעַת לְמַטָּה. וְכֵן מִן
 הַצֹּאן וּמִן הַכְּבָשִׁים וּמִן הָעִזִּים.

מִי שֶׁבָּאִים לְעוֹלָה - כֻּלָּם זָכָר, וְלֹא נִקְבָּה, מִשּׁוֹם
 שְׁעוֹלָה עוֹלָה עַל הַלֵּב, עַל הַלֵּב וְדַאי, וְנוֹדֵעַ
 מִי שְׁעוֹמֵד עַל הַלֵּב. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ עוֹלָה לְמַעַלָּה,
 וְכֻלָּם זָכָרִים. וְלָכֵן פֶּתַח הַכְּתוּב בְּרֹאשׁ בְּעוֹלָה
 יוֹתֵר מִכֹּל שְׂאֵר הַקְּרָבָנוֹת, שְׁחֵרִי הַמִּחֲשָׁבָה הִיא
 הָרֹאשׁ שֶׁל הַכֹּל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֶּךָ, בְּמָקוֹם שֶׁל מִחֲשָׁבָה שֶׁל
 מַעַלָּה צָרִיךְ לְהַקְרִיב. לָמָּה לְמַטָּה יוֹתֵר? לֹא

הָיָה בְּיָדוֹ. כָּא לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ, הֲרֹאשׁ
 שֶׁל הַכֹּל הוּא מִחֻשְׁבָּה, וְסִיּוּם שֶׁל אוֹתָהּ מִחֻשְׁבָּה
 מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא בְּקָר, וּמִיָּהוּ? אוֹתוֹ סִיּוּם הַגּוֹף
 שְׁמֵכֵשֶׁם אֶת הַנִּקְבָּה. כִּי מִחֻשְׁבָּה שֶׁל אָדָם רֹאשׁ
 שֶׁל הַכֹּל. הַסִּיּוּם שֶׁל אוֹתָהּ מִחֻשְׁבָּה, כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה
 מַעֲשֶׂה, מִתִּי? בְּבִקָּר. וְהוּ שְׁכָתוּב (מִיבַח ב) הוּי חֲשָׁבִי
 אֲוֹן וּפְעָלִי רָע. אֵימַתִּי? עַל מִשְׁכַּבוֹתֶם בְּאוֹר הַבִּקָּר
 יַעֲשׂוּהָ. וְעַל כֵּן לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל מִחֻשְׁבָּה,
 הַמִּחֻשְׁבָּה עוֹלָה, וְהַמַּעֲשֶׂה מִתְקַרֵּב לְסִיּוּם
 הַמִּחֻשְׁבָּה וְדָאִי.

רַבִּי אֲחָא הָיָה הוֹלֵךְ בְּבִדְרָה, וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי יְהוּדָה.
 עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זֶה
 שֶׁשָּׁנִינוּ בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל, בְּתוֹלָה שֶׁהַתְּבָרָכָה מִן
 שֶׁבַע (מִיִּשְׂרָאֵל), שֶׁנִּקְרָאת בַּת שֶׁבַע, וּפְרֻשׁוֹהָ בְּכַמָּה
 מְקוֹמוֹת. וּבְתוֹלָה לְמַטָּה יִרְשָׁה שֶׁבַע בְּרָכוֹת
 בְּגִלְגָּלָה. וְהָרִי כְּתוּב, וְאַתָּה כֵּן אָדָם שֶׁאֵין קִינָה עַל
 בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל, וְדָאִי עֲלֶיהָ נֶאֱמַר, עַל כִּנְסַת
 יִשְׂרָאֵל. וְזֶה קִנְיָה מִתְּכַל, שְׁכָתוּב (עֲמוּס ה) נִפְלָה לֹא
 תוֹסִיף קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ כָּל

הַחֲבֵרִים בְּדָבָר זֶה הוּא יָפֵת. אֲבָל אִם הַפְּרָשָׁה
נִשְׁמְרָה בְּדַרְדָּךְ שָׁל נְחֻמָּה, הֵינְנו אֹמְרִים כֹּה, אֲבָל
בְּקִינָה הוּוּ נֶאֱמַר, וַתִּרֵי הַכֶּתוּב מוֹכִיחַ כֹּה.

אָמַר לוֹ, וַדַּאי כֹּה זֶה, וַתִּרֵי הִנֵּה קָשָׁה לִי אֹתוֹ
דָּבָר יוֹתֵר מִהַכֹּל, וּבֵאֵנוּ אֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן
בְּחֻשְׁבוֹת פָּנִים. אָמַר לִי, מִמַּרְאֵה פָּנֶיךָ נֹדַע מַה
שֶׁבְּלִבְךָ. אָמַרְתִּי לוֹ, וַדַּאי שֶׁפָּנֵי וְלִבִּי שְׁוִים. אָמַר
לִי, אָמַר לִי דְבָרְךָ. אָמַרְתִּי לוֹ, כֶּתוּב נִפְלָה לֹא
תוֹסִיף קוּם בְּתוֹלֵת יִשְׂרָאֵל. מִי שֵׁישׁ לוֹ רִגְזוֹ
בְּאִשְׁתּוֹ וַיִּצְאָה מִמֶּנּוּ, לֹא תִחֹזֵר לְעוֹלָמִים. אִם כֹּה,
אֵיךְ לִפְנֵים שֶׁנִּדְרָשׁוּ עָמָה. אָמַר לִי, וְלֹא מִסְפִּיק לְךָ
מַה שֶׁאָמְרוּ כָּל הַחֲבֵרִים? אָמַרְתִּי, תִּרֵי שְׁמַעְתִּי
דְּבָרֵיהֶם, שֶׁהֵיוּ מֵאַהֲבָה, וְלֹא מִתִּישְׁבִּים בְּלִבִּי.

אָמַר, כָּל מַה שֶׁאָמְרוּ הַחֲבֵרִים יָפֵת וְנֶאֱמָה, אֲבָל
אֵיךְ לְדוֹר כְּשֶׁהָרוּעִים אֵינן נִמְצָאִים, וְהַצֵּאֵן
סוֹטִים וְהוֹלְכִים, וְלֹא יוֹדְעִים לְאִיזָה מְקוֹם הוֹלְכִים,
לֹא יִמִּינָה וְלֹא שְׂמֵאלָהּ. וַדַּאי שֶׁפְּסוּק זֶה צָרִיךְ

לְהַכִּיר, וְכֹלֶם גְּלוּיִים לְאוֹתָם שְׂרֹאִים בְּדַרְךְ
הַתּוֹרָה בְּדַרְךְ אֶמֶת.

בֹּא רֵא, בְּכֹל הַגְּלוּיֹת שֶׁנָּלוּ יִשְׂרָאֵל, לְבַלֵּן שָׁם
זְמַן וְקֶזֶז, וּבְבַלֵּן הָיוּ יִשְׂרָאֵל שְׂבִים
לְקַדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְתוֹלַת יִשְׂרָאֵל הִיָּתָה שְׂבָה
לְמַקְוָמָה, בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁנִּזְרַע עָלֶיהָ. וְעַכְשָׁיו בְּגִלוֹת
הָאֲחֵרוֹנָה הַזֹּאת אֵינֶנּוּ כֹה, שֶׁחֲרִי לֹא לֹא תֵּשׁוּב כֹּךְ
כְּמוֹ בַּפְּעָמִים הָאֲחֵרוֹת. וְהַפְּסוּק הַזֶּה מוֹכִיחַ,
שֶׁכְּתוּב נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל.
נִפְלָה וְלֹא אוֹסִיף לְהַקִּימָה לֹא כְּתוּב.

מִשָּׁל לְמַלְךְ שֶׁרָגַז עַל הַגְּבִירָה וְזָרַק אוֹתָהּ מִהִיכָלוֹ
לְזִמְנֵי יְדוּעַ. כְּשֶׁהָיָה מְגִיעַ אוֹתוֹ זְמַן, מִיַּד
הַגְּבִירָה הִיָּתָה נִכְנָסֶת וְשָׂבָה לְפָנָיו הַמֶּלֶךְ, וְכֵן פַּעַם
אַחַת וְשֵׁתִים וְשָׁלֹשׁ פְּעָמִים. לַפְּעַם הָאֲחֵרוֹנָה
הַתְּרַחֲקָה מִהִיכָל הַמֶּלֶךְ, וְהִשְׁלִיךְ אוֹתָהּ הַמֶּלֶךְ
מִהִיכָלוֹ לְזִמְנֵי רְחוֹק. אָמַר הַמֶּלֶךְ, הַפְּעַם הַזֶּה אֵינֶנּה
כְּשֶׁאֵר הַפְּעָמִים שֶׁהָיָה תִּחְזֹר לְפָנָיו כֹּךְ, אֶלָּא אֲנִי
אֵלֶךְ עִם כָּל בְּנֵי הִיכָלִי וְאֶבְקַשׁ אוֹתָהּ.

בַּשְּׁהִיָּע אֵלֶיָּהּ, רָאָה אֹתָהּ שְׁהִיָּתָה שׁוֹכֶכֶת
 בְּעֶפְרָי. מִי רָאָה אֶת כְּבוֹד הַגְּבִירָה
 בְּאוֹתוֹ ^(דף ו ע"ב) זְמַן וְאֵת בְּקָשׁוֹת הַמֶּלֶךְ בְּנִגְדָהּ, עַד
 שֶׁהַמֶּלֶךְ אוֹחֵז אוֹתָהּ בְּיָדוֹ וּמְקִים אוֹתָהּ, וּמְבִיא
 אוֹתָהּ לְהִיכָלוֹ, וְנִשְׁפָּע לָהּ שְׁלֵא יִפְרֵד מִמֶּנָּה
 לְעוֹלָמִים וְלֹא יִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ.

כִּי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - כָּל זְמַן שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 בְּנִלוֹת, בַּשְּׁהִיָּע מִנִּיעַ הַזְּמַן, הִיא בָּאָה וְחוֹזֶרֶת
 לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. וְעִכְשָׁו בְּנִלוֹת הֵזוּ לֹא כִּי, אֲלֵא
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵאָחֵז בְּיָדֶיהָ וְיִקִּים אוֹתָהּ וְיִתְפִּיֵס
 עִמָּה וְיֵשִׁיב אוֹתָהּ לְהִיכָלוֹ. וּבֹא תִרְאֶה שְׁכָרָה זֹה,
 שְׁחֵרֵי כְּתוּב נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם, וְעַל זֶה כְּתוּב,
^(עמוס ט) בַּיּוֹם תִּהְיֶה אֲקִים אֶת סִבְתֵּי דָוִד הַנִּפְלָת.
 הִיא לֹא תוֹסִיף קוּם כְּמוֹ בַּפְּעֻמִּים הָאֲחֵרוֹת, אֲבָל
 אֲנִי אֲקִים אוֹתָהּ. וְעַל זֶה כְּתוּב, בַּיּוֹם תִּהְיֶה אֲקִים
 אֶת סִבְתֵּי דָוִד הַנִּפְלָת, אֲנִי אֲקִים אֶת סִבְתֵּי דָוִד.
 מִי זֶה סִבְתֵּי דָוִד? זֶה כְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. הַנִּפְלָת, כְּמוֹ
 שְׁכָתוּב נִפְלָה. וְזֶהוּ כְּבוֹדָה שֶׁל כְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל
 וְתִשְׁבַּחְתָּהּ, וְזֶה לְמַדְּנוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַדַּאי דְּבִרְתָּ עַל לְבִי וְהִתְיַשְׁבּ, וְזֶהוּ בְּרוּר הַדָּבָר. וְזֶה הוּלָךְ כְּמוֹ דָּבָר אֶחָד שֶׁשָּׁמַעְתִּי וְשָׁכַחְתִּי, וְעַכְשָׁו הִרְוַחְתִּי אוֹתוֹ. שֶׁשָּׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַכְרִיז עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר, (ישעיה נב) הַתְּנַעֲרִי מֵעַפְרֵי קוֹמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַם. כְּמִי שֶׁאֲחִיז בְּיַדִּי חֲבֵרוֹ וַיֹּאמֶר: הַתְּנַעֲר, קוּם! כֶּךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵאָחַז בְּיָדוֹ וַיֹּאמֶר: הַתְּנַעֲרִי, קוֹמִי!

אָמַר לוֹ רַבִּי אֲחָא, וְכֶךָ כָּל אוֹתָם בְּנֵי הַיֵּבֶל הַמְּלָךְ פּוֹתְחִים בְּלִשׁוֹן זֶה. זֶהוּ שֶׁפָּתוּב (שם ט) קוֹמִי אֲוִרִי כִּי בָא אֲוִרָךְ, תִּרִי הַמְּלָךְ כָּאֵן, וַדַּאי שֶׁאֵזוּ הוּא הַכְּבוֹד שֶׁלָּהּ, וְשָׁמַחַת הַכֹּל בְּשֶׁהַמְּלָךְ מִתְּפִיִם עֲמָה. (פְּתוּב (מַלְכִים-א א) וַתָּבֵא בַת שֶׁבַע אֶל הַמְּלָךְ הַחֲדָרָה, כְּמוֹ זֶה) כָּכָל אוֹתָן הַפְּעָמִים הִיא בָּאָה אֶל הַמְּלָךְ וְעוֹמְדַת לְפָנָיו. זֶהוּ שֶׁפָּתוּב (מַלְכִים-א א) וַתָּבֵא לְפָנָיו הַמְּלָךְ, וַתַּעֲמֵד לְפָנָיו הַמְּלָךְ. אֲבָל בַּפְּעַם הַזֶּה לֹא כֶּךָ, אֶלָּא הַמְּלָךְ יֵלֵךְ אֵלָיָהּ וַיִּתְּפִיִם עֲמָה וַיֵּשֵׁב אוֹתָהּ לְהִיכָלוֹ. זֶהוּ שֶׁפָּתוּב הִנֵּה מֶלֶךְךָ יָבֵא לָךְ, וַדַּאי, וְלֹא אַתְּ אֵלָיו. יָבֵא לָךְ, לְפָנִים אוֹתָךְ. יָבֵא

לָהּ, לְהַקִּים אוֹתָךְ. יָבֵא לָךְ, לְהַשְׁלִים אוֹתָךְ בְּכֹל.
 יָבֵא לָךְ, לְהַכְנִים אוֹתָךְ לְהִיכָלוֹ וּלְהַזְדַּיֵּג עִמָּךְ וְזוּג
 עוֹלָמִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאַרְשֶׁתֶּיךָ לִי כְּאַמוֹנָה.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּגַשׁ בָּהֶם רַבִּי אֲפַא. אָמְרוּ,
 הֲרֵי בַּעַל הַחֲכָמָה בָּא, נִקְבֵּל פָּנֵי הַשְּׂכִינָה.
 בְּשֶׁקְרָבוֹ אֵלָיו, הִשְׁתַּמֵּט מִהֶאֱכָף שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עָלָיו,
 וַיֵּרֶד אֲלֵיהֶם.

פָּתַח וְאָמַר, (שמות יט) וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק
 מְאֹד וְגו'. וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר, כָּאֵן נִחְלָקוּ
 סְפָרֵי הָרֵאשׁוֹנִים, וּבְכֹלם בְּדָבָר אֶחָד נִתְקַעוּ. יֵשׁ מִי
 שֶׁאֹמֵר, קוֹל הַשֹּׁפָר - שְׁנַיִם. קוֹל - אֶחָד. הַשֹּׁפָר
 - שְׁנַיִם. וְדִיֵּק זֶה מִשְׁלָא כְּתוּב וַיְהִי הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ
 וְחֹזֵק, אֵלָּא קוֹל הַשֹּׁפָר, קוֹל שִׁיּוּצָא מִהַשֹּׁפָר,
 שֶׁנֶּדְרָא נִקְרָא שׁוֹפָר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כו) יִתְקַע
 בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וְזָהוּ שׁוֹפָר גָּדוֹל שֶׁכֵּן יוֹצְאִים
 הַעֲבָדִים לְחֵרוֹת עוֹלָמִים, וְהֲרֵי פִּרְשׁוּהָ.

וַיֵּשׁ מִי שֶׁשׁוֹנֶה וּמְדִיֵּק שֶׁהֵבֵל אֶחָד, מִשׁוּם שֶׁכְּתוּב
 קוֹל הַשֹּׁפָר, הַקּוֹל שֶׁנִּקְרָא שׁוֹפָר. וּבְמִנֵּין לָנוּ

שְׁנֵקְרָא קוּל? מִמָּה שְׁפָתוֹב (דברים ה) קוּל גְּדוּל וְלֹא יִסָּף, וְהַקוּל הַגְּדוּל הָיָה נִקְרָא שׁוֹפֵר. וְעַל כֵּן, קוּל הַשֹּׁפָר הוּלָךְ פָּתוֹב. לָאֵן הוּלָךְ? אִם תֵּאמַר לְהַר בְּיַמֵּי אִו לְיִשְׂרָאֵל, אִז יוֹרֵד הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! אֵלֶּא הַתּוֹרָה יִצְאָה מִכָּאֵן. וּמִהַמָּקוֹם הָיָה, שְׁחִוָּא הַכָּלָל שֶׁל כָּל שְׂאֵר הַקּוּלוֹת, נִתְּנָה, וּבְשִׁימְתַּכְלוּ בְּדִבְרֵיִם, הַכָּל אֶחָד.

וְלָכֵן הַלּוּחֹת הֵרָא שׁוֹנִים הָיוּ רְשׁוּמִים מִהַמָּקוֹם הָיָה, וְזֶהוּ סוּד הַדְּבָר, שְׁפָתוֹב (שמות לב) חָרוֹת עַל הַלְּחָת. אֵל תִּקְרִי חָרוֹת אֵלֶּא חָרוֹת, חָרוֹת מִמָּשׁ, מָקוֹם שְׁכָל הַחָרוֹת תְּלוּיָה כּוּ. וּבֵא רְאֵה, אִיִן לָךְ דְּבָר בַּתּוֹרָה שְׂאוּמְרִים כָּל הַחֲבָרִים זֶה כָּךְ וְזֶה כָּךְ, שְׁלֹא הוּלָךְ הַכָּל לְמָקוֹם אֶחָד וּמִתְכַּנֵּם לְמַעַן אֶחָד.

הוּלָךְ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הַלְּכִים אֵל הַיָּם, וּכְתוּב הַכָּל הוּלָךְ אֵל מָקוֹם אֶחָד. וְחֻק מְאֹד - כְּמוֹ שְׁשִׁנִּינוּ, כְּלִי מִחֻזֵּק אַרְבָּעִים סָאָה. וְחֻק מְאֹד - שְׂאִיִן לָךְ דְּבָר בַּתּוֹרָה

חָלַשׁ אִוּ שָׁבוּר, שְׁכַפְּשֶׁתֶּם תִּכְלּוּ וְתִכְרִיר אֹתוֹ, שְׁלֹא
 תִּמְצָא אֹתוֹ חָזֵק כְּפִטְיֵשׁ שְׁשׁוּבֵר סְלָעִים. וְאִם זֶה
 חָלַשׁ - זֶה מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּתָהּ, שְׁכַתּוּב (דברים לב)
 כִּי לֹא דָבָר יֶקֶת הוּא, וְאִם יֶקֶת הוּא - מִכֶּם הוּא.

וְעַל זֶה וְחֹזֵק מְאֹד. (דף ז ע"א)

כְּתוּב, (שמות יט) מִשָּׁה יִדְבֵר וְהֶאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל.
 בְּמָקוֹם הַזֶּה נִכְלְלוּ דְבָרִים עֲלִיוֹנִים, הִרִי
 פְּרִשׁוּתָהּ וְהֶאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל, בְּקוֹלוֹ שֶׁל מִשָּׁה,
 בְּאֹתוֹ קוֹל שְׁאוּחֵז בּוֹ מִשָּׁה. כָּאֵן יֵשׁ לְהַתְּבוּנָה,
 שְׁתֵּרֵי הַפּוֹף הָיָה, שְׁכַתּוּב (שם ט) וַיִּדְבֵר אֱלֹהִים,
 וְכָאֵן כְּתוּב מִשָּׁה יִדְבֵר.

אֱלֹא יֵשׁ אוֹמְרִים, מִשׁוּם שְׁכַתּוּב וַיֹּאמְרוּ אֵל מִשָּׁה
 דְּבַר אֶתָּה עֲמָנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאֵל יִדְבֵר עִמָּנוּ
 אֱלֹהִים. וְעַל זֶה מִשָּׁה יִדְבֵר, וְהֶאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ. מִשׁוּם
 שְׁלֹא נִמְצָא דְבַר בְּתוֹרָה מִפִּי מִשָּׁה לְבַדּוֹ, וְזֶהוּ
 שְׁבִאֲרוּתָהּ - קָלְלוֹת שְׁכַמְשָׁנָה תוֹרָה, מִשָּׁה מִפִּי
 עֲצָמוֹ אָמַר אוֹתָן. מִעֲצָמוֹ לֹא שָׁנִינוּ, אֱלֹא מִפִּי

עצמו. הללו מפי הגבורה, והללו מפי עצמו, מפי
אותו קול שאִחוּ בו שִׁנְקָרָא כָּךְ. וְהִדְבֵּר יָפֵה.

וּבַסֵּפֶר הַאֲנָדָה שֶׁל בֵּית רַב אֲוֹמְרִים, אֵף עַל גַּב
שְׁתוּרָה נֶאֱמָרָה בְּלָה מִפִּי הַגְּבוּרָה - מִפִּי
עֲצָמוֹ שֶׁל מֹשֶׁה כִּמוֹ כֵּן נֶאֱמָרָה. וּמִי הוּא? כִּמוֹ
קָלֹת שֶׁבְּמִשְׁנֵה תוֹרָה. וְאַחַר כֵּךְ נִכְלְלוּ בַּגְּבוּרָה.
וְהוּ שֶׁכְּתוּב מֹשֶׁה יִדְבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל.
מֹשֶׁה יִדְבֵּר - זֶה קוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ
בְּקוֹל - זֶה גְבוּרָה שְׁמוּדָה לְאוֹתוֹ הַקּוֹל. וְהוּ שֶׁכְּתוּב
יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל, בְּאוֹתוֹ קוֹל שֶׁל מֹשֶׁה. וְעַכְשָׁיו מִי
שֶׁפִּתַּח בְּדַבְרֵי תוֹרָה, (אֲנַחְנוּ נַחֲזִיק תוֹדוֹת לוֹ. אָמְרוּ נִשְׁב, וּמִי שֶׁפִּתַּח)
יִפְתַּח וַיֹּאמֶר. יֵשְׁבוּ.

פִּתַּח רַבִּי אֲבָא וְאָמַר, כְּתוּב (ויקרא כב) וּבַת כַּהֵן כִּי
תִהְיֶה אֱלֻמָּנָה וְגִרְוּשָׁה וְזָרַע אִין לָהּ וְגו'.
אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִכָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי
עֲבוּדָה זָרָה, שְׁחֵרֵי כְּשִׁפְרָא הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא אֶת
הָעוֹלָם, לֹא בָּרָא אוֹתוֹ אֱלֹא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, בְּדֵי

שְׂיִקְבְּלוּ תוֹרָה בְּהַר סִינַי וַיִּטְהָרוּ בְּכָל, וַיִּמְצְאוּ
צַדִּיקִים לְפָנָיו.

בֹּא רְאֵה, בְּשֵׁה־שָׁלֹם הָעוֹלָם הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ
שְׁלֹמֶעֱלָה, וְאוֹתוֹ אָדָם נִנְעֵץ בְּאַרְצָךְ, וְרוֹמֵם
מִגִּיעַ עַד קִצֵּה הַשָּׁמַיִם, רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַשְׁלִים (לְהוֹצִיא) אֶת הַנְּשֻׁמָּה הַקְּדוֹשָׁה מִמְּעֵלָה
לְמַטָּה, כְּדֵי שְׂיִתְאַחֲזוּ וַיִּתְקַשֵּׁר זֶה בְּזֶה. זֶהוּ שְׂכַתוֹב
(בראשית ב) וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָם מִן
הָאָדָמָה וְגו', לְהִיּוֹת קָשׁוּר זֶה בְּזֶה, וַיִּמְצְאוּ שָׁלֹם
כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, וַיִּשְׁלִים וַיִּתְקַן עֲצָמוֹ בָּךְ.

וּמִשׁוֹם כָּךְ בָּרָא אוֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה, לְהִיּוֹת שָׁלֹם.
וּמִתִּי נִקְרָא אָדָם שָׁלֹם כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה?
בְּשָׁעָה שְׂמֻדוֹג עִם בֵּת זִוְגוֹ בְּאַחֲדוֹת וּבְשִׁמְחָה
וּבְרָצוֹן, וַיּוֹצִיא מִמֶּנּוּ וּמִנְקֵבָתוֹ בֶּן וּבַת. וְאִזּוֹ הוּא
אָדָם שָׁלֹם כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, וּמִשְׁלִים הוּא לְמַטָּה,
כְּמוֹ שֶׁהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן, וְאִזּוֹ נִקְרָא (וּתְמִימִם) הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן עֲלָיו.

וְאָדָם שְׂלֵא רוּצָה לְהַשְׁלִים אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 לְמַטָּה, טוֹב לוֹ שְׂלֵא נִבְרָא, שְׁחֲרֵי אֵין לוֹ
 כָּלֵל חֶלֶק בַּשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. וּכְשִׁיּוֹצֵאת נִשְׁמָתוֹ מִפְּנֵי,
 לֹא נֶאֱחָזֵת בּוֹ כָּלֵל, שְׁחֲרֵי הַקְּטִיִן אֶת דְּיוֹקָן רַבּוֹנוֹ
 עַד שְׂיִתְקַשֵּׁר (שְׁחֲזוֹר) וַיִּתְקַן בְּכֹל.

זֶהוּ שְׂכַת־טוֹב, (ויקרא כב) וּבַת כַּהֵן כִּי תִהְיֶה אֱלֻמְנָה
 וְגֵרוּשָׁה וְגו'. וּבַת כַּהֵן - זוֹ הַנְּשָׂמָה הַקָּדוּשָׁה
 שְׁנִקְרָאת בַּת הַמֶּלֶךְ, שְׁחֲרֵי פִרְשׁוּתָהּ שְׁחֲנִשְׂמָה
 הַקָּדוּשָׁה הִיא מִזְוֹנָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ וְהַנְּבִיָּה יוֹצֵאת.
 וּמִשׁוֹם כֶּן, אֵיךְ שְׁחֲנוּף שְׂלֻמְטָה הוּא מְזָכֵר וְנִקְבָּה,
 אֵף כֶּן הַנְּשָׂמָה לְמַעְלָה. כִּי תִהְיֶה אֱלֻמְנָה, מֵאוֹתוֹ
 חֲנוּף שְׁחֲזוֹדוֹנָה בּוֹ, וּמֵת. וְגֵרוּשָׁה, שְׁגֵרָשָׁה מֵאוֹתוֹ
 תַּחֲלֹק שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. וְכֹל כֶּן לְמָה? מִשׁוֹם
 שְׂוֹרַע אֵין לָהּ לְהַפְצִיא כְּמוֹ שְׂלֻמְעָלָה וְלִהְתְּקַשֵּׁר
 בַּשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. וְשָׂבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מִי וְשָׂבָה?
 וְשָׂבָה סֶתֶם, לְהִתְתַּקֵּן כְּמוֹ מִקְדָּם. וְאֵז וְשָׂבָה אֶל
 בֵּית אָבִיהָ - זֶה הַקָּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא. כַּנְּעוּרֶיהָ -
 כְּבָרָא שׁוֹנָה. מְלָחֵם אָבִיהָ תֹאכֵל - לְהִתְעַנֵּג כְּעֵנֵג
 שֶׁל הַמֶּלֶךְ.

מִכָּאֵן וְהִלָּאָה - (שם) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ. מִי
 הוּא הַזֶּה? אֹתוֹ שְׁלֵא (בְּכַד) הַקִּים אֶת
 הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ לְמִטָּה וְאִין לוֹ בּוֹ חֶלֶק. לֹא יֹאכַל
 קֹדֶשׁ, אִין בּוֹ חֶלֶק מִהֶעֱנַג שְׁלִמְעָלָה שְׁיִישׁ בּוֹ
 אֲכִילָה, שְׁכַתוֹב (שִׁיר ה) אֲכָלוּ רְעִים, אֲכִילָה
 שְׁלִמְעָלָה הִיא הֶעֱנַג (דף ז ע"ב) שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְהֶעֱנַג הַזֶּה שָׂרוּי בַּמָּקוֹם שְׁשָׂרוּי בַּאֲשֶׁר רִיחַ
 תִּקְרָבָן הַזֶּה עוֹלָה.

בֵּא רֵאָה, בְּשַׁעָה שְׁנִמְצָא מִזֶּזן לְמִטָּה, נִמְצָא מִזֶּזן
 לְמִעָלָה. לְמִלְךְ שְׁתִּקֵּן אֶת סְעוּדָתוֹ וְלֹא תִקֵּן
 לְעֶבְדָיו. בְּשְׁתִּקֵּן לְעֶבְדָיו, הוּא אֲכִיל אֶת סְעוּדָתוֹ,
 וְהֵם אֲכָלוּ אֶת סְעוּדָתָם. וְהוּ שְׁכַתוֹב (שם) אֲכִילָתִי
 יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי - זֶז סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ. אֲכָלוּ רְעִים
 שָׂתוּ וְשָׂכְרוּ דוֹדִים - זֶז סְעוּדָתָם מִרִיחַ תִּקְרָבָן,
 בְּשָׂרִיחַ תִּקְרָבָן הַזֶּה עוֹלָה, וּמִשׁוֹם כֶּךָ נִקְרָא רִיחַ
 נִיחַח לַה'. רִיחַ לְעֶבְדָיו, נִיחַח לַה'. (מִמָּקוֹם הֶעֱנַג שֶׁל הַעֲתִיק
 נִמְצָא) וְלָכֵן סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ מִתְעַכְּבֶת, בְּגִלָּל סְעוּדָתָם
 שֶׁל עֶבְדָיו. וּמִשׁוֹם כֶּךָ יִשְׂרָאֵל מִפְּרָנְסִים אֶת

אֲבִיהֶם שְׂפָשְׁפִים שָׁנִינוּ. וּמִסְעוֹדַת הַמֶּלֶךְ מִי
אוֹכֵל? אֵלֶּא אוֹתָן נִשְׁמֹת הַצְּדִיקִים.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קלג) הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְּעִים
שְׁכַת אֲחִים גַּם יַחַד. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא
נָתַן אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגָדוֹל אוֹ לְשִׁלִּית,
אֵלֶּא יִשְׂרָאֵל אֲחֻזִּים בּוֹ, וְהוּא אֲחֻזֵי בָהֶם,
וּמִחֲבִיבוֹתָם קָרָא לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲבָדִים,
זְהוּ שְׁכַתוֹב (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי
הֵם. אַחַר כֵּן קָרָא לָהֶם בְּנִים, זְהוּ שְׁכַתוֹב בְּנִים
אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. אַחַר כֵּן קָרָא לָהֶם אֲחִים, זְהוּ
שְׁכַתוֹב לְמַעַן אֲחֵי וְרַעֲי וְגו'. וּמִשׁוֹם שֶׁקָּרָא לָהֶם
אֲחִים, רָצָה לְשִׁים אֶת מְדוּרוֹ בָהֶם וְלֹא יִסּוֹר מֵהֶם,
וְאִזּוּ כְּתוּב הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְּעִים שְׁכַת אֲחִים גַּם
יַחַד.

וְהַמְנוּרָה הַקָּדוֹשָׁה כֵּן אָמַר, הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה
נְּעִים וְגו', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ט) וְאִישׁ
אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֶחָתוֹ. וּבְסִפְרוֹ שֶׁל רַב יִיבֹא סָבֵא,
וְאִישׁ - זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֶחָתוֹ

- זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכֹל כֶּךָ לָמָּה? חֶסֶד הוּא, חֶסֶד הוּא וְדַאי, וְהָרִי פִּרְשׁוּתָּהּ. וְלָכֵן, הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים שְׁבֵת אֶחִים גַּם יָחַד - הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. גַּם - לְרַבּוֹת יִשְׂרָאֵל שְׁלֹמֶטָה, כְּמוֹ שְׁאֵמְרֵנוּ, שְׁתֵּרִי בְּשַׁעַה שְׁכַנְסֶת יִשְׂרָאֵל (בְּאַחְדוֹת בְּאַחְדוֹת) בְּאַחְדוֹת עִם הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא, יִשְׂרָאֵל שְׁלֹמֶטָה שְׁרוּיִם בְּשִׁמְחָה גַּם הֵם עִם הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא, וּמִשׁוּם כֶּךָ כְּתוּב גַּם יָחַד. וּבְסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סָבֵא, גַּם יָחַד - לְרַבּוֹת צְדִיק. בָּהּ, בְּכַנְסֶת יִשְׂרָאֵל, שֵׁהֵם זְווּג אֶחָד, וְהַכֹּל דְּכָר אֶחָד.

וְשָׁנִינוּ בְּפִרְשֵׁת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד, מָהוּ אֶחָד? זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁאֲחֻזָּה בְּקְדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא. שְׁאֵמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זְווּג שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה נִקְרָא אֶחָד. בְּמָקוֹם שֶׁהַנְּקֵבָה שׁוֹרָה, אֶחָד נִקְרָא. מָה הַטַּעַם? בְּגִלְלֵי שְׁזָכָר בְּלִי נְקֵבָה נִקְרָא חֲצִי גּוֹף, וְחֲצִי אֵינוֹ אֶחָד. וּבְשִׁמְת־חֲבָרִים בְּאֶחָד שְׁנֵי חֲצָאֵי גּוֹף, נַעֲשִׂים גּוֹף אֶחָד, וְאִזּוֹ נִקְרָא אֶחָד.

וְעַכְשָׁיו הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא נִקְרָא אֶחָד. וְסוּד
הַדָּבָר - בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּנִלּוֹת, וְהַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עָלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהַזְיוּג נִפְרָד,
וְהַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ לֹא נִמְצָא שָׁלֵם וְלֹא נִקְרָא אֶחָד.
וּמַתִּי יִקְרָא אֶחָד? בְּשַׁעַה שֶׁהַנְּבִירָה תִּמְצָא עִם
הַמְּלֶךְ וַיִּזְדוּגוּ בְּאֶחָד. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (עובדיה א) וְהִיתָה
לָהּ הַמְּלוּכָה. מִי הַמְּלוּכָה? זֶה בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
שֶׁתִּמְלִכּוֹת קְשׁוּרָה בָּהּ, אִזּוּ (זכריה יד) בַּיּוֹם תִּהְיֶה יְהִיָּה
ה' אֶחָד וַיִּשְׁמוּ אֶחָד. וְעַל זֶה, תִּנָּח מֵה טוֹב וּמֵה
נְעִים שְׂכֵת אֲחִים גַּם יָחַד.

בְּשִׁמּוֹן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ. מִי שִׁמּוֹן הַטּוֹב? זֶה שִׁמּוֹן
מִשְׁחַת קֹדֶשׁ שֶׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא מִהַעֲתִיק
הַקְדוֹשׁ שֶׁנִּמְצָא בְּאוֹתוֹ נָחַר עֲלִיוֹן, שְׁמִינִיק אֶת
הַבָּנִים לְהַדְלִיק מְנֹרוֹת, וְאוֹתוֹ שִׁמּוֹן שׁוֹפֵעַ עַל
רֹאשׁ הַמְּלֶךְ, וַיִּמְרָאשׁוּ לְכָבוֹד שֶׁל תּוֹקֵן הַקְדוֹשׁ,
וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ לְכָל אוֹתָם לְבוֹשֵׁי כְבוֹד שֶׁתִּמְלֶךְ
מֵתְלַבֵּשׁ בָּהֶם. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב שֶׁיּוֹרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו.
עַל פִּי מְדוּתָיו מִמָּשׁ, וְאֵלּוּ הֵם בְּתָרֵי הַמְּלֶךְ שֶׁהַשֵּׁם
הַקְדוֹשׁ נִמְצָא בָּהֶם.

בֹּא רֵאָה, כָּל הַשֹּׁפֵעַ וְכָל שִׁמְחַת הָעוֹלָמוֹת לֹא
 יוֹרְדִים לְבָרֶךְ אֱלֹא עַל יְדֵי הַכְּתָרִים הַקְּדוּשִׁים
 הַלְלוּ, שָׁהֵם שָׁמוּ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ, וּמִשׁוֹם כָּךְ
 שְׂיִוֵּרַד עַל פִּי מְדוּתָיו. עַל פִּי מְדוּתָיו וַדַּאי, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (במדבר ד) עַל פִּי אַחֲרָן וּבְנָיו תִּתְּיָה. כָּךְ עַל
 פִּי מְדוּתָיו יוֹרַד וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל הָעוֹלָמוֹת, לְהַמְצִיא
 בְּרָכוֹת לְכֻלָּם. וּבֹא רֵאָה, הַשָּׁמֶן (דף ח ע"א) הַטּוֹב הַזֶּה
 אֵינוֹ זָמִין, עַד אוֹתוֹ זְמַן שֶׁהַעֲבוּדָה שְׁלִמָּה הִיְתָה
 עוֹלָה וְנִפְנְשִׁים זֶה בְּזֶה. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (משלי כו) שָׁמֶן
 וְקַטְרֶת יִשְׁמַח לֵב. שָׁמֶן לְמַעְלָה וְקַטְרֶת לְמַטָּה, אִזִּי
 זוֹ שִׁמְחַת הַכֹּל. רַבִּי אַחָא וְרַבִּי יְהוּדָה זְקָפוּ יְדֵי־ם,
 וְהוֹדוּ לְרַבִּי אַבָּא.

רַבִּי אַחָא פָּתַח, (בראשית כ) וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם
 בְּחֵלֹם הַלַּיְלָה, וְכָתוּב וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹהִים
 בְּחֵלֶם גַּם אֲנֹכִי יַדְעֵתִי כִּי בָתֵּם לְבָבְךָ עֲשִׂיתָ זֹאת.
 וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם הַזֶּה, מֵה שׁוֹנֶה בְּאֵמוֹת
 הָעוֹלָם וַיָּבֵא אֱלֹהִים, וּלְיִשְׂרָאֵל לֹא? (אֱלֹא זֶהוּ סוּד שֶׁל

אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וַיֵּשׁ לָךְ לְדַעַת שֶׁהַשֵּׁם שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (ישעיה נז) רָם וְנִשְׂא
 שָׁכֵן עַד וְקְדוּשׁ שָׁמוֹ, וְהוּא לְבָדוּ מֶלֶךְ עַל כָּל מַה שְׁנִמְצָא, בֵּין לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה,

והחייב הקדוש שלו באמצע נתקן, וסביבו יש שבעים בתרים, ומתם נמשכו שבעים גדולים, והפקדו על שבעים עמי העולם להיות כל אחד ואחד שולט על עמו ועל ארצו. והקדוש ברוך הוא נתן לישראל סוד של שמו להם בלבד והוא שולט על ישראל וירושלים והו שפנתוב (דניאל ט') כי שמך נקרא על עירך ועל עמך. ואין לעם אחר חלק בו בקדוש-ברוך-הוא שפנתוב (דברים כ"ד) וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך. וכתוב (מיכה ד') כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו וגו'. וכתוב (דברים ל"ב) כי חלק יי' עמו וגו' **אלא כף שנינו, כל אלהים של פאן, אותו פת גדול שפמנה עליהם תיה, כמו בן - ויבא אלהים אל בלעם לילה, אותו פת שפמקד עליו.**

ואם תאמר, ויאמר אליו האלהים פחלים - כף זה ודאי. גם אנכי ידעתי, לפה פאן גם? אלא שפא לרבות, שאף על גב שלמעלה מפני ידוע, גם אנכי ידעתי. ואחשך גם אנכי - גם לרבות - אותך מחטו לי. מחטו חסר אל"ף פתוב. מה אמר? משום שחטא אינו עומד פכת.

אלא כף למדנו, פחטאי העם שלמטה נפנם למעלה. פחטאי העם שלמטה מעבר

הַגְּדוֹל שְׁלָתָם שְׁלִמְעָלָה מִשְׁלֹטוֹנֹו. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
 וְאַחֲשֵׁף גַם אֲנֹכִי אֹתָךְ, שְׂאֵף עַל גַּב שְׁלִמְעָלָה
 מִמְּנֵי תְלוּי הַדְּבָר - גַּם אֲנֹכִי, לְרַבּוֹת לְעֲצָמוֹ,
 מִחֲטֹו לִי, כִּדֵּי שְׂלֵא יִמְצְאוּ אֶצְלִי, כָּמוֹ הַמַּחֲטָה הַזֶּה
 הַנְּעוֹצָה בַּבָּשָׂר, שְׂלֵא תִגְרַם לִי אֶתָּה בְּחַטָּאָךְ
 לְהַעֲבִיר אוֹתִי מִשְׁלֹטוֹנִי וְיִקְוֹצוּ בִּי, שְׂלֵא תִקַּץ
 אוֹתִי בְּמַחֲטָךְ, כָּמוֹ שְׂנֵאָמַר (ויקרא ב) וְאֶקַּץ בָּם, כָּמוֹ
 הַקּוֹצִים הַלְלוּ שְׁנֵעוֹצִים בַּבָּשָׂר. מַה מִּשְׁמִיעַ?
 מִשְׁמִיעַ שְׁכַחְטָאֵי בְּנֵי אָדָם נַעֲשִׂים פְּגָמִים לְמַעְלָה.
 מַה הוּא? כָּמוֹ שְׂנֵאָמַר (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה
 אִמְכֶם.

וְעַל כֵּן נִקְרַב קִרְבָּן, אֵינָה קִרְבָּן? זֶה שְׂאֵמְרָנוּ
 שְׁכַתוֹב, וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם. שְׁחֵרֵי
 חַטָּא גוֹרֵם פִּירוּד בְּחַטָּאוֹ. הַקִּרְבָּן מְקַרֵּב אֶת
 הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְהַכֹּל נַעֲשֶׂה אֶחָד.
 בָּאוּ רַבֵּי אֲבָא וְרַבֵּי יְהוּדָה וְהוֹדוּ לוֹ לְרַבֵּי אֶתָּא.
 פְּתַח רַבֵּי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת ה'
 בְּשִׁמְחָה וְגו'. עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׁמְחָה, כְּדוּ

לְמִדְנֹה, שְׁכָל עֲבוּרָה שְׁצָרִיךְ אָדָם לְעֵבֶר אֶת
הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, צָרִיךְ בְּשִׂמְחָה וּבְרָצוֹן הֵלֵב,
כִּי שִׂמְחָה עֲבוּרָתוֹ בְּשִׂלְמוֹת. וְאִם תִּמְר
שְׁעֲבוּרַת הַקְּרָבָן כִּי הִיא - אִי אֶפְשָׁר! שְׁחֵרִי
אוֹתוֹ אָדָם שְׁעֵבֶר עַל מְצוֹת רַבּוֹנוֹ וְעַל מְצוֹת
הַתּוֹרָה וְשָׁב לְפָנַי רַבּוֹנוֹ, בְּאִיּוֹה פָּנִים יַעֲמֵד
לְפָנָיו? הֲרִי וְדַאי בְּרוּחַ שְׁבוּרָה, בְּרוּחַ עֲצוּבָה,
אֵיפֹה הַשִּׂמְחָה? אֵיפֹה הַרְנָנָה?

אֵלֶּה שָׁם שְׁנֵינִי, אוֹתוֹ אָדָם שְׁחוּטָא לְפָנַי רַבּוֹנוֹ
וְעֵבֶר עַל מְצוּוֹתָיו, וְכֹא לְהַקְרִיב קְרָבָן
וּלְתַקֵּן אֶת עֲצָמוֹ בְּרוּחַ שְׁבוּרָה, צָרִיךְ לְהַמְצִיא
בְּרוּחַ עֲצוּבָה. וְאִם הוּא בּוֹכָה, זֶה יָפֵה מִחֶכְל. הֲרִי
שְׂמִחָה וְחֵרִי רְנָנָה אֵין נִמְצָאִים. אֵלֶּה בְּפֶה
מִתְתַקֵּן? בְּאוֹתָם כְּתוּבִים וְלוֹזִים, שְׁחֵרִי הֵם
מִשְׁלִימִים שְׂמִחָה וְרְנָנָה בְּשִׁבְלוֹ. הַשִּׂמְחָה
מִתְקַיֶּמֶת בְּכֶהֱן, מִשּׁוּם שֶׁהוּא תָּמִיד רְחוּק מִן הַדִּין,
וְהַכְּתוּבִים צָרִיכִים תָּמִיד לְהַמְצִיא בְּפָנִים מְאִירוֹת,
שְׂמִחִים יוֹתֵר מִכָּל הָעָם, שְׁחֵרִי הַכֶּתֶר שְׁלוֹ גוֹרֵם

הֲרַנְנָה בְּלוֹיִם, וְכֹךְ זֶה, שְׁחֵרֵי הַלוֹיִם נִמְצְאִים תָּמִיד
עַל הַשִּׁיר, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרוּתָּה.

וְאֵלֹו עוֹמְדִים ^(דף ח ע"ב) עָלָיו, וּבָהֶם נִשְׁלָמַת הָעֲבוּדָה
לְקַדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. הִכְהִין עוֹמֵד עָלָיו וּמִבּוֹן
דְּבָרִים בְּשִׂמְחָה וּבְרָצוֹן, לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
בְּרֵאיוֹ, וְהַלוֹיִם בְּשִׁיר. אִזּוּ כְּתוּב, דַּעוּ כִּי ה' הוּא
אֱלֹהִים. זֶהוּ קִרְבָּן לְקִרְבַּ רַחֲמִים לְדִין, וְהַכֹּל
מִתְבַּשֵּׂם.

עַכְשָׁיו שְׁלֵא נִמְצָא קִרְבָּן, מִי שֶׁחֹטֵא לְפָנַי רַבּוֹנוּ
וְשָׁב אֵלָיו, וְדַאי בְּמִרְרוֹת הַנֶּפֶשׁ, בְּעֶצֶב,
בְּבִכּוּת, בְּרוּחַ שְׁבוּרָה, אִיךְ יִמְקִים שִׂמְחָה וְרַנְּנָה?
חֵרֵי אֵינן הֵם נִמְצְאִים אֲצִלּוֹ? אֵלֶּא כֹךְ פְּרָשׁוּתָּה,
שֶׁתְּשַׁבְּחוּת רַבּוֹנוּ וְשִׂמְחַת הַתּוֹרָה וְרַנְּנוֹת הַתּוֹרָה,
זוֹהֵי שִׂמְחָה וְרַנְּנָה. וְחֵרֵי שְׁנִינּוּ, וְלֹא מִתּוֹךְ עֲצָבוֹת
וְכו', שְׁלֵא יַעֲמֵד אָדָם לְפָנַי רַבּוֹנוּ בְּעֲצָבוֹת, וְחֵרֵי
לֹא יִכּוֹל, אִזּוּ מַה תִּקְנָתוֹ?

אֵלֶּא סוּד הַדְּבָר, חֵרֵי שְׁנִינּוּ, לְעוֹלָם יִפְגַּם אָדָם
שֶׁעוֹר שְׁנֵי פִתְחִים וְכו', וְיִתְפַּלֵּל תִּפְלָתוֹ.

וְהוּא שְׂכָתוּב (משלי ח) לְשֹׁמֵר מְזוּזוֹת פֶּתְחָיו. הַחֲשֵׁבֶת
 שְׁנֵי פֶתְחִים? אֵלֶּא אָמַר, שְׁעוֹר שְׁנֵי פֶתְחִים. כָּאֵן
 רָמַז לְמָה שְׂאָמַר דָּוִד (תהלים כד), שָׂאוּ שְׁעָרִים
 רְאִישֵׁיכֶם. הֵם מְעוֹן וּמְכוּן, שְׁהֵם לְפָנַי וְלִפְנֵיכֶם.
 רְאִישֵׁי תְהַדְרֹגוֹת - תְּסֹד וּפִחַד, וְהֵם הַפֶּתְחִים שֶׁל
 הָעוֹלָם. עַל כֵּן צָרִיךְ אָדָם לְהִתְפַּוֵּן בְּתַפְלָתוֹ כְּנִגְד
 קֹדֶשׁ הַקִּדְּשִׁים, שְׁהֵם הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְיִתְפַּלֵּל
 תְּפִלָּתוֹ, וְאֵלֶּה הֵם שְׁעוֹר שְׁנֵי פֶתְחִים, שְׁנֵי כְתָרִים.
 וַיֵּשׁ שְׁשׁוּנָה כָּךְ: שְׂמִיחָה זוֹ כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל. וְשְׂמִיחָה
 תְּרֵי פִרְשׁוּתָהּ, כְּכַתוּב (ישעיה נה) כִּי בְשִׂמְחָה
 תֵּצֵאוּ וְגו'. וְעֵתִידִים יִשְׂרָאֵל לְצֵאת מִהַגְּלוּת
 בְּשִׂמְחָה תִּזְוֶה, וּמִי זוֹ? כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן עֲבָדוּ
 אֶת ה' בְּשִׂמְחָה, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (ויקרא טו) בְּזֹאת יָבֵא
 אֶתְרֵן אֶל הַקִּדְּשׁ, וְהִכַּל אֶחָד.

כֵּאֵן לְפָנָיו בְּרִנָּה - זוֹ הַשְּׂלִמוֹת שְׁלָה. שֶׁל שְׂמִיחָה
 בְּלֵב, וּרְנָנָה בִּפֶה. וְזוֹהִי שְׂלִמוֹת יִתְרָה.
 וְהַשְּׂלִמוֹת שֶׁל הַשְּׂמִיחָה תִּזְוֶה תְּרֵי יְרוּעָה וְנוֹדְעָת,
 וְזוֹהוּ הַתְּקוּן שֶׁל הָאָדָם לְפָנָיו רְבוּנוּ, וְאֵן - דְּעוּ כִּי

ה' הוא האלהים. והכל בא בְּדָבָר אֶחָד, שְׁצַרִיף
 אַחַר כֵּן לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ כְּרֵאוּי וְלִקְשֹׁר זֶה
 בְּזֶה לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד, וְזוֹהִי עֲבוֹדַת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. אָמְרוּ לוֹ רַבֵּי אֲחָא וְרַבֵּי אֲבָא, וַדַּאי כֵּן הוּא.
 אֲשֶׁרִי חֲלַקְמָם שָׁל הַצַּדִּיקִים שְׂמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה
 וַיּוֹדְעִים בְּרַבֵּי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. קָמוּ וְהִלְכוּ אַחֲרֵי
 רַבֵּי אֲבָא שְׁלֹשָׁה מִלִּין.

פְּתַח רַבֵּי אֲבָא וְאָמַר, (תהלים ה) וַאֲנִי בְּרַב חֲסִדֶיךָ
 אֲבוֹא בֵיתְךָ. כֵּן פִּרְשׁוּהָ, שְׁלֹא צַרִיף אָדָם
 לְהַפְנִים לְבֵית הַפְּנִסָּת אֲלָא אִם נִמְלֵךְ בְּרֵאשׁוֹנָה
 בְּאַבְרָהָם וַיִּצְחָק וַיַּעֲקֹב, מִשׁוּם שֶׁהֵם תִּקְנּוּ אֶת
 הַתְּפִלָּה לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׂכַתּוֹב וַאֲנִי
 בְּרַב חֲסִדֶיךָ אֲבוֹא בֵיתְךָ. אֲבוֹא בֵיתְךָ - זֶה אַבְרָהָם.
 אֲשַׁתְּחִוָּה אֶל הַיָּבֵל קְדָשְׁךָ - זֶה יִצְחָק. בְּיִרְאַתְךָ -
 זֶה יַעֲקֹב. (וַאֲנִי בְּרַב חֲסִדֶיךָ - זֶה יַעֲקֹב. אֲשַׁתְּחִוָּה אֶל הַיָּבֵל קְדָשְׁךָ - זֶה
 יִצְחָק) וְצַרִיף לְהַכְּבִילָם בַּתְּחִלָּה, וַיַּפְנִים לְבֵית הַפְּנִסָּת
 וַיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ. אִזּוּ פְתוּב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי
 עֲבָדִי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

אם עלה קרבנו מן התקר. אמר רבי יוסי, מה שונה מן התקר לעולה ומן הצאן לעולה ומן העוף לעולה? אם הכל אחד, מפני מה שונים זה מזה, שחרי מהכל נעשה דבר אחד? אלא מי שהשיגה ידו את זה - מקריב מן התקר, ואם לא יכול - אז מן הצאן, ואם לא יכול - אז מן העוף, שחרי כתיב (ויקרא יד) ואם דל הוא ואין ידו משגת, שחרי תקדוש פרוף הוא אין מטריח על האדם יותר בדבר שלא יכול.

אמר רבי אלעזר, כמו שהיה החטא - כך היה מקריב. עשיר, שלבו גם בו לפעמים, היה מקריב שור, משום שלבו חושב יותר לחטא לפני רבונו. תפינוני מקריב מן הצאן, משום שרצונו אינו גם בו כל כך לחטא. העני שלבו לא גם בו, רצונו נמוך מהכל, מקריב מאותו הקל מהכל. ונודעו הקרבנות שלהם לבלם, כל אחד ואחד לבדם, ותקדוש פרוף הוא דן דינו של כל אחד ואחד במשקל ישר.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאֵל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו, אָמַר לוֹ,
 חֲרֵי שָׁנִינוּ שְׁעַל שְׁלֹשָׁה חַטָּאֵי הָעוֹלָם הִרְעַב
 בָּא לָעוֹלָם, וְכָל הַחַטָּאִים אֵינָם נִמְצָאִים אֵלָּא בַּקֶּבֶר,
 מִשּׁוּם שֶׁלָּכֶם נִסְּ בָהֶם, וְלֹא נִמְצָאִים
 בְּעַנְיִים. מָה תְּדִין? (דף ט ע"א) שֶׁתְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא יַחַד
 אֶת הָעַנְיִים וַיַּעֲמִיד אֶת הָעֲשִׂירִים! שְׁחֲרֵי מַעֲבָדוֹ
 יוֹסִיפוּ לַחֲטֹא לְפָנָיו! אָמַר לוֹ, יָפָה שְׁאֵלָתְךָ, וְחֲרֵי
 פְּרִשׁוּתָהּ הַחֲבֵרִים וְאָמְרוּ, בְּשִׁרְיָתָהּ תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ
 הוּא לְהַפְרֵעַ מִהַרְשָׁעִים וְלֹא־בָדָם מִן הָעוֹלָם, אֲזִי
 נוֹתֵן לָהֶם שְׁלוֹם וּמִשְׁלִים לָהֶם בְּכָל.

אֲבָל בָּא וּרְאָה שֶׁכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לֹא נִמְצָאִים
 קְרוֹבִים לְמִלְכָּהּ הָעֲלִיּוֹן, בְּכָלֵם הִלְלוּ שֶׁהוּא
 מִשְׁתַּפְּשֵׁשׁ בָּהֶם, וּמִי הֵם? (תהלים נה) לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְבָה.
 (ישעיה נז) וְאֵת דְּבָא וְשִׁפְל רִוְתָהּ. אֵלּוּ הֵם כְּלֵי הַמִּלְכָּה.
 וְכִשְׁנִמְצָאתָ בַּצִּדָּת בְּעוֹלָם וְהִרְעַב וְחֲדִין מִתְּחוּקִים
 עַל הָעַנְיִים, אֲזִי בּוֹכִים וְגוֹעִים לְפָנֶי הַמִּלְכָּה,
 וְהִקְדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא מְקַרֵּב אוֹתָם יוֹתֵר מִהַכָּל. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (תהלים כב) כִּי לֹא בֹזָה וְלֹא שִׁקֵּץ עֲנוֹת עֲנִי.

וְאִזְ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פּוֹקֵד עַל מַה בָּא הָרָעַב
לְעוֹלָם. אוֹי לְאוֹתָם הָרָשָׁעִים שְׁנַרְמוּ לָזֶה.

בְּשִׁמְתֵּעוֹרֵר הַמֶּלֶךְ לְהִשְׁגִּיחַ בְּעוֹלָם עַל
קוֹלוֹת הָעֲנִיִּים, הִרְחֵמֵן יִצְיָלְנוּ
מֵהֶם וּמֵעֲלֻבוֹנָם, אִז פָּתוּב (שְׁמוֹת כב) שְׁמוֹעַ
אֲשַׁמַּע צַעֲקָתוֹ. שְׁמוֹעַ אֲשַׁמַּע - שְׁתִּי פְעָמִים,
אַחַת לְהִשְׁגִּיחַ עַל קוֹלָם, וְאַחַת לְהַפְרֵעַ מֵאוֹתָם
שְׁגוֹרְמִים לָהֶם אֶת זֶה. זֶהוּ שְׁפָתוּב וְשִׁמְעָתִי
כִּי חֲנוּן אֲנִי וְחָרָה אַפִּי וְגו'. וְלִכֵּן בְּשַׁעֲהָ
שָׁרַעַב נִמְצָא בְּעוֹלָם, אוֹי לְאוֹתָם הָעֲשִׂירִים
הָרָשָׁעִים, מִשׁוּם קוֹלָם שֶׁל הָעֲנִיִּים לְפָנַי
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

בֵּא וְרֵאָה שְׂאוֹתוֹ קָרְבָן שֶׁל הָעֲנִי קַל מֵהַכֹּל,
מִשׁוּם שְׁלֵבּוֹ שְׁבוּר, וְאִם עַל גַּב שְׁחוֹשֵׁב
לְחַטָּא, זֶה עוֹזֵר מִמֶּנּוּ, שְׁחָרִי דִי לוֹ בְּצַעֲרוֹ וְשֶׁל
אַנְשֵׁי בֵיתוֹ. וְלִכֵּן כָּל קָרְבָן וְקָרְבָן, כָּל אֶחָד וְאֶחָד
לְבַדּוֹ, כֻּלָּם יְדוּעִים אֶצֶל הַכֹּהֵן.

מֵעֲשֵׂה בְּאוֹתוֹ עֲשִׂיר שְׁהַקְרִיב לְפָנַי הַכֹּהֵן שְׁנֵי יוֹנִים. כְּשֶׁרָאָה אוֹתוֹ הַכֹּהֵן, אָמַר לוֹ, הַקְרִבְנִי תְּזֶה אֵינּוּ שְׁלֹף. הֲלֹף לְבֵיתוֹ וְהָיָה עֲצוּב. אָמְרוּ לוֹ אֶחָיו, לָמָּה אֶתָּה עֲצוּב? אָמַר לָהֶם, שְׁהַכֹּהֵן לֹא הַקְרִיב אֶת קֶרְבְּנִי. אָמְרוּ לוֹ, וּמָה הוּא? אָמַר לָהֶם, שְׁנֵי יוֹנִים. אָמְרוּ לוֹ, וַתִּרִי זֶה שֶׁל עֲנִי, וְלֹא שְׁלֹף! שְׁתִּירִי כְּתוּב, וְאִם דָּל הוּא וְאִין יָדוֹ מִשְׁנֵת וְגו', אֵלֶּא הַקְרִיב קֶרְבְּנִי. אָמַר לָהֶם, וּמָה הוּא? אָמְרוּ לוֹ, שׂוֹר אֶחָד.

אָמַר לָהֶם, וּמָה כָּל כֹּף חֲמוּרָה מִחֲשֶׁבֶת הַחֲטָא? נִדְרָתִי שְׁלֹא אֶעֱלֶה עַל לְבִי מִחֲשֶׁבֶת חֲטָא. מִשָּׁם וְהִלָּאָה מָה עֲשָׂה? כָּל יוֹם הַתְּעַסֵּק בְּסַחֲוֹרָה, וּבְלִילָה תִּהְיֶה יָשׁוּן. כְּשֶׁהַתְּעוֹרֵר, תִּהְיֶה קוֹרֵא לְאֶחָיו, וְלִמְדוֹ אוֹתוֹ דְּבָרֵי תוֹרָה, וְהָיָה לוֹמֵד עַד שִׁיעֲלָה הַיּוֹם, וְנִמְצָא שְׁלֵמֵד תוֹרָה, וְהָיוּ קוֹרְאִים לוֹ יְהוּדָה הָאֶחָד. יוֹם אֶחָד פָּגַשׁ בּוֹ רַבִּי יִיסָא סְבָא, וְהָיָה מִפְּרִישׁ נִכְסָיו, חֲצִי לְעֲנִיִּים וְחֲצִי לְסַחֲוֹרָה עַל הַיּוֹם עִם אוֹתָם אֲנָשִׁים שְׁפוֹרְשִׁים לַיָּמִים, וְהָיָה יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד תוֹרָה.

פָּתַח וְאָמַר, (שמואל-א טו) וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל הַקִּינִי.
 מִי הוּא הַקִּינִי? אֵלּוּ בְנֵי יִתְרוֹ, חָמִיו שֶׁל
 מֹשֶׁה, שֶׁעָשׂוּ קֵן בַּמְדָּבָר כְּמוֹ הַדְּרוֹר הַזֶּה, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פב) וַדְּרוֹר קֵן לָהּ, בְּיַד לְלֹמֵד תּוֹרָה.
 שֶׁתּוֹרָה לֹא צְרִיכָה תַּפְנוּקִים וְלֹא סְחוּרָה, אֲלֵא
 לַעֲמֹל בָּהּ יוֹמָם וְלַיְלָה. מִשּׁוֹם כֵּן נִסְעוּ לַמְדָּבָר
 מִהֶעֱנַג שֶׁל יְרִיחוֹ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שופטים א) וּבְנֵי קִינֵי
 חִתִּין מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים וְגו'.

וְאַתָּה עֹשֵׂת חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִשּׁוֹם
 שֶׁנִּתֵּן לְמֹשֶׁה לְחַנּוּת בְּבֵיתוֹ, וּמֹשֶׁה הָיָה
 כָּלֵל שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְעוֹד, מִשּׁוֹם שֶׁלֹּמֵד פְּרָשָׁה
 אַחַת יוֹתֵר בַּתּוֹרָה, וּבִזְוָה עֹשֶׂה חֶסֶד עִם יִשְׂרָאֵל.

לָמָּה בָּא הַדְּבָר הַזֶּה כָּאֵן בְּמִלְחָמַת עַמְלֵק? אֲלֵא
 אָמַר שָׂאוּל, כְּשִׁינְעָאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים, מִכָּל
 שָׂאֵר אַמּוֹת הָעוֹלָם לֹא הָיָה מִי שִׁינְדוּג עִם יִשְׂרָאֵל
 לְקַטְרֵג לָהֶם, אֲלֵא רַק עַמְלֵק, וְהוּא עֹשֶׂה רַע
 לְיִשְׂרָאֵל וְעַרְףְּ בָּהֶם קָרָב, וְאַתָּה הַקְּדַמְתָּ לָהֶם

שָׁלוֹם וְעֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם כָּל־אֶחָד, וּמִשׁוֹם כָּךְ אֵין אַתָּה
כֹּדֵאי לְהִתְחַבֵּר עִמָּהֶם.

וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא מֶה כָּתוּב בְּיִתְרוֹ? (שמות יח) וַיִּקַּח
יִתְרוֹ חֵתָן מִיִּשְׂרָאֵל עֹלָה וְזִבְחִים לַאֱלֹהִים, וְשֶׁהוּא
הַקָּרִיב קָרְבָן לְקַדוֹשׁ-פְּרוּף-הוּא וְכֹא לְהִתְנַיֵר. מֶה
זֶה אוֹמֵר? (דף ט ע"ב) וְשֶׁקָּרְבָנוּ חָשׁוּב לְפָנֵי הַקַּדוֹשׁ פְּרוּף
הוּא. וּמִשׁוֹם שֶׁהוּא הַקָּרִיב קָרְבָן
לְקַדוֹשׁ-פְּרוּף-הוּא, כָּתוּב וַיִּבְא אֶהָרֶן וְכֹל זְקֵנֵי
יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל לֶחֶם עִם חֵתָן מִיִּשְׂרָאֵל לְפָנֵי הָאֱלֹהִים.
לְפָנֵי הָאֱלֹהִים וְיִקָּא. מִכָּאן לְמִדְנֹה, שְׁכָל מִי
שֶׁמְקָרִיב קָרְבָן בְּרִצּוֹן חֵלֶב, הַקַּדוֹשׁ פְּרוּף הוּא
מוֹדֵמֵן לְעַמָּתוֹ.

בֵּא רֵאֵה, קָרְבָן הָעֵנִי חָשׁוּב לְפָנֵי הַקַּדוֹשׁ פְּרוּף
הוּא, שְׁתֵּרִי הוּא הַקָּרִיב שְׁנֵי קָרְבָנוֹת לְפָנָיו,
אֶחָד חֵלְבוֹ וְדָמוֹ, וְאֶחָד אוֹתוֹ שֶׁהַקָּרִיב. שְׁתֵּרִי אֵין
לוֹ לֶאֱכֹל, וְהוּא הִבִּיא קָרְבָן. קָרְבָן הָעֵנִי קֵל מִהַכֹּל
- שְׁנֵי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בָנֵי יוֹנָה, וְאִם לֹא - מְעַט
קִמַּח, וּמִתְכַּפֵּר בּוֹ, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה מִכְרִיזִים

ואומרים: כי לא בזה ולא שקץ עונות עני. כל כך
 למה? כי קרבן העני עדיף מהכל, שהרי הוא גרם
 לי להיות בנורלו של הקדוש ברוך הוא, והוא
 גרם לי להיות בחלק של התורה. משום כך
 חלקתי כל נכסי (חלקתי נכסי, חצי) לעניים, שהרי הם
 גרמו לי כל זה.

כמו שהעני הרתיח חלבו ודמו, כך אותו הקמח
 מרתיחים בשמן משחה. וכך למדנו, שאכלו
 כל אדם מקריב את המנחה הזו על המחבת
 ומנחת מרחשת, משום שכמו שהחטא הרתיח את
 חלבו ודמו באש היצר הרע וכל איבריו רתחו
 באש - כך הקרבן תזה כמו כן מפוש, ועקר הקרבן
 כמו החטא, ולתקריב לפני הקדוש ברוך הוא רצון
 לבו ורוחו ונפשו, שזה חביב מהכל לפניו.

אשרי חלקם של הצדיקים שמקריבים בכל יום
 ויום את הקרבן תזה לפני הקדוש ברוך
 הוא. ומה הוא? עצמם ונפשם שמקריבים לפניו.
 ואני רוצה לתקריב את הקרבן תזה (מש), וזה

רוצה הקדוש ברוך הוא מאדם בעולם הזה. ועם כל זה, קרבן של הכל (ממש) עדיף, כדי שיתברכו כל העולמות.

עוד פתח ואמר, (תהלים קלה) ברוך ה' מציון שכן ירושלים הללויה. וכי מציון הוא ברוך? והרי מהנהר העמק העליון הוא ברוך! אלא ברוך ה', בשמאירה הלכנה מאור השמש ומתקרבים זה לזו, ולא מוסר האור הזה מזה. ולפעמים שהלכנה נקראת בשם המלה, כמו שהיא נקראת יחז"ה, כך היא נקראת יחז"ה, כמו שנאמר (בראשית יט) וה' המטיר על סדם ועל עמרה נפרית ואש מאת ה' מן השמים. ולא זה לברו, אלא אפלו שליח אחד לפעמים (ממש) נקרא בשם המלה.

דבר אחר ברוך ה' מציון - מאיזה מקום נודע הקדוש ברוך הוא שהוא ברוך? חזר ואמר מציון, ממקום של ציון נודע שהוא ברוך. מה הטעם? משום שכתוב (תהלים קלד) כי שם צוה ה' את הברכה וגו'. אמר לו רבי ייסא, אשרי חלקך

שְׁזָכִיתָ לְכָל זֶה. אֲשֶׁרִי אֹתָם שְׁעוֹסָקִים בַּתּוֹרָה.
שָׁפַל מִי שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה כְּאֵלֹהֵי אֹחֵז
בְּקִדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְהוּ שְׁפָתוֹב (דברים ה) וְאַתֶּם
הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלָכֶם הַיּוֹם.

אִם זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוּ. רַבִּי יְהוֹדָה פָּתַח, (בראשית
*) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו'.
בֹּא רֵא, בְּשָׁעָה שֶׁבָרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הָעוֹלָם - בָּרָא שְׁבַעַה רְקִיעִים לְמַעְלָה, בָּרָא שְׁבַע
אָרְצוֹת לְמַטָּה, שְׁבַעַה יָמִים, שְׁבַעַה נְהָרוֹת, שְׁבַעַה
יָמִים, שְׁבַעַה שְׁבוּעוֹת, שְׁבַע שָׁנִים, שְׁבַע פְּעָמִים.
שְׁבַעַה אֲלֵפֵי שָׁנִים יְהִי הָעוֹלָם, וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּשָׁבִיעֵי שָׁל הַכֹּל.

שְׁבַעַה שְׁחָקִים (רְקִיעִים) לְמַעְלָה, וּבְכָל אֶחָד וְאֶחָד
בּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת וְשִׁמְשֵׁים שְׁמִשְׁמֵשִׁים בְּכָל
רְקִיעַ וְרְקִיעַ. וּבְכָל מֵאֵלֹהֵי, מְרַכְּבוֹת אֵלֹהֵי עַל אֵלֹהֵי,
לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת רַבּוֹנָם, וּבְכָל הַרְקִיעִים
יֵשׁ מְרַכְּבוֹת וְשִׁמְשֵׁים מְשָׁנִים זֶה מְזוּה אֵלֹהֵי עַל אֵלֹהֵי,
מֵהֶם בְּשֵׁשׁ בְּנָפִיּוֹם, וּמֵהֶם בְּאַרְבַּע בְּנָפִיּוֹם. מֵהֶם

בְּאַרְבַּע פָּנִים, וּמֵהֶם בְּשֵׁתֵי פָּנִים, וּמֵהֶם בְּאַחַת.
 מֵהֶם אֵשׁ לֹהֵט, וּמֵהֶם מַיִם. מֵהֶם רוּחַ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
 (תהלים קד) עוֹשֶׂה מִלְּאֲכָוִי רוּחוֹת מְשַׁרְתֵּנוּ אֵשׁ לֹהֵט.

וְכָל הַרְקִיעִים אֱלוֹ עַל אֱלוֹ כְּגִלְדֵי בְּצֻלִים, אֱלוֹ
 לְמַטָּה וְאֱלוֹ לְמַעְלָה. וְכָל רְקִיעַ וְרְקִיעַ
 הוֹלֵךְ וְרוֹעֵשׂ מֵאֵימַת רְבוּנָם. עַל פִּי נוֹסְעִים,
 וְעַל פִּי עוֹמְדִים. וּמַעַל לְכָל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁנוֹשֵׂא הַכֹּל בְּחִילוֹ וְתַקְפוֹ. כְּמוֹ כֵּן שְׁבַע
 אַרְצוֹת לְמַטָּה, וְכָלם בְּיִשׁוּב, פָּרַט ^(דף י ע"א) שְׂאֵלָה
 עֲלִיוָנִים וְאֵלָה תַּחְתּוֹנִים. וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֲלִיוָנָה
 מִהַכֹּל, וִירוּשָׁלַיִם עֲלִיוָנָה מְכֹל יִשׁוּב.

וְחִבְרֵינוּ יוֹשְׁבֵי הַדְּרוֹם רְאוּ בְּסִפְרֵי הַקְּדֻמוֹנִים
 וּבְסִפְרוֹ שֶׁל אָדָם, שְׁכָךְ מְחַלְקִים כָּל
 הָאֲרָצוֹת הַלָּלוּ, שְׁכָלם נִמְצְאִים לְמַטָּה כְּמוֹ אוֹתָם
 הַרְקִיעִים שְׁלִמַעְלָה, אֱלוֹ עַל אֱלוֹ וְאֱלוֹ עַל אֱלוֹ,
 וּבֵין כָּל אֶרֶץ וְאֶרֶץ רְקִיעַ מִפְּרִיד בֵּין זֶה לָזֶה, וְלִכֵּן
 כָּל הָאֲרָצוֹת מִפְּרָשׁוֹת בְּשָׁמֹת, וּבִינֵיהֶן בֵּין עֵדֶן
 וּבִינֵיהֶם, וַיֵּשׁ בֵּינֵיהֶן בְּרִיּוֹת מְשֻׁנוֹת אֱלוֹ מֵאֱלוֹ, כְּמוֹ

שְׁלֹמֶעֱלָה, מִהֵן בְּשֵׁתֵי פָנִים וּמִהֵן בְּאַרְבַּע וּמִהֵן
בְּאַחַת, וּמֵרָאָה שֶׁל אֵלֶּה אֵינּוּ כְּאַלֶּה.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם יֵצְאוּ מֵאָדָם, (אֵינּוּ
כֹה, שְׁלֵא) וְכִי יֵרֵד אָדָם הָרֵאשׁוֹן לְכָל הָאָרְצוֹת
וְהוֹלִיד בָּנִים? וְכִמָּה נָשִׁים הָיוּ לוֹ? אֵלֶּה אָדָם לֹא
נִמְצָא אֵלֶּה בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה מִכֻּלָּם, שֶׁנִּקְרָא
תֵּבֵל, כְּמוֹ שֶׁאֶמְרֵנוּ, שְׁכַתּוֹב (משלי ח) (מִשְׁחַקֵּת בְּתֵבֵל אֲרֻצּוֹ)
וַיֵּצֵאוּ לְתֵבֵל אֲרֻצּוֹ. וְהַתֵּבֵל הַזֶּה אֶחָדָה בְּרַקִּיעַ
שְׁלֹמֶעֱלָה וְנִצְּחָה בְּשֵׁם הָעֲלִיּוֹן. וְהוּא שְׁכַתּוֹב (תהלים
ט) וְהוּא יִשְׁפֹט תֵּבֵל בְּצַדֵּק. בְּצַדֵּק וַדָּאִי. מִשׁוֹם כֹּךְ
בָּנָיו שֶׁל אָדָם נִמְצְאוּ בְּאֶרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה הַזֶּה
שֶׁנִּקְרָאת תֵּבֵל. וְהֵם עֲלִיּוֹנִים עַל הַכֹּל, כְּמוֹ
שְׁלֹמֶעֱלָה.

מָה הַטַּעַם? כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה לְכָל הָרַקִּיעִים יֵשׁ
רַקִּיעַ עֲלִיּוֹן מִכֻּלָּם, וְלִמְעַלָּה נִמְצָא כִּסְאוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כְּמֵרָאָה אֲבָן סִפִּיר
דְּמוֹת כִּסֵּא וְעַל דְּמוֹת הַכִּסֵּא דְּמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם
עֲלָיו מְלֻמְעַלָּה. אַף כֵּן בְּתֵבֵל הַזֶּה נִמְצָא הַמֶּלֶךְ

שָׁל הַכֹּל, וּמִיָּהוּ? אָדָם, מֶה שָׁלֵא נִמְצָא בְּכֹל
הַתְּחֹתוֹנִים.

וְאוֹתָם תְּחֹתוֹנִים מֵאִיפֹה בָּאוּ? אֵלֶּה מֵהָאָדָם
(מַעֲשֵׂי) שָׁל הָאָרֶץ וְהַסִּיּוּעַ שָׁל הָרְקִיעַ
שְׁלִמְעֵלָה, יוֹצְאִים בְּרִיּוֹת מְשֻׁנּוֹת אֵלֶּה מֵאֵלֶּה, מֵהֶם
בְּלִבּוֹשִׁים, מֵהֶם בְּקִלְפוֹת, פֶּתוּלָעִים הִלְלוּ
שֶׁנִּמְצְאוֹת בְּאָרֶץ, מֵהֶן בְּקִלְפוֹת אֲדָמוֹת, שְׁחֹרֹת
וּלְבָנוֹת, וּמֵהֶן מְכֹל הַגְּזֻנִים. כֹּךְ כֹּךְ הַבְּרִיּוֹת כְּמוֹ
כֵּן, וְלֹא נִמְצְאִים בְּקִיּוֹם, רַק עֲשָׂר שָׁנִים (או יוֹתֵר. ס"א

מַעֲשֵׂי אוֹ פְּחוֹת מַעֲשֵׂי).

וּבְסִפְרוֹ שָׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבֵא פִּרְשׁ יוֹתֵר, שְׁהָרִי
כָּל הַיְּשׁוּב מֵתַנְגְּלִיל בְּעֵגוּל כְּמוֹ פִּדּוּר,
אֵלֶּה לְמַטָּה וְאֵלֶּה לְמַעְלָה, וְכֹל אוֹתָן בְּרִיּוֹת מְשֻׁנּוֹת
בְּמֵרֵאֵיהֶן מְשֻׁנּוּי הָאֵוִיר כְּפִי כָּל מְקוֹם וּמְקוֹם,
וְעוֹמְדוֹת בְּקִיּוֹמָן כְּמוֹ שְׂאֵר בְּנֵי אָדָם.

וְלִכֵּן יֵשׁ מְקוֹם בִּישׁוּב, כְּשֶׁמֵּאִיר לְאֵלֶּה חֲשׂוֹךְ
לְאֵלֶּה, לְאֵלֶּה יוֹם וּלְאֵלֶּה לַיְלָה. וַיֵּשׁ מְקוֹם
שְׁכֵלוֹ יוֹם, וְלֹא נִמְצָא כּוֹ לַיְלָה פֶּרֶט לְשַׁעֲה אַחַת

קַטְנָה. וְזֶה שֶׁאָמַר בְּסִפְרֵי הַקְּדֻמוֹנִים, וּבְסִפְרוֹ שֶׁל
אָדָם הִרְאֵשׁוֹן כֶּךָ הוּא. שְׂכָךְ כְּתוּב, (תהלים קל"ט) אֲוִדְךָ
עַל כִּי נִזְרָאוֹת נִפְלִיתִי נִפְלְאִים מַעֲשֵׂיךָ. וְכְתוּב (שם)
קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה'. וְלִכֵּן הִכַּל יִפֶּה. וְסוּד זֶה
נִמְסָר לְבַעֲלֵי הַחֲכָמָה, וְלֹא לְמַחְלְקֵי תַחֲוּמִים,
מִשּׁוּם שֶׁהוּא סוּד עֵמֶק שֶׁל הַתּוֹרָה.

כִּמּוֹ כֵּן יֵשׁ בָּיִם, שְׂיֵשׁ בּוֹ כַּמָּה בְּרִיּוֹת מִשְׁנֹת זו
מִזוֹ. וְהוּ שְׂכָתוּב (שם) זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרַחֵב יָדָיִם
שֶׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר חֵיוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדֻלוֹת שֶׁם
אֲנִיּוֹת יִחַלְכוּן לְוִיָּתָן וְגו'. וְהִכַּל תִּלּוּי זֶה כְּזֶה (ומתקשר
זֶה כְּזֶה), וְהִכַּל כִּמּוֹ שְׂלִמְעָלָה. וּבְכָל הָעוֹלָמוֹת אִין
שׁוֹלֵט בְּכָל, רַק אָדָם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלִיו.

רַבִּי נְהוֹרָאִי סָבָא פִּרְשׁ לַיָּם הַגְּדוֹל, וְהַתְּרַעֵשׁ
הַיָּם, וְנִאֲבָדוּ כָּל אוֹתָם שֶׁהָיוּ בְּסִפְיָנָה,
וְהַתְּרַחֵשׁ לוֹ גַם, וַיֵּרֶד בְּשָׂבִילִים יְדוּעִים לְלֵב הַיָּם,
וַיֵּצֵא תַחַת הַיָּם לְיֵשׁוּב אַחֵר, וְרָאָה מֵאוֹתָן
הַבְּרִיּוֹת כֵּלְזָן קְטַנּוֹת, וְהָיוּ מִתְּפַלְלִים תְּפִלָּה, וְלֹא
יָדַע מָה אוֹמְרִים. הַתְּרַחֵשׁ לוֹ גַם וְעָלָה. אָמַר,

אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים שְׁמֵשֶׁת־דָּלִים בַּתּוֹרָה וַיּוֹדְעִים
נִסְתָּרֵי הַסּוּדוֹת הָעֲלִיּוֹנִים. אֹי לְאֹתָם שְׁחוֹלְקִים
עַל דְּבָרֵיהֶם וְלֹא מֵאֲמִינִים.

מֵאֹתוֹ יוֹם, כְּשֶׁהָיָה כָּא לְבֵית רַב וְאוֹמְרִים דְּבַר
תּוֹרָה, הָיָה בּוֹכָה. אָמְרוּ לוֹ, לָמָּה אַתָּה
בוֹכָה? אָמַר לָהֶם, מִשּׁוֹם שֶׁעֲבַרְתִּי עַל אֱמוּנַת
דְּבָרֵי חֲכָמִים, וּפְוַחַד מִהַדִּין שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ כְּתוּךְ הַמָּיִם (בראשית א).
רַבִּי יְחִזְקֵה אָמַר, אֵלֶּמְלֵא אוֹתוֹ רָקִיעַ
שֶׁמִּפְרִיד בֵּין מַיִם הָעֲלִיּוֹנִים לַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים,
הֵיטָה מִחֻלְקַת בְּעוֹלָם מֵהֶם, אֲבָל ^(דף י ע"ב) הַרָקִיעַ
הַזֶּה עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וְהָעוֹלָם אֵינּוּ מִתְקַיֵּם
אֲלֵא עַל שְׁלוֹם. כֹּא רָאָה, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִקְרָא שְׁלוֹם, הוּא שְׁלוֹם וְשִׁמוֹ שְׁלוֹם, וְהַכֹּל
נִקְשָׁר בְּשְׁלוֹם. רַבִּי אַבְנָא אָמַר, רָאִיתִי שְׁהַשֵּׁם
הָעֲלִיּוֹן הַקָּדוֹשׁ הַכֹּל הוּא שְׁלוֹם, וְהַכֹּל אַחַד,
וְהַדְּרָכִים נִפְרָדוֹת לְצַד הַזֶּה וְלְצַד הַזֶּה.

י"ד של השם הקדוש קשורה בשלשה קשרים, משום זה הי' חזו, קוץ אחד למעלה, וקוץ אחד למטה, ואחד באמצע. משום שלשה קשרים השתלשלו (התקשרו) בה, קוץ אחד למעלה, בטר עליון, שהוא עליון מעל כל העליונים, הראש של כל הראשים, והוא עומד על הכל.

קוץ אחד באמצע, שהוא ראש אחר. משום שהיו שלשה ראשים, וכל אחד ואחד ראש לבדו. ולכן הקוץ של האמצע זהו ראש אחר שיוצא מהקוץ שלמעלה, והוא ראש של כל שאר הראשים שיבנה ממנו השם הקדוש, והראש הזה הוא נסתר של הכל.

ראש אחר תחתון, הוא ראש להשקות את הגן, והוא מעין המים שכל הנטיעות משקות ממנו. וזהו " בשלשה קשרים, ולכן נקראת שלשלת, כמו השלשלת חזו שנקשרה זה בזה, והכל אחד.

שְׁנֵינּוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ, בְּשַׁעַח שֶׁהָרְאוּ לוֹ
 חֲכָמַת הַסּוּדוֹת הָעֲלִיּוֹנִים וְרָאָה אֶת
 הָאֵילָן שֶׁל גֵּן עֶדֶן, הָרְאוּ לוֹ חֲכָמָה בְּסוּד עֲלִיּוֹן,
 וְרָאָה שֶׁכָּל הָעוֹלָמוֹת הָיוּ נִקְשָׁרִים זֶה בְּזֶה, שָׂאל
 אוֹתָם עַל מָה בְּיָמִים? אָמְרוּ לוֹ, כֻּלָּם עוֹמְדִים
 עַל י', מִמְּנָה נִבְנְנוּ וְהַשְׁתַּלְשְׁלוּ (נִבְרְאוּ וְנִתְקַנְנוּ), שֶׁכֶּתוּב
 (תהלים קד) כֻּלָּם בְּחֲכָמָה עָשִׂיתָ. וְרָאָה שֶׁכֻּלָּם
 מוֹדְעֵזֵעִים מֵאֵימַת רַבּוֹנָם, וְעַל שְׁמוֹ כֻּלָּם נִקְרְאוּ.

וּבְסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אָמַר, הַהֲנַעֲחָה הִיא
 בְּשִׁלְשֻׁלַת שֶׁל שְׁלֹשָׁה שְׁכֵלוּלִים בְּדַבָּק
 וְקִשְׁר שֶׁל גּוֹפּוֹ. אֶחָד פֶּחַד (שְׁלֹמוֹת) שֶׁל הַכֹּל, אֶחָד
 סוֹתָם שְׁכִילִים, וְאֶחָד נֶהַר עֲמֹק.

אַחֲרַי כֶּךָ פֶּרַט בְּאוֹתֵיזוֹת, (שֶׁל אֶלֶף) הַבֵּית בְּשִׁכְלוּלוֹ
 יו"ד ה"א, הַבְּנִין שֶׁל הַכֹּל. (אֶחָד סְתוּם הַשְּׁכִילִים,
 וְאֶחָד נֶהַר עֲמֹק לְכֹל) שְׁלֹמוֹת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ י' רֵאשׁ שֶׁל
 הַכֹּל, אָב לְכֹל. ו' הַבֵּן שֶׁהוֹלִיד וַיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, וּמִמֶּנּוּ
 נִמְצָא ד', בַּת. הַגְּבִירָה שֶׁכָּל הַדִּיּוּנִים (הַדִּיּוּנִים) בְּיַדֶּיהָ
 נִמְצָאִים, מְמִירָה כֻּלָּם הָעוֹלָמוֹת, (עֲלִיּוֹנִים יוֹצְאִים, וְעֲלִיּוֹנִים

וְתַחֲתוֹנִים) שְׁעָלְיוֹנִים יוֹצְאִים, וְעָלְיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים
 נִזְוִנִים מִמֶּנָּה. תְּרֵי יו"ד שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, וְהַשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ נִתְקַן בּוֹ, וְנִמְצָא נִסְתָּר בְּתוֹכוֹ.

אַחַר כֵּן יו"ד הוֹצִיָאָה הַכֹּל, וְשִׁלְשָׁלָה הַכֹּל בְּקִשְׁר
 אַחַד זֶה עִם זֶה. וְתְרֵי בְּאֶרֶץ הַמְּנוּרָה
 הַקָּדוֹשָׁה, י' הוֹצִיָאָה אוֹתוֹ הַנְּהָר, שְׁכַתוֹב בּוֹ
 (בראשית ב) וְנִהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. (בְּמִו) זו
 ה', סוּד הַבִּינָה, וְהִיא הָאֵם הָעָלְיוֹנָה.

וְאוֹתוֹ נָהַר מוֹצִיא שְׁנֵי בָּנִים, כְּמוֹ שְׁנֵת־בְּאֶרֶת,
 וּמִמֶּנָּה נִזְוִנִים. אַחַר כֵּן יוֹצְאִים שְׁנֵי בָּנִים,
 וְהַבֵּת נִזְוִנִית מִבֵּן, זֶה ו', תְּרֵי בֵּן הַמְּלֶךְ הַזֶּה
 שֶׁהַשְּׁלוֹם כָּלוּ שְׁלוֹ, סוּד שֶׁל תְּפִאֲרָתוֹ. וְאַחַר כֵּן
 נִמְצָאת ה' שְׁנִזְוִנִית מִן ו', וְתְרֵי פְרָשׁוֹת. (אחַר כֵּן יוֹצְאִים
 שְׁנֵים, בֵּן וּבֵת. ו"ה זֶה בֵּן הַמְּלֶךְ שְׁשֵׁלֵמוֹת הַכֹּל שְׁלוֹ. וְזוֹ ה' הַבֵּת נִזְוִנָה מִן ו', וְתְרֵי
 פְרָשׁוֹת) נִמְצָא שְׁי' עֶקֶר וְשָׁרֵשׁ וְשְׁלֵמוֹת הַכֹּל. זֶהוּ מֵה
 שְׁכַתוֹב (משלי כב) בְּחֻכְמָה יִפְנֶה בֵּיתוֹ.

שְׁנֵינּוּ, עֲשָׂרָה שְׁמוֹת הַשְּׁתִּכְלָלוֹ וְיִצְאוּ מִהַי"ד
 הַזֶּה. י' שֶׁהִיא הָעֲשִׂירִית שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת.

וְאֵת כָּל־הַכְּנִיסָה לְאוֹתוֹ נָהַר קְדוֹשׁ כְּשֶׁהִתְעַבְּרָה.
וַעֲשָׂרָה שְׁמוֹת נִסְתָּרִים בְּאַחַד. וְכָל־נִסְתָּרִים בִּי.
י' כּוֹלְלֵת אוֹתָם. י' מוֹצִיָּאָה אוֹתָם. הוּא אָב לְכָל.
אָב לְאַבּוֹת.

מִמֶּנּוּ יֵצְאוּ (ובו יושבים) (בו עשר תבות) ו"ד. רָמְזוּ לְעֲשָׂרָה
בְּחֻשְׁבוֹן. אוֹתֵיזוֹת יו"ד כּוֹלְלוֹת לָהֶן ו"ד
(יו"ד), שְׁלֵמוֹת הַכָּל. ו"ד - זָכַר וּנְקִיבָה. הוּ קוֹרְאִים
לָהֶם, שְׁנַיִם. וְלִכֵּן אָדָם נִבְרָא הוּ פְּרָצוּפִים, וְאוֹתָם
פְּרָצוּפִים זָכַר וּנְקִיבָה הָיוּ כְּמוֹ שְׁלֵמְעֵלָה. ו"ד
כְּמִעֲלָה לְמִטָּה. ד"ו מִמִּטָּה לְמִעֲלָה, וְהַכָּל דְּבַר
אַחַד. י"ג מִדוֹת הַרְחֻמִּים תְּלוּוִיִּים בּוֹ, וְעַל כֵּן יו"ד
כּוֹלֵל ו"ד כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר, וַחֲרֵי פְּרִשׁוּתָהּ.

וּבֵא רְאֵה, עֲשָׂרָה שְׁמוֹת הֵם כְּנֶגֶד עֲשָׂר אוֹתֵיזוֹת.
וּבְסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוֹנָא סָבָא הֵם שְׁמוֹנָה,
וְשִׁתֵּי דְרָגוֹת כְּנֶגֶד שְׁנֵי רְקִיעִים. וּמִשְׁתַּנִּים הַשְׁמוֹת,
עֲשָׂרָה, וְתִשְׁעָה, וְשְׁמוֹנָה, וְשִׁבְעָה.

תְּרַאשׁוֹן - י"ה, מִשׁוּם שִׁי' כּוֹלְלֵת ה', וְה' יוֹצֵאת
מִי'. לָכֵן חֲכָמָה נִקְרָא י"ה.

הַשְּׂנִי - יְהוָה (יה"ו) שֶׁנִּקְרָא אֱלֹהִים, מִשּׁוּם שְׂאוֹתוֹ
נָהָר רַחֲמִים, וּמִשּׁוּם שְׂדֵינִים מִתְעוֹרְרִים
מִמֶּנּוּ, (אֱלֹהִים וַיֵּצֵא) כְּתוּבוֹת אוֹתֵיזוֹת הַרַחֲמִים עִם
נִקּוּד שֶׁל אֱלֹהִים, וְלֹא אֱלֹהִים דִּין. (דף יא ע"א)

הַשְּׂלִישִׁי - אֵל, וְהוּא גְדֻלָּה, וְהוּא נִקְרָא הָאֵל
הַגָּדוֹל.

הַרְבִּיעִי - אֱלֹהִים, שְׂדֵינִים מִתְעוֹרְרִים בּוֹ, וְהוּא
הַדִּין הַקָּשָׁה.

הַחֲמִישִׁי - יְהוָה, הַכֹּלֵל שֶׁל כָּל שְׂלֵמוֹת
הָאֱמוּנָה, וְזֵהוּ רַחֲמִים בְּשֵׁלֵמוֹת
וְזֵהוּ תַפְאֲרָתוֹ. שְׂשִׁי וּשְׂבִיעִי - צְבָאוֹת נִקְרָאִים.

הַשְּׁמִינִי - א"ל ח"י, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קלז) כִּי שָׁם
צָוָה ה' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים וְגו'. וְזֵה צְדִיק,
שֶׁכָּל חַיִּים יוֹצֵאִים מִשָּׁם, וְנִקְרָא יְהוָה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כז) ה' צְדִיק יִבְחֶן. וְזֵהוּ ו' קַמְנָה שֶׁל
הַשָּׁם הַקָּדוֹשׁ. מִשּׁוּם כֶּף ו"ו שְׂנִי וָוִים.

הַתְּשִׁיעִי - אֲדָנִי, וְזוֹ מַלְכוּת הַקְּדוּשָׁה שְׂדֵינִים
יוֹצֵאִים מִשָּׁם לְעוֹלָם, וְזֵהוּ הַפְּתָר

הַאֲחֵרוֹן שֶׁל כָּל הַשְּׁמוֹת. וְשֵׁם אֱהִי"ה, הַכֹּלֵל
וְהַנְּסֻתָר שֶׁבְּרֵאשׁוֹנָה. וְזֶהוּ כְּתוּב עֲלֵיוֹן, הָרֵאשׁ שֶׁל
כָּל הָרֵאשִׁים, שְׁמוֹ נְסֻתָר וְלֹא נִגְלָה, וְנִתְּפָאֵר.
וּבְסֵפֶר הָאֲנָרָה, עֲשָׂרָה שְׁמוֹת כְּתוּבִים בְּגֹזֶן אַחַר,
וְאֵנוּ לֹא שָׁנִינוּ בָּהּ.

רַבִּי אֲבָא פָתַח, (שיר ד) עוֹרֵי צָפוֹן וּבָאֵי תִימָן
הַפִּיחֵי גַּבִּי יוֹלוּ בְּשָׁמַיִם יָבֹא דוֹרֵי לְגַנּוּ
וַיֵּאכַל פְּרֵי מִגְדֵּיּוֹ. עוֹרֵי צָפוֹן, אֵלּוּ עוֹלוֹת
שֶׁנִּשְׁחָטוֹת בְּצָפוֹן, מִשּׁוֹם שֶׁהֵן מִחֲשָׁבוֹת
בְּצָפוֹנוֹת הַלֵּב וּבְמָקוֹם הַדִּין. מִשּׁוֹם שֶׁמִּחֲשָׁבָה
נִמְצָאת בַּלֵּילָה, בְּזִמְנֵי שְׁחֵדִין נִמְצָא. רוּחַ צָפוֹן
נוֹשֶׁבֶת בַּחֲצוֹת הַלֵּילָה כְּשֶׁמֵתְעוֹרְרִים אֲנָשִׁים,
וּכְנֹר דְּוֹד מְנַגֵּן מֵאֲלֵיו, וּמִחֲשָׁבוֹת בְּנֵי אָדָם
מֵתְעוֹרְרוֹת.

וּבָאֵי תִימָן, אֵלּוּ שְׁלָמִים שֶׁנִּשְׁחָטִים בְּדָרוֹם, מִשּׁוֹם
שֶׁהֵם הַשְּׁלוֹם שֶׁל הַכֹּל, שְׁלוֹם הָעֲלִיּוֹנִים
וְהַתְּחִתּוֹנִים. וְאֵלּוּ הֵם הַשְּׁלָמוֹת שֶׁל צְדִדֵי הָעוֹלָם,
הַשְּׁלָמוֹת שֶׁל הַכֹּל מִצַּד הָאִמּוֹנָה. וְשְׁלָמִים, מִשּׁוֹם

שָׁהֵם הַשָּׁלוֹם שֶׁל הַכֹּל, הַפְּעָלִים אוֹכְלִים מֵהֶם וְנִהְנִים מֵהֶם, שְׁהֲרֵי שָׁלוֹם הוּא לוֹ וְלְכָל הָעוֹלָם בְּדַרְגָּה אַחַת. חֲטָאוֹת וְאַשְׁמוֹת נֹאכְלִים לַכֹּהֲנִים מִשּׁוֹם שָׁהֵם עֲתִידִים לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם וּלְהַעֲבִיר אֶת חֲטָאֵיהֶם. וּמִכָּל הַקְּרָפְנוֹת אֵין חֲבִיבִים לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ שְׁלָמִים, מִשּׁוֹם שֶׁנִּמְצְאוּ שָׁלוֹם בְּפְעֻלּוֹתָיו וּבַתְּחִלּוֹתָיו.

וּמֵעַל כֵּן קְטֹרֶת, שֶׁהִיא שְׁלֵמָה מִהַכֹּל, וְלֹא בָּאָה עַל חֲטָא וְלֹא עַל אָשָׁם וְלֹא עַל עוֹן, אֲלָא עַל שְׂמֻחָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כז) שְׂמֹן וְקְטֹרֶת יִשְׂמַח לֵב, וְהֲרֵי פִרְשׁוּתָהּ. וְלִכֵּן קְטֹרֶת לֹא קָרְבָּה אֲלָא בְּזִמְנֵי שֶׁשְׂמֹן קָרַב, וְהוּא שְׂפָתוֹב (שמות ט) וְהַקְטִיר עָלָיו אַחֲרַיִן קְטֹרֶת סְמִים בַּבֶּקֶר בְּהַטִּיבוֹ אֶת הַנִּירוֹת וְקִטְרָנָהּ. וְכַתוּב (שם) וּבְהַעֲלוֹת אַחֲרַיִן אֶת הַנִּירוֹת בֵּין הָעֲרֵבִים וְקִטְרָנָהּ. מִשּׁוֹם שֶׁנִּמְצְאוּ שְׂמֹן וְקְטֹרֶת בְּאַחַד. כֹּא רָאָה, שְׁלָמִים הוּא שָׁלוֹם בְּכֹל, וְקִטְטָה וְקִטְרוֹנָה לֹא מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם. אֲבָל קְטֹרֶת קוֹשְׁרֶת אֶת קִשְׁרֵי הַאֲמוֹנָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּל עֲשֵׂרֶת הַשְּׁמוֹת כְּתוּבִים,
 וְאֵנוּ שְׁנֵינוּ, שֶׁהָרֵאשׁוֹן אֶהְיָה, זֶה הַנְּסֻתָּר
 הָעֲלִיּוֹן, כְּמִי שֶׁאָמַר: אֲנִי מִי שֶׁאֲנִי! וְלֹא נוֹדַע מִי
 הוּא. אַחֲרַי כִּי אֲשֶׁר אֶהְיָה, אֲנִי שֶׁעֲתִיד לְהִתְנַלּוֹת
 בְּאוֹתָם הַכְּתָרִים (הַמְּחָרִים), שֶׁחָרִי בְּרֵאשׁוֹנָה נְסֻתָּר,
 וְאַחֲרַי כִּי מִתְחִיל לְהִתְנַלּוֹת, עַד שֶׁמִּנְיַע לְגִלּוֹי שֶׁל
 הַשֵּׁם (שֶׁל שְׁלֹמוֹת) תִּקְדּוֹשׁ.

וְכִי כְּתוּב בְּמִשְׁנֵה, אֶהְיָה בְּרֵאשׁוֹנָה, הַנְּסֻתָּר שֶׁל
 הַכֹּל, אֲנִי הוּא מִי שֶׁאֲנִי. אַחֲרַי כִּי אֲשֶׁר
 אֶהְיָה, אֲנִי עֲתִיד לְהִתְנַלּוֹת. אַחֲרַי כִּי אֶהְיָה אַחֲרוֹן,
 וְזֶה בְּשֵׁהָאֵם מִתְעַבְּרֶת וְעַדִּין הוּא נְסֻתָּר. מִתִּי
 מִתְנַלֵּחַ? בְּזִמְנֵי שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ג) לֵךְ וְאַסְפֹּת אֶת זִקְנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם וְגו'. זֶה
 שְׁלֹמוֹת הַכֹּל, וְכֵאֵן הוּא הַגִּלּוֹי וְחֻקְשָׁר שֶׁל הַשֵּׁם
 תִּקְדּוֹשׁ.

מִשׁוֹם כִּי, הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַכֹּל - אֶהְיָה. הַשְּׁנֵי - יָה.
 מִשׁוֹם שֶׁחֲכָמָה מוֹצִיָּאָה ה' וְנִסְתָּרֶת בָּהּ,

ולא נפרדת ממנה לעולמים, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ שְׂכֵתוֹב,
 (בראשית ב) וְנָהָר יֵצֵא מֵעֶדֶן, כְּמוֹ זֶה. ה.

וְכָךְ לְמִדְתֵי מֵאֲפֵא, י' כְּמוֹ שְׁנֵת־בְּאֵר. אַחַר כָּךְ
 י"ה, שְׁלֹא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים, י' מוֹצִיָּאָה ה',
 כְּמוֹ זֶה ה' תְּרִי י', וְאוֹתוֹ נָהָר שִׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ. וְנִמְשָׁךְ
 מִמֶּנּוּ וְלִמְטָה, שְׁנֵי בָנִים שִׁיּוֹצֵאִים מֵהֶם. מֵצַד הָאֵב
 י' יוֹצֵא בֵן, שְׁתֵּרֵי אוֹחֹזוּ בּוֹ בִּי, וְאוֹחֹזוּ בְּאוֹתוֹ נָהָר.
 וּמֵצַד הָאֵם יוֹצֵאת בַּת, שֶׁהִיא הַנָּהָר הַתַּחְתּוֹן, וְהַבֵּן
 הַזֶּה נִמְשָׁךְ אַחֲרֵי כָךְ וַיּוֹצֵא מֵהֶם, (דף יא ע"ב) וְהוּא ו',
 וְזֶה יוֹרֵשׁ אֶת הָאֵב וְהָאֵם, וְנִקְשְׁרַת בּוֹ אֲמוֹנַת
 הַכֹּל, וּמִמֶּנּוּ נּוֹזְגִית הַבַּת, מֵאוֹתָהּ יִרְשָׁה שְׁהוּא
 יוֹרֵשׁ .

וְלִבֵּן צָרִיךְ לְכַתֵּב אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ - י'
 בְּרֵאשׁוֹנָה, קוֹץ אֶחָד לְמַעְלָה, וְקוֹץ אֶחָד
 בְּאֲמֻצֵּעַ, וְקוֹץ אֶחָד לְמַטָּה, וְהָרִי נִתְּבָאֵר. אַחֲרֵי כָךְ
 י"ה, שְׁאִין נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה לְעוֹלָמִים. כְּמוֹ כֵּן ה', כִּדֵּי
 שִׁיּוֹצֵאוֹ שְׁנֵיהֶם בְּשִׁלְמוֹת הַכֹּל, אָב וְאֵם בֵּן וּבַת.
 כְּמוֹ כֵּן י"ה (ו"ה). תְּרִי לָךְ כָּל שְׁלֵמוֹת הָאֲמוֹנָה.

אַחַר כֵּן מִתְּפַשְׁטַת הָאֱמוּנָה, וַיּוֹצֵאִים שְׁנֵי בָּנִים
 מִכָּלֵל אַחַד בְּדַרְכֵיהֶם. הֵכֵן יוֹצֵא מִשְׁנֵיהֶם,
 וְהוּא ו' שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. הַכֵּת יוֹצֵאת מִצַּד הָאֵם,
 וְהִיא ה' אֶחְרוּנָה שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְאִין נִשְׁלָמַת
 אֶלָּא עִם ו', מִשּׁוּם שְׁמִמְנוּ הִיא נּוֹנִית, וְלִכֵּן צָרִיךְ
 לְכַתֵּב ו' וְאַחַר כֵּן ה', כִּמוֹ זֶה ה', תְּרִי ו' וְאוֹתָהּ
 תַּחַת־פְּשׁוּטוֹת שְׁיוֹצֵאת מִמְנוּ, כִּמוֹ אוֹתוֹ נָחַר שְׁיוֹצֵא
 מִי', מִשּׁוּם שְׁמִמְנוּ נּוֹנִית. ו' תְּרִי בֵּן שְׁיוֹצֵא מִמְנוּ
 לְמַטָּה.

וְחִדְבְּרִים הִלְלוּ בְּאֵר אוֹתָם אָבִי, וְתְרִי נִתְּכָאֲרוּ.
 וְאָנִי כְּשִׁמְנִיעַ לְדַבְּרִים הִלְלוּ, אוֹמֵר
 אוֹתָם, מִשּׁוּם שְׁצִוְאֵת אָבִי כֵּן. וְכֵן צָרִיךְ אָדָם
 לְהִזְהַר בַּשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, שְׁיִכְתֵּב אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 כִּמוֹ זֶה, וְזֶהוּ כְּרֵאוֹי. וְאֵם לֹא, אִינוּ נִקְרָא שֵׁם
 קָדוֹשׁ, וְנִקְרָא פָּנּוּם. וְמִי שְׁפּוֹנֵם אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ,
 טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא.

הַשְּׁלִישִׁי - יְהוָה שֶׁנִּקְרָא אֱלֹהִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר,
רַחֲמִים, וַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ דִין, וְזָחַו אוֹתוֹ נָהַר
שֶׁשׁוּפֵעַ וַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן.

הַרְבִּיעִי - אֵל גָּדוֹל. וַהֲרִי נֶאמַר, וְזוֹ גְדֻלָּה.
הַחֲמִישִׁי - אֱלֹהִים, וּבְכֹל מְקוֹם הוּא גְבוּרָה.
הַשְּׁשִׁי - יְהוָה, רַחֲמִים, שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, הָעֶקֶר שֶׁל
הַכֹּל. קֶשֶׁר הָאֱמוּנָה, אַחוּז לְכֹל הַצְּדָדִים,
וְזוֹ תַּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל.

הַשְּׁבִיעִי וְהַשְּׁמִינִי - צְבָאוֹת. וְלִכֵּן יְהוָה קְרוֹב
בְּכֹל. אַחוּז בְּכֹל הַצְּדָדִים, לַפְּעָמִים ה' אֱלֹהִים,
שֶׁהֲרִי הֵם קְרוֹבִים תַּפְאֶרֶת לְגְבוּרָה. לַפְּעָמִים ה'
צְבָאוֹת, שֶׁהֲרִי הֵם קְרוֹבִים תַּפְאֶרֶת לְנִצָּח וְהוֹד,
שֶׁנִּקְרָאִים צְבָאוֹת. וַהֲרִי נִתְבָּאֵר שְׁנוֹדָעִים
דְּבָרֵי הַנְּבִיאִים הַנְּאֻמָּנִים מִפִּיהֶם, כְּשֶׁאֹמְרִים
כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים, וּכְשֶׁאֹמְרִים כֹּה אָמַר ה'
צְבָאוֹת, וְהֵיוּ יוֹדְעִים מֵאִיזָה מְקוֹם בָּאִים
הַדְּבָרִים.

תְּתַשְׁיַעֲנִי - (א"ל) שְׂדֵי. שְׁאֲמַר לְעוֹלָם דֵּי, שְׁתַּרִי דֵּי
 סְפוּק הוּא. וְהַסְפוּק לֹא בָּא לְעוֹלָם
 אֲלֵא מִצְדִּיק שֶׁהוּא יְסוּד הָעוֹלָם, שְׁאֲמַר לְעוֹלָם דֵּי.
 הַעֲשִׂירֵי - אֲדֹנָי, שְׁתַּרִי דֵּינן הַמְּלָכוֹת דֵּינן וְדֵאֵי.
 וְזֶה לְעֶרְךָ אֶת קְרָבוֹת הַמְּלָךְ בְּעוֹלָם, וְזוֹ
 גְבוּרָה תַּחְתּוֹנָה, וְזֶהוּ צֶדֶק.

וְאֵלוֹ הֵם הַעֲשָׂרָה שְׁמוֹת שְׁבָתָהּ נִקְרָא הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, קְשׁוּרִים זֶה בְּזֶה בְּיַחְוֹד שְׁלָם,
 וְאֵלוֹ הֵם הַתְּתָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַמְּלָךְ, שֶׁהוּא
 נוֹדֵעַ בָּתָּהּ, וְהֵם שְׁמוֹ, וְהוּא הֵם. וּבְשִׁנְקָשָׁרִים כָּלָם
 בְּאַחַד עַל רֵיחַ הַקְּטָרֶת, אִזּוֹ נִקְרָאת קְטָרֶת, הַקְּשָׁר
 שְׁנִקְשָׁרִים בְּאַחַד. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים
 שְׂיִוְדָעִים אֶת דְּרָכֵי הַתּוֹרָה וַיִּוְדָעִים לְהַכִּיר בְּכַבּוֹד
 רְבוֹנָם, עֲלֵיהֶם כָּתוּב (ישעיה 50) וּבָאוּ וַרְאוּ אֶת
 כְּבוֹדִי.

וְאֵם זְבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, כָּתוּב
 (במדבר ז') עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה תִּכְרֹם בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ.
 עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה, לְמָה זֶה בָּא? אֲלֵא עֲשָׂרָה לְמַעֲשֵׂה

בְּרֵאשִׁית, וַעֲשֶׂה לְמַתַּן תּוֹרָה. עֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת
 בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וַעֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת בְּמַתַּן תּוֹרָה.
 בְּמָה זֶה מְדַבֵּר? מִשּׁוּם שֶׁהָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא
 בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה, וְכָל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה,
 הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם. וְכָל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל מִתְכַּפָּלִים
 מִהַתּוֹרָה, מַה כָּתוּב? (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם
 וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי.

בֵּיא רֵאָה, עֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, כְּפִי
 שֶׁשָּׁנִינוּ בְּעֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם.
 עֲשֶׂה מֵאֲמֵרוֹת לְמַתַּן תּוֹרָה, אֵלּוּ עֲשֶׂה הַדְּבָרוֹת.
 כָּתוּב (שמות ב) אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ. וְכָתוּב בְּמַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית, (בראשית א) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. אִמּוֹנַת
 הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא ^(דף יב ע"א) הוּזוּ נִקְרְאת אוֹר, שְׁכַתוּב
 (תהלים כז) ה' אוֹרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אִירָא וְגו'.

כָּתוּב (שמות ב) לֹא יְהִי לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי.
 וְכָתוּב בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, (בראשית א) יְהִי
 רְקִיעַ כְּתוּב הַמָּיִם וְגו'. יְהִי רְקִיעַ - אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל,
 שֶׁהֵם תְּלִקּוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא, שְׂאוּתוּזִים

בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם. וְהֵינּוּ הַסּוּדָה, שֶׁפַּעַם
 אַחַת שָׁאֵל רַבִּי יִיסָא סָבָא לְרַבִּי אֶלְעָאי, אָמַר, הֲרִי
 אֵת שְׂאֵר הָעַמִּים נָתַן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגִדּוּלִים
 מִמֵּנִים שְׁלִיטִים, וְאֵת יִשְׂרָאֵל בְּאִיזָה מָקוֹם נָתַן
 אוֹתָם? שָׁלַח לוֹ, וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם.
 וַיִּפֹּה שָׁלַח לוֹ.

בְּתוֹךְ הַמַּיִם, בֵּין דְּבוּרֵי הַתּוֹרָה. וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין
 מַיִם לְמַיִם - בֵּין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּקְרָא
 בְּאֵר מַיִם חַיִּים, וּבֵין עֲבוּדָה זָרָה שֶׁנִּקְרָאת (ירמיה ב')
 בְּאֵר מַיִם נְשֻׁכָּרִים וְגו', שֶׁהֵם מַיִם הַמְּרִימִים, מַיִם
 עֲבוּרִים, מְכַנְּסִים, סְרוּחִים וּמְטַנְּפִים, וְעַל כֵּן
 יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים מִבְּדִילִים בֵּין מַיִם לְמַיִם.

בְּתוֹב (שמות ב') לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹאֵ,
 וְכִתּוֹב בְּמַעֲשֵׂה בְּרִאשִׁית, (בראשית א') יִקְוּ
 הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד. בֹּא וּרְאֵה,
 כָּל מִי שֶׁנִּשְׁפַּע בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשֻׁקָה,
 בָּא לוֹ הַפְּרִיד אֶת הָאֵם מִמְּקוֹמָהּ לְמַעַלָּה,
 וְהַפְּתָרִים הַקְּדוֹשִׁים אֵינָם מִתְיַשְׁבִּים בְּמְקוֹמָם, כְּמוֹ

שָׁנָאֵמֵר (משלי טז) וְנִרְגַן מִפְּרִיד אֲלוֹף. וְאִין אֲלוֹף אֵלֵא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכַתוּב יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד, אֶל תְּשִׁים פִּרּוּד בְּגִלְל
שְׂבוּעַת שֶׁקֶר. אֶל מְקוֹם אֶחָד, כָּרְאוּי בְּמְקוֹם
אֶמֶת, וְלֹא בְּמְקוֹם אַחֵר לְשֶׁקֶר. וּמָה הַשֶּׁקֶר? הוּא
שְׁהוּלָכִים הַמַּיִם לְמְקוֹם אַחֵר שְׂאִינוּ שְׁלָהֶם.

כְּתוּב וְזוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקִדְשׁוֹ, וְכַתוּב
בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, תִּדְשֵׂא הָאָרֶץ דְּשֵׂא
עֵשֶׂב. מָתִי מִתְנַדְּלַת הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה וּמִתְעַטְּרַת
בְּעֵטְרוֹתֶיהָ? הָיִי אוֹמֵר, בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, שְׁחֲרִי אֲזִ
מִתְחַפְּרַת הַכֶּלֶה (הַגְּבִידָה) עִם הַמֶּלֶךְ לְהוֹצִיא דְשֵׂאִים
וּבְרִכוֹת לְעוֹלָם.

כְּתוּב כִּכֹּר אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, וְכַתוּב בְּמַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית, יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקְיַע הַשָּׁמַיִם. מָה
זֶה אוֹמֵר? אֵלֵא אֵלֹו הַמְּאֹרֹת, זֶהוּ אֲבִיךָ וְאִמְךָ.
אֲבִיךָ זֶה הַשֶּׁמֶשׁ. אִמְךָ זֶה הַלְּבָנָה. וְאִין שְׁמֵשׁ אֵלֵא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוּב (תהלים פד) כִּי שְׁמֵשׁ וּמִנֵּן

ה' אלהים. ואין לבנה אלא פנסת ישראל, שכתוב
(ישעיה ס) וירחך לא יאסף, ועל כן הכל אחר.

כתוב לא תרצח, וכתוב במעשה בראשית,
ישרצו המים שרץ נפש חיה, ואתה אל
תהרג אדם שנקרא כהן, שכתוב ויהי האדם לנפש
חיה. ואל תהיה כדגים הללו, שגדולים בולעים
את הקטנים.

כתוב לא תנאף, וכתוב במעשה בראשית,
תוצא הארץ נפש חיה למינה. מכאן
למדנו שלא ישקר אדם באשה אחרת שאינה בת
זוגו, ולכן כתוב תוצא הארץ נפש חיה למינה,
שלא תוליד אשה אלא ממינה, ומיהו מינה? זה
בן זוגה.

כתוב לא תגנב, וכתוב במעשה בראשית, ויאמר
אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע
זרע. מה שנתתי לכם וצויתי לכם, יהיה לכם, ואל
תגנבו מה שהוא של אחר.

כְּתוּב לֹא תַעֲנֶה בְרַעְיָךְ עַד שָׂקָר, וְכַתוּב בְּמַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם
 בְּצַלְמֵנוּ. מִי שֶׁהוּא בְדִיוֹקָן הַמְּלֹךְ, אֵל תַּעֲיִד בּוֹ
 שָׂקָר. וּמִי שֶׁמַּעֲיִד שָׂקָר בַּחֲבֵרוֹ, כְּאֵלוֹ הַעֲיִד
 לְמַעַלָּה.

כְּתוּב לֹא תַחֲמַד אִשְׁתֵּי רַעְיָךְ, וְכַתוּב בְּמַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית, לֹא טוֹב הֵיזֹת הָאָדָם לְבִדּוֹ וְגו'.

תְּרֵי בַת זִוְנָה כְּנַגְדָּהּ, וְלִכְן לֹא תַחֲמַד אִשְׁתֵּי רַעְיָךְ.
 וְהִינּוּ עֲשָׂרָה מֵאֲמָרוֹת לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְעֲשָׂרָה
 מֵאֲמָרוֹת לְמִתֵּן תּוֹרָה. וְהִינּוּ שְׁכַתוּב (במדבר
 1) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה חֶפֶף בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ. נִשְׁקְלוּ כְּאֶחָד
 בְּמִשְׁקַל אֶחָד, וּמִשׁוֹם כֶּךָ עוֹמֵד הָעוֹלָם וְנִמְצָא בּוֹ
 שְׁלוֹם. וְעַל כֵּן, אִם זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ, לְהַעֲמִיד
 הָעוֹלָם בְּשְׁלוֹם. וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא שְׁמִכְפָּר עַל מַצּוֹת
 עֲשֵׂה וְעַל מַצּוֹת לֹא תַעֲשֵׂה, כִּדִּי לְהַטִּיל שְׁלוֹם עַל
 הַכֹּל.

כְּתוּב (איוב כה) הַמִּשְׁלַל וּפְחַד עַמּוֹ עֲשֵׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו. הַפְּסוּק תִּזְהַ פִּרְשׁוֹתוֹ הַחֲבָרִים.

אֲבָל הַמִּשְׁלַל - זֶה ^(דף יב ע"ב) אֲבָרְהָם, שְׁפָתוֹב בּוֹ (בראשית
 כג) נְשִׂיא אֱלֹהִים אֶתָּה בְּתוֹכְנוֹ, וְכָתוֹב (שם
 יג) וְאֲבָרְכֶךָ וְאֲנַדְלָה שְׁמֶךָ. וּפָחַד - זֶה יִצְחָק,
 שְׁפָתוֹב (שם לא) וּפָחַד יִצְחָק תִּיָּה לִי. עֲשֵׂה שָׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו - זֶה יַעֲקֹב, שְׁפָתוֹב (מיכה ז) תִּתֵּן אֵמֶת
 לְיַעֲקֹב, וְכָתוֹב (זכריה ח) וְהָאֵמֶת וְהַשָּׁלוֹם אֶהְבֹּנוּ.
 שְׁאֵמֶת וְשָׁלוֹם קְשׁוּרִים זֶה עִם זֶה, וְלִכֵּן הוּא
 שְׁלֵמוֹת הַכֹּל.

וְשָׁלָמִים הוּא שְׁלֵמוֹת, וְהַשָּׁלוֹם שֶׁל הַכֹּל.
 וּמִי שְׁמַקְרִיב שְׁלָמִים, מִרְבֵּה
 שָׁלוֹם בְּעוֹלָם. יַעֲקֹב עֲשֵׂה שָׁלוֹם, כְּמוֹ
 שְׁאֵמֶרְנוּ, מִשׁוֹם שְׁאֵחֻז אֶת זֶה וְאֶת זֶה.
 וְשָׁלָמִים אֲחֻזִּים בְּמַצּוֹת עֲשֵׂה וּבְמַצּוֹת לֹא
 תַעֲשֶׂה, בַּצַּד תִּזְהַ וּבַצַּד תִּזְהַ, וְעַל כֵּן
 נִקְרָא שְׁלָמִים. וְסוּד הַדָּבָר - שְׁפָתוֹב (בראשית
 כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, אִישׁ שָׁלֵם, שָׁלֵם
 לְמַעַלָּה וְשָׁלֵם לְמַטָּה. דָּבָר אַחַר הַמִּשְׁלַל (איוב
 כה) - זֶה מִיכָאֵל. וּפָחַד - זֶה גַבְרִיאֵל. זֶה
 יְסוּדוֹ מִמִּים, וְזֶה יְסוּדוֹ מֵאֵשׁ, וְהַקְדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, שְׂכַתוֹב
(שם) עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו.

רַבִּי אֶחָא אָמַר, כְּתוֹב (ויקרא ז) אִם עַל תּוֹדָה
יִקְרִיבֵנוּ וְהִקְרִיב עַל זְבַח תּוֹדָה וְגו'. מַה זֶה
אוֹמֵר? כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר, (שם ה) וְהַתּוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא
עָלֶיהָ. עָלֶיהָ דּוֹקָא. וְעַל זֶה חִלּוֹת מִצּוֹת וְגו'. וְחִלּוֹת
מִצּוֹת, הֲרִי פִרְשׁוּתָהּ, וְעַל מַה בָּאָה? מִצַּת וְחִלּוֹת
כְּתוֹב חֶסֶד, מִשּׁוֹם שְׂחָטָא עָלֶיהָ.

שָׁנָה רַבִּי חֲזִיא, כְּתוֹב עַל זְבַח תּוֹדָת שְׂלָמָיו, זו
שְׂלָמוֹת הַכֹּל. שְׂלָמָיו - שְׁנַיִם. תּוֹדָה, נוֹדָע.
אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, תּוֹדָה יְדוּעָ. שְׂלָמָיו לָמָּה זֶה
שְׁנַיִם? אָמַר לוֹ, שְׁנַיִ וְוִי"ם, וְ"ו שְׂחִינּוּ שְׂלָמָיו,
הַשְּׁלוֹם שֶׁל הַכֹּל.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תּוֹדָת שְׂלָמָיו, שְׂמִטָּיִל שְׁלוֹם
בְּכֹל, וּמִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת.
תּוֹדָת שְׂלָמָיו, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַה שֶּׁאָמַר רַבִּי חֲזִיא
- יָפָה, שֶׁכְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכַת מֵאוֹתָם שְׁנַיִם,
שֶׁהֵם הַשְּׁלוֹם שֶׁל הַכֹּל. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, לָחֵם חֲמִין

הָרִי יְדוּעַ, וְהָרִי נִתְבָּאֵר, כְּמוֹ שֶׁהָיָה חֲטָא, כִּדְ הָיָה
מִקְרִיב בָּאוֹתוֹ גִּזְוֹן מִמֶּשׁ.

בֹּא רֵא, חֵלֶת מִצַּת חֶסֶר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּלוֹלֹת
בְּשֶׁמֶן וּרְקִיקֵי מִצּוֹת מְשָׁחִים בְּשֶׁמֶן. לָמָּה זֶה
רוֹמֵז? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִי הֵם (בראשית ג) לַחַט
הַחֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת וְגו'. מִשּׁוּם שֶׁכָּלֶם תִּתְמַנּוּ עַל
דְּרָכֵי בְנֵי אָדָם, עַל אוֹתָם שְׁעוֹבְרִים עַל מִצְוֹת
הַתּוֹרָה, וְעַל כֵּן הַכֹּל סֵלֶת בְּלוֹלָה בְּשֶׁמֶן, לְהַמְשִׁיךְ
שֶׁמֶן מִשָּׁחָה מִהַמָּקוֹם הָעֲלִיזוֹן לְמַטָּה, וַיִּתְפָּרְכוּ בְּכֶלֶם
כְּאַחַד מֵאוֹתוֹ שֶׁמֶן מִשָּׁחַת קִדְשׁ.

וְזֶהוּ יֵינן לְנֶסֶף, וְהָרִי בְּאֲרָנוֹ רְבִיעִית הַחֵינן. וּמָקוֹם
אַחַד (תְּלוּי) מְלֵא יֵינן וְשֶׁמֶן וּמִים לְנֶסֶף, וְהָרִי
בְּאֲרָנוֹ אֶת הַדְּבָרִים, מִים לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּזֶן וְאֶת
כָּל אוֹתָן הַנְּטִיעוֹת. וְעַל כֵּן, יֵשׁ מִים וַיֵּשׁ מִים. יֵינן,
יֵשׁ מָקוֹם שֶׁהוּא טוֹב, וַיֵּשׁ מָקוֹם שֶׁהוּא לְהַעֲנִישׁ,
שֶׁהוּא דִין.

עַל כֵּן, מִי שְׂרוּאָה יֵינן בְּחֵלוֹמוֹ - יֵשׁ לָמִי שֶׁהוּא
טוֹב, וַיֵּשׁ לָמִי שֶׁהוּא דִין. אִם תִּלְמִיד חָכָם

הוא, כְּתוּב (תהלים קד) וַיֵּן יִשְׁמַח לְבַב אֲנוּשׁ.
 וְכַתּוּב, (שיר א) מוֹבִים דְּרִיף מִיָּיִן. וְהוּ יֵן הַמְּשַׁמֵּר
 שְׁמֵשֶׁמֶת אֶת הַכֹּל. וְאִם לֹא - (משלי לא) תִּנּוּ שְׂכָר
 לְאוֹדַר וַיֵּן לְמָרִי נֶפֶשׁ. יֵשׁ יֵן אַחֲרֵי שֶׁהוּא דִין, וְעַל
 כֵּן נָאֵה לְהַקְרִיב אֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ בְּקִרְבָּנוּ, כִּי
 שְׂעִיבָר הַדִּין וַיִּתְעוֹדְרוּ רַחֲמִים. עוֹבֵר יֵן וְכֹא יֵן,
 וְכֵן בְּכֹל.

וְשָׁמֵן אֵינּוּ סָר מִקְרָבָנוֹת לְעוֹלָמִים, פָּרַט לְמִנְחַת
 קִנְאוֹת, שְׁכָתוּב (במדבר ה) לֹא יִצַק עָלָיו
 שָׁמֵן וְגו'. שְׁחָרִי כֹאן לֹא צָרִיכִים רַחֲמִים, שְׁחָרִי
 הַכֹּל דִּין, שְׁכָתוּב וְצָבְתָה בְּטָנָה וְנִפְלָה יִרְכָּה.
 וְכַתּוּב יִתֵּן ה' וְגו'. וְעַל זֶה, וְזֹאת תוֹרַת זִבְחַת
 הַשְּׁלָמִים אִם עַל תּוֹדָה יִקְרִיבֶנּוּ.

רַבִּי חֲזַקְיָה הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי יִצְחָק. קָמוּ
 בְּחֻצוֹת הַלְּיָלָה לְלַמֵּד תּוֹרָה. פָּתַח רַבִּי יִצְחָק
 וְאָמַר, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה'
 וְגו'. הַפְּסוּק תְּהֵא תְּרִי פִּרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים וְתְּרִי
 נִתְּבָאָר, אֲבָל הַשְּׁבַח תְּהֵא הוּא שָׁל כָּל בְּנֵי

הַאֲמוּנָה, וּמִי הֵם בְּנֵי הַאֲמוּנָה? אוֹתָם שְׁמַשְׁתַּדְּלִים
 בַּתּוֹרָה וַיּוֹדְעִים לַיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ כְּרֵאוּי.
 וְהַשֵּׁבַח שֶׁל אוֹתָם בְּנֵי הַאֲמוּנָה, אוֹתָם שְׁעוֹמְדִים
 בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לַעֲסֹק (דף יג ע"א) בַּתּוֹרָה וְנִדְבָקִים
 בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל לְשִׁבַּח אֶת הַקָּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא
 בְּדַבְרֵי תּוֹרָה.

בֵּיא רֵאָה, בְּשַׁעַה שְׁאֲדָם קָם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לַעֲסֹק
 בַּתּוֹרָה וְרוּחַ צְפוֹן מִתְעוֹרְרָת בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה,
 אוֹתָהּ אֵינֶלֶת עוֹמְדָת וּמִשְׁבַּחַת אֶת הַקָּדוֹשׁ כְּרוּךְ
 הוּא. וּבְשַׁעַה שְׁחֵיא עוֹמְדָת, כַּמָּה אֲלָפִים וְכַמָּה
 רַבָּבוֹת עוֹמְדִים עִמָּה בְּמִקְוָמָם, וְכֻלָּם מִתְחִילִים
 לְשִׁבַּח אֶת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

אוֹתוֹ מִי שְׂוֹכָה וְקָם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לַעֲסֹק
 בַּתּוֹרָה, הַקָּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא מְקַשֵּׁיב לוֹ,
 כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּהָ, שְׁכַת־וֹב (שיר ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִיזִים
 חֲבֵרִים מְקַשֵּׁיבִים לְקוֹלָהּ הַשְּׁמִיעֵנִי. וְכֹל אוֹתָם
 אוֹכְלוֹסִים שֶׁל מַעֲלָה וְכֹל בְּנֵי הַתְּשַׁבַּחַת שְׁמוֹמְרִים
 לְרַבּוֹנָם, כֻּלָּם שׂוֹכְבִים בְּשִׁבְלֵי הַתְּשַׁבַּחַת שֶׁל

אוֹתָם שְׁעִסְקוּ בַתּוֹרָה, וּמִכְרִיזִים וְאוֹמְרִים: (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה'. אַתֶּם בָּרְכוּ אֶת ה', אַתֶּם שִׁבְחוּ אֶת הַמַּלְאָךְ הַקָּדוֹשׁ, אַתֶּם עֲשׂוּ אֶת הַמַּלְאָךְ.

וְאוֹתָהּ הַאֵילָת מִתְעַפְּרֶת בְּאוֹתוֹ אָדָם, וְעוֹמְדֵת לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ וְאוֹמְרֵת: רֵאֵה בְּאִיזָה בֵּן בָּאתִי לִפְנֶיךָ, בְּאִיזָה בֵּן הִתְעוֹרַרְתִּי אֵלֶיךָ. וּמִי הֵם שֶׁהִשְׁבַּח כֻּלּוֹ שְׁלָהֶם לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ? וְחוֹזֵר וְאוֹמֵר, הָעוֹמְדִים בְּבֵית ה' בְּלֵילוֹת, אֵלֹהֵי נִקְרָאִים עַבְדֵי ה', אֵלֹהֵי רְאוּיִים לְבָרֵךְ אֶת הַמַּלְאָךְ, וּבִרְכָתָם בְּרָכָה, זֶהוּ שְׁכַתוֹב (שם) שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת ה' וְגו'. אַתֶּם רְאוּיִים שֶׁהַמַּלְאָךְ הַקָּדוֹשׁ יִתְבָּרֵךְ עַל יְדֵיכֶם, וְהַבְּרָכָה שֶׁעַל יְדֵיכֶם בְּרָכָה הִיא.

שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. מֵהוּ קֹדֶשׁ? הַמָּקוֹם הָעֲלִיּוֹן שֶׁמֵּעִין הַנִּחַל הָעֵמֶק יוֹצֵא מִמֶּנּוּ, שְׁכַתוֹב וְנִהַר יוֹצֵא מֵעַרְוֵן לְהַשְׁקוֹת. וְעַרְוֵן הוּא שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ עֲלִיּוֹן, מִשּׁוּם כִּי שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. וְאָדָם שֶׁעוֹשֶׂה בֵּן וְזוֹכָה לָזֶה, מֵה מִכְרִיזִים עֲלָיו? יְבָרְכֵךְ ה'

מִצִּיּוֹן, אֵתְּהָ תִבְרַךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמָּקוֹם
שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ עֲלִיּוֹן, וְהוּא יִבְרַךְ אוֹתְךָ מִמָּקוֹם
שֶׁנִּקְרָא צִיּוֹן, שְׁאַתָּה וְהַגְּבִירָה תִתְּבָרְכוּ בְּאַחַד.

כְּמוֹ שֶׁחֲזוֹנוֹ שְׁלָכֶם הָיָה בְּאַחַד לְשִׁנַּח אֶת הַמֶּלֶךְ,
כִּי מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שְׁמֵת־בְּרַכַּת בְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל,
מֵאוֹתוֹ מָקוֹם יוֹמִין לְךָ בְּרַכּוֹת. וְהוּ שְׁכַתּוֹב יִבְרַכְךָ
ה' מִצִּיּוֹן וְרֵאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם. מִי הוּא טוֹב
יְרוּשָׁלַיִם? אוֹתָן בְּרַכּוֹת שִׁיּוֹצְאוֹת לָהּ מִהַמֶּלֶךְ עַל
יְדֵי אוֹתָהּ בְּרִנַּת צַדִּיק הַקְּדוֹשָׁה. וְעַל כֵּן, יִבְרַכְךָ
ה' מִצִּיּוֹן וְרֵאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם, וְהַכֹּל דָּבָר אַחַד.

וְרֵאָה בָּנִים לְבָנֶיךָ וְגו'. וְרֵאָה בָּנִים לְבָנֶיךָ - יָפָה,
מַה זֶה שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל? מַה צָרִיךְ כָּאֵן
עַל יִשְׂרָאֵל? אֵלֵּא מִשּׁוֹם שְׁמֵרְבָה שְׁלוֹם לְמַעְלָה,
שְׁכַתּוֹשׁר הוּא זוֹכָה לְכָל זֶה, מֵרַבָּה שְׁלוֹם לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה. שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, סָתָם. וְהַשְׁלוֹם הוּא
שְׁכַחֵם שֶׁל עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, שְׁכַח הוּא שֶׁל כָּל
הָעוֹלָמוֹת, וְדַבְּרֵי תוֹרָה מֵרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם,

שְׁפֹתַיב (שם כט) ה' עז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ
בְּשָׁלוֹם.

נִפְשׁ כִּי תַחֲטָא. רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (שיר ב) עַד שְׁיִפּוּחַ
הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים וְגו'. בַּמָּה יֵשׁ לָהֶם לִבְנֵי
אָדָם לְהִזְהֵר מִחַטָּאֵיהֶם שְׁלֵא לַחֲטָא לִפְנֵי רַבּוֹנָם,
שְׁתַּרִּי בְּכָל יוֹם וַיּוֹם יוֹצֵא כְרוֹז וְקוֹרָא: הָעִירוּ בְּנֵי
הָעוֹלָם אֶת לַבְּכֶם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ! הָעִירוּ
לְהִזְהֵר מִחַטָּאֵיכֶם! הָעִירוּ אֶת הַנְּשָׁמָה הַקְּדוֹשָׁה
שֶׁנִּתֵּן בְּתוֹכְכֶם מִהַמָּקוֹם הָעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ.

שְׁשִׁנִּינוּ, בְּשַׁעַה שְׁמוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נְשָׁמָה לְהוֹרִידָה לִבְנֵי אָדָם, הוּא מַעֲיֵד
בָּהּ בְּכַמָּה יַעוֹדִים, בְּכַמָּה עֲנָשִׁים, בְּדִי לְשֹׁמֵר אֶת
מִצְוֹתָיו. וְלֹא עוֹד, אֵלָּא שְׁמַעְבִּיר אוֹתָהּ בְּאֵלֶּהָ
וְשִׁמוּנָה עוֹלָמוֹת לְהַשְׁתַּעֲשַׁע, וְלִרְאוֹת בָּהֶם אֶת
כְּבוֹד אוֹתָם שְׁמַשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה. (יוֹצֵאת) וְעוֹמְדַת
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ נִכְבָּד, בְּדָמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם
הַזֶּה, בְּלְבוּשׁ נִכְבָּד עֲלִיּוֹן מִסְתַּכֶּלֶת בְּכְבוֹד הַמֶּלֶךְ
בְּכָל יוֹם וּמַעֲטָר אוֹתָהּ בְּכַמָּה עֲטָרוֹת.

בַּשָּׂעָה שְׁמַנִּיעַ זְמַנָּה לְרִדְתָּ לְעוֹלָם, הוּא עוֹשֶׂה
 מְדוּרָה בְּגַן עֵדֶן שֶׁל הָאָרֶץ שְׁלֹשִׁים יָמִים,
 לְרֵאוֹת אֶת כְּבוֹד רַבּוֹנָם שֶׁל הַצְּדִיקִים, וְעוֹלָה
 לְמִקּוֹמָה לְמַעְלָה, וְאַחֵר כֶּף יוֹרְדָתָ לְעוֹלָם, (דף יג ע"ב)
 וְהַמְלִיךְ הַקָּדוֹשׁ מְעַטֵּר אוֹתָהּ בְּשִׁבְעַ עֶטְרוֹת, עַד
 שְׂכָאָה וְנִכְנָסֶת לְתוֹךְ גּוֹף שֶׁל אָדָם. וּכְשֶׁהִיא בְּגוֹף
 שֶׁל אָדָם וְחוֹטֵאת בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמִתְעַפְּקֶת בַּחֲשׂוֹךְ
 שְׁלֵהָ, הַתּוֹרָה תִּמְהָה עֲלֶיהָ וְאוֹמְרָת: וּמָה כָּל
 הַכְּבוֹד הַזֶּה וְכָל הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁהַשְּׁלִים לְנַפֵּשׁ הַזֶּה
 הַמְלִיךְ הָעֲלִיּוֹן וְהִיא חוֹטֵאת לְפָנָיו?! נַפֵּשׁ כִּי
 תִּחַטָּא, מָה הַדִּין הוּא שֶׁתִּחַטָּא?

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, נַפֵּשׁ כִּי תִחַטָּא, תּוֹרְנוּ לְכַתּוּב עַד
 שְׁיִפּוֹחַ הַיּוֹם. הָעֶצֶה לְנַפֵּשׁ הַזֶּה לְהוֹתֵר
 מִחַטָּאֵיהָ וּתְשׁוּבָה לְהַטָּהֵר - עַד שְׁיִפּוֹחַ הַיּוֹם, עַד
 שְׁלֵא יִפּוֹחַ הַיּוֹם שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה וַיָּבֵא אוֹתוֹ הַיּוֹם
 הַקָּשָׁה שְׁיִתְבַּעֲנָה הַמְלִיךְ דִּין לְצֵאת מִהָעוֹלָם הַזֶּה.
 וְנָסוּ הַצְּלָלִים - זֶהוּ סוּד שְׂאוּמְרִים בֵּין הַחֲבֵרִים,
 שְׂבִשְׂעָה שְׁמַנִּיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל אָדָם לְצֵאת מִן הָעוֹלָם,
 צֵלָם הָאָדָם מְעַבֵּר מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב עַד שְׁיִפּוֹחַ

היום, טרם שינשף היום לצאת מהעולם הזה. ונסו
הצִלָּלִים, שיַעֲבֹר הַצִּלָּלִים, ישוב לפני רבוננו.

רבי אלעזר אומר, שני צלמים יש לאדם כשהוא
בקימו, אחד גדול ואחד קטן, שפתונ
הצִלָּלִים, שנים. וכשנמצאים באחד, אזי האדם
בקימו. ועל זה פתוב ונסו הצִלָּלִים. אזי צריך
אדם להסתכל במעשיו ולתקנם לפני אדונו
ויודה עליהם, משום שהקדוש ברוך הוא נקרא
רחום וחנון, ומקבל את אותם ששבים לפניו.

וזהו עד שיפוח היום ונסו הצִלָּלִים, שפיון
שאותם צללים עברו ממנו והוא תפוס
בקולר, זו תשובה, אבל לא כל כך מעלה כמו
בזמן שהוא עומד בקימו. ושלמה המלך מכריז
ואומר, (קהלת יב) וזכר את בוראיו בימי בחורתיך
עד אשר לא יבאו ימי הרעה וגו'.

ועל זה עד שיפוח היום, שצריך אדם לתקן
מעשיו. שפשמניעים ימיו להסתלק
מהעולם, הקדוש ברוך הוא תוהה עליו ואומר,

וּנְפֹשׁ כִּי תַחַטָּא וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים, וַתִּרֵי הַשְּׂבֻעָתִי
 אוֹתָהּ בְּשִׁבּוּעָה שֶׁל שְׁמִי שְׁלֹא לְשִׁקֵּר בִּי, וְהִעַדְתִּי
 בָּהּ בְּשִׁירְדָה לְעוֹלָם, וְהוּא עַד וַדָּאִי, מִכַּפָּה פְּעָמִים
 שֶׁהִעַדְתִּי בָּהּ לְשֹׁמֵר מִצְוֹתַי. לָכֵן, הוֹאִיל וְהֶאָדָם
 הוּא עַד, בְּשָׁעָה שֶׁיָּשׁוּב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ - אוֹ רָאָה אוֹ
 יָדַע. אוֹ רָאָה אוֹתָם תַּטָּאִים שֶׁעָשָׂה וְהִתְפַּוֵּן בָּהֶם.
 אוֹ יָדַע בְּבִרְוֵר הַדְּבָר שֶׁעָבַר עַל מִצְוֹת רַבּוֹנוֹ. אִם
 לֹא יָגִיד - אִם לֹא יוֹדָה עֲלֵיהֶם לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ (מֵה
 בְּתוֹב) בְּשִׁיבָא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, וְנִשְׂא עוֹנוֹ. וּבְשִׁיבָא
 עוֹנוֹ, אֵיךְ יִפְתָּחוּ לוֹ פֶּתַח וְאֵיךְ יַעֲמִד לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ,
 וְעַל זֶה נֶפֶשׁ כִּי תַחַטָּא בְּתוֹב.

נְפֹשׁ כִּי תַחַטָּא. רַבִּי אֲבָא פֶּתַח, (תהלים מד) כָּל זֹאת
 בְּאֵתָנוּ וְלֹא שְׂבַחְנוּךָ וְלֹא שִׁקְרָנוּ בְּבְרִיתֶךָ.
 כָּל זֹאת בְּאֵתָנוּ, הִיָּה צָרִיךְ לְהִיזוֹת כָּל אֵלּוּ בָּאוּ
 עֲלֵינוּ! אֲלֵא כָּל הַדִּינִים שֶׁלְּמַעַלָּה בָּאוּ עֲלֵינוּ. וְלֹא
 שְׂבַחְנוּךָ, וְלֹא שְׂבַחְנוּ דְבָרֵי תוֹרָתֶךָ. מִכָּאֵן לְמִדְנוּ,
 כָּל מִי שֶׁשׁוֹנֶה דְבָרֵי תוֹרָה וְלֹא רוֹצֵה לַעֲסֹק בָּהּ,
 בָּאוּ שְׂבַח אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁתִּרֵי כָּל
 הַתּוֹרָה הִיא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְלֹא שִׁקְרָנוּ בְּבְרִיתְךָ, שָׁכַל מִי שְׁמַשְׁקֵר בְּבְרִית
הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה שְׁרֵשׁוּמָה בּוֹ, כְּאֵלוֹ שְׁמַשְׁקֵר
בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, מִשּׁוֹם שֶׁשְׁמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ רָשׁוּם
בְּאָדָם. וּמִקְרָא אַחֵר מוֹדָה לְכַתּוּב הַזֶּה,
שְׁכַתּוּב (שם) אִם שְׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וְנִפְרַשׁ כִּפִּינוּ
לְאֵל זָר. אִם שְׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא
שְׁכַחְנוּךָ (וְזוֹהֵי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא שֵׁם אֱלֹהֵינוּ). וְנִפְרַשׁ כִּפִּינוּ לְאֵל
זָר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא שִׁקְרָנוּ בְּבְרִיתְךָ. וְהַכֵּל דְּבָר
אַחֵר. מָה הַשִּׁקָּר כָּאֵן? שֶׁפֶרֶשׁ כִּפְיוֹ לְרֵשׁוֹת אַחֲרַת
וּמַשְׁקֵר בְּבְרִית הַזֶּה, וְלִכֵּן הַתּוֹרָה אוֹחֲזוֹת בָּזֶה. שָׁכַל
מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת הַבְּרִית הַזֶּה כְּאֵלוֹ שֶׁמֵר אֶת כָּל
הַתּוֹרָה, וּמִי שְׁמַשְׁקֵר בָּזֶה כְּאֵלוֹ מַשְׁקֵר בְּכָל
הַתּוֹרָה.

בֹּא רֵאֵה, טָרָם שֶׁנִּמְזַל אֲבָרָהֶם חֲרִי לֹא נֶאֱמַר
שֶׁהוּא שֶׁמֵר אֶת הַתּוֹרָה. כִּיּוֹן שֶׁנִּמְזַל מִה
כְּתוּב? (בראשית כו) עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אֲבָרָהֶם בְּקִלִּי
וַיִּשְׁמַר מִשְׁמֵרְתִּי מִצֹּתִי חֲקוֹתַי וְתוֹרָתִי. וְהַכֵּל
מִשּׁוֹם שֶׁנִּמְזַל וְנִרְשָׁם בּוֹ הָרָשָׁם הַקְּדוֹשׁ וְשֶׁמֵר
אוֹתוֹ כְּרֵאוּי, מִעֲלָה עָלָיו כְּאֵלוֹ שֶׁמֵר אֶת כָּל

הַתּוֹרָה. אַף (דף יד ע"א) בְּיַצְחָק כְּתוּב, (בראשית יז) וְאֵת
בְּרִיתִי אֲקִים אֶת יַצְחָק. וְעַל זֶה נִקְרְאָת הַתּוֹרָה
בְּרִית.

כֵּן רָאָה, מִשּׁוֹם שְׂיִוִּסְף שָׁמַר אֶת הַבְּרִית הַזֶּה וְלֹא
רָצָה לְשַׁקֵּר בָּהּ, וְזֶה לְכַבּוֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּלְכַבּוֹד בְּעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַשָּׁרָה אֶת שְׁמוֹ בְּתוֹכוֹ, שְׁכַתוּב (תהלים
פא) עֲדוֹת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ. וְזֶה לְבִרְכַּת הָעוֹלָם הַזֶּה
וּלְבִרְכַּת הָעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי יַצְחָק, כְּתוּב (דברים לג) כְּבוֹד שׁוֹרוֹ תִּדְרֹךְ
לוֹ וְגו'. מִשּׁוֹם שְׂיִוִּסְף שָׁמַר אֶת הַבְּרִית הַזֶּה,
וְזֶה בְּשׁוֹר, שֶׁהוּא רֵאשׁוֹן לְקַרְבָּנוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי
יְהוּדָה, אִם כֵּן, לָמָּה הִתְבָּרַךְ בְּדָבָר שֶׁהוּא
שְׂמֵאל? בְּיָמִין תִּהְיֶה צְרִיף, שְׁחֲרִי כְּתוּב (יחזקאל
א) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמֵאל. אָמַר לוֹ, כִּדִּי שְׂיִגֵּן עַל
חַטָּאֵי יִרְבְּעֵם.

אָמַר לוֹ, סוּד לְמִדְנֵוּ בְּכַתוּב תִּהְיֶה, שְׂפִינֹן שְׂיִוִּסְף
שָׁמַר אֶת הַבְּרִית הַזֶּה, שְׁהַבְּרִית הַזֶּה אַחֲוָה

בְּשִׁפְתַי דְּרָגוֹת, וְאוֹתָן שִׁפְתַי דְּרָגוֹת לְמַעַלָּה נִקְרְאוּ
בְּשִׁמּוֹת. וְלִמְדָנוּ בְּפִרְשֵׁי פָּרָה אֲדָמָה, שֶׁהַפָּרָה הַזֹּאת
הִיא דְּרָגָה אַחַת מֵאוֹתָן שִׁפְתַי דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת,
וְהַזֵּיווּג שֶׁל פָּרָה נִקְרְאָה שׁוֹר, וְזֶהוּ כְּבוֹד שׁוֹרוֹ הַדָּר
לוֹ וְקַרְנֵי רֵאִים קַרְנָיו. הַדָּר לוֹ וְדָאֵי. וְלֹא כְּמוֹ הַשׁוֹר
הַזֶּה שֶׁל הָעוֹלָם, אֲלָא וְקַרְנֵי רֵאִים קַרְנָיו. קָרוֹן
עֲלִיּוֹנָה הִיא עַל כָּל הַתְּחֵרוֹת, וְעַל כֵּן - בָּהֶם עֲמִים
יִנְגַח יַחֲדָיו אֲפָסֵי אֶרֶץ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מִשְׁמַע שְׂכָל מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת אוֹת
הַרְשָׁם הַקְּדוֹשׁ, אוֹתָן שִׁפְתַי דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת
נִקְשָׁרוֹת בּוֹ, לְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ בְּכָל וּלְעֹשֶׂהוֹ בְּכָבוֹד
עֲלִיוֹן, וְלִכֵּן זָכָה בְּשִׁפְתַי מַלְכֵיּוֹת - אַחַת הוּא, וְאַחַת
בָּנוּ. שְׂפִיּוֹן שִׁשְׁלֹמָה הַמֶּלֶךְ נִדְבַק בְּנָשִׁים נְכַרִּיּוֹת,
נִתְּנָה הַמַּלְכוּת לְיִרְבְּעָם, וְלִכֵּן הַבְּרִית הַחֵבִיבָה
מִהַכֹּל.

מִשׁוּם כֵּן אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הָאָדָם הַזֶּה שְׂמוּלִיד
בֵּן, נִקְשָׁר לְשִׁכְיָנָה, שֶׁהִיא הַפֶּתַח שֶׁל כָּל

הַפֶּתַחַיִם (וְהַתִּינוּק הַזֶּה שְׂנַמּוּל, נִקְשָׁר בְּשִׁכְיָנָה, שֶׁהִיא פֶּתַח שֶׁל כָּל

הַכְּתָרִים) הַעֲלִיזִים, הַפֶּתַח שֶׁנִּקְשָׁר בְּשֵׁם
הַקְּדוֹשׁ. (שָׁמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן) וְאוֹתוֹ דָּם שִׁיּוּצָא מֵאוֹתוֹ
תִּינוּק שָׁמֹר לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ כְּרוּף הוּא, וּבְשַׁעַה
שְׁמַתְעוֹרְרִים דִּינִים בְּעוֹלָם, מִשְׁנִיחַ הַקְּדוֹשׁ כְּרוּף
הוּא בְּאוֹתוֹ דָּם וּמְצִיל אֶת הָעוֹלָם. וּמִשׁוּם כֶּךָ
כְּתוּב, (בראשית י"ו) וּבֶן שְׁמֹנֶת יָמִים יִמּוֹל לְכֶם כָּל
זָכָר. וְכְתוּב (תהלים צ) וְאִם בְּגִבּוֹרֵת שְׁמוֹנִים שָׁנָה.
וְהַכֹּל עוֹלָה בְּמִשְׁקַל אֶחָד.

שְׁנֵינֹו, בְּאוֹתוֹ הַדָּם זוֹכָה הָעוֹלָם לְהַתְּכֵשׁם בְּחֶסֶד,
וְכֹל הָעוֹלָמוֹת עוֹמְדִים, שְׁכַתּוּב (ירמיה
לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ
וְגו'. אִם לֹא בְּרִיתִי מִיֵּלָא, אֲבָל לָמָּה יוֹמָם וְלַיְלָה?
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁנֵינֹו, שְׁנֵי כְּתָרִים מֵתְאַחֲדִים
כְּאֶחָד וְהֵם הַפֶּתַח שֶׁל כָּל הַכְּתָרִים, וְשְׁנֵינֹו,
אֶחָד דִּין וְאֶחָד רַחֲמִים, וּמֵתְכַשְׁמִים זֶה עִם זֶה, זָכָר
וְנִקְבָּה. (וְשְׁנֵינֹו, אֶחָד זָכָר וְאֶחָד נְקֵבָה, אֶחָד דִּין וְאֶחָד רַחֲמִים).

בְּצַד הַזָּכָר שְׁרוּי חֶסֶד, וּבְצַד הַנְּקֵבָה שְׁרוּי דִּין.
(וּמִשׁוּם כֶּךָ) אֶחָד לָבָן וְאֶחָד אֶדָם. וְכִדִּי

לְהַתְּבַשֵּׁם זֶה עִם זֶה, (משום כך) הֵם מִתְקַשְּׂרִים זֶה בְּזֶה. וְהַכְּרִית הַזֶּה אוֹתוֹת בָּהֶם בְּיוֹמָם וְלַיְלָה, בְּדִין וְחֶסֶד. בְּדִין בְּרֹאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּךְ שׁוֹרָה בְּחֶסֶד, וּמִתְבַּשֵּׁם כָּל. וְזוֹהִי הַכְּרִית שֶׁנִּקְרְאת יוֹמָם וְלַיְלָה, שְׂאוֹתוֹת בְּשֵׁנֵיהֶם.

וְכִי שְׂוֹכָה לְשֹׁמֵר אֶת אוֹת הַכְּרִית הַזֶּה כְּרֹאשׁוֹ וְלֹא חוֹטֵא בָּהּ כָּל יָמָיו, הוּא אוֹחֵז בְּיוֹמָם וְלַיְלָה, וְזוֹכָה לְשֵׁנֵי עוֹלָמוֹת, הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא. וְלִכֵּן אֲבָרְהָם נִקְרָא שָׁלֵם, שְׂכָתוֹב (בראשית י"ו) הַתְּחִלָּה לְפָנָיו וְהָיָה תָמִים. וְאֵימָתִי נִקְרָא שָׁלֵם? בְּשׂוֹכָה בְּשֵׁנֵיהֶם, בְּיוֹמָם וְלַיְלָה, שְׂכָתוֹב (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדוֹ וּבְלַיְלָה שִׁירָה עָמִי. וְשֵׁנֵיהֶם יֵרֶשׁ אֲבָרְהָם, וְלֹא הַתְּקִיִּם בּוֹ הַחֶסֶד בְּקִיּוֹם שָׁלֵם עַד שְׁנַמּוּל. כִּיּוֹן שְׁנַמּוּל, הַתְּקִיִּם בּוֹ וְזוֹכָה לְשֵׁנֵיהֶם, וְנִקְרָא שָׁלֵם.

כִּמוֹ שֶׁשְׂנִינּוּ, שְׂכָתוֹב (בראשית יח) וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל בְּחַם הַיּוֹם. פֶּתַח הָאֵהָל, זֶהוּ הַכְּתָר הַעֲשִׂירֵי שֶׁל הַמֶּלֶךְ, שֶׁהִיא פֶּתַח לְכָל הַמְּשָׁכָן

הַקְדוֹשׁ שֶׁל שָׂאֵר הַכֹּתָרִים, וְדוֹד הַמֶּלֶךְ קוֹרֵא
 (לְזוֹה) פֶּתַח (צֶדֶק), שְׂפָתוֹב (תהלים קיח) פֶּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי
 צֶדֶק, וְכֹתוֹב זֶה הַשַּׁעַר לְה'. בְּחַם הַיּוֹם, בְּשִׁמְאִיר
 הָאֹזֶר שֶׁל הַחֶסֶד, חֵלֶק גּוֹרְלוֹ, כְּמוֹ שִׁיִּשְׁב בְּזוֹה -
 יֵשֵׁב בְּזוֹה. מָתִי הִתְקַיְּמוּ בּוֹ? בְּשִׁנְמוֹל, וְלִכֵּן נִקְרְאת
 בְּרִית יוֹמָם וְלַיְלָה. שְׁנִינּוּ, כְּתוֹב (שמות יב) וּפָסַח ה'
 עַל הַפֶּתַח. מַה זֶה וּפָסַח ה' עַל הַפֶּתַח? שְׁשׂוּרָה
 עַל הַפֶּתַח הַזֶּה חֶסֶד לְהַתְּבַשֵּׁם. וּמִשׁוֹם כֶּה, וְלֹא
 יִתֵּן הַמִּשְׁחִית וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֲרֵי שְׁנִינּוּ, בְּשִׁחְגֹר נִמּוֹל וְנִכְנָם
 תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה, הוּא נִקְרָא גֵר צֶדֶק
 וְלֹא יוֹתֵר, גֵר צֶדֶק וְדָאִי, זוֹכֵה לְהַכְּנִים לְאוֹתוֹ ^(דף יד)
 כְּתָר שֶׁל צֶדֶק, וְאַתָּה אוֹמֵר יוֹמָם וְלַיְלָה שְׁוֹכְו ^(ע"ב)
 לְשִׁנִּיהֶם?

אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר כְּנִי, אֵינּוּ דוֹמָה מִי
 שָׂבֵא מִשְׁרַשׁ קְדוֹשׁ וּמְגֻזַּע אִמָּת, לְמִי שָׂבֵא
 מְגֻזַּע רַע וּמִשְׁרַשׁ שֶׁל גַּעְלִים רָעִים קָשִׁים. בִּישְׂרָאֵל
 כְּתוֹב בָּהֶם, (ירמיה ב) וְאַנְכִי נִטְעַתִּיךְ שׂוֹרֵק כֶּלֶה וְרַע

אָמַת. בְּאַמּוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת זָרָה כְּתוּב, (יחזקאל
 ב) אֲשֶׁר בָּשָׂר חֲמוּרִים בְּשָׂרָם וְזָרְמַת סוּסִים
 וְרָמְתָם.

וּמִשׁוּם כֵּן, יִשְׂרָאֵל קְרוּשִׁים זָרַע שָׁל אָמַת, גִּזַּע
 שֶׁהִתְבַּשְׂמוּ בְּהַר סִינַי וּפְסָקָה מֵהֶם כָּל
 הַזֵּהָמָה, כֻּלָּם מֵתֵבֶשֶׂמִים, וְכֻלָּם נִכְנָסִים בְּבְרִית
 הַקְּרוּשָׁה שֶׁל יוֹמָם וְלַיְלָה לְהִיזוֹת שְׁלֵמִים בְּכֹל. אֲבָל
 בְּאַמּוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת זָרָה קָשָׁה לְהַעֲבִיר מֵהֶם אֶת
 הַזֵּהָמָה, וְאִפְלוּ עַד שְׁלֹשָׁה דוּרוֹת. וּמִשׁוּם כֵּן
 שָׁנִינוּ, טוֹב שֶׁבְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת וְכוּ', וּמִשׁוּם
 כֵּן זָר אֶדְרָק וְדַאי.

שֶׁאָמַר רַב הַמְנוּנָא סָבָא, אֵמּוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
 זָרָה, טָרָם שֶׁנִּמְזְלוּ שְׂרוּיִים הֵם בְּכִתְרֵים
 תַּחְתּוֹנִים שְׂאִינָם קְרוּשִׁים, וְרוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה
 עֲלֵיהֶם. כִּיּוֹן שֶׁהִתְנַיְרוּ וְנִמְזְלוּ, הֵם שׁוֹרִים בְּכִתְרֵי
 הַקְּרוּשׁ (שֶׁל הַשְּׂבִינָה) שֶׁשׁוֹרָה עַל שְׂאֵר הַכְּתָרִים
 תַּחְתּוֹנִים, וְרוּחַ קְרוּשָׁה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם. אֲבָל
 יִשְׂרָאֵל, קְרוּשִׁים בְּנֵי קְרוּשִׁים שֶׁל גְּזָעִים וְשָׂרְשִׁים,

וְהִתְבַּשְׂמוּ בְּהַר סִינַי, וְנִכְנְסוּ לְאַמוֹנָה הַשְּׁלֵמָה
 הַקְּדוּשָׁה בְּשָׁעָה שְׁנֵמוּלִים, הֵם שׁוֹרִים בְּכָל,
 שְׁפָתוֹב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים
 בְּלִבְכֶם הַיּוֹם.

וְהָיָה כִּי יַחֲטֵא וְאָשֵׁם וְהִשִּׁיב אֶת הַגּוֹזֵלָה וְגו'. רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר, (ישעיה נד) כִּי מִי נָח זֹאת לִי אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְר מִי נָח. הַפְּסוּק הַזֶּה קָשָׁה,
 כְּתוּב (בראשית ז) וּמִי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל הָאָרֶץ,
 וְכָתוּב (שם ט) וְלֹא יִבְרַת כָּל בָּשָׂר עוֹד מִמֵּי
 הַמַּבּוּל. כְּתוּב מִי הַמַּבּוּל, וְלֹא מִי נָח, וְכֵן כְּתוּב
 בְּיַמֵּי נֹחַ זֹאת לִי. זֹאת לִי?! הֵם לִי הָיָה צָרִיד?
 לְהִיּוֹת!

אֲלֵא כֵן שְׁנִינוּ, כְּשֶׁצְּדִיקִים מֵתְרַבִּים בְּעוֹלָם,
 הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא שְׂמַח וּמְשִׁתַּבַּח בָּהֶם.
 שְׁשִׁנוּ, כְּשֶׁאֲשֶׁרוֹי צְדִיק בְּעוֹלָם וְנִמְצָא בוֹ, כִּבְיָכוֹל
 הוּא מִטִּיל שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, וְכֵן הָעוֹלָם מֵתְפָּרֵד
 בְּגִלְלוֹ, וּמִטִּיל שְׁלוֹם בְּפִמְלִיָּא שָׁל מַעֲלָה. מִנֵּינ
 לָנוּ? שְׁפָתוֹב (ישעיה כו) אוֹ יַחֲזֹק בְּמַעֲוֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם

לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי. שְׁנֵי שָׁלוֹמוֹת כָּאֵן לָמָּה? אֵלֶּא
 יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי - שְׁמִשְׁרָה זָכָר וּנְקֵבָה. שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה
 לִי - שְׁהָאֲבוֹת מִתְּבָרְכִים.

מָה יֵשׁ בִּינֵיהֶם? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כְּשֶׁהָאֲבוֹת
 מִתְּבָרְכִים, שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, שְׁמִמְקָדִים שָׁלוֹם
 בְּכָל. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ שָׁלוֹם קוֹדֵם. יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי, מָה
 הַטַּעַם לֹא הֶקְדִּים כָּאֵן שָׁלוֹם? אֵלֶּא כִּדִּי שִׁיעֵבֵר
 הִנְחֵשׁ שְׁשָׂרוּי בְּנִקְבָה כְּרֵאשׁוֹנָה, וַיִּבֹא הַזָּכָר
 לְשָׂרוֹת בְּמִקוֹמוֹ, וּמִשּׁוֹם כֶּךָ הֶקְדִּים יַעֲשֶׂה, וְאַחַר
 כֶּךָ שָׁלוֹם.

שְׁנֵינּוּ, בְּזִמְן שְׁצַדִּיק שָׂרוּי בְּעוֹלָם, הַדִּינִים לֹא
 מִתְּעוֹרְרִים וְלֹא שׁוֹלְטִים בְּעוֹלָם, מִשּׁוֹם
 שְׂאֵתוֹ אִישׁ צַדִּיק הוּא אֹת בְּעוֹלָם, וְהַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ
 הוּא רוֹצֵה בְּכַבּוֹדוֹ, וְהָעוֹלָם מִתְּקַיֵּם בְּשִׁבְלּוֹ.

שְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּזִמְן שְׁכֵנֵי הָעוֹלָם נִמְצְאוּ
 רְשָׁעִים לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא, אֹתוֹ
 הַצַּדִּיק שְׁנִמְצָא בְּעוֹלָם, (רוֹצֵה) הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא
 מְדַבֵּר עִמוֹ, כִּדִּי שִׁיבְקֵשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם וַיִּתְפִּיֵּם

עָמָם. מָה עוֹשֶׂה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? מְדַבֵּר עִמּוֹ
עַל אוֹתָם הַרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם. אוֹמֵר לוֹ לְהִיטִיב
עִמּוֹ לְבַדּוֹ וּלְהַשְׁמִיד אֶת כָּלָם. מַהִי דְרָכּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ
צְדִיק? עוֹזֵב אֶת שְׁלוֹ וְלוֹקַח אֶת שָׁל כָּל הָעוֹלָם
כִּדְרֵי שְׂיִתָּפִים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָמָם.

מִנֵּיִן לָנוּ? מִמִּשָּׁה, שֶׁאָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
חֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל, (שמות לב) עָשׂוּ לָהֶם עֲגֹל
מִסֶּכֶה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וְגו'. עוֹד אָמַר לוֹ, הֲרַף מִפְּנֵי
וַאֲשֶׁמִּידָם וְגו'. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר מִשָּׁה, אִם
בְּשֶׁבִיל כְּבוֹדֵי יִשְׁמְדוּ יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם - טוֹב לִי
מָוֶת, וְלֹא יֵאמְרוּ שֶׁעֲזַבְתִּי אֶת זֶה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם
בְּשֶׁבִיל כְּבוֹדֵי. מִיָּד - וַיַּחַל מִשָּׁה אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהָיו.
וְהוֹשִׁיט עֲצָמוֹ לְמִיתָה בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בְּשֶׁבִיל
יִשְׂרָאֵל, שְׂכָתוֹב וְעָתָה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתָם וְאִם אֵין
מִחֲנֵי נָא מִסְּפָרָךְ וְגו'. וְשָׁנִינוּ, לֹא זֶו מִשָּׁה מִשָּׁם
עַד שֶׁמַּחֲל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב, וַיִּנָּחֶם ה' עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת
לְעַמּוֹ. וְכָתוֹב, (במדבר יד) וַיֹּאמֶר ה' סָלַחְתִּי בְּדַבָּרְךָ.

וְאֵלֹוּ בְּנַח פְּתוּב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קִין כָּל בְּשָׂר
 בָּא (דף טו ע"א) לְפָנַי וְגו'. אָמַר לוֹ נַח, וְלִי מָה
 אַתָּה עוֹשֶׂה? אָמַר לוֹ, וְהִקְמַתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ
 וְגו' עֲשֵׂה לְךָ תֵּבֶת עֲצֵי גֹפֶר. וְלֹא בִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל
 הָעוֹלָם, וַיֵּרְדוּ הַמַּיִם וְהֶאֱבִידוּ אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם.
 וּמִשׁוּם כֶּךָ פְּתוּב מִי נַח. מִי נַח וַדַּאי, שָׁבוּ הֵם הָיוּ
 תְלוּוִיִּים, שְׁלֹא בִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם.

מִכַּאֲן אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מַה שְּׁכַתוּב (בראשית ט) וַיִּחַל
 נַח אִישׁ הָאָדָמָה. וַיִּחַל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר
 5) לֹא יִחַל דְּבָרוֹ, שֶׁנֶּעֱשֶׂה חֵל. אִישׁ הָאָדָמָה,
 שֶׁבִּגְלָלוֹ הִשְׁמְדוּ בְּנֵי הָעוֹלָם, כִּי לֹא בִקֵּשׁ עֲלֵיהֶם
 רַחֲמִים. דְּבַר אַחַר אִישׁ הָאָדָמָה - שֶׁבִּשְׂבִילוֹ
 הִתְקַיְּמָה לְאַחַר שֶׁהִשְׁמְדוּ הָרֵאשׁוֹנִים, שְׁכַתוּב לֹא
 אִסַּף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּעֶבֶר הָאָדָם וְגו'.

שְׁנֵינּוּ, הֵם נִקְרְאוּ מִי נַח, שֶׁהוּא גֵרָם שֶׁנִּקְרְאוּ עַל
 שְׁמוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, זֹאת לִי, מַה זֶה
 אוֹמֵר? אֵלֶּא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִי נַח גֵּרָמוֹ
 לִי שֶׁאֲנִלָּה זֹאת בְּעוֹלָם, שְׁכַתוּב וַאֲנִי "זֹאת" בְּרִיתִי

אוֹתָם. "זאת" אֹת הַבְּרִית וְגו'. אֶת קִשְׁתִּי נָתַתִּי
בְּעֵנָן, כְּלוּמַר אֵין מִי שְׁמִשְׁנִיחַ אֵלָּא לְכְבוֹד שְׁמִי
שְׁרַמּוּז בְּזֹאת. וּמִי גָרַם לוֹ? מִי נָתַ.

מִכַּאֲן סִימָן לְחֶסֶד צְדִיק שְׁלֵא מִתְנַלָּה הַקִּשֶׁת הַזֶּה
בְּיָמָיו, וְלֹא צְרִיךְ הָעוֹלָם בְּיָמָיו לְאוֹת
הַזֹּאת. וּמִי הוּא? אֹתוֹ שְׁמַכְשֵׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם
וְרֵאיוּ לְהִגֵּן עָלָיו, כְּמוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, שְׁלֵא
צְרִיךְ הָעוֹלָם בְּיָמָיו אֶת הָאוֹת הַזֹּאת, שְׁחֲרִי הוּא
הָיָה אֹת סִימָן בְּעוֹלָם.

שְׁלֵא הִיָּתָה גִּזְרָה שְׁנִגְזְרָה עַל הָעוֹלָם
לְמַעַלָּה שְׁלֵא מְבַטֵּל אוֹתָהּ, וְהִיָּנוּ
מֵה שְׁפָתוֹב (שְׁמוּאֵל-ב כג) מוֹשֵׁל בְּאָדָם. הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁל בְּאָדָם. וּמִי מוֹשֵׁל
בְּקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּבִיכּוֹל? צְדִיק. שְׁחֲקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר, וְהוּא מְבַטֵּל.

כְּמוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי שְׁיֹם אַחַד הָיָה יוֹשֵׁב
עַל תְּדֻלַּת שֶׁל שַׁעַר (מְעַרַת) לוֹד, הֲרִים עֵינָיו
וְרָאָה שְׁחַשְׁמֵשׁ מְאִירָה, וְהִסְתִּירָה אוֹרָה שְׁלֵשׁ

פְּעָמִים. בִּינְתָיִם נִחֲשָׁה הָאֹר, וְנִרְאָה בְּשֶׁמֶשׁ שָׁחַר
וַיֵּרָק. אָמַר לוֹ לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, בַּאֲחֵרֵי בְּנֵי,
וְנִרְאָה שְׁחָרֵי וַדָּאֵי נִגְזְרָה גְזֵרָה לְמַעְלָה, וְהִקְדוּשׁ
פְּרוּף הוּא רוּצָה לְהוֹדִיעַ לִי, שְׁוֹדָאֵי שְׁלֵשִׁים יוֹם
תָּלוּי אֹתוֹ הִדְבָר שְׁנַגְזָר לְמַעְלָה, וְהִקְדוּשׁ פְּרוּף
הוּא אֵינּוּ עוֹשֶׂה עַד שְׁמוֹדִיעַ לְצַדִּיקִים. וְהוּא שְׁפָתוֹב
(עמוס ג) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים דְּבָר כִּי אִם נִלְחָה
סוּדוֹ אֶל עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים.

עַד שְׁחָיו הוֹלְכִים, נִכְנְסוּ לְאוֹתוֹ כְּרָם. רְאוּ נִחֲשׁ
אֶחָד שְׁחָה בָּא, וּפְיוֹ פְתוּחַ, (וְהָיָה לוֹחֵשׁ
בְּלִשׁוֹנוֹ) וְלוֹחֵשׁ בְּאָרְץ בְּעַפְרָה. נֵעַר בְּגִדָיו רַבִּי שְׁמַעוֹן
וְהִכָּה יָדוֹ בְּרֹאשׁ הַנְּחֹשׁ, שָׁכַד הַנְּחֹשׁ, הַנְּמִיךְ אֶת
פְּיוֹ וְרָאָה לְשׁוֹנוֹ רוֹחֶשֶׁת. אָמַר לוֹ: נִחֲשׁ נִחֲשׁ, לֵךְ
וְאָמַר לְאוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ הָעֲלִיז וְשְׁחָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יִזְחָאֵי מְצוּי בְּעוֹלָם. הַכְּנִים אֶת רֹאשׁוֹ לְנִקְבַּ שֶׁל
עַפְרָה אֶחָד, וְאָמַר: גּוֹזֵר אֲנִי, כְּשֵׁם שְׁחַתְחָתוֹן תּוֹר
לְנִקְבַּ הָעַפְרָה, כִּדְ הָעֲלִיז יַחְזוֹר לְנִקְבַּ תְּהוּם רַבָּה.

רַחֵשׁ רַבִּי שְׁמֵעוֹן בְּתַפְלָה. עַד שֶׁהָיוּ מִתְפַּלְלִים,
 שְׁמָעוּ קוֹל אֶחָד: מִמֵּי הַמָּוֶת, הַכְּנָסוּ
 לְמִקְוֵיכֶם. הַמְּכֹת שֶׁל הַמְּשַׁחִיתִים לֹא שׁוֹרוֹת
 בְּעוֹלָם, שֶׁחֲרֵי רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאי בָּטַל אוֹתָן.
 אֲשֶׁרִיד רַבִּי שְׁמֵעוֹן, שֶׁרְבוּנְךָ רוֹצֵה בְּכַבּוּדְךָ עַל כָּל
 בְּנֵי הָעוֹלָם. בְּמִשְׁחָ פְּתוּב (שְׁמוֹת ל"ב) וַיַּחַל מִשְׁחָ וְגו',
 שְׁמִשְׁמָע שֶׁאֲחֹזוֹ אוֹתוֹ פְּרָגוֹד, וְאִתָּה רַבִּי שְׁמֵעוֹן
 גּוֹזֵר, וְהַקְדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם. הוּא גּוֹזֵר, וְאִתָּה
 מְבַטֵּל.

בֵּין כֶּף רֹאֵה שֶׁהָאִיר הַשְּׁמַשׁ וְעָבַר אוֹתוֹ הַשְּׁחֹר.
 אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, וַדַּאי שֶׁהָעוֹלָם הַתְּבִישָׁם.
 נִכְנָס לְבֵיתוֹ וְדַרְשׁ, (תְּהִלִּים י"א) כִּי צַדִּיק ה' צַדִּיקוֹת
 אָהֵב יִשָּׂר יַחְזוּ פְּנִימוֹ. מָה הַטַּעַם כִּי צַדִּיק ה'
 צַדִּיקוֹת אָהֵב? מִשּׁוֹם שֶׁיִּשָּׂר יַחְזוּ פְּנִימוֹ. מָה זֶה
 פְּנִימוֹ? הַפְּנִים הָעֲלִיזִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם,
 שֶׁצַּרִּיכִים לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִמֶּנּוּ עַל כָּל מָה
 שֶׁצַּרִּיכִים.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ, אִם כָּהֵן הָיָה צָרִיךְ
 לְהִיּוֹת יִשְׂרָאֵל יַחְזֶה פָּנֵינוּ, אוֹ יִשְׂרָאֵל יַחְזֶה.
 מַה זֶה יִשְׂרָאֵל יַחְזֶה? אָמַר לוֹ, סוּד עֲלִיּוֹן שְׂאוֹתָם יָמֵי
 קֶדֶם שֶׁל הָעֵתִיק הַקָּדוֹשׁ, נִסְתַּר כָּל הַנִּסְתָּרִים. וַיְמִי
 עוֹלָם שֶׁל ז"א, שְׁהֵם נִקְרָאִים פָּנֵינוּ, (שְׁהֵם) רוֹאִים
 בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל מַה שֶׁצָּרִיךְ לְרֹאֹת.

שֶׁשְּׁנֵינוּ, בְּשַׁעַת שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁנִיחַ
 בְּעוֹלָם וְרוֹאֵה שְׂכַשְׂרִים מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל
 בְּנֵי הָאָדָם לְמַטָּה, מִתְנַלֶּה הָעֵתִיק הַקָּדוֹשׁ בְּזַעִיר
 אֲנָפִין, וּמִסְתַּכְּלִים כָּל אוֹתָם הַפָּנִים בְּפָנִים
 נִסְתָּרִים, וְכֵלָם מִתְפָּרְכִים. מַה הַטַּעַם
 שֶׁמִּתְפָּרְכִים? מִשּׁוֹם שְׁמִסְתַּכְּלִים אֵלָיו בְּאֵלּוֹ בְּדַרְךְ
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא סוֹמְטִים יְמִינָהּ וּשְׂמֹאלָהּ. זֶהוּ שְׂכַתוֹב ^{דף}
 יִשְׂרָאֵל יַחְזֶה פָּנֵינוּ. וְכֵלָם מִתְפָּרְכִים וּמִשְׁקִים זֶה ^{טו ע"ב}
 אֵת זֶה, עַד שֶׁמִּתְפָּרְכִים כָּל הָעוֹלָמוֹת. וְכֵל
 הָעוֹלָמוֹת נִמְצָאִים בְּאַחַד, וְאִז נִקְרָא ה' אַחַד וְשִׁמוֹ
 אַחַד.

וּבְשִׁחַטָאֵי הָעוֹלָם מִתְרַבִּים, נִסְתָּר הָעֵתִיק
 הַקְּדוֹשׁ, וְאִין מִשְׁנִיחִים פְּנִים
 בְּפְנִים, וְאִז מִתְעוֹרְרִים הַדִּינִים בְּעוֹלָם, וְהַכֶּסֶּאֱוֹת
 עוֹלָיִם, וְעֵתִיק הַיָּמִים סָתוּם וְלֹא מִתְנַלָּה. זְהוּ
 שְׁכַתוֹב (דניאל י) הָיִיתִי רוֹאֶה עַד שְׁהַכֶּסֶּאֱוֹת הוֹרְמוּ
 וְעֵתִיק הַיָּמִים יוֹשֵׁב. עַד שְׁהַכֶּסֶּאֱוֹת הוֹרְמוּ,
 שְׁאֵוֹתָם הַכְּתָרִים הָעֲלִיּוֹנִים, שְׁמִשְׁקִים אֶת כָּל
 הָאֲחֵרִים לְהַעֲמִידֵם בְּקִיּוּמָם. וּמִי הֵם? הָאֲבוֹת.
 וְעֵתִיק הַיָּמִים יוֹשֵׁב וְלֹא מִתְנַלָּה. וְאִז מְהַפְּכִים
 הַרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם רַחֲמִים לְדִין.

שְׁנִינּוּ. מִצַּד הָאֵם יוֹצֵאִים שׁוֹמְרֵי הַחֻקִּים,
 הַקְּלָפוֹת שְׁלָהֶם, וְאוֹתוֹזִים בַּמִּקַּל שֶׁל
 הַגְּבוּרָה, שׁוֹלְטִים עַל הַרַחֲמִים, כְּמוֹ
 שְׁנֵאָמַר (במדבר טו) הַנּוֹעְדִים עַל ה', עַל ה' מִמָּוֶשׁ.
 וְאִז נִמְצָאִים הָעוֹלָמוֹת חֲסֵרִים, (קְשׁוּרִים) שְׁאִינָם
 שְׁלֵמִים, וּמִתְעוֹרְרֵת בְּכָלֶם קַטְטָה.

וּבְשִׁבְנֵי אָדָם מִכְּשִׁירִים מַעֲשִׂיהֶם לְמַטָּה, אִזִּי
 מִתְפַּשְׂמִים הַדִּינִים וְעוֹבְרִים,

וּמִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים וְשׁוֹלְטִים עַל אוֹתוֹ הָרַע
שְׂמֵתֵעוֹרֵר מִן הַדִּין הַקָּשָׁה. וּבְשֵׂמֵתֵעוֹרְרִים רַחֲמִים,
נִמְצָאִים שְׂמֵחָה וְנַחוּמִים, מֵשׁוּם שְׂשׁוֹלְטִים עַל
אוֹתוֹ הָרַע. וְהוּא שְׂפָתוֹב וַיִּנָּחֵם ה' עַל הָרָעָה. וַיִּנָּחֵם,
מֵשׁוּם (שְׂשׁוֹלֵט עַל הָרָעָה) שְׂנִכְנָנֵעַ הַדִּין הַקָּשָׁה, וְשׁוֹלְטִים
תְּרַחֲמִים.

שְׁנִינּוּ, בְּשַׁעַה שְׁתֵּינִים מִתְּבַשְׂמִים וְשׁוֹלְטִים
תְּרַחֲמִים, כָּל כֶּתֶר וְכֶתֶר שָׂב לְקִיּוּמוֹ,
וּבְכֶל מִתְּבַרְכִים כְּאַחַד. וּבְשֵׁשִׁים כָּל אֶחָד וְאַחַד
לְמִקּוּמוֹ וּבְכֶל מִתְּבַרְכִים כְּאַחַד, וְהֵאֵם מִתְּבַשְׂמֵת
בְּמִפְתָּחוֹת הַחֲקוּקִים וְשָׂבִים לְצִדָּה, אִזּוּ נִקְרְאוֹת
תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְהַעוֹלָם מִתְּכַפֵּר, שְׁחֵרֵי הָאֵם
יִשְׁכַּת בְּשֵׂמֵחָה שְׁלֵמָה, שְׂפָתוֹב אִם תְּבָנִים שְׂמֵחָה,
וְאִזּוּ נִקְרָא יוֹם תְּכַפּוּרִים, שְׂפָתוֹב כּוּ לְטַהֵר אֶתְכֶם
מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם. וְנִפְתָּחִים חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים שֶׁל
צִדְדִים תְּקוּקִים.

שְׁנִינּוּ, כְּתוֹב וְהִיָּה כִי יִחַטָּא וְאִשָּׁם, מַה זֶה כִּי
יִחַטָּא, וּלְכַסּוּף וְאִשָּׁם? אֵלָּא כִּי שְׁנִינּוּ, כִּי

יִחַטֵּא מֵאוֹתָם חַטָּאים שֶׁנִּקְרְאוּ חַטָּא, שְׁכַתּוּב מִכָּל
 חַטָּאת הָאָדָם. וְאֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הָאֵשׁ הַמּוֹשֵׁב
 לָהּ. וְאֵשׁ, וַיִּתְקַן. כְּלוּמַר, אִם יִתְקַן אֶת מַעֲשָׂיו,
 וַיְהִיב אֶת הַגּוֹלָה אֲשֶׁר גּוֹל. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
 מִמִּשְׁמַע שְׁכַתּוּב וַיְהִיב, לֹא כָתוּב וַיְהִיב אֶלָּא
 וַיְהִיב, וַיְהִיב וַיִּקְרָא.

שְׁנֵינּוּ, בְּאַרְבַּע תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה הַקּוֹל נִפְסָק,
 וּמִתְעוֹרְרִים הַדִּינִים, וְהַתְּשׁוּבָה תְלוּיָה
 עַד שְׁפִתְתִּיקוֹן. וּכְשֶׁהַדִּינִים מִתְעוֹרְרִים, יוֹצֵא קוֹל,
 וְאַרְבַּע זְוִיּוֹת (פְּעָמִים) הָעוֹלָם עוֹלִים וַיּוֹרְדִים. הַפְּרוּז
 קוֹרָא, וְאִין מִי שִׁישְׁנִיחַ וַיִּתְעוֹרֵר. וְהַקְּרוֹשׁ פְּרוּף
 הוּא מְזוּמָן, אִם יָשׁוּבוּ - יָשׁוּב, וְאִם לֹא - (הַכֵּל ס"א
 הַקּוֹל) נִפְסָק, וְהַדִּינִים נַעֲשִׂים, וְאִזּוּ נִקְרָא וַיִּתְעַצֵּב,
 וַיִּתְעַצֵּב בְּפִתִּים חַחִיצוֹנִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁנֵינּוּ, מִיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ אִין יוֹם שֶׁלֹּא נִמְצָא בּוֹ פֶּעַם רַע,
 מָה הַפְּעַם? מִשׁוּם שֶׁשְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹדְאֵי אָמַר
 רַבִּי יִיסָא, נִשְׁפַּע הַקְּרוֹשׁ פְּרוּף הוּא שֶׁלֹּא יִכְנַס

בִּירוּשָׁלַיִם שָׁל מַעֲלָה עַד שִׁכְנָם: יִשְׂרָאֵל לִירוּשָׁלַיִם
שָׁל מִטָּה. וּמִשׁוּם כֶּךָ נִמְצְאָה רִתְּחָה בְּעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּתוּב עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא
תִגְלֶה. וְכָתוּב אִמְךָ הִיא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתֶיהָ.
וְשִׁנִּינוּ, אִמְךָ הִיא וְדַאי. תִּרִי אִם גִּלָּה עֲרוֹתֶיהָ, לָמָּה
צָרִיךְ לְהָשִׁיב אוֹתָהּ? וְדַאי לְתַקֵּן אֶת מַה שֶּׁגִּלָּה.

וְשִׁנִּינוּ, בְּשִׁמְתֵינִי יֵצֵר הָרַע בְּאָדָם, אִינוּ
מִתְנַבֵּר אֲלָא בְּאוֹתָן עֲרִיּוֹת, וְכָל
הַחֲטָאִים אֲחוּזִים בְּאוֹתָהּ עֲרוֹת. וְכָתוּב לֹא תִגְלֶה.
בְּשִׁמְתֵינִי, מִתַּקֵּן בְּנֶגֶד אוֹתוֹ שֶׁגִּלָּה, וְזוֹ נִקְרְאָה
תְּשׁוּבָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל חֲטָאֵי הָעוֹלָם
אֲחוּזִים (וְה) בָּזָה, עַד שֶׁהָאִם מִתְנַגֵּלָה
בְּגִלְלָם. וּבְשִׁתִּיא מִתְנַגֵּלָה, כָּל אוֹתָם הַבְּנִים
מִתְנַגְּלִים (בְּשִׁבְלָה). וְכָתוּב לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבְּנִים.
וּבְשִׁמְתֵינִי הָעוֹלָם לְמִטָּה, הַכֹּל מִתְתַקֵּן, עַד
שֶׁעוֹלָה הַתַּקֵּן לָאִם הַקְדוּשָׁה וּמִתְתַקְּנָתָה,
וּמִתְכַּסֶּיֶת מִמֶּה שֶׁהִתְנַגְּלָתָה. וּמִשׁוּם כֶּךָ כָּתוּב,

אֲשֶׁרֵי נִשְׁוִי פִשְׁע כָּסוּי חֲטָאָה, וְאִזּוּ נִקְרְאת תְּשׁוּבָה,
תְּשׁוּבָה וְרֵאִי. וְאִזּוּ נִקְרָא יוֹם הַכַּפּוּרִים, כְּמוֹ
שְׁכַתוֹב מִכָּל חֲטָאֵיכֶם לְפָנַי ה' תִּטְהָרוּ.

אָמַר רַבִּי ^(דף טז ע"א) יְהוּדָה, מָתַי נִקְרְאת תְּשׁוּבָה?
בְּשֶׁהָיִים מִתְכַּפֶּה וְעוֹמֶדֶת בְּשִׂמְחָה עַל
הַבָּנִים, שְׁכַתוֹב (תהלים קיג) אִם הַבָּנִים שִׂמְחָה.
וְשָׁבָה לְקִיּוּם. וּמִי שֶׁהָיָה סָגוּר, שָׁב לְמִקּוּמוֹ.
וּכְלָם שָׁבִים אֶחָד לְאֶחָד, וּמִתְבָּרְכִים כָּל אֶחָד
וְאֶחָד, וְאִזּוּ נִקְרְאת תְּשׁוּבָה (שְׁלֵמָה), תְּשׁוּבָה סְתָם,
לְהַכְלִיל הַכֹּל.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשִׂמְכָשֶׁר הָעוֹלָם, כֵּלּוּ מִכָּשֶׁר
בְּאֶחָד. כָּתוּב כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסִדָּךְ.
מֵעַל שָׁמַיִם, שֶׁעוֹלָה לְמַעְלָה מִחַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא
שָׁמַיִם. וּמִי הוּא. זֶה הָאֵם. וְהֵינּוּ שֶׁנִּקְרְאת תְּשׁוּבָה.
רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, מְדִיֵּק שְׁכַתוֹב מֵעַל שָׁמַיִם.
אֶלְמָלֵא כָּתוּב עַל שָׁמַיִם, מִשְׁמָע אוֹתוֹ מְקוֹם
שֶׁעוֹמֵד עַל שָׁמַיִם וְלֹא יוֹתֵר. כִּיּוֹן שֶׁאָמַר מֵעַל

שָׁמַיִם, מִשְׁמַע אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁעוֹמֵד עַל הַשָּׁמַיִם
לְמַעַל לְמַעַל. (וימה היא? אָמַר, וְזֶהוּ שְׁנַקְרָא תְּשׁוּבָה).

שְׁשַׁנְיָנוּ, בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׂמִיכָשְׁרִים הַמַּעֲשִׂים לְמַטָּה
וְהָאֵם בְּשִׁמְחָה, מִתְנַלָּה הָעֵתִיק הַקְּדוֹשׁ,
וְשָׁב הָאֹר לְזַעִיר אֲנָפִין, וְאִז הַכֹּל בְּשִׁמְחָה, הַכֹּל
בְּשִׁלְמוֹת, הַכֹּל נִמְצָאִים בְּבָרְכוֹת, וְהִרְחַמִּים
מְזוּמָנִים, וְכֹל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁמְחָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (מיכה
ו) יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ יִכְבַּשׁ עֲוֹנֵתֵינוּ. מִי יָשׁוּב? יָשׁוּב
הָעֵתִיק הַקְּדוֹשׁ לְהִתְנַלּוֹת בְּזַעִיר, יָשׁוּב לְהִתְנַלּוֹת,
שְׁתִּיה נִסְתָּר בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהַכֹּל נִקְרָא תְּשׁוּבָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַכֹּל בְּכֹלָל, הַכֹּל סֶתֶם.
וְכַתוּב (דברים יג) לְמַעַן יָשׁוּב ה' מִחֲרוֹן אַפּוֹ
וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכֹּל הוּא וְדַאי,
וְהֵרִי בְּאַרְנוֹ אֶת הַדְּבָרִים לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן.

וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזוּלָה. שָׁם שָׁאֵלוּ הַחֲבֵרִים, מִפְּנֵי מָה
בְּגִזּוּלָה פָּתוּב וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזוּלָה, וְלֹא
יִזְתַּר? אֵלֶּא הֵרִי בְּאַרְנוֹ, שְׁוֵה שָׁם יִרְאֶה הָעֲלִיזָה

כְּמוֹ הַתְּחִתּוֹנָה, וְזֶה שְׁגוֹנֵב שָׁם אֶת הַיְרָאָה
הַתְּחִתּוֹנָה כְּנִגְדּוֹ, וְלֹא הַיְרָאָה הָעֲלִיּוֹנָה.

מַה כָּתוּב לְמַעַלָּה? נֶפֶשׁ כִּי תַחֲטָא. כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ,
שְׁהַתּוֹרָה וְהַקְרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תִמְחִים עָלָיו
וְאוֹמְרִים, נֶפֶשׁ כִּי תַחֲטָא וְגו' ? וְכָתוּב נֶפֶשׁ כִּי
תִמְעַל מֵעַל וְגו', אוֹ - נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע וְגו'. אָמַר
רַבִּי יִצְחָק, כָּתוּב נֶפֶשׁ, וְלֹא רוּחַ, וְלֹא נִשְׁמָה, וְכֹאן
גּוֹף (רוּחַ) וְנֶפֶשׁ, שְׂנֵאמַר וְהָיָה כִּי יַחֲטָא וְאָשֵׁם
וְהָשִׁיב אֶת הַגּוּלָּה. מִי שְׂרוּצָה לְתַקֵּן אֶת מַעֲשָׂיו,
כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ וְהָשִׁיב. מִי זֶה וְהָשִׁיב? אֵלֶּא כְּמִי
שִׁיתַקֵּן מַעֲשִׂים, כִּדְרֵי שִׁישִׁיב מַעֲיֵנוֹת הַמַּיִם
לְמַקּוֹמָם לְהַשְׁקוֹת אֶת הַנְּטִיעוֹת, שְׁחֵרֵי הוּא נָרַם
בַּחֲטָאֵיו לְמַנַּע מֵהֶם. וְעַל זֶה - וְהָשִׁיב אֶת הַגּוּלָּה
וְגו', כְּמוֹ שְׁנֵתְבֵאֵר.

רַבִּי אַבְיָה הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנָי רַבִּי שְׂמַעוֹן. נִכְנָם רַבִּי
אֶלְעָזָר בְּנוֹ. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כָּתוּב (תְּהִלִּים
צב) צַדִּיק בַּתְּמָר יִפְרָח וְגו'. צַדִּיק בַּתְּמָר, מַה זֶה
בַּתְּמָר? שְׁחֵרֵי מִכָּל הָאֵילָנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, אֵינִן מִי

שְׁמַתְעִיב לְפָרַח כְּמוֹ תִמְרַשׁעוּלָה לְשַׁבְּעִים
 שָׁנִים. מָה הַטַּעַם בַּתְּמָר? אֵלֶּא אִף עַל גַּב
 שְׁהַתּוֹב מַעִיד, הַחֲבָרִים כָּלֶם אֵין רוֹצִים לְגַלּוֹת.

אַבְל צְדִיק בַּתְּמָר יִפְרָח, זֶה נֶאֱמַר עַל גְּלוֹת
 בְּכָל, שְׁחָרֵי לֹא שָׁבָה שְׁכִינָה לְמִקּוֹמָה
 אֵלֶּא לְסוּף שַׁבְּעִים שָׁנָה. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (ירמיה
 כט) כִּי לְפִי מְלֹאת לְבַבְלִי שַׁבְּעִים שָׁנָה אֶפְקֹד
 אֶתְכֶם. וְזֶהוּ צְדִיק בַּתְּמָר יִפְרָח, שְׁעוּלָה זָכַר
 וְנִקְבָּה לְשַׁבְּעִים שָׁנָה. צְדִיק - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (תהלים יא) כִּי צְדִיק ה' צְדָקוֹת
 אֶהְבֵּ. וְכַתּוֹב (שמות ה) ה' הַצְדִיק. וְכַתּוֹב (ישעיה
 ג) אִמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב.

בְּאֶרְזֵי בְלָבָנוֹן יִשְׁגָּה. מָה זֶה אֶרֶז? זֶה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתּוֹב בְּחוֹר בְּאֶרְזִים. (שׁוֹשֵׁב
 עַל כֶּסֶּא שֶׁל יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם) בְּלָבָנוֹן יִשְׁגָּה, בְּלָבָנוֹן וְדַאֵי, וְזֶהוּ
 הָעֶרְזֵן שְׁלִמְעָלָה, שְׁעֵלְיוֹ כַּתּוֹב (שם סד) עֵינֵי לֹא
 רָאָתָה אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ. וְהָאֶרֶז הַזֶּה בְּאוֹתוֹ מְקוֹם
 עֲלִיזוֹן יִשְׁגָּה.

וְזֶה בְּנֵלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה הוּא כְּמוֹ הָאָרֶז הַזֶּה
 שְׁמַתְעֵב לְעֵלוֹת. וּמִשְׁעָה שְׁעוֹלָה עַד
 שְׁעוֹמֵד בְּקִיּוּמוֹ הוּא יוֹם, וְתַחֲלַת הַיּוֹם הָאֲחֵר עַד
 שְׁעוֹשֶׁה צֶל בְּאוֹר הַיּוֹם. וְהָאָרֶז לֹא עוֹלָה אֶלָּא
 בְּעֵדוֹן שֶׁל הַמַּיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כד) כְּאֲרָזִים
 עָלֵי מַיִם. כִּי אָרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁנָה. שְׁמֵשׁ יוֹצֵא
 הַמַּעֲיָן וְתַנְהָר שֶׁל הַמַּיִם לְהַשְׁקוֹת. וְאָרֶז זֶה
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכָתוֹב (שיר ה) בְּחֹר כְּאֲרָזִים.
 שְׁתוּלִים בְּבֵית ה' - לְזַמְנוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמַּשְׁכִּיחַ.
 בְּחֻצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ - בְּתַחֲתֵי
 הַמַּתִּיבִים. עוֹד יְנוּבֹן בְּשִׁיבָה - בְּאוֹתוֹ יוֹם שְׁהַעוֹלָם
 יִמָּצֵא תָּרַב. דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ - לְאַחַר
 שְׁכָתוֹב (ישעיה סו) הַשָּׁמַיִם תִּחְדָּשִׁים וְהָאָרֶץ תִּחְדָּשֶׁה.
 וְאֵז, (תהלים קד) יִשְׂמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו כְּתוֹב. וְכָל כִּי בְּ
 לְמָה? (תהלים צב) לְתַהַיֵּד כִּי יִשָּׂר ה' צוּרֵי וְלֹא
 עוֹלָתָה בּוֹ.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (משלי טז) אִישׁ תִּהְפְּכוֹת יִשְׁלַח
 מְדוֹן וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֵלוֹתָי. אִישׁ תִּהְפְּכוֹת

יִשְׁלַח מְדוֹן, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ, הֲרִשְׁעִים עוֹשִׂים פָּנִים
 לְמַעְלָה. וְנִרְגָּן מִפְּרִיד אֱלוֹת, מִפְּרִיד אֱלוֹפּוֹ שֶׁל
 עוֹלָם, וְזֶה הַקְּרוֹשׁ פְּרוּד הוּא.

דָּבָר אַחַר אִישׁ תִּהְיֶינָה יִשְׁלַח מְדוֹן - מַה זֶה
 יִשְׁלַח? יִשְׁלַח אֶת אוֹתָן נְטִיעוֹת. מְדוֹן -
 שְׂיוֹנָקִים מִן הַצַּד שֶׁל הַדִּין. וְנִרְגָּן מִפְּרִיד אֱלוֹת,
 כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ, שֶׁהֲרִשְׁעִים עוֹשִׂים פָּנִים לְמַעְלָה.
 מִפְּרִיד - שֶׁתִּיחַוֵּד לֹא נִמְצָא, מִפְּרִיד אֶת הַתְּבִירָה
 מִהַמְּלָךְ, וְאֶת הַמְּלָךְ מִהַתְּבִירָה. וּמִשׁוּם כֵּן לֹא
 נִקְרָא אַחַד, שְׂאֵחַד אֵינוֹ נִקְרָא אֶלָּא כְּשֶׁהֵם בְּזוּוג
 אַחַד. אוֹי לְאוֹתָם הֲרִשְׁעִים שְׂעוֹשִׂים פְּרוּד לְמַעְלָה.
 אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שְׂמַעְמִידִים אֶת הַקִּיּוּם שְׁלִמַעְלָה,
 וְאֲשֶׁרֵי בְּעָלֵי הַתְּשׁוּבָה שְׂמִשְׁיבִים הַכֹּל לְמִקּוֹמָם.

וְעַל זֶה שְׂנִינּוּ, הַמְּקוֹם שְׂבַעְלֵי תְּשׁוּבָה יוֹשְׁבִים,
 צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא יוֹשְׁבִים בּוֹ. מַה הַטַּעַם?
 אֶלָּא הֵחֵם הַתְּתַקְּנוּ בְּמִקּוֹם עֲלִיּוֹן בְּמִקּוֹם
 שֶׁהִשְׁקֵאתָ הֵנָּה נִמְצָאת מִשָּׁם. וְזוֹהִי תְּשׁוּבָה, וְעַל

זֶה נִקְרָאִים בְּעֵלֵי תְּשׁוּבָה. וְאֵלֹהֵי מִתְתַּקְּנִים בְּמָקוֹם
אֲחֵר שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק.

וְעַל זֶה אֱלֹהֵי יוֹשְׁבֵי בְּמָקוֹם עֲלִיּוֹן, וְאֱלֹהֵי יוֹשְׁבֵי
בְּמָקוֹם קָטָן. מָה הַטַּעַם? אֵלֹהֵי מְשִׁיבֵי מַיִם
לְמָקוֹמָם מֵהַמָּקוֹם הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַנְּהָר הָעֵמֶק, עַד
אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק. וְצַדִּיקִים גְּמוּרִים
מִשְׁפִּיעִים מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁהֵם יוֹשְׁבֵי לְעוֹלָם הַזֶּה.
וְעַל כֵּן אֵלֹהֵי עֲלִיּוֹנִים וְאֵלֹהֵי תַּחְתּוֹנִים. וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקָם
שֶׁל בְּעֵלֵי הַתְּשׁוּבָה, וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים
שֶׁבְּגִלְגָּלָם הָעוֹמֵד עוֹמֵד.

וְזֶהוּ שְׂפָתוֹב, וְהִיא כִּי יַחֲטֵא וְאֲשֵׁם וְגו'. מַה
כָּתוּב לְמַעְלָה? אִי מִצָּא אֲבֵרָה וְכַחֲשׁ בָּהּ
וְגו', שְׁחֵרֵי בְּשִׁבִיל זֶה מִסְתַּלֵּק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מֵהַכּוֹל. כְּבִיכּוֹל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא נִמְצָא
בְּמָקוֹמוֹ, שְׁחֵרֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִפְרְדָה מִמָּקוֹמָהּ.
וְזֶהוּ שְׂפָתוֹב אֲבֵרָה הָאֲמוּנָה. מַה זֶה הָאֲמוּנָה? זֶה
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאֲמוּנַתְךָ בְּלִילוֹת.

אֲבָרָה הַאֲמוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עַל מָה אֲבָרָה
הָאָרֶץ, וְהַכֹּל אַחֵד.

וְחֵרִי בְּאֲרָנוּ אֲבָרָה, וְלֹא נֶאֱבָרָת, וְלֹא אֲבָוּדָה.
כְּמוֹ כִּן הַעֲדִיק אֲבָר. אֲבָוֵד אִי נֶאֱבָד לֹא
בְּתוֹב, אֶלָּא אֲבָר. וְהוּא שֶׁפְּתוּב אֲבָרָה הַאֲמוֹנָה,
בְּשִׁבִיל כֶּךָ - וְהַשִּׁיב אֶת הַגּוּלָה אִי אֶת הַאֲבָרָה
וְגו'.

רַעֲיָא מֵהֵימְנָא (רוּעָה תְּנַאֲמֵן)

אֲמַר הַרוּעָה תְּנַאֲמֵן, מְקוֹמוֹת יֵשׁ בְּגִיחָנָם רְשׁוּמִים
לְמַחְלָלֵי שִׁפְתוֹת בְּפִרְהָסְיָא, וְלֹא חוֹזְרִים
בְּתִשׁוּבָה מֵאוֹתוֹ חֲלוּל, וּמְמַנִּים עֲלֵיהֶם. וְאִף כֶּךָ
יֵשׁ מְקוֹמוֹת בְּגִיחָנָם לְאוֹתָם שְׁמֹנְגִים עֲרִיזוֹת,
וְלְאוֹתָם שְׁמֹנְגִים פָּנִים בְּתוֹרָה שְׁלֹא בְּהִלְכָה,
וְלְאוֹתָם שְׁשׁוּפְכִים דָּם נָקִי, וְלְאוֹתָם שְׁנִשְׁפָּעִים
לְשִׁקָּר, וְלְאוֹתָם שְׁשׁוּכְבִים עִם נְדָה אִי בַת אֵל נִכְר
אִי זוֹנָה אִי שִׁפְחָה. וְאִף כֶּךָ לְמִי שֶׁעוֹבֵר עַל שֵׁם"ה
לֹא תַעֲשֶׂה.

לְכֹל חֵטָא יֵשׁ מְקוֹם בְּגִיחָנָם, וּמִמְנָה עָלָיו. וְשָׁטָן
 יִצָר הָרַע שְׁלוֹ מִמְנָה עַל כָּל הַחֲטָאִים
 וְהַמְקוֹמוֹת וְהַמְמַנִּים שְׁלוֹ. וְאִם חוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, מַה
 בְּתוֹב? מְחִיתִי כָּעֵב פְּשָׁעֶיךָ, נִמְחוּ הַרְשׁוּמִים שֶׁל
 הַרְשָׁעִים שֶׁל הַמְקוֹם שֶׁל הַגִּיחָנָם מִכָּל חֵטָא וְחֵטָא.
 וַיֵּשׁ חֲטָאִים רְשׁוּמִים לְמַעְלָה, וְלֹא לְמַטָּה. וַיֵּשׁ
 שְׂרָשׁוּמִים לְמַטָּה וְלֹא לְמַעְלָה, וַיֵּשׁ
 שְׂרָשׁוּמִים לְמַטָּה וְלְמַעְלָה. נִמְחוּ לְמַטָּה - נִמְחוּ
 לְמַעְלָה, אַחַר שֶׁחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה. וְעוֹד בְּאֵרוֹ בְּעָלִי
 הַמְשָׁנָה, רָשָׁע - עוֹנוֹתָיו חֲקוּקִים לוֹ עַל עֲצֻמוֹתָיו.
 צְדִיק - זְכוּתוֹ חֲקוּקִים לוֹ עַל עֲצֻמוֹתָיו. לָמָּה?
 בְּדִי לְהִיּוֹת רְשׁוּמִים בֵּין בְּעָלֵי הַחֲטָאִים שֶׁלָּהֶם
 לְהוֹדֵעַ בָּהֶם, וְקוֹל יוֹצֵא עָלָיו: זֶהוּ רָשָׁע, יִשְׂרְפוּ
 עֲצֻמוֹתָיו בְּגִיחָנָם.

וּבְאֵרְנוּ, נִשְׁמוֹת שֶׁל רָשָׁעִים הֵן הֵן הַמְזִיקִים
 בְּעוֹלָם. וְהַדִּין שֶׁלָּהֶם בְּאֵרוֹ עֲלֵיהֶם
 בְּעָלֵי הַמְשָׁנָה, שֶׁנִּשְׁמָתָם נִשְׂרָפָת וְנִעֲשִׂית אִפְרָיִם
 תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵי הַצְּדִיקִים. וּבְמָה נִשְׂרָפִים? בְּאֵשׁ

הַכֶּסֶא, שֶׁנֶאֱמַר בּוֹ (דניאל ז) כָּרְסִיָּה שְׂבִיבִין דִּי-נֹר
 גְּלִגְלוּהִי נֹר דְּלִק. (וְנִחַר דִּינֹר שׁוֹפֵעַ וַיֹּצֵא) מֵאַרְבַּע חֵיּוֹת
 שֶׁל אֵשׁ שְׁסוּבָבִים אֶת כֶּסֶא הַדִּין, שֶׁהוּא אֲדָנָי,
 דִּין שֶׁל הַמַּלְכוּת דִּין.

וְאוֹתוֹ נִחַר נֶאֱמַר בּוֹ, (שם) נִחַר דִּינֹר שׁוֹפֵעַ
 וַיֹּצֵא מִלְּפָנָיו. נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים
 מְזוּבְלוֹת וְנִטְהָרוֹת בּוֹ, וְנְשָׁמוֹת הַרְשָׁעִים גְּדוּזִים
 בּוֹ, וּבּוֹעָרִים לְפָנָיו כָּמוֹ קֵשׁ לְפָנֵי אֵשׁ, וְהִינּוּ
 אֵשׁ אוֹכֶלֶת אֵשׁ. יְהוָה הוּא חֲמָה. וְנִרְתִּיקוּ -
 אֲדָנָי (דף יז ע"א) וְהִינּוּ הַסּוּד שֶׁפָּרְשׁוּהוּ, לְעֵתִיד לְבֹא
 מוֹצֵיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲמָה מִנִּרְתִּיקָה;
 צְדִיקִים מִתְרַפְּאִין בָּהּ, וְרְשָׁעִים גְּדוּזִים בָּהּ.

וּמִתְחִיּוֹת שֶׁל כֶּסֶא הַדִּין הָיָה יוֹרֵד אֲרִיָּה שֶׁל אֵשׁ
 לֶאֱכֹל אֶת הַקָּרְבָּנוֹת, אוֹתָם הַמִּמְנִים
 עַל כֹּל אֵיבָר שֶׁחָטָא מִחֻבֵּל קְטִיגוֹר אֶחָד, כָּמוֹ
 שֶׁבִּאֲרוּהָ, עָשָׂה עֲבָרָה אֶחָת - קָנָה לוֹ קְטִיגוֹר אֶחָד.
 וּמִיָּד שִׁינְרְדַת אֵשׁ שֶׁל גְּבוּהָ וְשׁוֹרְפֶת אֶת אוֹתָם
 אֵיבָרִים וּפְדָרִים וְאִמּוּרִים שֶׁל פָּרִים וּכְבָשִׂים

וְעַתּוּדִים וְעוֹזִים, יְהוָה שְׂוֹרֵד כְּאַרְיֵה שֶׁל אִישׁ
 לְשָׂרֵף אוֹתָם, נִשְׂרָפִים הָאֵיבָרִים שֶׁלָּהֶם, נִשְׂרָפִים
 הַמִּשְׁחִיתִים שְׂמֹמְנִים עֲלֵיהֶם, וּמִתְכַּפְּרִים חֲטָאֵי
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם אֵיבָרֵי הַשְּׂכִינָה.

בְּאוֹתוֹ זְמַן מִתְקַרְבוֹת הַחַיּוֹת הַמְּמַנּוֹת עַל
 הַזְּכִיּוֹת, שֶׁהֵם מִכַּסֵּא הַרְחָמִים, שֶׁהוּא
 תְּשׁוּבָה, הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה. וּבְמָה מִתְקַרְבִּים? בְּשֵׁם
 יְהוָה שְׂנֹכְנָם בָּהֶם. וּמִשׁוּם זֶה הַתְּקַרְבָּן לִיהוָה.
 שְׂאִין מִי שְׂיָכוֹל לְקַרֵּב חַיּוֹת וַיִּסּוּדוֹת לְהַכְנִים
 שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם אֵלֶּא שְׂמוֹ, שְׂמִקְרַב בְּשֵׁמוֹ מִים לְאִישׁ,
 וְלֹא מִכְּבִים זֶה אֶת זֶה, וּמִקְרַב רוּחַ לְעֶפֶר וְלֹא
 מִפְּרִיד אוֹתוֹ.

בְּאוֹתוֹ זְמַן, אֵלֹהֵי הַשְּׁלָמִים, חַיּוֹת וַיִּסּוּדוֹת,
 וְנִקְרָאִים קְרָשִׁים, שְׂאִין טַמְאִים בֵּינֵיהֶם.
 וְעוֹד, שְׁלָמִים זוֹ ה' הָאֲחֻרּוֹנָה, שֶׁהוּא שְׁלָמוֹתוֹ שֶׁל
 הָעַמּוּד הָאֲמֻצְעִי בְּכָל הַחַיּוֹת שְׂכָלוֹלוֹת בּוֹ, לְכָל
 שֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים שְׁלוֹ, שֶׁחֵן שֵׁשׁ סְפִירוֹת.

וְסוּד הַדָּבָר - חָתַם רוּם וּפָנָה לְמַעְלָה, בֵּיה"ו,
 לַיָּמִין שֶׁל חֶסֶד. בְּהו"י, לְשִׁמְאֵל שֶׁל גְּבוּרָה.
 וְה"י, בְּעֵמּוּד הָאֲמֻצָּעִי. יו"ה בְּנִיצָח. בְּהוּד הו"ו.
 בְּיִסוּד וי"ה. הָאֵילָן שְׂאוֹחַז אֶת כָּלָם - תְּפִאֲרַת. עֵץ
 עוֹשֶׂה פְּרִי. וּמִשׁוּם כֶּף הַמָּקוֹם שֶׁיִּפֹּל הָעֵץ, שָׁם
 יֵה"ו. וְאֵף כֶּף בְּכָל תְּנוּיָה, ה' אֲחֵרוֹנָה שְׁלָמִים לָהּ,
 וּלְכָל הַתְּנוּיּוֹת שְׂאֵחוֹזִים בָּהּ. כְּמוֹ זֶה, יֵה"ו עִם ה'
 - יְהוּת. הו"י עִם ה' - תְּנוּיָה. וְה"י עִם ה' - וְהַי"ה.
 וְאֵף כֶּף שְׂאֵר הַתְּנוּיּוֹת.

וְהֵם ח"י אוֹתִיּוֹת שֶׁל יְשׁוּעַת הַצְּדִיקִים שְׁכָלוּלִים
 בְּצִדִיק חַי הָעוֹלָמִים, וְעִם ה' נַעֲשֶׂה תִי"ה.
 וְסוּד הַדָּבָר הֵיא ה', כְּמוֹ תִבְתַּנַּח שְׁכָנִים בָּהּ בְּכָל
 מִין וּמִין, שָׁהֵם שְׁנַיִם שְׁנַיִם שְׁבָעָה שְׁבָעָה לְקַרְבָּן.
 שְׁנַיִם שְׁנַיִם - אֲרַבְעָה. שְׁבָעָה שְׁבָעָה - אֲרַבְעָה
 עֶשְׂרֵה. תְּרֵי י"ח. וְתִבְחָה ה', בָּהּ נִשְׁלָמַת תִּיָּה.

(פְּתַח וְאָמַר, בָּאתִי לְגַנְי וְגו') וְתִצְדִיק כּוֹלֵל יֵשֶׁשׁ דְּרָגוֹת,
 וּמִשׁוּם כֶּף תִּקְנֵנוּ לְפִתּוֹר כּוֹ חֵלוֹם בְּשִׁלְשָׁה שְׁלוֹמוֹת,
 בְּשִׁלְשָׁה בְּדִיוֹנוֹת, שֶׁהוּא ו', בְּחֻשְׁבוֹן ו'. וְהוּא

הַסֵּלֶם שֶׁל חֵלֹם יַעֲקֹב, כּוֹלֵל שֵׁשׁ סְפִירוֹת. מֵצַב
 אֶרֶץ - שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, וְזוֹ ה' תַּתְּחַתּוֹנָה. וְרֹאשׁוֹ
 - זֶה י', כּוֹ הוּא צְדִיק שְׂבִיעִי. מְנִיעַ הַשְּׂמִימָה - זו
 הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, וְזוֹ ה' הָעֲלִיּוֹנָה, שְׂמִצֵּד הַחֵלֹם ה'
 שׁוֹלֶטֶת עַל י', שֶׁהוּא רֹאשׁ הַסֵּלֶם, ה"י מִן אֱלֹהִים.
 וּמִשׁוֹם כּוֹ, וְהִנֵּה מִלְּאֲבֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְגו', וְלֹא
 מִלְּאֲבֵי יְהוָה.

הָאוֹתִיּוֹת כְּסִדְרָן עוֹלוֹת בְּחֵלֶם, שֶׁהוּא כְּתוּב עַל
 אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵתַתְּפִשׁוֹת שֶׁלָּהֶן
 מִחֲכָמָה עַד הַמְּלָכוֹת הַקְּדוֹשָׁה. מִשׁוֹם שֶׁחֲכָמָה
 הִיא י', בִּינָה ה', שֵׁשׁ סְפִירוֹת ו', מְלָכוֹת ה'
 אַחֲרוֹנָה. חֵלֶם כְּתוּב עַל כָּל הָאוֹתִיּוֹת. (ע"כ רע"א

מדימנא).

אִם הִכְהִין הַמְּשִׁיחַ יַחֲטֵא לְאַשְׁמַת הָעַם. רַבִּי אֲבָא
 פָּתַח, (שיר א) הַגִּידָה לִּי שֶׁאֲהַבָּה נַפְשִׁי וְגו',
 אִם לֹא תִדְעִי לָךְ הִיפָּה פְּנֵשִׁים צְאִי לָךְ וְגו'. אֶת
 הַפְּסוּקִים הֵלְלוּ בְּאֵרוֹ הַחֲבָרִים כְּמִשְׁעָה בְּשִׁעָה שֶׁתִּיהָ
 עוֹלָה מִן הָעוֹלָם, שֶׁאָמַר (במדבר כז) יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי

הַרוּחַת לְכֹל בְּשָׂר וְגו', אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֵיהֶם וְגו'.
וְשָׁנִינוּ שָׁזָה נֹאמֵר עַל הַגְּלוּת.

וּבֵּא רֵאֵה, הַפְּסוּקִים הַלְלוּ אֲמָרָה אוֹתָם כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל לַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. הַגִּידָה לִי שְׂאֵהֲבָה
נִפְשֵׁי, כִּמּוֹ שֶׁנֹּאמֵר (שיר ג) אֵת שְׂאֵהֲבָה נִפְשֵׁי
רֵאִיתֶם. וְלַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ נֹאמֵר, אֵתָה שְׂאֵהֲבָה נִפְשֵׁי
אֵיכָה תִרְעָה.

בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבָא אוֹמֵר, כָּל זְמַן
שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִמְצְאָת עִם הַקְּדוֹשׁ
כְּרוּךְ הוּא, כְּבִיכּוּל הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא בְּשִׁלְמוֹת,
וְרוּעָה כְּרִצּוֹן אוֹתוֹ (וְאֵת הָאֲחֵרִים הוּא וְזוֹ) אֵת עֲצֻמוֹ
מֵאוֹתָהּ יְנִיקַת הַחֶלֶב (שֶׁל הַמֶּלֶךְ) שֶׁל הָאֵם הָעֲלִיזָנָה,
וּמֵאוֹתָהּ יְנִיקָה שֶׁהוּא יוֹנֵק, מִשָּׂקָה אֵת כָּל שְׂאֵר
הָאֲחֵרִים וּמִיְנִיק אוֹתָם. וְלִמְדֵנוּ שֶׁנֹּאמֵר רַבִּי שִׁמְעוֹן,
כָּל זְמַן שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִמְצְאָת עִם הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ
הוּא, הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא בְּשִׁלְמוֹת, בְּשִׁמְחָה, שְׂרוּוֹיּוֹת
בּוֹ כְּרִכּוֹת וְיוֹצְאוֹת מִמֶּנּוּ לְכֹל שְׂאֵר הָאֲחֵרִים, וְכֹל
זְמַן שֶׁאֵין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִמְצְאָת עִם הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ

הוא, כְּבִיכּוֹל הַבְּרָכוֹת נִמְנָעוֹת מִמֶּנּוּ וּמִכָּל שְׂאֵר
הָאֲחֵרִים.

וְסוּד הַדָּבָר - בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֵין נִמְצָאִים זָכָר
וְנִקְבָּה, אֵין בְּרָכוֹת שׁוֹרוֹת עָלָיו, וְלָכֵן
הִקְדוּשׁ פָּרוּךְ הוּא גּוֹעָה וּבּוֹכָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה
כח) שָׂאֵג יִשְׂאֵג עַל גְּוִהוֹ. וְיָמָּה הוּא אוֹמֵר? אֹי
שֶׁחֲרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְשָׂרַפְתִּי אֶת הַיְכָלִי וְכוּ'.

וּבְשָׁעָה ^(דף יז ע"ב) שֶׁכָּנְסַת יִשְׂרָאֵל יִצְאָה לַגּוֹלוֹת,
אָמְרָה לְפָנָיו: הַגִּידָה לִּי שְׂאֵהֲבָה נַפְשִׁי.
אַתָּה אֶהוּב נַפְשִׁי, אַתָּה שְׂכָל אֲהַבַת נַפְשִׁי בְּךָ,
אֵיכָּה תִרְעָה? אֵיךְ תִּזוֹן אֶת עַצְמְךָ מֵעַמְקֵי הַגַּחַל
שֶׁלֹּא פּוֹסֵק, אֵיךְ תִּזוֹן אֶת עַצְמְךָ מִהָאֵזֶר שֶׁל הָעֵדֶן
הָעֲלִיּוֹן. אֵיכָּה תִרְבִּיץ בַּצְּהָרִים, אֵיךְ תִּזוֹן אֶת כָּל
אֵלוֹ הָאֲחֵרִים שֶׁנִּשְׁקִים מִמֶּךָ תָּמִיד?

וְאֲנִי הָיִיתִי נוֹזְנִית מִמֶּךָ בְּכָל יוֹם, וְנִשְׁקִית וּמִשְׁקָה
אֶת כָּל אוֹתָם הַתַּחְתּוֹנִים, וַיִּשְׂרָאֵל נוֹזְנוּ בִּי,
וְעַכְשָׁיו שֶׁלָּמָּה אֶתִּיהָ בְּעֵטְיָה, אֵיךְ אֶתִּיהָ מִתְּעַטְפֶּת
בְּלִי בְּרָכוֹת, כְּשִׁיִּצְטָרְכוּ אוֹתָן בְּרָכוֹת וְלֹא יִמְצְאוּ

בְּיָדֵי. עַל עֲדָרֵי חֲבֵרִיף, אִיף אֶעֱמֵד עֲלֵיהֶם וְלֹא
 אֶהְיֶה רוּעָה לָהֶם וְזָנָה אוֹתָם. עֲדָרֵי חֲבֵרִיף - אֵלֹו
 הֵם יִשְׂרָאֵל שָׁהֶם בְּנֵי הָאֲבוֹת, שָׁהֶם הַמְרַכְּבָה
 הַקְרוּשָׁה לְמַעַלָּה.

אָמַר לָהּ הַקְרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: תַּעֲזֹבֵי אֶת אֶת
 שְׁלִי, שְׁתֵּרֵי שְׁלִי הוּא דָבָר נִסְתָּר מִלְּהוֹדֵעַ.
 אֲבָל - אִם לֹא תִדְעֵי לָהּ, לְעֲצֻמָּהּ, תִּרֵי לָךְ עֲצָה.
 תִּיפָה בַּנָּשִׁים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּךְ יִפָּה רַעֲיֹתַי. צֹאֵי
 לָךְ בְּעֵקְבֵי הַצֹּאֵן - אֵלֶּה הֵם תַּצְדִּיקִים שָׁהֶם
 נִדְּשִׁים בֵּין הָעֵקְבִים, וּבְשִׁבְלָם נִתֵּן לָךְ כַּח לַעֲמֹד.
 (וְעַם כָּל זֶה) וְרַעֲיֹת אֶת גְּדִיתֶךָ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים
 - אֵלֹו הֵם תִּינֻקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן שֶׁהָעוֹלָם
 מִתְקַיֵּם בְּשִׁבְלָם, וְנוֹתְנִים כַּח לְכַנְּסֵת יִשְׂרָאֵל
 בַּגְּלוּת. מִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים - אֵלֹו כְּתִי רַבֵּן, מְקוֹם
 בֵּית הַמְדָרָשׁ שֶׁתָּמִיד נִמְצָאת בָּהֶם הַתּוֹרָה.

דָּבָר אַחַר אִם לֹא תִדְעֵי לָךְ תִּיפָה בַּנָּשִׁים וְנוֹ'
 - בֹּא רֵאֵה, בְּשָׁעָה שֶׁצְּדִיקִים נִמְצָאִים
 בְּעוֹלָם, וְאוֹתָם תִּינֻקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן נִמְצָאִים

וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, יְכוּלָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד
עִמָּם בְּגִלוֹת. וְאִם לֹא, כְּבִיכּוּל הִיא וְהֵם אֵינּוּ
יְכוּלִים לְהִתְקַיֵּם בְּעוֹלָם. וְאִם נִמְצְאִים צְדִיקִים,
הֵם נִתְפָּסִים בְּרֵאשׁוֹנָה. וְאִם לֹא, אוֹתָם הַגְּדִיִּים
שֶׁהָעוֹלָם מִתְקַיֵּם בְּשִׁבְיָלָם נִתְפָּסִים בְּרֵאשׁוֹנָה,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַלֵּק אוֹתָם מִן הָעוֹלָם, אֲפֹ
עַל גַּב שְׂאִינְ נִמְצָא בָּהֶם חַטָּא. וְלֹא זֶה בְּלִבָּד,
אֲלָא מִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְגוֹלָה
לְגִלוֹת.

זֶהוּ שְׂפָתוֹב, אִם הִכְהִין הַמְּשִׁיחַ יַחְטֵא לְאִשְׁמַת
הָעָם. לָמָּה יַחְטֵא? לְאִשְׁמַת הָעָם. מִשּׁוּם
חַטָּאי הָעוֹלָם שֶׁנֶּרְמוּ אֶת זֶה, לְאִשְׁמַת הָעָם וְדַאי,
וְלֹא לְאִשְׁמַתוֹ. יַחְטֵא - יִגְרַע טוֹבוֹ וְדוֹן דִּין כִּכְל,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מַלְכִים-א ז) וְהִיִּיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה
חַטָּאִים. דְּבָר אַחֵר אִם הִכְהִין הַמְּשִׁיחַ - זֶה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, כְּפִי שְׂאִמְרָנוּ. יַחְטֵא - יַחֲסֵר מִכְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל וּמִהָעוֹלָם, שְׁלֹא נוֹתֵן לָהֶם סְפוּק הַפְּרָכּוֹת.
לָמָּה? זֶהוּ לְאִשְׁמַת הָעָם וְדַאי, זֶה בְּשִׁבְיָל הַחַטָּא
שֶׁל הָעָם.

אם הכהן המשיח יחטא. רבי יצחק פתח, (שמות
 לז) זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך,
 הפסוק תהי קנשה. כך תהי צריך לכתוב: זכר
 לאברהם וליצחק ולישראל. מה זה ליצחק? אלא
 כך שנינו, בכל מקום השמאל נכלל בימין, והוא
 בכלל של הימין. שתימין תהי מתקן לעולמים
 להכליל בו את השמאל, ועל כן לא חלק, כדי
 להכליל אותו באברהם. ומשום כך לאברהם
 ליצחק (דוקא) כלל אחד. (אבל) ולישראל, שחרי
 הוא אוהו בכנפיו (בכתביו) את שניהם, והוא שלם
 בכל.

אשר נשבעת להם כך. שבועה נשבע הקדוש
 ברוך הוא לאבות, באבות שלמעלה, והו
 שפתוב אשר נשבעת להם כך, באותם שלמעלה
 באותם ששורים כך. ותדבר אליהם ארבה את
 זרעכם וגו'. אשר אמרתי, אשר אמרת תהי צריך
 להיות! אלא הקדוש ברוך הוא אמר כך לאבות
 פעם ופעמים. אשר אמרתי - שרציתי ברצון
 נפשי, שחרי אמירה זהו רצון. והו שפתוב (מלכים-א

ח) אֲדַנִּי אָמַר לְשֹׁכֵן בְּעָרְפֶּל. וְעוֹד מַה תֹּאמַר
נִפְשֶׁךָ וְאַעֲשֶׂה לְךָ.

וְנִחַלּוּ לְעֹלָם, מַה זֶה לְעֹלָם? הָעוֹלָם שֶׁלְמַעֲלָה
שֶׁאֲחִוְזָה בּוֹ אֹתָהּ אֶרֶץ, וְנִזְוִינִית מֵאוֹתוֹ
עוֹלָם. וְאִם הָאֶרֶץ הִזוּ מִתְנַרְשֶׁת, מִמָּה זֶה?
לְאַשְׁמַת הָעָם הוּא נִהְיָה.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִם הִכְהִין הַמְּשִׁיחַ יִחְטָא - זֶה
הִכְהִין שְׁלֵמֻטָּה, שֶׁנִּתְתַּקֵּן לְעִבּוּדָה וְנִמְצָא בּוֹ
חֲטָא, זֶה וְדַאי קוֹרָה לְאַשְׁמַת הָעָם. אוֹי לְאוֹתָם
שְׁסוּמְכִים ^(דף יח ע"א) עֲלֵיו. כִּמוֹ כֵּן שְׁלִיחַ צְבוּר שֶׁנִּמְצָא
בּוֹ חֲטָא, (מִשּׁוּם שֶׁהָעָם לֹא נִמְצָאוּ צְדִיקִים לְפָנָיו מִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא) אוֹי
לְאוֹתָם שְׁסוּמְכִים עֲלֵיו. אָמַר רַבִּי יְהוֹנָתָן, וְכָל שֹׁכֵן
הִכְהִין, שְׁכָל יִשְׂרָאֵל, וְהָעֲלִיזִים וְהַתְּחַתּוּנִים, כֻּלָּם
מֵאַחֲדִים (מִחֲבִים) וּמִצְפִּים לְהַתְּבַרֵךְ עַל יְדוֹ.

שְׁתָּרִי שְׁנִינוּ, בְּשַׁעָה שֶׁהִכְהִין מִתְחִיל לְבִנּוֹן דְּבָרִים
וְלְהַקְרִיב קָרְבָּן עֲלֵיוֹן, הַכֹּל נִמְצָאוּ
בְּבִרְכָה וּבְשִׁמְחָה. הַיָּמִין מִתְחִיל לְהַתְּעוֹרֵר,
הַשְּׂמָאל נִכְלָל לְיָמִין, וְהַכֹּל נִקְשָׁר וְנִנְאָחוּ זֶה עִם זֶה,

וּבְלֹם מִתְּבָרְכִים כְּאַחַד. נִמְצָא שְׁעַל יְדֵי הַכֹּהֵן
 מִתְּבָרְכִים הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחֹתוֹנִים, וְהָרִי פְּרָשׁוּתָה.
 וּמִשּׁוֹם כֶּף צָרִיף לְהַקְרִיב קֶרְבֵּן עָלָיו, כִּדְרֵי שְׂיִתְכַפֵּר
 חֲטָאוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הָרִי שְׁנִינּוּ שְׁעַל יְדֵי הַכֹּהֵן מִתְכַפֵּר
 חֲטָאוֹ שֶׁל אָדָם כְּשֶׁמְקַרֵּב קֶרְבֵּן. עֲכָשׁוּ
 כִּשְׁהוּא חוֹטֵא, מִי מְקַרֵּב עָלָיו וּמִי יִכַּפֵּר עָלָיו?
 אִם תֹּאמַר שֶׁהוּא מְקַרֵּב עַל נַפְשׁוֹ - הָרִי הוּא
 הַתְּקַלְקֵל, וְאֵינּוּ כִּדְרֵי שְׂיִתְכַפְּרוּ עָלָיו עֲלִיּוֹנִים
 וְתְּחֹתוֹנִים. הַתְּחֹתוֹנִים לֹא יִתְכַפְּרוּ עַל יָדוֹ, כֹּל
 שְׂכֵן הָעֲלִיּוֹנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְלֹא? וְהָרִי
 כְּתוּב (ויקרא טו) וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ. לָמָּה צָרִיף
 לְכַפֵּר עָלָיו? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא חֲטָא, יִכַּפֵּר עַל עֲצָמוֹ,
 שְׂכַתוֹב וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ.

אָמַר רַבִּי חֲיִיאָה, הָרִי יְדוּעַ כְּאֵיזֶה מְקוֹם נִקְשָׁר
 הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְכְאֵיזֶה מְקוֹם נִקְשָׁר כֹּהֵן
 אַחֵר. וְאוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא סֶגֶן יְדוּעַ. מִשּׁוֹם כֶּף כֹּהֵן
 מְקַרֵּב אֶת קֶרְבָּנוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה, וּמֵעֵלָּה אוֹתוֹ עַד

אֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְשָׁר בּוֹ. וְאַחַר שֶׁחִבֵּהוּ עָלָה לְאוֹתוֹ
 מְקוֹם, לֹא מֵעַבְבִּים אוֹתוֹ לְעֵלוֹת לְמְקוֹמוֹ וּלְכַפֵּר
 עַל חַטָּאוֹ. וְלִכֵּן אַחַר מִקְרִיב עָלָיו אֶת קֶרְבָּנוֹ. בִּיּוֹן
 שֶׁאַחַר הוּא הַמִּקְרִיב, וְלֹא מִסְתַּפְּקִים כָּל כֹּהֵן עַל
 יָדוֹ, אַחַר כֹּהֵן הוּא מִקְרִיב, וְאוֹתָם הָעֲלִיזִים, בְּלֶמַעַם
 מִתְחַפְּרִים לְכַפֵּר אֶת חַטָּאוֹ, וְהַמִּלֵּךְ הַקְדוֹשׁ
 מִסְבִּים עַל יָדָם. כִּמוֹ כֵּן הַמִּתְפַּלֵּל וְיַטְעָה, יַעֲמִיד
 אַחַר תַּחֲתָיו.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא הָיוּ יוֹשְׁבִים. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, רְאִיתִי אֶת אֲבָא בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה
 וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים שָׂאִינוּ רוּצָה לְשָׁמַע תְּפִלָּה מִכָּל
 אָדָם, אֲלֵא אִם עֲמִיד עָלָיו שְׁלֹשָׁה יָמִים קִדְּם לְמַתְּחַר
 אוֹתוֹ. שְׂרַבִּי שֶׁמְעוֹז הָיָה אוֹמֵר כֹּהֵן: בְּתַפִּלַּת הָאָדָם
 הַזֶּה שָׂאִנִּי מִמַּתְּחַר, מִתְּכַפֵּר הָעוֹלָם. וְכָל שֶׁכֵּן
 בְּתַקִּיעַת הַשּׁוֹפָר שָׂאִינוּ מְקַבְּלִים תְּקִיעָה שֶׁל אָדָם
 שָׂאִינוּ חֹכֵם לְתַקֵּעַ בְּסוּד הַתְּקִיעָה.

שֶׁשָּׂאִינוּ, רַבִּי יִיסָא סָבָא אוֹמֵר, הַתְּקִיעוֹת הַלְלוּ
 כְּסִדְרָן. הַרְאֵשׁוֹנָה כְּלוּלָה מִתְּכַפֵּל.

השְׁנִיָּה - אַחַת כְּסִדֵּר וְאַחַת כְּסִדֵּר, וְגִבּוֹרָה גְדוּלָּה
 בִּינֵיהֶם. שְׁלִישִׁית - אַחַת כָּאֵן וְאַחַת כָּאֵן, וְגִבּוֹרָה
 בִּינֵיהֶם. הַשְּׁבַר עוֹלָה, וְהַתְּרוּעָה יוֹרֶדֶת. אַחַת קָשָׁה
 וְאַחַת רַפָּה. וַחֲרֵי פְרִשׁוּתָּהּ. וְהֵן עֶשְׂרָה. וְהֵן תִּשְׁעֵי.
 כָּלֵל אַחַד שָׁל הַכֹּל.

וּבִיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטֵּר יִצְחָק, וְהוּא הָרֵאשִׁי לְאֲבוֹת.
 בִּיּוֹם הַזֶּה כְּתוּב, (ישעיה ל"ג) פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן
 חֲטָאִים. בִּיּוֹם הַזֶּה יִצְחָק גִּיעֶקֶד, וְעֶקֶד הַכֹּל, וְשָׂרָה
 מְדַבֵּרֶת (מִלֵּלֶת), וְקוֹל שׁוֹפָר חָזַק מְאֹד. אֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ
 שָׁל מִי שְׁעוֹבֵר בִּינֵיהֶם וְנִצַּל מֵהֶם. אָמַר רַבִּי אֲבָא,
 מִשּׁוּם כֶּף קוֹרְאִים פְּרִשְׁתָּ יִצְחָק בִּיּוֹם הַזֶּה, שְׁפִיּוֹם
 הַזֶּה גִּיעֶקֶד יִצְחָק לְמַטָּה וְנִקְשָׁר בְּאוֹתוֹ
 שְׁלִמְעֵלָה. (בְּאַבְרָהָם) מִתִּי נִקְשָׁר? בְּשַׁעֲה
 שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית כ"ב) וַיִּעֶקֶד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בִּיּוֹם הַזֶּה מְעַטֵּר יִצְחָק אֶת
 אַבְרָהָם, שְׁכַתוֹב וְהֶאֱלֵהִים נֶסֶח אֶת
 אַבְרָהָם. מַה זֶה נֶסֶח? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מט) וְאֵל
 עֲמִים אָרִים נֶסֶי. (שְׁמוֹת י"ז) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נֶסֶי. מַה

בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ? מִשּׁוֹם שֶׁהַיָּמִין נִתְקַן וְנִשְׁלַם. זֶהוּ
שְׂפָתוֹב וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. וְהָאֱלֹהִים
בְּרִיּוֹק. וְזֶהוּ (בראשית לא) וַפָּתַח יִצְחָק.

רַבִּי אֲפָא אָמַר, פָּתוֹב (תהלים עה) כִּי אֱלֹהִים
שׁוֹפֵט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים. כִּי אֱלֹהִים
שׁוֹפֵט, אֶלְמָלֵא שְׁעֵבֵר הַדִּין שָׁל יִצְחָק בַּמָּקוֹם
שְׁיַעֲקֹב שׁוֹרָה (וְנִרְפָּא) וְהַתְּכַפָּה (וְרוֹחֵץ) (וְהַתְּבַשֵּׁם) שָׁם,
אִזִּי לְעוֹלָם שְׁיִפְגֹּשׁ בְּרִינּוֹ. וְסוּד הַדְּבָר - (ישעיה
טו) כִּי בָאֵשׁ ה' נִשְׁפָּט. וְזֹהִי הַתְּבַשְׁמוֹת שָׁל
הָעוֹלָם.

וְכִיּוֹן שֶׁנִּבְנְנָם לְמָקוֹמוֹ שָׁל יַעֲקֹב, וַיַּעֲקֹב אוֹחוֹ ^(דף יח)
בו, אִזִּי הָאֵשׁ שׁוֹכֶכֶת וְהַגְּחָלִים מְצַטְנְנִים.
לְאָדָם שֶׁהָיָה רוֹגֵז, וְחָגַר וְשָׁם עָלָיו כְּלֵי זֵינ, וַיִּצְא
מִרְגּוֹ לְהָרֵג אֲנָשִׁים. חָכָם אַחַד עָמַד עַל הַפֶּתַח
וְאָחוֹז בו. אָמַר: אֶלְמָלֵא לֹא הִחְזִיק כִּי וְתַפֵּס אוֹתִי,
הֲרִי הָיָה נִמְצָא הָרֵג שָׁל אֲנָשִׁים. בְּעוֹד שֶׁהִחְזִיקוּ זֶה
בְּזֶה וְאָחוֹז זֶה בְּזֶה, הַצְּטִינְן רָגוֹז עַל שְׁיִצְא לְהָרֵג.

יָצָא לְהוֹכִיחַ - מִי סוֹבֵל אֶת הַרְגָּזוֹ וְחֹזֵק הַדִּין שֶׁל
 אוֹתוֹ אָדָם? הֲיֵנָה אֹמֵר, זֶה שֶׁעֹמֵד עַל הַפֶּתַח.

כִּי אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: כָּנִי, אֵל
 תִּפְחָדוּ, הֲרִי אֲנִי עֹמֵד עַל הַפֶּתַח, אֲבָל
 הַזְּדוּדִים בִּיּוֹם הַזֶּה וְתָנוּ לִי כַח. בְּמָה? בַּשּׁוֹפָר. שָׂאֵם
 נִמְצָא קוֹל הַשּׁוֹפָר כָּרְאוֹי וּמְבֻנִים בּוֹ לְמִטָּה, אוֹתוֹ
 הַקּוֹל עוֹלָה, וּבּוֹ מִתְעַטְטְרִים הָאֲבוֹת, וְעוֹמְדִים
 בְּמִשְׁכְּנֵנוֹ שֶׁל יַעֲקֹב. וְלִכֵּן צָרִיךְ לְהִזָּהֵר בַּשּׁוֹפָר
 וּלְדַעַת אֶת אוֹתוֹ הַקּוֹל וּלְכַוֵּן בּוֹ.

וְאֵין לָךְ קוֹל בַּשּׁוֹפָר שֶׁלֹּא עוֹלָה רְקִיעַ אַחֵר, וְכֵל
 אוֹתָם הָאוֹכְלוֹסִים שֶׁל אוֹתוֹ רְקִיעַ, נוֹתְנִים
 מְקוֹם לְאוֹתוֹ קוֹל. וּמָה אוֹמְרִים? (יואל ב) וְה' נָתַן
 קוֹלוֹ לְפָנַי חִילוֹ וְגו'. וְעוֹמֵד אוֹתוֹ הַקּוֹל בְּאוֹתוֹ
 הַרְקִיעַ, עַד שֶׁבָּא קוֹל אַחֵר, וְנוֹעְדוֹ (וְהַתְעוּדוֹ) יִחְדָּו,
 וְעוֹלִים בְּזוּזוֹ לְרְקִיעַ אַחֵר. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, יֵשׁ קוֹל
 שֶׁמַּעֲלָה קוֹל, וּמָה הוּא? אוֹתוֹ הַקּוֹל שֶׁל תְּקִיעַתָּם
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁלְמִטָּה.

וְכִיּוֹן שְׁמֵת־חֲבָרִים כָּל הַקּוֹלוֹת הַלָּלוּ
 שְׁלֹמֶטָה וְעוֹלִים לְאוֹתוֹ רְקִיעַ
 עֲלִיוֹן שֶׁהַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ שׁוֹרָה בּוֹ, מִתְעַטְרִים
 בָּלָם (נוֹעָדִים) לְפָנָי הַמֶּלֶךְ, וְאִזּוֹ הַכְּסָאוֹת
 עוֹלִים, וְכִסֵּא אַחֵר שֶׁל יַעֲקֹב עוֹמֵד
 וּמִתְתַקֵּן.

וְעַל זֶה מְצָאנוּ בְּסֵפֶרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבֵא
 בְּאוֹתָן תְּפִלוֹת שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהִיָּה אוֹמֵר,
 הַתְּפִלָּה וְקוֹל הַשׁוֹפָר (שְׁאוֹתוֹ קוֹל) שְׁמוֹצִיא אוֹתוֹ
 הַצְּדִיק, שֶׁנִּמְצָא מְרוּחוֹ וְנִפְשׁוֹ בְּאוֹתוֹ הַשׁוֹפָר שֶׁל
 אוֹתוֹ הַקּוֹל שֶׁעוֹלָה לְמַעְלָה. וּבְאוֹתוֹ יוֹם עוֹמְדִים
 וְנִמְצָאִים מִקְטָרְגִים לְמַעְלָה. וּבְשַׁעוֹלָה אוֹתוֹ קוֹל
 הַשׁוֹפָר, בָּלָם גְּדָחִים לְפָנָיו וְלֹא יְכוּלִים לַעֲמֹד.
 אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים שִׁיּוֹדְעִים לְבִנּוֹן אֶת
 הַרְצוֹן לְפָנָי רְבוּנָם וַיּוֹדְעִים לְתַקֵּן עוֹלָם בַּיּוֹם הַזֶּה
 בְּקוֹל שׁוֹפָר. וְעַל זֶה כָּתוּב, (תְּהִלִּים פֶּט) אֲשֶׁרֵי הָעַם
 יוֹדְעֵי תְרוּעָה. יוֹדְעֵי, וְלֹא תוֹקְעֵי.

בַּיּוֹם הַזֶּה צָרִיךְ הָעָם לְהִסְתַּכֵּל בְּאָדָם שָׁלֵם מְכַל,
 שְׂיִוְדַע אֶת דְּרָכֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, שְׂיִוְדַע
 בְּכַבּוּד הַמֶּלֶךְ שְׂיִבְקֶשׁ עֲלֵיהֶם בְּקִשָּׁה בַּיּוֹם הַזֶּה,
 וּלְזַמֵּן קוֹל שׁוֹפָר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, בְּכַוֵּנַת הַלֵּב,
 בְּחֻכְמָה, בְּרָצוֹן וּבְשִׁלְמוֹת, כִּי שִׂיסְתַּלַּק תְּדִין עַל
 יְדוּ מִן הָעוֹלָם. אוֹי לְאוֹתָם שֶׁהַשְּׁלִיחַ שְׁלָחָם לֹא
 נִמְצָא כְּרֵאוֹי, שְׁחֲרֵי חֲטָאֵי הָעוֹלָם (הָעַם) כְּבֵאִים
 לְהוֹכֵר בְּגִלְלוֹ. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב, אִם חִפְּזוֹ הַמְּשִׁיחַ
 יִחְטָא - שֶׁהוּא שְׁלִיחָם שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל - לְאַשְׁמַת
 הָעָם הוּא, מִשּׁוּם שֶׁתְּדִין שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם.

וּבְשֶׁהַשְּׁלִיחַ הוּא צָדִיק כְּרֵאוֹי, אֲשֶׁרֵי הָעָם, שְׁכָל
 תְּדִינִים מִסְתַּלְקִים מֵהֶם עַל יְדוּ, כָּל
 שְׁכֵן חִפְּזוֹ שְׁעָלְיוֹ מִתְּפָרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְעַל זֶה, כִּהֵן וְלוֹי טָרָם שְׂיַעֲלָה
 לְעַבּוּדָה, בּוֹדְקִים אֶחָרָיו, וְיִוְדָעִים דְּרָכָיו
 וּמַעֲשָׂיו. וְאִם לֹא, אֵינּוּ עוֹלָה לְעַבּוּדָה, וְכֵן
 בְּסִנְהֶדְרֵין כִּי לְדוֹן דִּין.

וְאִם נִמְצָא כְּרֵאוֹי, נוֹתְנִים עָלָיו חֲמֻדוֹת הַמְּקֻדָּשׁ.
וְאִם לֹא, אֵינוֹ עוֹלָה לְעִבּוּדָהּ. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב, (דברים לג) וּלְלוֹי אָמַר הַכֹּהֵן וְאוֹרִיךְ לְאִישׁ
חֲסִידְךָ. מִפְּנֵי מָה זָכָה (אֲהֵרֵן) לְאוֹרִים וּלְתַמִּים וּלְעֵבֶד
עִבּוּדָהּ? הֵיוּ אוֹמְרֵי, אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ וְגו'. הָאֵלֶּמֶר לְאָבִיו
וּלְאִמּוֹ לֹא רָאִיתִיו וְגו'. וְכִיּוֹן שֶׁנִּמְצָאוּ בְּדַרְגוֹת
הַלְלוֹ, אִזּוֹ - יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְגו', יִשְׁיִמוּ
קְטוֹרֶה וְגו'. לְשִׁבְךָ אֶת הַרְגֵנוּ וּלְזַמֵּן שְׁלוֹם. וְכִלִּיל
עַל מִזְבִּיחֶךָ, כִּדִּי שֶׁהַכֹּל יִתְבַּשְׂמוּ וְיִמְצָאוּ בְּרָכוֹת
בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, אִזּוֹ - כִּרְךָ ה' חִילוֹ וְגו'.

וְאִם כָּל עַדַּת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנִעְלַם וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן
פָּתַח, (ישעיה לב) נָשִׁים שֶׁאֲנָנוֹת קָמְנָה שְׁמַעְנָה
קוֹלִי וְגו'. כַּמָּה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְהִתְבּוֹנֵן בְּכַבּוֹד
רְבוֹנוֹ, כִּדִּי שֶׁיִּמְצָא בְּרִיָּה שְׁלֵמָה לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ
כְּרוּךְ הוּא. שְׁכַחְאֲשֶׁר כָּרָא הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא אֶת
הָאָדָם, (דף יט ע"א) הוּא כָּרָא אוֹתוֹ שְׁלָם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֶת הָאָדָם - זָכַר וְנִקְבָּה. וְנִקְבָּה נְכֻלָּת

בְּזִכְרֵךְ, וְאִזְכְּרֶנּוּ כְּתוּב יִשְׂרָאֵל. אַחֲרֵי כֵן - וְהִמָּחֵה בְּקִשְׁוֹ
חַשְׁבֹּנוֹת רַבִּים.

בַּאֲרָא, מִנְקַב תְּהוֹם רַבָּה נִמְצְאָת רֹיחַ נִקְבָּה,
רֹיחַ שֶׁל כָּל הַרוּחֹת, וּבְאַרְנוֹ שִׁשְׁמָה לִילִית,
וְהִיא נִמְצְאָה לְרֵאשֹׁנָה אֶצֶל אָדָם. וּבְשָׁעָה שֶׁנִּבְרָא
אָדָם וְנִשְׁלַם גּוּפוֹ, הִזְדַּמְנוּ עַל אוֹתוֹ הַגּוֹף אֶלֶף
רוּחֹת מִצַּד הַשְּׁמַאל. זֶה רָצָה לְהַכְנִים בּוֹ, וְזֶה רָצָה
לְהַכְנִים בּוֹ, וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים. עַד שֶׁנֶּעַר בָּהֶם הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְאָדָם תָּיָה שׁוֹכֵב גּוֹף בְּלִי רוּחַ, וּמֵרֵאֵהוּ
תָּיָה יָרֵק, וְכָל אוֹתָן רוּחֹת סוֹכְבוֹת אוֹתוֹ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יָרַד עָנָן אַחֲדֵי וְדָחָה (וַיִּדַּק) אֶת כָּל
אוֹתָן הַרוּחֹת, וּבְשָׁעָה הָיוּ כְּתוּב, (כְּרֵאשִׁית
א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְהָרִי
בְּאַרְנוֹ, שֶׁנִּקְבָּה מִתְעַכְּרָת מִן הַזִּכְרֵךְ מִן אוֹתָהּ נֶפֶשׁ
שֶׁל אָדָם, וְהִיא מוֹצִיָּא אוֹתָהּ הַרוּחַ לְנִשְׁב אוֹתָהּ
בְּאָדָם, כְּלוּלָה מִשְׁנֵי צְדָדִים כְּרֵאוּי. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (שם
ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשִׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה.
לְנֶפֶשׁ חַיָּה מִמֶּשׁ. וּמִי שֶׁמִּסְתַּפֵּק בָּהּ, כִּי אֵינּוּ יוֹדֵעַ

אם החִיָּה הַזֹּה היא החִיָּה הַתְּחִינָה, או החִיָּה
שְׁשָׁמָה יִשְׂרָאֵל, או מִתְזַכָּר או מִתְנַקֵּה. אֲבָל לֹא
בְּתוֹב לְנַפֵּשׁ הַחִיָּה, אֶלָּא לְנַפֵּשׁ חִיָּה סֹתָם,
שְׁשִׁמְעַת הַכֹּל.

וּבְשִׁעֲמֵד אָדָם, הִיָּתָה נִקְבָּתוֹ תְּקוּעָה בְּצִדּוֹ,
וְאוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה הַקְּדוּשָׁה שָׁבוּ הִיָּתָה
מִתְפַּשְׁטָה לְצַד הַזֶּה וְלְצַד הַזֶּה, וְהִיָּתָה מִסְפִּיקָה
לְזֶה וְלָזֶה, מִשּׁוּם שֶׁכָּךְ נִכְלָלָה. אַחֲרַי כָּךְ נִסְר
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם, וְתִקֵּן אֶת נִקְבָּתוֹ.
זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שם) וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלֶע וְגו'.
אֶת הַצֵּלֶע, הָרִי בְּאֶרְצוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא
מד) וּלְצֵלֶע הַמִּשְׁכָּן. וַיְבִיֵאֵה אֶל הָאָדָם, בְּתַקְוִינָהּ
כְּמוֹ כֹּלָה לְחַפָּה.

כִּיּוֹן שְׁרָאָתָה לִילִית כָּךְ, בְּרַחֲתָה, וְהִיא בְּכַרְכֵי הַיָּם,
וְעַד עַכְשָׁיו הִיא מְזוּמָנֶת לְחַרְע לְבָנֵי הָעוֹלָם.
וּבְשִׁעֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחֲרִיב אֶת רוּמֵי
הָרִשָּׁעִים וְשִׁתְּחַרֵּב לְעוֹלָמִים, הוּא יַעֲלֶה אֶת לִילִית
הַזֹּה, וַיִּשִּׁים אוֹתָהּ בְּחֶרֶבֶן הַזֶּה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא חֶרֶבֶנוּ

שָׁל הָעוֹלָם. וְהוּ שְׂכָתוֹב (ישעיה לז) אִךְ שָׁם הִרְגִיעָה
לִילִית וּמִצָּאָה לָּהּ מְנוּחַ.

וּבְסִפְרֵי הָרֵאשׁוּנִים אָמְרוּ, שְׁהִיא בְּרַחַח מִן הָאָדָם
מִקְדָּם לָכֵן, אֲבָל אָנוּ לֹא שְׁנִינוּ בָּהּ,
מִשּׁוֹם שְׁתֵּרֵי נִקְבָּה זוּ נִמְצָאָה עִמוֹ, אֲבָל מִרְם
שְׁקָמָה הִנְפֵּשׁ תּוֹ (שְׁתֵּרֵי נִקְבָּה זוּ לֹא נִמְצָאָה עִמוֹ, אֲבָל מִרְם שְׁתֵּקְנָה
הִנְקָבָה תּוֹ) עִם אָדָם בְּרֵאוּי, הִיְתָה מְזֻדְּוֹנָת עִמוֹ,
וּכְשִׁזוּ תִקְנָה עִמוֹ בְּרֵאוּי, הִיא בְּרַחַח לַיָּם, וּמְזֻקְּנָת
לְהִיָּק לְבָנֵי הָעוֹלָם.

תְּרַפּוּאָה לָּזָה - בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁאָדָם מְזֻדְּוֹנָת עִם
אִשְׁתּוֹ, יְבִוֵּן לְבוֹ בְּקִרְדֵּשֶׁת רְבוּנוֹ וַיֹּאמֶר
בָּד: הָעֲטוּפָה בְּסִדִּין הַזְּדֻמָּנָה, מִתְּרַת מִתְּרַת, אֵל
תְּכֻנְסֵי וְאֵל תִּנְצְאוּ, לֹא שְׁלָךְ וְלֹא בְּחֻלְקָה. שׁוּבֵי
שׁוּבֵי, תִּיָּם רוּעֵשׁ, תִּנְלִים שְׁלוֹ קוֹרְאִים לָּהּ, בְּחֻלְק
קָרוֹשׁ אָנוּ אַחוֹזוֹ, וּבְקִרְדֵּשֶׁת תְּמַלְךְ הַתְּעַטְפֵּתִי.

וּלְכִסּוֹת אֶת רֵאשׁוֹ וְאֶת אִשְׁתּוֹ עַד שְׁעָה אַחַת,
וְכֵן בְּכָל פַּעַם, עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים
לְקִלְיָתָהּ, שְׁכָל תְּרַכְּבָה שְׁאִין קוֹלְטָת לְשֹׁלְשָׁה

יָמִים, שׁוֹב אֵין קוֹלָטָת. וּבִסְפָר שְׁהַנִּיחַ אֲשַׁמְדָּאֵי
 לְשִׁלְמָה הַמְּלָךְ, אֹמֵר שְׁלָשִׁים יוֹם. וְאָמַר, שְׁלֹאֲחֵר
 שְׁסִיִּים אֶת הַמַּעֲשֶׂה, יִשְׁפָּךְ מִים צְלוּלִים סְבִיב
 מִטָּתוֹ, וְזוֹ שְׁמִירָה שֶׁל הַכֹּל. (אֲחֵר בְּד)

מִי שְׁמִינִיקָה תִּינוּק, לֹא תוֹדִיג עִם אָדָם אֶלָּא
 בְּשָׁעָה שְׁהַתִּינוּק יָשָׁן. וְאַחֵר כֶּךָ אֵל תִּנִּיק
 אוֹתוֹ עַד שָׁעָה אַחַת, כְּמוֹ שְׁנֵי מִלִּין, אִזּוּ מִיל אַחַד,
 אִם לֹא יְכוּלָה בְּשָׁבִיל צַעַר הַתִּינוּק בְּזִמְנֵי שְׁהוּא
 בּוֹכָה. וּבְזֶה לֹא יִפְחַד מִמָּנָה לְעוֹלָמִים.

אֲשֶׁרֵי תַצְדִּיקִים שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַמֵּד אוֹתָם
 סוּדוֹת עֲמָקִים שְׁלִמְעָלָה וּלְמַטָּה, וְהַכֹּל
 בְּשָׁבִיל הַתּוֹרָה, שְׁתֵּרֵי מִי שְׁמַתְעִסֵּק בַּתּוֹרָה,
 מַתְעַטֵּר בְּעֲטָרוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ, שְׁתֵּרֵי הַתּוֹרָה
 הִיא שֵׁם קְדוּשׁ, וּמִי שְׁמַתְעִסֵּק בָּהּ נִרְשָׁם וּמַתְעַטֵּר
 בְּשֵׁם הַקְדוּשׁ, וְאִזּוּ יוֹדֵעַ דְּרָכִים נִסְתָּרוֹת וְסוּדוֹת
 עֲמָקִים שְׁלִמְעָלָה וּלְמַטָּה, וְלֹא פוֹחֵד לְעוֹלָמִים.

בֹּא רֵאֵה, ^(דף יט ע"ב) בְּאוֹתוֹ יוֹם נִצְטִינֵי עַל עֵין אַחַד
 וְעֵבְרוּ עַל מְצוֹת רַבּוֹנָם, וּבְגִלָּל שְׁהַאֲשָׁה

חַטָּאת בְּרֵאשׁוֹנָה וּבֹא עָלֶיהָ אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ,
 פָּתוּב (בראשית ג) וְהוּא יִמְשַׁל בָּךְ. מִכֹּאן וְהִלָּאתָ,
 בְּכָל הַפְּעָמִים שְׂאֲנָשִׁים נִמְצְאִים רְשָׁעִים לְפָנַי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֲרִי בְּאֲרָנוּ שְׂאוֹתָן נָשִׁים
 (שְׁלֻמְעֵלָה) שְׂמֵצֵד חֲדָיִן הַקֶּשֶׁת מִזְמָנוֹת לְשִׁלַּט
 עֲלֵיהֶם, מֵצֵד חֲדָיִן הַקֶּשֶׁת. וְהוּ שְׂפָתוּב (ישעיה
 ג) עַמִּי נִגְשָׁיו מְעוֹלָל וְנָשִׁים מְשָׁלוּ בוֹ. נָשִׁים מְשָׁלוּ
 בוֹ וְדָאִי.

וְאֵלֶּה נִקְרְאוֹת לַחַט הַחֶרֶב הַמַּתְּהַפֶּכֶת, לֹא שֶׁהֵם
 חֶרֶב הַמַּתְּהַפֶּכֶת, אֲלָא לַחַט מֵאוֹתָהּ חֶרֶב,
 שְׁנִקְרָא (ויקרא כו) חֶרֶב נִקְמַת נָקָם פְּרִיָּתָ, (ישעיה
 לד) חֶרֶב לַח' מִלָּאָה דָם. וְאוֹתוֹ לַחַט הַחֶרֶב
 הַמַּתְּהַפֶּכֶת, לַפְּעָמִים גְּבָרִים וְלַפְּעָמִים נִקְבוֹת,
 וְחֲרִי בְּאֲרָנוּ.

אִי לְעוֹלָם כְּשְׂאוֹתָן נָשִׁים שׁוֹלְטוֹת בְּעוֹלָם.
 כְּשֶׁרָאָה הַנְּבִיא שִׁישְׂרָאֵל מְעַקְמִים אֶת
 דְּרָכֵיהֶם וְהֵם נִמְצְאִים בַּחַטָּאִים לְפָנַי רַבּוֹנָם, אָז
 אָמַר: נָשִׁים שְׂאֲנָנוֹת, אִיךָ אֲתָן שְׂאֲנָנוֹת? אִיךָ אֲתָן

יִושְׁבוֹת שְׁלֹא לְהִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם! קִמְנָה. וּבְמָקוֹם
אַחַר בְּאַרְנוֹ אֶת הַפְּסוּק תְּזַה, וְחֲרֵי פִרְשׁוֹהוּ
הַחֲבֵרִים.

אַבְל לֹא נֵאמַר, אֵלֶּא כְּמוֹ שְׂמַצָּאנוּ בְּדַבְרָה,
שְׁפָתוֹב (שׁוֹפְטִים ה) הִיא שְׁפָטָה אֶת יִשְׂרָאֵל
בְּעֵת הַהִיא. וְעַל כֵּן שְׁנִינֵנו, אִוִי לְאָדָם שְׂאֵשָׁה
מְבַרְכָת לוֹ בְּשִׁלְחָנוּ. כִּדְ דַּבְרָה, הִיא שְׁפָטָה אֶת
יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַהִיא - אִוִי לְדוֹר שְׁלֹא נִמְצָא בָּהֶם
מִי שְׁיָדוֹן אֶת הָעָם אֵלֶּא רַק נִקְבָּה אֶחָת.

בֹּא רֵאֵה, שְׁתֵּי נָשִׁים הֵן שְׂנִמְצָאוּ בְּעוֹלָם
וְאוֹמְרוֹת תִּשְׁפַּחְתוּ שָׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׁכַל הַנְּבָרִים שְׂבַע עוֹלָם לֹא יֵאמְרוּ כֹּזֵב. וּמִי הֵן?
דַּבְרָה וְחַנָּה. חַנָּה אָמְרָה (שְׁמוֹאל א ב) אִין קְדוֹשׁ
בְּח' כִּי אִין בְּלִתְיָהּ, וְכָל שְׂאֵר הַפְּסוּקִים. שְׁהִיא
פְּתַחָה אֶת פְּתַח הָאִמוּנָה לְעוֹלָם, כְּמוֹ: מִקְּדִים
מֵעַפְרֵ דָל מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֶבְיוֹן, חֲרֵי הַפְּתַח שָׁל
הָאִמוּנָה. לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים, חֲרֵי הָאִמוּנָה
שְׁלִמְעָלָה, בְּמָקוֹם שְׁשִׁרוּיִים הָאֲבוֹת. מִי הַנְּדִיבִים?

אלו האבות, כפתוב (תהלים מז) נדיבי עמים
נאספו.

דבר אחר להושיב עם נדיבים - נבאה על
שמואל, שהוא עתיד להיות שקול עם
משה ואהרן, שפתוב (שם צט) משה ואהרן בכתנו
ושמואל בקראי שמו. וכסא כבוד ינחלם, מי
ינחלם? זה שמואל, שהוריש כבוד המלכות לשני
מלכים. דבר אחר וכסא כבוד ינחלם - זה הקדוש
ברוך הוא שהוריש את כסאו לעבדיו. זהו שפתוב
וכסא כבוד ינחלם.

ה' יחתו מריבו, מרבו חסר, מה זה אומר? אלא
מריבו שנינו, מריב ו', וזה המלך הקדוש, וסוד
החכמה נאמר כאן, בשעה שהדינים מתעוררים
והשליטים שולטים על הרחמים, ורחמים
נכנעים, ובשעה שהקדוש ברוך הוא מתברך
ממעין הנחל, אזי גוברים הרחמים ונכנעים
הדינים. זהו שפתוב, ה' יחתו מריבו, מריב ו'.

עָלוּ בַשָּׁמַיִם יִרְעֵם. עָלוּ, מַה זֶה עָלוּ? בַּשָּׁעָה
 שֶׁהִטֵּל שָׁל הָעֵתִיק הַקְּדוּשׁ שׁוֹרָה עָלָיו,
 וּמִמֶּלֶא אֶת רֵאשׁוּ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם, אֲזִי
 יִרְעֵם, יִשְׁפֹּר אֶת כַּחַם וְתִקְפֹּם שָׁל הַדִּינִים הַקָּשִׁים.
 וַיִּתֵּן עֵז לְמַלְכוֹ - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וַיֵּרָם קֶרֶן
 מִשִּׁיחוֹ - זוֹ בְּנִגְּסַת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאת קֶרֶן הַיּוֹבֵל,
 כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנֹו. מִשִּׁיחוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב, מִשׁוֹם כֶּךָ קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, וַתְּרִי נִתְּפֵאֵר.

דְּבוּרָה שֶׁבָּאָה לְשִׁבְחָ אֶת שִׁבְחַ הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ: ה'
 בְּצֵאתָךְ מִשְׁעִיר בְּצַעֲדָךְ מִשְׁדָּח אֲדוֹם.
 מְלִמֵּד שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַזְּמִין אֶת כָּל שְׂאֵר
 הָעַמִּים לְקַבֵּל תּוֹרָה, וְלֹא רָצוּ. וְכִי לֹא תָהָ נְלוֹי
 לְפָנָיו שְׂלֹא רוֹצִים? אֵלֶּא שְׂלֹא יִתְּהָ לָּהֶם בְּתַחוּז
 פֶּה, שֶׁאֵלְמֶלֶא תָהָ נוֹתֵן לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֶת הַתּוֹרָה, הָיוּ שׁוֹמְרִים אוֹתָהּ. וְכָל אוֹתָם
 פְּסוּקִים שֶׁאֵמְרָה דְּבוּרָה, הַכֹּל הֵם בְּסוּד הַחֲכָמָה,
 עַד אוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁשִּׁבְּחָה אֶת עֲצָמָה, שֶׁנֶּאֱמַר עַד
 שִׁבְּחָתִי דְּבוּרָה שִׁבְּחָתִי אִם בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁתְּרִי בְּאֵרוֹ

שְׁהִסְתַּלְקָה מִמֶּנָּה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וּמִשׁוּם כֵּן, עוֹרֵי
 עוֹרֵי דְבוּרָה עוֹרֵי עוֹרֵי דְבָרֵי שִׁיר.

וְכָל זֶה כְּשֶׁנִּמְצְאוּ הַגְּבָרִים בְּחַטָּא, וְאֵינָם כְּדָאִים
 לְהַשְׁרוֹת עֲלֵיהֶם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְדָאִי. (דף כ ע"א)

וְאִם כָּל עַדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְגו', כִּמּוֹ שְׂפַאֲרָנוּ
 בְּהוֹרָאָה שְׁטָעוּ בָּהּ. אֲבָל וְאִם כָּל עַדַת
 יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, וְאִם כָּל יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ הֲיָה צָרִיךְ
 לְהִיזוֹת! מַה זֶה כָּל עַדַת יִשְׂרָאֵל? אֵלֶּא אוֹתָם
 (בָּלָם) שְׂנֵמְצְאִים בִּירוּשָׁלַיִם, שְׁחָרֵי מִשָּׁם יוֹצֵאת
 תּוֹרָה לְכָל הָעָם, וְאִם אוֹתָם שְׁחָיו שָׁם טוֹעִים, אִז
 כָּל יִשְׂרָאֵל טוֹעִים, וְשָׁנִינוּ, שְׁכִינּוֹן שְׁשָׁם טוֹעִים, כָּל
 הָעָם טוֹעִים, מִשׁוּם שְׁכָלָם נִמְשָׁכִים אַחֲרֵיהֶם.
 וְנַעֲלָם דְּבַר מַעֲיֵנֵי הַקָּהָל - עֵינֵי הַקָּהָל אֵלּוּ
 הַסְּנֵהֲדָרִין, אֵלּוּ הֵם שְׂמֻמָּנִים עַל יִשְׂרָאֵל.

רְעִיָא מְהִימָנָא

מִצְוָה זוֹ לְהִבְיָא קֶרְבָּן עַל סְנֵהֲדָרִין גְּדוּלָה שְׁטָעוּ,
 תַּנְאִים וְאִמּוֹרָאִים שְׁבָעִים סְנֵהֲדָרִין גְּדוּלָה
 הָיוּ, וּמִשָּׁה עֲלֵיהֶם. וְשְׁבָעִים סְנֵהֲדָרִין קִפְּטָה הָיוּ,

וַאֲהֲרֹן עָלֵיהֶם. וּמִשׁוֹם כֶּךָ אָמְרוּ בְּעַלְי הַמִּשְׁנָה,
 שְׁמִי שֶׁהָיָה שׁוֹשְׁבֵינ הַמֶּלֶךְ וְזוֹ תַּפְאֲרָת, מִשָּׁם
 סְנֵהֲדָרִין גְּדוֹלָה. אֲהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵינ הַגְּבִירָה, וְזוֹ
 מַלְכוּת, ה"א קַטְנָה קוֹרְאִים לָהּ, כְּמוֹ (בראשית
 כט) אֶעֱבְדֶךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתֶדֶק הַקַּטְנָה. וְעַל
 שְׁמָה נִקְרְאת סְנֵהֲדָרִין קַטְנָה.

וּמִשָּׁם הָיוּ יוֹדְעִים סְנֵהֲדָרִין שְׁבַעִים לָשׁוֹן, שֶׁהֵן
 שְׁבַעִים פָּנִים לַתּוֹרָה, שְׁיֵשׁ שְׁבַעִים לָשׁוֹן
 מִצַּד שֶׁל הַמַּלְכוּת הַרְשָׁעָה וְכוּ', הַכֹּל בְּפִירוּד. זֶהוּ
 שְׁכַתּוֹב מֵאֵלָה נִפְרְדוּ אֵינִי הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹתָם
 לְלִשְׁנָתָם. כָּל שְׁבַעִים הַלָּשׁוֹן בְּפִירוּד זֶה מְוָה.

אַבְל בַּתּוֹרָה, שְׁבַעִים פָּנִים לַתּוֹרָה בְּלָשׁוֹן אַחַת.
 וְזֶה יְסוּד. ו' הַלְכָה אַחַת, חֲכָמָה קַטְנָה -
 מַלְכוּת, שְׁבָה שְׁבַעִים לָשׁוֹן בְּחֻשְׁבוֹן סוּד, מִן יְסוּד.
 ויְסוּד הוּא לָשׁוֹן הַקָּדֵשׁ, סוּד הַמְרַכְּבָה, בְּשְׁבַעִים
 קַתְדָרְאוֹת, עָלֵיהֶם נֶאֱמַר, כָּל הָעוֹנָה אָמֵן יְהִי
 שְׁמִיהָ רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל כַּחוֹ, קוֹרְעִים לוֹ גְּזֵר דִּינֵו
 שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה. לָשׁוֹן אַחַד, הִיא שְׁבַעִים לָשׁוֹן עַל

מִדָּה קִטְנָה שֶׁל חֲכָמָה קִטְנָה, שְׁהִיא י' עַל מִדָּה קִטְנָה. עַל חֲכָמָה קִטְנָה שְׁהִיא י', עַל מִדָּה קִטְנָה שֶׁל חֲכָמָה ב', שְׁתֵּי שְׁפָתַיִם שְׁפָהֶן יַעֲת וּתְבוּנָה, בְּהֶן נִשְׁלְמוּ שְׁבָעִים וּשְׁתַּיִם. (ע"כ רעיא מהימנא).

רַבִּי חִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חִיָּא, נִשְׁתַּדֵּל בְּדַבְרֵי תוֹרָה, בְּדַבְרֵי עֵתִיק הַיָּמִים. פֶּתַח רַבִּי חִיָּא וְאָמַר, (תהלים לב) חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ וְגו', מִכָּאן לְמַדְנֵנו, שֶׁכָּל אָדָם שֶׁמִּכְסָה אֶת חַטָּאתוֹ וְאִינוֹ מְפָרֵשׁ אוֹתָם לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּבְקֹשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, לֹא נוֹתְנִים לוֹ לִפְתַּח פֶּתַח שֶׁל תְּשׁוּבָה, מִשּׁוּם שֶׁהוּא מִתְבַּיֵּשׁ (מִכְסָה) מִמֶּנּוּ. וְאִם הוּא מְפָרֵשׁ אוֹתָם לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עָלָיו, וַיִּתְנַבְּרוּ תְּרַחֲמִים עַל חַדִּין.

וְכָל שֶׁכֵּן אִם הוּא בּוֹכֵה, שְׁחֵרִי כָּל הַפְּתָחִים הַסְּתוּמִים הוּא פּוֹתֵחַ, וְתִפְּלָתוֹ מִתְקַבֵּלָת. וְעַל זֶה פְּרִישַׁת חַטָּאתוֹ, כְּבוֹד הוּא לְמַלְךָ לְהַגְבִּיר רַחֲמִים עַל דָּיִן. וְעַל זֶה פְּתוּב, זִבְחַת תוֹרָה יִכְבְּדֵנִי.

מה זה יִכְבְּדֵנִי? שְׁנֵי כְבוֹדִים הֵם, אֶחָד לְמַעַלָּה
וְאֶחָד לְמַטָּה. אֶחָד בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֶחָד בְּעוֹלָם הַבָּא.

הַפְּסוּק הַזֶּה קָשָׁה בְּכָל, בְּרַב דְּבָרִים, שְׁתֵּרֵי
בְּאוֹדָה עָלַי פְּשָׁעֵי מִסְפִּיק, מַה זֶה
חֲטָאתִי אוֹדִיעָךְ וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, וְאַחַר כֵּן
אוֹדָה עָלַי פְּשָׁעֵי לַה' וְעוֹד, שְׁתֵּרֵי אוֹדָה עָלַי
פְּשָׁעֵי לַה', לָךְ הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת!

אֲלֵא דוּד, אֵת כָּל דְּבָרָיו הוּא אָמַר בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ,
וְאָמַר אֵת זֶה לְמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
שְׁלִיחַ מִתְּחִתּוֹנִים אֶל הָעֲלִיּוֹנִים, וּמַעֲלִיּוֹנִים אֶל
הַתְּחִתּוֹנִים, וּמִי שְׂרוּצָה אֵת הַמֶּלֶךְ, הוּא מוֹדִיעַ לָהּ
בְּרֵאשׁוֹנָה. וְעַל כֵּן חֲטָאתִי אוֹדִיעָךְ, (לְמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם
אָמַר) וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, מִצְדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם. אָמַרְתִּי
אוֹדָה עָלַי פְּשָׁעֵי לַה' - זֶהוּ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ שֶׁכָּל
הַשָּׁלוֹם שָׁלוֹ, וְהַשָּׁלוֹם שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לְהַכְנִים לְפָנָיו
- בְּהוֹדָאתָ. שְׁתֵּרֵי כֵּן נִקְרְבִים שְׁלָמִים בְּהוֹדָאתָ,
שְׁכַתוֹב עַל זִבַח תוֹדַת שְׁלָמִיו. וְאַתָּה נִשְׂאתָ עוֹן

חטאתי סלה. זה למעלה למעלה, המקום שהעתיק הקדוש שריו. משום כך הפסוק הזה אוחז בכל.

כמו זה מי שמבקש בקשתו למלה, צריך ליחד את השם הקדוש ברצונו, ממטה למעלה וממעלה למטה, ולקשר הכל בקשר אחד, ובאותו קשר נמצאת בקשתו. אמר רבי יוסי, מי החכם לבקש בקשתו כמו דוד המלך, שהוא היה שומר את פתח המלך? אמר לו רבי חייא, ודאי כך הוא, ועל כן התורה למדה אותנו את דרכי ^(דף כ ע"ב) המלך הקדוש כדי שידע ללכת אחריו, כמו שנאמר ^{(דברים} ^{יג)} אחרי ה' אלהיכם תלכו וגו'.

רבי יוסי פתח ואמר, ^(ירמיה לא) כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי וגו'. כה אמר ה', הרי פרשוה, בכל מקום שנביא מתחיל לדבר, היו דברים נודעים, וכאן כה אמר ה' הנה, הקדוש ברוך הוא. ומה אמר? קול ברמה נשמע.

כך שנינו, שבאותו יום שנחרב בית המקדש למטה וישראל הלכו לגלות, רחם על

צוֹאֲרֵיהֶם וַיִּדְיָהֶם מִהַדְקוֹת לְאַחֹר, וּכְנָסַת יִשְׂרָאֵל
 גְּרָשָׁה מִבֵּית הַמֶּלֶךְ לְלֶכֶת אַחֲרֵיהֶם, בְּשַׁעַה שִׁירְדָּה
 אָמְרָה: אֵלֶיךָ בְּרֹאשׁוֹנָה וְאַנְכָּה עַל מְדוּרַי, וְעַל פְּנֵי,
 וְעַל בַּעֲלֵי. בְּשִׁירְדָּה, רְאֵתָה אֶת מְקוֹמָה תָּרַב,
 וּכְמָה דָם שֶׁל חֲסִידִים שָׁפוּךְ בְּתוֹכוֹ, וְתַחֲיִכֵּל
 תִּקְדוּשׁ וְתַפִּיִּת נִשְׂרָף בְּאֵשׁ.

אִז הִרִימָה קוֹל, וְרָעְשׁוּ עֲלִיוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים, וְהַקּוֹל
 הִגִּיעַ לְמַעְלָה עַד לְמָקוֹם שֶׁהַמֶּלֶךְ שָׂרוּי בּוֹ,
 וְרָצָה הַמֶּלֶךְ לְהַחְזִיר אֶת הָעוֹלָם לְתֵהוּ וּבָחֹ, עַד
 שִׁירְדוּ בַּמָּה אוֹכְלוֹסִים וּכְמָה מַחְנוֹת פְּנִינָה, וְלֹא
 קִבְּלָה תְּנַחוּמִים מֵהֶם. זֶהוּ שְׂכַתּוֹב, קוֹל בְּרָמָה
 נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תְּמֹרִים רַחֵל מְכַכָּה עַל פְּנֵיהָ
 מֵאַנָּה לְהַנָּחֵם עַל פְּנֵיהָ, שְׁלֹא קִבְּלָה מֵהֶם
 תְּנַחוּמִים. כִּי אֵינְנוּ, מִשּׁוּם שֶׁהַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ הָיָה
 עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְלֹא נִמְצָא בְּתוֹכָהּ. זֶהוּ
 שְׂכַתּוֹב כִּי אֵינְנוּ, וְלֹא כְּתוֹב כִּי אֵינָם.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזִיָּא, מַה זֶה רַחֵל מְכַכָּה עַל
 פְּנֵיהָ? אָמַר לוֹ, לְמִדְּנוּ שְׁחִיָּא פְּנִסַת

יִשְׂרָאֵל, וְזוֹ אִשְׁתּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב וְדַאי, שְׁכַתּוֹב
 וַיֵּאָהֵב יַעֲקֹב אֶת רָחֵל. וְכַתּוֹב (בראשית כט) וְרָחֵל
 עֲקָרָה. וְכַתּוֹב שָׁם, (תהלים קיג) מוֹשִׁיבֵי עֲקָרֹת
 הַבַּיִת אִם הַפְּנִים שְׂמַחָה.

דָּבָר אַחֵר כִּי אֵינְנוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, (בראשית
 לט) אֵינְנוּ גְדוֹל בַּבַּיִת וְגו'. אֵינְנוּ - שְׁהָרִי
 הַסִּתְּלָק לְמַעַלָּה וְהַתְּרַחֵק מִהַכּוֹל. אֵינְנוּ - בְּזוֹנוֹג
 עָמָה. אֵינְנוּ - שְׂיִמְצָא שְׁמוֹ הַגְּדוֹל.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מֵאַיִזָּה מְקוֹם הִתְחִילָה לְגַלוֹת?
 אָמַר לוֹ, מִבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ, שֶׁשָּׁם שָׁרְתָה,
 וְאַחֵר כֶּךָ סוֹבְבָה בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אַחֵר כֶּךָ
 בְּשִׁינְאָה מִן הָאֶרֶץ, עֲמָדָה עַל הַמִּדְבָּר וַיֵּשְׁבָה שָׁם
 שְׁלֹשָׁה יָמִים, הִנְהִיגָה אֶת אוֹכְלוֹסֶיהָ וּמַחֲנוּתֶיהָ
 (וישיבותיה) וְתוֹשְׁבֵיהָ מִבַּיִת הַמִּלָּה, וְקָרְאָה עֲלֶיהָ
 אֵיכָה יֵשְׁבָה בְּדָד וְגו'. כָּכֹו רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל מִהָאֶרֶץ וְלֹא
 נִתְּרַב בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ עַד שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל
 נִמְצְאוּ חֲזִיבִים לְפָנֵי הַמִּלָּה, וְעַד שֶׁמִּנְהִיגֵי הָעוֹלָם

נִמְצְאוּ חַיִּים בְּרֵאשׁוֹנָה. וְהוּא שְׁכֶתוּב (ישעיה ג) עָמִי
 מֵאֲשֶׁרֶיךָ מִתְעִים וְדָרְךָ אֲרַחֲתֶיךָ בְּלֵעֹו. שְׁכִינֹן
 שְׂרָאִשֵׁי הָעַם הוֹלְכִים בְּרָשָׁע, כָּל הָעַם נִמְשָׁכִים
 אַחֲרֵיהֶם. רַבִּי חֵיִיא אָמַר מִכָּאן, וְאִם כָּל עֲדַת
 יִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ - בַּמָּה זֶה תִּיְהִי? מִשּׁוּם שְׁנַעְלָם דְּכָר
 מֵעֵינֵי חֲקָהֵל, שְׁעֵינֵי הָעַם הֵם רְאִשֵׁיהֶם, שְׁכָל
 הָעַם נִמְשָׁכִים אַחֲרֵיהֶם.

הִלְכוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים רְאוּ מָקוֹם אֶחָד מְדֻשָּׁן
 בְּעֵשְׂבִים וְנִהַר מֵיִם זוֹרֵם בּוֹ. יֵשְׁבוּ. עַד
 שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, פָּרַח עוֹף אֶחָד וְרַחַשׁ לְפָנֵיהֶם. אָמַר
 רַבִּי חֵיִיא, נָקוּם מִכָּאן, שְׂוֹדְאֵי חוּצְבֵי
 תְּרִים (שׁוֹדְדִים) נִמְצְאִים כָּאן. קָמוּ וְהִלְכוּ. עַד
 שֶׁתְּחִזְרוּ רְאִשֵׁיהֶם, רְאוּ אוֹתָם לְסָמִים שְׂרָצִים
 אַחֲרֵיהֶם. הִתְרַחַשׁ לָהֶם גַּם וּמְצְאוּ לְפָנֵיהֶם סָלַע
 אֶחָד וּבּוֹ מְעַרְהָ אַחַת. נִכְנְסוּ לְשֵׁם וַיֵּשְׁבוּ כָּל אוֹתוֹ
 יוֹם וְכָל הַלַּיְלָה.

פָּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, (ירמיה ל) וְאַתָּה אֵל תִּירָא
 עַבְדֵי יַעֲקֹב וְגו', כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַךָ מִרְחוֹק.

מרחוק? ! מקרוב הִיָּה צָרִיךְ לְהִיָּוֵת! וְהָרִי בְּאֵרוֹ אֶת
הַפֶּסוּק הַזֶּה, מֵרַחֵק - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ
מִרְחָק. אֲבָל מֵרַחֵק, בְּאוֹתוֹ שְׂכַת־וֹב (שם
לא) מֵרַחֵק ה' נִרְאָה לִי. וְכַתוּב (משלי לא) מִמֵּרַחֵק
תִּבְיֵא לַחֲמָה. וּמִי הִיא? עֵמֶק הַנַּחַל, הַמְּקוֹם
שֶׁאוֹתוֹ נָהַר יוֹצֵא וְזוֹרֵם. וְשָׁב יַעֲקֹב, בֵּינֵן שְׂכַת־וֹב
אֶל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב, מַהוּ וְשָׁב יַעֲקֹב? אֵלֶּא כְּמוֹ
שֶׁשָּׁנִינוּ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה,
כְּמוֹ שְׂכַת־וֹב (תהלים י) לָמָּה ה' תִּעְמַד בְּרַחֵק,
וּמֵאוֹתוֹ מְקוֹם רַחֵק - הִנְנִי מוֹשִׁיעֶךָ.

וְשָׁב יַעֲקֹב - לְמְקוֹמוֹ (לכס"א), לְהוֹדִיג עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וְשָׁקַט - זֶה יְסוּד. וְשָׁאֲנָן - לְהַשְׁרוֹת
דִּיּוּרוֹ בָּהּ. וְאִין מִתְּרִיד - מִיִּצְחָק. כְּמוֹ

שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כו) וַיִּתְּרַד יִצְחָק תְּרַדָּה גְּדוּלָּה, (דף כא

ע"א) וְעַל זֶה כָּתוּב (בראשית לא) וַפְּתַח יִצְחָק.

וּבְשִׂמְתֵּעוֹרֵר אוֹתוֹ הִפְתַּח, מִסְתַּלֵּק הַיְסוּד לְמְקוֹם
אַחֵר. זֶהוּ שְׂכַת־וֹב (ישעיה לג) פְּתָחוּ בְּצִיּוֹן חַטָּאִים.

בְּצִיּוֹן דּוֹקָא. וְעַל זֶה וְאִין מִתְּרִיד. וְעַבְשׁוּ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַצִּיל אוֹתָנוּ מֵרַחֵק וְהִסְתִּיר אוֹתָנוּ

בַּמָּקוֹם הַזֶּה בְּהִשְׁקָט וּבְשִׁלּוֹת, וְאִין מִחֲרִיד מִהַכֹּל.
שְׂכַשְׁתְּהֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה נִס, כֹּכֵל הוּא עוֹשֶׂה.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח, (שׁוֹפְטִים ד') וַיֹּאמֶר אֵלֶיָּה בָּרַק אִם
תֵּלְכֵי עַמִּי וְהִלְכֵתִי וְגו', מַה זֶה אֹמֵר? אֵלָּא
אָמַר בָּרַק, הוֹאִיל וְרוּחַ הַקְּדוּשָׁה שׁוֹרָה עָלֶיָּה,
בְּזִכּוֹתֶיהָ אֲנִצֵּל וְלֹא יִשְׁרָה עָלַי נֶזֶק. וּמַה בָּרַק סָמוּךְ
עַל אִשָּׁה לְהִנְצִל בְּגִלְלָה - אָנוּ, שְׁהַתּוֹרָה עִמָּנוּ,
שְׁהִיא שָׁמוּ שָׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ, עַל אַחַת כַּמָּה
וּכְמָה.

יֵשְׁבוּ בְּתוֹךְ אוֹתָהּ הַמְּעַרָה כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם,
וּבְשִׁירֵד הַלְּיָלָה, הַאִירָה הַלְּבָנָה בַּמְּעַרָה.
עָבְרוּ שְׁנֵי סוֹחֲרִים וַחֲמוּרֵיהֶם טְעוּנִים מִיַּיִן וּמִמַּאֲכָל
לְעֶצְמָם, נָחוּ עַל מְטַעְנָם, וְאוֹמְרִים זֶה לָזֶה: נִלּוֹן
כָּאן, נָתַן אֲכָל וּמִשְׁתָּה לְחֲמוּרִים, וְאָנוּ נִכְנָם
לְמַעַרְה הַזֶּה. אָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: מָרָם שְׁנִכְנָם, תֹּאמַר
לִי הַפְּסוּק הַזֶּה שְׁאִינוּ מֵיֵשֵׁב.

אָמַר לוֹ: מַה הוּא? אָמַר לוֹ: דְּבַר אַחָד,
שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים נב) אוֹרְךָ לְעוֹלָם כִּי עֲשִׂיתָ

וּגו'. מֵהוּ כִּי עָשִׂיתָ וְלֹא כָתוּב מָה? וְכָתוּב כִּי
טוֹב נִגְדַר חֲסִידֶיךָ, וְכִי לְאַחַר אֵינִי טוֹב? לֹא הָיָה
בְּיָדוֹ? אָמַר: אֹי לְסַחֲוֹרְתֵנוּ שְׁעֹזְבֵנוּ אֶת הַקְּדוֹשׁ
פְּרוּךְ הוּא בְּגִלְגָּלָהּ. רַבִּי חֲיִיא וְרַבִּי יוֹסִי שְׁחָיו
יּוֹשְׁבִים בַּמַּעְרָה שְׂמֵחוּ. אָמַר רַבִּי חֲיִיא לְרַבִּי יוֹסִי,
וְלֹא אָמַרְתִּי לָךְ שְׂבִשְׁעוֹשָׁה הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא גַם,
בְּכֹל הוּא עוֹשָׂה? יֵצֵאוּ.

בְּשִׁינְיָאוֹ, הַקְּדוּמִים רַבִּי חֲיִיא וּפְתַח, (ישעיה
נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק. שְׁנֵי
שְׁלוֹמוֹת כָּאֵן, אֶחָד לְרַחוּק וְאֶחָד לְקְרוֹב, וְהַכֹּל
אֶחָד. לְרַחוּק - שְׁנַעֲשֶׂה קְרוֹב. (ועוד לְרַחוּק) וְהוּ
בְּעָלֵי הַתְּשׁוּבָה, שְׁקָדִים הָיָה רַחוּק, וְעַכְשָׁיו הוּא
קְרוֹב. וְעוֹד רַחוּק - בְּשִׂאָדָם מִתְּרַחֵק מִתְּתוֹרָה,
רַחוּק הוּא מִתְּקַדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא. וּמִי שְׁקָרוֹב
לְתוֹרָה, מִקְרָב אוֹתוֹ תְּקַדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא עִמּוֹ,
וְעַכְשָׁיו הִתְחַבְּרוּ עִמָּנוּ וְתִכְּנְסוּ לַמַּעְרָה. כָּאֵן
אוֹתָם סוֹחְרִים וְהִשְׁתַּתְּפוּ עִמָּם. שְׁחָרְרוּ אֶת
הַמִּשָּׁא מִחֲמוּרֵיהֶם וְתִקְּנוּ לָהֶם אֶכְלֵי, וַיֵּצֵאוּ בָּלֵם
לְפִי הַמַּעְרָה.

אָמַר אֶחָד מֵהַסּוֹחְרִים: יֹאמְרוּ לָנוּ בְּעֲלֵי הַתּוֹרָה
 אֵת הַפְּסוּק הַזֶּה, אֹדְדֵךְ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ
 וַאֲקוּה וְגו'. כִּי עָשִׂיתָ, מַה זֶה כִּי עָשִׂיתָ, וְלֹא כָּתוּב
 מָה? וְכָתוּב כִּי טוֹב נִגְדַּד חֲסִידֶיךָ, וְכִי לְנַפְּי אַחַר
 אֵינִי כִּי טוֹב?

אָמַר רַבִּי תִּיָּא, כִּי עָשִׂיתָ וַדַּאי. וּמַה עָשִׂיתָ?
 לְעוֹלָם. שֶׁבִּגְלַל זֶה הָעוֹלָם שָׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְהִתְקִין אוֹתוֹ, מוֹדָה אָדָם
 לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל יוֹם. וַאֲקוּה שְׂמֵךְ כִּי טוֹב
 נִגְדַּד חֲסִידֶיךָ, כִּף זֶה וַדַּאי, כִּנְגִיד אוֹתָם צְדִיקִים,
 שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא טוֹב, וְלֹא כִּנְגִיד
 הַרְשָׁעִים שְׂמֵכֵיִם אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם וְאֵינָם עוֹסְקִים
 בַּתּוֹרָה. אָמַר לוֹ, זֶה יָפָה, אֲבָל שָׁמַעְתִּי דְבַר
 מֵאַחֲרֵי הַכֶּתֶל, וְאֵנִי פוֹחַד לְגִלּוֹת. אָמְרוּ לוֹ רַבִּי
 תִּיָּא וַרְבִּי יוֹסִי, אָמַר דְּבַרְךָ, שְׁתוֹרָה אֵינָה יִרְשָׁה
 לְמָקוֹם אֶחָד.

אָמַר לָהֶם, יוֹם אֶחָד תִּיָּיתִי הוֹלֵךְ לְלוֹד וְנִכְנְסְתִי
 לְעִיר, וְסַמְכְתִּי אֵת עֲצָמֵי אַחַר כֶּתֶל אֶחָד,

וְרַבִּי שָׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי הָיָה בְּאוֹתוֹ הַבַּיִת, וְשָׁמְעָתִי
 מִפִּי אֶת הַפְּסוּק תְּהֵא, אֹרְךָ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ.
 אֹרְךָ, דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא) אָמְרוּ
 עַל אוֹתוֹ עוֹלָם אַחֲרוֹן, שֶׁהוּא עָשָׂה שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ
 אַחוּז בּוֹ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, וְכוּ יֵרֵשׁ אֶת הַמַּלְכוּת.
 וְאַבְנֵה שֶׁמֶךְ כִּי טוֹב - זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיַחְדוֹ
 שֶׁל הָעוֹלָם תְּהֵא שֶׁנִּקְרָא טוֹב. מְתִי נִקְרָא טוֹב? נִגְדֵּ
 חֲסִידֶיךָ. מִי הֵם חֲסִידֶיךָ?

אֵלֶּא יֵשׁ חֶסֶד וְיֵשׁ חֶסֶד, וְאֵלֶּוּ נִקְרָאוּ חֲסִדֵי דָוִד
 הַנְּאֻמָּנִים. וְכִשְׁחֲסִדֵי דָוִד הִלְלוּ מִתְמַלְאִים
 מֵאוֹתוֹ טוֹב שֶׁשׁוֹפֵעַ שֶׁל הָעֵתִיק הַקָּדוֹשׁ, אֲזִי נִקְרָא
 חִיסוֹד טוֹב, אֲזִי נִמְצָא לָהֶם טוֹב. שְׁחֲרִי כָמוֹ
 שֶׁנִּמְצָא שֶׁהוּא בּוֹ, כִּךְ הוּא מְבַשֵּׂם אֶת הָעוֹלָם
 הָאֲחֲרוֹן תְּהֵא, וְחֶפֶל נִמְצָא בְּבִרְכָה, וְעַל כֵּן דָּוִד
 תְּהֵא מְחַפֵּה לְבִרְכָה חִזוּ שֶׁמֵּאִירָה לְעוֹלָם תְּהֵא שֶׁהוּא
 אַחוּז בָּהּ.

הַדְּבָרִים הִלְלוּ, כִּךְ שָׁמְעָתִי אוֹתָם, אֵלֶּא שְׁלֵא
 יִדְעָתִי מִה זֶה. בָּאוּ רַבִּי תִיִּיא וְרַבִּי יוֹסִי

וְנָשְׁקוּ אוֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ. אָמַר רַבִּי (דף כא ע"ב) תִּיָּא, מִי
 מְכַסֶּה עֵינָיו בְּעֶפְרָה, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, שְׂאֵתָהּ
 בְּמִקוּמָהּ וְאֵתָהּ מִרְעִישׁ הַהָרִים הָעֲלִיזִים, וְאֵפְלוּ
 צִפְרֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל שְׂמַחִים בְּדַבּוּרָהּ. אוֹי לְעוֹלָם
 בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּשֵׁתְסִתְלַק מִפָּנָיו.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ, הֲרִי שְׂדָבֵר אַחֲרֵי
 שְׁמַעְתִּי מִפָּנָיו בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּפֶסֶסוֹק
 שְׂכַתוֹב (דניאל ט) וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֵל תְּפִלַּת
 עַבְדְּךָ וְאֵל תַּחֲנוּנָיו וְגו' לְמַעַן אֲדַנִּי. וְאָמַר כֹּה, אִם
 הַשֵּׁם הַזֶּה מְעַלָּה (למעלה) מִחֶבֶל - יָפָה הוּא. שְׂכַדְךָ
 אוֹמְרִים, עוֹשֶׂה לְמַעַן הַמְלֶךְ. אֲבָל הַשֵּׁם הַזֶּה הֲרִי
 יְדוּעַ שֶׁהוּא מְקוּם שֶׁל בֵּית דִּין, שְׁמִפָּנָיו יוֹצֵא דִין
 לְעוֹלָם. מִי רָאָה שְׂאוֹמְרִים לְמֶלֶךְ עֹשֶׂה לְמַעַן
 עַבְדְּךָ, אוֹ בְּשִׁבִיל דְּבַר קָטָן מִמֶּךָ?

אֵלָּא כֹּה צָרִיךְ, שֶׁהַשֵּׁם הַזֶּה מְתַקֵּן אֶת בֵּית
 הַמְּלֶךְ וּבֵית הַמְּקַדָּשׁ לְמַטָּה, וְזֶה אַחֲזוּ
 בְּזוֹה, מִשּׁוּם שֶׁנִּקְשָׁר זֶה בְּזוֹה. וּכְשֶׁהַמְּקַדָּשׁ לְמַטָּה
 עוֹמֵד בְּמִקוּמוֹ, הַשֵּׁם הַזֶּה לְמַעְלָה עוֹמֵד בְּמִקוּמוֹ,

וְזָהוּ כְּמִי שֶׁאָמַר לְמַלְךְ: בְּנֵה אֶת הַבַּיִת הַזֶּה
 וְאֵת הַהִיכָל הַזֶּה כִּי שֶׁתִּגְבֶּיֶרָה לֹא תִמְצָא
 יוֹשֶׁבֶת מַחוּץ לְהִיכָלָהּ. אֵף כָּאֵן - וְהָאֵר פְּנִיךָ
 עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן אֲדַנִּי. מָה תַּפְעֵם לְמַעַן
 אֲדַנִּי? שְׁלֹא יִמְצָא מַחוּץ לְמִדְּוָרוֹ.

תָּמָהוּ רַבִּי תִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי, וְשָׁמְחוּ בְּאֹזְנוֹ לִילָה.
 אַחַר שֶׁאֲכָלוּ, פָּתַח חֲבֵרוֹ הַסּוֹחֵר וְאָמַר,
 אֲמַר לְפָנֵיהֶם דְּכָר אַחַד שֶׁהִתְעַסְקָתִי בּוֹ הַיּוֹם הַזֶּה,
 הַפֶּסֶסוּק הַזֶּה שְׁכַתּוֹב (תהלים סג) מְזֻמּוֹר לְדָוִד בְּהִיּוֹתוֹ
 בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. דָּוִד אָמַר שִׁירָה כְּשֶׁהָיָה בּוֹרַח
 מִחַמְיוֹ, לָמָּה אָמַר אֱלֹהִים אֵלַי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָ
 צְמָאָה לָךְ נַפְשִׁי וְגו' ? אֱלֹהִים אֵלַי אַתָּה, שְׁחַרֵּי
 בְּגִבּוֹרָה אַחֲוִיָּה תָּמִיד. אֲשַׁחֲרֶךָ, וְכִי אֵיךְ יָכֹל דָּוִד
 לְשַׁחַר אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ רַחוּקָה, וְגַרֵּשׁ
 מִהָאֶרֶץ שְׁפָה שְׂרוּיָה הַשְּׂכִינָה?

אָלֵא, אֵף עַל גַּב שְׁגֵרֵשׁ מִשָּׁם, לֹא עֲזַב אֶת שְׁלוֹ
 לְשַׁחַר אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֲנִי
 שָׁמַעְתִּי, אֲשַׁחֲרֶךָ - כְּמִי שֶׁאָמַר, אֵלֶיךָ לְהִתְרַאוֹת

לְפָנַי, רַק שְׁלֹא יִכְלֹתִי. כִּי אֲשַׁחֲדָה, רַק שְׁאֵנִי
 מִחוּץ לַמָּקוֹם שְׁשָׁם שׁוֹרָה שְׂכִינָה. צְמָאָה לָךְ נִפְשִׁי,
 שְׁחֵרֵי נִפְשִׁי וְגוֹפֵי מִשְׁתּוֹקְקִים אֵלַיךְ לְהִרְאוֹת
 לְפָנַי, וְלֹא יִכְלֹתִי, כִּי אֲנִי בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעֵינַי בְּלִי
 מַיִם, שְׁחֵרֵי אֶרֶץ צִיָּה וְעֵינַי נִקְרָא מִחוּץ לַמָּקוֹם
 שְׁשׁוֹרָה שְׂכִינָה, מִשּׁוֹם שְׁמַיִם תַּיִם אֵין מְצוּיִים
 בָּאֵן. וּמִי הֵם הַמַּיִם הַתַּיִם? זֶה שְׂכִינָה, שְׁפֹתוֹב
 בָּה (בראשית כו) בְּאֵר מַיִם תַּיִם, וְעַל זֶה אֶרֶץ צִיָּה
 וְעֵינַי בְּלִי מַיִם פֶּתוֹב.

אָמְרוּ רַבֵּי תַּיִיא וְרַבֵּי יוֹסֵי, וַדַּאי שְׁחֵדְדֵךְ תִּקְיִנָּה
 לְפָנֵינוּ. נִכְנְסוּ לַמְּעָרָה וַיִּשְׁנֹו. בַּחֲצוֹת
 הַלַּיְלָה שָׁמְעוּ אֶת קוֹל תִּיּוֹת הַמְּדַבֵּר שְׁנוֹהֵמוֹת.
 הִתְעוֹרְרוּ. אָמַר רַבֵּי תַּיִיא, תְּרֵי עֵת הִיא לְסִיעַ
 לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל שְׁמִשְׁפַּחַת אֶת הַמֶּלֶךְ. אָמְרוּ, כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד יֹאמֵר דְּבַר מִמֶּה שְׁשָׁמַע וַיִּדַע פֶּתוֹרָה.
 יִשְׁבוּ בָלָם.

פֶּתַח רַבֵּי תַּיִיא וְאָמַר, (תהלים כב) לְמַנְצַח עַל
 אֵיִלַּת הַשַּׁחַר מִזְמוֹר לְדָוִד. מִי זֶה אֵיִלַּת

השחר? זו כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאת (משלי ה) אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעֲלֵת חֵן. וְכִי אֵילַת הַשַּׁחַר, וְלֹא בְּכָל הַיּוֹם? אֵלֹא אֵילַת, מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא שַׁחַר, כְּמוֹ שְׁנִיאֲמַר (הושע ו) כְּשַׁחַר נִבּוֹן מִצְאֹו. וְדוֹד הַמֶּלֶךְ אָמַר אֵת זֶה עַל כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל, שְׁחַרֵי לֹא אָמְרָה כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל אֵת זֶה (שְׁנִקְרָא אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעֲלֵת חֵן, וְהִיא כְּאֵה מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא שַׁחַר, כְּמוֹ שְׁנִיאֲמַר (הושע ו) כְּשַׁחַר נִבּוֹן מִצְאֹו, וְדוֹד הַמֶּלֶךְ אָמַר אֵת זֶה עַל כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל), מִשְׁמַע שְׁפָתוֹב עַל אֵילַת הַשַּׁחַר.

בֹּא רֵאֵה, בְּשַׁעַה שְׁיִוָּרֵד הַלַּיְלָה, פְּתָחִים הַסְּתוּמִים שֶׁל עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים נִמְצָאִים (שׁוֹכְבִים), וְכָל אוֹתָם רְחוּקִים מִתְּעוֹרְרִים וְהוֹלְכִים וְשָׁטִים בְּכָל הָעוֹלָם, וּמְחַזְרִים עַל גּוֹפּוֹת בְּנֵי אָדָם וְסוֹכְבִים לְמִקְוֵמוֹתֵיהֶם וּלְמִשׁוֹתֵיהֶם, וְרוֹאִים אֵת דְּיוֹקָן הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ וּפּוֹחְדִים, שְׁחַרֵי הַתְּחִיבּוֹ בְּמִשׁוֹתֵיהֶם בְּדַבְרֵי הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. וְכֵנִי אָדָם, נִשְׁמֹוֹתֵיהֶם עוֹלוֹת כָּל אַחַת וְאַחַת כְּרָאוּי לָהּ, וְחַרֵי פִרְשׁוּתָהּ. אֲשַׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים שְׁנִשְׁמֹוֹתֵיהֶם עוֹלוֹת לְמַעְלָה וְלֹא מִתְּעַכְבוֹת בְּמִקְוֵם אַחַר שֶׁלֹּא צָרִיךְ.

בְּשִׁנְחֶלֶק הַלְיָלָה, הַפְּרוּז עוֹמֵד וּמִכְרִיז, וְנִפְתָּחִים
הַפְּתָחִים. אִזּוּ רוּחַ אַחַת שֶׁל צָפוֹן
מֵתְעוֹרֶרֶת וּמְקִישָׁה (דף כב ע"א) בְּכַנּוּר דָּוֵד, וּמְנַיֵן מֵאֵלָיו,
וּמִשְׁבַּחַת אֶת הַמֶּלֶךְ, וְהַקְּדוּשׁ פְּרוּף הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׂע
עִם הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן.

אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁמֵתְעוֹרֵר בְּאוֹתוֹ זְמַן וְעוֹסֵק
בַּתּוֹרָה, וְכֹל מִי שֶׁעוֹמֵד בְּאוֹתוֹ זְמַן וְעוֹסֵק
בַּתּוֹרָה, נִקְרָא חֲבֵרוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ פְּרוּף הוּא וְכַנְּסֵת
יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עוֹד, אֵלָּא שְׂאֵלוֹ נִקְרָאִים אַחִים
וְרַעִים שְׂלוֹ, שְׁפָתוֹב (תהלים קפב) לְמַעַן אֲחֵי וְרַעִי
אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ. וְנִקְרָאִים חֲבֵרִים שֶׁל
הַמַּלְאָכִים הַעֲלִיּוֹנִים וְהַמַּחְנוֹת הַעֲלִיּוֹנִים,
שְׁפָתוֹב (שיר ח) חֲבֵרִים מִקְּשִׁיבִים לְקוֹלֶךָ.

בְּשִׁבְעַת הַיּוֹם, הַפְּרוּז עוֹמֵד וּמִכְרִיז, וּפְתָחִים שֶׁל
צֶדֶד דָּרוֹם נִפְתָּחִים, וּמֵתְעוֹרְרִים כּוֹכְבִים
וּמְזוֹלוֹת, וּפְתָחֵי הַרְחָמִים נִפְתָּחִים, וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב
וּמִקְבֵּל תְּשׁוּבָחוֹת. אִזּוֹ כַּנְּסֵת יִשְׂרָאֵל נוֹטְלַת אֶת
אוֹתָם דְּבָרִים וְעוֹלָה, וְכֹל אוֹתָם חֲבֵרִים אֲחוּזִים

בְּכַנְפֶיהָ, וּדְבָרֵיהֶם כְּאִים וְשׁוֹרִים כְּחֵיק הַמֶּלֶךְ. אִז
מִצְוַה הַמֶּלֶךְ לְכַתֹּב אֶת כָּל אוֹתָם הַדְּבָרִים.

וּבַסֵּפֶר כְּתוּבִים כָּל אוֹתָם כְּגַי הַיְכָלוֹ, וְחוּט שֶׁל
חֶסֶד נִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם, שְׂמֵאוֹתוֹ חוּט
מִתְעַטֵּר אָדָם בְּעֵטְרַת הַמֶּלֶךְ, וּמִמֶּנּוּ פוֹחֲדִים
עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. הוּא נִכְנָם לְכָל שְׁעָרֵי הַמֶּלֶךְ,
וְאִין מִי שִׁמְחָה בְּדָו. וְאַפְלוּ בְּזִמְן שְׂבַעֲלֵי הַדִּין
עוֹמְדִים לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם, אִין דְּנִים עֲלָיו דִּין, מִשׁוּם
שְׁחָרֵי נְרָשָׁם בְּרָשָׁם שֶׁל הַמֶּלֶךְ, שְׁנוֹדַע שְׁהוּא
מֵהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וְלִכְּן לֹא דְנִים עֲלָיו דִּין. אֲשָׁרֵי
חֻלְקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים שְׂמֵשְׁתְּדָלִים בַּתּוֹרָה, וְכָל שְׂכַן
בְּזִמְן שְׁחַמְלֶךְ תֵּאב לְדְבָרֵי תּוֹרָה.

בֵּא וּרְאֵה סוּד הַדְּבָר, אִין עוֹמְדַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ אֵלָּא בַּתּוֹרָה, וְכָל זִמְן שִׁישְׁרָאֵל
בְּאַרְצָן הַתְּעַסְקוּ בַּתּוֹרָה, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הִיתָה
שְׂרוּיָה עִמָּהֶם. כְּשֶׁהַתְּבַטְלוּ מִדְּבָרֵי תּוֹרָה, לֹא יִכְלָה
לְעַמֵּד עִמָּהֶם שְׁעָה אַחַת. מִשׁוּם כֹּה, כְּשֶׁעָה

שְׂכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְעוֹרְרַת לְמַלְךְ בַּתּוֹרָה, מִתְחַזֵּק
בְּחָה, וְהַמְלֶךְ הַקְדוֹשׁ שָׂמַח לְקַבֵּל אוֹתָהּ.

וְכָל זְמַן שְׂכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בָּאָה לְפָנַי הַמְלֶךְ וְאִין
הַתּוֹרָה נִמְצְאָת עִמָּהּ, בְּבִיכּוּל תְּשִׁישׁ בְּחָה.
אִין לְאוֹתָם שְׂמִיחָ לְיָשִׁים אֶת הַכַּח שְׁלִמְעָלָה. מִשּׁוּם
כִּךְ אֲשֶׁרִי אוֹתָם שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְכָל שְׂכִין
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁצָרִיךְ לְהַשְׁתַּתֵּף עִם בְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל.
אִין הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרֵא עֲלֵיו, (ישעיה מט)
וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר כִּךְ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וְאָמַר, (שם כ"א) מִשָּׂא דוּמָה אֵלַי
קָרֵא מִשְׁעִיר שְׂמֵר מַה מְלִילָה שְׂמֵר מַה
מְלִיל. אֶת הַפְּסוּק תִּזְהַ בְּאֵרוֹ הַחֲבָרִים בְּכַמָּה
מְקוֹמוֹת. אֲבָל מִשָּׂא דוּמָה, כָּל הַפְּעָמִים שֶׁיִּשְׂרָאֵל
נִמְצְאוּ בְּנִלוֹת, נוֹדַע הַזְּמַן וְהַקֵּץ שְׁלָהֶם, וְזְמַן וְקֵץ
שָׁל אוֹתָהּ גְּלוּת. וְנִלוֹת אֵדוּם הוּא מִשָּׂא דוּמָה,
שְׁלֵא הַתְּנַלָּה וְלֹא נוֹדַע כְּאוֹתָן הַאֲחֵרוֹת.

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר, אֵלַי קָרֵא מִשְׁעִיר.
קוֹל שְׂמִעָתִי בְּנִלוֹת שְׁעִיר, אוֹתָם

שְׂדַחֻקִים בִּינֵיהֶם, אֹתָם שְׂשׁוּכְבִים בְּעַפָּר. וּמָה
 הֵם אוֹמְרִים? שֹׁמֵר מַה מְלִילָה שֹׁמֵר מַה מְלִיל. הֵם
 תּוֹכְעִים אוֹתִי עַל הַגְּבִירָה, מָה עָשִׂיתִי מִהַגְּבִירָה
 שְׁלִי.

אֲנִי תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַנֵּים אֶת הַפְּמִלְיָא שְׁלוֹ
 וְאוֹמְרִים: רְאוּ בְנֵי אֱהוֹבֵי, שְׂהֵם דְּחֻקִים בְּגִלוֹת
 וְעוֹזְבִים אֶת הַצַּעַר שְׁלָהֶם וּמְבַקְשִׁים מִמֶּנִּי עַל
 הַגְּבִירָה, וְאוֹמְרִים: שֹׁמֵר - אַתָּה שֶׁנִּקְרָא שׁוֹמֵר,
 אֵיפֹה הַשְּׂמִירָה שְׁלָךְ? אֵיפֹה הַשְּׂמִירָה שְׁל בֵּיתְךָ?
 מַה מְלִילָה - מָה עָשִׂיתָ מְלִילָה, כִּד שְׂמִירָתָ
 אוֹתָהּ?! מַה מְלִיל? שְׁהֲרִי לְפַעְעִים נִקְרָאת לִילָה
 וְלְפַעְעִים נִקְרָאת לִיל. וְהוּ שְׂכַתּוֹב (שְׁמוֹת יב) לִיל
 שְׂמִירִים הוּא, וְכַתּוֹב הוּא הַלִּילָה הַזֹּה.

אֲנִי תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשִׁיב לָהֶם: הֲרִי שְׂמִירָתִי
 נִמְצְאתָ, שְׁהֲרִי אֲנִי עֲתִיד לְקַבֵּל אוֹתָהּ
 וְלִהְפָּצֵא עִמָּה. וְהוּ שְׂכַתּוֹב אָמַר שֹׁמֵר, אוֹתוֹ
 שְׂשׁוֹמֵר אֶת הַבֵּית, אַתָּא בְּקָר וְגַם לִילָה, שְׁהֲרִי
 בַּהֲתַחֲלָה הַסְּתַלֵּק לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהַעֲלָה אֶת

אותו (מקום) בְּקָר שְׁמוֹמֵן אֶצְלוֹ תָּמִיד. עֲכָשׁוּ אֶתְא
בְּקָר, וַחֲרִי הוּא מוֹמֵן לְהַתְּחַבֵּר עִם הַלֵּילָה. וְגַם
לֵילָה, חֲרִי הִיא זְמִינָה, אֲבָל בְּגִלְלָכֶם מִתְעַכְּבִים.

וְאִם אַתֶּם רוֹצִים אֶת זֶה, עַל מָה אַתֶּם
מִתְעַכְּבִים? שָׁבוּ. שׁוּבוּ בְּתִשׁוּבָה. אִזְ אֶתִּיּוּ,
בֵּאוּ אֵלַי, וְנִהְיָה בְּלָנוּ בְּמִדּוֹר אֶחָד, וְכִלְנוּ נָשׁוּב
לְמִקוֹמְנוּ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב, (דְּבָרִים ל) וְשֵׁב ה' אֶלְהֵינוּ אֶת
שְׁבוּתֵךְ, וְהֵשִׁיב לָא נְאֻמֵּר, (דף כב ע"ב) אֵלָא וְשֵׁב. פְּעַמִּים
וְשֵׁב וְשֵׁב פָּתוּב כָּאן. אֵלָא אֶחָד לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל,
וְאֶחָד לְקַדוּשׁ-כְּרוּף-הוּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְשֵׁב ה'
אֶלְהֵינוּ אֶת שְׁבוּתֵךְ, וְשֵׁב וְקַכְּצֵךְ מִכָּל הָעַמִּים.

פָּתַח אֶתוֹ סוֹחֵר וְאָמַר, (אִיּוֹב לח) בְּרֵן יָחַד כְּכִי
בְּקָר וַיִּרְעִיו כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. בֵּא רְאֵה,
כְּשֶׁהַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא כָּא לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים
בְּנֵן עֲדוֹן, כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם הַתְּחַתּוֹן (הַעֲלִיּוֹן), וְכָל
הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים מִתְעוֹרְרִים כְּנִגְדּוֹ, וְכָל
הָאֵילָנוֹת שְׁכַנְנֵן עֲדוֹן פּוֹתְחִים בְּשִׁבְחַ כְּנִגְדּוֹ. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טו) אִזְ יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלְּפָנֵי

ה' כִּי בָא. וַאֲפֹלוּ עוֹפוֹת הָאָרֶץ, כָּל־מִן רוּחַ־שָׁמַיִם
 שָׁבַח לְפָנָיו. אֲזִי יוֹצֵאת שְׁלֵהֶבֶת וּמָכָה בְּכַנְפֵי
 הַתְּרַנְנֹול, וְהוּא קוֹרֵא וּמְשַׁבַּח אֶת הַמַּלְאָךְ הַקְּדוֹשׁ,
 וְקוֹרֵא לְבְנֵי אָדָם שִׁישְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה וּבְשִׁבְחוּ שֵׁל
 אֲדוֹנָם וּבְעִבּוֹדָתוֹ. אֲשֶׁר־י חֲלָקָם שֵׁל מִי שֶׁעוֹמְדִים
 מִמַּטּוֹתֵיהֶם לְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה.

בְּשִׁבְא הַבְּקָר, פִּתְחֵי הַדְּרוֹם נִפְתְּחוּ, וְשַׁעֲרֵי
 רְפוּאָה יוֹצֵאים לְעוֹלָם, וְרוּחַ הַמְּזוּרָח
 מִתְעוֹרֶרֶת, וְנִמְצְאים רַחֲמִים, וְכֹל אוֹתָם כּוֹכְבִים
 וּמְזוֹלוֹת שְׁמַמְנִים תַּחַת שְׁלֹמֹנו שֵׁל הַבְּקָר הַזֶּה,
 כָּל־מִן פּוֹתְחִים בְּשִׁבַח וּמְשַׁבְּחִים לְמַלְאָךְ הָעֲלִיוֹן. וְהוּ
 שֶׁכֶּתוּב בְּרֵן יָחַד כְּכִי בְקָר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי
 אֱלֹהִים. מָה עוֹשִׂים כָּאֵן בְּנֵי אֱלֹהִים, שֶׁהֵם מְזוֹמְנִים
 תְּרוּעָה בַבְּקָר הַזֶּה? וְתֵרִי כָּל הַדִּינִים הָעֹבְרוֹ בְּזִמְן
 שֶׁחֶסֶד מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם? אֵלָּא וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי
 אֱלֹהִים, תֵּרִי נִשְׁבָּר תַּקְוָה הַדִּינִים תִּקְשִׁים, נִשְׁבָּר
 בָּחֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כד) רָעָה הַתְּרַעָעָה

הָאָרֶץ.

וְכֹל כֹּהֵן, מִשּׁוֹם שֶׁהַבְּקָר הַזֶּה הִתְעוֹרַר בְּעוֹלָם,
וְאַבְרָהָם מִתְעוֹרַר וּבָא לְנִטְעַ אֲשֶׁל בְּבֵאֵר
שָׁבַע. אֵת הַדָּבָר הַזֶּה כֹּהֵן שָׁמְעָתִי, בְּבֵאֵר שָׁבַע
וַיֵּדָא, וְכַתּוּב וַיִּקְרָא שֵׁם בְּשֵׁם ה' אֵל עוֹלָם.

פָּתַח חֲבֵרוֹ הַסּוֹחֵר וְאָמַר, הַבְּקָר אִזֵּר וְהַאֲנָשִׁים
שָׁלְחוּ וְגו'. מַה זֶה הַבְּקָר אִזֵּר? כֹּהֵן לְמַדְנֵנוּ,
מַה זֶה בְּקָר? אֵלָּא בְּזִמְנֵן שָׁבַע הַבְּקָר וְהַדִּינִים
עוֹבְרִים וְחֶסֶד רוּצָה לְהִתְעוֹרַר, כָּל אֹתָם שָׁבַע
מִהַצַּד הַזֶּה, מִבְּקָרִים (פּוֹקְדִים) אֵת מְקוֹמוֹתֵיהֶם
לְזִמְנֵן בְּרִכּוֹת לְעוֹלָם. וְזֵהוּ הַבְּקָר אִזֵּר, שֶׁחֲרִי
הַרְחֵמִים מִתְיַשְׁבִּים לְעוֹלָם, וְהַחֶסֶד בָּא אַחֲרָיו, אִזֵּי
הוּא בְּקָר אִזֵּר. וְכַתּוּב, וַיֵּדָא אֱלֹהִים אֵת הָאִזֵּר כִּי
טוֹב.

בֵּאֵר רֵאָה, הַכֹּל הוּא בְּדַרְגּוֹת יְדוּעוֹת. הַלֵּילָה - חֲרִי
יְדוּעַ. בְּקָר אִזֵּר - חֲרִי יְדוּעַ, וְהוּא בְּרִנָּה
עֲלִיוֹנָה שֶׁנִּמְצְאָת בּוֹ תָּמִיד. מִתִּי? בְּשִׁמְאִירָה
הַשְּׂמֵשׁ. הַשְּׂמֵשׁ יְדוּעַ, וְהִיא בְּרִנָּה עֲלִיוֹנָה
שֶׁמִּבְּשִׁמַּת אֵת הַכֹּל וּמֵאִירָה לְכֹל, כְּמוֹ

שָׁנָאֹמֵר (תהלים פד) כִּי שָׁמַשׁ וּמִגֵּן ה' אֱלֹהִים. וְהִבְקֹר
 אֹר תְּהִה מֵאִיר מִהַשְּׁמֶשׁ, וְזֶהוּ מֵאִיר לְלֵילָה, וְלִכֵּן
 הַכֹּל תְּלוּי זֶה בְּזֶה. וְהִבְקֹר אֹר תְּהִה, כְּשֶׁהוּא
 מִתְעוֹרֵר, כֹּל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְאַחֲדִים בְּאַחֲדוּת
 וּבְשִׂמְחָה, וְהֵם נִמְצְאִים בְּעוֹלָם. וְכַעַת הָרִי מֵאִיר
 הַיּוֹם, יַעַת רְצוֹן הִיא לְלֶכֶת בְּדֶרֶךְ.

בִּרְכוּ אֹתָם רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי, וְנִשְׁקוּ לָהֶם
 בְּרֵאשֵׁיהֶם וְשָׁלְחוּ אֹתָם. אָמַר רַבִּי חֵיִיא
 לְרַבִּי יוֹסִי, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שֶׁתִּקַּן דְּרַכְנוּ לְפָנֵינוּ,
 וְדַאי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁלַח אֹתָם אֵלֵינוּ. אֲשֶׁרִי
 אֹתָם שְׂמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה וְלֹא מִרְפִּים מִמְּנָה
 שָׁעָה אַחַת. יֵצְאוּ רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי וְהִלְכוּ
 לְדֶרֶכָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי אֶהְבֵּת לְבִי קְשׁוּרָה
 בַּסּוֹחָרִים הִלְלוּ. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, לֹא תִמְהַתִּי עַל
 זֶה, שְׁחֵרִי בִימֵי רַבִּי שְׂמַעוֹן אֶפְלוּ צִפְרֵי הַשָּׁמַיִם
 מִרְחֲשׁוֹת חֲכָמָה, שְׁחֵרִי דְבָרָיו נוֹדְעִים לְמַעְלָה
 וּלְמַטָּה.

פָּתַח רַבִּי תִיַּיָא וְאָמַר, (דברים לא) וַיֹּאמֶר ה' אֵל
 מֹשֶׁה הִנֵּךְ שָׁכַב עִם אֲבֹתֶיךָ וְגו'. בֵּא רְאֵה,
 כָּל זְמַן שְׁמֹשָׁה הָיָה קָיָם בְּעוֹלָם, הָיָה מוֹחָה בְיַדִּי
 יִשְׂרָאֵל, כִּדִּי שְׁלֵא יִמָּצְאוּ בְחַטָּא לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. וּמִשּׁוּם שְׁמֹשָׁה נִמָּצְא בִּינֵיהֶם, לֹא יִהְיֶה
 כְּמוֹ אוֹתוֹ תְּדוּר עַד תְּדוּר שְׁיָבֵא תַּמְלִךְ תַּמְשִׁיחַ,
 שְׂיִרְאוּ אֶת כְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹתֶם, שְׁחֵם
 נִדְבָקוּ מֵה שְׁלֵא נִדְבָקוּ דוֹרוֹת אַחֲרֵיָם.

שְׁשִׁנְיָנוּ, רְאֵתָה שְׁפָחָה עַל הַיָּם מֵה שְׁלֵא רְאֵתָה
 עֵינֵינוּ שָׁל יְחֻזְקָאֵל הַנְּבִיא. אִם הֵם כָּל כָּךְ
 נִדְבָקוּ, נִשּׁוֹת יִשְׂרָאֵל כָּל שְׁכֵן, בִּינֵיהֶם כָּל שְׁכֵן,
 וְהַנְּבָרִים כָּל שְׁכֵן, תַּסְנִיחֵדְרִין כָּל שְׁכֵן, הַנְּשִׂאִים
 כָּל שְׁכֵן, וְכָל שְׁכֵן תַּנְּבִיא תְּעֲלִיזוֹן תַּנְּאָמֵן מֹשֶׁה,
 שְׁהוּא עַל הַכֹּל. וְעַתָּה אֵלֹו סוֹחֲרֵי תַּמְדָּבָר רוֹחֲשִׁים
 כָּל כָּךְ תַּרְבֵּה תַּכְּמָה, כָּל שְׁכֵן תַּכְּמֵי תְּדוּר, כָּל
 שְׁכֵן אֵלֹו שְׁעוֹמְדִים לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְלוֹמְדִים
 מִמֶּנּוּ בְּכָל (דף כג ע"א) יוֹם. כָּל שְׁכֵן, וְכָל שְׁכֵן רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, שְׁהוּא עֲלִיזוֹן עַל הַכֹּל.

אַחַר שְׁמַת מֹשֶׁה, מַה כְּתוּב? וְקַם הָעַם הַזֶּה וְזָנָה
וְגו'. כִּי, אֹי לְעוֹלָם כְּשִׂיִסְתִּילֵק מִמֶּנּוּ רַבִּי
שְׁמַעוֹן, שְׁמַעֲיֵנוֹת הַחֲכָמָה יִסְתַּתְמוּ מִן הָעוֹלָם,
וְיִרְצֶה אָדָם דְּבַר חֲכָמָה וְלֹא יִמָּצֵא מִי שִׁיאֲמַר, וְכֹל
הָעוֹלָם טוֹעִים בַּתּוֹרָה, מִשּׁוּם שְׁלֹא יִמָּצֵא בִּינֵיהֶם
מִי שְׁמַתֵּעוֹרֵר בַּחֲכָמָה. עַל אוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב, וְאִם
כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁנֹו. וְאִם יִשְׁנֹו בַּתּוֹרָה וְלֹא יִדְעוּ
אֶת וְדַרְכֶיהָ, בַּמָּה זֶה? מִשּׁוּם שֶׁנֶּעְלַם דְּבַר מַעֲיֵנִי
הַקָּהֵל, שְׁלֹא יִמָּצֵא מִן שְׂיודֵע לְגִלוֹת עֲמֻקּוֹת
הַתּוֹרָה וְדַרְכֶיהָ. אֹי לְאוֹתָם הַדּוֹרוֹת שִׁיִּמָּצְאוּ אוֹ
בְּעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַלוֹת
רָזִים עֲמֻקִּים שֶׁל הַתּוֹרָה בְּזְמַן שִׁיִּבֵּא מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ, מִשּׁוּם (ישעיה יא) שְׁמֹלֵאָה הָאָרֶץ יִדְעָה אֶת
ה' בַּיּוֹם לַיּוֹם מְבַסִּים. וְכְתוּב (ירמיה לא) וְלֹא יִלְמְדוּ
עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת אָחִיו לֵאמֹר יִדְעוּ אֶת
ה' כִּי כוֹלָם יִדְעוּ אוֹתִי לְמַקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָם, אֲמֵן
בֵּן יְהִי רַצוֹן.

אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחֲטָא וְעָשָׂה אַחַת וְגו' בְּשָׁנָה וְאַשָׁם.
 שָׁנָה רַבִּי יִצְחָק, מֵה שׁוֹנָה שְׂבָכָל מְקוֹם
 כְּתוּב בָּהֶם וְאִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אִם הִכְהִין הַמַּשִּׁיחַ
 יַחֲטָא, וְאִם כָּל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל יִשְׁנֶנּוּ, וְכֵאן אֲשֶׁר
 נָשִׂיא יַחֲטָא, וְלֹא כְּתוּב וְאִם נָשִׂיא יַחֲטָא? מֵה זֶה
 אוֹמֵר?

אֵלֶּיךָ, שֶׁהַכֹּהֲנִים הִלְלוּ אֵינָם נִמְצְאִים כֶּךָ בְּחֲטָא,
 שֶׁהָרִי הִכְהִין שׁוֹמֵר אֶת עֲצָמוֹ תְּמִיד, מִשׁוּם
 שֶׁמִּשְׁאוֹ שֶׁל אֲדוֹנָו עָלְיוֹ בְּכָל יוֹם, וְהַמִּשְׁאֵל שֶׁל כָּל
 יִשְׂרָאֵל, וְהַמִּשְׁאֵל שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְלִכְּנֵי
 הַתְּמִיחָה, הוּא כְּשִׁיחֲטָא?! וּמִשׁוּם כֶּךָ כְּתוּב וְאִם.
 וְכֵן וְאִם כָּל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל יִשְׁנֶנּוּ, תְּמִיחָה הִיא שְׂבָכָל
 יִמְצְאוּ בְּחֲטָא אֶחָד, שְׂאִם אֵלֶּה יַחֲטָאוּ - אֵלֶּוּ לֹא
 יַחֲטָאוּ, וּמִשׁוּם כֶּךָ כְּתוּב וְאִם. אֲבָל כֵּאן אֲשֶׁר
 נָשִׂיא יַחֲטָא, וְדַאי, מִשׁוּם שֶׁלְּבוֹ גַם בּוֹ, וְהָעַם
 הוֹלְכִים אַחֲרָיו וְהַתְּמִיחָה תַּחֲתָיו. וְעַל כֵּן אֲשֶׁר נָשִׂיא
 יַחֲטָא. כְּגוֹן שֶׁהוּא עֹבֵר עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה,
 וְהוּא עָשָׂה אַחַת מֵהֶן, וְלִכְּנֵי לֹא כְּתוּב בּוֹ וְאִם,
 שֶׁהָרִי דְבָרָיו אֵינָם בְּסִפְקָא.

רְבִי יְהוּדָה פָּתַח, וְהַנְּשֵׂאִים הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם
 וְאֵת אַבְנֵי הַמַּלְאִים לְאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן. מַה שׁוֹנָה
 שָׁאֵת הַדְּבָרִים הֵלְלוּ הַקָּרִיבוּ הַנְּשֵׂאִים וְלֹא אָדָם
 אַחֵר? וַחֲרִי פָתוּב, (שמות לה) כֹּל גָּדִיב לְבוּ יִבְיָאָה
 אֶת תְּרוּמַת ה', וְכַתוּב וְאַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי מַלְאִים
 לְאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן.

אָלֵא, אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַף עַל גַּב שְׂכַבְלָם
 תִּלְוִיָּה תִּנְדָּבָה הַזֶּה, הָאֲבָנִים הֵלְלוּ עוֹלוֹת
 לְנְשֵׂאִים. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהֵן נִמְצְאוֹת עַל לֵב
 הַכֹּהֵן. אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, יָבִיאוּ נְשֵׂאִים
 שְׁלָבָם גַּם בָּהֶם, וַיִּבְיֵא אֶת הָאֲבָנִים הֵלְלוּ
 שְׂנִמְצְאוֹת עַל לְבוּ שָׁל הַכֹּהֵן, וַיִּתְּכַפֵּר עֲלֵיהֶם
 מִנְּסוֹת לִבָּם. וְכַתוּב וַחֲרִי עַל לֵב אַחֵרֵן כְּבֹאוּ לִפְנֵי
 ה', וְעַל זֶה - וְהַנְּשֵׂאִים הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם
 וְאֵת אַבְנֵי הַמַּלְאִים, לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם.

וּמִשּׁוֹם כִּי, אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטֵא, וְדַאי. וְעָשָׂה
 אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֵלֶיהִי אֲשֶׁר לֹא
 תַעֲשִׂינָהּ, כִּמוֹ שֶׁבְּאֵרוּחַ, שְׁעֵבֵר עַל מִצְוֹת לֹא

תַּעֲשֶׂה. אוֹ הוֹדַע אֱלֹוֹי חַטָּאתוֹ. שְׁמִשּׁוּם שְׁלֹבוֹ
גַּם בּוֹ, לֹא מִשְׁנִיחַ בַּחֲטָאִיו, וְאַחַר כֵּן נוֹדַע לוֹ
וַעֲשֶׂה מִזֶּה תְּשׁוּבָה.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ יוֹשְׁבִים לִילָה אֶחָד
וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי
יוֹסִי, רְאִיתִי שְׁצַחֲתוֹת הַתּוֹרָה בַּלַּיְלָה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר
בַּיּוֹם. לָמָּה זֶה? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שְׁהַצַּחֲתוֹת שֶׁל
הַתּוֹרָה שְׂבֻכָתָב הִיא תּוֹרָה שְׂבֻעַל פֶּה, וְתוֹרָה שְׂבֻעַל
פֶּה שׁוֹלֶטֶת בַּלַּיְלָה, וּמִתְעוֹרְרֶת יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בַּיּוֹם,
וּבְזִמְנֵן שֶׁהִיא שׁוֹלֶטֶת, אִזּוֹ קִיָּמַת הַצַּחֲתוֹת שֶׁל
הַתּוֹרָה.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (אִיּוֹב לה) וְלֹא אָמַר אֵיחָ
אֱלֹוִה עֲשֵׂי נִתֵּן וּמְרוֹת בַּלַּיְלָה. כֹּא רְאִיתִי,
בְּשָׁעָה שְׂמִתְעוֹרְרֶת רוּחַ צָפוֹן וְנִחַלְקָה הַלַּיְלָה, הָרִי
בְּאָרוֹ שֶׁשְׁלֶהֶבֶת אַחַת יוֹצֵאת וּמִכָּה תַּחַת כְּנָפֵי
הַתְּרַנְגּוֹל וּמִקִּישׁ אֶת כְּנָפָיו וְקוֹרֵא. וְאוֹתָהּ
שְׁלֶהֶבֶת, בְּזִמְנֵן שְׂמִנִיעָה אֱלֹוֹי וּמִתְעוֹרְרֶת כְּנַגְדוֹ,
הוּא מִסְתַּכֵּל בָּהּ וּמְוַדְעוֹעַ וְקוֹרֵא, וּמִסְתַּכֵּל

וּמִשְׁנֵיחַ בְּשָׂבִיל כְּבוֹד רַבּוֹנוֹ כִּי לַעֲשׂוֹת רַצוֹנוֹ,
וְקוֹרֵא לְבְנֵי הָאָדָם.

וְלָכֵן נִקְרָא שְׂבוּי, הַשְּׁנֵחָה. וְנִקְרָא גַבְרָה, שְׁמֵת־עוֹרֵר
בְּשִׁלְהֶבֶת ^(דף כג ע"ב) הַגְּבוּרָה, בַּצַּד שֶׁל הַגְּבוּרָה
הוּא כֹּא לְעוֹרֵר אֶת הָעוֹלָם, וְאִזּוֹ אוֹתָם כִּי
הָאֱמוּנָה עוֹמְדִים וְנוֹתְנִים גְּבוּרָה וְכַח לְכַנְסֵת
יִשְׂרָאֵל, וְאִזּוֹ נִקְרָאת רֵנַת הַתּוֹרָה. וְלָכֵן דָּוִד יֶרֶשׁ
אֶת הַמְּלָכוֹת הוּא וּבְנָיו לְעוֹלָמִים וְלְדוֹרֵי דוֹרוֹת.

וּכְשֶׁתִּתְרַנְּגוּל קוֹרֵא וּבְנֵי אָדָם יִשְׁנִים בְּמִטּוֹתֵיהֶם
וְאֵינָם מִתְעוֹרְרִים, הַתְּרַנְּגוּל קוֹרֵא
אַחַר כֵּן, וְאוֹמֵר מַה שְּׂאוֹמֵר, וְהֵרִי פִּרְשׁוּתָהּ. אַחַר
כֵּן מִכָּה בְּכַנְפָיו וְאוֹמֵר: אוֹי לְפָלוֹנִי הַנּוֹזֵף שֶׁל
רַבּוֹנוֹ, שְׁעֹזֵב אֶת רַבּוֹנוֹ, וְלֹא עוֹרֵר אֶת רוּחוֹ וְלֹא
מִשְׁנֵיחַ עַל כְּבוֹד רַבּוֹנוֹ.

כְּשֶׁמֵּאִיר הַיּוֹם, תִּכְרוֹז קוֹרֵא עָלָיו וְאוֹמֵר:
וְלֹא אָמַר אֵיחָ אֱלוֹהִים עֲשֵׂי נִתַּן
וְמִרוֹת בְּלִילָהּ. לְסִיעַ לוֹ בְּאוֹתָן הַתְּשַׁבְּחוֹת,
וְשִׁיחֵיהָ הַכֹּל בְּסִינַע אַחֲרָה. עֲשֵׂי?! עוֹשְׁנֵי הָיָה

צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מַה זֶה עֹשִׂי? אֵלֶּא בְּשַׁעַה
 שְׂאָדָם קָם בְּחֻצוֹת הַלַּיְלָה וּמִשְׁתַּדֵּל בְּרֵנֵת
 הַתּוֹרָה, שְׂרֵנֵת הַתּוֹרָה לֹא נִקְרָאת אֵלֶּא
 בְּלַיְלָה, וּבְשָׂחוּא נִמְצָא בַּתּוֹרָה בְּשַׁמַּאִיר הַיּוֹם,
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְנִסְת יִשְׂרָאֵל מְתַקְנִים לוֹ
 חוּט אֶחָד שֶׁל תְּסֻד לְהַנְצִיל מִן הַכֹּל, וּלְהַאִיר
 לוֹ בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲנִי שָׁמַעְתִּי שְׂאָמַר רַבִּי אַבְא
 אֶת הַפְּסוּק תְּהֵא, אֵיִה אֵלֹהֵי עֹשִׂי, עוֹשֶׂה לִּי
 הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מַהוֹ עֹשִׂי? אֵלֶּא כְּמוֹ שְׂאָמַרְתָּ,
 בְּשַׁעַה שְׂחוּא קָם בְּלַיְלָה וּמִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה,
 בְּשַׁמַּאִיר הַיּוֹם מְתַעוֹרַר אַבְרָהָם בְּאוֹתוֹ חוּט שְׁלוֹ,
 שְׂכַתוֹב בּוֹ (בְּרֵאשִׁית יד) אִם מְחוּט וְעַד שְׂרוּךְ נַעַל
 וְגו'. וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְנִסְת יִשְׂרָאֵל מְתַקְנִים
 אוֹתוֹ, וְעוֹשִׂים אוֹתוֹ בְּכֹל יוֹם בְּרִיָּה תְּדַשָּׁה. זֶהוּ
 שְׂכַתוֹב אֵלֹהֵי עֹשִׂי.

וְחַרִּי פְרִשׁוּתָּ, א"ל ו"ה. א"ל - זֶה אַבְרָהָם,
 שְׂכַתוֹב בּוֹ, הָאֵל הַגָּדוֹל. ו' - זֶה הַקְּדוּשׁ

ברוך הוא. ה' - זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הוּא אֱלֹהֵי.
וְהֵם עוֹשִׂים אֶת הָאָדָם וּמִתְקַנִּים אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם,
וּמַשּׁוּם כִּי בְּתוֹב עֲשִׂי, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קמ"ט)
יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׁיו. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי כִּי
הוּא, וְהַכֹּל דְּבַר אֶחָד.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, אִי הוֹדַע אֱלֹהֵי חֲטָאתוֹ
אֲשֶׁר חָטָא. הוֹדַע אֱלֹהֵי, מִצַּד שֶׁל מִי? אִי
יָדַע (נודע) חֲטָאתוֹ הָיָה צָרִיךְ לְהִיזָת! מַה זֶה הוֹדַע
אֱלֹהֵי? אֵלֶּיךָ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַוָּה אֶת כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל לְהוֹדִיעַ לְאָדָם אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁהוּא חָטָא,
וּבִמָּה מוֹדִיעָה לוֹ? בְּדִינֵיהָ, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב
ב) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאָרֶץ מִתְקוֹמְמָה לוֹ. הוֹדַע
אֱלֹהֵי, כִּמִּי שֶׁמְצַוָּה לְאַחַר.

שֶׁשֶׁנִּינּוּ, בְּשַׁעַת שֶׁאָדָם חוֹטָא לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְלֹא מִשְׁנִיחַ עַל חֲטָאוֹ לְחֹזֵר
בְּתִשׁוּבָה לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ, וְזוֹרֵק אוֹתוֹ אַחַר כִּתְפוֹ,
נִשְׁמָתוֹ מִמָּשׁ עוֹלָה וּמַעֲיָדָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְאִי מְצַוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל

וְאָמַר: אִי הוֹדַע אֵלָיו חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא, הוֹשִׁיטִי
 אֶת הַדִּין עָלָיו וְהוֹדִיעִי לוֹ אֶת חֲטָאוֹ, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל טו) הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלַם אֶת
 תּוֹעֲבֹתֶיהָ.

אַחַר שֶׁמִּגִּיעַ עָלָיו הַדִּין, אִי מִתְעוֹרֶרֶת רוּחַ לַחֲזוֹר
 בְּתִשׁוּבָה לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ, וְנִכְנָע לְהַקְרִיב קָרְבָן,
 שֶׁהָרִי מִי שֶׁלָּבוֹ גַם בּוֹ, חוֹטָא, וְשׂוֹכַח חֲטָאוֹ וְלֹא
 מִשְׁגִּיחַ עָלָיו, וְהַקְדוּשׁ בָּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן בְּנִגְדּוֹ,
 וּמַצְוֶה לְהוֹדִיעַ לוֹ אֶת אוֹתוֹ חֲטָא, כִּדְרֵי שְׁלֵא
 יִשְׁתַּכַּח מִפָּנָיו.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כִּדְּזֶה וְדֵאִי (מִנְנוּ שָׁבָד) וְכִדְּ מַעֲאֲנוּ
 בְּדוּד, שְׁפִיזוֹן שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שֶׁל פֶּתַח
 שְׂבַע, לֹא הִשְׁגִּיחַ בּוֹ. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בָּרוּךְ הוּא:
 אַתָּה שְׂכַחַת אוֹתוֹ?! אֲנִי אֲזַכִּיר לָךְ. מִיָּד מַה
 פֶּתוּב? (שְׁמוּאֵל-ב יב) אַתָּה הָאִישׁ כֹּה אָמַר ה'. אַתָּה
 הָאִישׁ שֶׁלֹא זָכַרְתָּ אוֹתוֹ, אַתָּה הָאִישׁ שֶׁשְׂכַחַת
 אוֹתוֹ. וּבְמַה הוֹדִיעַ לוֹ? בְּדִין.

אֵף כֹּאן, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר, הוֹדַע אֱלֹוֹ
 חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא, וְהִדְבֵּר יָפֵה, וְכִךְ הוּא,
 שְׁלֹא כָתוּב אוֹ נוֹדַע אֱלֹוֹ, כִּמוֹ שְׁכָתוּב (שמות
 כ"א) אוֹ נוֹדַע כִּי שׂוֹר נִנְחַ הוּא, וּמִי שְׁעוֹמֵד בַּלִּילָה
 לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה, הַתּוֹרָה מוֹדִיעָה לוֹ אֵת חַטָּאוֹ, וְלֹא
 בְּדַרְךְ שֶׁל דִּין, אֲלֵא כִּמוֹ אִם שְׁמוֹדִיעָה לְבִנְהַ בְּדָבָר
 רָה, וְהוּא אֵינוֹ שׂוֹכַח אוֹתוֹ, וְשָׁב בַּתְּשׁוּבָה לְפָנַי
 רַבּוֹנוֹ.

וְאִם תֹּאמֵר, דָּוֵד, שְׁהִיָּה קָם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, לָמָּה
 הִתְעוֹרְרוּ עָלָיו בְּדִין? אֲלֵא דָוִד שׂוֹנֵה, שֶׁהוּא
 עֵבֶר בְּמַה שְׁנִקְשָׁר, וְצָרִיךְ דִּין, וּכְמַה שְׁעֵבֶר הוּא
 נִדוּן. הוּא חָטָא בְּנֶגֶד הַמַּלְכוּת הַקְדוֹשָׁה
 וְלִירוּשָׁלַיִם הַקְדוֹשָׁה, וּמִשׁוּם כִּךְ גָּרַשׁ מִירוּשָׁלַיִם,
 וְהַמַּלְכוּת הוֹסְרָה מִמֶּנּוּ, עַד (דף כד ע"א) שְׁתַּתְּקַן כָּרְאוֹי
 (וְנַעֲנֵשׁ).

אֵמֵר רַבֵּי יְהוּדָה, מַה זֶה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הִעֲנִישׁ אֵת דָּוִד עַל יְדֵי בְנוֹ,
 שְׁכָתוּב (שמואל-ב יב) הִנְנִי מְקִים עָלֶיךָ רָעָה מִכִּיתֶךָ?

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הֲרֵי בְּאַרְנוֹ, מִשּׁוֹם שָׂאֵם יַעֲמֵד עָלָיו
 אִישׁ אַחֵר, לֹא יִרְחַם עָלָיו. אָמַר לוֹ, וְהֲרֵי אֲבִשְׁלוֹם
 רָצָה לְהִרְגֵנִי אֶת אָבִיו בְּכַמָּה עֲצוֹת רָעוֹת (הַגִּל
 מִחֲבוּלוֹת) עָלָיו יוֹתֵר מֵאַדָּם אַחֵר? אָמַר לוֹ, לֹא
 שְׁמַעְתִּי.

אָמַר לוֹ, אֲנִי שְׁמַעְתִּי, דָּוִד חָטָא בְּבֵת שְׁבַע סָתָם.
 אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יֵבֵא בֶן שָׁל בֵּית אֵל
 נִכְר וַיִּנָּקֶם נִקְמָה, וּמִיֵּהוּ? זֶה אֲבִשְׁלוֹם, שְׁתִּיחַ בְּנָה
 שָׁל יִפֹּת תֵּאֵר, מִהֶקְרֵב. מִכָּאן לְמַדְנֵנוּ, מִי שְׁלוֹקֵחַ
 הָאִשָּׁה הַזֹּאת בְּקֶרֶב וְחוֹמֵד אוֹתָהּ, לְסוּף יוֹצֵא מִמֶּנָּה
 בֶּן סוּרֵר וּמוֹרֵה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁעַד עֲכָשׁוּ לֹא
 פְּסָקָה מִמֶּנּוּ וְחָמָה, וְהֲרֵי פִּרְשׁוּהָ.

רַבִּי יוֹסֵי פִּתַּח וְאָמַר, נִשְׁבַּע ה' בְּיַמֵּינוּ וּבְזֵרוּעַ
 עֵזוֹ, הַפְּסוּק הַזֶּה פִּרְשׁוּהוּ. אֲבָל כֹּא רֵאֵה,
 כָּל זְמַן שְׂאָדָם חוֹטֵא לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יֵשׁ
 דְּרָגָה אַחַת נוֹדַעַת לְמַעְלָה בְּנֶגֶד הַחֲטָא הַזֶּה לְדוֹן
 אֶת הָאָדָם, וּמִסְתַּכֶּלֶת (וּמִסְבִּימָה) עָלָיו. אִם שָׁב
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנָי רַבּוֹנוּ, מֵעַבְרַת חֲטָאוֹ וְאִין

הדין שולט עליו ולא מגיע עליו. ואם לא שב, נרשם אותו החטא לאותה הדרגה. אם הוסיף לחטא, הרי דרגה אחרת מודפנת בנגדו ומסכימה עם הדרגה הראשונה, ואז צריך תשובה יתרה. (ואם לא שב) ואם מוסיף לחטא, מוסיף דרגה על דרגה, עד שמשלים לחמש דרגות.

ביון שהימין התתקן בנגדו והסכים עליו, הרי השמאל מוזמן להסכים עם הימין ולהכליל בו. ביון שהשמאל מסכים עם הימין, אז כבר לא תלוי בתשובה, והרי פרשונה, ואז הכל מסכימים עליו בדין, והדין שורה עליו.

וכשתדין נשלים ושורה על האדם, אז מסתים ומתתקנות האצבעות חמש בתוך חמש, ימין בשמאל, להראות שהרי הכל הסכימו עליו באותו דין, וידיו מתישרות להראות דבר בלי כוונת האדם, ולא התכוון בו. ועל זה פתוב, (שמות לו) ימינך ה' נאדרי בפח ימינך ה' תרעץ אויב, להכליל שמאל בימין, ונשלים תדין, ואז זוהי עמידה

שָׁל הַכֹּל. וְלִכֵּן, בְּשֵׂרוּצָה תִּקְדָּשׁ כָּרוּךְ הוּא לְבָנִים
הַכֹּל, כְּתוּב (ישעיה סב) נִשְׁבַּע ה' בְּיָמֵינוּ וּבְזֵרוּעַ עֲזוֹ
וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, כְּתוּב (ויקרא כג) פְּרִי עֵץ הָדָר
כַּפַּת תְּמָרִים. פְּרִי עֵץ הָדָר מַה הוּא? זֶה
אֶתְרוּג. וְכִי אֶתְרוּג מֵעֵץ הָדָר הוּא? וַתְּרִי כַּמָּה
קוֹצִים יֵשׁ סְבִיבוֹ, מִכָּאן וּמִכָּאן, וְאַתָּה אָמַרְתָּ פְּרִי
עֵץ הָדָר? אֵלֶּא סוּד הַדְּבָר, שְׂכַתוּב וַיִּבֶן ה'
אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה
וַיִּבְנֶהָ אֶל הָאָדָם. וְכְתוּב עֲצָם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר
מִבָּשָׂרִי, וְזֶהוּ פְּרִי עֵץ הָדָר. מִנֵּיז לָנוּ שְׂאָדָם נִקְרָא
עֵץ? שְׂכַתוּב כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה.

כַּפַּת תְּמָרִים, שְׂעוּלִים לְשִׁבְעִים שָׁנִים, וְבוֹ נִתְקַנּוּ
שִׁבְעִים שָׁנִים עֲלִיזוֹת. וְזֶה כַּפּוֹת לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה, וְלִכֵּן נִקְרָא כַּפַּת, כִּמּוֹ שְׂנַאֲמַר כַּפִּיתוֹ,
שְׂעוּלָה לְכָאן וּלְכָאן. זֶהוּ שְׂכַתוּב כִּי כָל בְּשָׂמִים
וּבְאָרְזִי, וּבְקָאִי.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, פְּרִי עֵץ הָדָר - זֶה מִזְבַּחַת, שְׁעוֹשֶׂה פְרוֹת, וּמַעֲלָה נִצָּנִים לְכָל הַצְּדָדִים. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁכָּל שְׂבָעִים הַשָּׁנִים נוֹתְנִים לָהּ חֶלֶק, וְהִיא מִתְפַּרְקֶת מִכָּלֶם. מַה זֶה אוֹמֵר? מִשּׁוֹם שֶׁמִּי שֶׁחֹטֵא אֶל הַמִּזְבַּחַת, הוּא חוֹטֵא בְּכָל, שְׁחֵרֵי כַפּוֹת כְּנֶגֶד אוֹתוֹ שְׂכַפּוֹת לְמַעֲלָה, וְלִכְן נִקְשְׁרוּ זֶה עִם זֶה, פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפַּת הַתְּמָרִים, וְלֹא כַּתוּב וּכַפַּת הַתְּמָרִים.

כַּתוּב (ויקרא ז) זֹאת מִשְׁחַת אֶהְרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו. מַה זֶה אוֹמֵר? אֵלֵּא זֹאת - זֶה מִזְבַּחַת, שְׁנִמְשַׁח עַל יַד אֶהְרֹן, שְׂכַתוֹב וּמִשְׁחַת אֶת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל בְּלָיו. וּמִשְׁחַת (זו מִשְׁחַת) בְּנָיו, שְׁחֵרֵי נִמְשַׁח מִכָּלֶם, וּמִתְנַדֵּל וּמִתְפַּרֵּךְ וּמִטְחֵר.

בֵּיא רֵאָה, כְּהֵן סוֹבְבִים אֶת הַמִּזְבַּחַת פַּעַם אַחַת כָּכָל יוֹם, וְאַחַר כֵּן שְׂבַע פְּעָמִים. מַה זֶה אוֹמֵר? אֵלֵּא, לְמַלְךְ שְׁחֵזְמִין אוֹרְחִים וְהַתְּעִיֵּם עִמָּהֶם, וְהִיתָה לְמַלְךְ בַּת יְחִידָה. אָמְרָה לוֹ: אֲדוֹנָי הַמַּלְךְ, מִשּׁוֹם הָאוֹרְחִים לֹא שִׁמְתָ לֵב אֵלָי? אָמַר

לָהּ: חֲיִיךָ בַתִּי, מָנַח אֶעֱלֶה לָּךְ בְּכָל יוֹם, (שְׁשׁוּנָה בְּכֹלֵם).

(דף כד ע"ב)

כִּי בְּכָל יוֹם וַיּוֹם שָׁלַח הַחֹג מִקְרִיבִים יִשְׂרָאֵל בְּנֶגֶד
אֲמוֹת הָעוֹלָם. אָמַר הַמּוֹזֵחַ לְמֶלֶךְ הַקְּדוֹשׁ:
לְכֹלֵם נִמְצְאִים מָנוֹחַ וְחֻלְקִים, וְלִי מָה אֶתָּה נוֹתֵן?
אָמַר לָהּ: בְּכָל יוֹם וַיּוֹם יִסּוּבְכוּ אוֹתְךָ שְׁבָעָה יָמִים
עַל־יוֹנִים לְבָרֶךְ אוֹתְךָ, וְנוֹתְנִים לָּךְ שְׁבָעִים חֻלְקִים
(בְּכָל יוֹם). רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שְׁבָעִים חֻלְקִים בְּכָל יוֹם
בְּנֶגֶד שְׁבָעִים פָּרִים שְׁנֹקְרָבִים בְּחֹג.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שְׁבָעָה בְּכָל יוֹם, מִשּׁוּם שֶׁחֲרִי
מִתְבָּרְכַת (מִמְקוֹם) מְכֹלֵם, וְלִסּוּף שְׁבָעָה הַיָּמִים
מִתְבָּרְכַת מִמְקוֹם שֶׁשָּׁמֶן הַמִּשְׁחָה נִמְצָא. (וְאַחַר
כֵּן) שְׁבַע פְּעָמִים, בְּנֶגֶד כָּל אוֹתָם שְׁבָעָה יָמִים כִּדִּי
לְהַעֲמִיד לָהּ בְּרָכוֹת מִמַּעַיִן הַנִּחַל שְׁזוֹרֵם תָּמִיד וְלֹא
פּוֹסֵק. נִמְצָא שְׁמֵת־בְּרָכַת (תָּמִיד) בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, עַד
שְׁבָעָה יָמִים שְׁמֵת־בְּרָכַת מִמַּעַיִן הַנִּחַל. וְכֵן פַּעַם
אַחֲרַת שְׁבַע פְּעָמִים בְּאַחַד, וּמִתְקַיְּמוֹת בָּהּ

הַבְּרָכוֹת אַחַר כֵּן מִהַמָּקוֹם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהַמַּעֲיָן יוֹצֵא
וְלֹא פֹסֵק, כִּפִּי שֶׁאֶמְרֵנוּ.

בְּכָל יוֹם מִבְּרִיזִים עָלֶיהָ וְאוֹמְרִים, (שמואל א ב) עַד
עֲקָרָה יִלְדָה שְׂבָעָה וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָה. עַד
עֲקָרָה יִלְדָה שְׂבָעָה - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׂמַת־בְּרַכַּת
מִשְׂבָּעָה בְּכָל יוֹם, וְעוֹלָה לְחֶשְׁבוֹן עֲלִיּוֹן. וְרַבַּת
בָּנִים אֲמַלְלָה - אֵלּוּ אֵמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה
שֶׁעוֹלָיִם בַּיּוֹם הַרְאֵשׁוֹן לְחֶשְׁבוֹן גְּדוֹל, וְאַחַר כֵּן
מִתְמַעֲטִים וְהוֹלְכִים בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְלִכְן הַמִּזְבֵּחַ
מִכַּפֵּר עַל חַטָּאֵי יִשְׂרָאֵל, הַמִּזְבֵּחַ מְטַהֵר אוֹתָם
וּמְרִיק לָהֶם בְּרָכוֹת מִמַּעְלָה לְמַטָּה.

וְעַנְף עֵץ עֵבֶת - זֶה הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁאֶחָזוּ לְשָׁנֵי
צָדִדִּים. וּמִשׁוֹם כֵּן הָרַם שְׁלֵשָׁה עֲנָפִים,
שֶׁיַּעֲשֶׂה עַנְף עֵץ עֵבֶת שֶׁאֶחָזוּ לְכָל צַד. וְעַרְבֵי נַחַל
- אֵלּוּ שְׁנֵי עֲמוּדִים, שֶׁמִּכָּאן יוֹצֵא לְכַפּוֹת תְּמָרִים.
כַּפַּת תְּמָרִים, אֶחָזוּ לְמַעְלָה וְאֶחָזוּ לְמַטָּה, וְהָרִי
נִתְּבָאֵר. אֶתְרוֹג יוֹצֵא מִתּוֹךְ הַקּוֹצִים שֶׁל הָאֵילָן,

וְכַךְ זֶה. גַּם כַּפַּת הַתְּמָרִים אֹחֲזוּ בָהֶם וַדַּאי. כָּל מֵה
שִׁיוֹצֵא לְעוֹלָם - מִכָּאן יוֹצֵא וּמִכָּאן בָּאִים (ב"ר).

רַבִּי יוֹסֵי פֶתַח, וְאַבּוֹאָה אֶל מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים. מִי זֶה
מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים? זֶהוּ הַמִּזְבֵּחַ שְׁלִמְעֵלָה, מִזְבֵּחַ
אֱלֹהִים וַדַּאי. וְהִינּוּ בְּיַד שֶׁל יִצְחָק, וְלִפְעָמִים מִזְבֵּחַ
ה', כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר קָם מִלְּפָנַי מִזְבֵּחַ ה'. וְעַל זֶה
יִזְרְשִׁים הָעוֹלָמוֹת מִכָּאן דִּין וְדַחְמִים, מִשּׁוּם שֶׁהִיא
יוֹנְקֵת בְּצַד הַזֶּה וּבְצַד הַזֶּה, וְהָרִי בְּאֵרוֹ אֶת הַדָּבָר.

רעיא מהימנא

בְּמִצְוֵה זוּ, הַמוֹעֵל בְּהַקְדֵּשׁ צָרִיךְ לְהָבִיא קָרֶן
וְחֲמִשׁ. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב וְאֶת חֲמִישְׁתּוֹ יוֹסֵף
עָלָיו, קָרֶן ו'. הַחֲמִשׁ שָׁלוֹ ה'. וְזוּ קָרֶן הַיּוֹבֵל. קָרֶן
שֶׁהִיָּתָה בְּמִצְחוֹ שֶׁל אֹתוֹ פֶּר שֶׁהַקָּרִיב אָדָם
הָרֵאשׁוֹן. זֶהוּ הָעֶקֶר שֶׁל כָּל הַקָּרְבָּנוֹת. הַקָּרֶן קוֹנֵמֵת
לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, וְהַפְּרוֹת שָׁלוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְזֶה ה'
ה'. (ע"ב רעיא מהימנא).

נֶפֶשׁ כִּי תִמְעַל מֵעַל וְגו'. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָרִי
פְּרִשׁוּהָ נֶפֶשׁ וַדַּאי. כְּתוּב וְהִיָּתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנָי

צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ, וְכַתּוּב וְאֵת
נֶפֶשׁ אִיכֶיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלָע.

אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים שְׂיֵשׁ לָהֶם חֶלֶק עֲלִיּוֹן
בְּקִדּוֹשׁ-כְּרוֹךְ-הוּא, בַּחֶלֶק הַקִּדּוֹשׁ,
בְּקִדּוֹשׁ הַמִּלָּךְ, מִשּׁוּם שֶׁהֵם מְקִדְשִׁים אֶת עַצְמָם
בְּקִדְשׁוֹת רַבּוֹנָם. וְכֹל מִי שֶׁמִּתְקַדֵּשׁ, הַקִּדּוֹשׁ כְּרוֹךְ
הוּא מְקִדֵּשׁ אוֹתוֹ, שְׂפָתוֹב (ויקרא ב) וְהַתְּקַדְּשֶׁתֶם
וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים. אָדָם מְקִדֵּשׁ עַצְמוֹ מִלְּמַטָּה -
מְקִדְשִׁים אוֹתוֹ מִלְּמַעְלָה. וְכַשְׁמִתְקַדֵּשׁ אָדָם
בְּקִדְשׁוֹת רַבּוֹנָו, מִלְּבִיּוֹשִׁים (מורישים) אוֹתוֹ נִשְׁמָה
קִדּוֹשָׁה, יִרְשֵׁת הַקִּדּוֹשׁ כְּרוֹךְ הוּא וְכִנְסֵת יִשְׂרָאֵל,
וְאִזּוּ יוֹרֵשׁ אֶת הַכֹּל. וְאֵלּוּ הֵם שְׁנֵימִקְרָאִים בְּנִים
לְקִדּוֹשׁ-כְּרוֹךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (דברים יד) בְּנִים
אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ.

בֵּיא רְאֵה, כְּתוּב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וּפִרְשׁוּהָ
נֶפֶשׁ חַיָּה סְתָם. וּמֵאוֹתוֹ חֶלֶק יִרֵשׁ דָּוִד הַמִּלָּךְ
וְנִקְשָׁר בְּקִשְׁר עֲלִיּוֹן וְיִרֵשׁ מַלְכוּת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר.
וּמִשּׁוּם כֶּךָ וְהֵייתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנָי צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים.

וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ שֶׁנֶּפֶשׁ נִקְשְׁרֶת ^(דף כה ע"א) בְּרוּחַ, וְרוּחַ עִם
נִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ
שָׁל מִי שִׁיּוֹרֵשׁ הִירָשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה הַזֶּה.

אֹי לְאוֹתָם הָרָשָׁעִים שֶׁנִּפְשׁוֹתֵיהֶם אֵינָן זוֹכוֹת
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל שָׂכֵן בְּעוֹלָם הַבָּא, עֲלִיָּהֶם
בְּתוֹב וְיָאת נֶפֶשׁ אִיבִידִּי יִקְלָעָנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקְּלָע.
שֶׁהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם וְלֹא מוֹצְאִים מְקוֹם
לְמִנוּחָה לְהִתְקַיֵּם בּוֹ, וְנִטְמָאִים ^(וְנִשְׁאָבִים) בְּתוֹךְ צַד
הַטְּמָאָה, וְהִכְרוּזוּ קוֹרָא וְאוֹמְרִי: נֶפֶשׁ כִּי תִמְעַל
מֵעַל בַּה'. מִקְּדֹשׁ ה' טִמְאָה. שְׁחָרִי לְקַדְּשָׁה לֹא
נִכְנָס, וְלֹא נִכְלָל. וְהֵם מוֹיְקֵי הָעוֹלָם, מִשׁוּם
שֶׁנִּדְבָּקִים בָּהֶם וְנִטְמָאִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָרִי פִּרְשׁוּהָ נֶפֶשׁ, בְּשִׁמְתַעֲטָרֶת
בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל בְּמִלְךְ הַקְּדוֹשׁ מִתַּעֲטָרֶת
וְנִקְרְאֶת צְרוּר הַחַיִּים, מִשׁוּם שֶׁבַּה הַכֹּל נִקְשָׁר. רַבִּי
אֶלְעָזָר אָמַר, כְּשֶׁשְׂכִינָה נוֹסַעֶת, הִיא נוֹסַעֶת עִם
הָאֲבוֹת. וְהוּא שְׂכֵתוֹב ^(שְׁמוֹת יד) וַיִּסַּע מִלְּאֹךְ הָאֱלֹהִים
תְּחִלָּה וְגו'.

רַבִּי אֵבָא אָמַר, הַכֹּל נַעֲשֶׂה עִמָּרָה אַחַת, כְּדִי
 שְׂיִתְעַפֵּר כְּאַחַד, וְהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ נִרְאֶה
 בְּתוֹכָם (בְּצוּרוֹתָיו). כְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִקְרָא (שִׁיר
 ב) כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר כִּן דוֹרֵי בֵּין הַכְּנִיּוֹם. וְהָיוּ
 יִשְׂרָאֵל רוֹאִים אֶת זֵיו הַכְּבוֹד הַעֲלִיּוֹן נוֹסֵעַ
 לְפָנֵיהֶם. וְזָהוּ שְׁשָׁנִינוּ, (דברים ד) וַיִּזְצַאֲךָ בְּפָנָיו
 בְּכַחוֹ הַגָּדֹל מִמְּצָרִים. אֵלֹהֵי הָאֲבוֹת. וּמִשׁוֹם כֶּךָ
 הַשֵּׁם הָזֶה מְשַׁבֵּר הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים, וַיֵּשׁ בּוֹ
 לְטוֹב וּלְרַע. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

בֵּא רֵא, עֵז לְקַרְבָּן לָמָּה? וְהָרִי אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 עֵז - הַשֵּׁם שֶׁלּוֹ גּוֹרָם, לְלַמֵּד מִשְׁמוֹ, שְׁהָרִי צַד
 רַע, וּמִיֵּן רַע הוּא. אֵלֶּא כֶּךָ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶת
 זֶה צָרִיךְ לְתַקְרִיב, שְׁהָרִי אִם עוֹבְרַת עָלָיו רוּחַ
 מְמַאֵה אוֹ שְׁהַתְעַפֵּס בּוֹ, תְּרִי עֵז קָרְבָּנוֹ, כְּאוֹתוֹ גִּזּוֹן
 שֶׁהוּא חֶטָּא בּוֹ.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּרִי שְׁנִינּוּ, יֵשׁ מִי שְׁזוֹכָה
 בְּנִשְׁמָה, וַיֵּשׁ מִי שְׁזוֹכָה בְּהַתְעוֹרְרוֹת
 תְּרוּת, וַיֵּשׁ מִי שְׁאִינּוֹ זוֹכָה אֵלֶּא רַק בְּנִפְשׁוֹ. זֶה מִי

שְׁלֹא זֹכֶה אֵלָּא רַק בְּנִפְשׁ, וְלֹא עוֹלָה יוֹתֵר, זֶה
 נִדְבָק בְּאוֹתוֹ צַד שֶׁל הַטְּמֵאָה, וּכְשֶׁהוּא יִשֵּׁן, אוֹתָם
 צִדְדִים רָעִים בָּאִים וְנִדְבָקִים בּוֹ וּמוֹדִיעִים לוֹ
 בְּחֵלוֹם דְּבָרִים שֶׁל הָעוֹלָם, מֵהֶם בּוֹזְבִים, וּמֵהֶם
 אֵמֶת. וְלִפְעָמִים שְׂצוֹחֲקִים עִמּוֹ וּמְרֹאִים לוֹ דְּבָרֵי
 שִׁקְרָה, וּמְצַעְרִים אוֹתוֹ בְּחֵלוֹמוֹ. וְעַל כֵּן אֵמוֹת
 עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, מֵהֶם שְׂרוּאִים בְּחֵלוֹמָם דְּבָרֵי
 אֵמֶת, מִשּׁוּם אוֹתוֹ צַד שֶׁנִּדְבָקִים בּוֹ, וּכְלָם דְּבָרִים
 לְזִמְן קָרוֹב.

בֵּן רֵאָה, בְּמִינִים הָרָעִים הִלְלוּ יֵשׁ שֶׁלֹּשׁ דְּרָגוֹת
 אֵלוֹ עַל אֵלוֹ. הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁלָּהֶם הֵם
 אוֹתָם שְׁתֵּלּוּבִים בְּאוֹיֵר. הַדְּרָגָה הַיּוֹתֵר תַּחְתּוֹנָה
 שֶׁלָּהֶם הֵם אוֹתָם שְׂצוֹחֲקִים עִם בְּנֵי אָדָם וּמְצַעְרִים
 אוֹתָם בְּחֵלוֹמוֹתֵיהֶם, מִשּׁוּם שֶׁכָּלֶם חֲצוּפִים כְּמוֹ
 כְּלָבִים. וַיֵּשׁ דְּרָגָה עֲלִיּוֹנָה עֲלֵיהֶם, שֶׁהֵם מֵעֲלִיּוֹנִים
 וּמִתַּחְתּוֹנִים, וְאֵלוֹ מוֹדִיעִים לְאָדָם דְּבָרִים, מֵהֶם
 בּוֹזְבִים וּמֵהֶם אֵמֶתִיִּים, וְאֵלוֹ הַדְּבָרִים הָאֵמֶתִיִּים
 כָּלֶם לְזִמְן הַקָּרוֹב.

וְאוֹתָהּ דִּרְגָה מֵאוֹתָם הַתְּלוּיִים בְּאֵוִיר, שֶׁהֵם יוֹתֵר
 עֲלִיוְנִים. אוֹתוֹ שְׁלֵא זוֹכָה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר
 בְּנֶפֶשׁ, וְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ רוּצָה לְהִתְתַּקֵּן וּלְקַבֵּל רוּחַ,
 מִדָּם שֶׁהִרְוִיחָהּ אוֹתָהּ. יוֹצֵא מֶה שִׁיּוּצֵא מֵאוֹתָהּ
 מֵאוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ, וּמִתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם, וְרוּצָה לְעֵלוֹת
 וְלֹא רוּצָה, עַד שֶׁפּוֹנְנֶשֶׁת בְּאוֹתָם שְׁבֵאֵוִיר, וְהֵם
 מוֹדִיעִים לָהּ דְּבָרִים, מִהֵם קְרוֹבִים וּמִהֵם יוֹתֵר
 רְחוּקִים, וּבְאוֹתָהּ דִּרְגָה הוּא הוֹלֵךְ וְנִקְשָׁר בְּחֵלוֹמוֹ
 עַד שֶׁקוֹנֶה רוּחַ.

בֵּינָן שֶׁקוֹנֶה רוּחַ, אוֹתָהּ רוּחַ יוֹצֵאת, מִשְׁבַּר הָרִים
 וּסְלָעִים, עוֹלָה וּמִתְפַּשֵּׁט וְנִכְנָס בֵּין מְלֶאכִים
 עֲלִיוְנִים קְדוֹשִׁים, וְשֵׁם יוֹדֵעַ מֶה שִׁיּוֹדֵעַ, וְלוֹמֵד
 דְּבָרִים, וְחוֹזֵר לְמְקוֹמוֹ. אִזּוֹ הוּא קֹשֶׁר שֶׁל בֶּן אָדָם
 בְּקִדְשָׁהּ, עַד שֶׁזוֹכָה בְּנִשְׁמָה וְקוֹנֶה אוֹתָהּ.

בֵּינָן שֶׁקוֹנֶה נִשְׁמָה, הִיא עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה,
 וְשׁוֹמְרֵי הַפְּתָחִים לֹא מְעַכְבִּים אוֹתָהּ,
 וְהוֹלְכֵת וּמִתְפַּשֵּׁט וְנִכְנָסֵת בֵּין אוֹתָם הַצְּדִיקִים

שְׁצַרְוּרִים בְּצִרּוֹר הַחַיִּים, וְשָׁם רוֹאֶה אֶת עֲנַנְךָ
הַמְּלָךְ וְנִהְיִית מִן הַיּוֹ הָעֲלִיּוֹן.

וּבְשִׁמְתֵּךְ עוֹרְרֵת הָאֵילַת הַקְּדוּשָׁה בְּרוּחַ צְפוֹן,
יִרְדֶּת, וְעוֹמֵד אוֹתוֹ צְדִיק

שְׁקֵנָה אוֹתָהּ, וּמִתְנַבֵּר כְּמוֹ אֲרִיָּה חֹזֵק בַּתּוֹרָה, עַד
שָׁבָא הַבֶּקֶר וְהוֹלֵךְ עִם אוֹתָהּ הָאֵילַת הַקְּדוּשָׁה
לְהִרְאוֹת לְפָנַי הַמְּלָךְ, לְקַבֵּל חוּט אֶחָד שֶׁל חֶסֶד.
וּמִיָּהוּ ^(דף כה ע"ב) זֶה? חוּט שֶׁל אֲבָרָהֶם, שֶׁהוּא קָנָה
אוֹתוֹ, שְׁכַת־טוֹב ^(בראשית יד) אִם מִחוּט וְעַד שְׂרוּף
נֶעַל. הוּא לֹא נִהְיָה מֵאַחַר כָּלוּם, וְאָמַר אִם מִחוּט,
זָכָה לְחוּט הַיּוֹה, וְזֶה נִקְרָא הַחוּט שֶׁל אֲבָרָהֶם.

וּבְשָׁבָא אוֹתוֹ צְדִיק עִם הָאֵילָה הַזֶּה, אֲזַי מִתְעַטֵּר
עִמָּה לְפָנַי הַמְּלָךְ, וְדוֹד אָמַר ^{(תהלים}
^{כב)} לְמִנְצַחַ עַל אֵילַת הַשַּׁחַר, זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
אֵילַת הַשַּׁחַר - הַשִּׁירָה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׂאוּמְרִים
בְּגִלוֹת אֵלֵי אֵלֵי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲשֶׁרִיָּהֶם בְּעֲלֵי הַנְּשָׁמָה, בְּעֲלֵי
הַתּוֹרָה, בְּנֵי עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל הַמְּלָךְ הַקְּדוּשׁ.

אוי לאותם הרשעים שאין זוכים להדבק ברכונם
 ולא זוכים בתורה, שכל מי שלא זוכה בתורה,
 לא זוכה לא ברוח ולא בנשמה, ומהדבקות
 שבהם באותו הצד של המינים הרעים. ולזה אין
 חלק במלך הקדוש, אין לו חלק של קדשה. אוי
 לו בשיצא מן העולם הזה, שהוא הוא מפר
 לאותם המינים הרעים, בעלי החצפה, עוים כמו
 כלב, שליחי אש הגיהנום, שאין מרחמים עליהם.

בא וראה מה בין ישראל לעמים עובדי עבודה
 זרה. ישראל, אף על גב שלא זוכה איש
 ישראל אלא בנפש, ברה עליונה עומדת עליו,
 ואם הוא רוצה לקנות רוח ואם הוא רוצה לקנות
 נשמה, הוא קונה וזוכה בה. אבל עמים עובדי
 עבודה זרה לא קונים לעולמים, פרט לאם נמזל,
 שאז קונה נפש (תחת נפש) במקום אחר.

וישראל שעומדים בדרגה תחתונה בנפש, אם
 אינו רוצה לזכות יותר, ענשו רב. אוי
 לאותו רשע ששכח את מצוות התורה ולא

הַשְׂתַּדְּל בַּתּוֹרָה, שָׂכַח אֶת אֲדוֹנָיו, עָלְיוּ כְּתוּב
 יִתְּמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ.

וּבֹא רֵאֵה, יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁנִּדְבָּקִים בַּצַּד הַזֶּה מִשּׁוּם
 אוֹתָהּ (ב'י) נִפְּשׂ שְׁלֵא זָכוּ יוֹתֵר, וּכְשֶׁעוֹבְרֵת
 עֲלֵיהֶם אוֹתָהּ רוּחַ טְמֵאָה, שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם וְנִדְבָּקִים
 בָּהּ. אִזִּי אוֹתוֹ הַחֲטָא שְׁחוֹטֵא הָאָדָם הוּא מִצַּד שֶׁל
 אוֹתָהּ רוּחַ טְמֵאָה, וְקָרַבְנוּ הוּא עִז אַחַת, מִשּׁוּם
 שֶׁהִיא בְּהֵמָה שֶׁבָּאָה מֵאוֹתוֹ צַד לְכַפֵּר עַל חַטָּאוֹ.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, וַתְּרִי כְּתוּב (דברים כ"א) לֹא
 תִלִּין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ וְגו', וְלֹא תִטְמֵא אֶת
 אֲדָמָתְךָ. מִשּׁוּם שֶׁהָאָרֶץ הִיא קְדוֹשָׁה, (ובמקום
 שְׁשׁוּרָה) וְרוּחַ טְמֵאָה לֹא תִמְצָא מְקוֹם בְּאָרֶץ
 הַקְּדוֹשָׁה לְשָׂרוֹת עָלְיוֹ. אִם כֹּה, כִּיּוֹן שֶׁעַל אוֹתָהּ
 בְּהֵמָה שׁוֹרָה רוּחַ טְמֵאָה, וְהִיא בָּאָה מִצַּדִּיהָ, לָמָּה
 מְקַרְיָבִים אוֹתָהּ לְצַד הַקְּדוֹשָׁה? אָמַר לוֹ, יִפָּה
 שְׂאֵלָתְךָ.

אָבֵל בֹּא רֵאֵה, בְּנֵי. כְּתוּב (שם ד) כִּי ה' אֵלֶיךָ
 אִישׁ אִבְלָה הוּא. יֵשׁ אִישׁ אוֹבְלָת אִישׁ. הָאִישׁ

שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹכֵלֶת אֵשׁ אַחֶרֶת. וְכֵן
 רָאָה, יֵשׁ מַלְאָכִים שְׂאוֹמְרִים שִׁירָה לְפָנַי הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וּמִתְבַּטְּלִים בְּשָׂהֵם מִסִּימִים אֶת אוֹתָהּ
 הַשִּׁירָה בְּנִיצוּץ שֶׁל אֵשׁ אוֹכֵלֶת. לְמַטָּה מִזְמִין
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵשׁ שֶׁל הַמּוֹפֵת, וְהָאֵשׁ הַזֹּאת
 אוֹכֵלֶת וּמְשַׁמֶּדֶת אֶת כָּל אוֹתוֹ הַצֵּד, וְאוֹתוֹ הַצֵּד
 מִתְבַּטֵּל בְּאוֹתָהּ שֶׁלְהֵבֶת שֶׁל אֵשׁ וְלֹא מִשְׁאִירָהּ
 מִמֶּנּוּ בְּעוֹלָם. וְאוֹתוֹ אָדָם שֶׁמְקַרֵּב אֶת קַרְבָּנוֹ
 עוֹמֵד עָלָיו, וּבְאוֹתוֹ הִרִיחַ שֶׁל הַקַּרְבָּן שְׁעוֹלָה,
 עוֹבֵר מִמֶּנּוּ הַצֵּד שֶׁל רוּחַ הַטְּמֵאָה שֶׁשׁוֹרָה עָלָיו
 וּמִתְבַּפֵּר. מִשׁוּם כֵּן הַכֹּל מִתְבַּטֵּל וּמְשַׁמֵּד, וְאֵין מִי
 שְׁעוֹמֵד בְּפָנַי אוֹתָהּ אֵשׁ.

רַבִּי אַחָא תָּנָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, וְרַבִּי תַיִיא וְרַבִּי יוֹסִי
 נִבְנְנָשׁוּ בְּאַחַד. אָמַר רַבִּי אַחָא, וַדַּאי אָנּוּ
 שְׁלֵשָׁה עֲתִידִים לְקַבֵּל פָּנַי שְׂכִינָה. הִתְחַבְּרוּ יַחַד
 וְהִלְכוּ. אָמַר רַבִּי אַחָא, כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֹאמַר דְּבַר
 קָשׁוּר לְתוֹרָה, וְנִלְךְ.

פְּתַח רַבִּי תִּיַּא וְאָמַר, (ישעיה מה) הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם
 מִמַּעַל וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה הוּא סוּד שֶׁל
 חֲכָמָה שֶׁלְּמִדְנֵי מִתְּמַנְוֶרֶה הַקְּדוֹשָׁה. הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם
 מִמַּעַל, מַה זֶה הֲרַעִיפוּ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים
 לב) יַעֲרֹף כַּמָּטֵר לְקַחֵי. וְעַל הַצַּד שֶׁל הַמָּטֵר שֶׁהוּא
 הַמְּזוּזָן שֶׁל הַכֹּל הוּא אָמַר. וְעַל בֵּין כָּל עֵינֵי הָעוֹלָם
 מְצַפִּים לְקְדוֹשׁ-כְּרוֹךְ-הוּא לְמִזְזוֹנוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
 נוֹתֵן מְזוּזָן לְכֹל וְזֶן אֶת הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עֵינֵי כֹל
 אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְגו'.

וְאִם תֵּאמַר שֶׁכַּמְּקוֹם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם הַדָּבָר
 תְּלוּי - תִּרֵי שְׁנֵינֵנו, שְׁלֹא בְּזִכּוֹת הַדָּבָר תְּלוּי,
 וּזְכוֹת תִּרֵי פִּרְשׁוּתָּהּ זֹו צְדָקָה. וְתִרְגּוּם שֶׁל צְדָקָה -
 זְכוּת. וּזְכוּת וְשָׁמַיִם זֶה דָּבָר אֶחָד, וְכֵאֵן הֲרַעִיפוּ
 שָׁמַיִם. (וְאִם תֵּאמַר כּוּ תְלוּי) כְּתוּב מִמַּעַל, מִמַּעַל וְדַאי.
 מִתְּעַתִּיק הַקְּדוֹשׁ זֶה (דף כו ע"א) כָּא, וְלֹא מֵאוֹתוֹ מְקוֹם
 שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם, וְנִקְרָא זְכוּת, אֵלֹא מִמַּעַל דְּוָקָא
 וְשִׁחְקִים יִזְלוּ צְדָק. שְׁכַּשְׁשָׁמַיִם נוֹטֵל אוֹתוֹ מִמַּעַל
 מֵאוֹתוֹ מְקוֹם עֲלִיּוֹן שֶׁשׁוֹרָה עֲלָיו, אִזִּי

שְׁחָקִים יִזְלוּ צָדֵק. מִי הַשְּׁחָקִים? זֶה הַמָּקוֹם
 שְׁפוֹחֵנִים מִן לְצַדִּיקִים. וּמִי הֵם? נִצַּח וְחֹד, שְׁחָם
 וְדָאֵי טוֹחֲנִים מִן לְצַדִּיקִים. לְמִי? לְאוֹתוֹ מָקוֹם
 שְׁנִקְרָא צַדִּיק, שְׁחָרֵי הֵם טוֹחֲנִים אֶת אוֹתוֹ הַמָּן
 שָׁבָא מְלַמְעָלָה, וְכָל אוֹתוֹ טוֹב מִתְכַּנֵּס בְּתוֹכָם
 לְתֵת אוֹתוֹ לְדַרְנָה שֶׁל צַדִּיק, כְּדֵי שִׁיתְכַּרְכוּ צָדֵק
 מֵאוֹתָהּ נְזִילָה שְׁלָחָם, וְעַל זֶה טוֹחֲנִים מִן לְצַדִּיקִים.
 מִי הֵם הַצַּדִּיקִים? זֶה צַדִּיק וְצָדֵק, יוֹסֵף וְרַחֵל,
 שְׁכַשְׁמוֹזְדוּנִים כְּאַחַד נִקְרָאוּ צַדִּיקִים.

וְאֵלוֹ טוֹחֲנִים מִן לְצַדִּיקִים וְדָאֵי, וְעַל כֵּן -
 וּשְׁחָקִים יִזְלוּ צָדֵק. אִזּוֹ תִפְתַּח אֶרֶץ -
 לְמַטָּה. וַיִּפְרוּ יֵשַׁע - בְּנֵי הָעוֹלָם. וְצַדִּיקָה תִצְמִיחַ
 יַחַד - כָּל תְּרַחֲמִים וְכָל הַטּוֹב שֶׁל הָעוֹלָם מִתְרַבֵּים,
 וּמְזוֹנֵתֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי אָדָם מְצוּיִים בְּעוֹלָם, אִזּוֹ
 נוֹסֶפֶת שְׂמֻחָה עַל שְׂמֻחָה, וְכָל הָעוֹלָמוֹת
 מִתְכַּרְכְּבִים. אָמַר רַבִּי אֲחָא, אֵלְמִילָא לֹא כָּאֲתֵי אֵלָא
 לְשִׁמְעַת אֶת זֶה - דִּי לֵי.

פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שופטים ה) לְבִי לְחֻזְקִי
 יִשְׂרָאֵל הַמִּתְנַדְּבִים בְּעַם בָּרְכוּ ה'. בֹּא
 רֵא, כָּל הַרְצוֹן וְכָל הַלֵּב שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לְהַרִיק
 בְּרֻכּוֹת מִמֶּעֶלָה לְמִטָּה, לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ,
 לְבַקֵּשׁ בְּתַפְלָה לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרְצוֹן וּבְכֹונֶת
 הַלֵּב, לְהַשְׁפִּיעַ מֵאוֹתוֹ תַנְחַל הָעֵמֶק, כְּמוֹ
 שְׁפָתוֹב (תהלים קל) מִמֵּעַמְקִים קָרָאתִיךְ ה', שֵׁשׁ
 הָעֵמֶק שֶׁל הַכֵּל, בְּעֵמֶקִים הָעֲלִיזִים, שֶׁהֵם
 הֵרֵאשִׁית הָעֲלִיזוֹנָה שְׂאֵב וְאֵם מוֹדֵוֹנִים. אֵף כָּאֵן לְבִי
 לְחֻזְקִי יִשְׂרָאֵל, מִי הֵם חֻזְקִי יִשְׂרָאֵל? לֹא כְּתוֹב
 חֻזְקִי יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא לְחֻזְקִי, אֵלוֹ אֲבֵא וְאָמַר
 שֶׁהֵם מְחֻזְקִים לְיִשְׂרָאֵל תְּקָדוֹשׁ שֶׁהוּא שׁוֹפֵעַ
 מִבִּינֵיהֶם.

הַמִּתְנַדְּבִים בְּעַם - אֵלוֹ הֵם הָאֲבוֹת שֶׁנִּקְרָאִים
 נְדִיבִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר נְדִיבֵי עַמִּים
 נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם. אִזּוּ בָּרְכוּ ה', לְהַשְׁפִּיעַ
 מִמֶּנּוּ בְּרֻכּוֹת לְמִטָּה, וְיִמְצְאוּ בְּרֻכּוֹת בְּעוֹלָם בְּלָם,
 שֶׁכְּשֶׁכָּאֵן נִמְצְאוֹת בְּרֻכּוֹת מִלְּמַעְלָה, אִזּוּ הַכֵּל
 בְּשִׁמְחָה וְהַכֵּל בְּשִׁלְמוֹת. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל

שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִמְרִיק עֲלֵיהֶם בְּרָכוֹת וּמִקְשִׁיב
לְתַפְלָתָם, וְעֲלֵיהֶם כְּתוּב, פָּנָה אֶל תַּפְלַת הָעֲרֵעַר
וְלֹא בָּזָה אֶת תַּפְלָתָם וְגו'.

ספר הזוהר הקדוש חב"ל ישראל ב'ה דינמי עם לשון הקודש – ממוקד מופסק ומחולק לקטעים מסודר על הפרשיות

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל הַמִּשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרִשְׁת צו

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

פְּרָשַׁת צו

זאת תורת העֹלָה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר,
 צְדָקָתְךָ בְּהִרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה
 וְגו'. הַפְּסוּק תִּזְוָה פִּרְשְׁנוּהוּ וְנִתְבָּאֵר. כֹּא רְאִיָּה,
 הָעוֹלָה תִּזְוָה מֵעֹלָה וְקוֹשְׁרָתָא אֶת כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל
 לְמֵעֹלָה, וְהִדְבְּקוֹת שְׁלָה בְּתוֹךְ הָעוֹלָם הַכֹּא
 לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד בְּקֶשֶׁר אֶחָד, בְּשִׁמְחָה. וּמִשׁוּם
 שְׁעוֹלָה לְמֵעֹלָה לְמֵעֹלָה, כְּתוּב וְזֹאת תוֹרַת, סוּד
 שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה יַחַד, תוֹרָה שְׁכַבְתָּב וְתוֹרָה
 שְׁבַעֵל פֶּה לְעֹלֹת בְּחִבּוּבוֹת.

בְּשִׁמְחַת עוֹרְרָת רֵיחַ צְפוֹן, כְּמוֹ שְׂבִאֲרִנּוּהוּ
 שְׁכַתוּב שְׁמֵאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי,
 אֲזִי הִיא עוֹלָה בְּחִבּוּבוֹת, וּמִתְעַשְׂרָת בְּיָמִין,
 וּמִתְחַפְּרָת עִם הָאֲמָצְעִי, וְהַכֹּל מֵאִיר מְסוּד שֶׁל
 קֹדֶשׁ הַקִּדְּשִׁים, וְזֶה מִתּוֹךְ סוּד שֶׁל אָדָם, בְּרִצּוֹן
 הַכֹּהֵן וּבִתְפִלָּה וּבְשִׁירָה.

וְהִרְרֵי בְּאֲרָנֵי שְׁעוֹלָה קֹדֶשׁ קִדְּשִׁים בְּסוּד הָרוּחַ
 הָעֲלִיּוֹנָה, מִשׁוּם שֶׁשְׁלֵשׁ רוּחֹת קְשׁוּרוֹת

בַּאֲחַת: הָרוּחַ הַתְּחִינָה שֶׁנִּקְרְאת רוּחַ הַקִּדְשׁ,
 הָרוּחַ שֶׁלְפָנִים בְּאַמְצֵעַ, שֶׁנִּקְרְאת רוּחַ חֲכָמָה
 וּבִינָה, וְכֵן הָרוּחַ הַתְּחִינָה. אֲבָל הָרוּחַ הַזֶּה
 שֶׁיוֹצֵאת מִתּוֹךְ שׁוֹפָר, כְּלוּלִים בָּאֵשׁ וּמַיִם. הָרוּחַ
 הָעֲלִינָה שֶׁהִיא סְתוּמָה בַּחֲשָׁאִי, שֶׁכֵּה מִתְקִימִים
 כָּל הָרוּחוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְכָל הַפְּנִים מְאִירוֹת, וּמִשׁוֹם
 כִּךְ חוֹנֶרֶת הָעוֹלָה רוּחַ מִמֶּשׁ.

וְאַחַר כֵּךְ מִסוּד שֶׁל הַבְּהֵמָה ^(דף כו ע"ב) נִהְיִים וְנִזְוִנִים
 לְהַתְקַשֵּׁר לְרוּחַ אַחֲרָת, שֶׁהִיא בְּתוֹךְ
 הַטְּמָאָה מֵאוֹתָם חֲלָבִים וְשִׁמְנִים, כְּמוֹ שֶׁנִּתְּכָאֵר.
 וּמִשׁוֹם כִּךְ עוֹלָה קִדְשׁ קִדְשִׁים, שֶׁאֵר הַקְּרָבָנוֹת
 בְּלֶם כְּדִי לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם מִכַּמָּה צְדָדִים
 וּבְעֲלֵי דִינִים, לְהַעֲבִיר וְלְהִיּוֹת נְאוּר מִתּוֹךְ תְּרִצוֹן
 לְהַתְּבַשֵּׁם, וְנִקְרְאִים קִדְשִׁים קָלִים, מִשׁוֹם שֶׁלֹּא
 מִתְּעַטְרִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה בְּקִדְשׁ הַקִּדְשִׁים. וְעַל זֶה
 הֵם קִדְשִׁים קָלִים וְשֶׁחִיטָתָם בְּכָל מְקוֹם, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאֵרוֹת. אֲבָל הָעוֹלָה, שֶׁהִיא סוּד שֶׁל קִדְשׁ
 הַקִּדְשִׁים, אֵינָה בְּשֶׁאֵר קְרָבָנוֹת, שֶׁכָּל מַעֲשֵׂיהָ
 קִדְשׁ.

בֵּא וְרֵאֵה מַה פְּתוּב, וְלִבְשׁ תִּכְתֵּן מִדּוּ בַד,
 הַלְבוּשִׁים הַלְלוּ מִיַּחֲדִים לְקַדְשָׁה, בַּד יַחֲדִי,
 מִיַּחַד לְקַדְשָׁה. וְכַתוּב בְּגִדֵי קֹדֶשׁ יֵהֱיוּ
 בְּיָמֵם אֶת בְּשׂוּרֵי וְלִבְשׂוֹם. מָה הַטַּעַם זֶה קֹדֶשׁ?
 אֲלֵא סוּד הַדְּבָר, כְּמוֹ שֶׁאָמַר שְׁחִיא קֹדֶשׁ
 קֹדְשִׁים, שֶׁהַכֹּל עוֹלָה וּמִתְעַפֵּר בְּקֹדֶשׁ תִּקְדָּשִׁים
 בְּקִשּׁוֹר אֶחָד, וְאַחַר כֵּן מְפַנֵּה וּמַעְבִּיר רוּחַ
 מִמָּאָה, שְׁמִטָּמֵא הַכֹּל, שְׁלֵט וְלֹא יִקְרַב
 לְתוֹךְ הַמִּקְדָּשׁ, וּמַעְבֵּר מִכָּל צַדֵּי תִקְדָּשָׁה, וְהַכֹּל
 נִשְׁאָר קֹדֶשׁ בְּקַדְשָׁה יַחֲדָה.

וְאָמַר רַבִּי שְׂמֵעוֹן, תִּרֵי נִתְבָּאֵר, שְׂכַתוּב (תהלים
 לד) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'. וְכֵן עוֹלָה סוּד
 שֶׁל אָדָם מִצַּד שֶׁל אָדָם. בְּהֵמָה - מִצַּד שֶׁל בְּהֵמָה.
 וּמִשׁוּם כֵּן פְּתוּב אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם, אָדָם וְדַאי,
 שְׁתִּירֵי קִרְבָּנוּ לְמַעַלָּה לְקִשּׁוֹר קִשְׁרָה, וְאַחַר מִן
 הַבְּהֵמָה. וְהַכֹּל הוּא בְּפִתּוּב - אָדָם וּבְהֵמָה. וְזֶהוּ
 סוּד שֶׁצָּרִיךְ לְקִרְבָּן - אָדָם וּבְהֵמָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר.
 בֵּא רֵאֵה, בְּשִׁפְרָא תִקְדָּשׁ כְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם,
 כֵּן עֲשֵׂה - אָדָם וּבְהֵמָה.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי כָּתוּב עוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ,
 שְׁתֵּרֵי מֵהֶם מִקְרִיבִים קֶרְבָּן, וְאִפְלוּ עוֹלָה,
 כְּמוֹ שְׁכַתּוּב וְאִם מִן הָעוֹף עֲלָה קֶרְבָּנוֹ - בֵּא רְאֵה,
 מִכָּל אוֹתָם עוֹפוֹת אֵין מִקְרִיבִים אֶלָּא מִן הַתּוֹרִים
 אוֹ בְּנֵי יוֹנָה, אֶלָּא סוּד זֶה - מֵה שְׁחֵכָשֵׁר בְּזֶה,
 פְּסוּל בְּזֶה. זֶה יְמִין וְזֶה שְׂמָאל, וְהַכֹּל אַחֵד.

עוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הֲרִי בְּאֶרְנוֹ שֵׁהֶם סוּד
 הַמְּרַכְּבָה, וּבְהֶם תִּתְעַלֶּה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לְעֹלוֹת
 לְמַעְלָה, שֵׁהֶם שְׁנַיִם, אַחֵד לְיְמִין וְאַחֵד לְשְׂמָאל.
 הָעוֹף לְיְמִין, וְזֶה מִיכָאֵל. יְעוֹפֵף לְשְׂמָאל, וְזֶה
 גְּבֻרִיאֵל. זֶה לְיְמִין, וְזֶה לְשְׂמָאל.

וּמִשּׁוֹם כֶּךָ מִקְרִיבִים שְׁנַיִ אֵלָה, כִּדִּי לְהַעֲלוֹת אֶת
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְהַשְׂמָאל מְעַטֵּר וּמְזִין לְמִטָּה,
 לְאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל הַשְׂמָאל, וְיְמִין וְיְמִין, וְאַשָּׁה
 נִקְשָׁרֶת לְבַעֲלָה לְהִיּוֹת אַחֵד, וְהַכֹּל מִתְעַלֶּה
 וּמִתְקַשֵּׁר כְּאַחֵד, לְמַעְלָה וּלְמִטָּה, וְהַקְּדוּשׁ כְּרוּף
 הוּא מִתְעַלֶּה לְבַדּוֹ וּמִתְחַזֵּק.

וּבְסִפְרֵים הַקְדְּמוֹנִים, הָעֲנִי לֹא נוֹתֵן חֶלֶק לְהוֹיֵן
 אֵלָּא לְהַתְקַשֵּׁר לְמַעְלָה, אֲבָל הַכֹּל -
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה - כָּל אֶחָד נִקְשָׁר לְצִדּוֹ כְּרֵאוֹ,
 וְהָרִי בְּאֲרָנוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׂאל אֶת רַבִּי שְׂמֵעוֹן אָבִיו וְאָמַר, הָרִי
 הַקְשָׁר שֶׁל הַכֹּל נִקְשָׁר בְּקִדְּשׁ הַקְדָּשִׁים כִּדְּרֵי
 לְהַאִיר, הַדְּבָקוֹת שֶׁל הַרְצוֹן שֶׁל כְּהֲנִים לוֹיִם
 וַיִּשְׂרְאֵלִים לְמַעְלָה, עַד הֵיכָן הִיא עוֹלָה?

אָמַר לוֹ, הָרִי בְּאֲרָנוֹ, עַד אֵין סוּף. שְׂכָל קְשָׁר
 וַיַּחֲוֵד וַיִּשְׁלֹמוֹת, לְהַצְנִיעַ בְּאוֹתָהּ צְנֻעָה
 שְׂאִינָה מְשֻׁנָּת וְלֹא נוֹדְעַת שְׂכָה רְצוֹן כָּל הַרְצוֹנוֹת.
 אֵין סוּף אֵינוֹ עוֹמֵד לְהַנְדֵּעַ, וְלֹא לַעֲשׂוֹת סוּף, וְלֹא
 לַעֲשׂוֹת רֵאשׁ שֶׁל אֵין (רֵאשׁ כְּמוֹ שְׂאִין). הָרֵאשׁוֹן הוֹצִיא
 רֵאשׁ וְסוּף, מִי הָרֵאשׁ? זוֹ הַנְּקֻדָּה הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא
 רֵאשׁ שֶׁל הַכֹּל הַנְּסָפֵר שְׁעוֹמְדַת בְּתוֹךְ הַמַּחְשָׁבָה.
 וְעוֹשָׂה סוּף, שֶׁנִּקְרָא סוּף דְּכָר, אֲבָל לְשֵׁם אֵין סוּף.
 אֵין רְצוֹנוֹת וְאֵין אֹרוֹת וְאֵין גִּירוֹת בְּאוֹתוֹ אֵין
 סוּף. כָּל הָאֹרוֹת וְהַמְּאֹרוֹת הִלְלוּ תְּלוּיִים

לְהִתְקַיֵּם בָּהֶם, וְלֹא עוֹמְדִים לְהַשְׁגָּה, מִי שְׂיִוְדַע
וְלֹא יוֹדַע, אֵינּוּ אֵלָּא רְצוֹן עֲלִיּוֹן נִסְתָּר שֶׁל כָּל
הַנִּסְתָּרִים, אֵין.

וּבְשֵׁהֲנִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה וְהָעוֹלָם הַבָּא הִתְעַלּוּ,
אֵינָם יוֹדְעִים פְּרַט לְיִיחָה, כְּמִי
שְׁתֵּרִיחַ רִיחַ וְהִתְבַּשֵּׂם, וְאֵין זֶה נִחַת (נִיחַת), שְׁתֵּרִי
כְּתוּב וְלֹא אָרִיחַ בְּרִיחַ נִיחַחְכֶם, שְׁתֵּרִי רִיחַ נִיחַח
הוּא רִיחַ שֶׁל רְצוֹן, שְׁכָל הָרְצוֹנוֹת הִלְלוּ שֶׁל
הַפְּלָה, וְרְצוֹן שֶׁל שִׁירָה, וְרְצוֹן הַכְּתוּבִים, שְׁכָלֶם
סוּד שֶׁל אָדָם, אֵין כָּלֶם גַּעֲשִׂים רְצוֹן אֶחָד.
וְהֵחִי אֵין נִקְרָא נִיחַח, רְצוֹן כְּתוּבֵנוֹ. אֵין הַכָּל
נִקְשָׁר וּמֵאִיר כְּאֶחָד כְּרֵאוֹי, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר.

וְעַל כֵּן נִתֵּן הַצַּד הָאֶחָד בְּיַד הַכֹּהֵן, שְׁכָתוּב
צו אֵת אֶהְרֹן וְאֵת בָּנָיו לֵאמֹר. סוּד כָּאֵן,
שְׁתֵּרִי בְּאֶרְנֹי, אֵין צו אֵלָּא עֲבוּדָה זָרָה. וְכֵאֵן נִתֵּן
לוֹ לְשָׂרְף אֵת אוֹתָהּ מִחֲשֻׁבָה רָעָה וּלְהַעֲבִירָהּ
מִתּוֹךְ הַקִּדְּשׁ בְּרְצוֹן הַזֶּה שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה, וּבְעֵשֶׂן
הַזֶּה וּבְחִלָּבִים שְׁנִשְׂרָפִים, כִּדִּי שְׂיַעֲבְרוּ מִן הַקִּדְּשׁ,

וְהָצוּ הַזֵּה עוֹמֵד בְּרִשּׁוֹתֶם לְהַפְרִידוֹ מִן הַקִּדְשׁ
 מִתּוֹךְ הַקֶּרֶבֶן הַזֶּה. וְאִם תֹּאמְרוּ, צוֹ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 - כִּי גַם שְׁחָרֵי בְּרִשּׁוֹתֶם עוֹמֵד (לְהַפְרִישׁ אוֹתָהּ מִן הַקִּדְשָׁה)
 כָּל זְמַן שְׁעוֹשִׂים רְצוֹן רְבוֹנָם, שְׁלֹא יוּכַל לְשַׁלֵּט
 עֲלֵיהֶם.

וְהַפְסוּק הַזֶּה הַכֹּל בָּא לְהִרְאוֹת סוּד הַדְּבָר,
 לְעַטֵּר אֶת רוּחַ הַקִּדְשׁ לְמַעְלָה לְמַעְלָה,
 וּלְהַפְרִיד אֶת רוּחַ הַטְּמֵאָה וּלְהוֹרִידָהּ לְמַטָּה
 לְמַטָּה, וְזֶה בְּרְצוֹן וּבְתַפְלָה כְּפִי שְׁאֲמַרְנוּ, וְזֶה
 בְּמַעֲשֵׂה, הַכֹּל כְּמוֹ שְׁרָאוֹי לוֹ.

וְהַכְּתוּב הַזֶּה מוֹכִיחַ עֲלֵיהֶם, שְׁכַתּוּב צוֹ אֵת
 אֲהֲרֹן וְאֵת בְּנָיו לֵאמֹר. צוֹ - זוֹ עֲבוּדָה
 זָרָה, רוּחַ הַטְּמֵאָה. לֵאמֹר - זוֹ הָאִשָּׁה, שְׁנִקְרָאת
 יִרְאֵת ה'. כְּתוּב כָּאֵן לֵאמֹר, וְכַתּוּב שָׁם (יִרְמִיָּה
 5) לֵאמֹר הֵן יִשְׁלַח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וַתְּרִי בְּרִשּׁוֹתָ.
 מִשּׁוּם כִּי הַכֹּל נֶאֱמַר, וְהַכְּתוּב עוֹמֵד לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל
 בְּסוּד שֶׁל אָדָם וּבְהִמָּה.

אֲשֶׁרִי חֶלְקֶם שֶׁל תְּצַדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֵם יוֹדְעִים אֶת דְּרָכֵי
 הַתּוֹרָה וְהוֹלְכִים בָּהּ בְּדַרְךְ אֱמֶת, עֲלֵיהֶם
 כָּתוּב (ישעיה לא) ה' עֲלֵיהֶם יִחִיו. מִי עֲלֵיהֶם?
 אֵלוֹ דְּרָכֵי הַתּוֹרָה. יִחִיו - יִתְקַיְמוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בֵּא רְאֵה, כָּתוּב זֹאת תּוֹרַת הָעֶלְהָ. אָמַר רַבִּי
 חֲמִיא, הַפְּסוּק הַזֶּה בִּאֲרֻנוֹהוּ בַּצּוֹרָה הַזֹּאת: (זֹאת

תּוֹרַת - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הָעֶלְהָ - שֶׁהִיא עוֹלָה וּמִתְעַשֶּׂרֶת לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְהַתְקַשֵּׁר
 בְּרֵאוּי, עַד הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ קִדְשִׁים).

(דְּבַר אַחֵר) זֹאת תּוֹרַת - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הָעֶלְהָ - זוֹ
 מִחֲשֶׁבֶת רְעָה שֶׁהִיא עוֹלָה עַל רְצוֹנֵי שֶׁל הָאָדָם
 לְהַסִּיט אוֹתוֹ מִדַּרְךְ אֱמֶת. הִיא הָעֶלְהָ - הִיא
 שְׁעוֹלָה וּמִשְׁטִינָה עַל הָאָדָם, וְצָרִיךְ לְשַׂרְף אוֹתָהּ
 בְּאֵשׁ כִּדִּי לֹא לָתֵת לָהּ מָקוֹם לְהִשְׁטִין.

וּמִשּׁוֹם כֵּן, עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזֻבַּח כָּל הַלֵּילָה. מִי
 הַלֵּילָה? זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא זֹאת,
 מִשּׁוֹם שֶׁבָּאָה לְטַהֵר אֶת הָאָדָם מֵאוֹתוֹ רְצוֹן. עַל

מוֹקְדָה, מִשּׁוּם שֶׁנִּתְּרָה דִּינּוּר הוּא מְקוּם לְשָׂרְף כָּל
 אֵלוֹ שְׂלֵא עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם, שְׁחֵרֵי מִכְּנִיסִים אוֹתָם
 בְּאוֹתָהּ אֵשׁ בּוֹעֶרֶת וּמַעֲבִירִים אֶת שְׁלִטוֹנָם מִן
 הָעוֹלָם, וּבְדֵי שְׂלֵא יִשְׁלַט, צָרִיף עַל מוֹקְדָה עַל
 הַמּוֹזֵבֶת כָּל הַלֵּילָה, וְנִכְנָע וְלֹא שׁוֹלֵט.

וְלָכֵן, בְּשִׁוּה נִכְנָע, עוֹלָה בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעוֹלָה וּמִתְעַטֶּרֶת לְמַעְלָה,
 שְׁחֵרֵי עֲלִיָּתָהּ זֶה כְּשֶׁנִּכְנָע הַכַּח הָאֲחֵר הַזֶּה וְנִפְרָד
 מִמֶּנָּה, וְלָכֵן צָרִיכִים בְּסוּד הַקֶּרְבָּן, לְהַפְרִיד אֶת
 הַצֵּד הַזֶּה מִרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְלָתֵת לוֹ חֶלֶק, בְּדֵי שֶׁרוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ תִּתְעַלָּה לְמַעְלָה.

רַבִּי אֲחָא פָּתַח וְאָמַר, וְהָאֵשׁ עַל הַמּוֹזֵבֶת תּוֹקֵד בּוֹ
 וְגו'. וְהָאֵשׁ עַל הַמּוֹזֵבֶת תּוֹקֵד בּוֹ, לָמָּה? וּבִעֵר
 עֲלֶיהָ תִּכְתֹּן עֵצִים בְּבִקָּר בְּבִקָּר, לָמָּה? וְכִתֵּן לָמָּה?
 וְחֵרֵי שְׁנִינּוֹ שֶׁאֵשׁ בְּכָל מְקוּם הִיא דִּין, וְתִכְתֹּן בָּא
 מִצֵּד הַיָּמִין, וְרַחוּק הוּא מִן הַדִּין, שְׁחֵרֵי אֵין כִּתֵּן
 מִזֵּדִין לְדִין לְעוֹלָמִים, וְכֵאֵן הוּא צָרִיף לְשָׂרְף דִּין
 בְּעוֹלָם, שְׁכָתוּב וּבִעֵר עֲלֶיהָ תִּכְתֹּן?

אֵלֶּא כִּד לְמַדְנֵנּוּ, אָדָם שָׁבֵא לְחַטָּא לְפָנֵי רַבּוּנֵנּוּ,
 הוּא שׁוֹרְף אֶת עֲצָמוֹ בְּשִׁלְהֶבֶת הַיֵּצֶר הָרַע,
 וַיֵּצֶר הָרַע בָּא מֵעַד שֶׁל רוּחַ ^(דף כו ע"ב) הַטְּמֵאָה, וְהָרִי
 שׁוֹרְף בּוֹ רוּחַ טְמֵאָה. וְלִפְעָמִים נוֹדְעִים הַקְּרָפְנוֹת
 שָׁבָאִים מִהַעַד הַזֶּה, וְצָרִיךְ לְהַקְרִיב עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת
 מַה שְּׁדוּמָה לוֹ, וְלֹא מִתְכַּלָּה וְלֹא מִתְפַּטְּלָת אוֹתָהּ
 רוּחַ הַטְּמֵאָה בֵּין מִהָאָדָם וּבֵין מֵאוֹתוֹ הַעַד שָׁבֵא
 מִפְּנֵי, אֵלֶּא רַק בְּאִשׁ שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ, שְׂאוֹתָהּ הָאִשׁ
 מִבְּעֵרַת אֶת רוּחַ הַטְּמֵאָה וּמֵינִים רָעִים מִן הָעוֹלָם.
 וְהַכֵּהֵן מִתְכַּוֵּן בְּזֶה לְתַקֵּן אִשׁ שֶׁתִּבְעַר מֵינִים רָעִים
 מִן הָעוֹלָם.

וְלִכֵּן צָרִיךְ שְׁלֹא תִכְבֶּה לְעוֹלָמִים וְלֹא יִחַלֵּשׁ הַכַּחַ
 וְהַתְקוּף שְׁלָהּ, בְּדִי לְשִׁבּוֹר הַכַּחַ הָרַע הָאֲחֵר
 מִן הָעוֹלָם, וְלִכֵּן לֹא תִכְבֶּה. וְהַכֵּהֵן יִסְדֵּר עָלֶיהָ אִשׁ
 בְּבִקְרָא בְּבִקְרָא, בְּזִמְנֵי שֶׁשׁוֹלֵט הַעַד שְׁלוֹ וּמִתְעוֹרֵר
 בְּעוֹלָם בְּדִי לְבִשָׁם אֶת הָעוֹלָם (וּלְבִשָׁם חֲדָיו), וְהַדְּיָנִים
 נִכְנָעִים וְלֹא מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם. וְעַל זֶה שְׁנִינֵנוּ, יִשׁ
 אִשׁ אוֹכֵלֶת אִשׁ. אִשׁ שֶׁלְּמַעַלָּה אוֹכֵלֶת אִשׁ אַחֶרֶת,

אֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ אוֹכֵלֶת אֵשׁ אַחֶרֶת. וְעַל זֶה הָאֵשׁ הַזֶּה
 לֹא תִכְבֶּה לְעוֹלָמִים, וְהִכִּיחַן מִסֵּדֶר אוֹתָהּ בְּכָל יוֹם.

רְעִיָא מְהִימְנָא

מִצְוָה לַעֲשׂוֹת הָעוֹלָה בְּמִשְׁפָּטָה, וְעַלֶּיהָ נֶאֱמַר
 זֹאת תֹּרַת הָעֹלָה וְגו'. חֲמִשָּׁה אֲשִׁים הֵיוּ
 יוֹרְדִים עַל הַקָּרְבָּן: אֵשׁ אוֹכֵל וְאֵינוֹ שׂוֹתָה. אֵשׁ
 שׂוֹתָה וְאֵינוֹ אוֹכֵל. אֵשׁ אוֹכֵל וְשׂוֹתָה. אֵשׁ אוֹכֵל
 לַחִים וַיִּבְשִׂים. אֵשׁ שְׂאִינוֹ אוֹכֵל וְאֵינוֹ שׂוֹתָה.
 בְּנִגְדָם הֵם: זֹאת תֹּרַת הָעֹלָה - אַחַת. הִיא הָעֹלָה
 עַל מוֹקְדָה - שְׁתֵּים. עַל הַמִּזְבֵּחַ - שְׁלֹשׁ. כָּל
 הַלְיָלָה - אַרְבַּע. וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תֹּקֵד בּוֹ - חֲמִשׁ.

וּפְרָשׁוּהָ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, הָעוֹלָה בְּלָה עוֹלָה
 לְגִבּוֹתָהּ, וְזוֹ בִּינָתָהּ, ה', ה' מְרֵאֹת שְׁלָה.
 ' בַּת יְחִידָתָהּ, (שְׁמוֹת כג) וּמְרֵאֹתָ כְּבוֹד ה' כְּאֵשׁ
 אֹכֵלֶת. ו' אֹר שֶׁל בַּת עֵינִי, וְהִיא אֵשׁ שׂוֹתָה כָּל
 הַפִּיּוֹם שֶׁל הַתּוֹרָה, וְאוֹכֵלֶת אֶת כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁל
 הַתְּפִלָּה. וְאוֹכֵלִים לַחִים וַיִּבְשִׂים, אוֹתָם פְּשִׁטֵי
 הַתּוֹרָה שֶׁהֵם כְּמוֹ עֲצִים יִבְשִׂים, וְסוּדוֹת הַתּוֹרָה

הם כמו עצים לחים. וזוהי אש האוכלת לחים
ויבשים.

ועוד אוכלת לחים, כל הקרבנות שהיו קרבים
בתפלה על מצוות עשה. ויבשים - כל
הקרבנות שהיו קרבים בתפלה על מצוות לא
תעשה. וזהו סקילה שרפה הרג וחנוק, על מצוות
עשה, ועל מצוות לא תעשה. אלו הם הקרבנות
של השכינה, תפלה, של מצוות עשה ולא תעשה.
וכנגד חמש המראות הללו תקנו חמש תפלות
ביום הכפורים. וכנגד בת עין אותם עשרת ימי
תשובה. חמשה כנגד האור של בת עין. חמשה
ענויים כנגד ה' אחרונה.

המצוה אחר זו, לעשות את החטאת כמשפטה.
תנאים ואמוראים, אתם שמצד מדותיו
של הקדוש ברוך הוא באתם, שפרכתם הרבה
לנקות את הבת שלי, שהיא הלכה, מאותן
הקלפות של ערב רב, שהן קשיות רעות שאין
להם תרוץ ולא פרוק, שעליהם נאמר (קהלת

« מְעוֹת לֹא יוּכַל לְתַקֵּן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהַמְנוֹת, אֲלֵא נֹאמַר בָּהֶם תִּיקוּ. וְכָל תִּיקוּ שֶׁל אִסוּר - לְחַמְרָה. וְהוּא תִיקוּ חֶסֶד ז', שְׂאִין לוֹ תִקוּן. חֶסֶד נוֹן, שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַבֹּא, שֶׁתִּיקוּ שֶׁל הָעוֹלָם הַבֹּא שְׂתִיקָה, כְּמוֹ: שְׂתִיק, כֶּף עָלָה בְּמַחְשָׁבָה.

וַיֵּשׁ קְשִׁיּוֹת שֶׁהֵן הַלְבוּשִׁים שֶׁל הַלְכָה, שֶׁנֹּאמַר בָּהֶם מְשַׁבְּצוֹת זָהָב. זְהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים מה) כָּל כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמְשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה. וְאַתֶּם פּוֹסְקִים אֹתָם בְּכַמָּה פְּסָקִים, וְאַחַר כֶּף מִתְקַנִּים וּמֵיֻשְׁבִּים אֹתָם בְּכַמָּה פְּרוֹקִים.

וְאִם חֶסֶד פְּסֵק פֶּלְשָׁהוּ מִן הַמְשָׁנָה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּחַ זֶה חֶסֶד מִן הַמְשָׁנָה, אַתֶּם מְתַקְנִים אֹתָם, וְזֶה חֶסְרוֹן שְׂיֻכַּל לְהַמְנוֹת. וְאִם יָבֵא טַפֵּשׁ וַיִּזְצִיא שֵׁם רַע עַל אֹתוֹ אֲמֵן שְׁחֹתְךָ לְבוּשִׁים, וַיֹּאמֶר: וְכִי הַתּוֹרָה הִיא חֶסְרָה?! וְהִרִי כְּתוּב תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, תְּמִימָה בְּכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף, שֶׁהֵם רמ"ח מַצּוּוֹת, זְהוּ שְׂפָתוֹב (שיר ה) כֶּלֶף יָפָה רַעֲיִתִי וּמוֹם אֵין בָּהּ, תְּמִימָה בְּלְבוּשֵׁיהָ, וְאִיךָ חֶסֶד מִן הַמְשָׁנָה?

אַתֶּם תֹּאמְרוּ לוֹ: דִּיִּק וְתִמְצָא חֲתִיבָה, וְתִמְצָא
 אוֹתָהּ מְעַרְבֶת עִם שְׂאֵר פְּסָקִים וּמִשְׁנִיּוֹת.
 שְׂדָרָה הָאֲמֵן לְחֲתוּד לְבוּשִׁים לְכַמָּה חֲתִיבוֹת,
 וְהַתְּלִמִּיד שְׂאִינוּ בְּקִי לְקָשֶׁר אֶת הַהֲלָכָה
 בְּחֲתִיבוֹת הַלְלוּ, מִתְּחִלָּפוֹת לוֹ פְּסָקוֹת וְקִשְׁיּוֹת
 וְלֹא מוֹצֵא לָהֶם פְּרוּק, עַד שְׂיִבֵּא הָאֲמֵן וּמְפָרֵק
 אוֹתָם אֶת כָּל הַסְּפָקוֹת הַלְלוּ שְׂלָהֶם. בְּאוֹתוֹ זְמַן,
 הֲלָכָה שְׁהִיא בַת, עוֹלָה לְפָנַי הַמְּלֶךְ שְׂלֵמָה בְּכַל,
 בְּגוּפָהּ בְּלְבוּשָׁה וּבְתַכְשִׁיטֶיהָ, וּמִתְקַיֵּם בָּהּ (בראשית
 ט) וְרֵאִיתֶיהָ לְזָכֹר בְּרִית עוֹלָם. וְלִפְעָמִים יֵשׁ לְאֲמֵן
 תְּלִמִּיד בְּקִי שְׂיִשְׁלַח לוֹ לְתַקֵּן אוֹתָם.

קָמוּ כֻלָּם וְאָמְרוּ, וַדָּאֵי שְׂאֵתָהּ הוּא הָאֲמֵן, רוּעָה
 תְּנַאֲמֵן, שְׂבָרָה נְאֻמָּר מִשָּׁה קַבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי,
 וּמִשָּׁם וְאֵילָךְ כָּל הַתְּלִמִּידִים הֵם שְׂלָהּ, מִיְהוֹשֻׁעַ
 וְעַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. זֶהוּ שְׂאֻמָּר וּמְסָרָה לִיְהוֹשֻׁעַ,
 וִיְהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים, וְזִקְנִים לְנְבִיאִים, עַד הַסּוֹף שֶׁל
 כָּלָם. הַתְּלִמִּיד הַבְּקִי שְׂלָהּ מִי הוּא? תְּרִי רְאִינוּ
 שְׂנַאֲמָר, הַכֹּל יְהֵא מְנַח עַד שְׂיִבֵּא אֵלֶיהוּ.

אָמַר לָהֶם, וַדַּאי כָּךְ זֶה, שֶׁהוּא תִלְמִיד חֵבֵר,
 שֶׁעָלָיו נֵאמַר (במדבר כה) בֶּן אֶחָד הַכֹּהֵן,
 כְּמוֹ שֶׁנֵּאמַר בְּאַחֲרָיו, (שמות ד) הוּא יִהְיֶה לְךָ לְפֶתַח,
 כָּךְ נִם כְּנֹו יִהְיֶה לִי לְפֶתַח, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה (דף כח ע"א)
 שֶׁבָּעַל פֶּתַח. מִשּׁוּם שֶׁאִיךָ שֶׁחִיִּיתִי בְּרֵאשׁוֹנָה כְּבֵד
 פֶּתַח וּכְבֵד לְשׁוֹן, וְכָךְ יָקִים אוֹתִי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 - כְּבֵד פֶּתַח בַּתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּתַח, וּכְבֵד לְשׁוֹן בַּתּוֹרָה
 שֶׁבְּכֶתֶב, שְׁלֵא יֵאמְרוּ אֵלָיו שְׁלֵא מִכִּירִים אוֹתִי, זֶה
 מִיִּשְׁהוּ אַחֵר. וַאֲלֵיחֹו הוּא יִהְיֶה לִי לְפֶתַח, יָבֵא לְתַקֵּן
 אֶת כָּל הַסְּפָקוֹת הַלְלוּ וּלְיֹשֵׁב אוֹתָם.

בְּאוֹתוֹ זְמַן - זֹאת תּוֹרַת הָעֵלָה, הַבַּת, שֶׁחִיִּתָּה
 לְחֻצָּה שֶׁפִּלְחָה בְּנִלוֹת, עוֹלָה עַל כָּל
 הַדְּרָגוֹת שֶׁלְּמַעְלָה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי לא) רַבּוֹת
 בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאַתָּה עֲלִית עַל כְּלָנָה, וְעֲלִיתָה תִּתְּיָה
 לְאַבָּא שֶׁהוּא לְיָמִין שֶׁל חֶסֶד, שֶׁכּוּ הַרוֹצֵה לְהַחֲכִים
 יִדְרִים, מִשָּׁם חֲכָמ"ה, כ"ח מ"ה.

אָמַר תִּנָּא אַחֵר, וַדַּאי שֶׁבְּנִלְל כָּךְ נֵאמַר בָּךְ,
 מוֹלִיךְ לְיָמִין מִשָּׁה, מִשּׁוּם הַכֹּהֵן שֶׁלְּךָ שְׁלֵא

תְּהִיָּה לְךָ שְׁלֵמוֹת אֵלֶּךָ עִמָּה. שְׂכַשְׂאֲתָהּ תְּהִיָּה
 שְׁלֵם עִמָּה, נֹאמֵר בְּךָ פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמֵרְאֵה
 וְלֹא בְּחִידָת. בְּמֵרְאֵה, כְּמוֹ כֹּלָה שְׁפוֹשֶׁטת
 מִלְּבוּשֵׁיהָ וּמִתְיַחֲדָת עִם בַּעֲלָהּ בְּקִרְוֹב בְּשָׂר,
 בְּרַמ"ח אֵיבָרִים שְׁלָה, וְלֹא מִכֶּסֶה אֵיבָר אַחַד
 בְּמִנְהָ. וְזֶה בְּמֵרְאֵה, רַמ"ח בְּחֻשְׁבוֹן (רֵאשִׁי לָהּ שְׁנַאמֵר בּוֹ).

אֲמַר הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּרֵאשׁוֹנָה נִרְאָה לְךָ
 הַמֵּרְאֵה תְּוֵה, שְׁנַאמֵר בּוֹ בְּמֵרְאֵה, שֶׁהוּא
 לְךָ הַמֵּרְאֵה הַגָּדוֹל בְּסִנְהָ שְׁנוֹכֵר בּוֹ חֲמֵשׁ פְּעָמִים
 הַסִּנְהָ. וּכְעֵת הַתְּנַלָּה לְךָ הַמֵּרְאֵה תְּוֵה בְּרַמ"ח
 מְצוּוֹת שֶׁהֵם בְּחֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה. וְלֹא בְּחִידָת,
 שְׂאוֹתָם לְבוֹשִׁים שְׁלָה, שְׂבָהֵם רָאוּ כֹל הַנְּבִיאִים.
 שְׂאִין דְּרָךְ שֶׁתְּנַלָּה כֹּלָה בְּקִרְוֹב בְּשָׂר אֵלֶּךָ לְחַתֵּן
 שְׁלָה.

בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְקַיֵּם בָּהֶם, (בְּרֵאשִׁית ב) וַיְהִי שְׁנֵיהֶם
 עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבַּשְׁשׁוּ. כְּמוֹ
 אָדָם וְאִשְׁתּוֹ שְׂכָבָר הָעֵבֶר הָעֲרֻב הָרַע שֶׁל עֲרֵב
 רַב, קִשְׂיָה רָעָה מִן הָעוֹלָם, שֶׁהֵם הָעֲרִיּוֹת שֶׁל

הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשָׂכֵנֶתוּ, הָעֲרִיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
 כָּל שֶׁכֵּן הָעֲרִיּוֹת שֶׁלְּךָ, רוּעָה הַנְּאֻמָּן. וּמִהֶלְכָּה
 שֶׁלְּךָ, שֶׁבְּשִׁילָם צָרִיךְ לְכַסּוֹת אֶת סוּדוֹת הַתּוֹרָה,
 כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹהָ (מְשֻׁלֵי כַה) כְּבֹד אֱלֹהִים הַסֵּתֵר דְּבָר,
 עַד שֶׁעוֹבְרִים מִן הָעוֹלָם. וְאִין מְלָכִים אֲלֵא יִשְׂרָאֵל,
 כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹהָ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם. בְּאוֹתוֹ
 זְמַן, וּכְבֹד מְלָכִים חָקֵר דְּבָר. אָמַר הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן,
 בְּרוּךְ אַתָּה לְעֵתִיק הַיָּמִים, שֶׁמִּשָּׁם אַתָּה, כְּעֵנָף
 שֶׁמֵת פֶּשֶׁט מִן הָאֵילָן, כִּד הַנְּשִׁמוֹת עֵנָף מִמֶּנּוּ.

תִּנְאִים וְאִמּוֹרָאִים, תְּרֵי וּדְאֵי עוֹלָה וְחִטָּאת
 וְאִשָּׁם הֵן שֶׁלֹּשׁ מִצְוֹת, שֶׁלֹּשָׁה
 אֲבוֹת. שְׁלָמִים תִּגְבִּירָה. אֵיבָר שֶׁהִיא תִשְׁלוּמִים
 שֶׁל כָּל אֵיבָר, כְּמוֹ הַיּוֹם תְּרֵאשׁוֹן שֶׁל

חג. (מקום שהוא תשלומים של הכל ברגמת).

מִי שֶׁלֹּא חָג בְּיוֹם טוֹב רֵאשׁוֹן, אִין לוֹ תִשְׁלוּמִים
 לְרֵאשׁוֹן, וְשָׂאֵר הַיָּמִים תִּשְׁלוּמִין זֶה בָּזָה, וּבָהֶם
 וְחִסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהַמְנוֹת. אֲבָל מִי שֶׁלֹּא חָג יוֹם
 טוֹב רֵאשׁוֹן שֶׁל חג, עָלְיוֹ נֵאמַר מְעוֹת לֹא יוּכַל

לְתַקַּן וְחִסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהַפְנוֹת, וְזוֹהִי הַחֲטָאת
 שְׂמַעְכֶּכֶת אֶת הָעוֹלָה. (מִהַ הַמַּעֲסִים) הַחֲטָא הוּא זָכַר.
 הַחֲטָאת נִקְבָּה. וְלַפְעָמִים שְׁחֵרֵי הַחֲטָאת מִתְּכַשְׂמֵת
 וּנְפָרֶדֶת מֵעוֹלָה בְּאוֹתוֹ שְׁעִיר, שְׁנֹאֲמַר (בְּמִדְבָר
 כח) וּשְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֲטָאת.

אֲשֶׁם תְּלוֹי אֶחָזוּ בְּשִׁנְיָהֶם, כְּמִי שְׂאוּחֻז לְכָאן
 וּלְכָאן, וְהוּא תְּלוֹי בְּאִמְצַע. כְּמוֹ, הַכֹּל
 תְּלוֹי עַד שְׂיִבֵּא אֵלָיָהוּ וַיִּפְרִידוּ מִשָּׁם. כִּי אֲשֶׁם
 תְּלוֹי הוּא אֶחָזוּ בְּשִׁנְיָהֶם עַד שְׁנוֹתֵינִים לוֹ אֶת מְזוֹנֹו,
 הַשְּׁחָד שְׁלוֹ, וַיִּפְרֶד מִשָּׁם, וּמִתְקַרְבִּים הָאֵיבָרִים שֶׁל
 הַכֹּלָה זֶה לָזֶה. שְׂכָךְ הוּא אֲשֶׁם וְחֲטָאת, כְּמוֹ
 סְרָכוֹת שְׂאֶחָזוֹזוֹת בְּרֵאָה, וְלֹא מְנִיחִים אוֹתָם לְפָרַח
 לְעֵלוֹת כִּלְפֵי מַעְלָה לְנִשְׁבַּח בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

הַשָּׂה הוּא לְעוֹלָה, שְׂכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית כב) וְאֵיָה הַשָּׂה
 לְעֵלָה. וְנֹאֲמַר כּוּ שָׂה תָמִים זָכַר. זֶהוּ
 שְׂכָתוֹב אִישׁ תָּמִים. וְחֵרֵי צְרִיף לְשֵׁאל, שְׁחֵרֵי שָׂה
 הוּא לְיָמִין, וְהַשְּׁעִיר הוּא לְשְׂמָאל, שְׁחֵינֹו שְׁעִיר
 עֲזִים אֶחָד לְחֲטָאת. וַיֵּשׁ שְׁעִיר וַיֵּשׁ שְׁעִיר. שְׁעִיר

אָחַד לְה', וְשָׁעִיר אֶחָד לְעִזָּאוֹל. וְהֵינּוּ שְׁכֵתוֹב (ויקרא
 טו) וְנָתַן אַחֲרָיו עַל שְׁנֵי הַשָּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת גּוֹרֵל אֶחָד
 לְה' וְגוֹרֵל אֶחָד לְעִזָּאוֹל.

וּבְאֹתוֹ שָׁעִיר נֹאמֵר בְּעֵשׂוֹ (בראשית כו) אִישׁ שָׁעִיר.
 וְזֶה הַכָּבֵד שֶׁנּוֹטֵל אֶת כָּל אוֹתָם
 הַשְּׁמָרִים שֶׁל הַדָּם - (שְׁמֵשִׁם) שְׁחִין אֲבַעְבוּעוֹת
 פּוֹרְחוֹת, סִפְחוֹת, וְכֹל מִיְּנֵי צָרַעַת. וְהֵינּוּ
 שְׁכֵתוֹב (ויקרא טו) וְנִשְׂאָה הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל
 עֲוֹנֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. וְהֵם עֲוֹנוֹת תָּם, שֶׁהוּא
 הַלֵּב, וְאִזּוֹ נִפְרָד מִלְּהַתְעַרֵּב בַּלֵּב, וְאִזּוֹ מִתְבַּשֵּׂם,
 וְהוּא כָּבֵד בַּחֲטָאִים הֶלְלוּ וְלֹא קָל לַעֲלוֹת אֶל
 יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. שְׁמַחוּ בְּעַלְי הַמִּשְׁנָה שֶׁל
 הַיְשִׁיבוֹת, שְׁיִרְדּוּ עִם הַתְּנָאִים וְהַאֲמוֹרָאִים.

קָם אֶחָד מֵהֶם וְאָמַר, רוּעָה הַנְּאֻמָּן, תֵּן לִי רְשׁוֹת
 לְשֵׂאֵל, אַחַר שְׁזֻכִּיתִי לְשִׁמְעַ דְּבָרִים נִכְבָּדִים
 אֵלּוּ מִפִּיךָ, שֶׁהַתּוֹרָה הַזֹּאת שִׁיוּצֵאת מִפִּיךָ (משלי
 ט) יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכֹל חֲפָצֶיךָ לֹא יִשּׁוּן בָּהּ,
 וְעַם כָּל זֶה הַלֵּבָה הִיא, וְלִלְמַד אֲנִי צָרִיךָ. בַּשָּׁעִיר

הִיָּה לְעֹאֵל זֶה נָאָה, אִךְ אֲשֶׁם תְּלוֹי בְּאִיָּה מָקוֹם
הוּא?

אָמַר לוֹ, בְּרוּךְ אַתָּה בְּנִי, יָפֵה שְׂאֵלָתִי. אֵלֶּא מָה
הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעֵי אַחֲוִים בּוֹ יָמִין וְשְׂמֹאל,
שֵׁהם חֶסֶד וּגְבוּרָה, כְּמוֹ גּוֹף שְׂאֵחוֹזוֹ בֵּין שְׂתֵי
הַזְרוּעוֹת שֶׁל הָאָדָם. אוֹ כְּמוֹ נֶשֶׁר, שְׂאֵחוֹזִים בּוֹ
שְׂתֵי כְּנָפָיִם לְפָרַח בָּהֶן. וְכְמוֹ יוֹנָה שְׂאֵחוֹזִים בְּהַ
שְׂתֵי כְּנָפָיִם, שְׂנַמְשָׁלָה לְתוֹרָה, וְכְנָפֶיהָ (דף כח ע"ב)
לְמַצּוֹת עֲשֵׂה, וּבָהֶן הִיא הָעוֹלָה, וּפּוֹרַחַת לְמַעְלָה.
כִּי מַצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה הֵן הַמְּלַבֶּדֶת שְׁלָה, כְּמוֹ
צִפְרִים הַנֹּאֲחָזוֹת בְּפֶתַח. וְכֹל הַמְּלַבֶּדוֹת שְׁלָה
שְׂמַעְכְּבוֹת אוֹתָהּ מְלַפְרַח נִקְרְאוֹת סְרְכוֹת, כְּמוֹ
הַסְּרְכוֹת הַלְלוֹ שְׂמַעְכְּבוֹת אֶת כְּנָפֵי תְרָאָה
מִלְנֶשֶׁב.

כִּי אֲשֶׁם. שְׂיִשְׂרָאֵל אַחֲוִים בְּכְנָפֵי הַשְּׂכִינָה, שְׁהֵן
חִיּוֹת הַכְּפֹא, שְׁלֹא תִהְיֶה עוֹלָה בָּהֶם בְּזִכְיּוֹת
שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמַעְכְּבִים אוֹתָהּ,
וּמְכַבְּדִים אֶת כְּנָפֶיהָ חִי"ת חִי"ת תַּחֲטָאוֹת שְׁלָהֶם.

וְאֲשֶׁם, אֲמִם שֶׁל עֶרְב רַב, הַסְּרָכָה הָאֲחוּזָה בְּכִסָּא,
 שְׁשֵׁם הַגְּבִירָה, וְלֹא מְנִיחָה אוֹתָהּ לְעֵלוֹת מִן
 הַנְּלוֹת, וְהַזְּכוּיֹת אֲחוּזוֹת בָּהּ לְהַעֲלוֹתָהּ, וְנִשְׁאַרְת
 בְּאֵוִיר כְּמוֹ סְרָכָה שֶׁתְּלוּיָהּ בְּאֵוִיר. וְזֶהוּ הָעֲמוּד
 הָאֲמֻצְעִי (שְׁהוּא אֵוִיר). כִּף אֲשֶׁם תְּלוּי בְּצַדִּיק, שְׁהוּא
 אֲחוּזוֹ בֵּין שָׁמַיִם וְאָרֶץ.

הַחֲטָאִת הִיא יוֹתֶרֶת הַכְּבֵד, מִכְּבִידָה עָלֶיהָ
 בְּחֲטָאֹת שֶׁל לְכַלּוּכִים שֶׁל חֲטָאֵי
 יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁהַכְּבֵד מִכְּבִיד עַל הַשְּׂמָרִים, שֶׁהֵם
 דְּמִים, עַל הָעֶרְקִים שֶׁל הַלֵּב. כִּף הַחֲטָאֹת הִלְלוּ
 מִכְּבִידוֹת עַל בְּנֵי הַשְּׂכִינָה, שֶׁהֵן מְצוּוֹת עֲשֵׂה,
 שְׂדוּמוֹת לְבְנֵי יוֹנָה. וְלֹא תַעֲשֵׂה, כְּשֶׁהֵן מִכְּבִידוֹת
 עַל עֲשֵׂה, שֶׁהֵן בְּשִׁחֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל מְרַבִּים מִן
 הַזְּכוּיֹת, נֶאֱמַר בַּתּוֹרָה שֶׁהִיא גּוֹף, (דְּנִיאל ה) וְתִשְׁלַךְ
 אֶמֶת אֶרְצָה, וְהִיא צוֹנַחַת, (אִיכָה א) נְתַנְנִי ה' בְּיַדִּי
 לֹא אוֹכַל קוּם, (עֲמוֹס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם.

וּמִשׁוּם זֶה תִּקְנֵנוּ תִּנְאִים וְאֲמוֹרָאִים תְּפִלוֹת
 בְּמָקוֹם קְרִפְנוֹת, לְהַעֲבִיר מִמֶּנָּה חֲטָאֹת

וְאַשְׁמוֹתַי, וּמַשׁוּם כָּךְ תִּקְנֵנוּ תִּפְלֵת שְׁחָרִית כְּמוֹ
 קָרְבַּן הַשְּׁחָר, וְתִפְלֵת מִנְחָה כְּמוֹ קָרְבַּן בֵּין
 הָעֲרֵבִים, וְתִפְלֵת עֲרֵבִית כְּמוֹ אֲמוּרִים וּפְדָרִים
 שֶׁהָיוּ מִתְּאַבְּלִים כָּל הַלַּיְלָה. וְשִׁלְשַׁת הָאָבוֹת
 שֶׁתִּקְנֵנוּ שְׁלֹשׁ תִּפְלוֹת, כְּנֶגֶד הַמְּרַכְּבָה שֶׁהֵם
 קָשׁוּרִים בָּהּ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּחַ הָאָבוֹת הֵן הֵן
 הַמְּרַכְּבָה, שֶׁהֵם פָּנֵי אֲרִיָּה אֶל תִּימִין
 לְאַרְבַּעַתָּם. (ע"ב רע"א מהימנא).

אֵל תְּמִיד תִּוְקַד עַל הַמְּזִבְחַ לֹא תִכְבֶּה. רַבֵּי חֲזִינָא
 פְּתַח, (בראשית כב) וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם
 אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הַנְּנִי בְנִי וְגו'. וַיֹּאמֶר
 וַיֹּאמֶר, שְׁלֹשׁ פְּעָמִים שָׁל יִצְחָק, וַיֹּאמֶר אַחַד שָׁל
 אַבְרָהָם. לָמָּה זֶה כֵּן? אֵלֶּא שְׁלֹשָׁה לְמַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית, שֶׁהֵם הָיוּ הַשְּׁלֹשׁ שָׁל יִצְחָק, וְאַחַד שָׁל
 אַבְרָהָם בְּרִבְעִי, שֶׁכְּתוּב הַנְּנִי בְנִי, דְּחֻק
 (וְדוּקָא) הַנְּנִי. וְכְתוּב (בראשית א) יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ
 הַשָּׁמַיִם, מְאֹרֶת חֶסֶד.

וְאִם תֹּאמַר, וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר הֵם יוֹתֵר - אֵלֶּא שֶׁהֵם
 הָיוּ נִסְתָּרִים בַּמַּחְשָׁבָה, וְאֵלֹו הִתְגַּלּוּ מִתּוֹךְ
 הַחֲשֵׁבָה. וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם - וְכַתּוּב (בראשית
 א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. וַיֹּאמֶר אָבִי -
 וְכַתּוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי
 מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ - וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם. וַיֹּאמֶר הַנְּנִי - וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 יְהִי מְאֹרֵת.

רַעֲיָא מְהִימְנָא (רועה נאמן)

וְעוֹד אֵשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְּזֻבְחַת וְגו' - זוּ הַתּוֹרָה,
 שֶׁנֶּאמַר פֶּה (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דִבַּרְתָּ כֹּאֵשׁ
 נֹאֵם ה'. לֹא תִכְבֶּה וְדַאי, שֶׁעֵבְרָה אֵינָה מְכַבֶּה
 הַתּוֹרָה. אֲבָל עֵבְרָה מְכַבֶּה מִצְוֹת, וְמִי שֶׁעוֹבֵר עֲבָרָה
 שֶׁמְכַבֶּה מִצְוֹת, שֶׁהִיא נֵר, כִּי מְכַבֶּה אֶת נֵרוֹ,
 שֶׁנֶּאמַר (משלי ב) נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם, מְנוּפּוֹ, וְזֶהוּ
 כַּפּוּי, שֶׁנֶּשְׁאָר הַגּוֹף בַּחֲשֵׁבָה. וְכִי מִי שֶׁמִּסְלָק
 שְׂכִינָה מִמְּקוֹמָהּ, גּוֹרֵם (לְכָל הַעוֹלָם) כַּפּוּי וְחֲשֵׁבָה

לְאוֹתוֹ מְקוֹם. וַחֲשֹׁכָה הִיא עֵבֶרָה, (משלי ל) וְשִׁפְחָה
כִּי תִירָשׁ גְּבֻרָתָהּ.

וְעֵלִית הַמְצֹוה שֶׁל עִם הָאָרֶץ מְכַבֵּה לָהֶם אֶת
הַמְצֹוה, לְקַיֵּם בָּהֶם וּרְשָׁעִים בַּחֲשֵׁךְ יִדְמוּ.
אָבֵל לְבַעֲלֵי תוֹרָה אֵין לָהּ כְּבִיָּה עוֹלָמִית בָּהֶם,
שְׂמֵאִירִים לָהּ בְּכַמָּה סוּדוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׂאוּר
נִקְרָא ר"ז. וּמְצוֹוֹת הַתּוֹרָה שְׂמֻקְיָמִים אוֹתָן
חֻכְמִים, זוֹ תּוֹרָה לְגִבְיָהֶם, לִילָה וַיּוֹמֵם לֹא תִכְבֵּה
עֲלֵיהֶם, מִשׁוּם שְׂמֻקְיָמִים כָּה וְהִנִּיתָ כּוֹ יוֹמֵם
וְלִילָה.

וְהַעֲשֵׂן שְׁעוֹלָה מִפִּיהֶם בְּדַבְרֵי תּוֹרָה, הוּא עֲשֵׂן
הַמְעַרְכָּה שְׂמֻסְדָּרִים אוֹתָהּ וְעוֹרְכִים
אוֹתָהּ לְבַעֲלָהּ, כְּמוֹ (במדבר ח) בַּהֲעֲלֹתָךְ אֶת הַנִּזְרוֹת,
שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד. וּבַעֲשֵׂן הַמְעַרְכָּה
וּבַעֲנֵן הַקְּטָרֶת, שֶׁהַתּוֹרָה הוּא הָעֲשֵׂן שְׁלָהּ, יִתְעוֹרֵר
מִהֲלֵב לְחֻכְמָה, שֶׁהוּא כְּמוֹ מַחַ, כְּמוֹ הָעֲנָן.
שֶׁהַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל הָעֲנָן הִיא מִהֲלֵב. וְהוֹ

שְׁפָתוֹב (בראשית ב) וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, וְאַחַר כֵּן -
וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה.

כֵּן יתְעוֹרֵר עֵשֶׂן מִבִּינָה, שֶׁהוּא בְּלֵב, שֶׁבְּאֲרוֹה
אֶצְלוֹ, הַלֵּב מִבֵּין, וְעוֹלָה לְחֻכְמָה (דף כט ע"א)
שֶׁהוּא (בַּמַּח) כְּמוֹ מַח. (וּמָה) וּמִי הָעֵשֶׂן? (דַּעַת) זֶה
הָעֵמוֹד הָאֲמֻצְעִי, דַּעַת, לֵב מִבֵּין דַּעַת.

אַחַר שִׁיזְרַד עֵשֶׂן, חֻכְמָה לְבִינָה, שֶׁהֵם זֶה
לְשִׁמְאֵל וְזֶה לְיָמִין. הוּא יוֹרֵד מֵלֵא
מֵאֲבָא וְאֲמָא, מֵלֵא י"ה, לְשִׁרְף עֵצִים שֶׁהֵם
הַתְּלִמִּידֵי חֻכְמִים, מֵצַד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהֵם
אֵיבָרִים שֶׁל הַגּוֹף, שֶׁשָּׁם ה' הָעֵצִים וְדָא, לְשִׁרְף
אוֹתָם בְּשִׁלְהָבוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ הֲלֵא כֹה
דְּבָרֵי כָּאֵשׁ נֵאֵם ה'. בְּשִׁלְהָבוֹת נֵר שֶׁל מִצְוָה
בְּאִתְהָבָה.

מִצְוָה לְהַקְרִיב בְּכָל יוֹם תְּמִידִים וְאַחֲרָיו לְהַדְלִיק
אֵשׁ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב אֵשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל
הַמְּזֻבָּח לֹא תִכְפֹּת. וְאַחֲרָיו תְּרוּמַת הַדָּשֵׁן, וְאַחֲרָיו
קָרְבַּן נֶדֶר אוֹ נִדְבָה. תְּנָאִים וְאֲמוֹרָאִים, כָּל אֵלוֹ

תמידים, הם מדותיו של הקדוש ברוך הוא
 שצריכים להיות להם נחת. ואף על גב שכל
 הספירות בלן אחת, מכל מקום כל ספירה
 וספירה ממנה על שבתות וזמנים וימים טובים,
 ואותה מדה ששולטת באותו זמן, כל הספירות
 נכללות בה, וכלן נקראות על שם אותה מדה;
 כחסד חסדים, בגבורה גבורות, וכך בכל מדה.

ויש השבתת מלאכה, כמו שזר שיש לו על,
 וחסד שיש לו משא. בין על מלכות שמים,
 כמו תפלין, בין על מלכות עובדי כוכבים ומזלות,
 כפי מעשיהם בימים הללו יש להם השבתת
 מלאכה ומנוחה. מי שלא מתעסק בתורה
 ובמצוות, יש לו על מלכות עובדי כוכבים
 ומזלות. ומי שמתעסק בתורה ומצוות, יש לו על
 מלכות שמים, שהיא ה' אחרונה, שנקראת
 מלכות שמים.

על מצוות היא ודאי, משום שבה נבראו כל
 תבניות של שמים וארץ, והו' שבתוב (בראשית

(ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ כְּהַבְרָאָם. כְּה' בְּרָאָם. וּכְשֵׁיבֹא שַׁבָּת וַיּוֹם טוֹב, יוֹרְדַת בְּיַנָּה, שָׁהִיָּא יַה"ו, עַל ה', שָׁהִיָּא מַלְכוּת שָׁמַיִם נְשַׁמָּה יִתְרָה, וְהוּא (שְׁמוֹת ל"ב) חָרוֹת עַל הַלְּחָת. אֲנָכִי בִּיצִיָּאת מִצְרַיִם, וּפּוֹרְשֵׁת כְּנַפֶּיהָ עַל הַבַּת וְעַל הַמַּחְנוֹת שָׁלָה, וַיֵּשׁ לָהֶם מְנוּחָה. וַנֹּאמֶר בְּמַרְכָּבוֹתָיו שָׁל סָמָא"ל וְנַחֲשׁ, (דְּבָרִים כ"ח) וַרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ וַיֵּרְאוּ מִפְּנֵי. אוֹת תְּפִלִּין וְאוֹת שַׁבָּת וְאוֹת יָמִים טוֹבִים וְאוֹת בְּרִית - בְּלָם שְׁקוּלִים.

וַיֵּשׁ אוֹת שָׁל שְׁד"י, שָׁהוּא מַטְטְרוּ"ן עֶבֶד, וְכַמָּה עֶבְדִּים תְּלוּוִיִּים מִמֶּנּוּ, שְׁמִמְנָה עַל אֱלוֹ שְׁעוֹשִׂים מְצוּוֹת עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶם. מַטְטְרוּ"ן וְהַמַּחְנוֹת שָׁלוּ מִמֶּנִּים עֲלֵיהֶם. בְּשִׁבְלָם נֹאמֶר, לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרֶךְ וְחִמּוֹרֶךְ וְעֶבְדֶךָ וְאַמְתֶךָ. אֲבָל אוֹתָם שְׁעוֹשִׂים מְצוּוֹת שְׁלֵא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶם, הֵם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה, וְהֵם הַכְּתָרִים וְהַתְּנִים עַל הָרֵאשׁ הָעֶבְדִּים בַּיּוֹם הַחַל, וּבְשִׁבְלָם נֹאמֶר

וּדְאֵשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַנְא חֵלְתָּ, וְהִזְהַר הִקְרַב אֲלֵיהֶם יוֹמֵת.
שֶׁנִּקְרְאִים שְׁבֻתוֹת אֶל הָעֲבָדִים.

וּמִשׁוּם כֶּה, אִם כְּבָנִים אִם פְּעֻבָּדִים. אִם כְּבָנִים,
שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם.
אִם פְּעֻבָּדִים, כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, וְלֹא שְׂאֵר
הָאֻמוֹת. אֲבָל אוֹתָם הִרְשָׁעִים שְׂאִין מִשְׁתַּדְּלִים
בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת וְאִין עֲלֵיהֶם עַל תּוֹרָה וְעַל תְּפִלִּין
וְשְׂאֵר מִצְוֹת, הֵם עֲבָדִים לְאֻמוֹת הָעוֹלָם
וּמִשְׁתַּעֲבָדִים בָּהֶם, כְּמוֹ עֲבָדִים הָיִינוּ לְפִרְעָה
בְּמִצְרַיִם.

וְאִם שׁוֹמְרִים שְׁבֻתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, נֶאֱמַר בָּהֶם
וַיֹּצִיאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ. וַיִּתְקַיֵּם בָּהֶם, לְמַעַן
יְנוּחַ שׁוֹרֵף וְחַמּוֹרֵף, חַמּוֹר בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת, וַיִּנְפֹּשׁ
בֶּן אִמְתָּךְ וּבְהִמְתָּךְ, עִם הָאָרֶץ נִקְרָא בְּהִמָּה. וְאַחַר
שְׂיִכְנִים אֶת עֲצָמוֹ תַּחַת אָדָם בַּתּוֹרָה, יִתְקַיֵּם כּוֹ
אָדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ ה'. אִם הוּא כְּמוֹ סוּם שְׂרוּכָב
עָלָיו אֲדוֹנוֹ, וְסוּבַל אוֹתוֹ, וְלֹא כּוֹעֵט בְּאֲדוֹנוֹ.

וּמֵהוּ הַסֵּכֶל שְׁעַם הָאָרֶץ לְתַלְמִיד חָכָם? מִשּׁוֹם
 שֶׁתַּלְמִיד חָכָם כָּמוֹ יוֹם הַשְּׁבִיט הוּא צָרִיךְ,
 שְׂאִין לוֹ מִשָּׁלוֹ. וְאִם עִם הָאָרֶץ סוֹבֵל אוֹתוֹ
 בְּמָמוֹנוֹ וְנוֹהֵג בּוֹ כְּפִי רְצוֹנוֹ לְשִׁמֵּשׁ אוֹתוֹ
 וּלְהַתְנַהֵג בְּמַצּוֹת כְּפִי רְצוֹנוֹ, יִתְקַיֵּם בּוֹ - אָדָם
 וּבְהֶמָּה תוֹשִׁיעַ ה'. יוֹשִׁיעַ אוֹתוֹ מִשּׁוֹד וּמִגּוֹזְלָה,
 יוֹשִׁיעַ אוֹתוֹ מִמֶּלֶךְ הַמּוֹת שְׁלֵא יִשְׁלַט עָלָיו
 וַיִּשְׁחַט אוֹתוֹ בְּסַבִּינֵי הַפְּגוּמָה. וְכֹל מִי שֶׁנִּשְׁחַט
 בְּסַבִּין פְּגוּמָה, הוּא נִבְלָה, שְׁנֵאֵמַר בּוֹ לְכֹלֵב
 תִּשְׁלַכּוּן אוֹתוֹ, שֶׁהוּא סָמָא"ל.

וְהַנֶּפֶשׁ שֶׁל תַּלְמִיד חָכָם נִקְרָאת שְׁבִיט הַמִּלְכָּה,
 נֶפֶשׁ יִתְרָה שֶׁל שְׁבִיט, וְהַעֲנַג שֶׁלָּהּ נִשְׁמַת
 חַיִּים וְרוּחַ שְׁבִילִי. וְהֵם נִשְׁמָה יִתְרָה, רוּחַ יִתְרָה, עַל
 נִשְׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ, שֶׁהֵם עֲבָדִים שִׁשׁוּלָמִים בְּגוֹף
 שֶׁל יְמוֹת הַחַל. נִשְׁמָה יִתְרָה, נִשְׁמַת כָּל חַי, כְּתוּר
 הָרֵאשׁ צְדִיק, שֶׁהוּא יוֹם הַשְּׁבִיט. וּבְנִשְׁמָה הַיִּתְרָה
 הַזֶּה תִּהְיֶה יְהִי, שֶׁהֵם אָבָא וְאֵמָא, שֶׁעֲלֵיהֶם
 נֵאמַר (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים וּלְתָהּ,

משום שהיא מרכבה לעלת העלות, שהיא מכסה ולא שולטת עליו העין, ומשום כך עין לא ראתה. רוח יתרה, הנקר שיוצא מעדן מבין אפא ואפא, ומהלכו חמש מאות שנה, ומגיע לששי שהיא צדיק להשקות את הגן, שהיא נפש יתרה, מלכות.

הנשמה ששולטת בימות החל על עבר ה' היא מכסא הכבוד, כמו שבארנו (דף כט ע"ב) בעלי המשנה, כל הנשמות גזורות מתחת כסא הכבוד. ורוח ששולטת בימות החל על עבר ה', היא מעבר המלך מטרו"ן, כולל ששה סדרי משנה, והיא שש מעלות לכסא. והנפש ששולטת בימות החל היא מכסא דין, סנדלפו"ן, תכלת שבציצית, כמעשה לבנת הספיר. אבל בת המלך, בפסח, היא נפש השכלית, ליל שמורים, מצה שמורה, ורוח שמור פנגדה היא יום טוב, והיא יום שבת, זכור ושמור, משום שהיא אצילות ממלכות.

וְכֹדֶד תִּלְמִידֵי חֲכָמִים, בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמְּלָכָה, נִקְרְאוּ
 שְׁבֻתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, וַאֲיֵן לָהֶם מִשְׁלָחַם,
 שְׂאִינָם בְּעַלְי מְלָאכָה כְּמוֹ שְׂאָר הָעֲבָדִים בְּנֵי
 הַחֲלִיץ. שְׂכָרָם פְּעוּלָם הִזָּה וּבְעוּלָם הַבֹּא לְעִנְג
 אוֹתָם בְּכָל מִינֵי מֵאֲכָל וּמִשְׁתֶּה, וּלְכַבְדָּם
 בְּלְבוּשֵׁים יָפִים כְּמוֹ שְׁשֻׁבָת, שְׁנֵאמַר בָּהּ, כִּפְדָּהוּ
 בְּכֶסֶת נִקְיָה. כָּל מֵה שְׁעוֹשֶׂה אָדָם לְשֻׁבָתוֹת
 וַיָּמִים טוֹבִים, יֵשׁ לְעִשׂוֹת לָהֶם.

וּמִי שְׁמַחֲלֵל שְׁבֻת חַיֵּב סְקִילָה. וְכֵן מִי שְׁמַשְׁתַּמֵּשׁ
 בְּכֶתֶר חוּלָף. וְכֹדֶד מִי שְׁמַשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִי שְׁשׁוֹנָה
 הַלְבוּת, שְׁמַחֲלֵל אֶת תּוֹרָתוֹ. וְכָל שֹׁכֵן הַמְּבֻזָּה
 אוֹתוֹ, כְּאֵלוֹ מְבֻזָּה שְׁבֻתוֹת וּמוֹעֲדוֹת. וּפְרָשׁוּהָ
 בְּעַלְי הַמְּשֻׁנָּה, כָּל הַמְּבֻזָּה אֶת הַמוֹעֲדוֹת, כְּאֵלוֹ
 כּוֹפֵר בְּעֶקֶר.

וְכְמוֹ שְׂכָל כְּלֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁנִקְרְאוּ קִדְשׁ, כֹּדֶד
 כָּל אוֹתָם שְׁמַשְׁמֵשִׁים תִּלְמִידֵי חֲכָמִים
 נִקְרְאוּם קִדְשׁ. וְתִלְמִידֵי רַב, שְׁהֵם כְּנֻגַד אֵיבָרֵי
 הַגּוֹף, נִקְרְאוּם קִדְשׁ קִדְשֵׁים. וְסוּד הַדָּבָר רְמוּז

בָּהֶם, (שמות כו) וְהִבְדִּילָהּ הַפְּרָכָת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ
 וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים. וּמִטַּטְרוּ"ן, אֶתָּה וּמִחֲנוּתֶיךָ,
 צְרִיכִים לְהַקְרִיבם קָרְבָן לְפָנַי ה' בְּכֹל לַיְלָה.

עֲשֵׂיָהּ, לְקַבֵּל עֲלֵיוֹ עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, זוֹ קַבְּלַת
 יְסוּדִים שֶׁל עֲנִיּוֹת לְתַלְמִיד חֲכָמִים, שֶׁהוּא
 מְוֵת לְגוֹף הַבְּהֵמוֹת. שְׁמֻזוֹן הַתּוֹרָה הוּא מְוֵזוֹן שֶׁל
 הַנְּשָׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ הַשְּׂכֵלִיִּים, שֶׁהֵם כֹּהֵן לְוֵי
 וְיִשְׂרָאֵל. הַכֹּהֵן בּוֹ י', חֲכָמָה וַדָּאִי. הַלְוִי בּוֹ ה',
 הַבּוֹנָה. יִשְׂרָאֵל בּוֹ דַּעַת, וְזוֹ ו'. נֶפֶשׁ יִתְרָה, ה'
 אַחֲרוֹנָה, רמ"ח מְצוּוֹת עֲשֵׂה וּשְׁמ"ח לֹא תַעֲשֶׂה.
 וְתוֹרָה זוֹ אָדָם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. וְזֶה
 כּוֹלֵל אֶת הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. זוֹהִי
 הַתּוֹרָה מְוֵזוֹן לְאָדָם בְּאַרְבַּע הַפְּנִיִם שָׁלוֹ. מְוֵזוֹן
 הַבְּהֵמוֹת לָחֵם וְיִיזוֹן וּבֶשֶׂר וְכֹל מִיְּנֵי פִרוֹת, (קהלת
 ו) זֶה לְעֵמֶת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים.

וְצָרִיךְ אָדָם לְהַקְרִיב בְּכֹל לַיְלָה קָרְבָן נֶפֶשׁ
 וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ שֶׁל בְּהֵמוֹת לְפָנַי ה',
 וְיִתְוֹדָה בְּכָמָה מִיְּנֵי וְדוּוּיִים, וְיַעֲלֶה אוֹתָם

בְּמַחְשַׁבְתּוֹ קִרְבָּן לְפָנַי ה'. לְהוֹצִיא אוֹתָם
 בְּקִרְיַאת שְׁמַע (בְּלֵב אֶחָד) לְפָנַי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וַיּוֹצִיא אֶת רוּחוֹ שְׂדוּפִק בְּעוֹרְקֵי הַלֵּב. הַנְּפֶשׁ,
 יִבּוֹן בְּשִׁרְפָתָהּ וּבְשִׁחִיטָתָהּ וּבְנִחְיֶרְתָּהּ, שְׁחִיו
 הַכֹּהֲנִים נוֹחְרִים, זֶהוּ שְׁפָתוֹב וּמַלְק אֶת רֵאשׁוֹ
 מִמּוֹל עֲרַפּוֹ וְלֹא יִבְדִּיל. וְהִינוּ חֲנֻק. וְשִׁלֵּשׁ
 הַמִּיתוֹת הַלָּלוּ הָיוּ בְּמוֹ מָרָה אֲדָמָה, יִרְקָה
 וְשִׁחְרָה, שְׁחֵם בְּכַבֵּד, בְּמָרָה וּבְטָחוֹל, וְהֵם
 בְּשִׁלֵּשׁ קְלָפוֹת הָאֵנוּ.

וְקִדְם לָכֵן יִתְקַן מִזְבַּח אֲבָנִים, וַיִּבּוֹן לַעֲשׂוֹת
 סְקִילָה מִמָּרָה הַלְבָנָה שְׁשׁוּלְטַת בְּכַנְפֵי
 רָאָה בְּאוֹתָן סְרָכוֹת שְׁאוֹתָן הַבְּהֵמוֹת תְּפּוֹסוֹת שָׁם.
 וַיּוֹרְדַת אִישׁ תְּכֵלֶת וּמַכְלָה אוֹתָם, וַיְהִיו תְּחִיּוֹת
 וְהַבְּהֵמוֹת וְהָעוֹפּוֹת מְהוֹרִים לְקִרְבַּ לַה' וְלַהֲשָׁרוֹת
 שְׁמוֹ עֲלֵיהֶם. בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְקַיֵּם בָּהֶם, (דברים
 ה) וְאַתֶּם תְּדַבְּקִים בָּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים. וַיְהִיו בְּמוֹ
 סוּם שְׁאֲדוֹנוֹ רוֹכֵב עָלָיו. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (חֲבִקוּק ג) כִּי
 תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מִרְכַּבְתֶּיךָ יִשׁוּעָה. וּבְאוֹתוֹ זְמַן -
 אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'.

וְהַתְּלַמִּיד חָכֵם שָׁקוּל לְכָל בְּעָלֵי הַתּוֹרָה, וְכִדְּ
 צָרִיךְ לְשָׁקֵל עֲצָמוֹ מִצְדָּה שֶׁל
 הַתּוֹרָה, וּמִצְדַּד הָאֵיבָרִים שֶׁל הַגּוּף צָרִיךְ לְשָׁקֵל
 לְעֲצָמוֹ לְכָל עַמֵּי הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֶה בְּעָלֵי
 הַמִּשְׁנָה, לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ כָּל
 הָעוֹלָם בְּלוֹ תְּלוּי בּוֹ. וַיִּכְוֶן בְּנַפְשׁוֹ וּבְרוּחוֹ
 וּבְנִשְׁמָתוֹ לַעֲשׂוֹת אוֹתָם קְרִפְנוֹת עִם כָּל בְּנֵי
 הָעוֹלָם. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרֵּף מִחֻשְׁבָּה
 מוֹכָה לְמַעֲשֵׂה. וּבָזָה, אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ ה'.
 קָמוּ כָּל הַתְּנַאֲיִם וְהָאֲמוֹרָאִים אֵלָיו, וְאָמְרוּ כֻלָּם
 בְּקוֹל אֶחָד: אַתָּה הוּא הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן שְׂיִישׁ לְךָ
 רְשׁוֹת לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל זֶה, שְׂאֵתָה שָׁקוּל לְכָל
 יִשְׂרָאֵל, וּמִשׁוּם כֵּן שָׁלַח אוֹתְךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בִּינֵיהֶם. (ע"ב חרע"א מהימנא).

תּוֹסֵפֶת

זֹאת תּוֹרַת הָעֵלָה. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, אֶת הַפְּסוּק
 הַזֶּה בְּאַרְנֵי בְּנֵי תְּוֹה: זֹאת תּוֹרַת - זוֹ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. הָעֵלָה - זוֹ מִחֻשְׁבָּה רְעָה, שְׁעוֹלָה עַל

רצונו של אדם להסיטו מדרך האמת. היא העלה
 - היא היא שעולה להסטין על האדם, ורוצה
 לשרף אותו ^(דף ל ע"א) באש, כדי שלא ינתן לו מקום
 להשטין. ולכן, על המופת כל הלילה. מי הלילה?
 זו בנסת ישראל, שהיא זאת, לטהר את האדם
 מאותו רצון.

על מוקדה, משום שנהר דינור הוא מקום לשרף
 את כל אלו שלא עומדים בקיומם, שהרי
 מכניסים אותם לאותה אש בוערת ומעבירים את
 שליטתם מן העולם. וכדי שלא תשלט, ^(צד"ק) על
 מוקדה כל הלילה, ותכניע ולא תשלט. ^(ע"ב תוספתא).

כתוב ^(מלכים א יט) והנה ה' עבר ורוח גדולה וחזק
 וגו'. רוח גדולה שאמרנו, וכתוב לא ברוח
 ה'. ואחר הרוח רעש, שכתוב ^(יחזקאל א) והשאני
 רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול. הרי רעש אחר
 הרוח. ואחר הרעש אש, והו' שכתוב ^(דניאל ז) נהר
 דינור יוצא ושופע מלפניו וגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הֵינּוּ שְׂפָתַיִם (יחזקאל א) וְדַמּוֹת
 הַחַיּוֹת מֵרְאִיֵּיהֶם כְּנִחְלֵי אִישׁ בְּעֵרֹת כְּמֵרְאֵה
 הַלְּפָרִים הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנִגְהָ לְאִישׁ וּמִן
 הָאִישׁ יוֹצֵא בָרֶק. וְאַחַר הָאִישׁ קוֹל דְּמָמָה דְקָה,
 הַקּוֹל הַזֶּה קוֹל אֲחֵרוֹן, שְׁהוּא דְמָמָה דְקָה, שְׁאִין
 לָהּ דְבַר פֶּרֶט מִשְׁלָה, אֲלָא הִיא דוּמָמַת מֵעֲצָמָה.
 וְכִשְׁמַת כְּנָסִים עָלֶיהָ, הִיא נִשְׁמַעַת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת,
 וּבְכָל מוֹדְעוֹעִים מִמֶּנָּה. דְמָמָה דְקָה, לָמָּה הִיא
 דְקָה? מִשּׁוּם (שְׁהִיא) (שְׁבָאָה) הַקְטַנָּה מִכְּלָן.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, אִישׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמּוֹזֵבַח לֹא
 תִּכְבֶּה - זֶה אִישׁוֹ שֶׁל יִצְחָק, שְׂפָתַיִם (בראשית
 כב) הֵנָּה הָאִישׁ וְהַעֲצִים, וְהֵינּוּ אִישׁ תָּמִיד, שְׁעוֹמֶדֶת
 תָּמִיד. וְהַעֲצִים - אֵלוֹ הַעֲצִים שֶׁל אַבְרָהָם, שְׂפָתַיִם
 וּבָעַר עָלֶיהָ הַכֶּהֵן עֲצִים בְּבִקְרָה.

שְׁנֵינּוּ, מֵהָאִישׁ שֶׁל יִצְחָק שׁוֹפֵעַ וּמִנִּיעַ לְמוֹזֵבַח
 הַזֶּה, וְיוֹצֵאת נִחְלָת אַחַת לְצַד מוֹרְחָה,
 וְנִחְלָת אַחֶרֶת לְצַד מַעֲרָב, וְנִחְלָת אַחַת לְצַד צְפוֹן,

וּנְחָלֶת אַחַת לְצַד דְרוֹם, לְאַרְבַּע קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ,
וְהִכִּיחַן מִסוּבָב אוֹתָהּ לְאַרְבַּע קַרְנֹת.

בַּמִּזְבֵּחַ (בַּמִּזְבֵּחַ) יֵשׁ כָּכָשׁ אַחַד בְּדַרְגּוֹת יְדוּעוֹת,
וְהַדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה מִגִּיעָה וַיִּזְרְדַת
לְתֵהוֹם הָעֲלִיּוֹן, מֵתוֹךְ שֵׁשׁ אַחַת. וּבְשָׁעָה שְׁאוּמְרֵי
הַנְּחָלִים מִגִּיעוֹת לְאַרְבַּע הַקַּרְנֹת, רוּחַ אַחַת
מֵתְעוֹרְרַת וַיִּזְרְדַת לְאוֹתוֹ הַתֵּהוֹם הָעֲלִיּוֹן.

וּבְאוֹתוֹ מְקוֹם יֵשׁ צְבָאוֹת צְבָאוֹת שְׁאוּמְרֵי
קְדוּשׁ בְּקוֹל גְּדוֹל עֲלִיּוֹן. וּמֵצַד אַחַר
אוּמְרֵי קְדוּשׁ בְּקוֹל נְעִימוֹת עֲלִיּוֹנָה. וּמֵצַד אַחַר
צְבָאוֹת אַחֲרֵי שְׁאוּמְרֵי קְדוּשׁ. וְכֵן לְאַרְבַּע
הַקַּרְנֹת. שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַבָּבוֹת צְבָאוֹת בְּכָל קֶרֶן
נִמְצְאוּ, וְעֲלִיָּהֶם מִמֶּנָּה אַחַד, וְכֻלָּם לְבוּשֵׁי
אִפֹּד, וְעוֹמְדִים לְסִדֵּר עֲבוֹדַת הַמִּזְבֵּחַ בְּנֶגֶד
הַתַּחְתּוֹנִים.

בְּמְקוֹם אַחַר נִמְצְאוּ גַלֵּי תֵיִם שְׁנוֹהֵמִים וַיִּזְרְדִים
בְּדַרְגּוֹת יְדוּעוֹת, וְשֵׁם צְבָאוֹת שְׁאוּמְרֵי
בְּקוֹל נְעִימוֹת, בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ. וְכֻלָּם

מִשְׁבְּחֵיהֶם בְּשִׁירָה וְלֹא שׁוֹקְטִים בִּיּוֹם וּבְלַיְלָהּ, וְכֻלָּם
מִמְסֻדְרִים שְׂבַח בְּקוֹל נְעִימוֹת.

בְּמָקוֹם אַחֵר נִמְצְאוּ צְבָאוֹת צְבָאוֹת, עוֹמְדִים
בְּפֶתַח, בְּזִיעַ, בְּרֶתֶת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל
א) וְנָגַהּ לָהֶם וַיִּרְאֶה לָהֶם. (וְנִבְּחָ לָהֶם וַיִּרְאֶה לָהֶם). וְכֻלָּם
מִמִּסְתַּבְּלִים אֵל אוֹתוֹ מִזִּבְחַ שְׁלַמְעֵלָה.

וּבְשָׁעָה שְׁמֹנֵיעָה הָאֵשׁ שֶׁל יִצְחָק עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ,
בְּמָה זִיקִים עוֹלִים וַיִּוֹרְדִים לְכָל עֵבֶר,
וְלוֹהֲטִים מֵהֶם בְּמָה תְּקִיפִים בְּעֲלֵי כַח, גְּבוּרִים
שֶׁל הָעוֹלָם. וְאֵלְמָלֵא שֶׁהִכְהִן עוֹמֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ
וּמִמְסֻדְרֵי עֲצִים, לֹא יָכוֹל הָעוֹלָם לְעֹמֵד לְפָנֵיהֶם.
מֵאֲלֵה הַגְּחָלִים וְהַזִּיקִים שִׁיּוֹצְאִים, לוֹהֲטִים גְּבִיּוֹתָם
שֶׁל אוֹתָן חַיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְדַמּוֹת הַחַיּוֹת
מִרְאִיהֶם כְּגִחְלֵי אֵשׁ בְּעֶרְוֹת כְּמִרְאֵה הַלְּפָדִים.

מִצַּד יָמִין שֶׁל אוֹתָן הַחַיּוֹת מְתַעֲוֶרֶת רוּחַ אַחַת
מִלְּמַעְלָה, נוֹשֶׁבֶת וַיּוֹשֶׁבֶת בְּאוֹתָהּ הָאֵשׁ,
וּמִתְלַהֶטֶת וּמִתְבַּשְׂמֶת, וְלוֹהֶטֶת, וְשׁוֹכֶכֶת בְּזִיו
יָקָר, וּמְאִירָה לְכַמָּה צְבָאוֹת שְׁעוֹמְדִים בְּצַד יָמִין.

וּמִצַּד הַשְּׂמַאל מִתְעוֹרְרֵת רוּחַ אֲחֵרֵת חֲזָקָה
 מִשְׁפָּרֵת סְלָעִים וְנוֹשֶׁבֶת (וְיוֹשֶׁבֶת) בְּאוֹתָהּ הָאִישׁ
 וּמִתְחַזְּקֵת וּמִתְנַפֶּרֶת. וְאִזּוּ מִתְלַבֶּשֶׁת מִמְּנַה אוֹתָהּ
 רוּחַ שְׂמִינִי שְׂמַאל, וּמְאִירָה (וְלוֹהֶטֶת) לְבָמָה צְבָאוֹת
 שְׁעוֹמְדִים בְּאוֹתוֹ צַד, וְכֵן לְאַרְבַּעַת הַצְּדָדִים,
 לְאַרְבַּע מַחְנוֹת. וְכֻלָּם מִתְבַּשְּׂמִים בְּשָׁעָה שְׁחֵכְחֵן
 עוֹלָה עַל הַמּוֹזֵבֶת.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, שְׁנֵי מוֹזְבוֹת הֵם לְמִטָּה, וְשְׁנַיִם
 לְמַעְלָה, אֶחָד פְּנִימִי שֶׁל הַכֹּל, (דף ל ע"ב)
 שְׁנִיקְרָבֵת כּוּ הַקְּטָרֵת הַפְּנִימִית וְדָקָה, קוֹשֶׁר
 הָאִמוּנָה, וְהַכֵּחַן הָעֲלִיזֵן מִהַכֹּל קוֹשֶׁר (מְקַטֵּר) אֶת
 הַקְּטָרֵת הַזֶּה בְּקוֹשֶׁר הָאִמוּנָה, וְזֶה נִקְרָא מוֹזֵבַח
 הַזֵּהָב. וּמִכָּאן נִקְטָר וְנִקְשָׁר קוֹשֶׁר הָאִמוּנָה בְּקוֹשֶׁר
 אֶחָד. וּמוֹזֵבֶת אֶחָד אֲחֵר שְׁנִיקְרָא מוֹזֵבֶת הַנְּחֻשֶׁת,
 וְזֶהוּ בַּחוּץ, (גְּדוּל עֲלִיזֵן) וּמִיְכָאֵל הַשָּׂר הַגְּדוֹל מְקַרֵּב
 עֲלָיו קָרְבָּן נִיחֹם לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלְמִטָּה - מוֹזֵבֶת
 הַזֵּהָב וּמוֹזֵבֶת הַנְּחֻשֶׁת, בְּזֶה קְטָרֵת, וּבְזֶה חֲלָבִים
 וְאִמּוּרִים.

וְעַל זֶה כָּתוּב, (משלי כו) שָׁמֵן וְקַטְרֶת יִשְׂמַח לֵב.
 וְלֹא כָּתוּב שָׁמֵן וְחֻלָּבִים וְאִמּוּרִים יִשְׂמַח, אִם
 עַל גַּב שֵׁהֶם הַתַּבְשֻׁמוֹת שֶׁל הָרְגֵז וְהַדִּין. אֲבָל שָׁמֵן
 וְקַטְרֶת הֵם שְׂמֵחַת הַכֹּל, וְלֹא מִצַּד הָרְגֵז וְהַדִּין.
 וְהַמּוֹבַח הַזֶּה שֶׁהוּא פְּנִימִי שֶׁל קַטְרֶת (שֵׁהֶם פְּנִימִיּוֹת
 הַקַּטְרֶת) דְּקָה, בְּדַקּוֹת שֶׁל הַכֹּל, בְּקִשְׁר הָאֱמוּנָה,
 נִקְרָא קוֹל דְּמָמָה דְּקָה, וּמִשׁוֹם שֶׁהוּא הַמּוֹבַח
 הַפְּנִימִי שֶׁנִּקְשָׁר בְּקִשְׁר הָאֱמוּנָה.

מּוֹבַח אַחַר נִקְרָא מּוֹבַח תַּחֲצוֹן, וְהַפְּנִימִי נִקְרָא
 מּוֹבַח ה'. הָאֶחָד נִקְרָא מּוֹבַח הַנְּחֻשֶׁת,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א-ח) מּוֹבַח הַנְּחֻשֶׁת אֲשֶׁר לְפָנַי
 ה' קָטַן מִהַכִּיל וְגו'. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר מְכַאֵן, (דברים
 לט) וְכִלִּיל עַל מּוֹבַחָה, שְׁנַיִם. וְכָתוּב עַל מּוֹבַחֹתַי
 לְרַצּוֹן.

רַבִּי אֲבָא (אָהָא) אָמַר, כָּתוּב (שמות י"ז) וַיִּבֶן מִלְּשָׁה
 מּוֹבַח וְגו', כְּנֶגֶד אוֹתוֹ פְּנִימִי כָּנָה אֶת זֶה,
 וְעַל זֶה נִקְרָא ה' נְסִי. מַה זֶה נְסִי? שֶׁרָשָׁם אֶת
 הָרָשָׁם שֶׁל אוֹת הַכְּבִרִית הַקְּדוֹשׁ. שֶׁבְּשַׁעַה שֶׁעָמַלְק

בָּא לְהַעֲבִיר אֶת הָרָשָׁם הַקָּרוֹשׁ הַזֶּה מִיִּשְׂרָאֵל,
 הַמְזוֹבַח הַזֶּה עֹמֵד בְּנִגְדּוֹ לְנַקֵּם אוֹתָהּ נִקְמַת אוֹת
 הַבְּרִית, וְלָכֵן נִקְרָא (ויקרא כו) תֵּרֵב נִקְמַת נַקֵּם
 בְּרִית. וְזוֹ הַתְּקִינָה לְיִשְׂרָאֵל רָשָׁם קָרוֹשׁ. וּמֵאִשָּׁה
 בָּנָה בְּנִגְדָהּ מְזוֹבַח, וְקָרָא לוֹ ה' נָפִי, וְזֶהוּ מְזוֹבַח
 הַתְּפִימִי, (מלכים א-א יט) קוֹל דְּמָמָה דְּקָחָהּ.

וְעַל כֵּן, אִישׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְזוֹבַח וְגו', אִישׁ
 שֶׁנִּמְצְאָה תָּמִיד. וּמִי הִיא? הָאִישׁ שֶׁל יִצְחָק.
 וְאֵז הַשֵּׁם הַזֶּה - אֲדָנָי. וּכְשֵׁי־דָר עָלָיו הִכְתִּין אוֹתָם
 עֲצִים, הוּא מֵתִבְּשֵׁם בְּשֵׁם, וְקוֹרְאִים לוֹ בְּשֵׁם
 הַרְחָמִים - יי, וְקוֹרְאִים לָהּ בְּשֵׁם הַזֶּה. וְלִפְעָמִים
 עוֹמְדָת בְּמוֹ זֶה, וְלִפְעָמִים עוֹמְדָת בְּמוֹ זֶה. רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אָמַר, שְׁנַיִם הָיוּ, וְהַתְּפִימִי עוֹמֵד עַל אוֹתוֹ
 אֶחָד שֶׁבַחֲוִין, וּמִמֶּנּוּ נִזּוֹן, וְנִקְשָׁרִים זֶה עִם זֶה.

זֶה קָרָבֵן אֲחֵרֵן. רַבִּי תוֹקֵנָה פָּתַח, (תהלים קמה) צְדִיק
 ה' בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו. צְדִיק ה'
 בְּכָל דְּרָכָיו, תְּרֵי שְׁנֵינּוּ, בְּמָה יֵשׁ לְבָנֵי אָדָם
 לְהַתְּבוּנָן בְּכַבּוֹד רַבּוֹנָם שְׁלֵא יִסְמוּ מִדְּרָכָם הַחוּצָה,

שְׁתַּחֲרִי בְּכָל יוֹם וַיּוֹם הַדִּין תְּלוּי בְּעוֹלָם, מִשּׁוֹם
שְׁתַּחֲוֹלָם נִבְרָא וְעוֹמֵד עַל הַדִּין.

וְלִכֵּן צָרִיךְ אָדָם לְהִשְׁמַר מִחַטָּאוֹ, שְׂלֵא יֵדַע אֵת
הַזְּמַן שְׁתַּחֲרִין שׁוֹרָה עָלָיו. יוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ - הַדִּין
שׁוֹרָה עָלָיו. יוֹצֵא מִבֵּיתוֹ הַחוּצָה - הַדִּין שׁוֹרָה
עָלָיו, וְלֵא יֵדַע אִם יָשׁוּב לְבֵיתוֹ וְאִם לֹא. יוֹצֵא
לְדַרְךְ - עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, שְׁתַּחֲרִי הַדִּין יוֹצֵא
בְּנִגְדּוֹ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם פה) צָדֵק לְפָנָיו יִחַלֵּף.
מִשּׁוֹם כִּי צָרִיךְ לְהִקְדִּים וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִלְּפָנֵי
הַמֶּלֶךְ בְּרִי שִׁינְצֵל מִן הַדִּין בְּשַׁעָה שֶׁהוּא שׁוֹרָה
בְּעוֹלָם, שְׁתַּחֲרִי בְּכָל יוֹם וַיּוֹם שׁוֹרָה הַדִּין בְּעוֹלָם.
זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם.

עֲתָה יֵשׁ לֹאמֵר, הֲרִי שְׁנִינֹו, וְהַתְּעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים,
אֵל בְּכָל מְקוֹם חֶסֶד הוּא, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דברים י) הָאֵל הַגָּדֹל, וְזֶה אֹר שָׁל חֲכָמָה
עֲלֵיוֹנָה, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם. עֲזֹב
הַפְּסוּק כָּל אֵלוֹ הַשְּׂמוֹת וְאַחֲזוּ בְּזֶה. אִם כֵּן, לֹא
עוֹמְדִים הַדְּבָרִים. וְעוֹד, שְׂפָתוֹב (ישעיה ט) אֵל

גְבוּרָה, אוּ שְׁנַעְמִיד אוֹתוֹ בְּדִין, אוּ שְׁנַעְמִיד אוֹתוֹ
בְּרַחֲמִים.

אֵלֶּא כִּךְ שְׁמַעְנוּ, הֲרַשְׁעִים מִהַפְּכִים רַחֲמִים לְדִין.
שְׂאִין לָךְ בְּכָל יְאֵלוֹ בְּתָרִים עֲלִיּוֹנִים שֶׁל
הַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ שֶׁלֹּא כְּלוּלִים רַחֲמִים בְּדִין, וְדִין
בְּרַחֲמִים. וְרַשְׁעִים מִהַפְּכִים רַחֲמִים לְדִין.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, טוֹב בְּזֶה שְׂפָתוֹב אֵל גְּבוּרָה,
אֵלֶּא אֵל זַעַם בְּכָל יוֹם מַהוּ? שְׂחֲרֵי בְּכָל
יוֹם וַיּוֹם עוֹמֵד בְּדִין, בֵּין שְׂפָנֵי הָעוֹלָם וּפְאִים, בֵּין
שְׂלֵא וּפְאִים. לֹא הָיָה בְּיָדוֹ. פְּאוֹ וְשֶׂאֱלוֹ לוֹ לְרַבִּי
שְׂמַעוֹן. אָמַר לָהֶם, וַדַּאי אֵל זַעַם בְּכָל יוֹם, וְחֲרֵי
בְּאֵרוֹהָ הַחֲבָרִים, לְעֵתִים הוּא דִין וּלְעֵתִים הוּא ^{נדף}
רַחֲמִים. ^{ל ע"ב} אִם זוֹכִים בְּנֵי הָעוֹלָם, הֲרֵי אֵל עוֹמֵד,
וְהוּא חֶסֶד. וְאִם לֹא זוֹכִים, הֲרֵי אֵל עוֹמֵד, וְנִקְרָא
גְבוּרָה, וְעַל זֶה עוֹמֵד בְּכָל יוֹם.

אֲבָל דְּבַר נְאֻהָ הוּא, אֵל בְּכָל מְקוֹם וְהוּ אֹר
(נד) הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה, וְעוֹמֵד בְּקִיּוּמוֹ בְּכָל
יוֹם, שְׂפָתוֹב (תְּחִלִּים נו) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. וְאֶלְמֵלֵא

שאל הנה מתעורר בעולם, לא יכול העולם לעמד
 אפלו שעה אחת מלפני הדינים הקשים
 שמתעוררים בעולם בכל יום. זהו שפתוב (בראשית
 ט) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל
 תקרי בהבראם אלא באברהם, בהתעוררות של
 אברהם עומדים, וכשמתעורר אברהם בעולם, כל
 אותם הדינים שנמצאים בכל יום ויום, הוא דוחה
 אותם החוצה ולא עומדים לפניו.

זהו שפתוב ואל זעם בכל יום. נזעם או זעום
 בכל יום לא כתוב, אלא זעם. בכל יום
 ניום שנמצא דין, דוחה אותם החוצה, והוא
 עומד ומבשם את העולם. זהו שפתוב (תהלים
 מב) יזמם יצנה ה' תסדו. ואלמלא זה, לא יכול
 העולם לעמד אפלו רגע אחד. ולכן הכל עומד
 משום אברהם.

וזה שפתוב אל גבור. לא שהוא גבור, אלא
 הפסוק הנה רמו הוא שרומז לאבות, ורמו
 הוא שרומז לאמונה העליונה הקדושה, שפתוב

פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גְּבוּר אֲבִי עַד שֶׁר שְׁלוֹם. פֶּלֶא - זֶה
 הַחֲכָמָה הָעֲלִיזָה שֶׁמִּפְּלֶאָה וּמִכִּסִּית מִהַכֹּל, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (דברים י"ז) כִּי יִפְּלֵא מִמֶּךָ דָּבָר. יוֹעֵץ - זֶהוּ
 נֶחֱדָר עֲלִיזוֹן שֶׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא וְלֹא פּוֹסֵק. וְזֶה יוֹעֵץ
 לְכֹל וּמִשְׁקָה אֶת הַכֹּל.

אֵל - זֶה אֲבֵרָהֶם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ הָאֵל הַגָּדוֹל. גְּבוּר
 - זֶה יִצְחָק, שֶׁכְּתוּב הַגְּבוּר. אֲבִי עַד - זֶה
 יַעֲקֹב, שֶׁאוֹחֵז בְּצַד הַיָּמִין וּבְצַד הַיָּמִין וְעוֹמֵד בְּקִיּוּם
 שְׁלוֹם. שֶׁר שְׁלוֹם - זֶה צְדִיק, שֶׁהוּא הַשְׁלוֹם שֶׁל
 הָעוֹלָם, שְׁלוֹם הַבַּיִת, שְׁלוֹם הַגְּבִירָה.

כָּאוּ רַבֵּי חֲזָקִיָּה וְרַבֵּי יְהוּדָה וְנִשְׁקוּ אֶת יְדוֹ. כָּבוֹ
 וְאָמְרוּ: אֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ שֶׁשָּׂאֲלָנוּ אֶת זֶה. אֲשֶׁרֵי
 הַדֹּר שֶׁאֲתָה שָׂרֵי בְּתוֹכוֹ.

אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, כְּתוּב זֶה קָרַבְנֵי אֲחֵרֵי וּבְנֵי
 אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לָהּ. כֹּא רֵאָה, הָרָשָׁעִים שֶׁל
 הָעוֹלָם גּוֹרְמִים לְקַדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְהַסְתַּלֵּק
 מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (משלי ט"ז) אִישׁ
 תִּהְפְּכֹת יִשְׁלַח מְדוּן וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֱלוֹתָי. מִי

האלוף? זה הקדוש ברוך הוא (שהוא אלוףו של עולם),
 כמו שנאמר אלוף נעורי אִתָּה. וְהֵם
 (הרשעים) מַפְרִידִים אֶת זֹאת מִזֶּה, שְׁהִיא שְׁלוֹם
 הַבַּיִת, וְהֵם זִוּוּג אֶחָד.

בֵּא אַהֲרֹן הַקָּדוֹשׁ וּבָנָיו, וְעַל יְדֵיהֶם נִקְרָבִים
 שְׁנֵיהֶם וּמְזוּזָנִים זֶה עִם זֹאת. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב,
 בְּזֹאת יֵבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו.
 וְהֵם מְזוּזָנִים אֶת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן בְּגִבְרָתָהּ,
 וְעַל יְדֵיהֶם מֵתִבְרָכִים עֲלִיּוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים וְנִמְצְאוֹת
 בְּרָכוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְנִמְצָא הַכֹּל אֶחָד בְּלִי
 פְרוּד.

וְאִם תֵּאמַר, לָמָּה לֹא כָתוּב זֹאת קָרְבַּן, לְקָרֵב
 זֹאת לְמִקְוָמָה? לֹא כֵּן, שְׁתֵּרֵי הַכֹּהֵן מִמַּעַלָּה
 שׁוֹרָה לְהֵבִיא אֶת הַזִּוּוּג לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, עַד שְׁמַנִּיעַ
 לָזֶה תְּהִי לְזוּוּגוֹ עִם זֹאת וּלְקָרְבָּם כְּאֶחָד, וְלִכֵּן הַכֹּהֵן
 מִשְׁלִים אֶת הַקָּרְבָּן וּמְקָרֵב אֶת הַזִּוּוּג. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי תִיַּיָא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים מֵאוּשָׁא לְטַבְרִיָּה.
 אָמַר רַבִּי תִיַּיָא, כָּתוּב (תהלים קלב) כִּי בָחַר ה'
 בְּצִיּוֹן וְגו'. זֹאת מְנוּחַתִּי וְגו'. לַפְעָמִים קוֹרְאִים אֶת
 זֶה כָּל הַחֲבָרִים זָכַר, מִשּׁוּם שֶׁהוּא (שְׂצִיּוֹן
 הוּא) רַחֲמִים, וְכֵאן הַכָּתוּב קוֹרֵא אוֹתוֹ נְקֻבָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כִּדְ נִשְׁמַע לִי מִהַמְנוּחָה הַקְדוּשָׁה,
 (אבל) בְּשָׁעָה שֶׁהוֹוֹג מְזוֹדֵג כְּאֶחָד לְהִרְאֹת
 שֶׁהַנְּקֻבָּה נִכְלָלָת בּוֹ בְּכֹל אֶחָד, הַנְּקֻבָּה נִקְרָאת
 בְּשֵׁם (הַזָּכַר), שֶׁהִרִי אִזוּ נִמְצְאוֹת הַבְּרָכוֹת שֶׁל הַגְּבִירָה
 וְאִין בָּהּ פְּרִישׁוֹת כָּלֵל, וְעַל כֵּן כָּתוּב לְמוֹשֶׁב לוֹ.
 וְכָתוּב כִּי בָחַר ה' בְּצִיּוֹן, בְּצִיּוֹן בְּדִיּוֹק, בְּאוֹתוֹ שְׂיִישׁ
 בְּתוֹכוֹ שֶׁשׁוּרָה בּוֹ, וְלֹא כָתוּב לְצִיּוֹן, וְחֵבֵל אֶחָד.
 בֵּין שְׁקוּרָא לְזֶה בְּשֵׁם שֶׁל זָכַר, וּבֵין שְׁקוּרָא לְזֶה
 בְּשֵׁם שֶׁל נְקֻבָּה, חֵבֵל אֶחָד וְעוֹמְדִים בְּדַרְגָּה אַחַת.
 (פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר) וְעַל זֶה כָּתוּב, (שם פז) וְלְצִיּוֹן יֵאמַר
 אִישׁ וְאִישׁ יוֹלֵד בָּהּ. אֶחָד לְדִין, וְאֶחָד לְרַחֲמִים.
 בְּשִׁמְזוּדֵי וְגַם כְּאֶחָד בְּזוֹוֹג אֶחָד, אִזוּ נִקְרָא צִיּוֹן, וְצִיּוֹן
 וִירוּשָׁלַיִם יְדוּעִים, וְנִמְצָא שְׁזֶה תְלוּי בְּזֶה.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, כְּתוּב (ויקרא ב) וְהִתְקַדְּשִׁתֶם
 (דף לא ע"ב) וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים. מִי שֶׁמְקַדֵּשׁ אֶת
 עַצְמוֹ מִלְּמִטָּה, מְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ מִלְּמַעְלָה. וּמִי
 שֶׁמְטַמֵּא אֶת עַצְמוֹ מִלְּמִטָּה, מְטַמֵּאִים אוֹתוֹ
 מִלְּמַעְלָה. מְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ מִלְּמַעְלָה - נִבְּאָה, שְׁחֵרֵי
 קִדְּשֵׁת רַבּוֹנוֹ שׁוֹרָה עָלָיו, אֲבָל מְטַמֵּאִים אוֹתוֹ
 מֵאִיזָה מְקוֹם? וְאִם תֹּאמַר מִלְּמַעְלָה, וְכִי טַמְּאָה
 שׁוֹרָה מִלְּמַעְלָה?

אָמַר רַבִּי תִּיָּא, זֶה שֶׁשְּׂנִינּוּ, בְּמַעֲשֵׂה שְׁלִמְטָה
 מִתְּעוֹרֵר מַעֲשֵׂה שְׁלִמְטָה. אִם הִמְעֵשֶׂה
 שְׁלִמְטָה בְּקִדְּשָׁה, מִתְּעוֹרֵרֶת קִדְּשָׁה לְמַעְלָה, וּבִבְּאָה
 וְשׁוֹרָה עָלָיו וּמִתְקַדֵּשׁ בָּהּ. וְאִם הוּא מְטַמֵּא לְמִטָּה,
 מִתְּעוֹרֵרֶת רוּחַ טַמְּאָה מִלְּמַעְלָה, וּבִבְּאָה וְשׁוֹרָה
 עָלָיו וְנִטְמָא בָּהּ, שְׁחֵרֵי הַדְּבָר תְּלוּי בְּמַעֲשֵׂה.

שְׁחֵרֵי אֵינן לָךְ טוֹב וְרַע, קִדְּשָׁה וְטַמְּאָה, שְׂאִין
 לָהֶם עֵקֶר וְשָׂרֵשׁ לְמַעְלָה, וּבְמַעֲשֵׂה
 שְׁלִמְטָה מִתְּעוֹרֵר מַעֲשֵׂה שְׁלִמְטָה. מַה שְׁתְּלוּי
 בְּמַעֲשֵׂה, בְּמַעֲשֵׂה מִתְּעוֹרֵר לְמַעְלָה וְנַעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה.

וּמָה שֶׁתְּלוּי בְּדָבָרִים, בְּדָבָרִים. כְּשֶׁנִּגְזַר בְּדָבָר,
מִתְעוֹרֵר כֶּף לְמַעְלָה.

וְאִם תֹּאמַר, מָה תִּדְבֵּר מְעוֹרֵר? אֵלֶּא כֶּף
כְּתוּב, (ישעיה נח) וְדִבֵּר דָּבָר. אוֹתוֹ תִּדְבֵּר
מְעוֹרֵר דָּבָר אַחֵר לְמַעְלָה שֶׁנִּקְרָא דָּבָר. (חושע
א) דָּבָר ה' אֲשֶׁר הָיָה. (שמואל-א ג) וְדִבֵּר ה' הָיָה
יָקָר. (תהלים לג) בְּדָבָר ה' שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ. שְׁתֵּרֵי
שָׁנִינוּ, אוֹתוֹ תִּדְבֵּר עוֹלָה וּבִקְעָה רְקִיעִים עַד
שְׁעוֹלָה (שְׁמַת־נֶשֶׁב) בְּמִקוֹמוֹ וּמְעוֹרֵר אֶת מַה
שֶׁמְעוֹרֵר, אִם טוֹב - טוֹב, וְאִם רָע - רָע.
וְעַל זֶה כְּתוּב, (דברים כג) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דָּבָר
רָע.

וְאַרְבָּעָה מִיָּנִים בְּלוּלָב, וְהֵם שְׁבָעָה. וְאִם תֹּאמַר
שֶׁשְׁבָעָה מִיָּנִים הֵם - לֹא כֶּף, אֵלֶּא
אַרְבָּעָה הֵם, וְהֵם נִפְרָדִים לְשִׁלְשָׁה אַחֲרֵים,
וּבִמְעֻשָׁה שָׁלְחָם מִתְעוֹרְרִים שְׁבָעָה אַחֲרֵים לְמַעְלָה
לְהִיטִיב אֶת הָעוֹלָם בְּכַמָּה צְדָדִים.

בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֵף עַל גַּב שְׁהִיא בְּכָלֵל, מִתְּבַרְכֶת
 מִכָּל הַשָּׁשָׁה, (וְלִתְבַרְכֶךָ מֵאוֹתָם שֵׁשָׁה) וּמִהַנְחַל
 הָעֵמֶק שֶׁל הַמַּעֲיָן שְׁשׁוּפֵעַ וְאִינוּ פּוֹסֵק אֶת מִימּוֹ
 לְעוֹלָמִים שְׁמִשְׁפִּיעַ (מִלְהַשְׁפִּיעַ) עֲלֵיהֶם, וּמִינִיק לִבַּת.
 שְׁמִשׁוּם שְׁהִיא בַּת לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וְלִתְחִתּוֹן, הִיא
 מִתְּבַרְכֶת מֵהֶם בְּהַתְעוֹרְרוֹת תּוֹן. שְׁחֲרֵי בְּשַׁעַה
 שְׁבְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְּבַרְכֶת מֵהֶם, כָּל הָעוֹלָמוֹת
 מִתְּבַרְכִים, וְעַל בֶּן סוּכָבִים אֶת הַמּוֹזְבַח, כְּמוֹ
 שְׁנֵתְבֵאֵר.

וְעוֹד, בְּהַתְעוֹרְרוֹת הַזֹּאת מִתְּבַרְכִים כָּל הַשָּׁשָׁה
 בְּמִים לְהַנּוֹת בּוֹ, וּבְכֵלִם שׁוֹאֲבִים מִהַמַּעֲיָן
 שֶׁל תִּיּוֹן (שֶׁל הַיָּם) (שֶׁל הַמַּיִם) (שֶׁל הַנְּחַל) הָעֵמֶק שֶׁל הַכֹּל
 לְרִדַת לְעוֹלָם. וּמִשׁוּם כֶּךָ צְרִיכִים בְּכֵלִם לְחִים וְלֹא
 יְבִשִׁים, לְמִשְׁךָ בְּרָכוֹת לְעוֹלָם, מִשׁוּם שְׁהֵאִילָנוֹת
 הִלְלוּ בְּכֵלִם לְחִים תָּמִיד, וְהָעֲלִים שְׁלָהֶם נִמְצָאִים
 תָּמִיד, וּזְמַן הַשְׂמִיחָה שְׁלָהֶם בְּזְמַן הַזֶּה.

וְשְׁנִינּוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוֹנָא סְבֵא, שְׁחֲרֵי אוֹתוֹ
 כַּח שְׁהַפְּקֵד עַל הָאִילָנוֹת הִלְלוּ, כָּל אֶחָד

ואחד מאלו לא נוטל ברכות של שמחה למעלה,
 אלא בזמן הנה. והשמחה שלהם כלם למעלה,
 ושמחת האילנות הללו למטה, כלם בזמן הנה
 הוא. והתעוררות שלהם באותם קדושי המלך
 תלויים. וכשישראל נוטלים אותם, הכל מתעורר
 בזמן הנה, והעולם מתברך (לכנסת ישראל מתברכת)
 להזריק ברכות לעולם.

פתיב, (תהלים כט) קול ה' על המים אל הכבוד.
 אמר רבי יוסי, זה אברהם. קול ה' פתח
 - זה יצחק. קול ה' בחדר - זה יעקב. קול ה' שבר
 ארזים - זה נצח. קול ה' חצב להבות אש - זה
 חוד. קול ה' יחיל מדבר - זה צדיק. קול ה' יחולל
 אילות - זה צדק. וכלם גדלים על תים
 (תמים) ונשקים במים כדי לגדל. זהו שפתוב (בראשית
 ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. וכל אלה
 מעוררים ברכות לעולם מאותה ההשקאה שכלם
 משקים.

בַּיּוֹם הַזֶּה, שְׁבַעַת הַקּוֹלוֹת הִלְלוּ תְּלוּיִים בְּדָבוּר
הַפֶּה בְּשֶׁאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה, וְעַכְשָׁו אֵין תְּלוּיִים
אֵלָּא בְּמַעֲשֵׂה, וְאָנוּ צְרִיכִים מַעֲשֵׂה, וְלֹא דָבוּר,
מִשּׁוּם שְׁבוּמֵן תְּהֵא מְבַרְךְ אֶת כָּל הַשָּׁנָה.

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁל הַחֹג, הוּא סִיּוּם הַדִּין שֶׁל
הָעוֹלָם, וְהַפְּתָקִים יּוֹצְאִים מִבֵּית הַמֶּלֶךְ,
וְהַגְּבוּרוֹת מִתְּעוֹרְרוֹת וּמִסְתִּימוֹת בַּיּוֹם הַזֶּה, וְעַרְבֵי
נַחַל (תְּלוּיִים) בָּהֶם. וְצְרִיכִים לְעוֹרֵר גְּבוּרוֹת לַמַּיִם,
וּלְהַקִּיף שֶׁבַע פְּעָמִים בְּדֵי לְרוֹת אֶת הַמְּזֻבַּח הַזֶּה
מִהַמַּיִם שֶׁל יִצְחָק, מִשּׁוּם שֶׁהַבְּאֵר הַזֶּה שֶׁל יִצְחָק
מִתְּמַלְּאֵת מַיִם, וּכְשֶׁמִּתְּמַלְּאֵת, כָּל הָעוֹלָם מִתְּבַרְךְ
בְּמַיִם.

וּבַיּוֹם הַזֶּה צְרִיכִים גְּבוּרוֹת לַמַּיִם, וְלִסִּים אוֹתָהּ
אַחַר כֵּן, שְׁתֵּרִי (דף לב ע"א) בַּיּוֹם הַזֶּה מִסְתִּיִּם
הַדִּין, וּמִשּׁוּם כֵּן צְרִיכִים לְחַבֵּט אוֹתָם בְּקַרְקַע
שֶׁלֹּא יִמָּצְאוּ, שְׁתֵּרִי זֶהוּ יוֹם שֶׁל הַתְּעוֹרְרוֹת וְסִיּוּם.
וְלִכֵּן הַתְּעוֹרְרוֹת וְסִיּוּם הוּא שְׁעוֹשִׂים בְּעַרְבֵי נַחַל.

אָמַר רַבִּי תִּיבָא, וְהָאֵי כֶּךָ הוּא, וַיִּפֶּה. וְעַרְבֵי נַחַל,
 מִהֲצַד שָׁל נַחַל יוֹצְאוֹת גְּבוּרוֹת. וּבַיּוֹם הַזֶּה
 מִתְעוֹרְרִים וּמְסִימִים. בַּיּוֹם הַזֶּה כָּתוּב, (בְּרֵאשִׁית
 50) וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֵת הַמַּיִם. בְּאֵרֵת
 כָּתוּב חֶסֶד. וַיֵּשֶׁב, מַה זֶה וַיֵּשֶׁב? אֵלֶּא הַיּוֹם
 תְּרֵאשׁוּן שָׁל הַחֲדָשׁ, רֵאשִׁית הַדִּין הַזֶּה בְּכָל
 הָעוֹלָם, וַיִּצְחָק עוֹמֵד לְכַפֵּא לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם. בַּיּוֹם
 הַזֶּה, וַיֵּשֶׁב יִצְחָק, לְעוֹרֵר דִּינִים וְלַסִּים דִּינִים.
 וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֵת הַמַּיִם, לְהַרְיֵק גְּבוּרוֹת לְכַנְּסֵת
 יִשְׂרָאֵל לְעוֹרֵר אֶת הַמַּיִם, שְׁתַּרִּי מַיִם יוֹרְדִים
 לְעוֹלָם בְּגְבוּרוֹת.

וּמִשׁוּם שֶׁהַגְּבוּרוֹת תִּלְלוּ אֵין יוֹרְדוֹת אֵלֶּא
 בְּעֵנָנִים, וַיּוֹם הַמַּעֲנָן לֹא נָחָה רוּחָם שָׁל
 עַמּוּדֵי הָעוֹלָם, רַק מִשׁוּם שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ אוֹתָם.
 מַה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא בְּדִין, וְתַכּוּל כֶּךָ
 צָרִיךְ. מִשׁוּם כֶּךָ תַּכּוּל תְּלוּי בְּמַעֲשֵׂה. וְעַל כֵּן תַּכּוּן
 בְּמַעֲשֵׂה וּבִתְקוּן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְמַטָּה, מִתְעוֹרְרִים
 עַלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים לְתַקֵּן אוֹתָם, וְהֵם מִתְתַּקְּנִים
 עַל יָדוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הֲרֵי שְׁנֵינוּ, הָעֲרֵבָה שְׂדוּמָה
 לְשִׁפְתֵיכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה, וּמָה הִיא? אָמַר רַבִּי
 חֲזִי, אֵף עַל גַּב שְׂלֹדְרָשׁ הוּא פֶּא, כֶּךָ זֶה וַדָּאֵי.
 שְׁחֲרֵי בַּיּוֹם הַזֶּה זֶה תְּלוּי בְּשִׁפְתֵיכֶם, בַּיּוֹם הַזֶּה
 מְצִוָּה הַמְּלֶךְ לָתֵת פְּתָקִים לְמַמְנָה, וְחֲדִינִים
 מִסְּתִימִים, וְנִסְתָּם לְשׁוֹן הָרַע מִתְּעוּלָם. בַּיּוֹם
 תְּרַאשׁוֹן שֶׁל הַחֲדָשׁ הוּא רֵאשִׁית הַדִּין, וְהַסִּיּוֹם הוּא
 בַּיּוֹם הַזֶּה, וְחֲרֵי נִתְּפֵאֵר.

בֵּא רֵאָה, בַּיּוֹם הַזֶּה הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה
 מִשְׁלִימִים וּמִסְיָמִים אֶת הַבְּרָכוֹת שֶׁלָּהֶם
 וְשׁוֹרִים בְּדִין, וַיִּשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַזֶּה מִסְיָמִים אֶת
 הַדִּינִים שֶׁלָּהֶם וְשׁוֹרִים בְּבְרָכוֹת, שְׁחֲרֵי לַיּוֹם אַחֵר
 עֲתִידִים לְהִשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַמְּלֶךְ, לְטַל מִמֶּנּוּ בְּרָכוֹת
 לְכָל הַשָּׁנָה, וּבְאוֹתָהּ שִׁמְחָה לֹא נִמְצְאִים עִם
 הַמְּלֶךְ, רַק יִשְׂרָאֵל לְבָדָם. וּמִי שִׁיּוֹשֵׁב עִם הַמְּלֶךְ
 וְנוֹטֵל אוֹתוֹ לְבָדוֹ, כָּל מֵה שְׂרוּצָה שׁוֹאֵל, וְנוֹתֵן לוֹ.
 וְעַל כֵּן יִשְׂרָאֵל מִתְּחִילִים, וְעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה
 מִסְיָמִים. וְעַל כֵּן כָּתוּב, (מלאכי א) אֶתְּכֹתִי אֶתְכֶם
 אָמַר ה' וְגו'.

אָמַר לוֹ, הָרִי אָנִי רוֹאָה אֶת עֵשׂוֹ בְּשִׁלּוֹה,
 בְּמִלְכוֹת, בְּכַרְכִּים עֲלִיזִים, וְשׁוֹלֵט עַל
 הָעוֹלָם, וְאַתָּה אֹמְרֶת וְאֹשִׁים אֶת הָרִיו שְׂמֻמָּה?!
 אָמַר לוֹ, בְּכָל מָקוֹם זֶה כָּה, כִּינּוֹן שְׁהַמְלִיךְ הַקְּדוֹשׁ
 גִּזַּר גְּזֵרָה וְשָׁם אוֹתָהּ גְּזֵרָה בַּפֶּתֶק שְׁלוֹ, הַכְּתוּב
 מֵעִיד כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשָׂה. וְעַל כֵּן וְאֹשִׁים אֶת הָרִיו
 שְׂמֻמָּה, שְׁתַּרְי שְׂמֻמִּי אֶת זֶה בַּפֶּתֶק שְׁלִי, וְכֵן כָּל
 אוֹתָן טוֹבוֹת שְׁגוּר עַל יִשְׂרָאֵל, שְׂכָתוֹב (יחזקאל
 י"י) אָנִי ה' דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי.

וְזֹאת תוֹרַת הָאֲשָׁם וְזֹאת תוֹרַת הַמִּנְחָה וְזֹאת
 תוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים זֹאת תוֹרַת הַחֻטָּאת.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָרִי פִּרְשׁוּתָהּ, אִם לְמִטָּה - זֶה
 בְּכָל, וְאִם לְמַעְלָה - זֶה בְּכָל. וּמִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל
 בַּתוֹרָה, נוֹטֵל אוֹתָהּ לְחֶלְקוֹ בְּכָל וְנִאָחֵז בְּכָל
 הַצְּדָדִים, וְלֹא צָרִיךְ לְהַקְרִיב קָרְבָּן עַל נַפְשׁוֹ,
 וְהָרִי נִתְפָּאֵר.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (ירמיה ב') הַכֹּהֲנִים לֹא אָמְרוּ אִיָּה
 ה' וְתַפְשִׂי הַתוֹרָה לֹא יִדְעוּנִי וְהָרָעִים פָּשְׁעוּ

בִּי. הַכֹּהֲנִים - אֵלֹהֵי הַכֹּהֲנִים שְׂמֵשְׁמֵשִׁים בְּכַהֲנָה
 גְּדוּלָה, וּמְקַרְיָבִים וְדָבָרִים קְדוּשִׁים לְמִקְוָם,
 וּמִיַּחֲדִים הַיַּחֲוֹד כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרֵאֲוִי. וְתַפְשִׁי
 הַתּוֹרָה, מִי הֵם תַּפְשִׁי הַתּוֹרָה? וְכִי כֹהֲנִים אֵינָם
 תּוֹפְשִׁי הַתּוֹרָה? אֵלֶּא אֵלֹהֵי הֵם הַלְלוּיִם שְׂתוֹפְשִׁים
 אֶת הַכְּנֹרוֹת, שְׂבָאִים מֵצַד שֶׁל הַתּוֹרָה, וְהַתּוֹרָה
 נִתְּנָה מֵהַצַּד שְׂלָהֶם, וְהֵם מְמַנִּים עַל הַשִּׁבְחָה שֶׁל
 תַּשְׁבַּחְתּוּ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ לַיַּחֲדָו אוֹתוֹ יַחֲוֹד שְׁלָם
 כְּרֵאֲוִי. וְהִרְעִים פִּשְׁעוּ בִּי - אֵלֶּה הֵם גְּדוּלֵי הָעַמִּים,
 שְׁתִּירֵי רוּעִים אֶת הָעָם כְּמוֹ רוּעֵה שְׂמִנְהִיג אֶת
 צֵאֲנוּ.

וְאֵלֶּה הֵם שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת שְׂצָרִיכוֹת תָּמִיד לְהַמְצֵא
 עַל הַקְּרִבָּן לְמֵצֵא רְצוֹן לְמַעְלָה וּלְמַטָּה
 וְשִׁמְצֵאוּ בְּרָכוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. הַכֹּהֵן מְקַרֵּב
 קְרִבָּן, וּמִתְכַּוֵּן לַיַּחֲדָו אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרֵאֲוִי
 וְלַעֲזֹר אֶת הַצַּד שְׁלֹו, וְהַלְלוּיִם מִתְכַּוֵּנִים בְּשִׁיר
 לַעֲזֹר אֶת הַצַּד שְׂלָהֶם ^(דף לב ע"ב) וְלַהֲכִיל בְּצִדוֹ שֶׁל
 הַכֹּהֵן, וַיִּשְׂרָאֵל מִכּוֹן לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ לְתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה

וּנְכַנֵּעַ לְפָנַי הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ, וְזֶה נוֹטֵל הַכֹּל וּמְתַכַּפֵּר
הַטָּאוֹ, וְנִמְצָאת שְׂמֵחָה בְּעֲלִיּוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים קד) הַמְּקַרָּה בַּמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו
וְגו'. כְּשֶׁפָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם,
הוֹצִיא אוֹתוֹ מִתּוֹךְ מַיִם, וְסִדֵּר אוֹתוֹ עַל הַמַּיִם. מַה
עָשָׂה? חֲלַק אֶת הַמַּיִם לְשָׁנִים, מִחֲצִית לְמִטָּה
וּמִחֲצִית לְמַעְלָה, וְעָשָׂה מֵהֶם מַעֲשִׂים. מִהַמִּחֲצִית
הַתְּחִתּוֹנָה עָשָׂה וְתִקֵּן אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְסִדֵּר אוֹתוֹ
עַל הַמִּחֲצִית הַזֹּאת, וְתִקֵּן אוֹתוֹ לְמַעְלָה עֲלֵיהֶם,
זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם כד) כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסַדֶּה. וְאֵת
הַמִּחֲצִית הָאֲחֵרֶת הֵעֵלָה לְמַעְלָה וְסִדֵּר בּוֹ אֶת
הַתְּקָרוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, זֶהוּ שְׂפָתוֹב הַמְּקַרָּה בַּמַּיִם
עֲלִיּוֹתָיו וְגו'.

וְעָשָׂה רְקִיעַ בֵּין שְׁנֵי הַחֲצָאִים הַלָּלוּ, זֶהוּ
שְׂפָתוֹב (בראשית א) יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם
וְגו'. וְעֲלֵיהֶם תִּקֵּן וְסִדֵּר עֲלִיּוֹנִים קְדוֹשִׁים מִתּוֹךְ
מַטּוֹת מַטּוֹת בְּרוּחַ שְׁנַנְזָרָה בְּתֵאָר (בְּמֵאוֹר) (וְסִדֵּר מְלָאכִים

עליונים קדושים מתוך רוח שנגנדה מפיו), שְׁפָתוֹב וּבְרוּחַ פִּיּו כָּל
צָבָאָם.

וּבְאֱלוֹ תִקֵּן וְסִדֵּר הַמְּזַמְּרִים אֶת תְּשֻׁבַּחְתּוֹ בַּיּוֹם,
וְהַתְּעַרְבוּ בְּשִׁלְהָבוֹת אֱשֵׁ. וְאוֹתָם גְּדוּדֵי
הַצָּבָאוֹת אוֹמְרִים שִׁירָה בַּיּוֹם, תְּשֻׁבַּחוֹת בַּבֶּקֶר
וּזְמִירוֹת בָּעֶרֶב. בְּשִׁמְנֵי הַלַּיְלָה, בְּלֵם מִפְּסִיקִים
אֶת הַשִּׁירָה. מֵעֲלִיָּהֶם גְּדוּדֵי אֱשֵׁ בְּשִׁלְהָבַת חֻזְקָה
עוֹמְדִים וּמְרִיחִים אֱשֵׁ אוֹכְלֹת, וְחוֹזְרִים לְמְקוֹמָם.
וַיֵּשׁ בַּצַּד הָאֲחֵר שְׁתַּחֲוּמוֹת עוֹלָיִם אֱלוֹ עַל אֱלוֹ,
וַיֵּשׁ תְּהוֹם עֲלִיּוֹן וְתַהוֹם תַּחְתּוֹן, וּבְכֻלָּם
שׁוֹרִים בְּעֲלֵי הַדִּינִים מַצַּד שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה. וַיֵּשׁ
בְּתוֹךְ צַד תְּהוֹם הַתַּחְתּוֹן שִׁלְהָבוֹת שִׁשׁוֹרְפוֹת
וַיִּקִּים שֶׁל אֱשֵׁ הַמְּמַנִּים עַל דִּינֵי הָעוֹלָם, לְשַׂרְף אֶת
הַרְשָׁעִים בְּאֵשׁ שִׁיּוֹצֵאת מֵאוֹתוֹ נֶהַר דִּינֹר. וּבְכֻלָּם
אֱשֵׁ, וּמְרִאֵיהֶם אֱשֵׁ לוֹהֶטָה, וְעוֹמְדִים בֵּין עֲלִיּוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים.

וּבְשִׁעוֹלָה עֲשֵׂן הַמְּזַבַּח, עוֹבְרִים וְעוֹלָיִם מֵאוֹתָהּ
דְּרָגָה, שִׁעוֹמְדִים לְבִלּוֹת וּלְהֶאֱבִיד,

וְאוֹתוֹ וְרָם שָׁל שָׁל אֵשׁ חֲזָרָה שָׁל נָהָר דִּינֹרָה,
 אֲשֶׁהוּא תַקִּיף וְעֲלִיּוֹן, חֲזִיר לְמִקְוָמוֹ, וְכֻלָּם נִהְנִים
 מֵעֲשֵׂן הַמְּזִבָּח, מֵשׁוּם שְׁנַת־תַּיִן בְּנֶגֶד (תַּמְזִיבָת) הַמֶּלֶךְ
 הָעֲלִיּוֹן, וּמֵשׁוּם כֶּף הֵם נִהְנִים מִמֶּנּוּ, וְהֵם קָרְבִים
 לְבָאֵן. וְעֲשֵׂן אַחַר עוֹלָה, וְתָרִי בְּאַרְנוֹ, לְכָל אַחַד
 וְאַחַד, תְּרִצוֹן שָׁל הַכֹּל שְׁעוֹלָה לְמַעַלָּה, אֲשֶׁהוּא
 נַחַת רוּחַ לְמֶלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

תָּרִי נִתְבָּאֵר שְׁבַמְזִבָּח עוֹלָה וְנִרְאָה אֲוִרִיא"ל, כְּמוֹ
 מִרְאָה שָׁל אֲרִיָּה חֹזֵק רוֹבֵץ עַל טֶרֶפוֹ, וְהָיוּ
 הַכֹּהֲנִים וַיִּשְׂרָאֵלִים רוֹאִים וּשְׂמֵחִים, אֲשֶׁהָיוּ יוֹדְעִים
 אֲשֶׁהַתְּקַבֵּל בְּרִצוֹן לְפָנַי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, וְאֵשׁ אַחֲרַת
 עֲלִיּוֹנָה קְדוֹשָׁה יוֹרֶדֶת בְּנֶגֶד הָאֵשׁ הַתַּחְתּוֹנָה, וְאִז
 אָדָם הוֹלֵךְ (יֵרֵא) וּמִזְדַּעֵזֵעַ לְפָנַי אֲדוֹנָי וְשָׁב
 בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

לְמֶלֶךְ שְׁשָׁלְחוֹ לֹא דוֹרוֹן, וְהָיָה מְקַבֵּל לְפָנָיו. אָמַר
 לְעַבְדִּי, לֵךְ וְטַל אֶת הַדוֹרוֹן הַזֶּה אֲשֶׁהֵבִיא
 לִי. כֶּף אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאֲוִרִיאֵל, לֵךְ וְקַבֵּל
 אֶת הַדוֹרוֹן שְׁפָנִי מִקְרִיבִים לְפָנַי. כִּפָּה שְׂמִיחָה

נמצאת בכל, כִּמְהָה הַתְּבַשְׂמוֹת נמצאת בכל,
כְּשֶׁהִכְהִין וְהִלְוִי וְאוֹתוֹ שְׂמֵקָרִיב קָרְבָן מְכוּוֹנִים
לְהִקְרִיב קָרְבָן כְּרֵאוֹי בְּיַחֲוֹד שְׁלָם.

בֹּא רֵאֵה, כְּתוּב וַתֵּצֵא אִישׁ מִלְּפָנַי ה' וַתֹּאכַל
עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעֹלָה וְגו'. זֶה אֲוֵרִיא"ל,
שְׂיֹרֵד בְּמֵרְאֵה שֶׁל אִישׁ בְּשִׁלְהֶכֶת, עַד שְׂיֹרֵד
לְמִזְבֵּחַ לְקַבֵּל אֶת הַדּוּרֹן, וְנִרְאֶה כְּמוֹ אֲרִיָּה
גְּדוֹל רוֹבֵץ עַל הַקָּרְבָן.

וּכְשִׂישְׂרֵאֵל לֹא נִמְצְאוּ צְדִיקִים, אִי שְׂאוֹתוֹ
מִקְרִיב הַקָּרְבָן לֹא הִקְרִיב כְּרֵאוֹי
וְלֹא הִתְקַבַּל קָרְבָנוֹ, הָיוּ רוֹאִים שֶׁהֶעֱשִׂין לֹא עוֹלָה
בְּדַרְדָּר יִשְׂרָה, וְהִיִּתָּה עוֹמֶדֶת רוֹחַ אַחַת מִנְקַב
הַצֶּפוֹן וְנִכְנָסֶת לְמִזְבֵּחַ, וְהָיוּ רוֹאִים דִּיּוֹקָן שֶׁל כָּלֵב
אַחַד חֲצוּפֵי רוֹבֵץ עַל הַקָּרְבָן, וְאִי הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁלֹּא
הִתְקַבַּל כְּרֵצוֹן אוֹתוֹ הַקָּרְבָן.

לְמַלְךְ שֶׁשָּׁלְחוּ לוֹ דּוּרֹן, רֵאֵה אוֹתוֹ הַמְּלֶךְ
שְׂאִינוֹ כִּדְרֵי לְקָרְבוֹ לְפָנָיו. אָמַר הַמְּלֶךְ,
סִלְקוּ אֶת אוֹתוֹ הַדּוּרֹן וְתַנּוּ אוֹתוֹ לְכָלֵב,

נְשִׂאֵינוּ כְּדָאֵי לְהַכְנִים לְפָנֵי. כֶּךָ בְּשַׁעַה שְׁנִקְרַב
הַקְרָבָן וְלֹא הִתְקַבַּל בְּרָצוֹן, הַדּוּרוֹן נִמְסַר
לְכָלֵב, וּמִשׁוּם כֶּךָ הָיוּ רוֹאִים אֶת דְּיוֹקָן הַכָּלֵב
עַל נְפִי הַמּוֹזֵבַח.

בֹּא רֵאֵה, כְּתוּב ^(דף לג ע"א) וַתֵּצֵא אִישׁ מִלְּפָנֵי ה' וַתֹּאכַל
עַל הַמּוֹזֵבַח אֶת הָעֵלָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זֶה
אוֹרֵי"ל, שְׁנִרְאָה בְּשִׁלְהֶכֶת אִישׁ עַל הַמּוֹזֵבַח, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר רוֹבֵץ עַל הַקְרָבָן. וְאִזּוּ הִיָּתָה שְׂמִיחָה בְּכָל,
שֶׁהָרִי הִתְקַבַּל בְּרָצוֹן, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב וַיֵּרָא כְבוֹד ה'
אֵל כָּל הָעָם. וְאִם לֹא הִיָּתָה הָעֶרְפוּבֵי"א שֶׁל בְּנֵי
אַהֲרֹן מִיּוֹם שֶׁיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא נִמְצְאוּ
רָצוֹן כֶּךָ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

מִצְוָה זוֹ לְשַׂרְף קְדָשִׁים בְּאֵשׁ, וְאַחֲרֶיהָ - וְהַנּוֹתֵר
מִבְּשַׂר הַזֵּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּאֵשׁ יִשְׂרָף.
תְּנַאִים וְאִמּוֹרָאִים, בְּסִתְרֵי תוֹרָה יֵשׁ קְדָשׁ, וַיֵּשׁ
קְדָשִׁים, וַיֵּשׁ קְדָשׁ קְדָשִׁים. מַה הִנָּאָה יֵשׁ לְקָדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּקְדָשִׁים שְׁנִשְׂרָפוּ? אִם תֹּאמַר בְּשִׁבִיל

יצחק, שְׁבַשְׁעָה שִׁישְׁרָאֵל בְּצָרָה, עוֹלָה אֶפְרוֹ שָׁל
 יצחק לְפָנָיו, שָׂאם חֲיִבִים שְׂרָפָה יִנְצְלוּ בְּגִלְלוֹ -
 זְהוּ לְדָרֵשׁ. וְאִם תֵּאמְרוּ מִשׁוּם (תַּצְדִּיקִים) (וְאִם
 מִשׁוּם) בְּנֵי אֶהְרֹן שְׁהִיוּ שְׂרַפַת קְדָשִׁים, שְׁכַתוּב בָּהֶם
 וְתֵצֵא אִשׁ מִלְּפָנָי ה' וְתֹאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ, וּמִיתָתָם
 בְּפָרָה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׂרַפַת קְדָשִׁים - אַף זֶה לְדָרֵשׁ
 בָּא.

אֵלֶּה שְׁלֹשָׁה אֲשִׁים בְּנֵי: אִשׁ לְבָנָה, וְאִשׁ שְׁחָרָה,
 וְאִשׁ תְּכֵלֶת, בְּנֶגֶד תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים,
 בְּנֶגֶד כַּהֵן לְוִי וְיִשְׂרָאֵל. וְתֵכֶלֶת הִיא שְׁכִינָה,
 קְרוּבָה לָנוּ, וְהִיא אֲחֻזָּה בְּאוֹתָן פְּתִילוֹת, בְּכַנְפֵי
 מְצוּהָ, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית. וְהַתְּכֵלֶת
 הַזֶּה שְׁהִיא שְׁכִינָה, הִיא דִין שְׂאוּכְלֵת קְרִבְנוֹת
 וְעוֹלוֹת.

אִם מוֹצֵאת בְּנֵי אָדָם שְׁהֶם עֲצִים יְבֻשִׁים כְּמוֹ
 אוֹתָן פְּתִילוֹת יְבֻשׁוֹת, כְּלֵי שָׁמֶן, שְׁהִיא תּוֹרָה
 וְרַחֲמִים, הִיא לָהֶם (שְׂדֵינִי) שְׂרַפָה, וְשׂוֹרְפַת אוֹתָם.
 וּמִשׁוּם שְׁעַמֵי הָאָרֶץ הֵם בְּהֵמוֹת, כְּמוֹ שְׂבִאֲרוּהָ

שָׁהֵם שִׁקְיָן. תְּכַלֵּת, שֶׁהִיא אֲדָנִי, שׁוֹרְפֵת אוֹתָם, מִשׁוּם שִׁקְרָבִים אֵלֶיהָ עִם שִׁרְיָן, שֶׁהוּא יֵצֵר הָרַע זָר. וְהוּ שִׁכְתוּב וְהָזֵר הַקָּרֵב יוֹמֵת.

וְאֵם בְּמִיתָתָם חוֹזְרִים בְּתִשְׁבּוּבָה, (בְּשִׁשׁוּחַט אוֹתָם מִלְאָךְ תַּמּוּת, מִיכָאֵל) הַמְּלָאךְ מִיכָאֵל שֶׁהוּא כֹהֵן גָּדוֹל, הָאֲרִיָּה שֶׁאוֹכֵל קָרְבָּנוֹת יוֹרֵד עֲלֵיהֶם לְהַקְרִיבָם קָרְבָּן לְפָנָי ה'.

וְלְפָנָי שֶׁתֵּצֵא נִשְׁמָתוֹ מִתְּוֶדָה בְּכַמָּה וְדוּוּיִים, וּבְשִׁיּוּצֵאת נִשְׁמָתוֹ הוּא הָיָה מִתְּבוּיָן לְגִמּוֹר אֶת הַשֵּׁם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וּבְרוּךְ שֵׁם, לְהַקְרִיב אֶת נִשְׁמָתוֹ כְּלִי (קָרְבָּן) לְשֵׁם יְהוָה, וְצָרִיךְ לְהַתְּוֶדוֹת אֶל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַבֵּל וּלְקָרֵב ה' שֶׁבְשֵׁמוֹ שֶׁאוֹכֵלֵת וּמְכַלָּה, וְלְהַחְזִיר בְּתִשְׁבּוּבָה לִיה"ו אֶתִּי"ה בְּחֻשְׁבוּיָן מ"ב. שֶׁל אֲדָנִי קוֹרְאִים דִּין שֶׁל מַלְכוּת דִּין.

וַיְכַוֵּן בְּשֵׁם הַמְּפָרֵשׁ, שֶׁהוּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, בְּלֵב אַחָד, וְבוֹ תֵּצֵא רוּחוֹ. בְּנִפְשׁ שְׁלוֹ

מְקַבֵּל עָלָיו מִיתָה וְיִסּוּרִים, וּבְנִשְׁמָה מוֹדָה בְּכַמָּה
וּדְוִיִּים וּמִתְחַרֵּט.

בְּנִפְשׁ מְקַבֵּל עָלָיו מִיתָה, שְׁחִיטָה, שְׂרָפָה. וְאִם
צָרִיךְ אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין, שֶׁהֵם סְקִילָה
שְׂרָפָה הַרְג וְחֲנָק, מְקַבֵּל אוֹתָם מֵאֲדָנָי בְּנִפְשׁ
שְׁלוֹ. וּבְנִשְׁמָתוֹ מוֹדָה בְּכַמָּה וּדְוִיִּים, וְחוּזָר
בְּתִשׁוּבָה אֶל אֱהִי"ה, שְׂאֲחוֹז בְּשָׁנֵי שְׁמוֹת - יְהוָה
יְהוָה.

בְּמִחְשַׁבְתּוֹ יִבּוֹן לְהוֹצִיא וּדְוִי וְקַבְּלַת מִיתָה עָלָיו
בְּלֵב אַחַד, שֶׁהוּא שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ, כְּמוֹ
זֶה: יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, (כְּבוֹד) שְׁבוּ הַכֹּהֲנִים
בוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִּים עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: כְּרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. כְּבוֹד הוּא ל"ב
בְּחֻשְׁבוֹן, וְכוּ הִיָּה מִתְּכּוֹן לְגִמְרָא אֶת הַשֵּׁם. (וְא"ו הוּא
אַחַד בְּלֵב).

וְתַנְאִים וְאִמּוֹרָאִים, אִם תֵּאמְרוּ, וְכִי עִם הָאָרֶץ
מִנֵּין יוֹדֵעַ אֶת זֶה? אֵלָּא וְדַאי עִם הָאָרֶץ
הוּא כְּמוֹ שׂוֹר אִו שָׁה אִו עִז אִו (פֶּר) תוֹר אִו יוֹנָה.

מה בהמות אין יודעות תורה, שהיא שם יהו"ה,
 כך עם הארץ לא יודע. אלא מיכאל כהן גדול
 הוא עושה אותו עולה וקרבן לפני ה', והוא מבין
 בשם המפרש בעלית רוחו שתיצא בלב אחד, כמו
 שכתבנו צאת רוח האדם בכל לילה.

ומשום זה פרשה החכמים, שוב יום אחד לפני
 מיתתו. שכל יום ויום צריך אדם לחזר
 בתשובה ולמסר את רוחו אליו שייצא באחד. והו
 שכתוב (תהלים לא) בידך אפקיד רוحي.

ואם הוא תלמיד חכם, עליו נאמר (משלי יב) יודע
 צדיק נפש בהמתו, שאין חכם כמו הכהן,
 כמו שבארנו תרופה להחכים יודים. (דף לג ע"ב) ואם
 תלמיד חכם הוא, צריך שיהיה בו חסד, ועם י'
 שהיא חכמה - חסיד. ומי שאין בו חכמה, אינו
 חסיד. ומשום כך פרשה, ולא עם הארץ חסיד.
 ואם יש בו ה', חמשה חמשי תורה שנתנו
 משמאל, נקרא נבור בתורה וירא חטא. ואם הוא
 בור, נאמר בו אין בור ירא חטא.

וְמִי שְׂזוּכָה לְתַפְאֶרֶת, שֶׁהוּא ו', וְהוּא חָכָם מִבֵּין
 בְּתוֹרָה וִירָא חֲטָא, הוּא יוֹרֵשׁ אֶת מַלְכוּתוֹ,
 שֶׁהוּא ה"א, מְצִוֹת הַמִּלְכָּה, אִם עוֹשֶׂה אֶת מְצִוֹת
 הַמִּלְכָּה. כִּיּוֹן שְׂזוּכָה לְשֵׁם יְהוָה, זוּכָה לְשֵׁם
 הַמֶּלֶךְ שֶׁנִּקְרָא אָדָם, וְזֶה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.
 בְּאוֹתוֹ זְמַן שׁוֹלֵט עַל גּוֹפּוֹ, שֶׁהוּא שְׂתַפּוֹת שֶׁל נַפְשׁ
 הַבְּהֵמִית, וְרוּחַ הַבְּהֵמִית שֶׁבְנַפְשׁ הַבְּהֵמִית עֲשִׂית
 הַבְּלִי הָעוֹלָם, רוּחַ שְׂמֵדָרְפֶּרֶת בְּהַבְּלִי הָעוֹלָם, (נְשָׁמָה
 שְׂבָה כָּל הַתְּרַחֲוּרִים וְהַמְּחַשְׁבוֹת שֶׁל הַבְּלִי הָעוֹלָם), וְתִלְמִיד חָכָם
 שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם.

זְהוּ שְׂפָתוֹב, (כְּרֵאשִׁית א) וִירְדוּ בְּרֵגַת תַּיִם וּבְעוֹף
 הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ. מַה זֶה וּבְכָל
 הָאָרֶץ? זֶה הַגּוֹף, עוֹלָם קָטָן, וּפּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ. זְהוּ
 שְׂפָתוֹב (שם ט) וּמּוֹרָאָכֶם וְחַתָּכֶם. מִצַּד תִּימִין שׁוֹלֵט
 עֲלֵיהֶם, כּוּ וִירְדוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים עב) וִירֵד מִיָּם
 עַד יָם. מִצַּד הַשָּׁמַיִל פּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ, זְהוּ שְׂפָתוֹב
 וּמּוֹרָאָכֶם וְחַתָּכֶם, וְעֲלִיו נֶאֱמַר יוֹדַע צְדִיק נַפְשׁ
 בְּהֵמָתוֹ.

אַחַר שֶׁהוּא צָדִיק, לֹא נוֹתֵן לוֹ שָׂכָר מִצְוֹת, אִין
 לוֹ שָׂכָר בְּעוֹלָם תְּהֵא וְלֹא מִזֶּזן לְבַהֲמוֹת,
 שְׁעָנִי חֲשׁוֹב כְּמוֹ מֵת. הוּא עִם הַשְּׂכִינָה בְּקַבֵּיעוֹת
 שְׁלָה עֲמָה עַל הַכֹּל.

כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ יֵאֵשׁ אוֹכֵלָה הוּא (דברים ד). הַיֵּשׁ הוּוֹ
 הוּא צָרִיךְ לְהִיזוֹת תָּמִיד עֲמָה, שְׂאִין לָהּ כְּבִיָּה,
 שֶׁהוּא אוֹכֵל כָּל הַקְּרָבָנוֹת שֶׁל הַתְּפִלוֹת וְדַבְּרֵי
 תּוֹרָה. שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה הִיא פְּרָנְסָתוֹ, וּבְמָה?
 בְּתַפְּלָה, וְהוּ שְׂכָתוֹב (שיר ה) פְּתַחֵי לִי. פְּתַחֵי לִי,
 בְּתַפְּלָה, שְׁנֵאמַר בָּהּ (תהלים נא) אֲדַנִּי שְׂכָתִי תַפְּתַח,
 שֶׁהִיא אַחַתִּי רַעֲיָתִי, וְאִין רַעֲיָתִי אֵלָא פְּרָנְסָתִי,
 שְׂכָה מְתַקְנִים מְאֹכְלִים שֶׁל קְרָבָנוֹת שֶׁל הַמְּלֶךְ
 הַבָּנִים הַקְּדוֹשִׁים, בְּכַמָּה מִיָּנִי מְאֹכְלִים, בְּלָחֶם שֶׁל
 הַתּוֹרָה.

שְׁנֵאמַר בָּהּ (משלי ט) לָכוּ לַחֲמוֹ בְּלַחֲמֵי מִיָּמִין.
 וּבִיָּין, שֶׁהוּא יִין הַתּוֹרָה, מִשְׁמַאל. בְּנִסְוֹךְ
 הַמַּיִם, וְיִין הַתּוֹרָה שְׂכָכְתָב וּבְעַל פֶּה, מִתְּעַמּוֹד
 הָאֲמָצְעִי שְׂכּוֹלֵל אֶת שְׁנֵיהֶם. בְּכַשֶּׁר, שֶׁהוּא בְּשֵׁר

הַקֹּדֶשׁ, בְּכַמָּה קַרְבָּנוֹת, שְׁעָלֶיהָ פָּרְשׁוּ בְּעָלֵי
הַמִּשְׁנָה שְׁעוֹסְקִים בְּבֶשֶׁר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם. מַה זֶה
מִן הַשָּׁמַיִם? זֶה הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, שְׁעָלָיו נֶאֱמַר
וּבֶשֶׁר מִבְּשָׂרֵי.

וְזֶה בֶּשֶׁר הַקֹּדֶשׁ, שֶׁדוֹלְקֵת בְּכַמָּה שְׁלֵהָבוֹת מֵצַד
הַגְּבוּרָה בְּאַהֲבַת בְּעָלָהּ, נִשְׂרָפֶת בְּאַהֲבָה שֶׁל
אַהֲבָה בְּקִרְיַאת שְׁמַע, בְּאַהֲבַת הַיְחוּד, שְׁלִילָה וַיּוֹם
לֹא תִכְפֹּה. וְהַחֲבָרִים, בְּחֵיכֶם, אֵל תִּתְּנוּ דָמֵי לוֹ
לְקֹדֶשׁ כְּרוּף הוּא שֶׁהוּא יְהִי בְּשִׁלְהָבוֹת שֶׁל
אַהֲבָה שֶׁל יְחוּדוֹ בְּקִרְיַאת שְׁמַע, לְקַיֵּם כּוּ אִישׁ
תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְּזֻבָּח לֹא תִכְפֹּה. (ע"ב רע"א מהימנא).

זֶהר

כֹּא רֵאָה, אִף עַל גַּב שְׂפָנַי אֶחֱרֹן מִתּוֹ בְּאוֹתָהּ
שְׁעָה, זֶה הָיָה מִתְּאִים בְּכַמָּה גְּוָנִים. אֶחָד
- שֶׁלֹּא הָיְתָה זֹו שְׁעַת הַקְּטָרֶת, שְׁתֵּרֵי קְטָרֶת
אֵינָה עוֹלָה אֶלָּא בְּזִמְנֵים יְדוּעִים, שְׂפָתוֹב (שְׁמוֹת)
(וְהַקְּטִיר עָלָיו אֶחֱרֹן קְטָרֶת סְמִים בְּכֶקֶר
בְּכֶקֶר. וּמִתִּי? בְּהִיטִיבוֹ אֶת הַנֶּרֶת וְגו', לְהַמְצִיא

שָׁמֵן וּקְטֹרֶת כְּאַחַד. וְכַתּוּב, וּבְהֶעֱלֹת אֶהְרֹן
אֶת הַנִּירֹת בֵּין הָעֲרֵבִים יִקְטֹרֶנָּה וְגו'.

וּבְזִמְנֵים הִלְלוּ נִקְרְבָת, וְלֹא בְזִמְן אַחַר, פָּרַט
לְזִמְן שֶׁהִמּוֹת שְׂרוּי בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁקָּרָה,
שְׁפָתוֹב (במדבר י"י) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהְרֹן קַח אֶת
הַמִּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ וְגו'. וּבְנֵי אֶהְרֹן לֹא הִקְרִיבוּ
בְשַׁעַה שֶׁשָּׁמֵן וּקְטֹרֶת נִמְצְאִים כְּאַחַד.

וְעוֹד, שֶׁדָּחְקוּ אֶת הַשַּׁעַה בְּחַיֵּי אַבְיָהֶם, וְעוֹד שֶׁלֹּא
הָיוּ נִשְׁוֹאִים, וְהָיוּ פְּגוּמִים. (דף לד ע"א) שְׁמִי שֶׁלֹּא
נִשָּׂא הוּא פְּגוּם, וְאִינוּ כְּדָאֵי שֶׁיִּמְצְאוּ בְּרִכּוֹת עַל
יְדוֹ בְּעוֹלָם. עָלְיוֹ הֵן לֹא שׁוֹרֹת, כָּל שֶׁכֵּן עַל יְדֵי
אַחֲרִים. וְעוֹד, שֶׁהָרִי שְׁנִינּוּ שֶׁהָיוּ שְׂתוּיֵי יָיִן, וּמִשּׁוּם
כֵּךְ וַתִּצְאֵ אֵשׁ מִלְּפָנֵי ה' וַתֹּאכַל אֶתֶם וְגו'. שֶׁהָרִי
הַקְטֹרֶת הִיא חֲבִיבָה מִן הַכֹּל, וְהִיא שְׂמִחַת
הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים. וְכַתּוּב שָׁמֵן וּקְטֹרֶת יִשְׂמַח
לְב.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אִין מְצַרְע אֶלָּא אוֹתוֹ שְׁנַעְשָׂה בְּזוּבָה. שְׁחַמְשָׂה
 דְּמִים הֵם שֶׁל דָּם נְדָה שְׁמַטְמָאִים, שְׁכָלָם הֵם
 דָּם טָמֵא, וְחַמְשָׂה דְּמִים טְהוֹרִים. וּמִי שְׁעוּבָר
 עֲלֵיהֶם כְּאֵלוֹ עֶבֶר עַל עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת, שֵׁהֶם כָּלָל
 שֶׁל תְּרִי"ג מִצְוֹת.

וְשִׁכְחָה, יֵצֵר הָרַע, הִיא מְלָאָה בְּמוֹמִים, וּמִשּׁוֹם
 כֶּךָ (ויקרא כא) כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא
 יִקְרַב. וּמִשּׁוֹם זֶה הִכְתִּין לֹא הָיָה צָרִיךְ לְקָרֵב אֶל
 מִי שְׁיֵשׁ בּוֹ מוֹם מִכָּל הַמוֹמִים שְׁכַעוּלָם, מִשּׁוֹם
 שְׁנַיִמָּר בְּגִבְרָתָהּ, (שיר ד) כֶּךָ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אִין
 כֶּךָ, כֶּךָ לֹא צָרִיךְ לְקָרֵב אֵלֶיהָ מִי שְׁיֵשׁ בּוֹ מוֹם,
 וְאִף כֶּךָ לֹא צָרִיךְ לְקָרֵב אֵלֶיהָ זָר, (במדבר ג) וְהוֹר
 הַקָּרֵב יוֹמֵת, וְהִינּוּ מִמּוֹ"ר, מוֹ"ם זָר. מוֹם נִקְבָּה,
 זָר זָכָר. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ צְנוּתָהּ, (ויקרא יח) וְאֵל אִשָּׁה בְּגִדְתָהּ
 טְמֵאָתָהּ לֹא תִקְרַב. וְעַל אוֹתָם שְׁקָרְבִים אֵלֶיהָ
 כְּתוּב כְּהֵם, וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אִשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא

צוּה אֹתָם וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנַי ה' וַתֹּאכַל אֹתָם
וַיָּמָתוּ.

וְקָרָפֶן שֶׁל אוֹתִיּוֹת הֵם, י' בָּאִישׁ, ה' בְּאִשָּׁה, ו'
בִּפְנֵי חֲתָן, ה' בַּפֶּלֶה. אֲשָׁרֵי מִי שֶׁמְקָרִיב
אוֹתִיּוֹת יְהוָה בּוֹ וּבְאִשָּׁתוֹ וּבְבָנוֹ וּבְכֵתוֹ בְּקִדְשָׁה
וּבְבִרְכָה, בְּנִקְיֹת, בְּעֲנֹה וּבְכַשְׁת פָּנִים, בְּכָל מִדּוֹת
טוֹבוֹת שְׂכָתוֹבוֹת עַל בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה.

וּמִתְחַמְּמִים בְּאִשִּׁים קְדוֹשִׁים, שְׂאִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁהֵם
אֵשׁ, עוֹלָה וַיּוֹרֵד, אֵשׁ קִדְשׁ שֶׁל עֲצֵי
הַמַּעֲרָכָה, שֶׁהֵם עֲצֵי הַקִּדְשׁ אֵיבָרִים קְדוֹשִׁים, וְאֵשׁ
שֶׁל גְבוּהַ יוֹרֵד, שֶׁהִיא קִדְשׁ תְּקִדְשִׁים, וּבְשִׁבִיל שְׁנֵי
הָאִשִּׁים הִלְלוּ אֶמֶר הַנְּבִיא (ישעיה כד) בְּאוֹרִים כִּבְדוֹ
ה', שֶׁהֵם הָאִשִּׁים שֶׁל הַשְּׂכִינָה, שְׂפָה פְתוּבָה (דברים
ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכֵלָה הוּא.

וְהֵם אֵשׁ עֲלִיּוֹן, כִּסֵּא רַחֲמִים. אֵשׁ תַּחְתּוֹנָה, כִּסֵּא
דִּין. וְהֵם בִּינָה וּמְלָכוּת. מְלָכוּת - אֵשׁ עוֹלָה.
בִּינָה - אֵשׁ יוֹרֵד. יְהוָה, עֲמוּד הָאֱמֻצָּעִי, אוֹחֵז
בְּשִׁנֵיהֶם. בִּינָה יְהוָה, ה' מְלָכוּת.

בַּאֲשֶׁר הִתְפַּאֲרַת אִוְחֹת אוֹתָם, שׁוֹרָה עָלָיו
חֲכָמָה, שָׁפָה כ"ח מ"ה. מ"ה - הוּא יו"ד
ה"א וְא"ו ה"א. הַכֵּחַ שָׁלוּ - יו"ד וְא"ו דָּל"ת. ה"א
אָל"ף. וְא"ו אָל"ף וְא"ו. ה"א אָל"ף. וְכֵן אֲרַבְעִים
וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת נִמְצְאוֹת בְּאָדָם וּבְאִשְׁתּוֹ וּבְבָנָיו,
וּמִשׁוֹם כֵּן אֵין אָדָם שָׁלֵם אֶלָּא בֶּן וּבַת. וּמִי שְׂאִין
לוֹ בֵן, שְׂחֵוּא ו', מִסְתַּלְקֵת מִמֶּנּוּ י'. וּמִי שְׂאִין לוֹ
בַּת, שְׂחֵיָא ה', מִסְתַּלְקֵת ה' הַעֲלִיּוֹנָה, שְׂחֵיָא אִם,
מִבַּת זִוּגוֹ. שְׂחֵאוֹתִיּוֹת לֹא שׁוֹרוֹת זִו בְּלִי זִו, וּמִשׁוֹם
כֵּן בְּאִישׁ וְאִשָּׁה, בֵּן וּבַת שְׂנַעֲשׂוּ בְּרֵאוּי, שׁוֹרָה
עֲלֵיהֶם יְהו"ה, וְנִקְרְאוּם (בָּנִים לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. זְהוּ
שְׂכַתוּב) (שֵׁם יד) בָּנִים אַתֶּם לְה' אֱלֹהֵיכֶם. (ע"כ רע"א
מִחֵימָנָא).

זֹאת מְשַׁחַת אַחֲרָן וּמְשַׁחַת בָּנָיו. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
זֹאת וּדְאִי מְשַׁיַּחַת אַחֲרָן, שְׂחֵרִי אַחֲרָן
נִמְשַׁחַת, וּבֹא מִשְׁמֵן מְשַׁחַת עָלָיו מִלְמַעְלָה, וּמִשְׁפִּיעַ
אוֹתוֹ לְמַטָּה. וְעַל יְדֵי שְׂאֵחֲרָן נִמְשַׁח מִמְשַׁיַּחַת
קֹדֶשׁה לְהַתְּבָרָה, וְעַל זֶה זֹאת מְשַׁחַת אַחֲרָן
וּמְשַׁחַת בָּנָיו וּדְאִי.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (מלכים ב' ד) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלֹהֵי שָׁמַע
 מָה אַעֲשֶׂה לָּךְ הַגִּידִי לִי מַה יֵּשׁ לָךְ בַּבַּיִת.
 מִכָּאן לְמַדְנוּ, שְׁאִין הַפְּרָכָה שׁוֹרָה בְּשִׁלְחָן רִיק
 וְעַל דָּבָר רִיקָנִי. וְתֹאמַר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כֹּל בַּבַּיִת
 כִּי אִם אֶסוּדָּה שְׁמֹן. אָמַר לָהּ, וַדַּאי זָהוּ סִיּוּעַ שְׁל
 גַם, שְׁחֲרֵי וַדַּאי אַחֲרֵינוּ הוּא, וּמִשָּׁם בְּרָכוֹת
 יוֹצְאוֹת וְשׁוֹרוֹת. מַה כְּתוּב? הֵם מַגִּישִׁים אֵלֶיהָ
 וְהִיא מוֹצֵקֶת. וְהִיא מוֹצֵקֶת סֶתֶם.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, וַיַּעֲמֵד הַשְּׁמֹן, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרוּחָהּ,
 שְׁכַתוּב (ישעיה ה) בְּקֶרֶן בֶּן שְׁמֹן. וְכַתוּב (שיר
 א) שְׁמֹן תִּזְרַק שְׁמֶךָ, לְהִרְאוֹת שְׁחֲרֵי מִהַשְּׁמֹן תִּזְהַ
 שׁוֹפְעוֹת בְּרָכוֹת עַל יַד הַכֹּהֵן, וְהַכֹּהֵן מִשְׁפִּיעַ אוֹתָן
 לְמִטָּה וּמוֹשֵׁחַ (וּבְמִשְׁחָה) לְזֹאת תִּזְוֹ. זָהוּ שְׁכַתוּב זֹאת
 מִשְׁחַת אַחֲרָן וּמִשְׁחַת בְּנָיו, וְכַתוּב (תהלים
 קלג) כִּשְׁמֹן תִּפּוֹב עַל הָרֹאשׁ, וְחֲרֵי נִתְּפָאֵר.

קַח אֶת אַחֲרָן וְאֶת בְּנָיו אִתּוֹ וְאֶת הַכֹּהֲנִים. רַבִּי
 תִּיֵּיא פָּתַח, כִּי עֲמָךְ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאָה
 אוֹר. כִּי עֲמָךְ מְקוֹר חַיִּים - זֶה הַשְּׁמֹן הַעֲלִיּוֹן

שְׁשׂוּפֵעַ וְאִינוּ פּוֹסֵק לְעוֹלָמִים, שְׁשָׂרוּי בְּתוֹךְ
הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל הַכֹּל. וְהוּא שְׂכָתוֹב כִּי עִמָּךְ,
עִמָּךְ שָׂרוּי, וְלֹא נִפְרָד מִמָּךְ לְעוֹלָמִים, בְּחֲבִיבוֹת
שֶׁל הַכֹּל. מְקוֹר חַיִּים, מִשּׁוֹם שֶׁהִיא מְקוֹר וּמַעְיָן
הַחַיִּים, לְהוֹצִיא חַיִּים לְעֵץ הָעֲלִיּוֹן וּלְהַדְלִיק אֶת
הַנִּירוֹת. וְעַל זֶה אוֹתוֹ הָעֵץ נִקְרָא עֵץ חַיִּים, הָאֵילָן
שְׁנַטוּעַ וְנִשְׂרָשׁ מִשּׁוֹם אוֹתוֹ מְקוֹר הַחַיִּים.

וְעַל זֶה בְּאוֹרְךָ נִרְאָה אוֹר. בְּאוֹרְךָ - זֶה הָאוֹר
שֶׁנִּנְוֹ לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבֵא, שְׂכָתוֹב (בראשית
*) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וּמֵאוֹתוֹ אוֹר
עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לְהָאִיר (דף לד ע"ב) בְּעוֹלָם הַבָּא.

דָּבָר אַחֵר כִּי עִמָּךְ מְקוֹר חַיִּים וְגו' - זֶה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא עֵץ עֲלִיּוֹן בְּאִמְצַע הַגֶּן
שֶׁאִחֻז אֶת כָּל הַצְּדִיקִים. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁאִחֻז
בוֹ אוֹתוֹ (בְּאוֹתוֹ) מְקוֹר חַיִּים, וּמַעֲטֵר אוֹתוֹ בְּעֵטְרוֹת
עֲלִיּוֹנוֹת סְבִיב הַגֶּן כְּמוֹ אִם שְׁמַעְטָרֵת אֶת בְּנֵה עַל
הַכֹּל. וְהוּא שְׂכָתוֹב (שיר ג) צִאֲיָנָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן

וגו'. ומשום כך כי עמך מקור חיים, ועל זה באורך
נראה אור.

רבי יצחק אמר, כי עמך מקור חיים - זה הכהן
הגדול למעלה, בנגדו כהן גדול למטה.
משום כך משפיע הכהן שמן משחת קדש עליון
למטה ומדליק מנורות למעלה. שהכהן הגדול
שלים בשלמות של שבועת הימים העליונים,
ולתעטר על הכל.

בנגד זה שבועה ימי מלואים לכהן שלמטה,
שימצא הכל כמו שלמעלה. ועל זה ימי
המלואים נקראו ימי החשלמה, כדי שישתלם
הכהן בשאר הימים האחרים להשלים שבועה
באחד. ואלה נקראים ימי מלואים, משום
שאוחזים בו שאר האחרים. מה זה אומר?
שכשהכהן מתעורר, כל שאר האחרים מתעוררים
עמו.

ומשום כך כתוב, ומפתח אהל מועד וגו', עד
יום מלאת וגו'. שבועה ימים ודאי, ואז

מתעטר הכהן למטה בכל כמו שלמעלה. משום
ששעוה שמתעורר הכהן שלמטה, הכל יתעוררו
על ידו למעלה, וימצאו ברכות למעלה ולמטה.

רבי אבא אמר, מה שונה שמשח משה את
אתרו? אלא משום שהוא הבן של

אותו (אחיו באותו) מקום מקור החיים, וכתוב (ישעיה
ג) מוליך לימין משה ורוע תפארתו. ומשה שמש
כל אותם ימי מלואים, להשרות הכל עם אתרו.

רבי חזקיה הנה יושב לפני רבי אלעזר. אמר לו,
כמה אורות נבראו טרם שנברא העולם?
אמר לו, שבעה. ואלו הם: אור תורה, אור גיהנם,
אור גן עדן, אור כסא הכבוד, אור בית המקדש,
אור תשובה, אורו של משיח. ואלה נבראו בטרם
שנברא העולם. שבעה אורות ומאורות שנאחזו
באתרו, והוא מדליק מנורות ממעלה למטה.

רבי אלעזר פתח, (קהלת ג) הכל הנה מן העפר
והכל שב אל העפר. הרי שנינו, הכל הנה

מִן הָעֵפֶר - אֲפֹלוּ גִלְגַּל חֲמָה. מִי הָעֵפֶר? אוֹתוֹ
שְׁאֵרוֹי תַּחַת כִּסֵּא הַכְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ.

בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב יִיסָא סְבָא, הַכֹּל הָיָה מִן הָעֵפֶר -
מְקוֹם שְׂבוּנִים אֶת הַכֹּל. מְלִמֵּד שְׂיִצְאֵי
שְׂבִילִים לַצַּד הַיָּהוּ וְלַצַּד הַיָּהוּ, וְהַתְּכַנְסוּ לְהָאִיר כְּמוֹ
הָעֵפֶר הַיָּהוּ שְׁזוֹרְקִים אוֹתוֹ לְכָל עֵבֶר. וְעַל זֶה, הַכֹּל
הָיָה מִן הָעֵפֶר, וְהַכֹּל שָׁב אֶל הָעֵפֶר וְהָאִי.

אֲלָא מִן הָעֵפֶר - שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַקְּדוֹשׁ.
וְהָעֵפֶר הַיָּהוּ מִהָעֵפֶר הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ
שְׁנַאֲמַר (אִיּוֹב כח) וְעִפְרוֹת זָהָב לוֹ. כְּמוֹ שְׁנַמְצָא
מַעֲשֵׂה לְמַטָּה, כִּי הוּא לְמַעְלָה כְּמוֹ זֶה. וּבֵאֲרָנוּ
עֵפֶר, עֵפֶר שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהָעוֹלָם הַיָּהוּ נִבְרָא
בְּה"א. וְעַל זֶה - אֲפֹלוּ גִלְגַּל חֲמָה, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר
אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם - בְּה'
בְּרָאָם. וּמַשׁוּם כֵּן, הַכֹּל הָיָה מִן הָעֵפֶר. אִיזָה
עֵפֶר? אוֹתוֹ שְׁאֵרוֹי תַּחַת כִּסֵּא הַכְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ.

כְּתוּב (שִׁיר ד) כִּלְכֹּל יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ. כִּלְכֹּל
יָפָה רַעֲיָתִי - זוֹ בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. וּמוֹם אֵין

בְּךָ - אֵלֹהֵי סִנְהֶדְרִין, שֶׁהֵם בְּנֵגֶד שְׁבָעִים וּשְׁנַיִם
שָׁמֹות. שְׁבָעִים נֶפֶשׁ שִׁירְדוּ עִם יַעֲקֹב, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא עַל כָּלֵם. וְעַל זֶה אֵין בּוֹדְקִין מִן
הַסִּנְהֶדְרִין וּלְמַעְלָה.

שְׁנַיִנו, כָּתוּב (שְׁמוֹת יט) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלֶכֶת
כֹּהֲנִים וְגוֹי קְדוֹשׁ. מִי זֶה מִמְּלֶכֶת כֹּהֲנִים?
כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו.
שְׁכַשְׁמַתְבְּרָכַת בְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל עַל יַד הַכֹּהֲנִים, אִז
נִקְרְאת עַל שָׁמַם, וְהוּ שְׁכַתוּב מִמְּלֶכֶת כֹּהֲנִים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בַּא רְאֵה, מְלָכוֹת כֹּהֲנִים לֹא
נִקְרְאת, אֲלָא מִמְּלֶכֶת, שֶׁהַמְּלִיכוֹ אוֹתָהּ
הַכֹּהֲנִים וְעָשׂוּ אוֹתָהּ גְּבִירָה עַל הַכֹּל. אֲבָל
מְלָכוֹת כֹּהֲנִים לֹא נִקְרְאת, שְׁחֵרִי מִן הַשָּׁמַיִם
נִקְרְאת מְלָכוֹת, מְלָכוֹת שָׁמַיִם וְדַאי. וְכֵאֵן
מִמְּלֶכֶת, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שְׁכַהֲנִים הַמְּלִיכוֹ אוֹתָהּ,
וּמַחֲבָרִים אוֹתָהּ עִם הַמְּלָךְ, וְאִז הִיא מִמְּלֶכֶת
עַל כָּל גְּנוֹי הַמְּלָךְ. מִמְּלֶכֶת עַל כָּל כְּלֵי זֵינוֹ

שָׁל (דף לה ע"א) הַמְּלֹךְ. מִמְּלֻכֶת בְּעֲלִיּוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים.
מִמְּלֻכֶת עַל כָּל הָעוֹלָם.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּתוּב (עמוס ט) וַאֲנִידָתוֹ עַל אֶרֶץ
יִסְדָּה. וַאֲנִידָתוֹ - כְּשִׁמּוֹדוֹג הַמְּלֹךְ כְּנִגְדָה כְּכֹל
אוֹתָן הָעֵטְרוֹת הַקְּרוֹשׁוֹת כְּכִנּוּם אָחֵר, אֲזִי וַאֲנִידָתוֹ
כְּתוּב.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וַאֲנִידָתוֹ - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּלְקַחְתֶּם
אֲנִידַת אֲזוּב. מַה זֶה אוֹמֵר? שֶׁכְּשִׁמְתְּ חֲפָרִים
כְּאֶחָד וּמִתְפָּרֵק מֵהֶם, אֲזִי שׁוֹלְטָת עַל הַכֹּל
וּמֵאִירָה לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה, וְהַכֹּל בְּשָׁעָה שֶׁחֲבִיחַן
עוֹבֵד אֶת הָעֵבוֹדָה וּמִקְרִיב קֶרֶבֶן וּמִקְטִיר קִטְרֶת
וּמִכּוֹן דְּבָרִים לְקֶרֶב הַכֹּל כְּאֶחָד. אֲזִי כְּתוּב,
וַאֲנִידָתוֹ עַל אֶרֶץ יִסְדָּה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּשִׁנּוּסַע אַחֲרוֹן, הַכֹּל נוֹסְעִים עִמוֹ,
עַד שֶׁמִּתְפָּרֵק כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל וּמִתְפָּרֵקִים
עֲלִיּוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים, אֲזִי כְּתוּב (תהלים קלח) כָּרוּךְ ה'
מִצִּיּוֹן שֶׁכֵּן יְרוּשָׁלַם תִּלְלוּיָהּ. (שם עב) וּכְרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹדוֹ וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאֶרֶץ אָמֵן וְאָמֵן.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה הוֹלֵךְ מִקְפּוֹמְקֵיָא לְלוֹד, וְהָיוּ עִמּוֹ
 רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר
 וְאָמַר, (ישעיה נא) וְאֲשֶׁם דְּבַרֵּי בְּפִיךָ וּבְצֵל יְדֵי
 בְּסִיתִיךָ וְגו'. שְׁנִינּוּ, כָּל אָדָם שְׂמַשְׁתַּדֵּל בְּדַבְרֵי
 תּוֹרָה וְשִׁפְתוֹתָיו מְרַחֲשׁוֹת תּוֹרָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְכַסֶּה עֲלָיו, וְשׂוֹכֵנָה פּוֹרֶשֶׁת בְּנַפְיָה עֲלָיו. וְהוּ
 שְׂפָתוֹב וְאֲשֶׁם דְּבַרֵּי בְּפִיךָ וּבְצֵל יְדֵי בְּסִיתִיךָ. וְלֹא
 עוֹד, אֵלָּא שֶׁהוּא מְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שְׂמֵחַ עִמּוֹ כְּאִלּוּ אוֹתוֹ יוֹם נִטְעַ שָׁמַיִם וְאָרֶץ.
 וְהוּ שְׂפָתוֹב (שם) לְנִטְעַ שָׁמַיִם וְלִיסַד אָרֶץ וְלֵאמֹר
 לְצִיּוֹן עַמִּי אֲתָה.

מִכָּאן לְמַדְנּוּ שֶׁיִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ בְּשֵׁם שָׁל צִיּוֹן,
 שְׂפָתוֹב וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אֲתָה. וְרֵאִיתִי
 שְׂכַנְסַת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת בְּשֵׁם שָׁל צִיּוֹן, שְׂפָתוֹב (שם)
 « צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדָּה וְשָׁבִיָה בְּצַדִּיקָה.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (שם ח) צוֹר תִּעוֹדָה חֲתוּם תּוֹרָה
 בְּלִמְדֵי. צוֹר תִּעוֹדָה - זוּ עֲדוֹת שָׁל דְּוֹד,
 שְׂפָתוֹב (תהלים קלב) וְעֲדוֹתֵי זוּ אֶלְמִדָם. צוֹר - הוּא

קשור, כמו שקושר קשר במקום אחד. חתום תורה בלמדי. חתום תורה - חתימה של התורה, וכל שפע ומשחת שמן ששופעים למעלה, באיזו (בין) חתימה שלו? בלמדי. משום ששם מתכנס שמן משחה בין שני עמודים ששם שורים, מקום הכנסה של כל שמן משחה ששופע ממעל, לשפך אותו לפי האמה ולהחריק אותו בתעודה הזאת, ואז נקשר הכל קשר אחד נאמן.

בא וראה מה בין אותם שמשתדלים בתורה לנביאים נאמנים. אותם שמשתדלים בתורה עדיפים מנביאים בכל פעם. מה הטעם? שהם עומדים בדרךנה עליונה יותר מנביאים, אלו שמשתדלים בתורה עומדים למעלה, במקום שנקרא תורה, (תפארת) שהוא קיומה של כל האמונה, ונביאים עומדים למטה במקום שנקראו נצח והוד. ועל כן (נקראו) אותם שמשתדלים בתורה עדיפים מנביאים, ועליונים יותר מהם. שאלו עומדים למעלה, ואלו עומדים למטה.

ואותם שאומרים דברים ברוח הקדש, עומדים
למטה מכלם.

אשרי אותם שמשתדלים בתורה, שהם בדרגה
יותר עליונה על הכל. מי שעוסק בתורה,
לא צריך לא לקרפנות ולא לעולות, שהרי התורה
עדיפה מהכל, וקשר של האמונה של הכל. ועל
זה כתוב, דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום.
וכתוב, (תהלים קיט) שלום רב לאהבי תורתך ואין
למו מכשול.

עד שהיו הולכים, מצאו איש אחד שהיה בא
ושלשה ענפי הדם בידו. קרבו אליו, אמרו
לו, למה לך את אלה? אמר, להרויח אברה. אמר
רבי אלעזר, יפה אמרת, אבל שלשה אלה לשם
מה? אמר לו, אחד לאברהם, אחד ליצחק, ואחד
ליעקב, וקשרתי אותם יחד והרחתי בהם, משום
שכתוב (שיר א) לריח שמניך טובים שמן תורק
שמך. משום שברית תהיה עומדת חלשת הנפש,
ובאמונה תהיה מתקיימת, ושופעות ברכות ממעלה

וּמָטָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲשֶׁרִי חֶלְקָם (דף לה ע"ב) שָׁל
יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הָיָה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בֹּא רֵאֵה, אֵינִן הָעוֹלָם (הַנֶּפֶשׁ) מִתְקַיֵּם אֶלָּא עַל רֵיחַ,
וּמִהָרִיחַ הָיָה נוֹדַע רֵיחַ אַחֵר. שְׁהָרִי בְּשָׁעָה
שִׁינִינָאֵת שַׁבָּת (נִתְפָּרְדָּה מִמְכִּילָה) וְעוֹלָה הַנֶּפֶשׁ הִיתְרָה,
וּנְשָׂאֲרוּ הַנֶּפֶשׁ וְהָרוּחַ נִפְרָדוֹת עֲצוּבוֹת, בָּא הָרִיחַ
הָיָה, וּמִתְקַרְבִּים זֶה לָזֶה וּשְׂמִיחִים. וְעַל זֶה צָרִיךְ
רוּחַ אַחֵר רוּחַ, לְקַבֵּל רֵיחַ. כִּיּוֹן שְׂמִתְקַבֵּל רֵיחַ,
מִתְקַרְבִּים בְּאַחֵד וּשְׂמִיחִים. כְּגוֹן זֶה רֵיחַ שָׁל
הַקְּרָבָנוֹת, בְּרֵיחַ זֶה מִתְקַרְבִּים בְּכָלם בְּאַחֵד,
וּנְדַלְקִים הַנְּרוֹת וּשְׂמִיחִים.

בֹּא רֵאֵה, שְׁנֵי מְאֹרוֹת, אֶחָד לְמַעְלָה וְאֶחָד
לְמַטָּה, אִם מְלָהִיט אָדָם הַמְּאֹר שְׂלִמְטָה
הָיָה וּמְכַבֵּה אוֹתוֹ (אֵת אוֹתוֹ שְׂלִמְעָלָה), אוֹתוֹ עֲשֵׂן
שְׁעוֹלָה (מִהַמְּאֹר מִתְחַתּוֹן), מְלָהִיט אוֹתוֹ הַמְּאֹר הָעֲלִיּוֹן.
כִּי עֲשֵׂן הַקְּרָבָנוֹת, הָעֲשֵׂן הָיָה שְׁעוֹלָה, מְלָהִיט
הַמְּאֹרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים וּמִתְלַהֲטִים בְּאַחֵד, וּבְכָלם

מתקרבים באחד בריח הנה. ומשום כך, ריח ניחח
לה, (אשה) וְהָרִי פְּרִשׁוּתָּהּ.

ועל כן ריח הקרבן הוא קיום של הכל וקיום
העולם. והקרבן על יד הכהן שמקריב הכל,
ומשום כך שבעה ימי השלמה נשתלמו בו, כרי
שכלם יתברכו בעבודתו, וימצאו שמחות וברכות
למעלה ולמטה.

כתוב, (ישעיה כה) ה' אלהי אֶתָּה אֲרוֹמְמֶךָ וְגו'.
הפסוק הנה פרשוהו, ה' אלהי אֶתָּה,
שצריך אדם להודות לשם הקדוש ולשבח אותו
על הכל. ומאיזה מקום השבח שלו? כמו
שבאריות. וכאן מהעמק של הכל, שכתוב כי
עשית פלא. פלא - כמו שכתוב (שם ט) ויקרא
שמו פלא, והרי נאמר. עצות מרחק, עצות - כמו
שנאמר יועץ. מרחק - שכתוב (ירמיה לא) מרחוק ה'
נראה לי. וכתוב (משלי לא) ממרחק תביא לחמה.

אמונה אמן - כמו שנאמר (דברים לב) אל אמונה
ואין עול. ופרשוה אמונה בלילה, כמו

וְשָׁאֵמַר (תהלים צב) וְאִמּוֹנְתְךָ בְּלִילוֹת. וְכָתוּב (איכה
 ג) תְּרָשִׁים לְבַקָּרִים רַבָּה אִמּוֹנְתְךָ. וְעַתִּיד תִּקְרֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל מִחַטָּאֵיהֶם, כְּמוֹ
 שְׁכָתוּב (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים
 וּמְטַהֲרֶתֶם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר
 אֶתְכֶם. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

צורי מעם השם עושה שמנים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזָּהָר

הַזָּהָר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשַׁת שְׁמִינִי

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִשְׁתָּ שְׁמִינִי

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (איוב
 לח) בָּרֶן יַחַד בּוֹכְבֵי בִקְר וַיִּרְיֵעוּ כָּל בְּנֵי
 אֱלֹהִים. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן
 לָהֶם תּוֹרָה קְדוֹשָׁה, שְׂמַחַת הַכֹּל, שְׂמַחַתוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְּׁעִשׁוּעַ שֶׁלוֹ, שְׂפָתוֹב (משלי
 ח) וְאֶהְיָה שֹׁעֵשׁוּעִים יוֹם יוֹם. וְכָל הַתּוֹרָה הִיא שֵׁם
 אֶחָד שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וּבַתּוֹרָה נִבְרָא הָעוֹלָם, שְׂפָתוֹב וְאֶהְיָה אֶצְלוֹ
 אָמוֹן, אֵל תִּקְרִי אָמוֹן אֵלָּא אֶמֶן.
 וּבַתּוֹרָה נִבְרָא אָדָם, זֶהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית א) וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לַתּוֹרָה: אֲנִי רוֹצֵה לְבְרָא אָדָם. אָמַרְהָ לְפָנָיו:
 הָאָדָם הַזֶּה עֲתִיד לַחֲטֹא וּלְהִרְגִיז לְפָנֶיךָ, אִם לֹא
 תֵאָרֶיךָ רְגֹזָךְ עָלָיו, אֵיךְ יַעֲמֵד בְּעוֹלָם?! אָמַר לָהּ:
 אֲנִי וְאַתָּה נַעֲמִיד אוֹתוֹ בְּעוֹלָם, שְׁחֲרִי לֹא לְחַנּוּם
 נִקְרָאתִי אֶרֶךְ אַפִּים. (שְׁחֲרִי כָּל זְמַן שֶׁשִּׁשְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה, וּתְקַנְמוּ

רַבִּי חֵיָא אָמַר, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה
הַעֲמִידוּ אֶת הָאָדָם בְּעוֹלָם. וְהוּ שְׁכַתּוּב נַעֲשֶׂה
אָדָם בְּצַלְמֵנוּ בְּדְמוּתֵנוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מִכָּאן, (קהלת
ג) אֵת אֲשֶׁר כָּבַר עָשׂוּהוּ, עָשׂוּהוּ וַדַּאי. וְזֶהוּ צֶלֶם
וְדְמוּת. צֶלֶם - בְּזִכָּר. דְּמוּת - בְּנִקְבָּה. וְעַל זֶה
הִתְחַלַּת הַתּוֹרָה בְּכ', וּפְרָשׁוּתָהּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִפְּנֵי מָה ב' פְּתוּחָה וּסְתוּמָה?
אֵלֶּה בְּשַׁעַה שְׁאָדָם בָּא (דף לו ע"א) לְהִתְחַבֵּר עִם
הַתּוֹרָה, הֵרִי הִיא פְּתוּחָה לְקַבֵּל אוֹתוֹ וּלְהַשְׁתַּתֵּף
עִמוֹ. וּבְשַׁעַה שְׁאָדָם סוֹתֵם עֵינָיו מִמְּנָה וְהוֹלִךְ
לְדַרְךְ אַחֲרָתָהּ, הֵרִי הִיא סְתוּמָה מִהַצַּד הָאַחֵר, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר, אִם יוֹם תַּעֲזֹבֵנִי - יוֹמִים אֶעֱזֹבְךָ. וְלֹא
יִמָּצֵא פֶתַח עַד שִׁישׁוּב לְהִתְחַבֵּר עִם הַתּוֹרָה פָּנִים
בְּפָנִים, וְלֹא יִשְׁכַּח מִמְּנָה. וְלִכֵּן הַתּוֹרָה פּוֹתַחַת
לְפָנֵי בְּנֵי אָדָם וּמְכַרְיָזָה וְקוֹרֵאת לָהֶם, (משלי ח)
אֵלֵיכֶם אֵינְשִׁים אֶקְרָא וְגו', וְכֹתוּב (שם א) בְּרֵאשִׁי
הַמִּיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שַׁעְרִים בְּעִיר אֲמַרְיָה תֵּאמַר.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, ב' שְׁנֵי נְגוּת, וְאַחַד שְׂאוּחַז
 אוֹתָם. מַה זֶה אוֹמֵר? אֵלֵּא אַחַד לַשָּׁמַיִם
 וְאַחַד לָאָרֶץ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹחַז וּמְקַבֵּל
 אוֹתָם.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, שְׁלֹשָׁה אוֹרוֹת (צְדִיקִים אֵלוֹ) אֵלוֹ
 עֲלִיּוֹנִים קְדוּשִׁים שְׂאֵחוּזִים כְּאַחַד, וְהֵם
 הַכֹּלֵל שֶׁל הַתּוֹרָה, וְאֵלוֹ פּוֹתְחִים פֶּתַח לְכֹל.
 פּוֹתְחִים פֶּתַח לְאַמוּנָה, וְאַלְהַ הַבַּיִת שֶׁל הַכֹּל, וְעַל
 זֶה נִקְרָאוּ בַּיִת, שְׂאֵלְהַ הֵם הַבַּיִת.

מִשּׁוּם כֵּן הִתְחַלַּת הַתּוֹרָה ה', שְׁחֵרִי
 הַתּוֹרָה (פְּרוֹתֶיהָ הֵם הַרְפּוּאָה) הִיא רְפוּאַת
 הָעוֹלָם. וּמִשּׁוּם כֵּן, מִי שְׂמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה כְּאֵלוֹ
 הַשְׁתַּדֵּל בַּשֵּׁם הַקְדוּשׁ. וְחֵרִי נִתְבָּאֵר שְׁכָל הַתּוֹרָה
 הִיא שֵׁם קְדוּשׁ אַחַד עֲלִיּוֹן, וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא שֵׁם
 קְדוּשׁ, הִיא פּוֹתַחַת בְּבַיִת, שֶׁהִיא הַכֹּלֵל שֶׁל הַשֵּׁם
 הַקְדוּשׁ בְּשִׁלְשֵׁת קְשָׁרֵי הָאַמוּנָה.

בֵּא רְאֵה, כָּל אֵלוֹ שְׂמַשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה,
 נִדְבָקִים בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתְעַפְּרִים

בְּעֵטְרוֹת הַתּוֹרָה, וְאַהֲוִבִים לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה,
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשִׁיט לָהֶם אֶת
 יָמֵינוּ (וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹשֵׁם אוֹתָם). כָּל שָׂכֵן אוֹתָם
 שְׂמֵשֶׁת־דָּלִים בַּתּוֹרָה נִם בַּלִּילָה, וְחָרִי פְּרִשׁוּהָ
 שָׁהֶם מִשְׁתַּתְּפִים עִם הַשְּׂכִינָה (בְּכִנּוּסַת יִשְׂרָאֵל)
 וּמִתְחַפְּרִים בְּאַחֲדוֹ. וּכְשֶׁבֵּא תִבְקַר, תִּקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְעַטֵּר אוֹתָם בְּחוּט אֶחָד שֶׁל חֹסֶד,
 לְהוֹדֵעַ בֵּין עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

וְכָל אוֹתָם בּוֹכְבֵי בָקָר, בְּשָׁעָה שְׂכִנּוּסַת יִשְׂרָאֵל
 וְכָל אוֹתָם שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה בָּאִים לְהִרְאוֹת
 לְפָנַי הַמְּלֶךְ, בְּכֹל מְזוּמָרִים בְּאַחֲדוֹ. וְהוּ שְׂכַתוֹב בְּרֹן
 יַחַד בּוֹכְבֵי בָקָר וַיִּרְיֵעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מַה זֶה
 וַיִּרְיֵעוּ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כד) רַעַה הַתְּרַעַעַה הָאָרֶץ.
 שְׂאוֹתָם דִּינִים מִשְׁתַּפְּרִים, וְכֹלֵם נִשְׁפָּרִים מִלְּפָנַי
 תִּבְקַר, בְּשִׁמְתַעֲזָרֵר בָּקָר בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (בראשית כב) וַיִּשָּׁבֵם אַבְרָהָם בַּבָּקָר. וְעַל כֵּן - וַיִּרְיֵעוּ
 כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ. מָצָא אֶת רַבִּי פְּנִיחָס
 בֶּן יֵאִיר שֶׁהָיָה בָּא. נָגְעָה חֲמוּרוֹ. אָמַר רַבִּי
 פְּנִיחָס, וַדַּאי בְּמִשְׁקַל (בְּקוּל) שְׂמַחַת הַחֲמוּר אֲנִי
 רוֹאֶה שְׂפָנִים תְּדַשּׁוֹת יִמָּצְאוּ פֹה. כִּיּוֹן שֵׁיִצָּא מֵאַחַר
 עֲנַפֵּי הַחֵר, רָאָה אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁהָיָה בָּא. אָמַר,
 וַדַּאי מִשְׁקַל (קוּל) הַשְּׂמַחָה נִשְׁלָם. יָרַד רַבִּי אֶלְעָזָר
 אֵלָיו וְנָשַׁק לוֹ. אָמַר לוֹ, אִם צוּרַת תְּדַרְךָ הָאֵחָת
 אֵלָיךְ, גִּלְךָ וְנִתְחַבֵּר בְּאַחֶר. וְאִם לֹא, קַח אֶת דְּרָכְךָ
 וְלֵךְ. אָמַר לוֹ, וַדַּי שְׂכַנְנֶנְךָ אֲנִי הוֹלֵךְ, כִּיּוֹן
 שְׂמָצָאתִי אוֹתְךָ, אֵלָיךְ אֶחְרִיךָ וְנִתְחַבֵּר בְּאַחֶר.

פֶּתַח רַבִּי פְּנִיחָס וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ ה' מִצִּיּוֹן
 וְרֵאָה בְּטוֹב וְגו'. יְבָרְכֶךָ ה' מִצִּיּוֹן, מִהַ
 חֲטָעִים מִצִּיּוֹן? מִשּׁוּם שֶׁחֲרֵי מִשָּׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת
 לְהַשְׁתַּתֵּף (לְהַמְצִיא). זֶהוּ שְׂכַת־טוֹב, כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת
 הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּמִשּׁוּם כֵּן, יְבָרְכֶךָ ה'
 מִצִּיּוֹן, שֶׁחֲרֵי מִשָּׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְכֹל. וְרֵאָה
 בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם, שֶׁבְגִלָּל צִיּוֹן יְרוּשָׁלַם מִתְּפַרְקֶת.
 שְׂכַיּוֹן שְׂצִיּוֹן הַתְּמִלָּא בְּבְרָכוֹת, אִזּוּ יְרוּשָׁלַם

מתפַּרְכֶּת, וְנִמְצְאִים בָּהּ רַחֲמִים. וּכְשִׁירוֹשָׁלַיִם
 מִתְפַּרְכֶּת, כָּל הָעָם מִתְפַּרְדֵּי.

כֹּל יְמֵי חַיֵּיהֶּ, שֶׁלֹּא תִרְאֶה קִנְיָת בְּיַמֶּיךָ כְּמוֹ
 לְאִבֶּיךָ. וְעַל זֶה - וְרֵאֵה בְטוֹב יְרוּשָׁלַם כֹּל
 יְמֵי חַיֵּיךָ. וְרֵאֵה בָנִים לְבְנֶיךָ, יְרֵאֵי חַטָּא, חֲסִידִים,
 קְדוֹשִׁים. אִז - שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. מַה זֶה שָׁלוֹם עַל
 יִשְׂרָאֵל? אֵלֶּא כְּמִי שֶׁאָמַר: שָׁלוֹם עַל רֹאשׁ הַמְּלָכָה,
 שֶׁלֹּא יַחֲסֹר כֹּל. כִּי שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, בְּזִמְנֵי
 שְׁצַדִּיקִים יִמָּצְאוּ בְעוֹלָם.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (מִשְׁלֵי יז) עֲטָרַת זְקֵנִים
 בְּנֵי בָנִים וְתַפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם. בָּנִים
 - חֲרִי בְּאֲרָנוֹ. בְּנֵי בָנִים - אֵלֶּוּ שְׂאֵר בְּתָרֵי
 הַמְּלָכָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה יד) וְכֹל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי
 ה'. וְכִתּוּב (איכה ד) בְּנֵי צִיּוֹן הִיָּקְרִים, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר וְתַפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם. אִין מִתְעַטְרִים
 הַבָּנִים אֵלֶּא בְּאֲבוֹת. מִכָּאן לְמִדְּנוּ שֶׁבָּנִים לֹא
 מִתְעַטְרִים וְלֹא מְשַׁקִּים מִהַשְׁקִינֵת הַנַּחַל, אֵלֶּא

בזמן שהאבות מתעטרים ומברכים. והו' שכתוב
 ותפארת בנים אבותם. (דף לו ע"ב)

עד שהיו הולכים, הגיע זמן התפלה. ירדו
 והתפללו. בעוד שהיו מתפללים, נכרך
 נחש אחד ברגלי תמורו של רבי פנחס. בעט
 (נכה) ונעה פעמים. אחר שסימו את התפלה,
 אמר רבי פנחס: ודאי צער הוא לבהמה שלי,
 שהרי היום הנה הקדמתי, והייתי מרחש בתורה,
 והעביר אותי במקום ששורה לבלוה, ועכשו
 מצערים אותו. קמו וראו נחש אחד קשור על
 רגליו. אמר רבי פנחס: נחש נחש, לך וסובב
 (וצד) את קשרך במדרון תחור. בינתים נשר
 הנחש ונפל חתיכות חתיכות.

אמר רבי אלעזר, ומה כל כך מדקדק הקדוש
 ברוך הוא בצדיקים? אמר לו, ודאי
 שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים ושומר
 אותם, ורוצה להוסיף להם קדשה על קדשתם,
 ועכשו התמור תנה, שלא שמר את הקדשה שלי,

הוא הצטער. והנחש תזה תזה שליח, וכמה שליחים יש לקדוש ברוך הוא, ובכלם הוא עושה את שליחותו, ואפלו בחיות השדה. זהו שכתוב (ויקרא כו) והשליחתי בכם את חית השדה ושפלה אתכם. ואפלו ביד גוי, זהו שכתוב (דברים כח) ישא ה' עליך גוי מרחק מקצה הארץ.

אמר רבי אלעזר, וכיד ישראל עושה שליחות? אמר לו, כן, כמו רשע ביד צדיק. אבל רשע ביד ישראל רשע אחר, לא עושה בו שליחות, אלא בזמן שאינו מבין בו. זהו שכתוב (שמות כא) ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו. ואשר לא צדה ויקא, שלא לחרג אותו. זה והאלהים אנה לידו, כדי להעניש את שניהם.

אמר רבי אלעזר, איך עושה הקדוש ברוך הוא שליחות בידי אלה וכיד גוי? אמר לו, ואביך לא אמר לך? אמר לו, טרם שאלתי.

פתח ואמר, (איוב לד) והוא ישקט ומי ירשע וגו'. והוא ישקט - בזמן שהקדוש ברוך הוא

נותן שקט ושלום לאדם, מי הוא שרשאי להזיק לו ולעשות לו קטגוריה? ויסתר פנים ומי ישורנו - ובזמן שהוא מסתיר את עינו מלהשגיח עליו, מי הוא שישגיח עליו לשמר אותו ולעשות לו שמירה? ודרבי הקדוש ברוך הוא בזה על גוי ועל אדם יחד. בין לכל העולם, בין לעם אחד, בין לאחד לבדו.

בא ראה, בזמן שבני אדם בשרים מעשיהם למטה, מתעורר עליהם למעלה ימינו של הקדוש ברוך הוא. אז מתעוררים פמה אזהבים, פמה שומרי העולם, פמה שומרי האדם, מימין ומשמאל. ואז נכנע השמאל ולא יכול לשלט. ובזמן שבני אדם אין בשרים מעשיהם למטה, מתעורר השמאל, וכל אלו שבאו מצד השמאל, כלם מתעוררים וכלם נעשים שלוחים להרע לבני האדם. שהרי אותם שעברו על דברי התורה, כלם רשומים בפניהם, ונודעים לאותם שמעוררים מצד השמאל.

וּמִשׁוּם כֶּךָ הַחַיּוֹת וְעוֹבְדֵי עֲבוֹדַת זָרָה, וְכָל אוֹתָם
 שָׁבָאִים מִצַּד הַשָּׁמַאֵל, כִּלְמַסּוֹ נִקְרָאִים (הם)
 שְׁלוּחִים לְאוֹתָם הָרְשׁוּמִים שְׁמַתְעוֹרְרִים אוֹתָם.
 וַיִּשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב שְׂאִין מַעֲשֵׂיהֶם כְּשָׂרִים, כִּלְמַסּוֹ
 בָּאִים מִצַּד הַיְמִין. וּמִשׁוּם שְׁתֵּימִין נִכְנָע מִמַּעֲשֵׂיהֶם
 שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם הַשָּׁמַאֵל, וְכָל אוֹתָם שָׁבָאִים מִצַּד
 הַשָּׁמַאֵל. וְלִכֵּן הַשְּׁלִיחוֹת בִּידֵי הַחַיּוֹת וְהַגּוֹי וְכָל
 שְׂדוּמָה לָהֶם, שֵׁהֶם מִצַּד הַשָּׁמַאֵל, וְלֹא בִּיד שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל. שְׂאֵף עַל גַּב שֵׁהוּא רָשָׁע, הוּא כֹּא מִצַּד
 הַיְמִין.

וַיִּשְׂרָאֵל רָשָׁע שְׁנַפֵּל בִּיד יִשְׂרָאֵל רָשָׁע אַחֵר, בְּזִמְנָא
 שְׁלֹא הַתְּבוּנָא בּוֹ - כִּדֵּי שְׁשִׁנְיָהֶם יַעֲנִשׁוּ
 וַיִּקְבְּלוּ עֲנִשׁ לְטַהַר אוֹתָם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַנִּין
 לָנוּ? אָמַר לוֹ, הֵם בְּיָמִין, וְלֹא נִדְבְּקוּ בַשָּׁמַאֵל, וְלֹא
 הִתְעַרְבוּ עִמּוֹ לְעוֹלָמִים, וְלִכֵּן לְזִמְנָא אַחֵר הֵם יַעֲבְרוּ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַנִּין לָנוּ? אָמַר לוֹ, כֹּא רֵאָה
 מִפְּלִגְשׁ בְּנִכְעָה, שְׂאֵף עַל גַּב שֵׁהוּ רָשָׁעִים,
 לֹא רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁתֵּתְעוֹרְרוּ אֲלֵיהֶם

רשעי ישראל אחרים, ולכן מתו (מישראל) כל אותם
 פעמים שמתו. עד שכל הרשעים שהתעוררו
 עליהם מתו ונאבדו, ונשארו אותם (דף לו ע"א) צדיקים
 יותר שייעשו את הדבר בדרך אמיתית. ואף על גב
 שהם צדיקים, לא נתן הדבר, אלא לאותם שנתן.
 בששקולים העולמות באחד, העולם התחתון כמו
 העולם העליון, ואותו הזמן לא נמצאו העולמות
 שקולים באחד.

ועל כן, רשעים של ישראל לבני רשעים אחרים
 אינם שלוחי המלך, שהרי אינם באים מצד
 השמאל. משל לבני אדם שחטאו למלך. התעורר
 השומר אליהם לתפש אותם ולהעניש אותם,
 לאותם שחטאו למלך. קם חכם אחד מהם
 והתערב עם בני השומר. הרים השומר את עיניו
 וראה אותו. אמר לו, מי נתן אותך בינינו? והרי
 אינך מאותם שחטאו למלך. הרי אתה תעניש
 בראשונה! לקחו אותו והרגו אותו.

כִּי יִשְׂרָאֵל בָּאִים מִצַּד הַיָּמִין, וְלֹא נִדְבְּקוּ בַשָּׂמַאל,
 וְלֹא הִתְעַרְבוּ עִמּוֹ לְעוֹלָמִים. וּכְשֶׁהֵם גּוֹרְמִים
 בְּעוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁנִּכְנַע הַיָּמִין, וְהַשָּׂמַאל מִתְעוֹרֵר וְכָל
 אוֹתָם שָׂפָאִים מִצִּדּוֹ - אִם אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עוֹמֵד
 לְהִתְעַרֵּב עִמָּם, הֵם מִכִּידִים אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ:
 אֵינְךָ מֵאוֹתָם שָׂפָאִים מִצַּד הַיָּמִין, שֶׁנִּכְנַע
 מִהֶעוֹנוֹת שְׁלָהֶם, וְאֵינְךָ מֵאוֹתָם שֶׁחֲטָאוּ לַמֶּלֶךְ, מִי
 נָתַן אוֹתְךָ אֶצְלָנוּ? נִמְצָא שֶׁהוּא נִעְנָש בְּרֵאשׁוֹנָה.
 וְשִׁלְמָה הַמֶּלֶךְ צוֹנֵחַ בְּנִגְדָם וְאוֹמֵר, (קהלת ח) עֵת
 אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ. לְרַע לוֹ וְדָאֵי,
 מִכִּיּוֹן שָׂאֵינוּ שְׁלִיחַ הַמֶּלֶךְ, וְלֹא בָּא מֵאוֹתוֹ הַצַּד.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאֵי כִּי הוּא, שְׁחֵרֵי שְׁנֵינוּ שְׂיִישׁ
 יָמִין וְיִישׁ שָׂמַאל, רַחֲמִים וְדִין. יִשְׂרָאֵל (לְיָמִין),
 וְעוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה לְשָׂמַאל. יִשְׂרָאֵל, אֵף עַל גַּב
 שְׁהֵם רְשָׁעִים וְנִכְנָעִים, הֵם בְּיָמִין וְלֹא נִדְבְּקִים
 לְשָׂמַאל, וְלֹא מִתְעַרְבִים עִמּוֹ לְעוֹלָמִים. וּמִשּׁוּם כִּי
 בְּתוֹב, (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי. שְׂפָאֲשֶׁר
 מִתְעַלָּה הַיָּמִין, יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּדְבְּקִים עִמּוֹ יִתְעַלּוּ

וַיִּתְעַטְרוּ בוֹ. אִזּוּ נִכְנַע הַשָּׁמַיִל, וְכָל אוֹתָם שָׁפְּאִים
מִצְדוֹ. וְהוּ שָׁכְתוּב (שמות טו) יְמִינָךְ ה' הַרְעֵץ אוֹיֵב.

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא
וְגו'. וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי, מַה זֶה בַיּוֹם
הַשְּׁמִינִי? אֵלֶּא פְתוּב, וּמִפְתַּח אֶהֱל מוֹעֵד וְגו', כִּי
שָׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יָדְכֶם. כִּי שָׁבַעַת?! בְּשָׁבַעַת
יָמִים הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת, אוֹ שָׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת
יָדְכֶם. מַה זֶה כִּי שָׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא?

אֵלֶּא אֲשֶׁרֵי הַכֹּהֲנִים שָׁמְתַעֲטְרוּם בַּעֲטָרַת הַמֶּלֶךְ
הַקְּדוֹשׁ וּמְשׁוּחִים בְּשֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, מִשּׁוּם
שָׁמְתַעוֹרֵר הַשֶּׁמֶן (הַאֲחֵר) הָעֲלִיזוֹן שִׁמְשָׁקָה אֶת כָּל
הַשָּׁבַעַת, וְנִמְשָׁחִים מֵאוֹתוֹ מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, וְנִדְלָקִים
מִמֶּנּוּ כָּל אוֹתָם שָׁבַעַת מְנוֹרוֹת, וְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה הַזֶּה
הוּא הַכֶּלֶל שֶׁל כָּל הַשָּׁבַעַת, וְכֹלָם נִכְלָלוּ בוֹ.

וַיִּשְׁנִינוּ שֶׁהֵם שִׁשָּׁה, וְכֹלָם כְּלוּלִים בְּזוֹה, וְזוֹהוּ
הַכֶּלֶל שֶׁל כָּלָם, וּמִשּׁוּם כֶּךָ שָׁבַעַת
יָמִים יִמְלֵא, שֶׁחֲרֵי בְּזוֹה הֵם תְּלוּוִיִּים. וְעַל כֵּן

נקראת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בַּת שֶׁבַע. מַה הִיא בַת שֶׁבַע? שֶׁהִיא כְּלוּלָה מִשֵּׁשׁ אַחֲרִים.

בֵּינָן שֶׁהַשְּׁבַע הִזָּה מִשְׁלִים אֶת הַכֹּהֲנִים וּמַעֲטָר אוֹתָם וּמוֹשֵׁחַ אוֹתָם בְּכָל, בְּשִׁמְנֵיעִים לְכֶנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא הַשְּׁמִינִית, הַצִּטּוֹחַ אַחֲרָן לְהַקְרִיב עֵגֶל, מִשּׁוּם שֶׁהוּא בָּנָה שָׁל הַפָּרָה, לְכַפֵּר עַל אוֹתוֹ חֲטָא הָעֵגֶל הָאֲחֵר שֶׁעָשָׂה אַחֲרָן, וְחֲטָא אֶל הַפָּרָה, שֶׁהִיא שְׁמִינִית, שְׁלֵמוֹתָם שָׁל מִמֵּי (שָׁל יַמִּי) יִשְׂרָאֵל. וְנִמְצָא הַכֹּהֵן שָׁלִים בְּכָל, בְּשִׁמּוֹנָה מֵימֵי לְבוּשֵׁי כְבוֹד, שָׁלִים בְּכָל הַכְּתָרִים, שָׁלִים לְמַעֲלָה, שָׁלִים לְמַטָּה.

וּבְכָל צָרִיךְ לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה. וְלִכֵּן נַעֲשֶׂה בְּאַחֲרָן הַמַּעֲשֵׂה לְמַטָּה, בְּיַד שִׁיתְעוֹרָר כֹּךְ לְמַעֲלָה וְהַכֹּל יִמָּצֵא בְּגוֹן אֶחָד, וְאִזּוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת מֵתְּפָרְכִים, וְנִמְצָאוֹת בְּרָכוֹת עַל יְדֵי הַכֹּהֵן. וְכֵאן מִשְׁתַּלֵּם הַכֹּהֵן בְּכָל כְּרָאוֹי.

לָמָּה עֵגֶל, שְׁכַתּוֹב עֵגֶל בֵּן בָּקָר לְחֲטָאת? מִשּׁוּם אוֹתָהּ הַחֲטָאת שֶׁעָשָׂה בְּרֵאשִׁיטָה. וְאִיל

לְעֹלָה, מָה הַטַּעַם אֵיל? מִשּׁוֹם אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק,
 שֶׁהָיָה עוֹלָה תְּמִימָה, וְאֵת זֶה רָאוּ לְהַקְרִיב, כִּדְרֵי
 לְהַשְׁלִים אֶת הַכֹּל. וְהַמָּקוֹם הַזֶּה נִשְׁאַב מִצֵּדוֹ שֶׁל
 יִצְחָק. וְהָאֵיל הַזֶּה, בְּשִׁבְלֵי הָאֵיל שֶׁל יִצְחָק נִקְרָב
 עוֹלָה, (מִשּׁוֹם שֶׁהוּא עוֹלָה) שְׁחָרֵי עוֹלָה לְמַעַלָּה עוֹלָה,
 וְכִדְרֵי לְעַטֵּר אוֹתָהּ בְּשִׁלְמוֹת. עֵגֶל וְאֵיל. עֵגֶל
 בְּשִׁבְלֵהָ כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ. אֵיל - לְהַשְׁלִים ^(דף לו ע"ב) אוֹתָהּ
 בְּשִׁלְמוֹת שֶׁל יִצְחָק כְּרָאוּי.

וַיִּשְׁרְאֵל שְׁחָטָאוּ עִם הַכֹּהֵן בְּזֶה, מִקְרִיב כְּגוֹן זֶה,
 שְׁכַתּוֹב וְשׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמוֹת לְזַבַּח לְפָנָי
 ה'. שׁוֹר - עַל מַה שְׁחָטָאוּ. וְאֵיל - לְהַשְׁלִים אֶת
 הַמָּקוֹם הַזֶּה בְּשִׁלְמוֹתוֹ שֶׁל יִצְחָק.

מַה שְׁוֹנָה בְּכֵהֵן שְׁכַתּוֹב בּוֹ עֵגֶל לְחַטָּאת, וְלֹא
 כְּתוֹב בְּיִשְׂרָאֵל שׁוֹר לְחַטָּאת? אֵלֶּא יִשְׂרָאֵל
 חֲרֵי קִבְלוּ עֲנֵשׁ בְּרֵאשׁוֹנָה, וּמִשּׁוֹם שֶׁקִּבְלוּ עֲנֵשׁ
 בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, עַל כֵּן הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רָצָה
 לְהוֹכִיר לָהֶם אֶת חַטָּאתֵיהֶם בְּבְרֵאשׁוֹנָה, וְעַל כֵּן לֹא
 כְּתוֹב כָּאֵן לְחַטָּאת, אֵלֶּא לְשִׁלְמוֹת, כִּדְרֵי לְחַרְאוֹת

שָׁלוֹם, שְׁחֵרֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשָׁלוֹם עִם יִשְׂרָאֵל
עַל זֶה.

אֲבָל אַחֲרָי, שְׁחֵרֵי לֹא קִבַּל עֵינַשׁ מִתְּפִלָּתוֹ שֶׁל
מִיֶּשֶׁה, שְׁפָתוֹב (דברים ט) וּבְאַחֲרָי הִתְאַנַּף ה'
וְגו', וְכִתוּב וְאֶת־פִּלֵּל גַּם בְּעַד אַחֲרָי בְּעֵת הַהִיא,
וְעַד עַכְשָׁיו הַחֲטָא הָיָה תְלוּי, כְּתוּב וְעַגְל בֶּן בְּקָר
לְחֲטָאת, לְחֲטָאת וְדָאֵי, (ואיל לעלה) כִּדֵּי שְׂיִכְפֹּר אֶת
חֲטָאוֹ, וַיִּטְהַר וַיִּשְׁתַּלֵּם בְּכָל.

וּבְאֹתוֹ הַיּוֹם נִשְׁלְמוּ הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים,
וְנִמְצְא שָׁלוֹם בְּכָל, בְּשִׂמְחָה שְׁלֵמָה
וּמְטָה, וְאֵלְמֵלֵא שְׁנִמְצְאָת הָעֶרְבוּכָיָה שֶׁל בְּנֵי אַחֲרָי
בְּאֹתוֹ הַיּוֹם - מִיּוֹם שֶׁעָלוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַיָּם לֹא
נִמְצְאָה שִׂמְחָה בְּעֲלִיּוֹנִים וּבַתְּחַתּוֹנִים כְּבְּאֹתוֹ
הַיּוֹם. בְּאֹתוֹ הַיּוֹם הָעֶבֶר אֹתוֹ הַחֲטָא מִן הָעוֹלָם,
וְנִמְצְאוּ כִּהֵן וַיִּשְׂרָאֵל מִטְהָרִים מִמֶּנּוּ. (ב'ל) אֹתוֹ
הַיּוֹם הָעֶבֶר כָּל אֹתָם הַמְּקַטְרְגִים שְׁלֵמָעֵלָה, וְהָיוּ
הוֹלְכִים וּמְשׁוּמְטִים סְבִיבָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא
נִמְצְאוּ בְּאֹתוֹ זְמַן.

עַד שְׁנֵרְמָה הַשָּׁעָה, וְקָמוּ נָדָב וְאַבְיָהוּא וְעָכְבוּ
 (וְעַדְכֵּי) אֶת שְׂמֹחַת הַכֹּל, וְנִמְצָא רִגְזוֹ בְּעוֹלָם.
 וְהוּא שְׂפָתוֹב וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם. מִיַּד -
 וַיִּקְחוּ (שְׁנֵי) בְּנֵי אֶהֱרֹן נָדָב וְאַבְיָהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ
 וְגו'.

שְׁנֵינֵנוּ, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם הִיָּתָה שְׂמֹחַתָּה שֶׁל כְּנָסֶת
 יִשְׂרָאֵל לְהַקְשֵׁר בְּקֶשֶׁר הָאֱמוּנָה בְּכָל
 הַקְשָׁרִים הַקְדוּשִׁים, שְׁחֵרֵי קְטָרֶת קוֹשֶׁרֶת הַכֹּל
 בְּאַחַד, וּמִשׁוֹם כֶּף נִקְרְאָת קְטָרֶת. וְהֵם כָּאוּ וְקִשְׁרוּ
 אֶת כָּל אוֹתָם הָאֲחֵרִים בְּאַחַד, וְהִשְׁאִירוּ אוֹתָהּ
 בַּחוּץ, שְׁלֹא קִשְׁרוּ אוֹתָהּ עִמָּם. וְקִשְׁרוּ דְבַר אֲחֵר.
 וּמִשׁוֹם כֶּף הַזֹּהִיר אֲחֵר כֶּף אֶת הַכֹּהֲנִים, שְׂפָתוֹב
 (וַיִּקְרָא טו) בְּזֹאת יָבֹא אֶהֱרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ.

וּבְכַמָּה גִּזְנִים עֲרַכְכוּ אֶת שְׂמֹחַתָּה שֶׁל כְּנָסֶת
 יִשְׂרָאֵל, אֶחָד - שְׁלֹא נִשְׁאוּ, וְלֹא רְאוּיִים
 הָיוּ לְהַקְרִיב, וְשִׁיתְּכֻרְכוּ הָעוֹלָמוֹת עַל יָדָם. וְאַחַד
 - שְׁלֹא הִיָּתָה הַשָּׁעָה כְּרֵאוּי. וְאַחַד - שֶׁדִּחְקוּ אֶת
 הַשָּׁעָה. וְאַחַד - שְׁחֵרֵי מִקְדָּם לְכֵן יֵצֵא גֹזֵר דִּינָם,

וַיִּקְרִיבוּ לְפָנַי ה' אֵשׁ זָרָה וְגו'. וַדַּאי שְׁדָבָר אַחַר
 קָשְׁרוֹ בַּקָּשָׁר הַזֶּה, וְהַשְּׂאִירוֹ אֶת כְּנָסֵת יִשְׂרָאֵל
 בַּחוּץ.

אָמַר לוֹ רַבִּי פְּנִיחָם, אֵל תֹּאמַר שְׁהֵם הַשְּׂאִירוֹ
 אוֹתָהּ בַּחוּץ, אֵלָּא שְׁכָנֵסֵת יִשְׂרָאֵל לֹא
 נִקְשְׂרָה עַל יְדֵיהֶם. שְׁתְּרֵי כָּל מְקוֹם שְׂאִין נִמְצָא
 זָכָר וְנִקְבָּה, כְּנָסֵת לֹא שוֹרָה בִּינֵיהֶם כָּלֵל. מִשּׁוּם
 כִּד הַזֹּהִיר אֶת הַכְּהֻנִּים, שְׁכָתוֹב כּוֹזֵאת יָבֵא אַחֲרָן
 אֶל הַקֹּדֶשׁ, שְׂיִמְצָא זָכָר וְנִקְבָּה. וְעַל כֵּן לֹא יִכְנַס
 הַכֹּהֵן לְקֹדֶשׁ עַד שְׂיִנְשָׂא, כִּדֵּי שְׂיִשְׁתַּתֵּף עִם הַקָּשָׁר
 שֶׁל כְּנָסֵת יִשְׂרָאֵל. שְׂמִי שְׂלֹא נִשָּׂא, מִשְׂרָה אֶת
 כְּנָסֵת יִשְׂרָאֵל בַּחוּץ, וְהֵיא לֹא מִשְׁתַּתְּפַת עִמּוֹ,
 וְעַל כֵּן נִמְצָאָה אֶצְלָם בְּאוֹתוֹ יוֹם עַרְבוּבָיָהּ.

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי. רַבִּי יוֹסִי פָּתַח וְאָמַר, (שיר ב)
 כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוֹתָיִם כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַכְּנֹת.
 כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוֹתָיִם - זוֹ כְּנָסֵת יִשְׂרָאֵל, וְהֵרִי
 פְּרִשׁוּתָהּ שְׁתַּקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁבְּחָה אֶת כְּנָסֵת

ישראל, וְחִבִּיבוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּנֶגְדָה
לְהַדְבִּיק בָּהּ.

וְעַל כֵּן, מִי שֶׁנִּשְׂאָ, צָרִיךְ לְשַׁבַּח אֶת הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וּלְשַׁבַּח אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי
שְׁנִינִי, בְּכָל צָרִיךְ לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂהוּ, כְּמוֹ שְׂאֵדָם
נִדְבָק עִם בֵּת זִוּגוֹ וְחִבִּיבוּתוֹ כְּנֶגְדָה, כְּשֶׁבָא לְעַבְדִּי
לְפָנַי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, הוּא מְעוֹרֵר זִוּג אֲחֵר, שְׁהָרִי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חִבִּיבוּתוֹ לְהַדְבִּיק בְּכְנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, וּמִי שֶׁמְעוֹרֵר הַדָּבָר, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְבַרֵךְ אוֹתוֹ, וְכֶנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מְבַרְכֶת אוֹתוֹ, וְהָרִי
נִתְכַּבֵּר.

וְעַל כֵּן הַשִּׁבְחָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁבַּח אֶת
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל - כְּשׁוֹשֶׁנָה שֶׁהִיא בֵּין הַחוּחִים,
שֶׁהִיא מְעֵלָה וְעוֹלָה עַל הַכֹּל. כֵּן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּין
שְׂאֵר הָאוֹכְלוּסִים, מְשׁוּם שֶׁהִיא עוֹלָה (דף לח ע"א)
וּמִתְעַטֶּרֶת עַל הַכֹּל. וְזוֹ שׁוֹשֶׁנָה בֵּין הַחוּחִים,
וְאֶתְרוּג בֵּין הַחוּחִים, לְהִרְאוֹת אֶת שְׂבֻחָהּ שֶׁל
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עַל הַכֹּל.

בֹּא רֵאָה, כְּנִסְתּוֹת יִשְׂרָאֵל מִתְּבַרְכֶת עַל יְדֵי הַכְּהֵן,
 וַיִּשְׂרָאֵל מִתְּבַרְכִים עַל יְדֵי הַכְּהֵן, וְהַכְּהֵן
 מִתְּבַרֵךְ עַל יְדֵי הַכְּהֵן הָעֲלִיּוֹן. וְהוּא שְׂפָתוֹב (כמדבר ו)
 וְשָׁמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

פְּתוֹב (תהלים כה) זְכַר רַחֲמֶיךָ ה' וְחֲסְדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם
 הָמְתָה. זְכַר רַחֲמֶיךָ - זֶה יַעֲקֹב. וְחֲסְדֶיךָ - זֶה
 אֲבָרְתֶם. כִּי מֵעוֹלָם הָמְתָה, וּמֵעוֹלָם נָטַל אוֹתָם
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַעֲלָה אוֹתָם לְמַעְלָה, וְעָשָׂה
 מֵהֶם מְרֻכְבֵּת קְדוֹשָׁה לְהִגֵּן עַל הָעוֹלָם. וּמִשׁוּם
 שְׁהִיוּ מֵעוֹלָם, הוּא זוֹכֵר אוֹתָם לְהִגֵּן וּלְרַחֵם עַל
 הָעוֹלָם. כְּמוֹ כֵּן נוֹטַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
 הַצְּדִיקִים מִן הָעוֹלָם וּמַעֲלָה אוֹתָם לְמַעְלָה, כִּדְרֵי
 לְהִגֵּן עַל הָעוֹלָם.

וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה לֹא נִזְכַּר כָּאֵן יִצְחָק? אֵלֶּיךָ
 נִשְׁאָר לְהַפְרֵעַ מֵאוֹתָם שְׂמֵצִיקִים לְבָנָיו. וְהוּא
 שְׂפָתוֹב (שם פ) עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרָתְךָ. וְכַתוּב (ישעיה מב)
 ה' כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר קִנְיָאָה וְגו'.
 וְזֶהוּ יִצְחָק שְׂהַסְתַּלֵּק מִכָּאֵן. רַבִּי תִּיַּא אוֹמֵר, זְכַר

רַחֲמֵיךָ ה' וַחֲסְדֵיךָ - אֵלֹהֵי הַיָּעֲקֹב וְאַבְרָהָם,
שֶׁצְרִיכִים אוֹתָם לְהִגֵּן עָלֵינוּ. אֲבָל יִצְחָק עוֹמֵד בְּיַדִּי
לַעֲשׂוֹת קָרְבוֹת, וּמִשׁוֹם כֶּךָ לֹא צְרִיכִים אוֹתוֹ עִמָּם.

דָּבָר אַחֵר כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה, שֶׁשֶּׁשְׁפָּרָא הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, נָטַל אֶת יִצְחָק וְקַיִם
בּוֹ אֶת הָעוֹלָם. רָאָה שֶׁלֹּא יָכוֹל לַעֲמֹד לְבַדּוֹ, נָטַל
אֶת אַבְרָהָם וְהַעֲמִיד בּוֹ אֶת הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב
(בראשית מב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם,
אֵל תִּקְרִי בְּהַבְרָאָם אֵלֶּה בְּאַבְרָהָם. רָאָה שֶׁצְרִיכִים
יֹתֵר קַיִם, לָקַח אֶת יַעֲקֹב וְשִׁתַּף אוֹתוֹ עִם יִצְחָק,
וְקַיִם אֶת הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה'
אֱלֹהִים אָרֶץ וְשָׁמַיִם. וְעַל זֶה בְּאַבְרָהָם וַיַּעֲקֹב
הִתְקַיִם הָעוֹלָם. וּמִשׁוֹם כֶּךָ - כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, וַיְהִי בְיוֹם הַשְּׁמִינִי, אַחֵר
שֶׁהִשְׁתַּלֵּם אֶהְרֹן בְּאוֹתָם שִׁבְעָה יָמִים
וְהִתְעַטַּר בָּהֶם, (בְּאוֹתוֹ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ עֲלִיּוֹן) הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי
צָרִיךְ לְהִשְׁתַּלֵּם מִן שִׁבְעָה, שֶׁהִשְׁלַמָּה עַל יְדֵי
הַכֹּהֵן, וְעַל זֶה הִעֲבֹדָה בַּשְּׁמִינִי, לְהִתְעַטַּר מִן

שְׂבָעָה, וְשִׁחֲבִיתוּ יִתְתַּקֵּן עַל אוֹתוֹ (חטא) שְׂחָטָא
(שקבל) בְּרֵאשׁוֹנָה.

וְזֶהוּ שְׂכָתוּב, וַיֹּאמֶר אֵל אֶהְרֵן קַח לָךְ עֶגְלָה, הֲרִי
פִּרְשׁוּהָ עֶגְלָה וְדָא, לְבַכֵּר עַל אוֹתוֹ עֶגְלָה,
שְׂכָתוּב (שמות לב) וַיַּעֲשׂוּהוּ עֶגְלָה מִסִּבָּה. בֵּן בְּקָר, מֶה
הַטַּעַם בֵּן בְּקָר וְלֹא בֵּן פֶּרֶה? אֵלֶּא שְׂחָטָא צְרִיךְ
לְהִתְתַּקֵּן אֲצֵל הַפֶּרֶה, לֹא רָאוּי לְהִקְרִיב מִמֶּנָּה
אֵלֶיָּהּ. מִי שֶׁשָּׁלַח דוֹרוֹן לְמַלְךָ, רְאִיתֶם שְׂיִקַּח מִבֵּית
הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן לְמַלְךְ? אֵלֶּא דוֹרוֹן לְשֵׁלַח לְמַלְךְ צְרִיךְ
מִבֵּית אַחֵר, וְלֹא מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
מִשָּׁלוֹ לְשָׁלוֹ לֹא רָאוּי. אָמַר רַבִּי יְחֻדָּה, מִשׁוּם כְּדֵי
בֵּן בְּקָר וְדָא, וְלֹא בֵּן פֶּרֶה.

לְחַטָּאת - לְטַהֵר עַל אוֹתוֹ הַחַטָּא שְׂחָטָא בּוֹ.
וְאֵיל לְעֹלָה תְּמִימִם. תְּמִימִם?! תְּמִים
הָיָה צְרִיךְ לְהִיזוֹת! אִם תֹּאמַר שְׂאֵמַר עַל עֵיל וְעֶגְלָה
- לֹא כֹה, שְׂחָרֵי שְׁנִיחָם לֹא עוֹלִים לְעוֹלָה, שְׂחָרֵי
כָּתוּב לְעֹלָה תְּמִימִם, וְעֶגְלָה עוֹלָה לְחַטָּאת. מֶה זֶה
תְּמִימִם, וְכָתוּב אֵיל?

אֵלֶּא אֵילֹוּ שֶׁל יִצְחָק לְהַקְרִיב אֶל פָּרָה, שְׁנוֹזָר
 פְּעָמִים בַּכֶּתֹוב. אֶחָד שְׁכָתוֹב, (בראשית כב)
 וַיֵּשֶׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא וַהֲנִיחַ אֵיל, הָרִי אֶחָד.
 וְאַחֵר, וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל, הָרִי שְׁנַיִם,
 וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה. וְעַל כֵּן אֵיל לְעֹלָה תְּמִימִם, שְׁנֵי
 אֵיל, שֶׁהוּא שְׁנַיִם. וְעַל כֵּן שְׁנֵינוּ גְבוּרוֹת, וּמְהֵם
 נִפְרָדִים לְכַמָּה אַחֲרִים.

וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֵר לֵאמֹר קָחוּ שְׁעִיר עֲזִים
 לְחַטָּאת. עֲגֹל לְחַטָּאת הִיחַ צָרִיף לְהִיּוֹת,
 כְּמוֹ שֶׁהַכֹּהֵן. אֵלֶּא יִשְׂרָאֵל הָרִי קָבְלוּ עֲנֵשׁ, וְעַל כֵּן
 לֹא כָתוּב בָּהֶם עֲגֹל לְחַטָּאת, אֵלֶּא עֲגֹל לְעוֹלָה. מָה
 חֲטָעִים? מִשּׁוֹם שֶׁכָּל אֵלוֹ שֶׁחֲטָאוּ בוֹ, קָבְלוּ עֲנֵשׁ,
 בֵּין בְּדַבּוּר, בֵּין בְּמַעֲשֵׂה, בֵּין בְּעִבּוּדָה. וְאַפְלוּ אֵלוֹ
 שֶׁלֹא עָשׂוּ דָבָר, אֵלֶּא שֶׁהֵעֵלוּהוּ בְּרִצּוֹן לָפָם לְעַבֵד
 אוֹתוֹ, נִעְנְשׂוּ, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (שמות לב) וַיִּשָּׂק אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. אֲבָל כָּל אֵלוֹ שֶׁהֵעֵלוּ אוֹתוֹ בְּרִצּוֹן שֶׁלֹא
 לְעַבֵד אוֹתוֹ, אֵלֶּא שֶׁהֵעֵלוּ גֵזֶן שֶׁל רִצּוֹן מִמֶּנּוּ - כָּאֵן
 נִטְהָרִים, וּמִקְרִיבִים אוֹתוֹ ^(דף לח ע"ב) לְעוֹלָה וְלֹא
 לְחַטָּאת.

אֲבָל קָחוּ שְׁעִיר עֲזִים לְחַטָּאת, לָמָּה? אֵלֹא
 מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ מִקְרִיבִים רֵאשׁוֹנָה לְשְׁעִירִים,
 שֶׁשׁוֹלְטִים עַל הַהָרִים הַרְּמִים. וְזֶהוּ לְחַטָּאת.
 וצִדְרִיבִים לְהַפְּתֵר מֵאוֹתוֹ הַחֲטָא, וְלֹא עוֹד, אֵלֹא
 שֶׁצִּדְרִיךְ לְחִדּוֹשׁ הַלְּבָנָה.

וְשׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים, שׁוֹר וְלֹא פֶר, מִשּׁוּם שֶׁשׁוֹר
 הוּא שָׁלֵם, לְהִרְאוֹת שָׁלוֹם, זֶהוּ שְׁכָתוֹב
 לְשִׁלְמִים. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שׁוֹר וְאֵיל מִצַּד הַשְּׂמֹאל
 הֵם בָּאִים. שׁוֹר מִצַּד הַשְּׂמֹאל, שְׁכָתוֹב (יחזקאל א) וּפְנֵי
 שׁוֹר מִהַשְּׂמֹאל. אֵיל, מִשּׁוּם אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק. וְעוֹלָיִם
 לְשִׁלְמִים, לְהַשְׁלִים אוֹתָם לְכַנְּסֵת יִשְׂרָאֵל, וְעַל כֵּן
 שׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַכֹּל מִשּׁוּם שֶׁכַּנְּסֵת יִשְׂרָאֵל
 מִתְעַטָּרֶת וּמִתְבָּרְכֶת עַל יְדֵי הַכַּהֵן
 בְּשִׁלְמוֹת. וְהַיּוֹם הַזֶּה הָיָה שֶׁמְחַתֵּם שָׁל כָּלֵם,
 שֶׁמְחַתֵּה שָׁל כַּנְּסֵת יִשְׂרָאֵל עִם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שֶׁמְחַת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחִתּוֹנִים. וְכִמּוֹ שֶׁהַשְּׂתֵלָם
 הַכַּהֵן לְמִטָּה, כְּבִיכּוֹל נִשְׁתַּלֵּם הַכַּהֵן לְמַעְלָה. וְכִּי

שָׁנָדַב וְאַבְיָהוּ שְׁעוֹרְרוּ עֲרֻבֹכָה בֵּין הַגְּבִירָה
וְהַמְּלָךְ. וּמִשׁוּם כֵּךְ - וַתֵּצֵא אִישׁ מִלְּפָנֵי ה' וַתֹּאכַל
אֶתֶם וְגו'.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱלֹעֶזֶר וְאֶל אֵיִתְמָר רְאֵשִׁיכֶם אֶל
תִּפְרְעוּ וְגו', כִּי שָׁמֵן מִשְׁחַת ה' עֲלֵיכֶם.
רַבִּי אֲבָא אָמַר, חֲרִי שְׁנֵינוּ שְׂבִמְעָשִׁים שְׁלֵמָטָה
מִתְעוֹרְרִים מְעָשִׁים לְמַעְלָה, וְהַמְעָשָׂה שְׁלֵמָטָה
צָרִיךְ לְהִרְאוֹת כְּמוֹ הַמְעָשָׂה שְׁלֵמָטָה.

בֵּא רֵאָה, כָּל הַשְּׂמֻחָה שְׁלֵמָטָה תְּלוּיָהּ בְּאוֹתוֹ
שָׁמֵן קָדוֹשׁ, שְׂמֻשָּׁם יוֹצְאוֹת שְׂמֻחָה וּבְרָכוֹת
לְכָל הַמְּאוֹרוֹת, וְהַכֵּהן הָעֲלִיזוֹן (מִמְנוֹ) מִתְעַפֵּר בְּשִׁפְעַ
שֶׁל שָׁמֵן. וּמִשׁוּם כֵּךְ הַכֵּהן, שְׂשֻׁמֵן מִשְׁחָה שׁוֹפֵעַ
עָלָיו כְּמוֹ שְׁלֵמָטָה, צָרִיךְ לְהִרְאוֹת שְׂמֻחָה וְהִאֲרַת
פָּנִים (יֹתֵר מִהַבֵּל), וְשֵׁלֵא יִרְאֶה חֶסְרוֹן בְּרֵאשׁוֹ וְלֹא
בְּלְבוּשׁוֹ, אֶלֶּא לְחֵיוֹת הַכֹּל שָׁלֵם כְּמוֹ שְׁלֵמָטָה,
וְאֵל יִרְאֶה בּוֹ פָּנִים כָּלֵל, כִּדִּי שֵׁלֵא יַעֲשֶׂה פָּנִים
בְּמָקוֹם אֲחֵר.

בא ראה, אלמלא אלעזר ואיתמר הראו פנים
 באותה שעה בלבושם או בראשיהם, לא
 נצולו באותה שעה, שחרי השעה עמדה לעשות
 דין. ועל פן שנינו, בשעה שהמנפה קוראת
 בעולם, לא יעורר אדם את עצמו לדבר בעולם,
 כדי שלא יתעוררו עליו. פרט אם עורר את עצמו
 לטוב, ויכול לדחות (לדחוק) את השעה, שחרי בזמן
 ובשעה שחדין עומד בעולם, מי שפוגע בו,
 לוקטים אותו ומסתלק מן העולם. ומשום כך
 כתוב ולא תמותו. ואחייכם כל בית ישראל יבנו
 את השרפה, משום שהם לא באים מצד הכהנים,
 ולא ינזקו.

רבי אלעזר פתח, (שמות ו) ויקח אהרן את אלישבע
 בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה. ויקח
 אהרן. הכל כמו שצריך, הכל כמו שלמעלה. בא
 וראה, ראויה היתה בת שבע לדוד מיום שנברא
 העולם. ראויה היתה אלישבע לאהרן מיום שנברא
 העולם.

מה בין זה לזה? אלא הכל אחד. אבל שם לדין, וכאן לרחמים. כשהתחברה עם דוד - זה לדין, לערוך קרבות ולשפך דמים. כאן באהרן - לשלום, לשמחה, להארת פנים, להתפירה. ועל כן נקראת (כ"ד) שם בת שבע, וכאן אלישבע. אלישבע - שהתחברה עם חסד. (כ"א ו"א) בת שבע לדין, לרשת מלכות ולהתגבר.

אמר רבי שמעון, זה ששנינו שכתוב קול השופר - יפה הוא, וזהו יעקב, שעלה במחשבה של האבות, ויצאו באחד מתוך שופר, שהרי שופר מוציא מים ואש ורוח באחד, ונעשה מהם קול. כך האם העליונה מוציאה את האבות בקול אחד, ומתוך מחשבה התעלו באחד בקול אחד, ואותו קול נקרא קול השופר, וזה יעקב שכולל את האבות באחד, ונקרא קול.

ושני קולות הם, שהרי מתוך קול יוצא קול. אבל קול אחד שנקרא קול השופר, ומכאן יצאו שאר הקולות מתוך אותו השופר ביונוג (דף לט ע"א) של

המחשבה. ושבעה קולות הם שיוצאים בזיוג של המחשבה עם השופר, והשופר הזה שמשקה אותם ומרוה את האבות בראשונה, ואחר כך את הפנים, וחרו בארו את הדבר.

בא ראה, ויבא אחרון את אלישבע, לבסם אותה, לשמח אותה ולחבר אותה עם המלך בזיוג שלם, שימצאו ברכות לכל העולמות על ידי אחרון. משום כך צריך הכהן להמצא בהארת פנים, בשמחה, הכל כמו שלמעלה, שחרו על ידו ברכות ושמחות נמצאות. ולכן מרחקים ממנו דין ורגז ועצב, כדי שלא יפגם מאותו מקום שנקשר בו. ועל זה - ואחייכם כל בית ישראל יבכו את השרפה, ולא הכהן. עליהם כתוב (דברים לג) ברוך ה' חילו ופעל ידיו תרצה וגו'.

יין ושכר אל תשתה אתה ובניך אתך וגו'. אמר רבי יהודה, מתוך הפרשה היו שומעים, שגדב ואביהוא היו שתויי יין, משתהזכיר בזה את הכהנים. רבי תיבא פתח, (תהלים קד) ויין ישמח לבב

אָנוֹשׁ וְגו'. אִם צָרִיךְ הַכֵּהן לְשִׂמְחָה וּלְהַמְצִיא בְּהֶאֱרַת פְּנִים יוֹתֵר מִהַכֵּל, לָמָּה אָסוּר לוֹ יֵינן? שְׂתֵרֵי שְׂמֻחָה נִמְצְאוּ בּוֹ, וְהֶאֱרַת פְּנִים נִמְצְאוּ בּוֹ?

אֲלֵא רֵאשִׁיתוֹ שֶׁל יֵינן שְׂמֻחָה, וְסוּפוֹ עֲצָבוֹת. וְעוֹד, שְׂיֵינן בָּא מֵצֵד הַלְוִיִּם, מִהַמָּקוֹם שְׂיֵינן שׂוֹרָה, שְׂתֵרֵי תוֹרָה וְיֵינָה שֶׁל תוֹרָה הֵם מֵצֵד הַגְּבוּרָה. (סוּפוֹ עֲצָבוֹת, וְהַכֵּהן תַּחֲלָה וְסִיּוּם צָרִיךְ שְׂמֻחָה וְהֶאֱרַת פְּנִים. יֵינן בָּא מֵצֵד הַלְוִיִּם) וְצֵד הַכֵּהן מִיָּם צְלוּלִים מְאִירִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כָּל אֶחָד מֵלֹוֹה לְחִבְרוֹ, וְהַכֵּל כָּלוּל זֶה בָּזֶה. וּמִשׁוּם כֵּן יֵינן מִשְׁרָה שְׂמֻחָה, מִשׁוּם שֶׁכָּלוּל מִתּוֹךְ מִיָּם, וְאַחַר כֵּן חוּזֵר לְמָקוֹמוֹ, וְעֲצוּב וְרוּגְזוֹ וְדָן דִּין. (וְהַכֵּהן תַּחֲלָה וְסִיּוּם צָרִיךְ שְׂמֻחָה וְהֶאֱרַת פְּנִים).

רַבִּי אֲבָא אָמַר, מִמָּקוֹם אֶחָד יֵצְאוּ - יֵינן וְשָׂמֵן וּמִיָּם (דְּבַשׁ וְחֵלֶב). מִיָּם וְשָׂמֵן לְיָמִין, נוֹטְלִים הַכֵּהנִים וְיִזְרְשִׁים אוֹתָם, וְשָׂמֵן יוֹתֵר מִהַכֵּל, שֶׁהוּא שְׂמֻחָה רֵאשִׁית וְסִיּוּם, שְׂפָתוֹב (שֵׁם קִלְגָּ) כְּשָׂמֵן הַטּוֹב עַל הָרֵאשׁ יוֹרֵד עַל הַתּוֹקֵן וְכֵן אֶחָרָן. וְיֵינן לְשִׂמְאֵל, יִזְרְשִׁים הַלְוִיִּם, לְהָרִים קוֹל וּלְזַמֵּר, וְלֹא לְשִׂתְקָה,

שְׁתֵּרֵי יַיִן לֹא שׁוֹתֵק לְעוֹלָמִים, וְשָׁמֵן הוּא תָּמִיד
בַּחֲשָׁאֵי.

מַה בֵּינָן זֶה לָזֶה? אֵלֶּא שָׁמֵן שֶׁהוּא בַּחֲשָׁאֵי, בְּלַחֲשׁ
תָּמִיד, בָּא מֵצַד הַמַּחֲשָׁבָה, שֶׁהִיא תָּמִיד
בְּלַחֲשׁ וְלֹא נִשְׁמַעֵת, וְהוּא בַּחֲשָׁאֵי, וְעַל כֵּן הוּא
מֵיַמִּין. וַיַּיִן שֶׁהוּא לְהָרִים קוֹל, וְלֹא שׁוֹתֵק
לְעוֹלָמִים, בָּא מֵצַד הָאֵם, וַיּוֹרְשִׁים הַלְּוִיִּם לְצַד
הַשְּׂמָאל, וְעוֹמְדִים לְזַמֵּר לְהָרִים קוֹל, וְעוֹמְדִים
בְּדִין. וּמִשּׁוּם כֶּף כְּתוּב, (דברים כא) וְעַל פִּיהֶם יִתְּיָה
כָּל רִיב וְכָל נִגְעַ.

מִשּׁוּם כֶּף, כְּשִׁכְּחֵן יִכְנֵם לְמַקְדָּשׁ כְּדֵי לְעַבֵּד אֶת
הָעֲבוֹדָה, אָסוּר לוֹ לְשִׁתּוֹת יַיִן, שְׁתֵּרֵי
מַעֲשָׂיו יֵם בַּחֲשָׁאֵי, וּבַחֲשָׁאֵי (נְדָאָה) יֵם בָּאִים,
וּמִתְכַּוֵּן, (ובחשאי מתכוון במה שמתכוון) וּמְזוּנָה אֶת מִי שְׁמֻזָּנָה,
וּמִשְׁפִּיעַ בְּרָכוֹת לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וְהַכֹּל בַּחֲשָׁאֵי,
(ועוד) שָׁכַל מַעֲשָׂיו בְּסוּד. וַיַּיִן הוּא מְנַלָּה רְזִים, שְׁתֵּרֵי
כָּל מַעֲשָׂיו עוֹמְדִים כְּדֵי לְהָרִים קוֹל.

רבי יהודה ורבי יצחק היו הולכים בדרך מבית
 מרון לצפורי, והיה עלם אחד מצוי בתוכם
 (אצלם) עם יין רקוח בדבש. אמר רבי יהודה, נאמר
 דבר תורה ונלך.

פתח רבי יצחק ואמר, (שיר ז) וחסדך כיינ הטוב
 הולך לדודי למישרים וגו'. וחסדך כיינ הטוב
 - זה יינה של תורה, שהוא טוב. שחרי יין אחר
 אינו טוב, ויינה של תורה טוב לכל. טוב לעולם
 הזה, וטוב לעולם הבא. וזהו היין שנוח לו לקדוש
 ברוך הוא יותר מהכל, ובזכות זה, מי שנרצה
 מיינה של התורה, יתעורר לעולם הבא, ויזכה
 להחיות בשנים הקדוש ברוך הוא את הצדיקים.
 אמר רבי יהודה, דובב שפתי ישנים, חרי שנינו,
 שאפלו באותו עולם יזכה לעסק בתורה. זהו
 שכתוב דובב שפתי ישנים.

אמר אותו עלם, אם כתוב וחסדך מיינ הטוב,
 היינו אומרים כך. אבל כתוב כיינ הטוב,

וְלֹא מִיִּין. הַשְּׁגִיחוּ בּוֹ. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, בְּנִי, אָמַר
דְּבַרְךָ, שְׂיִפָּה אָמַרְתָּ.

אָמַר, אֲנִי שָׁמַעְתִּי, שְׁמִי שְׁמֹשֶׁתִּדֵּל בַּתוֹרָה וְדַבֵּק
בָּהּ, וְאוֹתוֹ דְּבַר הַתּוֹרָה נִשְׁמָע בְּפִיו וְלֹא
לִזְחַשׁ אוֹתוֹ ^(דף לט ע"ב) בְּלַחֲשׁ, אֶלָּא מֵרִים בּוֹ אֶת קוֹלוֹ,
שְׂכַף צְרִיכָה תּוֹרָה לְהַרְמֵת קוֹל, שְׂכַתוּב (מִשְׁלֵי א)
בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא, לְהַרִים אֶת רֵנַת הַתּוֹרָה,
וְלֹא בְּלַחֲשׁ. בְּיִין הַטּוֹב, כְּמוֹ יִין טוֹב שְׁלֹא שׁוֹתֵק.
וְהוּא עֲתִיד לְהַרִים קוֹל, כְּשֵׁיִצֵּא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה.
הוֹלֵךְ לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים, שְׁלֹא יִסְטָה לְיָמִין וְלִשְׂמָאל,
לֹא יִמָּצֵא שְׂיִמְחָה בְּיָדוֹ. הוֹכֵב שְׂפָתַי יִשְׁנִים, וְאֶפְלוֹ
בְּאוֹתוֹ עוֹלָם שְׂפָתוֹתָיו מְרַחֲשׁוֹת בַּתּוֹרָה.

עוֹד שָׁמַעְתִּי, וְחַכְךָ בְּיִין הַטּוֹב - הַפְּסוּק הַזֶּה
נֵאמַר לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וְנֵאמַר בְּתִשְׁבַּחַת.
אִם כֵּן, מִי הוּא שְׂמֹשֶׁבַח אוֹתָהּ בְּזוֹה? אִם הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא - מַה זֶה הוֹלֵךְ לְדוּדֵי? הוֹלֵךְ אֵלַי תְּיָה
צְרִיף לְחִיּוֹת!

אֵלֶּא וַדַּאי שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁבַּח אֶת כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁהִיא מְשַׁבַּחַת אוֹתוֹ, שְׁכַתוֹב
 חִבּוֹ מִמְתַּקִּים, כִּף הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁבַּח אֶת
 כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. (שְׁכַתוֹב) וְחִכּוּף כְּיִין חַטּוֹב. יִין חַטּוֹב -
 שֶׁהוּא יִין הַמְשֻׁמֵּר. הוֹלֵךְ לְדוּדֵי - זֶה יִצְחָק שְׁנִקְרָא
 יְדִיד מִכְּטָן. לְמִישְׁרִים - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צט) אֶתְּחַ
 בּוֹנֵנֶת מִישְׁרִים, לְהַכְלִיל שְׁמַאל בְּיָמִין. וְזֶהוּ
 מִישְׁרִים, שֶׁבְּגִלְלַת הַשְּׂמֻחָה שֶׁל אוֹתוֹ תֵּינֵן חַטּוֹב,
 נִכְלָל הַשְּׂמַאל בְּיָמִין, וְכֵלֶם שְׂמֻחִים. (דוֹכֵב שְׁפָתַי יִשְׁנִים)
 שֶׁתְּרֵי הַכֹּל מִתְעוֹרְרִים בְּשְׂמֻחוֹת וּבְרָכוֹת, וְכֹל
 הָעוֹלָמוֹת נִמְצָאִים בְּשְׂמֻחָה, וּמִתְעוֹרְרִים לְהִתְרַקַּע
 בְּרָכוֹת לְמִטָּה.

בְּאוֹ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְנִשְׁקוּ לוֹ אֶת רֵאשׁוֹ,
 וְשְׂמֻחוֹ עִמּוֹ. אָמְרוּ לוֹ, מַה שְּׂמֻחָךְ? אָמַר לוֹ,
 יִיָּסָא. אָמְרוּ, רַבִּי יִיָּסָא תִּתְּיָהּ. יוֹתֵר תִּתְּיָהּ מִצּוֹי
 בְּעוֹלָם מִרַבִּי יִיָּסָא חֲבֵרְנוֹ, שֶׁהִסְתַּלַּק מִבְּיַנְיָנוּ.
 אָמְרוּ לוֹ, וּמִי אָבִיךָ? אָמַר לוֹ, נִפְטָר מִן הָעוֹלָם,
 וְהָיָה מְלַמֵּד אוֹתִי כֹּל יוֹם שֶׁלֹּשָׁה דְבָרֵי תוֹרָה,
 וּבְלִילָהּ שֶׁלֹּשָׁה דְבָרֵי חֻכְמָה שֶׁל אֲנֵרְתָה. וְהִדְבָּרִים

הִלְלוּ לְמִדְתֵי מֵאֲבִי, וְכָעַת אֲנִי נָרַע עִם אָדָם אֶחָד
 שְׂמוֹנֶע אֹתִי מִן הַתּוֹרָה, וְאֲנִי הוֹלֵךְ כָּל יוֹם
 לְעִבּוּדָהּ, וּבְכָל יוֹם אֲנִי חוֹזֵר עַל אֹתָם הַדְּבָרִים
 שֶׁלְּמִדְתֵי מֵאֲבִי.

אָמְרוּ לוֹ, אֹתוֹ אָדָם יוֹדֵעַ פִּתּוּרָה? אָמַר לָהֶם,
 לֹא, הוּא זָקֵן, וְלֹא יוֹדֵעַ לְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וַיֵּשׁ לוֹ בָּנִים, וְלֹא שָׁם אֹתָם בְּבֵית
 הַרְבֵּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, (אִם לֹא כֵן הָיָה) אִם לֹא הָיָה כֵן,
 הָיִיתִי נִכְנָס לְכַפֵּר הַזֶּה לְדַבֵּר עֲלֵיךְ. עֲכָשׂוּ אִסּוּר
 לָנוּ לְרֵאוֹת אֶת פָּנָיו, זָרַק מִמֶּךָ אֶת הַחֲמוּר, וְאַתָּה
 לֵךְ אֵלֵינוּ. אָמְרוּ לוֹ, מִי אַבִּיךָ? אָמַר, רַבִּי יַעֲרִיא
 מִכַּפֵּר רֵאמִין.

שָׁמַע רַבִּי יְהוּדָה וּבָכָה. אָמַר, אֲנִי הָיִיתִי בְּבֵיתוֹ,
 וְלְמִדְתֵי מִמֶּנּוּ שָׁלְשָׁה דְבָרִים כְּבוֹם שָׁל
 בְּרָכָה, וְלְמִדְתֵי מִמֶּנּוּ שְׁנַיִם בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית.
 אָמַר רַבִּי יַצְחָק, וּמָה מִתְיָלֵד הַזֶּה בְּנוֹ לְמִדְתֵי,
 מִמֶּנּוּ לֹא כָּל שָׁכֵן? הֲלָכּוּ וְאַחֲזוּ בִידּוֹ. רָאוּ שְׂדָה

אָחַד וַיֵּשְׁבוּ שָׁם. אָמְרוּ לוֹ, אָמַר דְּבַר אָחַד
מֵאוֹתָם שְׁלֹמֹד אוֹתָךְ אֲבִיךָ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתְּנִינִם
הַגְּדֹלִים וְגו'. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים - כָּל מְקוֹם שֶׁל
דִּין נִקְרָא אֱלֹהִים. וְאוֹתוֹ מְקוֹם עֲלִיּוֹן, הַמְּקוֹם
שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ, כֶּךָ קוֹרְא לוֹ כָּאֵן. וְאִף עַל גַּב שֶׁהוּא
רַחֲמִים, יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ דִּינִים, וְבוֹ הֵם תְּלוּיִים.

אֶת הַתְּנִינִם הַגְּדֹלִים - אֵלוֹ הָאֲבוֹת, שֶׁהֵם מְשֻׁקִּים
בְּרֵאשׁוֹנָה וּמְשֻׁתְּרָשִׁים עַל הַכֹּל. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ
הַחַיָּה הַרְמֵשֶׁת. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה - זוֹ הַנֶּפֶשׁ,
שֶׁאוֹתָהּ הָאָרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה הוֹצִיָּאה מֵאוֹתָהּ חַיָּה
עֲלִיּוֹנָה עַל הַכֹּל, שֶׁכֶּתוּב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה.
וְזוֹהִי הַנֶּפֶשׁ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁמְשַׁךְ בְּתוֹכוֹ.
הַרְמֵשֶׁת - זוֹהִי הַרוֹחַשֶׁת בְּכֹל הַחַרְדִּים (הַצְּדִדִּים)
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם, שֶׁאוֹתוֹ נָהַר
עֲלִיּוֹן שׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעַדָּן, וּמְשַׁקָּה אֶת הָעֵץ הַזֶּה
לְהַשְׁתַּרֵּשׁ בְּשָׂרָשָׁיו עַל הַכֹּל, וְשִׁמְצָא בּוֹ מִזוֹן לְכֹל.

דָּבָר אַחֵר הַחֵיָה הַרְמְשֵׁת - וְהוּ דָּוִד הַמְּלֹךְ,
 שְׁפָתוֹב בּוּ (תהלים קיח) לֹא אָמוֹת כִּי אֶחְיֶה
 וְגו'. וְאֵת כָּל עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ - אֵלּוּ כָּל אוֹתָם
 הַמְּלֵאכִים הַקְּדוּשִׁים שְׂמֻצוּיִים לְקַדֵּשׁ אֶת שֵׁם
 אֲדוֹנָם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, שְׁפָתוֹב בָּהֶם שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ
 כְּנָפִים לְאַחַד. וּמֵהֶם טָסִים בְּעוֹלָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹן
 רַבּוֹנָם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרֵאוֹי לוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 וַדַּאי כָּל כֶּךָ לְיֵלֶד הֵיזָה לֹא רָאוֹי, אֲבָל אֲנִי רוֹאֶה
 בּוּ שִׁיעָלָה לְמָקוֹם עֲלִיּוֹן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, ^(דף מ ע"א) וַדַּאי הַחֵיָה (הַרְמְשֵׁת) זוֹהִי
 הַחֵיָה הָעֲלִיּוֹנָה עַל הַכָּל, שְׁחֵרֵי הָאֶחָרָת,
 הַכְּתוּב קָרָא לָהּ אֶרֶץ. כָּאֵן שְׁפָתוֹב וְהָעוֹף יָרַב
 בְּאֶרֶץ, בְּאֶרֶץ וַדַּאי, וְלֹא בַּמַּיִם. שְׁחֵרֵי אוֹתוֹ נָהַר
 שׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא וּמִשְׁקָה כְּלֵי פְרוּד, עַד אוֹתוֹ מָקוֹם
 שְׁנִקְרָא אֶרֶץ, וּמִשָּׁם כְּתוּב וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְגו'.
 וְהָעוֹף, וְאוֹתוֹ עוֹף, בְּאֶרֶץ הַזֵּו תְּלוּיִים וּמִשְׁקִים,
 וְזֵהוּ שְׁפָתוֹב וְהָעוֹף יָרַב בְּאֶרֶץ. קָמוּ וְהִלְכוּ. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁתַּף אֶת הַיֵּלֶד הֵיזָה עֲפָנּוּ, וְכָל אֶחָד
 וְאֶחָד יֹאמַר דְּבַר הַזֵּוּרָה.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, סְמִכוֹנֵי בְּאֲשֵׁישׁוֹת רַפְרוּנֵי
 בְּתַפּוּחִים וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה הָרִי נִתְּבְּאֵר,
 וַיָּפֶה. אֲבָל בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה אֵת זֶה בְּנִלּוֹת.
 סְמִכוֹנֵי, מָה זֶה סְמִכוֹנֵי? אֵלָּא מִי שְׁנוּפֵל צָרִיךְ
 לְסַמֵּךְ אוֹתוֹ, וְזֶה שְׁפָתוֹב (תהלים קמה) סוּמֵךְ ה' לְכָל
 הַנוּפְּלִים וְגו'. וּמִשׁוּם כֵּן, בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁנִפְּלָה,
 שְׁפָתוֹב (עמוס ה) נִפְּלָה לֹא תוֹסִיף קוּם, צָרִיכָה
 לְסַמֵּיכָה, וְהִיא אוֹמְרַת סְמִכוֹנֵי. לְמִי הִיא אוֹמְרַת?
 לְיִשְׂרָאֵל בְּנִיָּה, שֶׁהֵם עֲמָה בְּנִלּוֹת.

וּבַמָּה? בְּאֲשֵׁישׁוֹת. אֵלּוּ הֵם הָאֲבוֹת שְׁמֵת־מְלָאִים
 בְּרֵאשׁוֹנָה מֵאוֹתוֹ יִין מִזֵּב הַמְּשֻׁמֵּר.
 וּבְשֵׁהֶם מֵת־מְלָאִים, הָרִי הַבְּרָכוֹת מְצוּיֹת אֵלֶיָּה עַל
 יְדֵי דְרָגָה אַחַת שֶׁהִיא צָרִיכָה. וּמִי שִׁיזְדַּע לְיַחַד אֵת
 הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, אֵף עַל נֵב שְׁפָרְכוֹת לֹא מְצוּיֹת
 בְּעוֹלָם, הוּא סוּמֵךְ וְסוּעַד אֵת בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 בְּנִלּוֹת.

רַפְרוּנֵי בְּתַפּוּחִים, הַכֹּל אֶחָד כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ. אֲבָל
 הַסּוּד הַזֶּה, אֲשֵׁישָׁה - מְכַנְיָסָה יִין. תַּפּוּחֵי

- מוציא יין, ומבזבז רצון. ועל כן אשישות ותפוחים. אשישות, לרנות מיין. תפוחים, לבזבז את הרצון שתיין לא ייב. וכל זה למה? כי חולת אהבה אני, בגלות. ומי שמיחד את השם הקדוש, צריך ליחד דין עם רחמים ולהכלילם בראוי, שיתבשרם ויתתקן הכל בראוי, וזה התומך את בנֵסֶת ישראל בגלות.

רבי יצחק פתח, (דברים לב) אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם. אשריהם ישראל שיהם קדושים, והקדוש ברוך הוא רוצה לקדש אותם. בא ראה, ישראל קדושים, כל חיי עולם שיוֹרְשִׁים, הכל תלויים באותו העולם הבא, משום שהוא חיים של הכל, למעלה ולמטה, והוא המקום שתיין המשמר מתחיל (ונקרא יין), ומשם יוצאים חיים וקדשה לכל. ויין של ישראל בשביל יין של ישראל אחר, וזה תלוי בזה. שחרי ישראל למעלה, בו נוטל חיים, ומשום כך נקרא עץ חיים, עץ מאותו מקום שנקרא חיים, ויוצאים משם חיים, ועל כן

מְבָרְכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְיָיִן. וַיֵּין שָׁל
יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה כְּמוֹ כֵּן.

עוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, שֶׁהוּא טָמֵא, וּמִי
שֶׁקָּרַב עִמּוֹ יִטָּמֵא בְּשִׁיקְרָב לַיָּיִן שָׁל
יִשְׂרָאֵל, הֲרִי נִטְמָא, וְאִסּוּר. כָּל שֶׁכֵּן אוֹתוֹ תֵּיִן
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. וְלִכֵּן אֵל תֹּאמַר שְׁוֵה הוּא בְּלִבְדוֹ,
אֲלֵא כָּל מֵה שְׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה, הַכֹּל הוּא
בְּעֵינֵי הַנְּטָא שָׁל מַעְלָה, כָּל שֶׁכֵּן יֵין, שֶׁעוֹמֵד בְּמִקּוֹם
עֲלִיּוֹן, וְנִמַּת תֵּיִן הַמְּשֻׁמֵּר.

מִשּׁוּם כֵּן יִשְׂרָאֵל שׁוֹתִים יֵין שָׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנַּעֲשֶׂה
כְּרֵאִי בְּקִרְשָׁה, כְּמוֹ שֶׁיִּשְׂרָאֵל לְמַעְלָה
שֶׁשׁוֹתָה וְנִשְׁרָשׁ וּמִתְבָּרַךְ בְּאוֹתוֹ יֵין עֲלִיּוֹן קָדוֹשׁ,
וְלֵא שׁוֹתִים יֵין שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּטָמְאָה וּמִצַּד הַטָּמְאָה,
שֶׁהֲרִי בּוֹ שׁוֹרָה רוּחַ הַטָּמְאָה (וְאִינְנוּ מִצַּד יִשְׂרָאֵל). וּמִי
שֶׁשׁוֹתָה אוֹתוֹ (אִפּוֹם), נִטְמָאת רוּחוֹ, וְהוּא נִטְמָא,
וְאִינּוּ מִצַּד שָׁל יִשְׂרָאֵל, וְאִיֵּן לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא,
שֶׁהֲרִי אוֹתוֹ עוֹלָם הַבָּא הוּא יֵין הַמְּשֻׁמֵּר.

וְעַל בֵּן יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים צְרִיכִים לְשָׁמֵר אֶת זֶה עַל
 הַכֹּל, מִשּׁוֹם שֶׁנִּקְאָר בְּמָקוֹם הָעוֹלָם הַבָּא.
 וּמִשּׁוֹם כִּךְ הַקְדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא מִתְפָּרֵךְ בְּיַיִן יוֹתֵר
 מֵאֲשֶׁר בְּכֹל, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא מְשַׁמֵּחַ אֶת צַד הַשְּׂמֵאל,
 וּבִתְוֹךְ שְׂמֻחָתוֹ נִכְלָל בְּיַמִּין. וּכְשֶׁהַכֹּל נֶעֱשֶׂה יַמִּין,
 אִזּוֹ הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ בְּשֻׁמְחָה, וּבְרָכוֹת נִמְצְאוֹת בְּכֹל
 הָעוֹלָמוֹת. וּבַמַּעֲשֶׂה שְׁלֵמָה יִתְעוֹרֵר מַעֲשֶׂה
 שְׁלֵמָעֵלָה, וְעַל בֵּן מוֹמִינִים יֵינן פְּגָנָד יֵינן.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא שָׁמוֹר לְמַעְלָה, צָרִיךְ לְשָׁמֵר אוֹתוֹ
 לְמַטָּה, וְכֹל שְׂמִירָתוֹ הִיא קְדֻשָּׁה
 לְיִשְׂרָאֵל, וְמִי שֶׁפּוֹגֵם אוֹתוֹ לְמַטָּה בְּצַד הַטְּמֵאָה,
 הוּא יִטְמָא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֵינן לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא,
 הַמָּקוֹם שֶׁשׁוֹרָה אוֹתוֹ תֵּינִן הַמְשָׁפָר. הוּא לֹא שָׁמֵר
 אוֹתוֹ, הוּא לֹא יִשְׁתַּמֵּר לְעוֹלָם הַבָּא. (דף מ ע"ב) הוּא
 טָמֵא אוֹתוֹ, יִטְמָאוּ אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְלֹא יִהְיֶה
 לוֹ חֵלֶק בְּאוֹתוֹ יֵינן שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא. אֲשֶׁרִי יִשְׂרָאֵל
 שְׂמֻקְדָּשִׁים אֶת נַפְשָׁם בְּקְדֻשָּׁה עֲלִיּוֹנָה, וְשׁוֹמְרִים
 מֵהַשְּׂצָרִיךְ לְשָׁמֵר, וּמְקַדְּשִׁים אֶת הַמְּלֶךְ בְּשֻׁמִּירָה
 הָעֲלִיּוֹנָה הַזֶּה. אֲשֶׁרִיָּהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

פְּתַח אֹתוֹ הַיְלֵד וְאָמַר, (משלי כט) מִלֶּךָ בְּמִשְׁפָּט
 יַעֲמִיד אֶרֶץ וְגו'. מִי הַמֶּלֶךְ? זֶה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. בְּמִשְׁפָּט - זֶה יַעֲקֹב, שֶׁהוּא הַכֹּלֵל שֶׁל
 הָאֲבוֹת. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת, כְּתוּב תְּרוּמוֹת, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כה) וְזֹאת תְּתְרוּמָה. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת -
 זֶה עֲשׂוֹ, שֶׁשׂוֹאֵל עַל תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת כָּל יוֹם,
 וְלֹא עוֹשֶׂה דָבָר. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת, שֶׁאֵינוֹ מִשְׁפָּט,
 שֶׁתְּרֵי תְרוּמָה הִיא הַסְּתַלְקוֹת הַרְחָמִים, מִשׁוּם זֶה
 לֹא בָּאָה בְּמִשְׁפָּט, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה
 כֹּלָא מִשְׁפָּט. וְעַל כֵּן, וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יִהְרָסָנָה.

וְאִם תֹּאמַר, תְּרֵי דוּד הַמֶּלֶךְ תִּיהָ אִישׁ תְּרוּמָה?
 אֵלָּא בְּרַחֲמִים. וְלֹא עוֹד, אֵלָּא (דוּד הַמֶּלֶךְ אִישׁ

תְרוּמָה תִּיהָ, וְהָאֶרֶץ הַתְּקוּמָה בְּשִׁבְלוֹ, כִּדּוּם הוּא וְדָא. אֵבֵל הַכֹּל בְּרַחֲמִים תִּיהָ)
 שֶׁתְּרֵי כְּתוּב (ישעיה נה) תְּסַדֵּי דוּד הַנְּאֻמָּנִים, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּדְבָק בְּזֶה - נְדָבָק בְּזֶה.

בֵּא רְאֵה, כָּל יְמֵי דוּד הַמֶּלֶךְ תִּיהָ מִשְׁתַּדֵּל (בְּשִׁבְלוֹ)
 שֶׁתְּתְרוּמָה הוּוּ תִתְקַשֵּׁר לְמִשְׁפָּט וַיִּזְדַּוְּגוּ
 בְּאֶחָד. (כְּדֵי שִׁיתְקַבֵּם בְּאֶרֶץ) בֵּא שְׁלֵמָה וַזּוּג אֹתָם בְּאֶחָד,

וְעַמְדָה הַלְבֵנָה בְּשִׁלְמוֹת, וְעַמְדָה הָאֲרָץ בְּקִיּוֹם. כָּאֵל
צְדָקָתוֹ וְהַפְרִיד אוֹתָם, וְנִשְׁאַרְהָ הָאֲרָץ בְּלֹא
מִשְׁפָּט, וְנִבְנְמָה הַלְבֵנָה וְנִחְרְבָה הָאֲרָץ, אִזּוּ וְאִישׁ
תְּרוֹמַת יְהוָה סָנְהָ.

וּבֹא רֵאשִׁית, שָׁמֶן לַפְתָּיִם, יַיִן לְלוֹיִם, לֹא מִשׁוֹם
שְׂצָרִיכִים יַיִן, אֶלֶּא מִיַּיִן הַמִּשְׁמֵר שְׂפָא לַצַּד
שְׁלָהֶם כְּדֵי לְחַבֵּר הַכֹּל כְּאַחַד, וּלְשַׁמֵּחַ אֶת כָּל
הָעוֹלָמוֹת שֶׁהַכֹּל יִמְצָא בָהֶם, יָמִין וּשְׂמָאל כְּלוּלִים
זֶה עִם זֶה, שְׂיִמְצָא בָהֶם חֲבִיבוֹת לְכֹל וְאַחֲבָה שֶׁל
בְּנֵי הָאָמוּנָה.

מִי שֶׁרָצוֹנוֹ נִדְבֵק בָּזֶה, הוּא שָׁלֵם בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְיִמְצָא כָּל יָמָיו שְׂדֵבּוּק
בְּתִשׁוּבָה, הַמָּקוֹם שְׂיַיִן וְשָׁמֶן מְצוּיִים. אִזּוּ לֹא
יִדְבֵק אַחֲרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא לְעֵשֶׂר וְלֹא לְתִשְׁבּוּקָה
שָׁלוֹ. וְשִׁלְמָה הַמְּלָךְ צוֹנֵחַ עַל כָּךְ וְאוֹמֵר, (מִשְׁלִי
כֹּא) אֶחָב יַיִן וְשָׁמֶן לֹא יַעֲשִׂיר, שְׂחֲרֵי עֵשֶׂר אַחֲרֵי
יְזַדְמֵן לוֹ, שְׂיִהְיֶה לוֹ חֶלֶק בּוֹ וְלִהְיוֹת לוֹ חֶלֶק
בְּעוֹלָם הַבָּא, הַמָּקוֹם שְׂיַיִן וְשָׁמֶן שׁוֹרִים בְּעוֹלָם

הָיָה וּבְעוֹלָם הֵבֵא. מִי שְׂאוֹהֵב אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה
 לֹא צָרִיךְ עֵשֶׂר וְלֹא רוּדֵף אַחֲרָיו. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים
 שֶׁמְשַׁתְּדָּלִים בְּעֵשֶׂר הָעֲלִיּוֹן כָּל יוֹם, שְׂפָתוֹב (אִיּוֹב
 כח) לֹא יַעֲרֹכְנָה זָהָב וְזָכוּכִית וְתַמּוֹרְתָהּ כְּלֵי כֹז.
 זֶה בְּעוֹלָם הַיּוֹם. אַחַר כֵּן, (מִשְׁלֵי ח) לְהַנְחִיל אֶת־בִּי
 יֵשׁ וְאַצְרַתִּיהֶם אֲמַלֵּא.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת כד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה
 אֵלַי הַתְּרָה וְגו'. וְהַתְּוֹרָה - זוֹ תוֹרָה שְׂבַכְתָּב.
 וְהַמְצָוָה - זוֹ תוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה. לְהוֹרְתֶם, כְּתִיב
 חֶסֶד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר ג) וְאֵל חֶדֶר הוֹרְתֵנִי. כָּאֵן יֵשׁ
 לְהַתְּבַוֵּן, לְהוֹרְתֶם שָׁל מִי? אִם תֹּאמַר הוֹרְתֶם שָׁל
 יִשְׂרָאֵל - לֹא כֵן, שְׁחֵרֵי יִשְׂרָאֵל לֹא נִזְכְּרוּ בַּכְּתוּב
 הַזֶּה. אֲלֵא הוֹרְתֶם שָׁל תוֹרָה וּמְצָוֹת, וּמָה הִיא?
 זֶהוּ (מְקוֹם) יֵינן הַמְשַׁמֵּר. מִשּׁוֹם שְׂכָל כְּתִיבָה שָׁל
 הַסֵּפֶר הָעֲלִיּוֹן שֶׁם שְׁרוּיָהּ, וּמִשָּׁם יֵצֵא תוֹרָה, וְעַל
 זֶה קוֹרְאִים תוֹרָה שְׂבַכְתָּב. וְזֶהוּ אֲשֶׁר כְּתִבְתִּי
 לְהוֹרְתֶם, לְהוֹרְתֶם וְדֹאֵי. (כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאֵל חֶדֶר הוֹרְתֵנִי).

תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, תוֹרָה אַחֶרֶת שְׁעוֹמֶדֶת עַל פֶּה.
 מֵהוּ פֶּה? וְהוּ דַעַת, שְׁהִיא פֶּה שֶׁל סֵפֶר
 וּבְתִיבָה. וְתוֹרָה זוֹ הִיא תוֹרָה אַחֶרֶת, שְׁנִקְרָאת
 תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שְׁהִיא עוֹמֶדֶת עַל אוֹתוֹ הַפֶּה
 שְׁהוּא תוֹרָה שְׁבַבְתָּב. מִשּׁוּם כִּךָ הִתְעַלָּה מִלְּשָׁה
 בְּבַל, עַל כָּל הַנְּבִיאִים הַנְּאֻמָּנִים, שְׁכַתוּב וְאַתְנָה
 לָהּ, וְדוֹקֵא לָהּ.

כַּתוּב (משלי כה) הָנוּ סִיגִים מִכֶּסֶף וַיֵּצֵא לְצַרְף כְּלִי.
 הָנוּ רָשָׁע לְפָנַי מְלֹךְ וַיִּכּוֹן בַּחֶסֶד כְּסֵאוֹ. כֵּא
 רָאָה, בְּשַׁעַה שְׁמַתְרָבִים הָרָשָׁעִים בְּעוֹלָם, כְּסֵאוֹ
 שֶׁל הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ נִתְקַן בְּדִין, וְנִטְמָא (וְנִשְׁאָב) (ועומד)
 בְּדִין, וְשִׁלְהִבוֹתָיו שׁוֹרְפוֹת אֶת הָעוֹלָם. וּבְשַׁעַה
 שְׁחַרְשָׁעִים עוֹבְרִים מִן הָעוֹלָם, אִזּוּ וַיִּכּוֹן בַּחֶסֶד
 כְּסֵאוֹ. בַּחֶסֶד וְלֹא בְּדִין. מֵה מִשְׁמָע?

מִשְׁמִיעַ שְׁהָעוֹלָם הִתְחַתּוֹן תְּלוּי בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן,
 וְהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לְפִי דְרָכֵי הָעוֹלָם
 הִתְחַתּוֹן. וַיִּכּוֹן בַּחֶסֶד (דף מא ע"א) כְּסֵאוֹ, מִי שְׁרוּצָה
 לְבָרֵךְ אוֹתוֹ, לְהִתְקִין אֶת כְּסֵאוֹ בַּחֶסֶד וְלֹא בְּדִין.

מה משמע? שבאשר נכנס לבית המקדש,
שיכנס בקודש שהוא מים, ולא יכנס בין
ששותה, שהוא גבורה. יכנס בזה (דבר) במים,
ואל יכנס בין.

באו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו ראשו, ומאותו
היום לא נפרד מבית רבי יהודה, וכשהיה
נכנס לבית המדרש, היה עומד רבי יהודה לפניו.
אמר, למדתי מפני דבר, וראוי לנהג בו כבוד.
אחר כך התעלה בין החברים, והיו קוראים לו רבי
ייסא, ראש הפטיש המשבר סלעים ומוציא
שלחבות לכל צד. והיה רבי אלעזר קורא עליו,
(ירמיה א) בטרם אצרך בכפון ידעתיך.

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם
זאת החיה אשר תאכלו וגו'. מה שונה
באן אהרן? אלא משום שהוא עומד תמיד
להפריד בין הטמא ובין הטהור, שכתוב להבדיל
בין הטמא ובין הטהור.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) מִי הָאִישׁ הַחֲפִיץ
 חַיִּים וְגו', נִצַּר לְשׁוֹנֵף מֶרֶע וְגו', סוּר מֶרֶע
 וְגו'. וְכַתּוּב, (משלי כא) שְׁמַר פִּיּוֹ וּלְשׁוֹנוֹ וְגו'. מִי
 הָאִישׁ הַחֲפִיץ חַיִּים, אֵיזוֹה חַיִּים? אֵלֶּא אֵלּוֹ חַיִּים
 שְׁנִקְרָאִים הָעוֹלָם הַבָּא, וְהַחַיִּים שׁוֹרִים שָׁם. וְעַל כֵּן
 שְׁנִינּוּ, עֵץ חַיִּים הוּא עֵץ מְאוֹתָם הַחַיִּים, הָעֵץ
 שְׁנִטַּע בְּאוֹתָם חַיִּים, וְעַל כֵּן כָּתוּב מִי הָאִישׁ הַחֲפִיץ
 חַיִּים.

אוֹהֵב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב, מִי הַיָּמִים? אֵלֶּא זֶהוּ
 שְׁמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, שְׂאוּחוֹ בְּאוֹתָם
 יָמִים עֲלִיוֹנִים, שְׁנִקְרָאוּ יָמֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ. יָמֵי
 הַשָּׁמַיִם וְדַאי, עַל הָאָרֶץ וְדַאי. מִי שְׂרוּצָה חַיִּים
 שְׁלִמְעָלָה, שְׂיִתְיָה לוֹ חֶלֶק בָּהֶם. וְמִי שְׂרוּצָה יָמִים
 עֲלִיוֹנִים לְהַדְבִּק בָּהֶם וּלְאַהֲבָם אוֹתָם - יִשְׁמַר פִּיּוֹ
 מִחֶבֶל, יִשְׁמַר פִּיּוֹ וּלְשׁוֹנוֹ, וְיִשְׁמַר פִּיּוֹ מִמַּאֲכָל
 וּמִשֶּׁתֶּה שְׁמִטְמָאִים אֶת הַנֶּפֶשׁ וּמְרַחֲקִים אֶת
 הָאָדָם מֵאוֹתָם חַיִּים וּמֵאוֹתָם יָמִים, וְיִשְׁמַר (פִּיּוֹ וּלְשׁוֹנוֹ)
 לְשׁוֹנוֹ מִדְּבָרִים רָעִים שְׁלֵא יִטְמָא בָּהֶם, וְיִתְרַחַק
 מֵהֶם, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ חֶלֶק בָּהֶם.

בַּיָּא רֵאָה, פֶּה וְלָשׁוֹן, כִּדְ נִקְרָא מְקוֹם (אֲחֵר) עֲלִיּוֹן,
 וּמִשׁוֹם כִּדְ לֹא יִפְגַּם אָדָם אֶת פִּיּוֹ וְלָשׁוֹנוֹ,
 וְכָל שֹׁפֵן לְטִמְאָה אֶת נִפְשׁוֹ וְעֲצָמוֹ, מִשׁוֹם שְׁנִטְמָא
 הוּא בְּעוֹלָם הָאֲחֵר, וְחֲרִי בְּאַרְנוֹ.

זֹאת הַחֲתִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגו'.
 הַפְּסוּק תִּזְהַ אֵינָן רֵאשׁוֹ סוּפּוֹ וְאֵינָן סוּפּוֹ
 רֵאשׁוֹ. זֹאת הַחֲתִיָּה, בְּהַתְחַלָּתָהּ, וְאַחֵר כִּדְ מִכָּל
 הַבְּהֵמָה? אֵלֶּיךָ אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּכָל זְמַן
 שֵׁיִשְׂרָאֵל שׁוֹמְרִים עַל נִפְשָׁם וְאֶת עֲצָמָם שְׁלֹא
 לְטִמְאָה אוֹתָם, וְדַאי זֹאת הַחֲתִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ, יִהְיוּ
 מְצוּיִים בְּקִרְבָּה עֲלִיּוֹנָה, לְהַדְבִּק בְּשָׂמִי, בְּפִתְחֵיהֶם
 שֶׁל אוֹתָהּ בְּהֵמָה שְׁפִתְחֵיהֶם לָכֶם לֶאֱכֹל, אֵל תִּטְמְאוּ
 בָּהֶם, וְתִהְיוּ דְבָקִים בְּשָׂמִי.

וְכָל זְמַן שֵׁאֵינָם שׁוֹמְרִים אֶת נִפְשָׁם וְאֶת עֲצָמָם
 מִמִּאֲכָל וּמִשִּׁתֵּהּ, הֵם יִדְבְּקוּ בְּמְקוֹם אֲחֵר
 טִמְאָה לְהַטְמִיא בָּהֶם. וּמִשׁוֹם כִּדְ כָּתוּב, זֹאת הַחֲתִיָּה
 אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל, מִכָּל וְדַאי, שֶׁהוּא סוּד הַשֵּׁם
 הַקְּדוֹשׁ לְהַדְבִּק בּוֹ. מִכָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ,

מִשּׁוּם שֶׁהָאֵכֶל שֶׁל הַבְּהֵמָה הוּוּ נִמְצָא טָהוֹר, וְלֹא
 יִטְמָא אֶתְכֶם, וַיְהִי לָכֶם חֵלֶק בְּשִׁמִּי לְהַדְבִּיק בּוֹ.
 וְעוֹד, זֹאת הַחֲזִיחַ אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ - בְּפִרְעָה כְּתוּב
 (שמות ז) בְּזֹאת תֵּדַע כִּי אֲנִי ה'. הֲרִי זֹאת
 בְּנִגְדָה, לְהַפְרֵעַ מִמֶּךָ. אִף כֵּן זֹאת הַחֲזִיחַ אֲשֶׁר
 תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה, הֲרִי זֹאת בְּנִגְדָכֶם לְהַפְרֵעַ
 מִכֶּם אִם תִּטְמְאוּ אֶת נַפְשְׁכֶם. מָה הַטַּעַם? כִּי
 הַנִּפְשׁוֹת הֵן מִמְּנָה, וְאִם אַתֶּם תִּטְמְאוּ אֶת אוֹתָהּ
 שְׁלָחַ, הֲרִי זֹאת בְּנִגְדָכֶם. אִם לְטוֹב - הִיא עוֹמְדַת
 אֵילִיכֶם. וְאִם רַע - הִיא עוֹמְדַת אֵילִיכֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֹאת הַחֲזִיחַ אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל
 הַבְּהֵמָה, מִכָּל אוֹתָם הָאֲחוּזִים מִהַצַּד הַזֶּה,
 מִתַּר לָכֶם לֶאֱכֹל, וְכָל אוֹתָם שְׁלֵא בָאוֹת
 (דף מא ע"ב) מִצַּד הַזֶּה, אֲסוּר לָכֶם לֶאֱכֹל. מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ בְּהֵמוֹת
 מִצַּד זֶה, וַיֵּשׁ שְׂבָאוֹת מִצַּד אַחַר הַטְּמֵא. וְהַסִּימָן
 שְׁלָחֶם - שְׂכֵתוֹב כָּל מִפְרָסַת פְּרָסָה. וְלִמְדָנוּ שְׂכָלָם
 רְשׁוּמִים, וְאֵת כָּלָם רָשָׁם הַכְּתוּב. וּמִשּׁוּם כֵּן, כָּל

מי שאוכל מאותם שבאים מהצד הטמא הזה, הוא
נטמא בהם, ומטמא את נפשו שבאה מצד מהור.

רבי שמעון אמר, כלל של הכל - כמו שיש
עשרה בתרים של אמונה למעלה, כך יש
עשרה בתרים של כשפים טמאים למטה. וכל מה
שבארץ, מהם אחוים בצד הזה, ומהם אחוים
בצד ההוא.

ואם תאמר, והעז הזו, ששורה עליה רוח
טמאה? לא כך. שאם רוח טמאה שורה
בה, אז אסור לנו לאכל. אלא שעוברים בתוכן
ונראים כנגדן, ולא שורים לדור בהן, שבאשר הם
שורים, רוח אחרת עוברת עליהן, ונפרדים
מעצמן. ומשום כך נראות כנגדן ומקטרגות
בתוכן, ולא שולטות בעצמן, ולכן מתר לנו
לאכל אותן.

בא ראה, כיון שהן באות לשלט בהן, עוברת רוח
אחרת, זוקפות עינים ורואות את רשומיהן

וּנְפָרְדִים מִהֶן, אֲבָל נִרְאִים כְּנִגְדָן, וְלֹא אֲסוּרִים לָנוּ
לְמֵאֲכָל.

בֵּין בְּבַהֲמוֹת, בֵּין בְּחַיֹּת, בֵּין בְּעוֹפוֹת, בֵּין דְּגֵי
חַיִּים, בְּכֹלם נִרְאִים יָמִין וּשְׂמָאל (רַחֲמִים וְדִין),
וְאֵת כָּל מִי שֶׁבָּא מִצֶּד הַיָּמִין (מִצֶּד רַחֲמִים) מֵתָר לָנוּ
לְמֵאֲכָל. וְכֹל אוֹתָם שֶׁבָּאִים מִצֶּד הַשְּׂמָאל (מִצֶּד דִּין),
אֲסוּרִים בָּלָם לָנוּ לְמֵאֲכָל, מִשּׁוּם שֶׁחֲדַרְגָּה (שְׁעָצֵם)
שָׁל בָּלָם טְמֵאָה, וְכֹלם טְמֵאִים, וְרוּחַ טְמֵאָה
שְׂרוּיָה בְּתוֹכָם וְנִגְרָה בָּהֶם. וְלִכֵּן רוּחַ הַקְּדוּשָׁה שָׁל
יִשְׂרָאֵל לֹא תִתְעַרֵב בָּהֶם וְלֹא תִטְמָא בָּהֶם, כִּדִּי
שִׁימְצָאוּ קְדוּשִׁים וַיִּזְדַּעוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. אֲשֶׁרִי
חִלַּקְתִּי שָׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁתִּפְלֹךְ הַקְּדוּשׁ רוּצָה בָּהֶם
וְרוּצָה לְטַהֵר אוֹתָם וּלְקַדֵּשׁ אוֹתָם עַל הַכֹּל, מִשּׁוּם
שֶׁהֵם אֲחִיוּיִם בּוֹ.

בֵּיא רְאֵה, כְּתוּב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.
אִם הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא מֵתְפָּאֵר בְּיִשְׂרָאֵל, אִיךָ
בָּאִים לְהִטְמָא וּלְהִדְבֵק בְּצֶד הַטְּמֵאָה? וְעַל זֶה
כְּתוּב וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים כִּי קְדוּשׁ אֲנִי.

וְלֹא (אל) תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם וְגו'. מִי (שִׁוּשֵׁב)
 שֶׁהוּא בְּדַמּוֹת הַמֶּלֶךְ, לֹא צָרִיךְ לְהַפְרִד מִדְּרָכֵי
 הַמֶּלֶךְ, מִשּׁוּם כִּךָ רָשָׁם הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת
 יִשְׂרָאֵל כָּל אוֹתָם שְׂפָאִים מִצַּד זֶה, וְכָל אוֹתָם
 שְׂפָאִים מִצַּד אַחֵר. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שָׁל יִשְׂרָאֵל,
 שְׂפָתוֹב בָּהֶם (שם סא) כָּל רֵאִיָּהֶם וַפִּירוֹם כִּי יֵם יָדַע
 בִּרְךְ ה'. בִּרְךְ ה' מִמָּשׁ, בִּרְךְ ה' בְּכָל.

וּבֵא רֵאִה, כָּל מִי שֶׁאוֹכֵל מֵאוֹתָם מֵאֲכָלִים
 אֲסוּרִים, נִדְּבַק בְּצַד הָאַחֵר, וּמִתְעַב נִפְשׁוֹ
 וְעִצְמוֹ, וְרוּחַ מְטֵמָא שׁוֹרָה עָלָיו, וּמִרְאָה אֶת עִצְמוֹ
 שֶׁאֵין לוֹ חֶלֶק בְּאֵלוֹהַּ הָעֲלִיּוֹן, וְלֹא בָּא מִהַצַּד שְׁלוֹ
 וְלֹא נִדְּבַק בּוֹ. וְאִם יֵצֵא כִּךָ מִהַעוֹלָם הַזֶּה, אוֹחֲזִים
 בּוֹ כָּל אוֹתָם הָאַחֲזִים בְּצַד (שְׂפָא מִצַּד) הַטְּמֵאָה,
 וּמִטְמֵאִים אוֹתוֹ וְדָנִים אוֹתוֹ כְּאָדָם שֶׁהוּא נִתְעַב
 שָׁל רְבוּנוֹ, נִתְעַב בְּעוֹלָם הַזֶּה וְנִתְעַב בְּעוֹלָם הַבָּא.
 וְעַל זֶה כָּתוּב וְנִטְמַתֶּם בָּם, כְּלִי א', שֶׁלֹּא נִמְצְאוּ
 רְפוּאָה לְתוֹעֵבֹתוֹ, וְלֹא יוֹצֵא מִטְמֵאָתוֹ
 לְעוֹלָמִים. אוֹי לָהֶם! אוֹי לְנַפְשָׁם, שֶׁלֹּא יִדְּבְקוּ

בְּצָרוֹר הַחַיִּים לְעוֹלָמִים, שְׁהָרִי נִטְמָאוּ! אוֹי
 לְעֵצְמָם! עֲלֵיהֶם כָּתוּב (ישעיה סו) כִּי תוֹלְעֵתָם לֹא
 תָּמוּת וְגו', וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בְּשָׂר. מַה זֶה דְרָאוֹן?
 סְרַחוֹן. מִי גָרַם לוֹ? אוֹתוֹ הֵצֵד שְׁנֵדְבֵק בּוֹ.

יִשְׂרָאֵל בָּאִים מֵצֵד הַיָּמִין. אִם גִּדְבָקִים בְּצֵד
 הַשְּׂמֵאל, הָרִי פּוֹגְמִים אֶת הֵצֵד הַזֶּה,
 וּפּוֹגְמִים אֶת עֵצְמָם, וּפּוֹגְמִים אֶת נַפְשָׁם, פְּגוּמִים
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּפְגוּמִים בְּעוֹלָם הַבָּא. כָּל שְׂכֵן מִי
 שְׁנֵדְבֵק בְּצֵד הַטְּמֵאָה, שֶׁחֵבֵל אֲחוּזוֹ זֶה בְּזֶה, וְכָתוּב
 (דברים יד) כִּי עַם קְדוֹשׁ אַתָּה לַה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

רַבִּי יוֹסֵי פָתַח וְאָמַר, (קהלת ו) כָּל עֵמֶל אָדָם לְפִיּהוּ
 וְגו'. הִסְתַּכַּלְתִּי בְּדַבְרֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, וְכִלְמִם
 אֲחוּזִים בְּחֻכְמָה עֲלִיוֹנָה. כָּל עֵמֶל אָדָם לְפִיּהוּ,
 הַפְּסוּק הַזֶּה בְּשָׁעָה שְׁדָנִים אֶת הָאָדָם בְּאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם כָּתוּב. כָּל אוֹתוֹ הַדִּין, (דף מב ע"א) וְכֹל מַה
 שְׁסוּבֵל בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם וְנוֹקְמִים מִמֶּנּוּ נִקְמַת
 הָעוֹלָם - לְפִיּהוּ, בְּשִׁבִיל פִּיּהוּ שְׁלֹא שָׁמַר אוֹתוֹ
 וְטֵמָא אוֹתוֹ אֶת נַפְשׁוֹ, וְלֹא גִדְבֵק לְצֵד הַחַיִּים

לְצַד הַיָּמִין. וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלֵא, לֹא תִשְׁתַּלֵּם
 דִּינָהּ לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. דָּבָר אַחֵר לֹא
 תִמְלֵא, לֹא תִשְׁתַּלֵּם לְעֹלֹת לְמִקְוָה לְעוֹלָמִים,
 מִשּׁוּם שְׁחֵרֵי הִיא נִטְמָא וְנִדְבָקָה לְצַד הָאֲחֵר.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל מִי שֶׁנִּטְמָא בָהֶם, כָּאֵלּוּ עָבַד
 לְעִבּוּדָה זָרָה, שֶׁהִיא תוֹעֵבַת ה', וְכֵתוּב לֹא
 תֹאכַל כָּל תוֹעֵבָה. מִי שֶׁעוֹבֵד לְעִבּוּדָה זָרָה, יוֹצֵא
 מִצַּד הַחַיִּים, יוֹצֵא מִרְשׁוֹת הַקִּדְשָׁה וְנִכְנָס לְרִשׁוֹת
 אֲחֵרָת. אִם מִי שֶׁנִּטְמָא בַּמַּאֲכָלוֹת הַלָּלוּ, יוֹצֵא
 מִצַּד הַחַיִּים, וְיוֹצֵא מִרְשׁוֹת הַקִּדְשָׁה וְנִכְנָס לְרִשׁוֹת
 אֲחֵרָת. וְלֹא עוֹד, אֵלָּא שֶׁנִּטְמָא בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְלָכֵן כֵּתוּב וְנִטְמָתֶם בָּם כָּלִי א'.

וְכֵתוּב (ויקרא ב) וְלֹא תִשְׁקֲצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם
 בַּבְּהֵמָה וּבְעוֹף וּבְכָל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׁ
 הָאָדָמָה אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לְטֵמֵא. מַה זֶה
 לְטֵמֵא? לְטֵמֵא אֶת הָעַמִּים עוֹבְדֵי עִבּוּדָה זָרָה,
 שְׁחֵרֵי הֵם טְמֵאִים, וְהֵם כָּאִים מִצַּד הַטְּמֵאָה, וְכָל
 צַד נִדְבָק בְּמִקְוָמוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנָי רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו. אָמַר
 לוֹ, זֶה שְׁשָׁנֵינוּ עֲתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַחֵר
 אֶת יִשְׂרָאֵל, בַּמָּה? אָמַר לוֹ, בַּמָּה שְׂכַתוֹב (יחזקאל לו)
 וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם מְהוֹרִים וּמְתַהַרְתֶּם וְגו'. בִּינוֹן
 שְׁנַמְתָּרִים מִתְקַדְשִׁים, וְיִשְׂרָאֵל שְׁנַדְבָקִים
 בְּקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָאוּ קָדֵשׁ, שְׂכַתוֹב (ירמיה ב)
 קָדֵשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, וְכַתוֹב (שמות כו)
 וְאֲנֹשִׁי קָדֵשׁ תִּהְיוּן לִי. אֲשַׁרְיֵהֶם יִשְׂרָאֵל שְׂחַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר עֲלֵיהֶם, (ויקרא כו) וְהֵייתֶם לִי קְדָשִׁים
 כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה', מִשּׁוֹם שְׂכַתוֹב וּבוֹ תִדְבַק, וְכַתוֹב
 (תהלים קמו) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים כָּל יַדְעוּם
 הַלְלוּיָהּ.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

דְּגִים וְחֲנָבִים אֵינָם מְעוֹנִים שְׁחִיטָה, אֶלָּא
 אֲסִיפְתָם הִיא הַמְתַּרְתִּי אֹתָם. כֶּךָ מוֹרֵי
 הִיִּשְׁבָּה, אֵין צְרִיכִים שְׁחִיטָה, אֶלָּא שְׁנַאֲמַר בָּהֶם
 (בראשית מט) וַיִּגְוַע וַיֵּאסֹף אֶל עַמּוּנוֹ. מַה דְּגֵי תָיִם
 חִיוֹתָם בָּיָם, אַף תִּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּעַלְי הַמְשָׁנָה

חיותם בתורה, ואם נפרדים ממנה, מיד מתים.
 (תנאי) תניני המשנה, שבה התרבו כדני הים, ואם
 אלו שפינפה יעלו למים ולא יודעים לשוט, הם
 מתים. אבל אדם (שהם פעלי קבלה, הללו שלמעלה), שהוא
 למעלה מכלם, נאמר בו (בראשית א) וירדו בדגת הים
 ובעוף השמים.

שאותם מורי המשנה, התנינים, התנין הגדול,
 נחש ברית, כנגד והברית התיכן בתוך
 הקרשים, בזמן שהתנינים, בפעלי המשנה, יש
 מחלקת ומקשים זה על זה, בולע את חברו, וזה
 תלמיד קטן שלא הגיע להוראה ומורה, תיה
 מיתה. ואם הם שונים זה לזה ויש בהם מחלקת
 וקשיה, נאמר בהם (לכסוף) (במדבר כא) את והב בסופה,
 ופרשה - אהבה בסופה. (עד כאן רעיא מהימנא).

**ספר זוהר השפּת – לְאַבוֹת וּפְנִים, זְמַנִּים עִם זְמַנִּים
עִם לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ – מְנוקָד מְפֻסָּק וּמְחַוֵּל לְקַטְעִים
מְסוּדָר עַל הַפָּרָשׁוֹת**

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמֻשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשַׁת תּוֹרִיעַ

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

פְּרֻשֵׁת תִּזְרִיעַ

וַיִּדְבַר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיְלַדָּה
 זָכָר וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (שיר ג) עַל
 מִשְׁכְּבֵי בְּלִילוֹת בְּקִשְׁתֵּי וְגו'. עַל מִשְׁכְּבֵי?!
 בְּמִשְׁכְּבֵי הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מַה זֶה עַל מִשְׁכְּבֵי?
 אֵלֶּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וּמִבְּקֻשָׁת מִמֶּנּוּ עַל הַגְּלוּת, מִשּׁוּם שֶׁהִיא יּוֹשֶׁבֶת בֵּין
 שְׂאֵר הָעַמִּים עִם בְּנֵיהָ וְשׁוֹכֶכֶת לְעֶפְרָה. וְעַל שֶׁהִיא
 שׁוֹכֶכֶת בְּאֶרֶץ טְמֵאָה אַחֲרַת, אֹמְרַת: עַל מִשְׁכְּבֵי
 אֲנִי מִבְּקֻשָׁת, שְׂאֲנִי כּוֹאֶבֶת (שׁוֹכֶכֶת) בְּגְלוּת, וְעַל זֶה
 - בְּקִשְׁתֵּי אֵת שְׂאֲהָבָה נִפְשִׁי, וְלִחְוֲצִיא אֹתִי מִמֶּנּוּ.

בְּקִשְׁתֵּי וְלֹא מִצְּאֲתֵינוּ, שְׂאִין דְּרַבּוֹ לְהַזְדַּוּג (דף מב ע"ב)
 עַמִּי אֵלֶּא כְּהִיכָלוֹ, קְרֵאתֵינוּ וְלֹא עֲנֵנִי.
 שֶׁהִנֵּה בֵּין עַמִּים אַחֲרִים אֲנִי יּוֹשֶׁבֶת, וְאִין שׁוֹמְעִים
 אֵת קוֹלוֹ אֵלֶּא בְּנִינוּ, שְׁכַתּוּב (דברים ד) הַשְּׁמַע עִם קוֹל
 אֱלֹהִים וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, עַל מִשְׁכְּבֵי בְּלִילוֹת - אָמְרָה
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, עַל מִשְׁכְּבֵי הַתְּרַעְמָתִי לְפָנָיו,

שְׁתִּיחַ מִזְדוּג עִמִּי לְשִׂמְחַ אוֹתִי וּלְבָרֵךְ אוֹתִי
 בְּשִׂמְחָה שְׂלֵמָה. שְׂכַךְ שְׁנִינִי, שְׁמִזְזוֹנִי שֶׁל הַמֶּלֶךְ עִם
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּמְה צְדִיקִים יִרְשׁוּ יִרְשֵׁת גַּחְלָה
 הַקְדוּשָׁה, וְכִמְה בְּרָכוֹת נִמְצְאוֹת בְּעוֹלָם.

רַבִּי אֲבָא הָיָה הוֹלֵךְ לְכַפֵּר קִנְיָא (בְּסוּחָה) לְמַעַרְת
 לֹדָה, וְהָיוּ עִמִּי רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי תִּיַּיָּא. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (מְשָׁלִי יב) אִשְׁתַּ חֵיל עֲטָרַת בַּעֲלָהּ
 וְגו'. אִשְׁתַּ חֵיל - זוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְכָרְקַב
 בְּעֲצֻמוֹתָיו מְבִישָׁה - אֵלָּו (זוֹ הַאֲמוּנָה שֶׁל שְׂאֵר) הָעַמִּים
 עוֹבְדֵי עֲבוּדָה וְרַח שְׂאִין הַקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא יָכוֹל
 לְסַבֵּל אוֹתָם בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא ב) וְאֶקוּץ
 בָּם. כְּאוֹתָם קוֹצִים וְדִרְדְּרִים שְׂדוּחִקִים אֶת הָאָדָם
 וְלֹא יָכוֹל לְסַבֵּל אוֹתָם.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, כִּךְ זֶה וְדָאִי. אִשְׁתַּ חֵיל - זוֹ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, שְׁחִיָּא הַגְּבֻרָת מִכְּמַה חֵילוֹת וְכִמְה
 מַחְנוֹת שְׁנִמְצְאִים בְּעוֹלָם. עֲטָרַת בַּעֲלָהּ - כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר עֲטָרַת תְּפָאֶרֶת, וְהַכֵּל אַחֲדָה. (ל"ג אִשְׁתַּ חֵיל - זוֹ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁחִרֵי בְּזוּג הַמֶּלֶךְ הוֹצִיָּאה כְּמַה חֵילוֹת, כְּמַה מַחְנוֹת, כְּמַה צְדִיקִים

בעולם, וכלם נקראים בנים לתקדוש ברוך הוא ולכנסת ישראל, כמו שכתוב
 (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם) עד שהיו הולכים, אמר רבי
 אבא, כל אחד יאמר דבר בכנסת ישראל.

רבי אבא פתח ואמר, אשת חיל מי ימצא - זו
 כנסת ישראל, שהיא אשת חיל, כמו
 שנאמר. מי ימצא, כמו שנאמר אשר ימצא
 אתכם באחרית הימים. (ל"ג מי ימצא - להגות בו קרב) מי
 ימצא - מי יזכה להיות עמה בשלמות ולהמצא
 עמה תמיד.

ורחוק מפנינים מכרה, מכרה?! מקחה הנה צריך
 להיות! אלא לכל אותם שלא נדבקו עמה
 בשלמות ולא שלמים עמה, היא מכרה אותם
 והסגירה אותם בידי עמים אחרים, כמו שנאמר
 ויעזבו בני ישראל את ה', וימכרו אתם ביד
 סוּסְרָא. ואז התרחקו כלם מאותן פנינים עליונות
 קדושות, שלא יהא חלק בהן. זהו שכתוב ורחוק
 מפנינים מכרה.

רַבִּי תִּיֵּיא פָּתַח בַּפֶּסוּק אַחֲרָיו וְאָמַר, כָּטַח כָּה לֵב
 בַּעֲלָה וְשָׁלַל לֹא יַחֲסֵר, כָּטַח כָּה לֵב בַּעֲלָה -
 זֶה הַקְּרוֹשׁ כָּרוּךְ הוּא, שְׂמֵשׁוּם כֶּךָ מְנַח אוֹתָהּ עַל
 הָעוֹלָם לְהַנְהִיג אוֹתוֹ, כָּל כְּלֵי תִּזְוִן שְׁלוֹ הַפְּקִיד
 בְּיַדֶּיהָ, וְכֹל אוֹתָם לוֹחֲמֵי הַקֶּרֶב, וְעַל כֵּן וְשָׁלַל לֹא
 יַחֲסֵר.

רַבִּי יוֹסֵי פָּתַח בַּפֶּסוּק אַחֲרָיו וְאָמַר, גְּמַלְתֶּהוּ טוֹב
 וְלֹא רָע כָּל יְמֵי תִּיֵּיהָ. גְּמַלְתֶּהוּ טוֹב, הִיא
 הַזְּמִינָה טוֹב לָעוֹלָם, הַזְּמִינָה טוֹב לְהִיכַל הַמֶּלֶךְ
 וְלִבְנֵי הַיְּכָלוֹ. וְלֹא רָע, מִשׁוּם שְׂכַתוֹב (כְּרֵאשִׁית ב) וְעֵץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרָע. מִתִּי טוֹב? בְּזִמְזֵן שְׂאוֹתָם יְמֵי
 הַשָּׁמַיִם מְאִירִים עָלֶיהָ וּמְזַדְּזָנִים עִמָּה כְּרֵאוֹי, שְׁהֵם
 יְמֵי תִּיֵּיהָ. מִשׁוּם שְׁעֵץ הַחַיִּים שׁוֹלַח לָהּ חַיִּים וּמְאִיר
 לָהּ, וּבְאוֹתוֹ זִמְזֵן - גְּמַלְתֶּהוּ טוֹב וְלֹא רָע. אָמַר רַבִּי
 אַבָּא, יָפָה הוּא, וְכֹל הַפֶּסוּקִים נִאֲמָרוּ עַל כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל.

אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ. שְׁנִינֵנו, אִשָּׁה מְזַרְעַת תְּחִלָּה,
 יוֹלְדֵת זָכָר. רַבִּי אַחָא אָמַר, תְּרֵי שְׁנֵינֵנו

שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גֵזֵר עַל הַטָּמֵה הַהוּא אִם הוּא
 זָכָר אִם הוּא נִקְבָּה, וְאַתָּה אוֹמֵר אִשָּׁה מִזְרַעַת
 תִּחְלָה יוֹלְדֵת זָכָר? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַדַּאי שְׁהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִבְּחִין בֵּין טָמֵה שֶׁל זָכָר וּבֵין טָמֵה שֶׁל
 נִקְבָּה, וּמִשּׁוּם שֶׁמִּבְּחִין בָּהּ, גֵּזֵר עָלֶיהָ אִם תִּתְּיָה
 זָכָר אוֹ נִקְבָּה.

אָמַר רַבִּי אֲחָא, וַיִּלְדָּה זָכָר - וְכִי בִּינוּ שְׁמִזְרַעַת
 יוֹלְדֵת, שְׂכָתוּב וַיִּלְדָּה? (אֵלֵא) הַפְּסוּק הוּא
 כִּן הָיָה צָרִיךְ לְהִיוֹת: אִשָּׁה כִּי תִהְיֶה וַיִּלְדָּה זָכָר.
 (פְּזוּרֵי וַיִּתְּיָה זָכָר) מַה זֶה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה? אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, אִשָּׁה, מִיּוֹם שֶׁמִּתְעַכְּרֵת עַד הַיּוֹם שֶׁמוֹלִידָה,
 אֵין לָהּ בְּפִיָּה אֵלֵא הַיְלֹד שֶׁלָּהּ אִם יִתְּיָה זָכָר, וְעַל
 כֵּן - אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר.

אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ. רַבִּי חֻזְקִיָּה פָּתַח, מָה רַבּוּ
 מַעֲשֵׂיךָ ה', כִּמְה רַבִּים מַעֲשֵׂי הַמַּלְאָךְ
 הַקְּדוּשׁ בְּעוֹלָם. מָשַׁל לְאָדָם שֶׁלָּקַח בִּידוֹ כִּמְה ^(דף מג)
 זְרָעִים יַחַד, וְזָרַע אוֹתָם בְּפַעַם אַחַת, וְאַחַר כֵּן
 יוֹצֵא כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְבִדּוֹ. כֵּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

עֲשֵׂה מִעֲשָׂיו בְּחֻמָּה, וּבְחֻמָּה נָטַל הַכֹּל יַחַד וְזָרַע
 אוֹתָם, וְאַחַר כֵּן יֵצְאוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזִמְנוֹ. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (תהלים קד) כָּלֶם בְּחֻמָּה עֲשִׂיתָ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מָה רַבּוּ מִעֲשָׂיָהּ ה', כִּמְה
 רַבִּים מִעֲשֵׂי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, וְכָלֶם
 סְתוּמִים בְּחֻמָּה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב כָּלֶם בְּחֻמָּה
 עֲשִׂיתָ. כָּלֶם כְּלוּלִים בְּחֻמָּה, וְלֹא יוֹצְאִים
 הַחוּצָה אֲלָא בְּשִׁבְלִים יְדוּעִים כְּלִפֵּי הַבִּינָה,
 וּמִשָּׁם נִעְשִׂים הַכֹּל וְנִתְתַקְּנִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (משלי
 כד) וּבִתְבוּנָה יִתְבוּנֶנּוּ, וְעַל זֶה - כָּלֶם בְּחֻמָּה
 עֲשִׂיתָ, כְּבִינָה.

מִלֵּאָה הָאָרֶץ. הָאָרֶץ - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁמִשָּׁם
 הַכֹּל מִתְמַלֵּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת א) כָּל
 הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'. קִנְיָנָךְ - שְׁהִיא
 מוֹצִיָּאָה אוֹתָם אַחַר כֵּן. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית ב) אֵלֶּה
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָה, בְּה' בְּרָאָם.
 מִשּׁוֹם כֵּן, מִלֵּאָה הָאָרֶץ קִנְיָנָךְ.

בֹּא רֵאָה, בְּשַׁעַת שְׂאֲדָם בָּא לְהַתְקַדֵּשׁ לְהַזְדַּוֵּג
 בְּנִקְבָתוֹ (בְּכֹנֶה) בְּרִצּוֹן קְדוֹשׁ שְׁלוֹ,
 מִתְעוֹרְרֵת עֲלָיו רוּחַ (אֲחֵרֵת) קְדוֹשָׁה, כְּלוּלָה זָכָר
 וּנְקֵבָה, וְרוּחוֹ הַקְּדוֹשׁ כָּרוּךְ הוּא לְשָׁלִיחַ אֶחָד
 הַמְּמַנֶּה עַל הַרְיוֹנוֹת בְּנֵי הָאָדָם, וּמִפְקִיד בְּיָדוֹ
 אוֹתָהּ הַרוּחַ, וּמוֹדִיעַ לוֹ לְאִיזָה מְקוֹם יִפְקֹד
 אוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (אֵיב ג) וְהַלִּילָה אָמַר הָרָה
 גָּבֵר. הַלִּילָה אָמַר לְאוֹתוֹ מְמַנֶּה: הָרָה גָּבֵר
 מִפְּלוֹנִי. וְהַקְּדוֹשׁ כָּרוּךְ הוּא מִפְקִיד לוֹ, אֵת
 אוֹתָהּ הַרוּחַ, כָּל מָה שְׁמִפְקִיד, וְהֵנָּה פְּרִשׁוּתָּהּ.

אִזּוּ יוֹרֶדֶת רוּחַ, וְצֹלֵם אֶחָד עֹמֵה, אוֹתוֹ שְׁעוֹמֵד
 בְּדִיוֹקְנוֹ לְמַעְלָה, בְּאוֹתוֹ צֹלֵם גְּבָרָא (הַתְּנַדֵּל),
 בְּאוֹתוֹ צֹלֵם הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תְּהִלִּים
 לט) אֵךְ בְּצֹלֵם יִתְחַלֵּךְ אִישׁ. בְּעוֹד שְׁהַצֹּלֵם הַזֶּה
 נִמְצָא עִם הָאָדָם, בְּצֹלֵם שְׁלוֹ עוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה,
 שְׁמֵת־חֲבָרִים בְּאֶחָד (נִמְצָא עִמּוֹ אָדָם עוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְשָׁנִים הֵם
 שְׁמֵת־חֲבָרִים בְּאֶחָד) הוּא עוֹמֵד בְּעוֹלָם הַבָּא, וְשָׁנִים הֵם
 שְׁמֵת־חֲבָרִים יַחַד. וְשִׁלְמָה הַמְּלֵךְ מִזְהִיר אֵת בְּנֵי

הָאָדָם וְאָמַר, (שיר ב) עַד שְׂפֹפֹת הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים,
שָׁנִים.

וּבַסֵּפֶר הַכְּשָׁפִים שֶׁל אֲשֶׁמְדַאי מְצָאנוּ, שְׂאוֹתֶם
שְׂיֹדְעִים (שְׂרוּצִים) לְכַשֵּׁף כְּשָׁפִים מְצַד
הַשְּׂמַאל וּלְהַדְבִּק בָּהֶם, יָקוּם לְאוֹר הַיָּר אוֹ בְּמָקוֹם
שְׂיִרְאוֹ אוֹתָם הַצְּלָמִים שְׁלוֹ, וַיֹּאמֶר אוֹתָם דְּבָרִים
שְׂמֵתֶקְנִים לְאוֹתָם הַכְּשָׁפִים, וַיִּקְרָא לָהֶם לְאוֹתָם
צְדָדִים טְמֵאִים בְּשִׁמּוֹת הַטְּמֵאִים שְׁלָהֶם, וַיִּזְמִן
(וַיִּשְׁבִּיעַ) הַצְּלָמִים שְׁלוֹ לְאוֹתָם שְׁקוֹרָא, וַיֹּאמֶר שְׁהוּא
מֵתֶתֶקֶן בְּרִצּוֹנוֹ לָהֶם לְמִצּוֹתָם, וְאוֹתוֹ הָאִישׁ יוֹצֵא
מִרְשׁוֹת רַבּוֹנוֹ, וּפְקֻדוֹנוֹ נוֹתֵן לְצַד הָאֲחֵר.

וּבְאוֹתָם דְּבוּרִים שֶׁל כְּשָׁפִים שְׁהוּא יֹאמֶר וַיִּזְמִן
(וַיִּשְׁבִּיעַ) אוֹתָם לְצְלָמִים, נִרְאִים שְׁתֵּי
רוּחוֹת, וּמֵתֶתֶקְנִים בְּאוֹתָם צְלָמִים שְׁלוֹ בְּמִרְאָה
שֶׁל בְּנֵי אָדָם, וּמוֹדִיעִים לוֹ דְּבָרִים לְהַרְעֵ וּדְבָרִים
לְהִיטִיב לְזִמְנִים יְדוּעִים. וְאֵלוֹ שְׁתֵּי הָרוּחוֹת שְׁלֵא
נִכְלְלוּ בְּכֻלָּל שְׁלֵ גוֹת, עֵבֶשׁוּ נִכְלְלִים בְּצְלָמִים
הֶלְלוּ, וּמֵתֶתֶקְנִים בָּהֶם וּמוֹדִיעִים לוֹ לְאָדָם דְּבָרִים

לְהִרְעֵ, וְזֶהוּ שְׂיִוצֵא מִרְשׁוֹת רְבוּנוֹ, וּפְקֻדוֹנוֹ נוֹתֵן
לְצַד הַטְּמֵא.

בֹּא רֵאֵה, אָסוּר לְאָדָם לְזַרֵּק כְּלֵי הַבַּיִת וּלְהַפְקִידוֹ
לְצַד הָאֲחֵר, שְׁלֹא צָרִיךְ, אִי דָבָר אֲחֵר
שְׂכַמּוֹתָיו (שָׁל בֵּיתוֹ לְקַבֵּל אוֹתוֹ), שְׁתֵּרֵי כַּמָּה שׁוֹמְרֵי
הַכְּלָלִים מְזַמְּנִים לְדָבָר הַהוּא לְקַבֵּל אוֹתוֹ, וּמֵאוֹתוֹ
זְמַן לֹא שׁוֹרִים עָלָיו בְּרְכוּת, שְׁתֵּרֵי הוּא מְצַד אֲחֵר.
כָּל שֶׁכֵּן מִי שְׂמֻזְמִין בְּרָצוֹנוֹ עַל אוֹתוֹ הַטּוֹב הָעֲלִיּוֹן
שָׁלוֹ, לְאֲחֵר וּלְצַד הָאֲחֵר, שְׁתֵּרֵי הוּא מֵאוֹתוֹ
שְׂהֻזְמִין אוֹתוֹ.

וּכְשֶׁקָּרְבִים יָמֵי הָאָדָם לְצֵאת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה,
אוֹתוֹ הַצֵּלָם הָעֲלִיּוֹן שְׁנוֹתְנִים לוֹ,
בָּאָה אוֹתָהּ רוּחַ רָעָה שְׁתֵּיָה גִדְּבָק בָּהּ בְּכָל יוֹם,
וְנוֹטְטָת אוֹתוֹ הַצֵּלָם, וּמִתְתַּקֵּן בּוֹ וְהוֹלֵךְ לוֹ, וְלֹא
חוֹזֵר לְאָדָם לְעוֹלָמִים. אִי יֵדַע שְׁתֵּרֵי הוּא גִדְּחָה מִן
הַכֹּל.

בֹּא רֵאֵה, בְּשַׁעָה שְׁהַנְּשָׂמָה יוֹרְדָת לְהַפְּנִים לוֹ
בְּעוֹלָם הַזֶּה, יוֹרְדָת לְגַן הָעֵדֶן שֶׁל הָאָרֶץ,

וְרוּאָה אֶת כְּבוֹדָם שֶׁל רוּחוֹת הַצְּדִיקִים עוֹמְדִים
 שׁוֹרוֹת שׁוֹרוֹת. אַחַר כֵּן הוֹלֶכֶת לְגִיתָנָם, וְרוּאָה
 אֶת הַרְשָׁעִים שֶׁצּוֹנְחִים וַי וַי, וְלֹא מִרְחָמִים עֲלֵיהֶם.
 וּבְכַל מְעִידִים כָּה עֲדוֹת, וְאוֹתוֹ הַצֵּלָם הַקָּדוֹשׁ
 עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, עַד שִׁיּוּצֵאת לְעוֹלָם. (דף מג ע"ב)

כְּשִׁיּוּצֵאת לְעוֹלָם, מוֹדֵמֵן לָהּ אוֹתוֹ הַצֵּלָם,
 וּמִשְׁתַּתֵּף עִמָּהּ, וּמִתְגַּדֵּל עִמָּהּ, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר אַךְ בְּצֵלָם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וּבְאוֹתוֹ הַצֵּלָם
 מִשְׁתַּתְּפִים (נִמְצָאִים) יְמֵי הָאָדָם וְתַלְוִיִּים כּוּ. זֶהוּ
 שְׁכַתוֹב (אִיּוֹב ה) כִּי תִמּוֹל אֲנַחֲנוּ וְלֹא נִדְעַ כִּי צֵל
 יִמִּינוּ עָלֵי אֶרֶץ. כִּי צֵל יִמִּינוּ וַדָּאֵי. וּמִיּוֹם
 שְׁמִתְעַפְּרַת הָאִשָּׁה עַד הַיּוֹם שֶׁמוֹלִידָהּ, לֹא יוֹדְעִים
 בְּנֵי אָדָם אֶת מַעֲשֵׂי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמָה הֵם
 גְּדוֹלִים וְכְמָה הֵם עֲלִיוֹנִים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים קד) מָה
 רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' וְגו'.

בֵּא רֵאָה, כָּל רוּחוֹת הָעוֹלָם כְּלוּלוֹת זָכָר וּנְקֵבָה,
 וּכְשִׁיּוּצֵאות, יוּצֵאות זָכָר וּנְקֵבָה, וְאַחַר כֵּן
 נִפְרָדִים בְּדַרְכֵיהֶם, אִם זוּכָה הָאָדָם, אַחַר כֵּן

מִזְדַּוְּגִים יַחַד. וְהִינּוּ בַת זִוּוּג, וּמִתְחַבְּרִים בְּזִוּוּג (בְּגִזּוּז)
 אַחַד בְּכָל, רוּחַ וְגוֹף, שְׂפָתוֹב (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ
 נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. מַה זֶה לְמִינָהּ? אֹתָהּ רוּחַ הָאָדָם
 שִׁיּוּצֵאת זִוּוּגוֹ שְׂדוּמָה לוֹ.

וְמַה זֶה הָאָרֶץ? כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר רַק־מִתִּי בְּתַחֲתֵיּוֹת
 אָרֶץ, וְהִנֵּה פִרְשׁוּתָהּ. תּוֹצֵא הָאָרֶץ וְדֹאֵי,
 שְׁתֵּרֵי מִמְּנָה יּוֹצֵאִים נֶפֶשׁ חַיָּה, כִּמּוֹ שֶׁבְּאֲרָנוֹ,
 זוֹ רוּחוֹ שֶׁל אָדָם הֶרְאֵשׁוֹן, וְהוּא שְׂפָתוֹב (שם ג)
 וּמִפְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן. וּמִפְּרֵי הָעֵץ - זֶה
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן - אֲשֶׁר
 בְּתוֹךְ הָאִשָּׁה שְׁנִינּוּ, הִינּוּ אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה
 זָכָר בְּתוֹב. וְלֹא כּוֹלֵל זָכָר וְנִקְבָּה כִּפִּי יִדְרֹךְ
 הָעוֹלָם, שֶׁהֵם נִרְמּוּ לוֹ, שֶׁלֹּא מִתְחַבְּרִים כִּמּוֹ
 שִׁיּוּצֵאִים מִלְּמַעְלָה זִוּוּגוֹת.

מִשּׁוֹם שֶׁאָדָם הֶרְאֵשׁוֹן וְזִוּוּגוֹ חֲטָאוּ לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְעַל כֵּן נִפְרָדִים בְּשִׁיּוּצֵאִים מִלְּמַעְלָה,
 עַד שִׁיְהִיָּה רְצוֹן מִלְּפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אִם
 זֹכָה אָדָם, נּוֹתֵנִים לוֹ זִוּוּגוֹתוֹ, וְאִם לֹא - מִפְּרִידִים

אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ, וְנוֹתְנִים אוֹתָהּ לְאַחַר, מוֹלִידִים בְּנִים
 שְׁלֵא כָּרְאוּי. וְעַל זֶה כָּתוּב (שם ו) לֹא יִדוֹן רוּחִי
 בְּאָדָם. מַה זֶה רוּחִי? רוּחוֹ תָּיָה צָרִיף לְהִיּוֹת! אוֹתָן
 שְׁתֵּי רוּחוֹת שְׁיִוְצָאוֹת זוּגוֹת, לֹא יִדוּנוּ יַחַד. וְעַל זֶה
 כָּתוּב וַיִּלְדָּה זָכָר, וְלֹא כוֹלָל זָכָר וּנְקֵבָה כְּפִי דְדָרָף
 הָעוֹלָם, שְׁתֵּם גְּרָמוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא כָּהֵן שְׁתֵּרֵי הַכֹּל, זָכָר וּנְקֵבָה
 כְּלוּלִים יַחַד, וְאַחַר כָּהֵן נִפְרָדִים. אֲבָל וַיִּלְדָּה
 זָכָר, כְּלוּלִים יַחַד מִצַּד הַיְמִינִי. וְאִם תִּלְדַּן נְקֵבָה,
 כְּלוּלִים בְּאַחַד נְקֵבָה וְזָכָר מִצַּד הַשְּׂמָאל, שְׁיִוְתָר
 שׁוּלְטַן צַד הַשְּׂמָאל עַל צַד הַיְמִינִי, וְהַזָּכָר נִכְנָע
 בַּיְמִין שְׁלֵא שׁוּלְטַן, וְאִזּוֹ אוֹתוֹ הַזָּכָר שְׁיִוְצָא מִן
 הַנְּקֵבָה מִצַּד הַשְּׂמָאל, כֹּל דְּרָכָיו כְּמוֹ נְקֵבָה (וְלֹא
 נִקְרָא זָכָר). אֲבָל הַזָּכָר שְׁיִוְצָא מִתּוֹךְ הַיְמִינִי, הוּא
 שׁוּלְטַן, וְהַנְּקֵבָה שְׁיִוְצָאת מִמֶּנּוּ נִכְנָעַת, שְׁתֵּרֵי צַד
 הַשְּׂמָאל לֹא שׁוּלְטַן, וְעַל כֵּן כָּתוּב וַיִּלְדָּה זָכָר.

וְכַמָּה אֲלָפִים וּרְבָבוֹת יוֹצְאִים בְּפַעַם אַחַת
 בְּעוֹלָם. וּמִתְיֹום שְׁמוֹצִיָּאָה אוֹתָם, לֹא

נִקְרָאִים נְפֹשׁוֹת, עַד שֶׁהֵן מְתִישְׁבוֹת בְּגוֹף. וְכַמָּה
 הוּא? שְׁלֹשִׁים וּשְׁלֹשָׁה יָמִים. הֵינּוּ שְׁכָתוּב
 וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים וְגו'. וְטַמְאָה שְׁבַעַת
 יָמִים, שְׁחָרֵי כָּל שְׁבַעַת יָמִים לֹא נִכְנָסִים אֵלֶיהָ
 רוּחוֹת לְהִתְקַשֵּׁר בָּהּ, וְכָל שְׁבַעַת הַיָּמִים הִלְלוּ
 הָרוּחַ הוֹלֵכֶת בְּגוֹף לְמַצֵּא אֶת מְקוֹמָהּ, וְאִז כָּתוּב
 (ויקרא כב) וְתִיָּה שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אֲמוֹ.

וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי חוֹזְרִים הָרוּחַ וְהַגּוֹף לְהִרְאֹת לְפָנַי
 הַגְּבִירָה וְלְהִתְקַשֵּׁר עִמָּהּ, וּכְזָכַר, בְּגוֹף
 וּבְרוּחַ. וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל (ב) דְּמִי
 מְהֵרָה, שְׁתִּתְיַשֵּׁב הָרוּחַ בְּגוֹף. וּשְׁלֹשָׁה יָמִים מָה
 עוֹשִׂים? אֵלּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמֵי הַמִּילָה, שְׁלִתִּינוּק כּוֹאֵב,
 וְהָרוּחַ לֹא שָׁמָּה אֶת מְדוּרָהּ בְּגוֹף כְּבִשְׂאֵר הַיָּמִים,
 וְעַל כֵּן - וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדְמִי
 מְהֵרָה.

בְּדְמִי מְהֵרָה בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּן יָמֵי מְהֵרָה.
 בְּדְמִי מְהֵרָה - אֵלּוּ דְמִי מִילָה, דָּם אַחַר
 דָּם שְׂפָא מִחֲתִינוּק, וְחֻקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר

אותם דמים כל הימים הללו. זהו שפתוב תשב
 בדמי טהרה, טהרה סתם, ולא הזכיר ה"א
 האחרונה, שלא תאמר הטהרה של הנבירה, אלא
 טהרה סתם. דמי טהרה נקראים ימי הטהר הללו.

רעיא מהימנא

וביום השמיני ימול בשר ערלתו. מצוה זו למול
 לשמנה ימים מילת ברית הקדש. סוד
 עליון, שפתוב (תהלים כה) סוד ה' ליראיו ובריתו
 להודיעם. למי? לאותם יראיו, אותם יראי הטא,
 שהרי סוד הברית הקדוש לא ראוי לגלות, רק
 להם. ואת סוד הברית הקדוש הרי פשוהו,
 ונתבאר בכמה מקומות.

וסוד זה לשמנה ימים הוא חיוב על העולם, לכל
 העם הקדוש, שפתוב וביום השמיני ימול
 בשר ערלתו. יום השמיני - זהו אות ברית הקדש,
 והוא שמיני לכל הדרגות, ומילת אותו הברית
 להעביר אותה ערלה מלפני הברית.

וְשִׁחֲרִי בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שְׁמַת־כַּנְסִים הָעַם הַקָּדוֹשׁ
 לְהַעֲבִיר אוֹתָהּ הָעֲרָלָה מִלִּפְנֵי הַבְּרִית,
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַנֵּם אֶת כָּל הַפְּמִלְיָא שְׁלוֹ
 וּמִתְנַלָּה וְדַאי לְהַעֲבִיר אֶת אוֹתָהּ הָעֲרָלָה לְמַעַלָּה
 מִלִּפְנֵי בְּרִית הַקָּדוֹשׁ. שִׁחֲרִי כָּל הַמַּעֲשִׂים שִׁישְׂרָאֵל
 עוֹשִׂים לְמַטָּה, מְעוֹרְרִים מַעֲשֶׂה לְמַעַלָּה. וּבְאוֹתוֹ
 זְמַן נְדַחִית אוֹתָהּ הָעֲרָלָה מִכָּל הָעַם הַקָּדוֹשׁ
 לְמַעַלָּה, וּמִתְקִינִים לְאוֹתָהּ הָעֲרָלָה כְּלִי אֶחָד עִם
 עֶפֶר לְהַשְׂרוֹת אוֹתָהּ הָעֲרָלָה בְּתוֹכוֹ, בְּסוּד הַכֶּתוּב
 (ישעיה סה) וְנָחַשׁ עֶפֶר לְחֶמוֹ. (בראשית ג) וְעֶפֶר תֹּאכַל כָּל
 יְמֵי חַיֶּיךָ.

מִכָּאֵן שְׁלֹא צָרִיךְ לְנַהֵג בְּיִזוּן בַּמָּקוֹם הַהוּא. אִם
 עַל גַּב שְׁמַעֲבִירִים אוֹתוֹ מִתְּבַרִית הַזֶּה,
 וּמְקוֹמוֹ כַּאֲשֶׁר נִפְרָד מִתְּבַרִית הַזֶּה הוּא עֶפֶר, (שְׁהִנָּה)
 שִׁחֲרִי אַחַר שְׁהִנָּחַשׁ הַהוּא הָעֶבֶר מִלִּפְנֵי הָאָדָם,
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁם לוֹ אֶת מְדוּרוֹ בְּעֶפֶר,
 שְׁכַתוֹב וְעֶפֶר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וְכִיּוֹן שִׁחֲקוֹדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁהַעֲבִיר אוֹתוֹ מִלִּפְנֵי אָדָם, שָׁם מְדוּרוֹ
 בְּעֶפֶר וְהִתְקִין אוֹתוֹ, כִּי בְּאוֹתוֹ גִּזְוֹן מִמָּשׁ אָנוּ

צָרִיכִים בְּשִׁמְעֵיבִירִים אֶת הָעֵרְלָה, לְהִתְקִין לָהּ עֶפְרָשׁ
שִׁיחָהּ בּוֹ הַמְדוּר שָׁלוֹ.

כָּל אָדָם צָרִיךְ לְהִקְרִיב אוֹתוֹ בֵּין קָרְבָּן לְקָדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, בְּשִׁמְחָה, בְּרָצוֹן הַלֵּב, לְהִכְנִיסוֹ
תַּחַת בְּנֵי הַשְּׂבִינָה, וְנִחַשְׁבַּ לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שֶׁהוּא קָרְבָּן שָׁלֵם שִׁיחָת־קָבֵל בְּרָצוֹן.

וְהַקָּרְבָּן תָּוָה, כְּמוֹ קָרְבָּן הַבְּהֵמָה. וְהָ לְשִׁמְנָה
יָמִים, וְזֶה לְשִׁמְנָה יָמִים, שְׁכַתוֹב וּמִיּוֹם
הַשְּׂמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה. בְּמָה יִרְצָה? בְּזֶה שְׁעוֹבֶרֶת
עָלָיו שְׁכַת אַחַת. בֵּינָן שְׁעוֹבֶרֶת עָלָיו שְׁכַת אַחַת,
אִז וְהָ יִרְצָה לְקָרְבָּן, וְזֶה לְקָרְבָּן. לְמָה? מִשּׁוּם
שְׁנֵדֶבֶק וְנִדְמָן אֵל אוֹתָהּ הַשְּׁכַת, סוּד בְּרִית
הַקָּדֵשׁ, וְעַל כֵּן הַכֹּל הוּא בְּסוּד עֲלִיּוֹן. (ע"ב רע"א
מדימנא).

בְּכָל קֶדֶשׁ לֹא תִנָּע וְאֵל הַמְקָדֵשׁ וְגו'. בֵּא רֵאָה,
בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל נוֹטְלָת מִבֵּית
הַמִּלָּךְ מִזוֹן לְרוּחוֹת בְּנֵי הָאָדָם וְזֶנְהָ (דף מד ע"א) אוֹתָם
בְּקֶדֶשׁ, פָּרַט לְאֵלָהּ, שְׁעַד שְׁכַת־יִשְׁבוֹת בְּגוֹף אוֹתָן

רוחות. אחר שלשים ושלשה ימים היא משגיחה עליהם כל יום, שחרי הרוחות נקשרות בגוף בשאר בני העולם. כמו שהיא לא שורה אלא במקום שלם, כך כל מעשיו כגון זה, עד שגשגמים. בכל קדש לא תנע, להשגיח עליהם.

ואם נקבה תלד. כמו שבארנו, שיותר צד השמאל שולט, והימין נכנע. ועל כן הכל, על כל אחד שנים, רחוקה הנקבה מן הזכר להקשר הרוח בגוף, שחרי השמאל אינו מתישב כך כמו הימין, ונמצא יותר בתקף.

אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'. רבי יהודה פתח, (שמואל א ב) אין קדוש פה' כי אין בלתי ואין צור באלהינו. הפסוק הזה קשה, אין קדוש פה', משמע שיש קדוש אחר, משום שפתוב פה'. ואין צור באלהינו, משמע שיש צור אחר.

אלא ודאי, אין קדוש פה', שפמה קדושים הם, קדושים למעלה, שפתוב (דניאל ד) ומאמר קדישין שאלתא. ישראל הם קדושים, שפתוב

(ויקרא יט) קדשים תהיו. וכלם קדושים, ולא קדושים
 בה'. ומה הטעם? משום שכתוב כי אין בלתיך.
 מה זה כי אין בלתיך? אלא קדשת הקדוש ברוך
 הוא בלתי הקדשה שלהם, שהוא לא צריך את
 הקדשה שלהם. אבל הם אינם קדושים בלתיך,
 וזהו כי אין בלתיך, אין הקדשה שלהם בלתיך.

ואין צור באלהינו. כמו שבארנו, שהקדוש ברוך
 הוא צר צורה בתוך צורה ומתקין אותה,
 ונופח רוח חיים, ומוציא אותה לאויר העולם.
 דבר אחר ואין צור באלהינו - יש צור שנקרא
 צור, (ישעיה נא) הביטו אל צור הצבתם. (שמות יז)
 והפית בצור. הנני עמד לפניך שם על הצור
 בחרב. וכלם נקראים צור, ואין צור בכלם
 באלהינו, ש'לו השלטון והמלכות על הכל.

רבי חייא ורבי אחא היו יושבים לילה אחד לפני
 רבי אבא. קמו בחצות הלילה לעסוק בתורה.
 עד שיצאו החוצה, ראו פוכב אחד שהיה מפה
 שלש פעמים בפוכב אחר ומסתיר אורו. בינתים

שָׁמְעוּ שְׁנֵי קוֹלוֹת בְּשְׁנֵי צְדָדִים, קוֹל אֶחָד לְצַד
 צָפוֹן לְמַעְלָה, וְקוֹל ^(דף מד ע"ב) אֶחָד לְמַטָּה, וְהַקּוֹל
 הַהוּא מְכַרְיֵז וְאוֹמֵר: הַכֶּנֶסוּ וְהַתְּכַנְסוּ לְמִקְוֵיכֶם,
 עֲבָשׁוּ הַשְּׂתַמְרוֹת שֶׁל נִקְבָּה פְּתוּחָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא נִכְנָס לְטֵיִל בְּנֹן לְהַשְׂתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים
 שְׂבִיבֵן. עֲבַר אוֹתוֹ הַקּוֹל וְשָׁבָה.

תְּזַרְזוּ רַבֵּי אַחָא וְרַבֵּי חֲזִינָא. אָמְרוּ, הֲנִיחַ וְדַאי יַעַת
 רְצוֹן, שֶׁהַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל ^(זמן)
 הִיא לְהַתְּחַבֵּר עִם הַמְּלֶךְ הַקְדוּשׁ. אָמַר רַבֵּי אַחָא,
 וְדַאי לֹא ^(מִתְחַבְּרֵת) מִשְׁפַּעַת לָהּ כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל עִם
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵלָּא מִתּוֹךְ שִׁירָה וּמִתּוֹךְ הַשְּׂבִיחַ
 שֶׁלָּהּ אֵלָיו.

עַד שָׁבָא הַבְּקָר, וּמוֹשִׁיט לָהּ הַמְּלֶךְ חוּט שֶׁל חֶסֶד,
 וְסוֹד הַדְּבָר כְּמוֹ שֶׁאֶמְרֵנוּ, ^(אסתר ה) וַיֹּשֶׁט הַמְּלֶךְ
 לְאַסְתֵּר אֶת שַׂרְבִיט הַזֶּהֱבָא אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וְגו'. וְאֵל
 תֵּאמַר שֶׁלָּהּ לְבַדָּה מוֹשִׁיט הַמְּלֶךְ אֶת זֶה, אֵלָּא לָהּ,
 וּלְכָל אוֹתָם שְׂמֵת־חֶבְרִים עָמָה. בֹּא וּנְתַחֲבַר יַחַד.
 יִשְׁבּוּ.

פֶּתַח רַבִּי אָחָא וְאָמַר, (בראשית ב) וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים
 לֹא טוֹב הָיְיֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ וְגו'. לָמָּה פֶּתַח
 הַפְּסוּק כֵּן? אֵלֶּא הִנֵּה נִתְבָּאֵר, שְׁעַל זֶה לֹא כָּתוּב
 כִּי טוֹב בַּשָּׁנִי, מִשׁוּם שְׁעַתִּיד אָדָם לְהַפְרֵד, וְכָתוּב
 לֹא טוֹב הָיְיֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ.

וְכִי לְבַדּוֹ הָיָה? וְתֵרִי כָּתוּב (שם ה) זָכַר וּנְקָבָה
 בְּרָאם. וְשָׁנִינוּ, אָדָם הוּא פְּרָצוּפִים נִבְרָא,
 וְאִתָּה אָמַר לֹא טוֹב הָיְיֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ?! אֵלֶּא
 שְׁלֹא הִשְׁתַּדַּל עִם נִקְבָּתוֹ, וְלֹא הִיָּתָה לוֹ עֵזֶר
 בְּנִגְדּוֹ, מִשׁוּם שֶׁהִיָּתָה בְּצַדּוֹ, וְהָיוּ יַחַד מֵאַחֲזֵר,
 וְאִז הָיָה הָאָדָם לְבַדּוֹ.

אֵעֲשֶׂה לוֹ עֵזֶר בְּנִגְדּוֹ. מַה זֶה בְּנִגְדּוֹ? בְּנִגְדֵי פָּנָיו,
 לְהַדְבִּק זֶה עִם זֶה פָּנִים בְּפָנִים. מַה עֲשֶׂה
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? נִסַּר אוֹתוֹ וְנִטַּל הַנְּקָבָה מִפָּנָיו,
 וְהָיוּ שְׂכָתוּב וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעֵתָיו. מַה זֶה אֶחָת?
 זוֹ הַנְּקָבָה שְׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֶחָת הִיא יוֹנְתִי
 תַּמָּתִי. וַיְבִיאָהּ אֶל הָאָדָם, הִתְקִינָהּ כְּכֹלָה, וְהִבִּיאַ
 אוֹתָהּ לְהִיֹּת בְּנִגְדֵי פָּנָיו הַמְּאִירוֹת פָּנִים בְּפָנִים.

וּבְעוֹד שְׁהִיְתָה דְבוּקָה הַנִּקְבָּה בְּצִדּוֹ, הָיָה הָאָדָם
לְבִדּוֹ. אַחַר כֵּן עָלוּ שְׁנַיִם, וְקָמוּ שִׁבְעַ יַחַד.

בא ראה, בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנְסָה (שְׁהִתְקַנְּה) אֵצֶל אָדָם,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַךְ אוֹתָם, וְהוּ שִׁפְתוֹב
(שם א) וַיְבָרַךְ אֹתָם אֱלֹהִים, בְּחֻזַּן שֶׁמְבָרַךְ אֶת הַכֹּלָה
בְּשִׁבְעַ בְּרָכוֹת. מִכָּאן לְמִדְנֹה, חֲתָן וְכֹלָה, בִּיּוֹן
שְׁמֵת־בְּרָכִים בְּשִׁבְעַ בְּרָכוֹת, נִדְבָקִים יַחַד, כְּמוֹ
דְּנָמָא שְׁלִמְעָלָה.

וְעַל כֵּן, מִי שֶׁבָּא לְהִתְחַבֵּר עִם אִשָּׁה שֶׁל שָׁל אַחַר,
הֵינָה הוֹגֵם אֶת הַזִּיווּג, (בְּכִיבּוּל עוֹשֶׂה שְׁתֵּי רְשִׁיּוֹת לְמַעְלָה)
שְׁחֵרֵי הַזִּיווּג שֶׁל פְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל עִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְבִדּוֹ, בְּזִמְנֵן שֶׁהוּא בְּרַחֲמִים וּבְזִמְנֵן שֶׁהוּא בְּדִין.
בא ראה, מִי שֶׁמֵת־חֵבֵר לְאִשָּׁה שֶׁל אַחַר, כְּאֵלּוֹ
מִשְׁקֵר בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּבְכִנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא מְכַפֵּר לוֹ בְּתִשׁוּבָה,
וְהִתְשׁוּבָה תְלוּיָה עַד שִׁיסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם. וְהוּ
שִׁפְתוֹב (ישעיה כב) אִם יִכְפֹּר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד

תמתון. ומתי? בפעם שנכנס בתשובה לעולם
הוא, ויש לו לקבל ענש.

רבי אלעזר אומר, מי שמשקר בכנסת ישראל לא
יתקבל בתשובה עד שידון פדין של גיהנם.
כל שכן מי שמשקר בכנסת ישראל
ובקדוש-ברוך-הוא. וכל שכן אם מטריח את
הקדוש ברוך הוא לעשות דמות של ממזר באשתו
של האחר ומכחיש את פרסום המלך.

רבי חייא פתח ואמר, (משלי ב) גזול אביו ואמו
וגו'. אביו - זה הקדוש ברוך הוא. אמו -
זו כנסת ישראל. מה גזול? פמו שנאמר (ישעיה ג)
גזלת העני בבתיכם. ומי היא? מי שחומר אשה
אחרת שאינה בת זוגו.

שם שנינו, כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה,
באלו גזול את הקדוש ברוך הוא ואת כנסת
ישראל, שפיתוב גזול אביו ואמו וגו'. כל הנהנה
מן העולם הזה, כלל זה הוא האשה. מי שנדבק
באשה להנות ממנה, ואף על גב שהיא פנויה,

וְנִהְיֶה מִמֶּנָּה בְּלֹא בְרָכָה, כְּאִלּוּ גִזַּל אֶת הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְאֵת כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
 שְׁתֵּיוֹנוֹ שֶׁלָּהֶם הוּא בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת. וְמָה עַל פְּנוּיָהּ
 בָּךְ - מִי שֶׁנִּדְבַק בְּאִשְׁתּוֹ שֶׁל אַחֵר, שְׁעוֹמֵד כְּמוֹ
 שְׁלִמְעֵלָה, בְּזוּנוֹ שֶׁל שִׁבְעַת בְּרָכוֹת, עַל אַחַת בִּמְה
 וְכַמָּה.

חֵבֵר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית - זֶה יִרְבְּעֵם, כְּמוֹ
 שְׂבִיִּירוֹתָ, וְאָמַר אֵין פֶּשַׁע, שְׂאוֹמֵר הִנֵּה
 הִיא פְּנוּיָהּ, לָמָּה אָסוּר? מִשּׁוּם זֶה הוּא גִזַּל אָבִיו
 וְאִמּוֹ. וְלֹא עוֹד, אֵלֹא שְׁחֵבֵר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית.
 מִי הוּא אִישׁ מִשְׁחִית? שְׂפוּגִים הַדְּמוּת וְהַתְּקוּן שֶׁל
 מֵעֵלָה. כֹּל שֶׁבֶן מִי שְׁחוֹמֵד אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁל חֵבֵר
 לְחֵדִיבֵק (וְנִדְבַק בָּהּ) (דף מה ע"א) עֲמָה, שְׂפוּגִים יוֹתֵר, וְעַל זֶה
 הוּא נִפְגָּם לְעוֹלָמִים. אִישׁ מִשְׁחִית - שְׂפוּגִים
 לְמֵעֵלָה, וּפּוּגִים לְמַטָּה, וּפּוּגִים אֶת נַפְשׁוֹ, שְׂכַתוֹב
 מִשְׁחִית, וְכַתוֹב (מִשְׁלִי ו) מִשְׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָה.
 רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (בְּרֵאשִׁית לב) וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי בִּי
 עֲלֵה הַשָּׁחַר וְגו' וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי, וְכִי קָשׁוּר

הֲיָה בְּיָדוֹ שֶׁל יַעֲקֹב? אֵלֶּא אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים
 שֶׁהִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָם עַל כְּבוֹדָם וְלֹא עֹזֵב
 אוֹתָם לְעוֹלָמִים. וְהוּא שֶׁפְּתוּב (תהלים נה) לֹא יִתֵּן
 לְעוֹלָם מוֹט לְצְדִיק. וְהִנֵּה פְתוּב, וַתִּקַּע פֶּה יָרֵךְ
 יַעֲקֹב.

אֵלֶּא אֶת שְׁלוֹ נְבִיָּה. וְהִנֵּה נִתְּפֵאֵר, פְּתוּב (בראשית
 לב) וְהוּא לֵן בְּלִילָה תְּהוּא בַּמִּתְנָה. וְכִתוּב
 וַיִּקְחֵם וַיַּעֲבִרֵם אֶת הַנְּחָל. מָה הִיָּתָה דַעְתּוֹ שֶׁל
 יַעֲקֹב לְהַעֲבִירֵם בַּנְּחָל בְּלִילָה? אֵלֶּא רָאָה אֶת
 הַמְּקַטְרֵג הוֹלֵךְ בֵּין הַמִּתְנָה שְׁלוֹ, אָמַר יַעֲקֹב,
 אֵעֱבֹר לְצַד הָאֲחֵר שֶׁל הַנְּחָר, אוֹלֵי לֹא יִמָּצֵא
 עֲרֻבוּבִיָּה.

מָה רָאָה? רָאָה שֶׁלְּהֶכֶת שֶׁל אִישׁ לֹזְהֶטֶת, הוֹלְכֵת
 וְטָסָה בֵּין מִתְנֹתֶינָיו. אָמַר יַעֲקֹב, מוֹטָב לְנִסֵּעַ
 מִכָּאן, וְהַנְּחָר מִפְּסִיק בִּינֵינוּ, וְלֹא תִמָּצֵא
 עֲרֻבוּבִיָּה. מִיָּד - וַיִּקְחֵם וַיַּעֲבִרֵם אֶת הַנְּחָל. וַיִּזְוֹתָר
 יַעֲקֹב לְבָדוֹ, מִכָּאן לְמִדְנֹו, מִי שֶׁנִּמְצָא לְבָדוֹ בְּבֵית
 בְּלִילָה, אוֹ בַּיּוֹם בְּבֵית מִיָּתָד, כָּל שֶׁכֵּן בְּלִילָה, מָה

זֶה מִיִּחַד? מִיִּחַד מִשְׁאֵר הַכֹּתִים, אִם מִי שְׁחֹלֵךְ
לְבַדּוֹ בַּלַּיְלָה, יְכוּל לְהַנְנוּק.

בֵּא רֵאָה, וַיִּוֹתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, אִם - וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ
וְגו'. שְׁנִינּוּ, הוּא כָּא מִצַּד הַדִּין, וְשִׁלְטוֹנּוֹ בְּצַד
שֶׁל הַלַּיְלָה. מַה זֶה בְּצַד הַלַּיְלָה? לְהַכְנִים לַגְלוֹת
(בְּגִלוֹתָם). כִּיּוֹן שְׁעֵלָה הָאֹר, תִּשְׁשׁ כַּחוֹ, וּמִתְגַּבֵּר עָלָיו
הַכַּח שֶׁל יַעֲקֹב, (הוּא) שְׁחֵרֵי מִצַּד הַלַּיְלָה הוּא כָּא.
וּבְזִמְנ שְׁחֵיָה לַיְלָה, לֹא הָיָה יְכוּל לוֹ יַעֲקֹב. בְּשְׁעֵלָה
הָאֹר, הַתְּחִיב הַכַּח שֶׁל יַעֲקֹב וְאַחַז בּוֹ, וְהַתְּגַבֵּר
עָלָיו. רָאָה אֹתוֹ יַעֲקֹב שְׁחֵיָה הוּא שְׁלִיחַ.

אָמַר לוֹ, עֲזֹב אֹתָךְ, שְׂאִינִי יְכוּל לָךְ. מַה הַטַּעַם
לֹא יְכוּל לוֹ? מִשּׁוֹם שְׁחֵיָה עוֹלָה הָאֹר,
וְנִשְׁבֵּר הַכַּח שֶׁלוֹ, שְׁכַתוֹב (אִיּוֹב לַח) בְּרֵן יַחַד כְּכִי
בְּקָר וַיִּרְיֵעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מַה זֶה וַיִּרְיֵעוּ?
שֶׁנִּשְׁבְּרוּ כָּל אֹתָם שְׁכַתוֹב מִצַּד הַדִּין. אִם הַתְּחִיב
יַעֲקֹב וְאַחַז בּוֹ.

אָמַר לוֹ, שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשַּׁחַר, הַגִּיעַ תּוֹמֵן לְשַׁבַּח
אֶת שְׁבַחוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְהַתְּכִינֵם.

וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלְחֶךָּ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי. אִם תְּבָרַכְנִי הֲיִהָ צָרִיךְ לְהִיזוֹת! מַה זֶה אִם בְּרַכְתָּנִי? אֵלֶּא אָמַר לוֹ יַעֲקֹב, וַדַּאי שְׂאֵפֵא בְרַךְ אֹתִי אֹתָן הַבְּרָכוֹת שְׂרָצָה לְבָרַךְ אֶת עֵשָׂו, וְאֲנִי פוֹחֵד מִמֶּךָּ עַל אֹתָן הַבְּרָכוֹת, אִם תּוֹדָה לִי עֲלֵיהֶן (א) אִם לֹא, אוֹ שְׂיִמְצֵא עָלַי מִקְטָרֵג בְּגִלְלָם.

מִיָּד אָמַר לוֹ, וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׂמֶךָּ. מַה אָמַר לוֹ? אֵלֶּא כֶּךָּ אָמַר לוֹ, לֹא בְּהִתְחַכְּמוֹת וְלֹא בְּעַקְבוֹת (שְׁלֵד) הַרְוַחְתָּ אֶת אֹתָן הַבְּרָכוֹת, לֹא יֹאמֶר עוֹד שְׂמֶךָּ יַעֲקֹב, שְׁחַרֵּי לֹא בְּעַקְבוֹת זֶה הָיָה, כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, וַדַּאי יִשְׂרָאֵל הוֹדָה עָלֶיךָ וּמִמֶּנּוּ יֵצְאוּ הַבְּרָכוֹת, מִשּׁוֹם שְׂאֵתָהּ אַחוּזוֹ בּוֹ, וְעַל זֶה אֲנִי וְכָל שְׂאֵר הָאוֹכְלוֹסִין הוֹדִינוּ עֲלֵיהֶן.

כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְאִם אֲנָשִׁים וְתוֹכַל. עִם אֱלֹהִים - כָּל אֹתָם שְׂפֵאִים מִצַּד הַדִּין הַקָּשָׁה. וְעִם אֲנָשִׁים - זֶה עֵשָׂו וְהָאוֹכְלוֹסִים שְׁלוֹ. וְתוֹכַל - יְכַלֶּתָּ לָהֶם, וְהֵם לֹא יְכַלוּ לָךְ. וְלֹא עֹב אֹתוֹ יַעֲקֹב

עד שְׁהוֹדָה לוֹ עַל אוֹתָן הַבְּרָכוֹת. וְהוּ שְׁכַתוֹב
וַיְבָרֵךְ אֹתוֹ שָׁם.

בא ראה, בַּשָּׁעָה שֶׁעָלָה הָאֹר, נִבְנְעִים כָּל אוֹתָם
בְּעֵלֵי הַדִּינִים וְאֵינָם נִמְצָאִים, וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל
מִסְפֶּרֶת עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה הִיא
עַת רְצוֹן לְכֹל, וּמוֹשֵׁיט לָהּ הַמְּלָךְ וּלְכֹל אוֹתָם
שֶׁנִּמְצָאִים עִמָּה שְׂרָבִיט שֶׁל חוּט שֶׁל חֶסֶד, לְהַמְצִיא
בְּשִׁלְמוֹת עִם הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ, וְהִנֵּה נִתְבְּאֵר.

בא ראה, בַּשָּׁעָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא עִם
כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹתָם הַזְּמַנִּים שֶׁנִּמְצָא עִמָּה,
וְהִיא מְעוֹרֶרֶת רְצוֹן יֵאלֵינוּ בְּרֵאשׁוֹנָה, וּמוֹשֵׁכַת אוֹתוֹ
אֵלֶיהָ בְּרַב חֶבֶה וּתְשׁוּקָה, אִזּוּ מִתְמַלֵּאת מִצַּד
הַיְמִין, וְכִמָּה אוֹכְלוֹסִים נִמְצָאִים בְּצַד הַיְמִין בְּכֹל
הָעוֹלָמוֹת. וְכִשֶּׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵעִיר חֲבִיבוֹת
וְרְצוֹן בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהִיא ^(דף מה ע"ב) מְעִירָה אַחַר כָּף, וְלֹא
בְּזִמְן שֶׁהוּא מֵעִיר, אִזּוּ הַכֹּל נִמְצָא בְּצַד הַנִּקְבָּה,
וְהַשְּׂמַאל מִתְעוֹרֵר, וְכִמָּה אוֹכְלוֹסִים עוֹמְדִים
וּמִתְעוֹרְרִים בְּצַד הַשְּׂמַאל בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת. כֵּן גַּם

בְּתוֹב, (וְהוּ שְׂפָתוֹב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וְגו'.
 מָה הַטַּעַם? שְׂנִינּוּ, הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן נִמְצָא כְּמוֹ
 הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְזֶה כְּדָגְמָא שְׁל זֶה.

וְעַל זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר זָכָר אִו נְקֵבָה,
 שְׂיִמְצָא רְצוֹן בְּעוֹלָם. וּבְכַל אֶרֶץ אָדָם
 לְהַדְבִּיק רְצוֹן לְמַעְלָה אֶל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שְׂיִמְצָאוּ רְצוֹנוֹת בְּעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חִלַּקְתֶּם שְׁל
 הַצְּבִיּוֹת, שְׁהֵם יוֹדְעִים לְהַדְבִּיק אֶת רְצוֹנָם אֶל
 הַמְּלֶךְ הַקְּדוּשׁ, עֲלֵיהֶם בְּתוֹב, (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם
 הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלַכֶּם הַיּוֹם.

אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אִו סַפְחַת אִו
 בְּתַרְתּוֹ וְגו'. רַבִּי יְהוֹדָה פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר א)
 אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ שְׂשׂוֹפְתֵנִי הַשָּׁמַשׁ.
 הַפְּסוּק הַזֶּה נִתְּבָאֵר, אֲבָל בְּשַׁעַח שְׁחֵלְכָנָה
 מִתְּכַפִּיט בְּגִלוֹת, הִיא אוֹמְרַת, אֵל תִּרְאֵנִי. לֹא
 שְׁהִיא מְצַוָּה שְׂלֹא לְרֹאוֹת אוֹתָהּ, אֲלֹא מִשׁוּם
 שְׁהִיא רוֹאָה אֶת תְּשׁוּבָתָם שְׁל יִשְׂרָאֵל אֵלֶיהָ,
 לְרֹאוֹת אֶת אוֹרָהּ, הִיא אוֹמְרַת אֵל תִּרְאֵנִי, לֹא

תוכלו לראות אותי. אל תראני ודאי. מה הטעם?
משום שאני שחרחרת, משום שאני בקדרות.

מה זה שחרחרת? שחרה הנה צריך להיות! אלא
שתי קדריות, אחת - ששופתני השמש,
שהסתלק ממני השמש להאיר לי ולהסתכל בי,
ואחת - שבני אמי נחרו בי.

ששופתני?! ששופתני הנה צריך להיות! אלא
רמו הוא רמו, פשש. שבאשר
מאיר השמש, בששה אורות הוא מאיר,
ובשסתלק, כל אותם שששת האורות מסתלקים.
בני אמי - אלו הם שבאים מצד הדין הקשה. נחרו
בי, כמו שנאמר נחר גרזני. והו שכתוב (איכה ה) על
צוארנו נרדפנו. שבאשר היו ישראל נכנסים
לגלות, היו תולכים ידיהם מהקקות לאחור, ורחים
על צוארם, ולא יכלו לפתח את הפה.

שמוני נטרה את הפרמים, ללכת לגלות, לשמר
את שאר העמים בשביל ישראל. פרמי
שלי לא נטרתי, שחרי לא יכלתי לשמר אותם

בְּבִרְאשׁוֹנָהּ. בְּרֵאשׁוֹנָה שְׁמֵרְתִי אֶת כְּרָמִי שְׁלִי, וּמִמֶּנּוּ נִשְׁמְרוּ שְׂאֵר הַכְּרָמִים. עֲכָשׁוּ אֲנִי שׁוֹמֵרֵת אֶת שְׂאֵר הַכְּרָמִים בְּשִׁבִיל כְּרָמִי שְׁלִי שְׂיִהְיֶה שְׁמוֹר בֵּינֵיהֶם.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. בְּשֶׁהֲגִיעוּ לְשָׂדֶה אַחַת, רָאוּ עֵץ אֲפֶרֶסְמוֹן אֶחָד בְּצַד יָמִין הַדֶּרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲטִיפָה שֶׁל עֵשֶׂן מְצוּיָה בְּעֵינַיִם, אֵינן לָנוּ רְשׁוֹת לְרֵאוֹת בְּשִׁמְחָה מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כד) לַה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבְל וַיֵּשְׁבֵי בָהּ. בִּינוֹן שֶׁאָמַר לַה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, לָמָּה תִּבְל וַיֵּשְׁבֵי בָהּ? וְכִי תִבְל אֵינְנָה מִן הָאָרֶץ? אֵלֶּא כִּךָ אָמַר, לַה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ - זֶה הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, שֶׁנִּקְרְאוֹת עַץ הַחַיִּים. תִּבְל וַיֵּשְׁבֵי בָהּ - אֵלֶּוּ שְׂאֵר הָאֲרָצוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תִּבְל בְּצַדֶּק, שֶׁתִּבְל תְּלוּיָהּ בְּצַדֶּק, וְהַכֹּל דָּבָר אֶחָד. רַבִּי חֲזִיא אָמַר, לַה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, מִיֵּלֶּא הָאָרֶץ, מַה זֶּה וּמְלוֹאָהּ? אֵלֶּא אֵלֶּוּ נִשְׁמֹת הַצְּדִיקִים.

תִּבְלֵ וַיֵּשְׁבִי בָהּ. תִּבְלֵ - זוֹ הָאָרֶץ שְׁלֵמָטָה. וַיֵּשְׁבִי
 בָּהּ - אֵלּוּ הֵם בְּנֵי הָאָדָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כָּךְ,
 בְּמָה בְּאֲרָנּוֹ כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהֻרוֹת
 יִבּוֹנְנָה? אָמַר לוֹ, וַדַּאי כָּךְ זֶה, שְׂאוֹתָהּ אֶרֶץ הַחַיִּים
 עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהֻרוֹת יִבּוֹנְנָה, שְׁכָלָם יוֹצְאִים
 מֵאוֹתוֹ הַנְּהַר הָעֲלִיּוֹן שִׁשּׁוּפֵעַ וַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, וּבָהֶם
 מִתְתַּקְּנֵת לְהַתְעַטֵּר עִם הַמַּלְאָךְ הַקָּדוֹשׁ וְלִזְוֹן אֶת
 הָעוֹלָמוֹת. (וּמְשׁוּם כָּךְ)

מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְגו', נִקְי כַפַּיִם וּבֵר לִבְךָ אֲשֶׁר
 לֹא נִשְׂא נַפְשִׁי וְגו'. נִפְשׁוּ כְּתוּב, מַה זֶה נִפְשִׁי
 וְנִפְשׁוּ? אֵלֶּה הַכֹּל דְּבַר אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (עֲמוֹס ו)
 נִשְׁבַּע אֲדֹנָי יְהוִה בְּנִפְשׁוֹ. (שְׁמוּאֵל-א ב) כֹּאֲשֶׁר בְּלִבִּי
 וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה. וְדוֹד הַמַּלְאָךְ נֵאֱחָז בְּאוֹתוֹ לֵב
 וּבְאוֹתָהּ נַפְשׁוֹ, וְעַל כֵּן לֹא נִשְׂא לִשְׂוֹא נַפְשׁוֹ.

בְּעוֹדָם הוֹלְכִים, פָּגְשׁוּ בְּאִישׁ אֶחָד, וּפָנּוּ מְלֵאוֹת
 בְּמַכּוֹת, וְהָיָה קָם מִפִּתְחַת אֵילָן אֶחָד.
 הִסְתַּכְּלוּ בוֹ, וַרְאוּ ^(דף מו ע"א) פָּנָיו אֲדָמוֹת בְּאוֹתָן
 הַמַּכּוֹת. אָמַר רַבִּי חֲזִינָא, מִי אַתָּה? אָמַר לוֹ, אֲנִי

יהודי. אמר רבי יוסי, חוטא הוא, שאם לא פה, לא נרשמו פניו באלו החלאים הרעים, ואלו לא נקראים יסורים של אהבה. אמר רבי חייא, פה הוא ודאי, שיסורים של אהבה מכסים הם מפני אדם.

באי ראה, שכתוב אדם כי יהיה בעור פשרו שיאת או ספחת או בהרת. הנה שלשה מינים כאן, וכלם נקראים נגע צרעת. והו שכתוב והיה בעור פשרו לנגע צרעת. מה זה נגע צרעת? הסנרה, הסנרה בכל, וכתוב והובא אל אהרן הכהן וגו'. אבל אותם שיראו לחוץ, כתוב וראהו הכהן וטמא אתו. שחרי ודאי אותם שיראו בחוץ בכני אדם, הם פאים מצד הטמאה, ואינם יסורים של אהבה.

אמר רבי יוסי, מנין לנו? אמר רבי חייא, שכתוב (משלי כז) טובה תוכחת מגלה מאהבה מסתרת. איזוהי תוכחת מאהבה? (וזהו תוכחת מאהבה כאשר היא) מסתרת מפני אדם. כמו זה מי

שְׂמוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ בְּאַהֲבָה, צָרִיךְ לְהַסְתִּיר דְּבָרָיו
מִפְּנֵי אָדָם, שְׁלֵא יִתְבַּיֵּשׁ מֵהֶם חֲבֵרוֹ. וְאִם דְּבָרָיו
הֵם בְּגִלּוּי לְפָנֵי פְּנֵי אָדָם, אֵינָם בְּאַהֲבָה.

כִּי הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, בְּשִׂמּוּכִיחַ אֶת הָאָדָם, בְּכָל
הוּא מוֹכִיחַ בְּאַהֲבָה. בְּרֵאשׁוֹנָה מִכָּה אֹתוֹ
בְּגוּפוֹ בְּפָנִים. אִם חוּזַר בּוֹ - מוֹטֵב, וְאִם לֹא - מִכָּה
אֹתוֹ תַּחַת לְבוֹשׁוֹ, וְאֵלּוּ (בְּעוֹרָו) נִקְרָאִים יְסוּדִים שֶׁל
אַהֲבָה. אִם חוּזַר בּוֹ - מוֹטֵב, וְאִם לֹא - מִכָּה אֹתוֹ
בְּגִלּוּי בְּפָנָיו, לְפָנֵי כָּלֶם, כִּי שִׂמְתֻכְלוּ בּוֹ וַיִּדְעוּ
שֶׁחֵנָּה הוּא חוֹטֵא, וְלֹא אֶהְיֶה שֶׁל רְפוּנוֹ הוּא.

אָמַר לָהֶם אֹתוֹ הָאֵלֵּשׁ, בְּקִשְׁר שֶׁל עֲצָה אַחַת
בְּאַתֶּם אֵלַי, וְהֵאֵי אֵינְכֶם אֵלָּא מֵאוֹתָם
שְׂדֵינְדָם בְּבֵית רֶשַׁב"י, שְׁלֵא פוֹחֲדִים מֵהַכֹּל. אִם
פְּנֵי שְׂפָאִים אַחֲרֵי יִתְנָרוּ בְּכֶם, אֵיךְ דְּבָרֵיכֶם
בְּגִלּוּי? אָמַר לוֹ, הַתּוֹרָה כִּי הִיא, שְׂפָתוֹב (מִשְׁלֵי א)
בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמָרִיָּה
תֹּאמַר. וְכֵן אִם בְּדְבָרֵי תוֹרָה אָנוּ פוֹחֲדִים
מִפְּנֵיךְ, חֲרֵי נִמְצָא בְּבוֹשָׁה לְפָנֵי הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ

הוא, ולא עוד, אלא שהתורה צריכה צחות.
 פתח אותו האיש ואמר, (מיכה ו) מי אל כמוך נשא
 עון וגו'. הרים ידיו ובכה. בינתיים הניעו בניו.
 אמר בנו הקטן, יש פאן סיוע שמימי.

פתח ואמר, (קהלת ו) את הכל ראיתי בימי הכלי
 יש צדיק אבד בצדקו ויש רשע מאריך
 ברעתו. הפסוק הזה למדנו בבית רבי דוסתאי
 סבא, שהיה אומר משמו של רבי ייסא סבא. את
 הכל ראיתי בימי הכלי, וכי שלמה המלך שהיה
 חכם על הכל, איך אמר כך שהוא ראה הכל בזמן
 שהוא הלך בחדשים של העולם? שהרי כל מי
 שמשתדל בחדשים של העולם, לא רואה דבר ולא
 יודע דבר?

אלא כך נתבאר, בימי שלמה המלך עמדה
 הלבנה בשלמותה, ושלמה התחכם על כל
 בני העולם, ואז ראה הכל וידע הכל. ומה ראה?
 ראה כ"ל, שלא זו מן הלבנה, והיה מאיר לה
 השמש (לה בשמש). והו' שכתוב את הכל ראיתי בימי

הַכְּלִי. מַה זֶה הַכְּלִי? זֶה הַלְּבָנָה שֶׁנִּכְלָלָת מִן הַכֹּל,
מִמֵּיִם וְאֵשׁ וְרוּחַ יַחַד. כִּהְכֹּל שִׁיּוּצָא מִן הַפֶּה
שֶׁכָּלוּל מִן הַכֹּל.

וְהוּא רָאָה כ"ל, בְּאוֹתוֹ הַהֶכֶל שֶׁלוֹ שֶׁאֵחָז בּוֹ. יֵשׁ
צַדִּיק אֲבָר בְּצַדְקוֹ, פֶּא וְרֵאָה, בְּזִמְנ
שְׁמַתְרַבִּים הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם, הַכ"ל הָיָה לֹא זֶה
מִהַלְּבָנָה לְעוֹלָמִים, וְהַכ"ל הָיָה נוֹטֵל כָּל שְׁמֵן
וּמִשְׁחָה וְשִׁמְחָה שְׁלִמְעָלָה, וּמִתְמַלֵּא (יְדִי וְרוּחַ) וְשִׁמְחָה
וְגַדְל, בְּדִי לְהַזְדַּוֵּג עִם הַלְּבָנָה, וְהוּא מְרוּיַח
בְּשִׁבִילָה.

וּבְזִמְנ שְׁמַתְרַבִּים הַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם וְהַלְּבָנָה
נִחְשָׁכָת, אִזּו הַצַּדִּיק אֲבָר בְּצַדְקוֹ. לֹא
כְּתוּב צַדִּיק נֶאֱבָר, אֶלָּא צַדִּיק אֲבָר, שֶׁהָרִי לֹא
נִרְאָה (מִתְחַבֵּר) בַּלְּבָנָה, וְלֹא נוֹטֵל שְׁמֵן וּמִשְׁחָה
וְשִׁמְחָה לְמַלְּא אוֹתָהּ וּלְהַזְדַּוֵּג עִמָּהּ. וְעַל זֶה צַדִּיק
אֲבָר בְּצַדְקוֹ, זֶה הַלְּבָנָה, שֶׁכָּנֵל לְהַלְּבָנָה שֶׁלֹּא
נִמְצָאת לְהַזְדַּוֵּג עִמּוֹ, הוּא אֲבָר, שֶׁלֹּא שׂוֹאֵב
מִהַשְּׁמִחָה כְּמוֹ שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה. וְאִזּו מִתְעוֹרֵר כָּל צַד

הַשָּׂמַאֵל, וְהַרְשָׁעִים מֵאַרְיָכִים בְּשִׁלּוֹה ^(דף מו ע"ב) בְּעוֹלָם.
 וְהוּ שְׂפָתוֹב וַיֵּשׁ רָשָׁע מֵאַרְיָךְ בְּרָעָתוֹ. מַה זֶה
 בְּרָעָתוֹ? בְּאוֹתוֹ הַצַּד (בְּאוֹתָהּ רָעָה) שְׁנֵדָבֵק בּוֹ.

עוֹד יֵשׁ צַדִּיק אֲבָד בְּצַדְקוֹ, שְׂפָאֲשֶׁר הַרְשָׁעִים
 רַבִּים בְּעוֹלָם וְחַדִּין תְּלוּי ^(בְּחֻטְאֵיהֶם), תַּצַּדִּיק
 אֲבָד בְּצַדְקוֹ, הוּא נִתְפָּם בְּחֻטְאָם, כְּמוֹ אֲבָא
 שְׁנֵתְפָם בְּחֻטְאֵי בְּנֵי עִירוֹ, שְׂפָלָם הָיוּ חֲצוּפִים ^(אֲלוֹי),
 וְהוּא לֹא הִתְרָה בָּהֶם וְלֹא בִישׁ אוֹתָם לְעוֹלָמִים,
 וּמַחָה בְּיַדֵּנוּ שְׂלֹא נִתְנַרְה בְּרָשָׁעִים ^{(וְלֹא מַחָה בְּיָדָם שְׂלֹא}
^{לְחַתְנָרוֹת בָּהֶם)}, וְהָיָה אוֹמֵר לָנוּ, ^(תַּחֲלִים לוֹ) לְדָוֵד אֵל
 תִּתְחַר בְּמַרְעִים אֵל תִּקְנֵא בְּעֵשִׂי עוֹלָה. אָמַר אָבִי,
 וַדַּאי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵעֲנִישׁ אוֹתִי בְּזֶה, שְׁחַרֵּי
 חֵיָתָה רְשׁוֹת בְּיַדֵּי לְמַחֹת בִּידֵיהֶם וְלֹא עֲשִׂיתִי, וְלֹא
 בִישָׁתִּי ^(הוֹבְחָתִי) אוֹתָם לֹא בִסְתֵר וְלֹא בְּגִלוּי.

עוֹד פִּתַח בְּנוֹ אַחַר וְאָמַר, ^(בְּרֵאשִׁית ב) וַיִּיצַר ה'
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְר מִן הָאֲדָמָה וְגו'.
 וַיִּיצַר ה' אֱלֹהִים, בְּשָׁנֵי יוֹדִי"ם, בְּשָׁנֵי יִצְרִים, יִצַר
 מִזֵּב וַיִּיצַר רָע, אַחַד כְּנִגְדַּד מִים וְאַחַד כְּנִגְדַּד אֵשׁ. ה'

אֱלֹהִים - שֵׁם מְלֵא. אֶת הָאָדָם - כּוֹלֵל זָכָר וְנִקְבָּה.
 עֶפְר מִן הָאָדָמָה - זֶה עֶפְר הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה, שְׁמֵשׁ
 נִבְרָא, וְהוּא מְקוּם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וַיִּפַּח בְּאָפְיוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים - זו הַנְּשֵׁמָה הַקְדוּשָׁה
 שֶׁנִּמְשָׁכֶת מֵאוֹתָם הַחַיִּים שְׁלֹמֶעֱלָה. וַיְהִי
 הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, אָדָם נִכְלָל בְּנֶפֶשׁ הַקְדוּשָׁה,
 מִהַחַיָּה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהוֹצִיָּאה הָאָרֶץ, שְׁכָתוּב (שם א)
 הוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הַחַיָּה הָעֲלִיוֹנָה
 הַחַיָּה.

השלמה מההשמטות סימן ו'

שְׁכָתוּב הוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, נֶפֶשׁ שֶׁל אוֹתָהּ
 חַיָּה עֲלִיוֹנָה, וּמִשׁוּם שֶׁהַנֶּפֶשׁ חַיָּה הַזֹּאת
 הִיא קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה, כִּשְׁהָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה מוֹשְׁכֶת
 אוֹתָהּ לְתוֹכָהּ וְנִכְלָלֶת בָּהּ, אִזִּי קוֹרְאִים לָהּ נְשֵׁמָה.
 וּבֵא רֵאָה, בְּכָל זְמַן שֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ אֱמֶת,
 וּפְיוֹ וּלְשׁוֹנוֹ מְדַבְּרִים דְּבָרִים קְדוּשִׁים,
 בְּתַפְלָה וּבְתוֹרָה, הַנְּשֵׁמָה הַזֹּאת נִדְבָקֶת בּוֹ, הוּא
 אֶחָד שֶׁל רַבּוֹנוֹ, כִּמְהָ שׁוֹמְרִים שׁוֹמְרִים עֲלָיו

מִכָּל הַצָּרִים, רָשׁוּם הוּא לְטוֹב לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה,
 וְהַשְׂכִּינָה הַקְּדוּשָׁה שׁוֹרָה עָלָיו. וְזוֹהִי שְׁעוּלָה
 לְמַעַלָּה וּמִדְּבַרְתָּ לְפָנַי הַמְּלֹךְ הַקְּדוּשׁ, וְנִכְנַסְתָּ
 לְכָל הַשְּׁעָרִים, וְאִין מִי שְׂיִמְחָה בִּידָהּ. וְעַל זֶה
 נִקְרָאת רוּחַ מִדְּבַרְתָּ, שְׁחֲרִי לְכָל שְׂאֵר הַנְּפֹשׁוֹת
 (נִפְשׁוֹתֵינוּ) אִין רָשׁוֹת לְדַבֵּר לְפָנַי הַמְּלֹךְ פְּרַט לְזוֹ.

וּבְזֶמַן שֶׁהוּא מִסְטָה אֶת דְּרָכָיו, וְשִׁפְתוֹתָיו וּלְשׁוֹנוֹ
 מִדְּבָרִים דְּבוּרִים רָעִים, הַשְׂכִּינָה מִסְתַּלְקָת
 מִמֶּנּוּ, וְהַנְּשָׁמָה הַקְּדוּשָׁה עוֹבְרָת מִמֶּנּוּ וְלֹא נִדְבַקָת
 בּוֹ. וּמֵצֵד שֶׁל הַנְּחָשׁ הָרַע הַקָּשָׁה מֵתְעוֹרְרָת רוּחַ
 אַחַת שְׂמִשׁוּטְטָת וְאוֹכֶלֶת בְּעוֹלָם, שְׂאִין שׁוֹרָה
 אֵלָּא בְּמָקוֹם שֶׁקְּדָשָׁה עֲלִיוֹנָה הִסְתַּלְקָה מִשָּׁם.
 וְאוֹתָם דְּבוּרִים עוֹלִים לְמָקוֹם הַנְּחָשׁ הָרַע, שֶׁהַכֹּל
 חוֹזֵר לְמָקוֹמוֹ. וּבִשְׁעָה שְׂמַעְלִים, הַכֹּל מִכְרִיזִים
 וְאוֹמְרִים: הִסְתַּלְקוּ מִסְבִּיבוֹ שֶׁל הַדְּבוּר הָרַע שֶׁל
 פְּלוֹנִי! פֶּנּוּ מְקוֹם לְדַרְכוֹ שֶׁל הַנְּחָשׁ הַקָּשָׁה!

וְאוֹתָהּ נִשְׁמָה עוֹלָה בְּבוֹשָׁה וּבְצִרַת הַכֹּל, וְלֹא
 נוֹתְנִים לָהּ מְקוֹם לְדַבֵּר בְּמִקְדָּם, וְאִין

מוֹדֵמֵן הַנְּחָשׁ. וּבְשֵׁאוֹתָיו הַדְּבוּר הָרַע עוֹלָה בְּדַרְכֵי
 יְדוּעוֹת וְשׁוּרָה לְפָנָי הַנְּחָשׁ הַקָּשָׁה, כִּמְהָ רוּחוֹת
 מִתְעוֹרְרוֹת בְּעוֹלָם, וְרוּחַ יוֹרֶדֶת מֵאוֹתוֹ הַצַּד,
 וּמוֹצֵאת שֵׁאוֹתוֹ אָדָם עוֹרֵר אוֹתָהּ בְּדְבוּר רָע, וְהִירִי
 הַרוּחַ הַמְדַבֵּרֶת הַקְּדוֹשָׁה עֹבְרָה מִפָּנָיו, אִזּוֹ שׁוּרָה
 עָלָיו וּמְטִימַאת אוֹתוֹ, וְאִזּוֹ הוּא סְגוּר, וְנִפְנָם בְּשָׂרוֹ
 בְּמֵרְאֵה פָּנָיו בְּכֹל, וְעַל זֶה כָּתוּב שְׁמֵר פִּי וּלְשׁוֹנִי
 שְׁמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ, נַפְשׁוֹ וְדַאי. אוֹתָהּ שְׁהִיתָה
 מְדַבֵּרֶת, נִעֲשֶׂתָה מְשִׁתְּקֶת מִשׁוּם דְּבוּר רָע. וּכְמוֹ
 שְׁעֵנְשׁוֹ שֶׁל אָדָם בְּזֶה מִשׁוּם אוֹתוֹ דְּבוּר רָע, כִּדְ
 עֵנְשׁוֹ בְּגִלְלֵ דְּבוּר טוֹב (שָׁפָא לְיָדוֹ שְׂיִבֵּל לְדַבֵּר וְלֹא דַבֵּר). ע"כ

מההשמטות.

בֵּא רֵאָה, בְּכֹל זְמַן שְׁהַנְּשָׂמָה הַקְּדוֹשָׁה תִּזוּ נְדַבְּקֶת
 בְּאָדָם, אֲהוּב רַבּוֹנוֹ הוּא. כִּמְהָ שׁוֹמְרִים
 שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ מִכָּל הַצְּדָדִים, רָשׁוּם הוּא לְטוֹב,
 לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְהַשְּׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה שׁוּרָה עָלָיו.
 וּבְזְמַן שֶׁהוּא מִסְּטָה אֶת דְּרָכָיו, הַשְּׂכִינָה מִסְּתַלְּקֶת
 מִפָּנָיו, וְהַנְּשָׂמָה הַקְּדוֹשָׁה לֹא נְדַבְּקֶת בּוֹ.

וּמִצַּד הַנְּחָשׁ הָרַע הַתְּקִיף מִתְעוֹרְרַת רוּחַ אֶחָת
 שְׁמִשׁוּטְטֵת וְהוֹלֶכֶת בְּעוֹלָם, שְׁלֵא שׁוֹרָה אֵלָּא
 בְּמָקוֹם שֶׁהַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיזָנָה הַסְּתַלְקָה מִשָּׁם, וְאִז
 הָאִישׁ נִטְמָא, וְנִפְנָם בְּבִשְׂרוֹ בְּמִרְאֵה פָּנָיו בְּכֹל.

וּבֵא רְאֵה, מִשׁוּם שְׁנֵפֶשׁ חֵיהַ הַזֶּה הִיא קְדוּשָׁה
 עֲלִיזָנָה, בְּשִׁמוּשְׁכַת אוֹתָהּ הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה
 וְנִבְלָלַת בְּתוֹכָהּ, אִז קוֹרְאִים לָהּ נְשָׁמָה, וְזוֹ הִיא
 שְׁעוּלָה לְמַעְלָה וּמִדְּבַרְתָּ לְפָנַי הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ,
 וְנִבְנֶסֶת בְּכֹל הַשְּׁעָרִים, וְאִין מוֹחָה בִּידָהּ, וְעַל כֵּן
 נִקְרְאֵת רוּחַ מְמַלְלָא, שְׁחֲרִי לְכֹל שְׂאֵר הַנְּפִשׁוֹת
 אִין רִשׁוֹת לְדַבֵּר לְפָנַי הַמְּלָךְ, פְּרַט לְזוֹ.

וְעַל כֵּן הַתּוֹרָה מְבַרֵּיזָה וְאוֹמְרַת: (תהלים לד) נִצַּר
 לְשׁוֹנְךָ מִרַע וְגו', וְכַתוּב (משלי כא) שְׁמֵר פִּי
 וּלְשׁוֹנוֹ וְגו'. מִשׁוּם שְׁאֵם שְׁפַתוֹתָיו וּלְשׁוֹנוֹ
 מִדְּבָרִים דְּבָרִים רָעִים, אוֹתָם הַדְּבוּרִים עוֹלִים
 לְמַעְלָה, וּבְשַׁעָה שְׁעוּלִים, הַכֹּל מְבַרֵּיזִים
 וְאוֹמְרִים: הַסְּתַלְקוּ מִפְּסִיב הַדְּבוּר הָרַע שֶׁל
 פְּלוֹנִי! פִּנּוּ מְקוֹם לְדַרְכוֹ שֶׁל הַנְּחָשׁ הַתְּקִיף! אִז

הַנְּשָׂמָה הַקְּדוּשָׁה עוֹבְרָת מִמֶּנּוּ וּמִסְתַּלְקָת וְלֹא
יְכוּלָה לְדַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לט) נֶאֱלַמְתִּי
רוּמִיָּה הַחַיִּיתִי מֵטוֹב.

וְאוֹתָהּ הַנְּשָׂמָה עוֹלָה בְּבוֹשָׁה, בַּצָּרָה שֶׁל הַכֹּל,
וְלֹא נוֹתְנִים לָהּ מְקוֹם בְּמִקְדָּם. וְעַל זֶה
כָּתוּב, שִׁמְרֵנוּ וְלִשְׁנוֹנוֹ שִׁמְרֵנוּ מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ.
נַפְשׁוֹ וְדַאי. אוֹתָהּ שֶׁהִיָּתָה מִדְּבָרָתָהּ, נִעְשְׂתָה
מִשְׁתַּקֵּת מִשׁוּם הַדְּבוּר הָרַע. וְאִזּוּ מוֹדֵמֵן הַנְּחָשׁ,
שֶׁהֵכֵל חוֹזֵר לְמִקְוֵמוֹ, וּכְשֶׁאוֹתוֹ הַדְּבוּר הָרַע
עוֹלָה בְּדַרְכֵי יְדוּעוֹת וְשׂוֹרָה לְפָנָי הַנְּחָשׁ
הַתְּקוּף, כִּמָּה רוּחוֹת מִתְעוֹרְרוֹת בְּעוֹלָם, וְרוּחַ
יִזְרָדֵת מִהֲצַד הַהוּא, וּמוֹצֵאת אוֹתוֹ הָאִישׁ מִעוֹרֵר
אוֹתוֹ בְּדְבוּר רָע, וְהַרוּחַ הַמְּמַלְלֵת הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה
עוֹבְרָת מִמֶּנּוּ. אִזּוּ שׂוֹרָה עָלָיו וּמְטַמֵּאת אוֹתוֹ,
וְאִזּוּ הוּא סָגוּר.

כְּמוֹ שֶׁעֲנִשׁוּ שֶׁל הָאִישׁ הַזֶּה מִשׁוּם דְּבוּר רָע, כִּי
עֲנִשׁוּ מִשׁוּם דְּבוּר טוֹב, שֶׁכָּא לִידוֹ וַיִּכַּל
לְדַבֵּר וְלֹא דִבֵּר. מִשׁוּם שֶׁפָּנָם אוֹתָהּ הַרוּחַ

הממלָּלָת, שְׁהִיא מְתַקֶּנֶת לְדַבֵּר לְמַעַלָּה וּלְדַבֵּר לְמַטָּה, וְהַכֹּל בְּקִרְשָׁה. כָּל שֹׁפֵן אִם הָעַם הוֹלְכִים בְּדַרְךְ עֲקָמָה, וְהוּא יָכוֹל לְדַבֵּר לָהֶם וּלְהוֹכִיחַ אוֹתָם, וְשׁוֹתֵק וְלֹא מְדַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁאִמְרָנוּ שְׂפָתַיב נִפְּלְמֵתִי דוּמְיָה הַחַשִּׁיתִי מִשׁוּב וּכְאִבִּי נִעְפָּר.

נִעְפָּר בְּמִכּוֹת שֶׁל טְמֵאָה. וְזֵהוּ שֶׁאִמְרַ דְּוֹד (דף מז ע"א) הַמְּלָךְ, מִלְּקַח בָּזָה וּמִתְפַּנֵּה מִפְּנֵי, שְׂפָתַיב (תהלים פו) פָּנֵה אֵלַי וְחַנּוּנִי. מַה זֶה פָּנֵה אֵלַי? כְּמוֹ שֶׁאִמְרַ (במדבר יב) וַיִּפֶן אֶת־רוּחוֹ. יָרְדוּ רַבֵּי חֲטִיָּא וְרַבֵּי יוֹסִי וּנְשָׁקוּהוּ. הִתְחַבְּרוּ יַחַד כָּל אוֹתָהּ תְּדַרְבֵּי. קָרָא עֲלֵיהֶם רַבֵּי חֲטִיָּא, (משלי ה) וְאֶרְחַ צְדִיקִים כְּאֹרֶךְ נֵגֶה הוֹלֵךְ וְאֹרֶךְ עַד גְּבוּן חַיִּים.

נִנְעַ צְרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוֹכֵא אֶל הַכֹּהֵן. אִמְרַ רַבֵּי יוֹסִי, הַנִּנְעַ תְּזֶה בְּכֹל הַגְּנוּזִים שֶׁלֹּא הִתְעוֹרְרוּ הַחֲבָרִים, וְהַכֹּהֵן תְּזֶה יוֹדַע בָּהֶם לְמַתֵּר וּלְטַמֵּא, תְּזֶה יוֹדַע אוֹתָם שֶׁהֵיוּ יְסוּרִים שֶׁל אֲהַבָּה, אוֹ אוֹתָם שֶׁנִּמְצְאוּ בְּמִי שֶׁמֵּאִם פּוֹ רַבּוֹנוּ

והרחיק אותו, שְׁחַרְי לְפִי דְרָכֵי הָאִישׁ גֹּרָם נִנְע
בְּעוֹלָם.

כְּתוּב (תהלים קמא) אַל תֵּט לְפִי לְדַבֵּר רָע לְהִתְעוֹלֵל
עַל לֹאֵת בְּרָשָׁע. מִפֶּאֱן שְׁנִינִי, בְּדַרְךְ אִשְׁבָּה
רוּצָה אָדָם לְלָכֶת, כֹּה מְנַהֲיגִים אוֹתוֹ. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, הַפְּסוּק הַזֶּה קִנְיָה, וְכִי הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִסְטָה אֶת הָאָדָם לְלָכֶת בְּדַרְךְ שֶׁל חַטָּא וְלַעֲשׂוֹת
מַעֲשִׂים רָעִים? אִם כֵּן, אִיז דִּין בְּזֵה הָעוֹלָם וְלֹא
בְּעוֹלָם הַבָּא, וְהַתּוֹרָה לֹא מְתַקַּנָּת, שְׁכַתוּב כֹּה אִם
תִּשְׁמַע וְאִם לֹא תִשְׁמַע!

אֵלֹא דְּוֹד הַזְּהִיר אֶת לְבוֹ לְהִנְהִיגוּ בְּדַרְךְ אֱמֶת,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ה) וְהִשְׁבַּתְּ אֶל לְבַבְךָ. מַה
זֶה וְהִשְׁבַּתְּ? אֵלֹא פַעַם אַחַת וּפַעַמִּים וְשִׁלַּשׁ לַחֲזוֹר
בְּנִגְדוֹ, וְלַהוֹלִיךְ וְלַהֲזַהֵר אוֹתוֹ. וְכֵן אָמַר לוֹ: אַל
תֵּט לְפִי לְדַבֵּר רָע. לְלִבּוֹ אָמַר דְּוֹד, (בלומר) אַל תִּטָּה
לְפִי דְרָכֵי הָאָדָם (וְכֵן אָמַר לוֹ: לְפִי, אַל תֵּט לְדַבֵּר רָע. שְׁחַרְי דְבָר)
רָע גֹּרָם נִנְע בְּעוֹלָם, וְהַדִּין שׁוֹרָה בְּעוֹלָם, וְהִינּוּ
נִנְע צְרַעַת.

נִנְעַ צַרְעַת, הִנֵּה הַתְּעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים, אֲבָל צַרְעַת
 כְּתָרְנוּמוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה זֶה כְּתָרְנוּמוֹ?
 הַסְּנֵרָה, שְׁפוּנֵר וְלֹא פוֹתֵחַ. וּכְשֶׁהוּא סוֹנֵר וְלֹא
 פוֹתֵחַ, הוּא נִקְרָא נִנְעַ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שְׂאִין
 הָאֲבוֹת נִהְיִים, כָּל שְׂפֵן הַפְּנִים, וְהִינוּ שְׂכֵתוֹב נִנְעַ
 צַרְעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם, בְּאָדָם מִמָּשׁ, וּמִכָּאֵן יוֹרֵד
 לְמִי שִׁיּוֹרֵד. נִמְצָא נִנְעַ לְכָל מְאוֹתָהּ הַהַסְּנֵרָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדַאי זְהוּ סוּד הַדְּבָר, שְׂכֵתוֹב
 (איכה ב) נֵאֵר מִקְדָּשׁוֹ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם
 שְׂפָנֵי הָעוֹלָם נִרְמּוּ אֶת זֶה, שְׂכֵתוֹב (במדבר יט) אֶת
 מִקְדָּשׁ ה' טַמֵּא, טַמֵּא מִמָּשׁ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 טַמֵּא, מִשּׁוֹם שְׂחֵסְתִּלְקָה (תשבינה משנה) מִי שְׂחֵסְתִּלְקָה,
 וְהִנְחֵשׁ תִּתְקִיף שָׂרוּי וּמִטִּיל זְהֻמָּא, וּמִטַּמֵּא אֶת מִי
 שְׂטַמֵּא, וּבְכֵל מִשּׁוֹם חֲטָאֵי הָעוֹלָם.

לְמַדְנּוּ, כְּשֶׁמֵתְחִיל הִנְחֵשׁ (תהווק) לְהַתְנַלּוֹת,
 מִסְתִּלְקִים הַפְּנִינִים וְהַעֲמוּדִים
 וְעוֹבְרִים, וְכֵן הִנְחֵשׁ תִּתְקִיף וּמִטִּיל זְהֻמָּא, וְאֵז
 נִמְצָא הַמִּקְדָּשׁ טַמֵּא. מִי הַמִּקְדָּשׁ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר

וְנָתַתִּי נִגְעַ צָרְעַת בְּבֵית אֶרְצֵי אֲחֵיכֶם. וְכָתוּב
 (בראשית ג) וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר
 עָשָׂה ה' אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה. אֵל הָאִשָּׁה
 מִמָּשׁ, שְׁמִקּוֹם הַמִּקְדָּשׁ נֶאֱחָז בְּתוֹכָהּ, וְהִינוּ אֶת
 מִקְדָּשׁ ה' טָמֵא, מִשׁוֹם חֲטָאוֹ, מִשׁוֹם שֶׁהִתְנַלָּה
 הַנָּחַשׁ הַתְּקוּיָה.

מַה חֲטָאוֹ? זֶה לְשׁוֹן הָרַע, שֶׁבְּגִלְל לְשׁוֹן הָרַע
 הַנָּחַשׁ מוֹדֵיָן, בֵּין לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה, שְׁכָתוּב
 (במדבר כא) וַיִּשְׁלַח ה' בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים.
 הַשָּׂרְפִים אִו הַשָּׂרוּפִים לֹא כָתוּב, אֶלָּא הַשָּׂרְפִים.
 מִי הַשָּׂרְפִים? שְׁכָתוּב (תהלים עד) רְאִישֵׁי תַנִּינִים, (שְׁנַיִם).
 אֶחָד נֶאֱחָז לְמַעְלָה וְאֶחָד לְמַטָּה) (שְׁנַיִם, אֶחָד חוֹזְרִים לְפַעְמִים) וְכָתוּב (ישעיה
 ו) שָׂרְפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, מִמַּעַל לוֹ וַדָּאִי, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (איוב א) לְהִתְיַצֵּב עַל ה', וְאִזּוּ הַסְּגָרָה בְּכָל,
 וְאִין מִי שְׁפוֹתָהּ. וְעַל זֶה כָתוּב, (משלי ל) בֶּן דָּרָךְ
 אִשָּׁה מְנַאֲפֶת אֶכְלָה וּמַחְתָּה פִיָּה וְגו'. מַה זֶה
 מְנַאֲפֶת? מְנַאֲפֶת מִמָּשׁ וַדָּאִי, אֶכְלָה וּמַחְתָּה פִיָּה
 וְאֶמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אֵין.

אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָ אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּרָצוֹן שָׁל הַכֹּל
 לֹא נִמְצָא לְמַטָּה, אֲלֵא מִשּׁוֹם שְׁנִמְצָא
 לְמַעְלָה. וְלִמְעַלָּה לֹא נִמְצָא, אֲלֵא בְּשִׁנְמִצָּא לְמַטָּה
 בַּחֲטָאֵי הָעוֹלָם, שְׁלִמְדָנוּ שֶׁהַכֹּל תָּלוּי זֶה בְּזֶה, וְזֶה
 בְּזֶה.

וְאִישׁ כִּי יִמְרַט רֵאשׁוּ וְגו'. רַבִּי חֲנִינְיָ פָתַח וְאָמַר,
 (קהלת ב) וְרָאִיתִי אֲנִי שְׂיִישׁ יִתְרוֹן לְחֻכְמָה מִן
 הַסִּבְלוֹת וְגו'. בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת הִסְתַּכַּלְתִּי בְּדַבְרֵי
 שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ וְהִשְׁגַּחְתִּי בַּחֻכְמָה ^(דף מז ע"ב) הַרְבֵּה שָׁלוּ,
 וְהִסְתִּיר דְּבָרָיו בְּתוֹכוֹ, לְתוֹף תְּהִיכֹל הַקְּדוֹשׁ.
 בְּפֶסוּק זֶה יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל, לָמָּה אָמַר וְרָאִיתִי אֲנִי?
 וְכִי שָׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא רוֹאִים אֶת
 זֶה? אֲפֹלוּ מִי שְׁלֹא יוֹדֵעַ חֻכְמָה מִיָּמָיו וְלֹא הִשְׁגִּיחַ
 בָּהּ, יוֹדֵעַ אֶת זֶה שְׂיִישׁ יִתְרוֹן לְחֻכְמָה מִן הַסִּבְלוֹת
 בִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ, וְהוּא מְשַׁבֵּחַ אֶת עֲצָמוֹ
 וְאוֹמֵר רָאִיתִי אֲנִי?

אֲלֵא כִּי לְמַדְנֵנוּ, מִי חָכָם כְּמוֹ שְׁלֵמָה, שְׁבַשְׁבַּע
 דְּרָגוֹת שֶׁל חֻכְמָה נִקְרָא כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה.

שָׁשָׁה יָמִים לְמַעַלָּה, שְׁבִיעִי עֲלִיּוֹן עֲלֵיהֶם. שָׁשָׁה יָמִים לְמַטָּה, שְׁבִיעִי עֲלֵיהֶם. שֵׁשׁ דְּרָגוֹת לַכֹּסֵּא, הוּא עַל הַכֹּסֵּא, שְׁפָתוֹב וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כֹּסֵּא ה' לְמַלְכוֹ. שִׁבְעָה כְּתָרִים שָׁל יָמִים לְמַעַלָּה, וְאִזּוּ פְּנִנְדָּם שִׁבְעָה שָׁמוֹת לְשֹׁלֹמֹה, לְהִרְאוֹת בּוֹ הַחֲכָמָה הַקְּדוּשָׁה. וּמִשׁוֹם כִּי נִקְרָא שִׁבְעָה שָׁמוֹת: שְׁלֹמֹה. יְדִידִיתָה. אֲגוּרָה. בֶּן יָקָה. לְמוֹיָאֵל. אִיתִיָּאֵל. קַהֲלָתָה.

וְאָמַר שִׁבְעָה הַכְּבִלִים. וּמָה שֶׁהוּא רָאָה לֹא רָאָה אָדָם אַחֵר, וּכְשֶׁכִּנֵּם חֲכָמָה וְהִתְעַלָּה לְדְרָגוֹת הַחֲכָמָה, נִקְרָא קַהֲלָתָה. וְשִׁבְעָה הַכְּבִלִים אָמַר, כִּנְנֵד שִׁבְעָה כְּתָרִים שְׁלֹמֵעַלָּה, וְכָל הַכָּל נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ קוֹל, וְהָעוֹלָם אֵינּוּ מִתְקַיֵּם אִלָּא בְּהַכָּל.

וְלִמְדָנוּ מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַחֶבֶל מוֹצִיא קוֹל בְּרוּחַ וּמִים שָׁבוּ, וְאִין קוֹל אִלָּא עִם הַכָּל. וְלִמְדָנוּ, בְּשִׁבְעָה הַכְּבִלִים מִתְקַיֵּמִים הָעֲלִיוֹנִים וְהַתְּחִתּוֹנִים. וְלִמְד רַבִּי יִצְחָק, כֹּסֵּא תְרָאָה שְׁעַל הַחֶבֶל מִתְקַיֵּם הָעוֹלָם, שְׁאֵלְמַלְא לֹא תִּהְיֶה הַכָּל

שְׂיוּצֵא מִן הַפֶּה, לֹא הִתְקַיֵּם אָדָם אֲפִלּוּ שָׁעָה
אַחַת.

כְּמוֹ כִּן אָמַר שְׁלֹמֹה דְבָרָיו, שֶׁהַעוֹלָם מִתְקַיֵּם
בָּהֶם, שֶׁבְּהֶבֶל הַיָּהוּה מִתְקַיֵּם הָעוֹלָם. וְהַהֶבֶל
הַיָּהוּה שֶׁמִּתְקַיֵּם בּוֹ הָעוֹלָם, בָּא מִן הַהֶבְלִים
שֶׁלְּמַעַלָּה. וְהוּא שֶׁכָּתוּב הֶבֶל הַבָּלִים, הֶבֶל
מִתְהַבְּלִים שֶׁלְּמַעַלָּה, וְכָל דְבָרָיו הָיוּ כֹּךְ. וּבְהֶבְלִים
שֶׁלְּמַעַלָּה כָּתוּב, (דברים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה'
יִחְיֶה הָאָדָם. מַה זֶה מוֹצֵא פִי ה'? זֶה הַהֶבְלִים
שֶׁלְּמַעַלָּה.

וְלַמְדָּנוּ, וְרֵאיוֹתֵי אֲנִי שְׂיִישׁ יִתְרוֹן לְחֻכְמָה מִן
הַסְּבִלוֹת. מִן הַסְּבִלוֹת מִמָּשׁ בָּאָה
תּוֹעֵלַת לְחֻכְמָה. שְׂאֵלְמַלְאָה לֹא נִמְצְאָה שְׂטוּת
בְּעוֹלָם, לֹא נִוְדְעָה הַחֻכְמָה וְדְבָרֶיהָ. וְלַמְדָּנוּ, חַיִּיב
הוּא עַל אָדָם שֶׁלְּמַד חֻכְמָה לְלַמֵּד מֵעַט מִן הַשְּׂטוּת
וְלִדְעַת אוֹתוֹ, מִשּׁוּם שֶׁבָּאָה תּוֹעֵלַת לְחֻכְמָה
בְּשִׁבְלוֹ, כְּמוֹ שֶׁבָּאָה תּוֹעֵלַת לָאוֹר מִן הַחֲשֵׁכָה.

שְׂאֵלְמָלֵא הַחֲשֵׁכָה לֹא נֹדַע הָאֹר, וְלֹא בָאָה (נְרֵאִית)
לְעוֹלָם תּוֹעֵלֶת מִמֶּנּוּ.

שָׁנָה, שְׁיֵשׁ יִתְרוֹן לַחֲכָמָה, לַחֲכָמָה סֶתֶם. שְׂאֵמֵר
רַבִּי שְׂמַעוֹן לְרַבִּי אֲבָא, בֵּא וּרְאֵה סוּד
הַדָּבָר, לֹא מֵאִירָה הַחֲכָמָה שְׂלִמְעָלָה וְלֹא נֵאֻרָה
אֶלָּא בְּשִׁבִיל הַשְּׁטוּת שְׂמַתְעוּרְרֵת מִמְּקוֹם אַחֵר,
וְאֶלְמָלֵא זֶה, אֹר וּמְשַׁחָה רַבָּה וַיּוֹתֵר לֹא הִיְתָה
(לְהִיּוֹת), וְלֹא נְרֵאֵתָה תּוֹעֵלְתָה שֶׁל הַחֲכָמָה, וּמְשׁוּם
הַשְּׁטוּת מֵאִיר יוֹתֵר, וּמֵאִירִים לוֹ יוֹתֵר. זֶהוּ שְׂכָתוֹב
שְׁיֵשׁ יִתְרוֹן לַחֲכָמָה, לַחֲכָמָה סֶתֶם, מִן הַסְּכָלוֹת
סֶתֶם. וְכֹךְ לְמִשָּׁה, אֶלְמָלֵא לֹא הִיְתָה שְׁטוּת מְצוּיָה
בְּעוֹלָם, לֹא הִיְתָה הַחֲכָמָה מְצוּיָה בְּעוֹלָם.

וְהִינּוּ שָׂרֵב הַמְּנוּנָא סָבָא, כְּשֶׁהָיוּ לוֹמְדִים
מִמֶּנּוּ הַחֲבָרִים סוּדוֹת הַחֲכָמָה, הָיָה
מִסִּדֵּר לְפָנֵיהֶם פָּרֵק שֶׁל דְּבָרֵי שְׁטוּת, כְּדֵי
שְׂתַבֵּא תּוֹעֵלֶת לַחֲכָמָה בְּשִׁבִילוֹ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב
(קַהֲלַת י') יָקָר מִחֲכָמָה וּמִכְבוֹד סְכָלוֹת מְעַט,
מְשׁוּם שֶׁהִיא הַתְּקוּן שֶׁל הַחֲכָמָה וּכְבוֹד

הַחֲכָמָה. וְעַל זֶה פְּתוּב, וְלִבִּי נִהַג בַּחֲכָמָה
וְלֹאֲחִז בְּסִכְלוֹת.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, יִקָּר מִחֲכָמָה וּמִכְבוֹד, כְּלוּמַר,
כְּבוֹד הַחֲכָמָה וְהַנּוֹי שְׁלָה וְהִיקָר שֶׁל הַכְּבוֹד
שְׁלִמְעָלָה מַה הוּא? סִכְלוֹת מְעַט, מְעַט שֶׁל שְׂטוּת,
מֵרָאָה וּמִנְגָּלָה אֶת כְּבוֹד הַחֲכָמָה וְהַכְּבוֹד שֶׁל
מְעָלָה יוֹתֵר מִכָּל דְּרָכֵי הָעוֹלָם.

בֵּית־רוֹן הָאֹזֵר מִן הַחֲשֵׁךְ, תוֹעֵלֶת הָאֹזֵר לֹא בָּאָה
(נְרֵאִית) אֲלָא מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁכָה. (וְלַעוֹלָם) תִּקּוּן
הַלְבָּן מֵהוּ? הַשָּׁחַר. אֲלֵמַלֵּא הַשָּׁחַר לֹא נוֹדַע הַלְבָּן,
וּמִשּׁוּם הַשָּׁחַר מִתְעַלָּה הַלְבָּן וּמִתְיַקֵּר. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, מִשָּׁל לְמִתּוֹק כְּמַר, שְׂאִין יוֹדַע אִישׁ טַעַם
הַמִּתּוֹק עַד שְׂטוּעִים אֶת הַמֶּר. מִי עוֹשֶׂה אֶת זֶה
מִתּוֹק? הִיּוּה אֹמֵר זֶה הַמֶּר. וְהִינּוּ שְׂפָתוֹב (שֵׁם ז') גַּם
אֶת זֶה לְעֵמֶת זֶה עֹשֶׂה הָאֱלֹהִים. וְכִתּוּב (דף מח ע"א) טוֹב
אֲשֶׁר תֵּאָחֵז כְּזֶה וְגַם מִזֶּה אֵל תִּנַּח אֶת יָדְךָ.

שְׂנִינּוּ, כְּכַמָּה דְרָגוֹת נִקְרָא בֵּן אָדָם: אָדָם, גְּבֵר,
אֲנוּשׁ, אִישׁ. גְּדוּל שְׂבִכְלָם אָדָם, (מִשּׁוּם)

שְׁכַתוּב (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.
 וְכַתוּב (שם ט) כִּי בְּצַלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם.
 וְלֹא כַתוּב וְנָבַר, אֲנוּשׁ, אִישׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם
 כָּהֵן, וַחֲרִי כַתוּב (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן
 לַה'. מִי צָרִיךְ לְהַקְרִיב קִרְבָּן? מִי שֶׁהוּא חוֹטֵא,
 וְכַתוּב אָדָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא רְאֵה, קִיּוּם הָעוֹלָם שָׁל
 עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים הוּא קִרְבָּן, הַנִּנְחַת שָׁל
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִי רָאוּי לְהַקְרִיב לְפָנָיו אֶת
 הַנִּנְחַת הַזֶּה? הַיְיָ אֹמֵר זֶה אָדָם, שְׂיִקָּר מִן הַכֹּל.
 אָמַר לוֹ, אִם כָּהֵן, הִנֵּה כַתוּב, אָדָם כִּי יִהְיֶה
 בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְגו', וְהִנֵּה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנִנְע צָרְעַת.
 אָמַר לוֹ, אֶת זֶה צָרִיךְ לְטַהֵר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 יוֹתֵר מִהַכֹּל, שְׁמִי שֶׁהוּא בְּדַרְבָּה עֲלִיּוֹנָה שָׁל
 כָּלָם, לֹא יֵשֵׁב כָּהֵן.

וּמִשּׁוּם כָּהֵן כַתוּב בְּאָדָם, וְהוּבָא אֶל הַכַּהֵן. וְכֵּן
 לֹא כַתוּב, אֶלָּא וְהוּבָא. שְׁכָל מִי שְׂרוּאָה
 אוֹתוֹ, מִתְחַיֵּב כּוֹ לְהַקְרִיבוֹ לְפָנָיו הַכַּהֵן, שֶׁחֲדָמוֹת

הַקְדוּשָׁה לֹא תֵשֵׁב כָּךְ. וְכָתוּב אִישׁ אֹי אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע וְגו', וְאִישׁ אֹי אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרָם בְּהֵרֵת וְגו'. וְלֹא כָתוּב בָּהֶם וְהוּבָא.

אָמַר לוֹ, וְהֵרִי פָתוּב (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשָּׂה, כִּי זֶה מִשָּׂה הָאִישׁ, לָמָּה לֹא נִקְרָא אָדָם? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁנִּקְרָא עֶבֶד לְמַלְךְ, שְׁפָתוּב (שם) לֹא כִּן עֶבְדֵי מִשָּׂה. (יחושע א) מִשָּׂה עֶבְדֵי. וְאִתּוֹ כָּךְ נִקְרָא אִישׁ כְּלָפִי אָדָם שְׁלִמְעָלָה. אָמַר לוֹ, אִם כָּךְ, הֵרִי פָתוּב (שמות טו) ה' אִישׁ מְלַחֲמָה, וְלֹא כָתוּב אָדָם. אָמַר לוֹ, סוּר ה' לִירֵאָיו. אָמַר לוֹ, אִם כָּךְ אֲנִי בִינֵיהֶם (יושב) הוֹשִׁיבוּ בְּכֹל, וּבַמָּקוֹם הַזֶּה לֹא זְכִיתִי.

אָמַר לוֹ, לָךְ לְרַבֵּי אַבָּא, שְׂאֵנִי לְמִדְתֵי מִמְנֵי שְׁלֵא עַל מְנַת לְגִלּוֹת. הֲלָךְ יֵאָצֵל רַבֵּי אַבָּא, מְצֵא אוֹתוֹ שְׁתֵּיהָ דוֹרֵשׁ וְאוֹמֵר: מָתִי נִקְרָאת שְׁלֵמוֹת שְׁלֵ מִעָלָה (שְׁל חבל)? כְּשִׁיּוֹשֵׁב הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא בְּכִסֵּא, וְעַד שְׁלֵא יוֹשֵׁב בְּכִסֵּא, לֹא נִמְצְאת שְׁלֵמוֹת, שְׁפָתוּב (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַכִּסֵּא דְּמוֹת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלַמְעָלָה. מִשְׁמַע שְׁפָתוּב אָדָם, שְׁהוּא

הַכָּלֹל וְשִׁלְמוֹת הַכֹּל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרוּךְ
הַרְחֵמֵן שֶׁמֵּצֵאתִי אוֹתָךְ בְּזוֹה. אָמַר לוֹ, אִם כֹּה, הֲרִי
כְּתוּב ה' אִישׁ מְלַחֵמָה, וְלֹא כְּתוּב אָדָם. אָמַר לוֹ,
יָפָה שְׂאֵלָתָּ.

בֵּיא רֵאָה, שָׁם לֹא נִמְצְאת שְׁלֵמוֹת שֶׁל הַכֹּל,
וּמִשּׁוֹם כֹּךְ נִקְרָא אִישׁ. אֲבָל כָּאֵן שְׁלֵמוֹת
הַכֹּל וְהַכָּלֹל שֶׁל הַכֹּל, מִשּׁוֹם כֹּךְ נִקְרָא אָדָם. קָרָא
עֲלִיו, (תהלים קיט) טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאֲלֵפֵי זָהָב
וּכְסָף.

עוֹד אָמַר לוֹ, כְּתוּב (שם לו') אָדָם וּבְהֵמָה, וְלֹא כְּתוּב
אִישׁ וּבְהֵמָה. אָמַר לוֹ, וְלֹא?! וְהֲרִי כְּתוּב
(שמות יא) לְמֵאִישׁ וְעַד בְּהֵמָה. אֲבָל מַה שְּׂכַתוּב אָדָם
וּבְהֵמָה, כִּמּוֹ שְׂכַתוּב (מלכים א-ה) מִן הָאָרֶז אֲשֶׁר
בְּלִבָּנוֹן עַד הָאֵזוֹב אֲשֶׁר יֵצֵא בַּקִּיר. דֶּרֶךְ הַכְּתוּב
הוּא, שְׁלוֹקַח הָעֲלִיּוֹן מִכֶּלֶם וְהַנְּמוּךְ מִכֶּלֶם. אִם
כָּאֵן הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֹּל - אָדָם, וְהַנְּמוּךְ מִהַכֹּל -
בְּהֵמָה.

אָמַר לוֹ, וַהֲרִי פָּתוּב (בראשית ב) וְאָדָם אֵינִי לְעַבְדְּ אֶת
הָאָדָמָה. אָמַר לוֹ, כֹּה וְרָאִה שְׂכָל מִה
שְׂפָעוּלָם אֵינִי אֵלָא בְּשִׁבִיל הָאָדָם, וְכֹלָם בְּגִלְלוֹ
מִתְקַיְמִים וְלֹא נִרְאִים בְּעוֹלָם, וְכֹלָם הִתְעַכְּבוּ עַד
שְׁיָבֵא אֹתוֹ שְׁנַקְרָא אָדָם. וְהוּ שְׂפָתוּב (שם) וְכֹל
שְׂיִיחַ הַשְּׂדֵה טָרָם יִתְיָה בְּאֶרֶץ וְגו'. טָרָם: עַד שְׂלֹא,
בְּתַרְנוּמוֹ. מִשּׁוּם שְׂלֹא נִרְאֶתָה הַדְּמוּת הָעֲלִיזוֹנָה.
וְהוּ שְׂפָתוּב וְאָדָם אֵינִי. כְּלוּמַר, כֹּלָם הִתְעַכְּבוּ
בְּשִׁבִילָה שְׂל הַדְּמוּת הַזֹּאת עַד שְׁנִרְאֶתָה.

וּמִשּׁוּם כִּד לֹא נִרְאֶתָה (בְּנִרְאָה) הַדְּמוּת הַזֹּאת אֵלָא
בְּדְמוּת שְׂרָאוּיָה לָהּ. וְהוּ שְׂפָתוּב (שם)
וַיִּצְרַח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם מְלֵא, כְּמוֹ
שְׂבִאֲרָנוּ, שֶׁהוּא שְׂלֵמוֹת הַכֹּל וְהַכֹּלֵל שְׂל הַכֹּל.

לְמַדְנֵנוּ, בְּשִׁשִּׁי נִבְרָא אָדָם, בְּשַׁעַה שְׁנִשְׁלָם הַכֶּסֶף.
וְנִקְרָא כֶּסֶף, שְׂפָתוּב (מלכים א י) שֵׁשׁ
מֵעֲלוֹת לְכֶסֶף. וְלִפְיִכֵּךְ נִבְרָא הָאָדָם בְּשִׁשִּׁי, שֶׁהוּא
רֵאוּי לֵישֵׁב עַל הַכֶּסֶף. וְלְמַדְנֵנוּ, כִּינּוֹן שְׁנִבְרָא אָדָם,

הכל התתקן, וכל מה שלמעלה ולמטה, והכל נכלל באדם.

שנינו, אמר רבי יוסי, כתוב (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם, הכלל של הכל, והכל כלולים בדמות הזאת. אמר רבי יהודה, והרי כתוב ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתן? אמר לו, הכל היו פני אדם, ובאותה דמות של אדם נראים כל הגונים וכל הדמיות. כמו ששנינו, פניו פני נשר, לא שהוא נשר, אלא שנראה בדמות של אדם, משום שכולל את כל הגונים וכל הדמיות.

אמר רבי יצחק, בא ראה, כל מי שהוא תחת שלטונו של אדם, נקרא איש, משום שהתתקן בגונו של אדם מדרגה אחרת שהיתה לו בראשונה. שלמדנו בסוד עליון בספרא דצניעותא, כשנברא אדם, ירד בדמות קדושה עליונה, וירדו עמו שתי רוחות משני צדדים, מימין ומשמאל, הכלל של אדם. והרוח של הימין

נִקְרְאָת נְשָׁמָה קְרוּשָׁה, שְׁכָתוֹב (בראשית ב) וַיִּפַּח
 בְּאִפּוֹ נְשָׁמַת חַיִּים. וְהָרוּחַ שֶׁל הַשָּׁמַיִם נִקְרְאָת
 נְפֶשׁ חַיָּה, וְהַיְתָה הוֹלֶכֶת וַיּוֹרֶדֶת מִמַּעַלָּה לְמַטָּה,
 וְלֹא מִתְיַשְׁבֶּת עִם הָאָחֶרֶת.

כֹּאֲשֶׁר נִכְנְסָה הַשְּׁכָת וְאָדָם הָיָה חוֹטֵא, נַעֲשֵׂו
 (נשפעו) מֵאוֹתָהּ רוּחַ הַשָּׁמַיִם בְּרִיּוֹת
 שְׁמֵת פִּשְׁטוֹת בְּעוֹלָם, וְגוֹפֶם לֹא הִסְתִּים, וְהִתְחַבְּרוּ
 עִם גּוֹף הָאָדָם הַזֶּה, עִם זָכָר וּנְקֵבָה, וְנוֹלְדוּ בְּעוֹלָם.
 וְאֵלּוּ נִקְרְאִים נְגַעֵי בְּנֵי אָדָם. לְמַדְנּוּ, הָעֲלִיּוֹנִים
 מֵהֶם שֶׁלֹּא נִדְבְּקוּ לְמַטָּה וְתִלּוּיִים כְּאֹוִיר, וְשׁוֹמְעִים
 מֵה שְׁשׁוֹמְעִים מִלְּמַעַלָּה, וּמֵהֶם יוֹדְעִים אוֹתָם
 הָאֲחֵרִים לְמַטָּה.

לְמַדְנּוּ, מֵהַנִּיצוּץ הַקָּשָׁה יוֹצְאִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
 וְעֶשְׂרִים וְחֲמֵשָׁה נִיצוּצוֹת, חֲקוּקִים
 וְאֲחוּזִים יַחַד מִצַּד הַגְּבוּרָה, שֶׁנִּקְרְאִים גְּבוּרוֹת,
 (ומתלבדים) יַחַד וְנַעֲשׂוּ אֶחָד (גוף). וּכְשֶׁאֵלָּה נִכְנְסִים
 לְגוֹף, הוּא נִקְרָא אִישׁ. (ולא איש זה) זֶה שֶׁשָּׁנִינוּ, אִישׁ
 תָּם וַיִּשָּׂר אִישׁ צְדִיק. וְהָאִישׁ שֶׁל כָּאֵן, כָּתוּב אִישׁ

מִלְחָמָה, שֶׁהַכֹּל עוֹלָה דִין, וְהַכֹּל אֶחָד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָמָּה? לֹא הִיָּה בִידּוֹ (שֶׁל רַבִּי יִצְחָק)? בָּאוּ שְׂאֵלוֹ לְפָנַי רַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר לָהֶם, עוֹד קָשָׁה, שְׁחָרִי שְׁנֵינוּ שְׁפָתוֹב, (בְּרֵאשִׁית ב) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת. וְשְׁנֵינוּ, מִי זֶה אִישׁ חָסֵד, וְכֵאן אֲמַרְתֶּם שֶׁהוּא דִין?

אֵלֶּא כִּךְ לְמִדְנֹה, הַכֹּל הוּא בְּמִשְׁקַל אֶחָד עוֹלָה, וְהַכֹּל אֶחָד. וּמִשׁוֹם שְׁחָרִינִים הַתְּחַתּוֹנִים אֲחֻזִּים (וּמִתְלַבְּדִים) וּמִחֻבְרִים בְּשִׁעְרוֹתָיו שֶׁל זֶה, הוּא נִקְרָא חֲדִין הַקָּשָׁה, וּכְשֶׁעוֹבֵר מִמֶּנּוּ הַשִּׁעַר שֶׁל הָרֹאשׁ - נִמְתָּק, וְחָדִינִים שֶׁל מִטָּה לֹא מוֹדֵפְנִים, וּמִשׁוֹם כִּךְ נִקְרָא טָהוֹר. שֶׁלֹּא נִקְרָא טָהוֹר, אֵלֶּא בְּשִׁיּוּצָא מִצַּד הַטְּמֵאָה, וּכְשִׁיּוּצָא מִצַּד הַטְּמֵאָה נִקְרָא טָהוֹר, שְׁפָתוֹב (אִיוב יד) מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטְּמֵאָה. מִטְּמֵאָה וּדְאִי, וְכֵאן פָּתוֹב וְאִישׁ כִּי יִמְרַט רֹאשׁוֹ קִרְחַת הוּא טָהוֹר הוּא.

וּבֵּא רֵאָה, בְּרֹאשׁ הָאִישׁ הַזֶּה נִיצוֹן הַקָּשָׁה, וּמִשׁוֹם כִּךְ גְּלַגְלַת הָרֹאשׁ שֶׁל זֶה אֲדַמָּה

כָּלָה כְּשׁוֹשְׁנָה, וְהַשְּׁעָרוֹת אֲדָמוֹת כְּתוּךְ אֲדָמוֹת,
 וְתִלּוּיִים מִמֶּנּוּ כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים שְׁלֵמָטָה
 שְׂמַעוֹרָרִים דִּינִים בְּעוֹלָם, וּכְשֵׁעוֹבֵר מִמֶּנּוּ הַשְּׁעָר
 וְנִגְלָשׁ, מִתְחַסֵּד הָעֲלִיזוֹן הַכֹּל נִמְתָּק, וְנִקְרָא מְחֹר
 עַל שְׂמוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם נִקְרָא עַל שְׂמוֹ - קְדוֹשׁ
 נִקְרָא וְלֹא מְחֹר? אָמַר לוֹ, לֹא כֹה,
 שְׂקְדוֹשׁ לֹא נִקְרָא אֶלָּא כְּשֵׁהשְׁעָר תִּלּוּי, שְׁהַקְדָּשָׁה
 תִּלּוּיָהּ בַשְּׁעָר, שְׂכָתוּב (במדבר ו) קְדוֹשׁ יְהִיָה גִידֵל
 פְּרַע שְׁעָר רֵאשׁוֹ. וְזֶה נִקְרָא מְחֹר, מִתְחַד
 שְׂתִּלּוּיִים לְמִטָּה מִמֶּנּוּ. וּמִשׁוּם כֹּךְ עוֹבֵר מִמֶּנּוּ
 הַשְּׁעָר וְנִמְתָּר.

וּבֵא רֵאָה, כָּל מִי שֶׁהוּא מֵצֵד הַדִּין וְהַדִּינִים
 נִיָּאחֲזִים בּוֹ, לֹא נִמְתָּר, עַד שְׁעוֹבֵר מִמֶּנּוּ
 הַשְּׁעָר. וּמִשְׁעוֹבֵר מִמֶּנּוּ הַשְּׁעָר, נִמְתָּר. וְאִם תֵּאמַר
 אָדָם - לֹא כֹה, שְׁחֲרִי הוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, וְנִמְצָאִים
 בּוֹ רַחֲמִים. מִשׁוּם כֹּךְ לֹא כֹה, שְׁכָל הַקְדָּשׁוֹת

וְהִקְדוּשִׁים הַתִּיַחֲדוּ בּוֹ. אֲבָל זֶה - הוּא דִּיּוֹן, וְהַדִּיּוּנִים
אֲחֻזּוּיִם בּוֹ, לֹא נִמְתָּק עַד שְׁעוֹבֵר מִמְּנוֹ הַשְּׁעָר.

בֹּא רֵא, שְׁתֵּרֵי הַלְוִיִּם שָׂפָאוּ מִצַּד הַדִּיּוֹן הַזֶּה לֹא
נִמְתָּרִים עַד שְׁעוֹבֵר מֵהֶם הַשְּׁעָר, שְׂפָתוֹב (שם)
וְכֵן תַּעֲשֶׂה לָּהֶם לְמַהֲרָם הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חֲטֵאת
וְהַעֲבִירוּ תַעֲרֵר עַל כָּל בְּשָׂרָם וְגו'. וְכִדִּי שִׂימְתָּקוּ
יֹתֵר, צָרִיךְ הַכֹּהֵן, שֶׁהוּא מִצַּד הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן,
לְהָרִים אוֹתָם, שְׂפָתוֹב וְהַנִּיף אֶתְרֹן אֶת הַלְוִיִּם
הַנּוֹפֵחַ לְפָנָיו ה'. כִּמּוֹ שֶׁהוּא לְאִישׁ הַזֶּה שְׂלֵמְעֵלָה,
שְׂפָאֲשֶׁר רוֹצֵה לְהַתְמַתֵּק ^(דף מט ע"א) יֹתֵר, מִתְנַלֵּה בּוֹ
חֶסֶד עֲלִיּוֹן, וְנִמְתָּק. וּמִמְתִּיק הוּא לְמַטָּה.

וְהָאִישׁ הַזֶּה הוּא בְּכֹלל שֶׁל אָדָם, וְכִשְׂרוֹצֵה
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִלָּחֵם בְּקָרְב, בְּאִישׁ
הַזֶּה הוּא נִלְחָם בָּהֶם בְּקָרְב, שְׂפָתוֹב (שמות טז) ה'
אִישׁ מִלְחָמָה, בְּאִישׁ הַזֶּה מִכָּשׁ. וְלֹא נִלְחָם בָּהֶם
בְּקָרְב, עַד שְׁעוֹבֵר לוֹ שְׁעַר הָרֵאשׁ, כִּדִּי שִׂיִּשְׁתַּלְשְׁלוּ
מִהֲשַׁתַּלְשְׁלוֹתָם, וַיִּשְׁבְּרוּ כָּל אוֹתָם הַכֹּתָרִים
הָאֲחֻזּוּיִם בַּשְּׁעָרוֹת. וְהוּ שְׂפָתוֹב (ישעיה ז) בַּיּוֹם הַהוּא

יגלח ה' וגו', בעברי נהר במלך אשור את הראש
 ושער הרגלים וגם את הזקן תספה.

למדנו, וכה תעשה להם לטהרם. מה זה וכה?
 כמו שלמעלה, הנה עליהם מי חטאת,
 שיורי הטל של הברזל פאן מי חטאת, שהם
 שיורי הטל. לעתיד לבא כתוב, (יחזקאל לו) וזרקתי
 עליכם מים טהורים. וכבסו בגדיהם, כמו
 שלמעלה, שתקוני האיש הזה רוחצים בחדר
 עליון, ונטהר מן הכל.

ושנינו, למה כתוב בתער, ולא במספרים?
 אלא, משום שיעבר השער בשרשו
 ויעברו ממנו הדינים התחתונים מהשתלשלותם.
 ובזמן שיבשרו המעשים למטה, עתיד תקדוש
 ברוך הוא להעביר לו את השער הזה ולגלח
 אותו, כדי שלא יצמח וירבה, שכתוב כי ימרט
 ראשו.

אמר רבי יצחק, גדול מכל הלזים הנה קרת,
 שעשה אותו תקדוש ברוך הוא למטה כמו

שְׁלֹמֶעֱלָה, וְקָרָא לוֹ קִרְחָה. מָתִי? בְּשָׁעָה שְׁגִלַּח
בְּשִׁבְלֵי אֶת הָאִישׁ הַזֶּה, שְׂכֵתוֹב קִרְחָה הוּא.

וּבְשָׂרָאָה קִרְחָה אֶת רֵאשׁוֹ בְּלֵי שַׁעַר וְרָאָה אֶת
אֶהֱרֹן מִתְקַשֵּׁט בְּקִשׁוּטֵי מְלָכִים,
הוֹדִילוֹל בְּעֵינָיו וְקָנָא לְאֶהֱרֹן. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא: אֲנִי עָשִׂיתִי אוֹתְךָ כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, לֹא רְצִיתָ
לְעֹלֹת לְעֵלְיוֹנִים, יָד לְמִטָּה וְתִהְיֶה בְּתַחְתּוֹנִים.
שְׂכֵתוֹב (במדבר טו) וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאוֹלָה. מֵהוּ הַשְּׂאוֹל?
גִּיהֶנֶם, שְׁשָׁם צוֹחִים הַרְשָׁעִים, וְאִין מִי שְׂמַרְחָמִים
עֲלֵיהֶם. וְעֵתִידִים הֵם לְחַיּוֹת וְלְעֹלֹת כְּשִׁיעוֹרֵר
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עַמּוֹ וְלְהַחְיּוֹתָם, שְׂכֵתוֹב
(שמואל א ב) ה' מִמִּית וּמְתִיחַ מוֹרִיד שְׂאוֹל וַיַּעַל.

וְאִם מִפְּאֵת פָּנָיו יִמְרַט רֵאשׁוֹ. לְמַדְנֹו, יֵשׁ פָּנִים
וְיֵשׁ פָּנִים. וּמִי הַפָּנִים הַלָּלוּ? אֵלֹו הֵם
שְׁנִקְרָאִים פָּנִים שָׁל זַעַם. וְכָל אֵלֹו שְׁתֵּלוּיִים
מֵאוֹתָם פָּנִים חֲצוּפִים, כָּלָם תְּקִיפִים, כָּלָם לֹא
מְרַחֲמִים. וּבְשִׁעוֹבֵר הַשַּׁעַר מְצַד אוֹתָם הַפָּנִים,
כָּלָם עוֹבְרִים וְנִשְׁבָּרִים.

שְׁלֹמֹדְנוּ, כָּל אוֹתָם שְׁתְּלוּיִים מִהַשְׁעָר שֶׁל הָרֵאשׁ,
 הֵם עֲלִיזוּנִים עַל הָאֲחֵרִים וְלֹא חֲצוּפִים
 כְּמוֹתָם, וְכָל אוֹתָם שְׁתְּלוּיִים מִצַּד הַשְׁעָר שֶׁל
 אוֹתָם הַפְּנִיִם, כְּלָם חֲצוּפִים וְתַקִּיפִים, וּמִשׁוּם כִּךְ
 פָּנְיוּ מִלְּחָטִים כָּאֵשׁ, מִשׁוּם הַנִּיצוּץ שֶׁל הַנִּיצוּץ
 חֲקֻשָּׁה. וּבִזְוָה כְּתוּב (איכה ד) פְּנֵי ה' חֲלָקָם. (תהלים לד)
 פְּנֵי ה' בְּעֵשִׂי רָע.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִהוּ נִנְע לָבֵן אֲדַמְדָּם? נִנְע מִמֶּשׁ
 הוּא, אִם נִרְאָה לָבֵן, וְהָאָדָם לֹא עֵבֵר.
 מִשְׁמַע שְׁכַתוּב לָבֵן אֲדַמְדָּם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
 שְׁחֲלָבֵן לֹא נִרְאָה אֶלָּא עִם אָדָם, כְּמוֹ הַלָּבֵן
 וְהָאָדָם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִף עַל גַּב שְׁחֲלָבֵן נִרְאָה,
 אִם הָאָדָם לֹא הוֹלֵךְ - נִנְע הוּא, שְׁכַתוּב (ישעיה א)
 אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשָּׁלֹג יִלְבִּינּוּ. וּבְשִׁמְלֵבִין,
 כָּל הַרְחָמִים נִמְצְאִים, וְדִינִים לֹא נִמְצְאִים. (שְׁחָרִי

נְעָרִי)

לְמַד רַבִּי אֶבְיָא, כְּתוּב נִנְע הוּא, וְכַתוּב נִנְע הוּא.
 אַחַד זָכָר וְאַחַד נְקֵבָה. אֶלָּא כְּשֶׁחֲנִקְבָּה

נְטִמַּאת מְשֹׁם חֲטָאֵי הַתַּחֲתוֹנִים, כְּתוּב נִנְעָה הִיא.
 וּכְשֶׁהֲזָכַר לֹא נִמְהָר מְשֹׁם חֲטָאֵי הַתַּחֲתוֹנִים,
 כְּתוּב נִנְעָה הוּא.

וְהַדְּבָרִים הַלְלוּ נוֹדְעִים לְכַהֵן, הַדִּינִים שְׂפָאִים
 מְוָה וְהַדִּינִים שְׂפָאִים מְוָה. וְנוֹדְעִים
 הַקְּרַבְנוֹת שְׂצָרִיךְ לְהַקְרִיב, שְׂכַתוּב זָכַר תְּמִים,
 וְכַתוּב נִקְבָּה תְּמִימָה יְבִיאָנָה. שְׁחֵרֵי הַדְּבָרִים
 נוֹדְעִים מֵאִיפָה בָּאוּ הַדִּינִים וּמֵאִיפָה אוֹתָם
 הַחֲטָאִים, שְׂאֲחוּזִים בְּוָה אוּ בְוָה. וְעַל כֵּן כְּתוּב,
 (תהלים נא) זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה. לְהוֹצִיא שְׂאֵר
 הַקְּרַבְנוֹת שְׂלֹא כְּתוּב רוּחַ נְשַׁבְּרָה, שְׁהֵם שְׁלוֹם
 לְעוֹלָם וְשִׂמְחַת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחֲתוֹנִים.

וְאִם יִרְאָנָה הַכַּהֵן. שְׁנָה רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (דף מט ע"ב)
 (תהלים סח) שְׁמַע תִּפְלָה עֲדִיךָ וְגו'. שְׁמַע תִּפְלָה
 - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, שְׁמַע
 תִּפְלָה?! שְׁמַע תִּפְלוֹת הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מַה זֶה
 שְׁמַע תִּפְלָה? אֵלֶּא תִּפְלָה זֶה כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא
 תִּפְלָה, שְׂכַתוּב (שם קט) וְאֲנִי תִּפְלָה. ((תהלים סט) וְאֲנִי

תַּפְּלָה) וְדוֹד אָמַר אוֹתָהּ בְּשָׂבִיל בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל. וּמָה
 שֶׁאָמַר וְאֲנִי תַּפְּלָה, הַכֹּל אַחַד, וְעַל זֶה שָׁמַע
 תַּפְּלָה, וְזוֹ תַּפְּלָה שֶׁל יָד, שְׂפָתוֹב (שְׁמוֹת יג) עַל יָדְכָה,
 בְּה"א.

עֲדִיף כָּל בָּשָׂר יָבֵאוּ - בְּשָׁעָה שֶׁהַגּוֹף שָׂרוּי בְּצַעַר,
 בְּמַחְלוֹת וּמַכּוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּבָשָׂר כִּי
 יִהְיֶה בְּעוֹרוֹ. אֵת הַנֶּגַע בְּעוֹר הַבָּשָׂר. הַבָּשָׂר הַחַי.
 וּמִשּׁוֹם כֶּף לֹא כָּתוּב כָּל רוּחַ יָבֵאוּ, אֲלֵא כָּל בָּשָׂר
 יָבֵאוּ. מָה זֶה עֲדִיף? אֲלֵא כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְהוֹבֵא אֶל
 הַכֹּהֵן, זֶה הוּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְאִם
 יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן. בֹּא רֵאֵה, בְּמָקוֹם אַחַד אֲהַרֵן הַכֹּהֵן,
 וּבְמָקוֹם אַחֵר הַכֹּהֵן סֵתֵם, וְזֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְהָרִי כָּתוּב נִנְעַ צְרַעַת כִּי תִהְיֶה
 בְּאָדָם וְהוֹבֵא אֶל הַכֹּהֵן, אִם כֶּף, זֶה
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? אָמַר לוֹ, כֵּן, מִשּׁוֹם שֶׁכּוֹ
 תְלוּיָהּ כָּל מְהַרְהָ וְכָל קַדְשָׁהּ. אָמַר לוֹ, אִם כֶּף,
 לָמָּה וְהוֹבֵא? וְהַעֲלָה הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת! אָמַר לוֹ,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם כז) וְהוֹבֵא אֶת בְּדִיו בַּמִּבְעַת,

שְׂמֵכָנִים זֶה לְתוֹךְ זֶה. אֵף כֹּאן וְהוּבֵא, שְׂיִכְנֶסוּ
לְכַהֵן לְמַהֵר אוֹתוֹ (בְּשַׁחֲזוֹר ב) וַיִּכְנִסוּ דָבָר לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כֶּךָ שְׁנֵינוּ, נִגַע צֶרַעַת: נִגַע - הוּא
הַדִּין הַקּוֹשֶׁה הַשָּׂרוּי בְּעוֹלָם. צֶרַעַת - הַסְּגָרָה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַסְּגַר הָאֹר הָעֲלִיּוֹן. הַסְּגַר שֶׁל הַטּוֹב
הָעֲלִיּוֹן שְׁלֵא יוֹרֵד לְעוֹלָם. כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם - בְּאָדָם
סְתָם. וְהוּבֵא אֶל הַכַּהֵן - זֶה הַכַּהֵן שֶׁלִּמְטָה, וְהוּא
מִתְקַן לְפָתַח אוֹתוֹ הַסְּגַר וְלְהַדְלִיק מְאוֹרוֹת,
שְׂיִמְצְאוּ עַל יָדוֹ בְּרִכּוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וַיַּעֲבֹר
וַיִּסְתַּלֵּק אוֹתוֹ הַנִּגַע, וַיִּשְׁרַח אֹר שֶׁל רַחֲמִים עַל
הַכֹּל, וּמִשׁוֹם כֶּךָ וְהוּבֵא אֶל הַכַּהֵן.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, רְאִיתִי אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם שְׁלֵא
מִשְׁנִיחִים וְלֹא יוֹדְעִים בְּכַבוֹד רַבּוֹנָם. כְּתוּב
בְּיִשְׂרָאֵל, (ויקרא ב) אֲשֶׁר הִבְדִּילְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים
לְהִיּוֹת לִי. וְכְתוּב (שם) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים
כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה'. אִם הֵם מִתְרַחֲקִים, אֵיפֹה הַקְּדוּשָׁה
שְׁלָהֶם? הֲרֵי רְצוֹנָם הַתְּרַחֵק מִפָּנָיו, וְהַכְּתוּב מְכַרִּיז
וְאוֹמֵר, (תהלים לב) אֵל תִּהְיוּ כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין תְּבִין.

במה נפְרָדִים בְּנֵי אָדָם מִסּוּם וּפְרָד? בְּקִדְשָׁת
עֲצָמָם, שְׂיִמְצְאוּ שְׁלֵמִים וְרִשׁוּמִים מִהַכֹּל.

וְעַל כֵּן זְוִיגָם שָׁל בְּנֵי אָדָם הוּא בְּזִמְנֵים יְדוּעִים,
לְבִזּוֹן הָרָצוֹן לְהִדְבֵק בְּקִדּוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא. וְהָרִי
הַעִירוּ, בְּחִצּוֹת הַלְיָלָה הַקְדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְגִן
עֶדֶן לְהִשְׁתַּעֲשַׂע עִם הַצְּדִיקִים, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
מִשְׁבַּחַת אֶת הַקְדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא, וְהִיא עֵת רָצוֹן
לְדַבֵּק בָּהֶם.

וְהַחֲבָרִים שְׂמֵשֵׁתִּדְלִים בַּתּוֹרָה, מִשְׁתַּתְּפִים עִם
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְשַׁבַּח אֶת הַמֶּלֶךְ
הַקְדוֹשׁ, וּמִתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה לְשֹׂאֵר בְּנֵי הָאָדָם, אִז
עֵת רָצוֹן לְהִתְקַדֵּשׁ בְּקִדְשָׁת הַקְדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא
וּלְבִזּוֹן רָצוֹן לְדַבֵּק בּוֹ. וְאוֹתָם הַחֲבָרִים שְׂמֵשֵׁתִּדְלִים
בַּתּוֹרָה, תְּזוּיג שְׁלָתָם בְּשַׁעָה שְׂנִמְצְא זְוִיג אַחֵר, וְזֶה
מִשְׁבַּח לְשַׁבַּח, לְבִזּוֹן הָרָצוֹן לְדַבֵּק בְּקִדּוֹשׁ פְּרוּךְ
הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׂהִיא עֵת רָצוֹן שְׂהַכֹּל
מִתְבָּרְכִים, הָעֲלִיזִים וְהַתְּחַתּוֹנִים.

אם בני אדם התרחקו ממנו ועושים בבהמות,
איפה הקדושה שלהם שימצאו קדושים?
איפה הנפשות הקדושות שמושכים מלמעלה?
ושלמה המלך צונח ואומר, (משלי יט) גם בלא דעת
נפש לא טוב. גם בלא דעת, מי הוא הדעת? זה
הקדוש ברוך הוא. נפש לא טוב - זוהי הנפש
שהם מושכים במעשיהם. לא טוב, שחרי מהצד
האחר נמשכות עליהם נפש שאינה טוב, משום
שלא מבונים להם לקדוש ברוך הוא.

מי שמתלהט ביצר הרע בלי רצון וכוונת הלב
לקדוש ברוך הוא, מהצד של יצר הרע
נמשכת עליו נפש שאינה טוב. זהו שכתוב גם
בלא דעת נפש לא טוב ואין ברגלים חוטא. מי
שהוא אין ברגלים ודוחה את השעה בלי רצון
קדוש - חוטא, חוטא ודאי בכל.

ועל זה שורות מכות רעות בבני אדם, ומעידים
בפניהם על הצפתם, להראות שהינה הקדוש
ברוך הוא מואם בהם ואין דעתו בהם, עד שהם

זוֹכִים (דף ג ע"א) וּמְכַשִּׁירִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כְּמִקְדָּם
 וּמִתְבָּרְכִים (וּמְשֻׁבְּרִים). וְעַל זֶה נִזְדַּעְזַת הַמַּפּוֹת לִכְהֵן,
 אוֹתָן שְׂפָאוֹת מֵצַד הַטְּמֵאָה וְאוֹתָן שְׂפָאוֹת מִהַצַּד
 הַאֲחֵר.

כִּמוֹ זֶה כָּתוּב, כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן וְגו',
 וְנִתְּתִי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזְתְּכֶם. וְכִי
 שָׁכַר טוֹב הוּא שְׂיִמְצֵא בְּאוֹתָם שְׂזוֹכִים לְהַכְנִים
 לְאֶרֶץ? אֵלֶּא הִנֵּה פִרְשׁוּהָ, לְמֵצֵא מִטְּמוּנִים
 שֶׁהִטְמִינוּ בְּבֵיתָם, וְלְהַנּוֹת בָּהֶם אֶת יִשְׂרָאֵל.

אֲבָל בֵּא רֵאָה, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מִתְדַבְּקִים
 לְקַדוֹשׁ פָּרוֹךְ הוּא, וְתִקְדוֹשׁ פָּרוֹךְ הוּא אוֹהֵב
 אוֹתָם, שְׂכָתוֹב (מִלֵּאבִי א) אֲהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר ה'.
 וּמִתּוֹךְ אֲהַבְתּוּ הַכְּנִים אוֹתָם לְאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה,
 לְהַשְׁרוֹת שְׂכִינָתוֹ בֵּינֵיהֶם, וְשִׁיחָהּ דִּיּוּרוֹ עִמָּהֶם,
 וְיִשְׂרָאֵל שְׂיִמְצֵאוּ קְדוּשִׁים עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.

בֵּא רֵאָה, כָּתוּב (שְׁמוֹת לז) וְכָל הַנְּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא
 לְבִן וְגו'. בְּשַׁעַה שָׁחִיו עוֹשִׂים מַעֲשֵׂהָ, הָיוּ
 אוֹמְרִים: זֶה לְמִקְדָּשׁ, זֶה לְמִשְׁכָּן, וְזֶה לְפָרְכָת. וְכֵן

כָּל אֹתָם הָאֲמֻנִים, בְּדֵי שְׂתִשְׁרָה קְרִשָּׁה עַל יְדֵיהֶם,
וּמִתְקַדְּשֵׁת אֹתָהּ עֲבוּדָה. וּבְשַׁעוֹלָה לְמִקְוָמוֹ, עוֹלָה
בְּקִרְשָׁה.

כְּמוֹ כֵּן מִי שֶׁעוֹשֶׂה עֲבוּדָה לְעֲבוּדָה זָרָה אוֹ
לְצַד הָאֲחֵר שְׂאִינוֹ קְדוֹשׁ, בִּיּוֹן שְׂמֹזְכִיר
אוֹתוֹ עַל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה, הֲרֵי רוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה
עָלָיו. וּבְשַׁעוֹלָה הַמַּעֲשֵׂה, עוֹלָה בְּטֵמֵאָה.
הַכִּנְעֻנִים הֵם עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּמְדַבְּקִים
בָּלֶם יַחַד בְּרוּחַ טְמֵאָה בְּעֲבוּדָה זָרָה, וְהָיוּ
בוֹנִים בְּנֵינָן לְפָרְצוֹפֵיהֶם (לְטַנּוּפֵיהֶם) וּלְגַעוּלֵיהֶם לְצַד
הַטְּמֵא לְעֲבוּדָה זָרָה. וּבְשִׁמְתֵּחִילִים לְבָנוֹת, הָיוּ
אוֹמְרִים דְּבוּר. וּבִיּוֹן שְׂנֹזְכֵר בְּפִיהֶם, עוֹלָה עָלָיו
רוּחַ שֵׁל טְמֵאָה. בְּשַׁעוֹלָה הַמַּעֲשֵׂה, הוּא עוֹלָה
בְּרוּחַ טְמֵאָה.

בִּיּוֹן שְׂנִכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ, רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְטַהֵר אֹתָם וּלְקַדֵּשׁ לָהֶם אֶת הָאֶרֶץ,
וּלְפָנוֹת מְקוֹם לְשִׁכְנָה, שְׁלֵא תִשְׁרָה הַשְּׂכִינָה

בְּתוֹךְ הַטְּמֵאָה. וְעַל כֵּן בָּאוּתוֹ נִגַע צָרַעַת הָיָה
 סוֹתְרִים בְּנִינִים שֶׁל עֲצִים וְאַבְנִים שֶׁנֶּעֱשׂוּ בַטְּמֵאָה.

בֹּא רֵא, אִם הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה הָיָה לְמַצָּא מִטְּמוּנִים
 בַּלְבָּד, יִחְזִירוּ הָאֲבָנִים אַחַר כָּךְ כְּמוֹת שֶׁהֵם
 לְמִקְוָמָם, וְהַעֲפֹר לְמִקְוָמוֹ. אֲבָל הַפְּסוּק בּוֹתֵב,
 וְחִלְצוּ אֶת הָאֲבָנִים. וְכַתוּב וְעֹפֵר אַחַר יָקַח. כִּדְרִי
 שֶׁתַּעֲבֹר רוּחַ הַטְּמֵאָה, וְיִתְפַּנֵּה וְיִתְקַדֵּשׁ כְּעֵת
 כְּמִקְדָּם, וְיִמָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִרְשָׁהּ וּבְדִיּוֹר קְדוֹשׁ,
 לְהַשְׁרוֹת בִּינֵיהֶם שְׂכִינָה.

וְעַל כֵּן, מִי שְׂבוּנָה בְּנִי, כְּשֶׁמֵתְחִיל לְבָנוֹת צָרִיךְ
 לְהַזְכִּיר בְּפִיו, שְׁחֵרֵי לְעִבּוֹדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הוּא בּוֹנֵה, מִשּׁוּם שְׂכַתוֹב (ירמיה כב) הוּי בְּנֵה
 בֵּיתוֹ בְּלֹא צָדֵק וְגו'. וְאִזּוֹ סִיּוּעַ שְׂמִימֵי שׁוֹרָה עָלָיו,
 וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן עָלָיו קְדָשָׁה וְקוֹרָא עָלָיו
 שְׁלוֹם. וְהוּא שְׂכַתוֹב (איו"ב ה) וַיִּדְעַתְּ כִּי שְׁלוֹם אֶהְלֶךְ
 וְגו'. מַה זֶה וּפְקֻדָּתְךָ נִוֹךְ? תֵּרִי פִרְשׁוּתָהּ. אֲבָל
 וּפְקֻדָּתְךָ, לְהַפְקִיד דְּבַר בְּפִהּ כְּשֶׁהוּא בּוֹנֵה. וְאִזּוֹ

בְּתוֹב וְלֹא תִחַטָּא. וְאִם לֹא, הֲרִי מְזַמֵּן לְבֵיתוֹ אֶת
הַצַּד הָאֲחֵר.

כָּל שָׂכֵן מִי שְׂבוּנָה, וְרִצּוֹנוֹ בְּצוּרָה אַחֲרָת, מִשּׁוּם
שְׂמִיחָה חֲבִית לְצַד הָאֲחֵר לְהַטְמִיא בּוֹ, הֲרִי
וְדַאי שׁוֹרָה בּוֹ רוּחַ שֶׁל טְמֵאָה, וְלֹא יוֹצֵא אוֹתוֹ
אָדָם מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁנִּעְנַשׁ בְּבֵית הַהוּא. וּמִי שֶׁדָּר
בּוֹ יְכוּל לְהִנָּזֵק, שֶׁהֲרִי בְּדִירָה הַהִיא שׁוֹרָה בָּהּ רוּחַ
טְמֵאָה, וּמְזַיְקָה מִי שֶׁנִּמְצָא בָּהּ.

וְאִם תֹּאמַר, בַּמָּה יְדוּעַ? כִּנּוּן שְׂבוּזֵק בְּבֵית הַהוּא
אוֹתוֹ שֶׁכָּנָה אוֹתוֹ, אוֹ אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ, אוֹ בְּנֵזְקֵי
גוֹף, אוֹ בְּנֵזְקֵי מָמוֹן, הוּא וְשְׁנֵי אַחֲרֵים אַחֲרָיו. הֲרִי
וְדַאי יִבְרַח אָדָם לְהָר, וְלֹא יְדוּר בּוֹ. יְדוּר בְּמַחְלַת
עֶפֶר, וְלֹא יְדוּר בּוֹ.

וּמִשּׁוּם כִּדְ הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא חָם עַל יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהֵם לֹא יוֹדְעִים דְּבָר בְּכָל אוֹתָם
הַבְּתִים, וְהוּא אוֹמֵר: אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים - אֲנִי יוֹדֵעַ,
וְרַשְׁמֹתַי אוֹתָם בְּנִגְעַ. נִגְעַ דָּר בְּבֵית, הִנֵּה נִגְעַ אַחֲרֵ
הַתְּקוּף שִׁיּוֹצֵיא אוֹתוֹ וַיַּעֲבִיר אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם. וְאִז

- וְנָתַן אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו. כִּי־זָן
 שְׁהוֹלֵךְ לוֹ, מָה הַטַּעַם וְנָתַן אֶת הַבַּיִת? אֵלֶּא כָּל
 זְמַן שְׂאוֹתוֹ בְּנֵי־יְהוָה בָּקִים - (דף נ ע"ב) שָׁלוֹ הוּא, וְיִכּוֹל
 לְחֹזֵר.

וְהָ בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, כָּל שֹׁכֵן בְּאֶרֶץ אַחֲרֵת, שְׂרוּחַ
 הַטְּמֵאָה מְצוּיָה יוֹתֵר, וְיִכּוֹל אָדָם לְהִנָּזֵק. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכָל שֹׁכֵן שְׁנִקְרָא בְּקִלְפוֹת שֶׁל חֲבֵרָיו
 הָאֲחֵרִים לְהִמָּצֵא שָׁם, וְאִפְלוּ דְפִיקוֹת בְּכַלִּים לֹא
 מֵעֲבִירִים אוֹתוֹ מִן הַבַּיִת. וּמִשּׁוּם כֶּף הַפְּסוּק הָיָה
 מְכַרְיֵז וְאוֹמֵר, הוּי פְּנֵה בֵּיתוֹ כֹּלֵּא צָדֵק. הוּי וְדַאי
 שְׂאוֹמְרִים כָּל יוֹם בַּבַּיִת הַהוּא.

רַבִּי יוֹסִי נִכְנַם יוֹם אֶחָד לְבַיִת אֶחָד, הִגִּיעַ לִסְפָּה
 (טָרַח בְּטַפּוּס) וְנִכְנַם פְּנִימָה. שָׁמַע קוֹל אֶחָד
 שְׂאוֹמֵר: הַתְּכַנְסוּ וְהַכְּנִסוּ, הִנֵּה אֶחָד מִחֲבֵרֵיכֶם
 שָׁלְנֵנוּ. הַתְּחַבְּרוּ וְנִזְיֵק אוֹתוֹ לְפָנַי שְׂיֵצֵא. אָמְרוּ, לֹא
 נוּכַל אֵלֶּא אִם דִּיּוּרוֹ כָּאֵן. יָצֵא רַבִּי יוֹסִי וּפְחָד.
 אָמַר, וְדַאי מִי שְׁעוֹבֵר עַל דְּבָרֵי הַחֲבֵרִים, מִתְחַיֵּב
 בְּנִפְשׁוֹ.

אָמַר לוֹ רַבִּי תֵיּיֵא, וַחֲרֵי הַגּוֹיִם וְשָׂאֵר בְּנֵי אָדָם
 דָּרִים בְּתוֹכוֹ, וְנִשְׁלָמוּ. אָמַר לוֹ, הֵם מֵצִדִּים
 הֵם בָּאִים, אֲבָל מִי שִׁירָא תַמָּא יָכוֹל לְהַנְיֹק. וְאִפְלוּ
 הֵם, אִם יַעֲכְבוּ אֶת דִּינֹרָם בּוֹ, לֹא יֵצְאוּ בְּשָׁלוֹם.
 אָמַר לוֹ, וַחֲרֵי כְּתוּב (אִיוב כ"א) בְּתִיָּהֶם שָׁלוֹם מִפְּחָד.
 אָמַר לוֹ, כְּגוֹן שְׁחָהּ מֵאַחַר, וְנִבְנָה מֵצִדִּיק. וְחַפְסֹוק
 כֶּךָ הוּא, בְּתִיָּהֶם שָׁלוֹם מִפְּחָד - כְּשִׁבְתִּיָּהֶם שָׁלוֹם
 מִפְּחָד, שְׂבַט אֵלֹהִים לֹא שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם.

וּבֵא אֲשֶׁר לוֹ תִּבְיַת וְהַגִּיד וְגו' (ויקרא יד). וְהַגִּיד?!
 וַיֵּאמֶר תְּהִי צָרִיף לְהִיּוֹת, אוֹ וַיִּדְבֵּר. מַה זֶה
 וְהַגִּיד? אֵלֶּא בְּכָל מָקוֹם דְּבַר שָׁל חֲכָמָה הוּא,
 וְהִנֵּה פִּרְשׁוּתָהּ. כְּנִנְע נִרְאָה לִי בְּבִיַת. כְּנִנְע?! נִנְע
 תְּהִי צָרִיף לְהִיּוֹת! נִרְאָה לִי?! יֵשׁ לִי תְּהִי צָרִיף
 לְהִיּוֹת, שְׁחָרֵי כְּתוּב וְנִתְתִּי נִנְע צָרַעַת בְּבִיַת אֶרֶץ
 אַחֲזוֹתְכֶם, שִׁירָא לְכָל! לָמָּה כְּנִנְע נִרְאָה לִי.

אֵלֶּא כְּשָׁעָה שְׁוָה נִכְנָם, אַחַר מִתְנַלָּה, וּמִתְנַרִּים
 זֶה בָּזָה. וְעַל זֶה נִרְאָה לִי. אוֹתוֹ שְׁחָתְכֶסָּה
 חֲתַנְלָה, וְשְׁחָתְנָלָה חֲתַכֶּסָּה, וְאַחַר כֶּךָ נִרְאָה לוֹ

בְּדַמוֹת אוֹתוֹ הִנָּגַע שָׁל הַבַּיִת, וְאַחַר מִתְכַּסֶּה. וְעַל
זֶה וְהִגִּיד לְבַחֵן, שְׂדֵבֵר חֲכָמָה הוּא.

וְאִזּוּ בָּא הַבַּחֵן, וַיִּפְּלוּ הַבַּיִת, וַיִּנְתְּצוּ לוֹ הָאֲבָנִים
וְהָעֲצִים וְהַכֹּל. כִּיּוֹן שִׁנְתְּצוּ וְמָחְרוּ הַכֹּל,
מִתְבָּרְכִים. אִזּוּ כָּתוּב (דברים ה) וּבָתִּים טוֹבִים תִּבְנֶה
וַיִּשְׁבֹּת. אֵלֹו נִקְרָאִים טוֹבִים, שְׁתָּרִי הָרֵאשׁוֹנִים
אֵינָם טוֹבִים, וְאֵינָם בְּכֹלֶל שָׁל קִדְשָׁה וְמִתְהַרָּה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כָּךְ, בְּמָה מְפָרְשִׁים אֶת
הַפְּסוּק שְׁבַת־טוֹב, (שם ו) וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל
טוֹב אֲשֶׁר לֹא מְלֵאֶתָּה? אִם רוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה
בְּתוֹכָם, אֵיךְ מְלֵאִים כָּל טוֹב? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
מְלֵאִים כָּל טוֹב - בְּמִמּוֹן, בְּכֶסֶף וּבְזָהָב, וּבְכֹל,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מה) כִּי טוֹב כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם.
וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהִנֵּה כָּל בֵּיתִי הַמִּצְרַיִם הָיוּ
מְלֵאִים כְּשֵׁפִים וְתוֹעֵבוֹת? אֵלֶּא עֵבוֹר הָעֵשֶׂר שָׁל
הָאֶרֶץ זֶה נֶאֱמַר. אֵף כָּאֵן עֵבוֹר הָעֵשֶׂר וְהַמִּמּוֹן
הוּא.

וְשִׁיתִי עֲשִׂירֵי יוֹת נָטְלוּ יִשְׂרָאֵל, אַחַת כְּשִׁינְאוּ מִנְלוֹת
 מִצָּרִים, וְאַחַת כְּשִׁנְכָנְסוּ לְאֶרֶץ. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָמַר, כָּל זֶה נִדְּאֵי הָיָה לְקַדֵּשׁ אֶת הָאֶרֶץ, וּלְהַעֲבִיר
 רוּחַ הַטְּמֵאָה מִן הָאֶרֶץ וּמִתּוֹךְ יִשְׂרָאֵל. וּכְשֶׁהֲפִית
 הָיָה מִנְתֵּן, הָיָה נִמְצָא בּוֹ מָמוֹן לְבָנוֹת אוֹתוֹ
 וּלְמֵלֵא אֶת בֵּיתוֹ, כִּי שָׁלֵא יִצְטַעַר עַל הַפִּת
 וַיִּשְׁחֹ בְדִיּוֹר שָׁל קַדְשָׁהּ.

וְאִישׁ אִו אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְעוֹר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי
 אָמַר, כְּמוֹ מְקוֹם נְבוֹתָ שְׁמַקִּיף בְּבַחֲרַת
 עֲזָה, מִרְאָה שְׁנִינֹו, וּבְמִרְאָה נִדּוֹן, כְּאוֹתָם
 הַגְּזוּנִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת טַעֲמִים
 יֵשׁ מִי שְׁנוֹרִם בְּבַחֲרַת עֲזָה, וּבְכֹל לְמַדְתִּי
 מֵאֲבִי, פָּרַט לְשַׁעֲרָה (לְבָנָה) אַחַת טְמֵאָה, עַד
 אַחַד. שְׁנַיִם, שְׁנַיִ עֲדִים, וּמְחֹזֵר. מִכָּאֵן וְחֵלְאָה,
 אֶפְלוּ מֵאָה כְּשִׁנַּיִם, וּשְׁנַיִם כְּמֵאָה. וְזֶה לְמַדְנֹו
 לְאַחַר שְׁכָתוֹב, (דברים יט) לֹא יָקוּם עַד אַחַד
 כְּאִישׁ וְגו', עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים וְגו'.

רַבִּי חֻזְקִיָּה הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר,
 כְּתוּב נִנְע לָבָן אֲדַמְדָּם, אִזּוּ הוּא נִנְע, שְׁחֵרֵי
 הַלָּבָן לֹא עוֹמֵד בְּעֵינָיו. פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר,
 כְּתוּב אִם יְהִי חֲטָאִיכֶם פֶּשְׁעִים וְגו'. אֲשַׁדְּיָהֶם
 יִשְׂרָאֵל, שְׁחֵקְרוּשׁ כְּרוּף הוּא רוּצָה לְטַהַר אוֹתָם
 בְּכָל כְּרִי שְׁלֹא יִמְצְאוּ בְּדִין לְפָנָיו, וּבְעֲלֵי תֵדִין לֹא
 יִשְׁלְטוּ בָהֶם, שְׁחֵרֵי הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר מִינוּ. אָדָם
 לְאָדָם, וְלָבָן לְלָבָן, יָמִין לְיָמִין, וְשְׂמָאל לְשְׂמָאל.

בְּעֵשׂוֹ כְּתוּב וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדַמוּנִי, וְעַל כֵּן שׁוֹרָה
 בּוֹ מִינוּ. (דף נא ע"א) וְאִם תֵּאמַר אֲדַמוּנִי כְּתוּב
 בְּעֵשׂוֹ, וְכְתוּב בּוֹ כְּרוּד, (שְׂמָאל-א טו) וַיִּבְיָאֵהוּ וְהוּא
 אֲדַמוּנִי. אֵלֶּא זֶה מְזַחֵמַת תּוֹחֵב נַעֲשָׂה, וְזֶה גְדַבֵּק
 בְּזַחַר תּוֹחֵב. כְּתוּב בְּעֵשׂוֹ, אֲדַמוּנִי כָּלוּ כְּאֲדָרַת
 שַׁעַר, יָצָא בְּזַחֵמַת תּוֹחֵב. כְּרוּד כְּתוּב, עִם יִפָּה
 עֵינַיִם וְטוֹב רֵאִי.

בֵּא וְרֵאָה מָה הַטַּעַם. הַגָּזוֹן הַלָּבָן נוֹדַע, וְהַגָּזוֹן
 הָאָדָם נוֹדַע. אָדָם כְּרֵאשׁוֹנָה, וְהַנְּחָה נְרֵאָה בּוֹ
 לָבָן, תְּרֵי טְחָרָה נוֹלָדָה בּוֹ וּמִתְחִיל לְהַטְהֵר. לָבָן

בְּרֵאשׁוֹנָה וְנִרְאָה בּוֹ אָדָם, הִנֵּה מִתְחִיל לְהִטָּמֵא.
 וְכֵתוּב וְטָמֵא חִכָּהוּן, שֶׁהִנֵּה נוֹלָד בּוֹ אָדָם לְהִטָּמֵא.
 וְחִכָּהוּן הָיָה יוֹדֵעַ בְּכֹל אוֹתָם הַגְּנוּנִים. וְלִפְעָמִים
 שֶׁנִּרְאָה בּוֹ גְּנוּן שֶׁל מְחֻרָה, וַיִּסְגִּירוּ לְרֵאוֹת אִם יוֹלָד
 בּוֹ גְּנוּן אַחֵר. וְאִם לֹא, מְטַהֵר אוֹתוֹ. וְהוּא שֹׁכֵתוּב
 וְטַהֲרוּ חִכָּהוּן וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, כָּתוּב (מלכים ב ה) וְצָרְעַת נִבְעָמָן
 תִּדְבַק בָּךְ וּבִזְרַעֲךָ לְעוֹלָם וְגו'. אִם הוּא חָטָא, לָמָּה
 יִלְקוּ בְּנָיו? אָמַר לוֹ, אֵלֵישַׁע רָאָה יוֹתֵר מִשָּׂאֵר
 הַנְּבִיאִים. רָאָה שְׂלֵא יֵצֵא מִנִּיחוֹי בֵּין מַעֲלָה, וְעַל בֵּין
 קָלֵל אֶת כָּלֵם.

וְלֹא עוֹד, אֵלֵא אָמַר לוֹ: אֲנִי עַבְדְּךָ בְּשֵׁמוֹשׁ עֲלִיזוֹן
 אֵצֶל אֱלֹהֵינוּ, וְזָכִיתִי בְּשָׁנֵי חֲלָקִים, שֶׁחֲרִי
 עַבְדְּךָ אוֹתוֹ בְּאֵמֶת. וְאַתָּה רָשַׁע פְּגַמְתָּ אוֹתִי,
 נִשְׁבַּעְתָּ לְשַׁקֵּר וְחָמַדְתָּ, חֲרִי עַבְרַתְּ עַל כָּל הַתּוֹרָה
 בְּלָה, וּמִי שֶׁעוֹבֵר עַל זֶה, מֵת הוּא לְעוֹלָם הַבָּא.
 אֲבָל מִשּׁוֹם שֶׁעַבְדְּתָ אוֹתִי, הַשֵּׁמוֹשׁ שֶׁלְּךָ לֹא יִתְּיָה

לְחַנּוּם; תִּהְיֶה מִיתְתָּךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. וּמִשּׁוּם כֵּן, וְצָרְעַת נִעְמָן תִּדְבַּק בְּךָ וּבְזֶרְעֶךָ.

(גון חלקו נזרע, וגון האדם נזרע).

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּגֵר הַצָּמֵר אִי הַפְּשָׁתִים לָמָּה?
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּכֹּל שׁוֹרָה וּכְכֹל שׁוֹלֵט.
 וַיֵּשׁ כִּמּוֹ זֶה, שְׂפָתַיב (משלי לא) דִּרְשָׁה צָמֵר וּפְשָׁתִים.
 וּמִשּׁוּם כֵּן שְׁלֵטוֹנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ נִנְע שְׂיוּצָא מִמְּקוֹם
 עֲלִיּוֹן, זֶה שׁוֹלֵט כִּכֹּל, בְּשָׁנֵי גְּוָנִים, בְּצָמֵר
 וּבְפְשָׁתִים. וּמִשּׁוּם כֵּן, זֹאת תּוֹרַת נִנְע הַצָּרְעַת בְּגֵר
 הַצָּמֵר אִי הַפְּשָׁתִים.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה הוֹלֵךְ לְבַצֵּיר שֶׁל אָבִיו. רָאָה אִישׁ
 אֶחָד שֶׁסָּפְטָה עִם קָשֶׁר שֶׁל מִשָּׂא עַל כְּתָפוֹ.
 אָמַר לוֹ, קָנִים שֶׁל עֲצִים שֶׁעַל כְּתָפְךָ לָשֵׁם מָה?
 לֹא אָמַר לוֹ דָּבָר. הֵלֶךְ אַחֲרָיו. רָאָה שְׁנַכְנָם לְמַעְרָה
 אַחַת, נִכְנָם אַחֲרָיו. רָאָה קִיטוֹר שֶׁל עֵשֶׂן שֶׁהָיָה
 עוֹלָה מִתַּחַת לְאָרֶץ, וְנִכְנָם הָאִישׁ הַהוּא לְנִקְבֵי אֶחָד
 וְהִתְכַּסֶּה מִמֶּנּוּ. פָּתַח רַבִּי יִצְחָק, וַיֵּצֵא לְפִי הַמַּעְרָה.

בְּעוֹדוֹ יוֹשֵׁב, עָבְרוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי תַזְקֵיָה. רָאָה
אוֹתָם וְקָרַב אֲלֵיהֶם. סֵפֶר לָהֶם אֶת
הַמַּעֲשֵׂה. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, בָּרוּךְ הַרְחֵמֵן שְׁהַצִּילָךְ.
זוֹהִי מַעֲרַת הַמְצַרְעִים שֶׁל סְרוּנְיָא, וְכָל יוֹשְׁבֵי
הַקְרִיָּה הֵחִיָּא הֵם מְכַשְׁפִּים, וְנִבְּאִים לַמְדַּבֵּר
לְנַחֲשִׁים הַשְּׁחָרִים, שְׁהֵם בְּנֵי עֶשֶׂר שָׁנִים אוֹ יוֹתֵר,
לַעֲשׂוֹת כְּשָׁפִים, וְלֹא נִשְׁמָרִים מֵהֶם וְנַעֲשִׂים
מְצַרְעִים, וְכָל מִינֵי כְּשָׁפִים שֶׁלָּהֶם הֵם בַּמַּעֲרָה הַזֶּה.
הִלְכוּ. בְּעוֹדָם הוֹלְכִים פָּגְשׁוּ בְּאִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה
בָּא, וּבְנֹו שֶׁהָיָה חוֹלָה קָשׁוֹר עַל תַּחֲמוֹר.
אָמְרוּ לוֹ, מִי אַתָּה? אָמַר לָהֶם, יְהוּדִי, וְזֶה הוּא
בְּנֵי שְׁקָשׁוֹר עַל תַּחֲמוֹר. אָמְרוּ לוֹ, לָמָּה הוּא
קָשׁוֹר? אָמַר לָהֶם, מְגוּרֵי הֵם בְּכַפֵּר אֶחָד, שֶׁהוּא
מִבְּנֵי הָרוֹמָאִים, וּבְנֵי תָזָה תָזָה לֹאֲמַד תּוֹרָה בְּכָל
יוֹם, וְתָזָה חוֹזֵר תַּבִּיתָהּ וְלֹאֲמַד אֶת אוֹתָם
הַדְּבָרִים, וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים הָיוּ מְגוּרֵי בְּבִית הַהוּא וְלֹא
רָאִיתִי דָבָר. וְכָעֵת יוֹם אֶחָד נִכְנַס בְּנֵי לְבִית
לְחֹזֵר עַל הַדְּבָרִים, עָבְרָה רוּחַ אַחַת לְפָנָיו וְהוֹיָקָה
לוֹ, הַתַּעֲקָמוּ פִּיו וְעֵינָיו, וַיִּדְּיוּ הַתַּעֲקָמוּ וְלֹא יָכַל

לְדַבֵּר. וּבֵאתִי לְמַעַרְתַּת הַמְצַרְעִים שָׁל סְרוּנָיָא אוּלֵי
יִלְמְדוּ אוֹתִי דְּבַר שָׁל רְפוּאָה.

אָמַר לוֹ רַבֵּי יְהוּדָה, וּבֵאתוּ ^(דף נא ע"ב) הַבַּיִת הַאֵם
יִדְעַתְּ מַקְדָּם לָכֵן אִם נִזְוֵק בּוֹ אִישׁ אַחֵר?
אָמַר לוֹ, יִדְעַתְּ, שְׁחֵרֵי מַכְפָּה יָמִים נִזְוֵק בּוֹ אִישׁ
אַחֵר, וְהָיוּ אוֹמְרִים שְׁחֵיחַ חוּלָה, וּמֵהֶם אוֹמְרִים
שְׁרוּחַ שָׁל הַבַּיִת, וְאַחֵר כֶּךָ נִכְנָסוּ בּוֹ כַּמָּה אֲנָשִׁים
וְלֹא נִזְוֵקוּ. אָמְרוּ, וְהָיוּ שְׂאוֹמְרִים הַחֲבֵרִים, אוּי
לְאוֹתָם שְׁעוֹבְרִים עַל דְּבָרֵיהֶם.

פָּתַח רַבֵּי יְהוּדָה וְאָמַר, (ירמיה כב) הוּי בְנֵה בַיִתוֹ
בְּלֹא צְדָק, שְׁחֵרֵי בְּכָל מְקוֹם שְׁנִמְצָא בּוֹ
צְדָק, כָּל הָרוּחוֹת וְכָל מַזִּיקֵי הָעוֹלָם בּוֹרְחִים מִמֶּנּוּ,
וְלֹא נִמְצָאִים לְפָנָיו. וְעַם כָּל זֶה, מִי שְׂמַקְדִּים
וְנוֹטֵל הַמְּקוֹם, אוֹחֵז בּוֹ. אָמַר לוֹ רַבֵּי חִזְקִיָּה, אִם
כֶּךָ, שָׁקוּל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ כְּרוּחַ הַטְּמֵאָה?

אָמַר לוֹ, לֹא כֶּךָ, אֲלֵא הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לֹא שׁוֹרָה
בְּמְקוֹם טָמֵא, וּבְשׁוּם כֶּךָ, אִם הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
נוֹטֵל הַמְּקוֹם מַקְדָּם לָכֵן, כָּל הָרוּחוֹת וְכָל מַזִּיקֵי

הָעוֹלָם לֹא יְכוּלִים לְהִרְאוֹת בּוֹ, כָּל שָׁכֵן לְקִרְבֵּי עֲמוֹ. אִם רוּחַ טְמֵאָה קוֹדֵם וְנוֹטֵל אֶת הַמָּקוֹם - הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לֹא שׁוֹרֵה בּוֹ, שְׁחֵרֵי אֵינוֹ מְקוֹמוֹ.

וּכְשֶׁהָיָה יוֹרֵד נִגַּע צָרַעַת, הָיָה מְטַהֵר אֶת הַמָּקוֹם, וּמוֹצִיא אֶת רוּחַ הַטְּמֵאָה מִמְּקוֹמוֹ, וְאַחֵר כִּי מִנְתָּצִים אֶת הַבַּיִת, הָאֲבָנִים וְהָעֵצִים וְהַכֹּל, וּבֹנֶה אוֹתוֹ בְּמִקְדָּם, בַּצַּד הַקָּדוֹשׁ בְּצַדְקָה, שְׁמוֹזְכִיר אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ וּמְשַׁרְהָ עָלָיו קִדְשָׁהּ, וְעַם כָּל זֶה בְּעֶפְרָא אַחֵר, וַיִּרְחִיק אֶת הַבַּיִת מִמְּקוֹמוֹ, מִתְּחִיל וְהָרֵאשׁוֹן שְׁנֵי טַפְחִים.

עֲבָשׁוּ שְׂלֵא נִרְאָה וְלֹא יוֹרֵד מִי שְׂמֵתִנְּרָה בְּאוֹתָהּ רוּחַ טְמֵאָה לְהוֹצִיאָה מִמְּקוֹמוֹ, מֵהַתְּקַנְתּוֹ? אִם יְכוּל לְצֵאת מִן הַבַּיִת הַזֶּה - יָפֵה, וְאִם לֹא - יִבְנֶה אוֹתוֹ בְּמִקְדָּם בְּאֲבָנִים אַחֲרוֹת, וְעֵצִים וְהַכֹּל. וַיּוֹצִיא וַיִּרְחִיק אוֹתוֹ מִהַמָּקוֹם הָרֵאשׁוֹן, וַיִּבְנֶה אוֹתוֹ עַל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ.

וְעַם כָּל זֶה לֹא יוֹצֵאת אוֹתָהּ הָרוּחַ מִן הַמָּקוֹם הָרֵאשׁוֹן, מִשּׁוּם שֶׁקִּדְשָׁהּ לֹא שׁוֹרֵה עַל מְקוֹם

טמא. אמר רבי יצחק, למה לו לטרח על זה? בזמן
הזה כתוב, (קהלת א) מעות לא יוכל לתקון וגו'.
מיום שנחרב בית המקדש לא נמצאה רפואה
בעולם, משום כך צריך אדם להזהר, כך שיתיה
שמור.

אמרו, גלף עם האיש הזה ונראה. אמר רבי
יצחק, אסור לנו. אם היה הולך לאיש
גדול ירא חטא, כמו נעמן לאלישע, גלף אחריו.
עכשו שהוא הולך לרחוקי העולם, רחוקי התורה,
מגעלים מן הכל, אסור לנו להראות לפניהם.
ברוך הרחמן שהציל אותנו מהם. והאיש הזה
אסור לו. אמר רבי יהודה, ורחי שנינו, בכל
מתרפאים חוץ מעצי אשרה וכו'. אמר לו, וזהו
עבודה זרה, ולא עוד, אלא שרחי כתוב, (דברים יח)
לא ימצא בך בנו ובתו פאש וגו'. הלכו לדרךם.
הלך אותו האיש למערה ההיא, הוא ובנו, שם
אותו במערה. עד שיצא אביו לקשר את
חמורו, יצא קיטור של אש והכה אותו פראשו

והרג אותו. פינתים נכנס אביו ומצא אותו מת.
לקח אותו ואת חמורו והלך לו. ומצא אחר יום
אחר את רבי יצחק ואת רבי יהודה ואת רבי
חזקיה שהיו הולכים. פכה לפניהם, וספר להם
את המעשה. אמר רבי יצחק, והאם לא אמרתי
לך פעמים רבות שאסור ללכת לשם? ברוך
הרחמן שכל מעשיו אמת, ודרךיו אמת. אשריהם
הצדיקים שהולכים בדרך האמת בעולם הזה
ובעולם הבא, ועליהם כתוב (משלי ד) וארח צדיקים
באור נגה וגו'.

אמר רבי אלעזר, בכל מעשי האדם צריך שכלם
יהיו לשם הקדוש. מה זה לשם הקדוש?
להזכיר בפיו את השם הקדוש על כל מה שהוא
עושה שתכל הוא לעבודתו, ולא ישרה עליו הצד
האחר, משום שהוא תמיד מומן לבני האדם ויכול
לשרות על אותו המעשה. ועל כן, השתי או הערב
היה נטמא, ושרה ^(דף נב ע"א) עליו ריח טמאה. ומה
בזה כך - מי שמפקיד דבריו לצד האחר שלא

צָרִיךְ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב, (דברים כב) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת אָבִיו (חמיו), וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי אֲפָא. אָמַר רַבִּי אֲפָא, נֹאמַר דְּבָרֵי תוֹרָה וְנִלְךְ. פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית יב) אֲמַרִי נָא אַחֲתֵי אֶתְּ. הַפְּסוּק הַזֶּה קָשָׁה, וְכִי אֲבָרְתֶם שְׂתוּא יִרְא חֲטָא, אֲהוּבֵי שֶׁל הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא, הָיָה אֹמֵר כֶּךָ עַל אֲשֶׁתּוֹ כִּדְרֵי שְׂיִיטִיבֵי לֹ? אֵלָּא אֲבָרְתֶם, אֵיף עַל גַּב שְׂתֵיָה יִרְא חֲטָא, לֹא סָמַךְ עַל זְכוּתוֹ, וְלֹא רָצָה מִהַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא מִזְכוּתוֹ, אֵלָּא עַל זְכוּת אֲשֶׁתּוֹ, שְׂיִרְוִיחַ בְּשִׁבְלָה מִמּוֹן שֶׁל שְׂאָר הָעַמִּים, שְׂחָרֵי הַמִּמּוֹן זוֹכָה לֹ הָאָדָם בְּאֲשֶׁתּוֹ. זֶהוּ שְׂכָתוּב (משלי יט) בַּיִת וְהוֹן נַחֲלַת אֲבוֹת וּמַח' אִשָּׁה מִשְׁכָּלַת. מִי שְׂזוֹכָה בְּאִשָּׁה מִשְׁכָּלַת, זוֹכָה בְּכָל. וְכְתוּב, (שם לא) כָּטַח כָּה לֵב בְּעֵלָה וְשָׁלַל לֹא יַחֲסֵר.

וְאֲבָרְתֶם הָיָה הוֹלֵךְ בְּשִׁבְלָה לְאֹכַל הַשָּׁלַל מִשְׂאָר הָעַמִּים, וְסָמַךְ עַל זְכוּתָהּ שְׂלֹא יוּכְלוּ

לְהַעֲנִישׁוּ וְלַצַּחֵק בָּהּ. וּמִשׁוּם כֶּךָ לֹא נָתַן דְּבַר
 לֵאמֹר אַחֲתִי הִיא, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂרָאָה מִלְּאָדָּ
 אַחַד הוֹלֵךְ לְפָנֶיהָ, וְאָמַר לְאַבְרָהָם: אֵל תִּפְחַד
 עָלֶיךָ, הַקְּדוֹשׁ כְּרוֹךְ הוּא שָׁלַח אֹתִי לְהוֹצִיא לְךָ
 אֶת מָמוֹן שְׂאֵר הָעַמִּים וְלִשְׁמֹר אוֹתָהּ מִהַכּוֹל. וְאִז
 לֹא פָחַד עַל אִשְׁתּוֹ, אֲלֵא עָלָיו, שְׂלֵא רָאָה עִמּוֹ
 מִלְּאָדָּ, אֲלֵא עֲמָתָהּ. אָמַר, חֲרִי הִיא שְׂמוֹרָתָה, וְאִנִּי
 לֹא שְׂמוֹרָה. וּמִשׁוּם כֶּךָ אָמַר, אֲמַרְי נָא אַחֲתִי אֶתְּ
 וְגו'.

יֵיטֵב לִי?! יֵיטִיבוּ לִי הֵיךְ צָרִיךְ לְהִיזוֹת, שְׂכַתּוֹב
 וְהֵיךְ כִּי יֵרְאוּ אוֹתְךָ הַמַּצְרִים וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ
 זֹאת, וְעַל כֵּן יֵיטִיבוּ לִי צָרִיךְ לְהִיזוֹת! אֲלֵא יֵיטֵב
 לִי - זֶה שְׂהוֹלֵךְ לְפָנֶיךָ. יֵיטֵב לִי הַקְּדוֹשׁ כְּרוֹךְ הוּא
 בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּמָמוֹן. וְחִיתָה נַפְשִׁי בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם
 בְּגִלְגָּלָהּ, שְׂלֵא תִסְטִי מִדְּרֹךְ הָאֵמֶת. שְׂאֵם אֲזַכֶּה
 בְּגִלְגָּלָהּ בְּמָמוֹן בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֶת תִּסְטִי בְּדְרֹךְ, חֲרִי
 מִיִּתָּה זְמִינָה בְּעוֹלָם הַהוּא, אֲלֵא תִשְׁמְרִי, שְׂתַחֲרִי
 נַפְשִׁי בְּעוֹלָם הַהוּא בְּגִלְגָּלָהּ.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהַמְּלֶאךָ הַהוּא הֵלֵךְ לְפָנֶיהָ לְשֹׁמֵר אוֹתָהּ,
 מַה פְּתוּב? וַיִּנְגַע ה' אֶת פְּרֻעָה וְגו', עַל
 דְּבַר שָׂרִי, וַדְּאִי. שֶׁהִיְתָה אוֹמֶרֶת לְמֶלֶךְ הַכֹּהֵן -
 וְהוּא מִכָּה. וְעַל כֵּן לֹא פָּחַד אֲנֶרְהֵם עָלֶיהָ כְּלוּם,
 שֶׁתִּרִי הִיא שְׁמוּרָה. וּמַה שֶׁפָּחַד - עַל עֲצֻמוֹ פָּחַד,
 וְלֹא רָאָה עֲמוֹ שְׁמִירָה כּוּזוֹ.

בֵּיא רֵאָה, עֲשֹׂר פְּעָמִים צוֹתָה שָׂרָה לְמֶלֶךְ
 לְהַכּוֹת אֶת פְּרֻעָה, וּבְעֲשֹׂר מַכּוֹת לָקָה.
 סִימָן עֲשֶׂתָה שָׂרָה לְבָנֶיהָ אַחֲרֶיהָ בְּמִצְרַיִם.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (מִיבָה ז) כִּימִי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 אֶרְאֶנּוּ נִפְלְאוֹת. עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהִרְאוֹת גְּאֻלָּה לְבָנָיו כְּאוֹתָם הַיָּמִים שֶׁשָּׁלַח
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל, וְהִרְאָה אֶת
 אוֹתָן הַמַּכּוֹת לְמִצְרַיִם, וְהִלְקָה אוֹתָם בְּגִלְגַּל
 יִשְׂרָאֵל. בֵּיא וְרֵאָה מַה בֵּין הַגְּאֻלָּה הַזֹּאת לְגְּאֻלַּת
 מִצְרַיִם. גְּאֻלַּת מִצְרַיִם הִיְתָה בְּמֶלֶךְ אֶחָד, וּבְמַלְכוּת
 אַחַת - כָּאֵן בְּכָל הַמְּלָכִים שֶׁל הָעוֹלָם. וְאִזּוֹ יִתְכַפֵּד
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הָעוֹלָם, וַיִּדְעוּ הַכּוֹל שְׁלִטּוֹנוֹ

שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֹלָם יִלְקוּ בְּמִכּוֹת
עֲלִיּוֹנוֹת, עַל אַחַת שְׁתַּיִם, מִפְּנֵי שֵׁיִסְרָבוּ כֹּלָם אֶת
יִשְׂרָאֵל.

וְאִזּוּ יִתְנַלְּהָ שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׁפָתוֹב (זכריה יד) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל
הָאָרֶץ. וְאִזּוּ כֹּלָם יִתְנַדְּבוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. וְהוּוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה סו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל
אֲחֵיכֶם וְגו'. אִזּוּ יַעֲמְדוּ הָאֲבוֹת בְּשִׁמְחָה לְרֵאוֹת
אֶת גְּאֻלַּת בְּנֵיהֶם בְּמִקְדָּם. וְהוּוּ שְׁפָתוֹב כִּיִּמִּי
צִאֲתָךְ מֵאָרֶץ מִצְרַיִם אֲרֵאֲנוּ נִפְלְאוֹת, אָמֵן כִּן
יְהִי רָצוֹן. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלֹךְ ה'
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (דף נב ע"ב)

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמֻשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשֵׁת מְצוֹרַע

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִישַׁת מְצָרַע

וַיִּדְבַר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. וְאֵת תְּהִיָּה תוֹרַת
הַמְצָרַע בְּיוֹם טְהַרְתּוֹ וְגו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח,
(איו"ב יט) גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חָרָב כִּי חָמָה עֲוֹנוֹת חָרָב
לְמַעַן תִּדְרְעוּן שְׂדוּן. שְׂדוּן, שְׂדִין כְּתוּב. כִּמְהָ יֵשׁ
לְבַנֵּי אָדָם לְשָׁמֵר אֶת דְּרָכֵיהֶם וּלְפַחַד מִלְּפָנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא יִסְמוּ מִדְּרָךְ כְּשָׂרָה, וְלֹא
לְעֵבֵר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה וְלֹא תִשָּׁבַח מִמֶּנּוּ.

שְׁכָל מִי שְׁלֵא לֹאמַד תוֹרָה וְלֹא מִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, נְזוּף
הוּא מִתְקַדֵּשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְחוּק הוּא מִמֶּנּוּ,
וְלֹא שוֹרָה עִמוֹ שְׂכִינָה. וְאוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים שְׁהוֹלְכִים
עִמוֹ, מִסְתַּלְקִים מִמֶּנּוּ, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂמִכְרִיזִים
לְפָנָיו וְאוֹמְרִים: הִסְתַּלְקוּ מִסְבִּיב לְפָלוּגֵי, שְׁלֵא
חֹשֶׁשׁ עַל כְּבוֹד רַבּוֹנוֹ. אוּי לוֹ! שְׁחַרֵּי עֲוֹבוֹ אוֹתוֹ
עֲלִיזִים וְתַחְתּוֹנִים, אִין לוֹ חֵלֶק בְּדָרְךְ תַּחֲיִים.

וּכְשֶׁהוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּרַת רַבּוֹנוֹ וְלֹאמַד תוֹרָה,
כִּמְהָ שּׁוֹמְרִים מְזַמְּנִים כְּנִגְדּוֹ לְשָׁמֵר
אוֹתוֹ, וְשְׂכִינָה שוֹרָה עֲלָיו, וּבְלָם מְכַרִּיזִים לְפָנָיו

וְאוֹמְרִים: תָּנּוּ כְבוֹד לְדִיוֹקָן הַמְּלֶךְ. תָּנּוּ כְבוֹד לְבֵן
הַמְּלֶךְ. שְׁמוֹר הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. אֲשֶׁרִי
חֲלָקוּ!

בֹּא רֵאשִׁית, בְּלִשׁוֹן הָרַע שֶׁאָמַר הַנְּחָשׁ לְאִשָּׁה, גֵּרָם
לְאִשָּׁה וּלְאָדָם לְגֹזֵר עֲלֵיהֶם מִיָּתֶה וְעַל כָּל
הָעוֹלָם. בְּלִשׁוֹן הָרַע כְּתוּב, (תהלים נו) וּלְשׁוֹנֵם חֶרֶב
חֲדָה. מִשׁוֹם כֶּךָ, גִּזְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, מִפְּנֵי לִשׁוֹן
הָרַע. כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חֶרֶב. מֵהוּ כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת
חֶרֶב? זוֹ חֶרֶב לֵה'. שֶׁשְּׂנִינּוּ, יֵשׁ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
חֶרֶב שְׁפָה הוּא דָן אֶת הָרָשָׁעִים. זֶהוּ שְׁכַתוּב, (ישעיה
לד) חֶרֶב לֵה' מְלֹאָה דָם. (דברים לב) וְחֶרֶבִי תֹאכַל בָּשָׂר.
וּמִשׁוֹם כֶּךָ גִּזְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת
חֶרֶב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן, שְׂדִין כְּתוּב, כִּדִּי שֶׁתִּדְעוּ
שְׂכָרְךָ גְדוּן. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֶרֶב בְּלִשׁוֹנוֹ, מְזַדְמָנֶת לוֹ
חֶרֶב (גְדוּן בְּאוֹתָהּ חֶרֶב) שֶׁמִּשְׁמִידָה הַכֹּל. זֶהוּ שְׁכַתוּב זֹאת
תִּהְיֶה תוֹרַת הַמְּצַרֵּעַ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (קהלת ט) וּבְצַפְרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפֶּחַ
כֵּהֶם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. תִּפְסוּק תִּזְהַ תִּרִי

נְתַבְאֵר. אֲכַל בַּא רְאִיה, בְּנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא
שׁוֹמְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים בְּרֵצוֹן אֲדוֹנָם, וְהִכְרוּז כָּל
יוֹם קוֹרֵא לְפִנְיָהֶם, וְאִין מִי שְׁמַקְשִׁיב לוֹ, וְאִין מִי
שְׁמַעִיר אֶת רוּחוֹ לְעַבֹדֵת אֲדוֹנוֹ.

בְּשַׁעָה שְׂיוֹרֵד הַלֵּילָה וְהַשְּׁעָרִים נִסְתָּמִים,
מִתְעוֹרֵר נֶקֶב הַהוֹם רַבָּה, וְכַמָּה
קְבוּצוֹת שֶׁל מְחַכְּבִים נִמְצְאִים בְּעוֹלָם. אִז מִפִּיל
הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְאִפְלוּ
עַל כָּל שְׂפָהֶם הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל חַיִּים, וְהֵם
מְשׁוֹמְטִים בְּעוֹלָם וּמוֹדִיעִים לְבְנֵי אָדָם דְּבָרִים,
מֵהֶם כּוֹזְבִים וּמֵהֶם אֱמֵת, וּבְנֵי אָדָם קְשׁוּרִים
בְּשַׁנָּה.

בְּשַׁמְתְּעוֹרְרֵת רוּחַ צְפוֹן וְנִחְלַק הַלֵּילָה,
הַשְּׁלֵהֶבֶת יוֹצֵאת וּמְכָה תַחַת
בְּנֵי הַתְּרַנְגוּל, וְהוּא קוֹרֵא, וְהַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִכְנָם לְגַן עֵדֶן לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים. וְאִז הִכְרוּז
יוֹצֵא וְקוֹרֵא, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְעוֹרְרִים
בְּמִשׁוֹתֵיהֶם. אוֹתָם שְׂיִישׁ בָּהֶם הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל חַיִּים,

עוֹמְדִים לְעִבּוֹדַת רַבּוֹנָם וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְשִׁבְחוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שָׁבָא הַבְּקָר.

בְּשִׁבָּא הַבְּקָר, (כְּרוּז קוּרָא וְכָל) כָּל הַחִילּוֹת וְהַמַּחֲנוֹת
שֶׁלְמַעַלָּה מִשְׁבָּחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְהוּ שְׁכָתוּב (אִיּוֹב ל"ח) בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בְקָר וְגו'.
אִז כִּמְהָ שְׁעָרִים נִפְתָּחִים לְכָל הַצְּדִידִים, וְהַשְּׁעָר
שֶׁל אַבְרָהָם נִפְתָּח לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל לְזִמְן אֶת כָּל
בְּנֵי הָעוֹלָם. וְהוּ שְׁכָתוּב וַיִּטַּע אֱשֶׁל בְּבֵאֵר שָׁבַע.

וּמִי שֶׁלֹּא מֵעִיר אֶת רוּחוֹ לְעִבּוֹדַת רַבּוֹנּוֹ, (דף נג ע"א)
בְּאִיזָה פָּנִים יַעֲמֵד לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ כְּשִׁיתְעוֹרְרוֹ
עָלָיו בְּדִין, וַיִּתְּפָסוּ אוֹתוֹ בְּקוֹלָהּ, וְלֹא תִמְצֵא עָלָיו
זְכוּת לְהַנְצִיל? וְאִז כָּתוּב, וּכְצַפְרִים הָאֲחֻזּוֹת בַּפֶּחַ
כְּהֵם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. וְטָרָם שִׁיִּצֵּא אָדָם מִן
הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּכִמְהָ דִינִים הוּא נִדוֹן הַנֶּפֶשׁ עִם
הַגּוֹף טָרָם שִׁיפָּרְדוּ זֶה מִזֶּה, וְאִין מִי שִׁישְׁגִּית.

(אֲפֵלוֹ) בְּאוֹתוֹ זִמְן שֶׁמִּנְיַעָה שְׁעַת הַהַפְּרָדָה, לֹא
יּוֹצֵאת הַנֶּפֶשׁ מִן הַגּוֹף עַד שֶׁמִּתְגַּלָּה עָלָיו שְׁכִינָה,
וְהַנֶּפֶשׁ מֵתוֹךְ שִׁמְחָה וְחִבִּיבוּת שֶׁל הַשְּׁכִינָה יּוֹצֵאת

מִן הַגּוֹף בְּנִגְדָה. אִם הוּא צְדִיק, הוּא נִקְשָׁר וְנִדְבַק
 בָּהּ. וְאִם לֹא, הַשְּׂכִינָה הוֹלֶכֶת, וְהִיא נִשְׁאֶרֶת
 וְהוֹלֶכֶת וּמֵתֵאֱפֶלֶת עַל פְּרִדַּת הַגּוֹף. מִשָּׁל אֹמְרִים,
 חֲתוּל לֹא נִפְרָד מֵאֵשׁ, חִדַּד אֶת הַסִּפִּין, וְהוּא יֵלֵךְ
 אַחֲרָיו.

אַחַר כֵּן נִדְוָנִים שְׁנִינָהם עַל יְדֵי דוּמָה. הַגּוֹף נִדְוֶן
 בְּקֶבֶר עַד שֶׁשָּׁב לְעֶפֶר, וְהַנֶּפֶשׁ בְּאֵשׁ הַגֵּיהֶנֶם
 בְּכַמָּה דִינִים, עַד אוֹתוֹ זְמַן שֶׁנִּגְזַר עָלֶיהָ לְקַבֵּל
 עֲנָשׁ. אַחַר שֶׁקִּבְּלָה עֲנָשָׁה וּמִנִּיעַ הַזְּמַן לְהִטָּהֵר, אִז
 עוֹלָה הִיא מֵהַגֵּיהֶנֶם, וּמֵתֵלַבֶּנֶת מִחֲטָאֶיהָ כְּמוֹ בְּרוּל
 שְׂמֵת־לֵבַן בְּאֵשׁ, וְעוֹלִים עִמָּה עַד שֶׁנִּכְנָסֶת לְגֶן עֵדֶן
 שְׁלִמְטָה, וְרוֹחֶצֶת שָׁם בְּאוֹתָם מִיּוֹם, וְרוֹחֶצֶת
 בְּבִשְׂמִים שְׁשָׁם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר ג) מִקְטָרֶת מִר
 וּלְבָנָה. וְעוֹמְדֶת שָׁם עַד הַזְּמַן שֶׁנִּגְזַר עָלֶיהָ
 לְהִתְרַחֵק מֵהַמָּקוֹם שִׁיּוֹשְׁבִים בּוֹ הַצְּדִיקִים.

וּבְשִׁמְנִיעַ הַזְּמַן לְעֹלֹת, אִז עוֹלִים עִמָּה בְּרָגָה
 אַחַת בְּרָגָה, עַד שֶׁנִּקְרָבֶת בְּקֶרְבָּן עַל
 הַמִּזְבֵּחַ. וְהוּ שְׂפָתוֹב זֹאת תִּתְּיָה תוֹרַת הַמִּצְרַע

בְּיוֹם מְהֻרָתוֹ וְהוֹבֵא אֶל הַכֹּהֵן, הַכֹּהֵן הָעֶלְיוֹן
 שְׁלֹמֶעֱלָה, הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת שְׁלֹא נִמְאָה כָּל כֹּד בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, לָזוּ יֵשׁ תִּקְנָה כְּמוֹ כֵּן. וְאִם לֹא, אִזּוּ מְעוֹת
 לֹא יוּכַל לְתַקֵּן וְגו'.

זֹאת תִּהְיֶה תוֹרַת הַמְצַרֵּעַ. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, וְזָרַח
 הַשֶּׁמֶשׁ וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. פָּסוּק זֶה נִתְּבָאָר,
 וּבִאֲרָנוּ אוֹתוֹ עַל נִשְׁמַת הָאָדָם, בְּשַׁעַה שֶׁהִיא
 עוֹמֶדֶת עִם הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִזּוּ וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ.
 וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ, בְּזִמְנֵי שִׁיּוּצֵי בֵּן אָדָם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה
 וְנִמְצָא בְּתִשׁוּבָה, אִזּוּ - אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרַח הוּא
 שֵׁם, אִם הוּא צַדִּיק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ
 וּמָהָר, וְאַחֵר יֵאבֵל מִן הַקְּדוּשִׁים.

בֵּיא רֵאָה, עַל כָּל חַטָּאי הָעוֹלָם הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 מִכִּפּוּר בְּתִשׁוּבָה, פָּרַט מֵאוֹתוֹ לְשׁוֹן הָרַע
 שֶׁמוֹצֵיא שֵׁם רָע עַל חֲבֵרוֹ. וְחֲרִי פִּרְשׁוּהָ, שְׁכַתוֹב
 זֹאת תִּהְיֶה תוֹרַת הַמְצַרֵּעַ - זֹאת הִיא תוֹרַתוֹ שֶׁל
 מוֹצֵיא שֵׁם רָע. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, כָּל מִי שֶׁמוֹצֵיא
 שֵׁם רָע, מִטְּמְאִים לוֹ אֶת כָּל אֵיבָרָיו וְרֵאוֹי לְסַגְרָה,

משום שאותו דבור רע עולה ומעיר רוח טמאה עליו, והוא נטמא. בא להטמא - מטמאים אותו. בדבור שלמטה מתעורר דבור אחר.

פתח ואמר, (ישעיה א) איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו'. מי שהיתה נאמנה לבעלה, הפכה לזונה. מלאאתי משפט. משפט - זה ודאי הקדוש ברוך הוא. צדק - זו כנסת ישראל. ומשום שהעירה דבר אחר, הסתלק ממנה הקדוש ברוך הוא, ושרתה בה רוח של מרצחים. זהו שכתוב ועתה מרצחים. ומה ירושלים הקדושה כן - שאר בני אדם על אחת כמה וכמה. זהו שכתוב זאת תהיה תורת המצרע.

רבי יהודה אומר, זאת תהיה ודאי כנגדו להפרע ממנו, של אותו מוציא שם רע. ביום מהרתו והובא אל הכהן, מה בא להשמיענו? משמע, מי שיש לו לשון הרע, תפלתו אינה נכנסת לפני הקדוש ברוך הוא, שחרי עורר עליו רוח טמאה. כיון שחור בתשובה וקבל עליו תשובה, מה

בְּתוֹב? בְּיוֹם טְהָרְתוֹ וְהוֹבֵא אֶל הַכֹּהֵן וְגו', וְרָאָה
הַכֹּהֵן וְגו'.

וְצִוָּה הַכֹּהֵן וּלְקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צִפְרִים חַיּוֹת. רַבִּי
יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסֵי הָיוּ מְצוּיִים לְפָנַי רַבִּי
שְׂמֵעוֹן. יוֹם אֶחָד אָמַר לוֹ, עֵץ אֲרוֹז הָרִי יְדוּעַ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א' ה) מִן הָאֲרוֹז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן, שְׁהָרִי
אוֹתוֹ עֵץ אֲרוֹז לֹא נִשְׂרָשִׁים נְטִיעוֹתָיו אֵלָּא בְּלִבְנוֹן,
וְהָרִי נִתְבָּאֵר. אֵיזוֹב לָמָּה? וּמָה הוּא?

פָּתַח וְאָמַר, וּלְקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צִפְרִים חַיּוֹת
טְהוֹרוֹת וְעֵץ אֲרוֹז וְשְׁנֵי תוֹלְעֵת (דף נג ע"ב) וְאֵיזוֹב.
בֹּא רְאֵה, אָדָם שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּדַת רַבּוֹנוֹ וּמִשְׁתַּדֵּל
בְּתוֹרָה, הַקְּדוֹשׁ כְּרוֹךְ הוּא שׁוֹרֵה עָלָיו, וְהַשְׂכִּינָה
מִשְׁתַּתְּפַת עִמּוֹ. כִּיּוֹן שֶׁאָדָם כָּאֵל הַטְּמֵא, הַשְׂכִּינָה
מִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ, הַקְּדוֹשׁ כְּרוֹךְ הוּא מִתְּרַחֵק מִמֶּנּוּ,
וְכָל צַד הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבּוֹנוֹ מְרַחֵקִים מִמֶּנּוּ, וְשׁוֹרֵה
עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה וְכָל צַד הַטְּמֵאָה. אִם כָּאֵל לְהַטְהַר,
מִסִּיעִים אוֹתוֹ. אַחַר שֶׁנִּמְטָהר וְחוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, אוֹתוֹ
שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ חוֹזֵר וְשׁוֹרֵה עָלָיו.

בֵּא רְאֵה, כָּתוּב וְלָקַח לַמַּטְהָר שְׁתֵּי צִפְרִים חַיּוֹת
מְהֵרֹת. כִּיּוֹן שְׁאָמַר שְׁתֵּי צִפְרִים, לֹא יִדְעֵנוּ
שֶׁהֵן חַיּוֹת? אֵלֶּא הֲרֵי פִרְשׁוּתָּהּ, אֲבָל חַיּוֹת, חַיּוֹת
מִמַּשׁ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (יחזקאל א) וְאִרְאֵה תְּחִילּוֹת, כְּנֶגֶד
הַמָּקוֹם שְׁיִזְנְקִים מִמֶּהם הַנְּבִיאִים הַנְּאֻמְנִים. וְעַץ
אֶרֶז, הֲרֵי נִתְּבָאֵר. וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת, הַצֵּד הָאָדָם שֶׁל
נְבוֹרָה שֶׁהִשְׁתַּתַּף עִמּוֹ כְּרֵאשׁוֹנָה. וְאוֹב, זוּ ו'
קִטְנָה שְׁמִינִיקָה אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּמִשׁוּם כֶּךָ
עַץ אֶרֶז וְאוֹב הוֹלְכִים יַחַד, וְעַל כֵּן ו' ו' נִמְצְאוּ
כְּאַחַד, אֶחָד עֲלִיּוֹן וְאַחַד קֶטָן, וְקוֹרְאִים לָהֶם ו'
עֲלִיּוֹנָה, ו' תְּחַתּוֹנָה. וּבְכֵלֶם חוֹזְרִים לְשָׂרוֹת עֲלִיוֹ,
מִשׁוּם שֶׁהֲרֵי נִמְתַּחַר. כְּנֶגֶד אֵלֶּה לְמַטָּה (מִהֶם) - עַץ
אֶרֶז וְאוֹב וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת נִמְצְאוּ (בָּשֶׁם) בְּגִדְלָה חַיּוֹ,
וְתַלּוּיִים מִהָעֲלִיּוֹנוֹת הַקָּלוּ.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. יָשְׁבוּ
בְּאוֹתוֹ שָׂדֶה וְהִתְפַּלְלוּ. אַחַר שֶׁסִּימוּ אֶת
הַתְּפִלָּה, קָמוּ וְהִלְכוּ. פָּתַח רַבִּי יְהוּדָה בְּדִבְרֵי
תוֹרָה וְאָמַר, (משלי ג) עַץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ
וְתִמְכֶינָהּ מֵאֲשֶׁר. עַץ חַיִּים - זוּ הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא עַץ

עֲלִיּוֹן גְּדוֹל וְחֹזֵק. תּוֹרָה, לָמָּה נִקְרְאתַת תּוֹרָה?
 מִשּׁוּם שְׁמוֹרָה וּמִנְגָּלָה אֶת מַה שְּׁחִיָּה סָתוּם וְלֹא
 יְדוּעַ. חַיִּים, שָׁפֵל חַיִּים שְׁלֹמֶעֱלָה נִכְלְלוּ בָּהּ,
 וּמִמֶּנָּה יוֹצְאִים. לְמַחְזִיקִים בָּהּ, אֶת אוֹתָם
 שְׁאוֹחִזִים בָּהּ, שְׁמִי שְׁאוֹחִזוּ בַּתּוֹרָה אוֹחִזוּ בְּכֹל.
 אֲחִיזוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וְתִמְכֶיָּה מֵאֲשֶׁר, מִי זֶה
 תּוֹמְכֶיָּה? אֵלּוּ אוֹתָם שְׁמֵטִילִים מְלֵאֵי לְבַיִם שֶׁל
 תְּלִמְדֵי חֲכָמִים, כְּמוֹ שְׁבַאֲרוֹהָ.

וְתִמְכֶיָּה, זֹכָה שֵׁיִצְאוּ מִפְּנֵי נְבִיאִים נְאֻמָּנִים.
 מֵאֲשֶׁר, אֵל תִּקְרֵי מֵאֲשֶׁר אֵלָּא
 מֵרֵאשׁוֹ. אוֹתָם הַתּוֹמְכִים שֶׁל הַתּוֹרָה מֵרֵאשׁוֹ וְעַד
 סוּפוֹ. מֵרֵאשׁוֹ, צַד הָרֵאשׁ שֶׁל הַכֹּל שֶׁנִּקְרָא רֵאשׁ,
 שְׁכַתּוֹב (שם ה) מֵעוֹלָם נִפְסְכְתִי מֵרֵאשׁ. וְרֵאשׁ זֶה
 חֲכָמָה, שֶׁהִיא הָרֵאשׁ לְכָל הַגּוֹף, וְהַגּוֹף מִתְפַּשֵּׁט
 בָּהּ עַד הַסִּיּוּם שֶׁל שֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים וְתִמְכֶיָּה, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ה) שׁוֹקֵינוּ עֲמוּדֵי יֵשׁ. שְׁאוֹתָם שְׁמֵטִילִים
 מְלֵאֵי לְבַיִם שֶׁל תְּלִמְדֵי חֲכָמִים, הֵם תּוֹמְכִים אֶת
 הַתּוֹרָה מֵהָרֵאשׁ עַד סִיּוּם הַגּוֹף, וְכָל הַתְּאֻמוֹנָה כּוֹ

הַלּוּיָהּ, וְנִתְמַךְ. וְזוֹכָה לְבָנִים שִׁירָאוּ לְנִבְיָאִים
נְאֻמָּנִים.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו
מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיִּקְרָא, אֶלֶף קַטְנָה,
לָמָּה? אֵלֶּא כִּי לְהִרְאוֹת מִיְהוּ אֹתוֹ שִׁקְרָא -
אוֹתוֹ שִׁשְׂרׁוּי בַּמִּקְדָּשׁ, וְאִזּוּ זְמַן אֶת מֹשֶׁה כְּמוֹ
שִׁמְזֻמִּין אֹרְחִי. כָּאִן א' קַטְנָה, שָׁם א' גְּדוּלָּה. אָדָם
שֵׁת אֲנוּשׁ. (אָדָם) זוּ שְׁלֵמוֹת הַכֹּל.

בֵּא וּרְאֵה מַה בֵּין מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, מִי מֵהֶם עֲלִיּוֹן?
אֵלֶּא מֹשֶׁה הוּא הָעֲלִיּוֹן, מֹשֶׁה הוּא שׁוֹשְׁבֵי
הַמִּלָּה, וְאַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵי הַגְּבִירָה. מִשָּׁל לְמִלְךְ
שֶׁהִיָּתָה לוֹ גְּבִירָה עֲלִיּוֹנָה. מַה עָשָׂה? נָתַן לוֹ
שׁוֹשְׁבֵי לְתַקֵּן אוֹתָהּ וּלְהַסְתַּכֵּל בְּדַבְרֵי הַבַּיִת. וְעַל
כֵּן, כְּשֶׁנִּכְנַס הַשׁוֹשְׁבֵי הַזֶּה לְמִלָּה, לֹא נִכְנַס אֵלֶּא
רַק עִם הַגְּבִירָה. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב כּוֹזֵאת יֵבֵא אַהֲרֹן וְגו'.

מֹשֶׁה הוּא שׁוֹשְׁבֵי הַמִּלָּה, מִשׁוּם כֶּךָ הַיְדֻמִּין
כְּאוֹרְחִי, וְאַחַר כֶּךָ - וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו. אַהֲרֹן
הוּא שׁוֹשְׁבֵי שֶׁל הַגְּבִירָה, וְכָל דְּבָרָיו הָיוּ לְפִיִּם אֶת

המלך עם המלכה, ויתפיים המלך עמה. ועל כן, משום שהוא שושבין שלה, הוא שם מדורו עמה לתקן את הבית ולעין תמיד בדברי הבית. ועל כן התתקן כמו שלמעלה, ונקרא כהן גדול. מנין לנו? שכתוב (תהלים קי) אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק.

ומשום כך, כל מה שצריך מבית המלך הוא נוטל, ואין מי שימחה בידו. ולכן הוא עומד לטהר את כל אותם שנכנסים לבית הנבירה, כפי שלא (דף נד ע"א) תמצא טמאה באותם בני התיכל, ומשום כך כתוב ולקח למטהר שתי צפרים וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים ב) יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו. יושב בשמים ישחק - זה יצחק שפא מצד היין, מאיר בראשונה, וצוחק, ואחר כך זועם ומגרש. זהו שכתוב יושב בשמים ישחק, ולא כתוב יושב שמים. ישחק, מאיר וצוחק. ועל כן הדין מאיר וצוחק להם לרשעים.

וְאַחַר כֵּן מַה כָּתוּב? אִי יִדְבַר אֱלִימוּ בְּאִפּוֹ
וּבַחֲרוֹנוֹ יִבְהַלְמוּ. וְכֵן דְּרָכֵי הַרְשָׁעִים -
הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא מֵאִיר לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמֵאִיר
לָהֶם כְּמוֹ יַיִן שְׂמֵאִיר פְּרֵאשׁוּנָה, וְאַחַר כֵּן זֹעֵם
וְהוֹרֵג. וְהַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁךְ אֶת הַרְשָׁעִים, אִם
יִחְזְרוּ כִּנְגְדוֹ - יִפֹּת. אִם לֹא - הוּא מְכַלֵּה אוֹתָם
מֵאוֹתוֹ הָעוֹלָם הַבָּא, וְאִין לָהֶם כּוֹ חֵלֶק וַיִּשְׁמְדוּ
מִתְּחִלָּה. בָּא לְהַטְהֵר - מִמִּשְׁעֵי לָהֶם, וְהַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ
הוּא מְטַהֵר אוֹתָם וּמְקַרֵּב אוֹתָם אֵלָיו וְקוֹרֵא
עֲלֵיהֶם שְׁלוֹם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק
וְלִקְרוֹב וְגו'.

וְאִשָּׁה כִּי יִזּוֹב זֹבב דְּמָה יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֵת
גְּדֻתָהּ וְגו'. רַבִּי חֲזִיָּא פִּתְחָ וְאָמַר, (זכוריה י"ד)
הִנֵּה יוֹם בָּא לָהּ וְחֵלֶק שְׁלֵלָהּ בְּקַרְבָּהּ. תִּפְסֹק תְּהִיָּה
כֵּן תְּהִיָּה צָרִיךְ לְהִיזוֹת: הִנֵּה יוֹם יָבֵא. מַה זֶה הִנֵּה
יוֹם בָּא? אֵלָּא שְׂכַבְרָ בָּא טָרָם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם,
וְהוּא הַיּוֹם שָׁבוּ יַעֲשֶׂה דִיין לְרְשָׁעִים, וְהוּא הַיּוֹם
שָׁבוּ יִפְרַע הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתָם שְׂהַצִּיקוּ לָהֶם
לְיִשְׂרָאֵל. הַיּוֹם תְּהִיָּה בָּא וְעוֹמֵד לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ

הוא, ומבקש ממנו לעשות דין ולכלות עובדי
 פוכבים ומזלות, ונתנת לו רשות, כמו שנאמר (שם)
 ואם פתי את כל הגוים אל ירושלם למלחמה וגו'.

רבי יצחק אומר, שני ימים הם לקדוש פרוך
 הוא, אחד שרוי עמו, ואחד בא לפניו,
 ובאלו עושה הקדוש פרוך הוא קרבות עם הכל.
 וכשבא היום הזה לערך קרב, הוא מזדווג עם
 אותו יום אחר, ונוטל כלי זין על כלי זינו, ועורך
 קרב בכלם, באותם רמים ונמוכים. והו' שכתוב
 (ישעיה ב) כי יום לה' צבאות על כל גאח ורם ועל
 כל נשא ושאפל.

רבי שמעון אומר, ואשה כי יזוב זוב דמה וגו'.
 הינו שכתוב, (שם לד) תרב לה' מלאה דם.
 מלאה דם ודאי, שכתוב כי יזוב זוב דמה ימים
 רבים. בלא עת נדתה, הינו שכתוב (דניאל ט)
 וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו. ששנינו,
 הקדוש פרוך הוא מקדים פרענות לעולם,
 והרשעים מקדימים את הפרענות בחטאייהם

לְבֹא לְעוֹלָם. אוּ כִי תִזְוֵב עַל גְּדֻתָהּ, תִּינֹנִי (ויקרא
 ב') וַיִּסְפְּתִי לַיִּסְרָה אֶתְכֶם. מַה זֶה וַיִּסְפְּתִי
 לַיִּסְרָה? אוּסִיף דִּין עַל דִּין וְאֵתֵן דָּם עַל דָּם
 יוֹתֵר עַל מַה שְּׂיֵשׁ בְּאוֹתָהּ הַחֶרֶב לְה' מְלֵאָה
 דָּם.

כְּתוּב, לֹא אִסַּף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּעִבּוֹר
 הָאָדָם. מַה זֶה לֹא אִסַּף? אֵלֵּא, לֹא אֵתֵן
 עוֹד תּוֹסֶפֶת לְאוֹתָהּ חֶרֶב, אֵלֵּא כְמוֹ שְׂיִכּוֹל הָעוֹלָם
 לְסַבֵּל. וְהִרִי כְתוּב וַיִּסְפְּתִי? אֵלֵּא כְתוּב לַיִּסְרָה,
 וְלֹא לְכַלּוֹת. זֶהוּ שְׂכַתוּב אוּ כִי תִזְוֵב עַל גְּדֻתָהּ.

כָּל יְמֵי זוּב טְמֵאָתָהּ. מַה זֶה כָּל יְמֵי זוּב טְמֵאָתָהּ?
 אֵלֵּא שְׁחֵרְשָׁעִים מְטֵמְאִים אֶת עֲצָמָם
 בַּחֲטֵאֵיהֶם וּמְטֵמְאִים מְקוֹם אַחֵר, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר
 (במדבר י"ט) כִּי אֶת מְקוֹדֶשׁ ה' טִמְאָה. וּמְעוֹרְרִים רוּחַ
 טְמֵאָה עֲלֵיהֶם. וְלַעֲתִיד לְבֹא עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְהַעֲבִיר אֶת אוֹתָהּ רוּחַ
 טְמֵאָה מִן הָעוֹלָם, שְׂכַתוּב לֹא יוֹסִיף יָבֹא בָּךְ עוֹד

עָרַל וְשָׂמָא. וְכַתּוּב וְיָאת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֲעֵבִיר מִן
הָאָרֶץ. מִן הָאָרֶץ וְדַאי. (מי שָׂמָא לְהַטְּמֵא, מְטַמְּאִים אוֹתוֹ וְדַאי).

רַבִּי תוֹקֵיָה הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי אֶלְעָזָר. לַיְלָה אֶחָד
קָמוּ בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה. פָּתַח רַבִּי
אֶלְעָזָר וְאָמַר, (קחלת ז) בְּיוֹם מוֹזְבָּה הָיָה כְּמוֹב וְגו',
גַּם אֵת זֶה עֲמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים וְגו'. בְּיוֹם מוֹזְבָּה
הָיָה כְּמוֹב - בְּזִמְנֵי שְׁמֵרָבָה הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא חֶסֶד
בְּעוֹלָם צָרִיךְ אָדָם לְלַכֵּת בְּשׂוֹקִים וּלְהִרְאֹת לְפָנַי
הַכֹּל, שְׁתֵּרֵי כְּשִׁמְתַּחִיל מוֹבֵי שֶׁל הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא
בְּעוֹלָם, הוּא שׂוֹרָה בְּכֹל, וּבְכֹל הוּא עוֹשֶׂה מוֹב
וּמְרַבָּה אוֹתוֹ בְּעוֹלָם. וּמִשׁוֹם כֵּן יִרְאֶה אָדָם בְּגִלּוֹי
בְּשׂוֹקִים, וַיַּעֲשֶׂה מוֹב שְׂשִׁיטְרָה עָלָיו מוֹב אַחֵר. זֶהוּ
שְׂכַתּוּב (ש) בְּיוֹם מוֹזְבָּה הָיָה כְּמוֹב. הָיָה כְּמוֹב
וְדַאי.

וּבְיוֹם רָעָה רְאִיָּה. לֹא כַתּוּב וּכְיוֹם רָעָה הָיָה כְּרָע,
אֶלָּא בְּיוֹם רָעָה רְאִיָּה. שְׁתֵּרֵי כְּשִׁעָה שְׁתֵּרֵי
תִּלּוּי בְּעוֹלָם, אֵין צָרִיךְ לְאָדָם לְהִרְאֹת בְּשׂוֹק ^(דף נד)
וּלְלַכֵּת יְחִידֵי בְּעוֹלָם. שְׁתֵּרֵי כְּשִׁדִּין שְׂרוּי בְּעוֹלָם, ^(ע"ב)

על הכל הוא שורה. ומי שפונע בו ונפנש לפניו, ידון באותו הדין, ואז כתוב (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. שחרי משפט הסתלק מצדק, ולא שורים זה עם זה על העולם. ועל כך ראה. ראה והיה שמור, השנח ועין לכל צד והיה יודע שבכלם שרוי הדין, ואל תצא החוצה ואל תראה בשוק, כדי שלא ישרה עליך. מה הטעם? משום שגם את זה לעמת זה עשה האלהים. כמו שבשורה הטוב בעולם, הוא שורה על הכל - כך בשורה הדין בעולם, הוא שורה על הכל, ומי שפונש בו נתפס.

בא ראה, בשדין שרוי בעולם, כמה תרבות תלויות שיוצאות מאותה תרב עליונה, וזקפים ראש ורואים שחרי אותה תרב עליונה היא אדמה, מלאה דם בכל הצדדים, ואז גוזרים גזרות. וכמה מיני תרבות מתעוררים, (אז מתעוררות תרבות, וכמה חקים מתעוררים) כמו שנאמר (שיר ג) איש תרבו על ירכו, וכתוב (יהושע ה) וחרבו שלופה בידו. וכלם מצויים לעשות דין. ומי שפונש בהם גזוק. כתוב (בראשית יט) הנה נא מצא עבדך חן בעיניך והתגדל

חֲסִדֶּךָ וְגו'. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכָּבַל מְקוֹם שְׁחֵדִין
 שְׂרׁוּי, בְּכַל הוּא שׁוֹרָה, בֵּין בְּעִיר בֵּין בַּמְדָּבָר וּסְבִיב
 הָעִיר.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר ה) שִׁימְנֵי בַחֲזוֹתֶם עַל לְבָבְךָ
 וְגו'. שִׁימְנֵי בַחֲזוֹתֶם, בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל אָמְרָה
 אֵת זֶה לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שִׁימְנֵי בַחֲזוֹתֶם, מִי
 הוּא הַחֲזוֹתֶם? זֶהוּ חוֹתֶם הַטַּבַּעַת שֶׁל הָאֱמֶת.
 בַּחֲזוֹתֶם עַל לְבָבְךָ - זֶהוּ חוֹתֶם שֶׁל תְּפִלִּין שִׁמְנִיחַ
 אָדָם עַל לְבוֹ. בַּחֲזוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ - זוּ יָד בַּתָּה
 שִׁמְנִיחַ בְּאוֹתָהּ זְרוּעַ. וּמִיָּהוּ? יִצְחָק. וּבְנִסְתַּי
 יִשְׂרָאֵל אוֹמְרָת, שִׁימְנֵי בַחֲזוֹתֶם. חוֹתֶם הִיָּה צָרִיךְ
 לְהִיּוֹת! מָה זֶה בַּחֲזוֹתֶם? בְּאוֹתָן תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ
 שִׁמְנִיחַ שְׂבַח לְכָל הַגּוֹף. וְעַל כֵּן תְּפִלִּין בְּזְרוּעַ,
 עַל הַלֵּב, וּבְזֶה נִמְצָא אָדָם שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה.
 כִּי עֲוֹה בַמְּנוֹת אֶהְבֶּה. מָה זֶה כִּי עֲוֹה בַמְּנוֹת? אֵלֶּא
 לֹא נִמְצָאת קִשְׁיוֹת בְּעוֹלָם כְּמוֹ פִּרְדַּת הַנֶּפֶשׁ
 מִהַגּוֹף בְּשָׂרוֹצִים לְהַפְרֵד. (וְעַל זֶה) כֵּן אֶהְבֶּת בְּנִסְתַּי
 יִשְׂרָאֵל לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁלֹּא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים,

ומשום כך תפלה של יד נקשרת בזרוע, לקיים את
הכתוב, (שם ב) שמאלו תחת לראשי.

קשה כשאול קנאה. בכל דרגות הגיהנם אין
קשה כמו השאול, שיורד למטה מכלם,
פרט לאותה מדרגה שנקראת אבדון, וזה וזה
השתתפו באחד, וזה קשה לרשעים מהכל. כך
קשה כשאול קנאה, שאין קנאה אלא באהבה,
ומתוך אהבה באה קנאה. ומי שמקנא לאותו
שאוהב ביותר, קשה לו להפרד ממנו מאותה
דרגה שנקראת שאול, שהיא קשה מכל דרגות
הגיהנם.

רשפיה רשפי אש שלהבת יה. ומי היא שלהבת
יה? זו אש שיוצאת מתוך שופר, כלולה
מרוח ומים. ומתוך אותה השלהבת בשמת להטת
בכנסת ישראל, שזרפת העולם בשלהבת בקנאה
של הקדוש ברוך הוא. ובשעה שהיא מקנאה לו,
אוי לפוגש בשלהבת, שהוא ישראל בהם.

עוֹד פֶּתַח וְאָמַר, (שיר ה) מִים רַבִּים לֹא יוּכְלוּ
 לְכַבּוֹת וְגו'. מִים רַבִּים - זוּ זְרוּעַ יְמִין שְׁצַרְיָהּ
 לְקָשֶׁר בָּהּ קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלָּה עַל זְרוּעַ שְׁמַאל, לְבָנִים
 וַיְמִינוּ תְּחִבְּקֵנִי. דָּבָר אַחֵר מִים רַבִּים - זֶהוּ הַנְּהָר
 הָעֲלִיזוֹן שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאִים נְהָרוֹת לְכָל הָעֶבְרִים, וְכָל
 שׁוֹפְעִים וְנִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צג)
 מִקְלוֹת מַיִם רַבִּים. מֵאוֹתָם קוֹלוֹת שֶׁל מַיִם רַבִּים
 שִׁיוֹצְאִים וְנִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר נִשְׂאוּ
 נְהָרוֹת וְגו'.

אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה -
 שְׂאוּהֶבֶת בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא - יְבוֹזוּ לוֹ. בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ? יְבוֹז תִּהְיֶה צַרְיָהּ
 לְהִיּוֹת! אֵלֶּא אִם יִתֵּן אִישׁ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כד) כָּל הוֹן
 יָקָר וְנִעִים.

תּוֹם פֶּתַח

בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ. מַה זֶה בּוֹז? יוֹם שְׁנֵי יוֹם שִׁשִּׁי וַיּוֹם
 שְׁבִיעִי שֶׁל סְבוֹת, שֶׁבָּהֶם הָיוּ מְנַסְּכִים מַיִם

וַיִּזַן שָׁל שִׁבְעַת יָמֵי הַסִּפּוֹת, בָּהֶם הָיוּ מִקְרִיבִים
 יִשְׂרָאֵל שִׁבְעִים פָּרִים לְכַפֵּר עַל שִׁבְעִים מַמְנִים,
 כִּדְרֵי שְׂלֵא יִשְׂאֵר הָעוֹלָם חָרַב מֵהֶם, וְהוּוּ שְׁכַתוֹב
 וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְגו' וְהַקְּרָבָתָם עֲלָה אִשָּׁה וְגו'.

(עד כאן תוספתא.)

בַּאֲהָבָה - שָׁל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו וְלֹא לְהִתְקַשֵּׁר
עִמָּהּ, כּוֹז יְכוֹזוּ לוֹ - כָּל אוֹתָם (דף נה ע"א)
 אוֹכְלוֹסִים וְכָל אוֹתָם מִחֲנֻת שְׁלִמְעָלָה לְאוֹתוֹ הוּז
 יָקָר, שְׁחֵרֵי אֵין רְצוֹן לְכָלֶם אֵלָא בְּשַׁעָה
 שְׁמִתְקַשְׁרַת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל עִם הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 וּמִתְעַשְׂרַת עִמוֹ, וְאִז כָּל אוֹתָם הָאוֹכְלוֹסִים וְכָל
 אוֹתָם הַמִּחְנֻת וְכָל הָעוֹלָמוֹת, כָּלֶם בְּשִׁמְחָה,
 בְּאוֹר וּבְכָרְכוֹת, (וְעַל זֶה אָמַר) כְּתוּב שְׂמֵאלוֹ תַחַת
 לְרֵאשֵׁי וַיְמִינוּ תַחֲבִקְנִי.

מִי שְׁמִנִיחַ תַּפְּלִין, כְּשִׁמְנִיחַ תַּפְּלָה שָׁל יָד, צָרִיךְ
 לְהוֹשִׁיט זְרוּעַ שְׂמֵאל לְקַבֵּל אֶת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל
 וְלְקַשֵּׁר קֶשֶׁר עִם הַיָּמִין כִּדְרֵי לְחַבֵּק אוֹתָהּ, לְקַיֵּם
 אֶת הַכְּתוּב, שְׂמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשֵׁי וַיְמִינוּ תַחֲבִקְנִי.

שִׁירָאָה הָאָדָם כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה וְלִהְתַּעֲפֹר בְּכָל, וְאִז
הָאָדָם שָׁלֵם בְּכָל, בְּקִדְשָׁה עֲלִיּוֹנָה. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא קוֹרֵא עֲלָיו, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי הוֹקֵיָה פֶתַח וְאָמַר, (תהלים יז) שְׁמָעָה ה' צְדָק
וְגו'. בְּמָה חֲבִיבָה בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שְׁכָבֵל זְמַן שְׁכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל בָּאָה לְפָנַי
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹדֵימֵן
בְּנִגְדָתָה. זְהוּ שְׁכַתּוֹב שְׁמָעָה ה' צְדָק הַקְשִׁיבָה רְנָתִי
הַאֲזִינָה תִפְלָתִי. אָמַר דָּוִד, אֲנִי הִתְקַשְׁרָתִי עִם
בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁהִיא נִמְצָאת לְפָנַיָּךְ, גַּם אֲנִי
בְּךָ נִמְצָא. וּמִשׁוֹם בְּךָ, שְׁמָעָה ה' צְדָק - בְּרֵאשׁוֹנָה,
וְאַחַר בְּךָ - הַקְשִׁיבָה רְנָתִי הַאֲזִינָה תִפְלָתִי.

בְּלֹא שְׁפָתַי מִרְמָה, מַה זֶה בְּלֹא שְׁפָתַי מִרְמָה?
אֵלֶּא בְּךָ שְׁנִינּוּ, כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁל
תִּפְלָה שְׁמוּצִיא אָדָם מִפִּיו, עוֹלָה לְמַעְלָה וּבּוֹקֵעַ
רְקִיעִים, וְנִכְנָם לְמָקוֹם שְׁנִכְנָם, וְשָׁם נִבְחָן אוֹתוֹ
הַדְּבוּר, אִם זֶה דְּבוּר כָּשֶׁר וְאִם לֹא. אִם זֶה
דְּבוּר כָּשֶׁר - מִכְּנִיסִים אוֹתוֹ לְפָנַי תִּפְלֵךְ הַקְדוּשׁ

לַעֲשׂוֹת רְצוֹנִי. וְאִם לֹא - מִסְטִים אֹתוֹ הַחֹצְצָה,
וּמִתְעוֹרְרֵת בְּאֹתוֹ דְבוּר רוּחַ אַחֲרָת.

וּבֹא רֵאָה, בְּיוֹסֵף פְּתוּב, (שם קה) עֵנִי בַכָּבֵל רַגְלוֹ
וְגו'. עַד מָתִי עֵנִי בַכָּבֵל רַגְלוֹ? עַד עֵת פֹּא
דְּבָרוֹ אִמְרַת ה' אֶרְפָּתְהוּ. עַד עֵת פֹּא דְבָרוֹ שֶׁל
מִי? אֵלֶּא עַד עֵת פֹּא דְבָרוֹ (שֶׁל יוֹסֵף, וּנְבִיחֵן) אֹתוֹ דְבוּר.
וְהוּ שְׁפָתוּב אִמְרַת ה' אֶרְפָּתְהוּ. וְאִז - שְׁלַח מְלָךְ
וַיִּתִּירָהוּ מִשֵּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ. בִּינְתִים הָיָה פֹּא
חֲבָקֵק.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, פְּתוּב (שמואל א כה) וְהִיָּתָה נֶפֶשׁ
אֲדָנִי צְרוּרָה בְּצָרוּר הַחַיִּים. נֶפֶשׁ אֲדָנִי,
סְתָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כד) אֲשֶׁר לֹא נִשְׂא לְשׂוֹא
נֶפֶשׁ. חֲרֵי הַזְּמַן בַּבְּקָר לְקִישָׁר אֶת כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל
וּלְחֲבָרָה לְבַעֲלָהּ. אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים שְׂמֵשְׁתְּדָלִים
בַּתוֹרָה בְּלִילָה וּבָאִים לְהִתְקַשֵּׁר עִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְעִם כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל, עֲלֵיהֶם פְּתוּב (משלי כג)
יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֹתֶיךָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (ויקרא טו) וְהוֹרֵתֶם אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל מִטְּמֵאֹתָם וְגו' בְּטֵמְאָם אֶת מִשְׁכְּבֵי
 אֲשֶׁר בְּתוֹכָם. וְהוֹרֵתֶם, כְּמוֹ הוֹרֵת הַזֶּה, שְׁחִיָּא זָר
 מִכְּלָם וְלֹא מִתְחַבֵּר בְּמַה שְּׂאִינוּ שְׁלוֹ.

וּבֵּא רֵאָה, בְּשַׁעָה שְׂאֵנָשִׁים מִטְּמֵאִים לְמִטָּה,
 מִטְּמֵאִים אוֹתָם בְּכָל, וְתֵרִי זֶה נֵאמַר. אֲבָל

בְּשַׁעָה שְׂרוּחַ טְמֵאָה מִתְעוֹרְרָת (לְמִטָּה, מִתְעוֹרְרָת רוּחַ וְכו')
 נִחְשְׁבֶתָם כְּזָר, אֲלֵא רוּחַ טְמֵאָה שְׁלִמְטָה מִתְעוֹרְרָת
 רוּחַ טְמֵאָה אֲחֵרָת, וְנִתְּנָת לָהּ רִשׁוּת לְרִדָת לְעוֹלָם.
 אִיזוּ רִשׁוּת? רִשׁוּת שֶׁל קְדֻשָּׁה, שְׁחִיָּה יוֹרֵד וּמִכָּה
 בּוֹ, לֹא נִמְצָא וּמִסְתַּלֵּק, וְאִזּוּ מִתְּנַלָּה תְּדִין כְּנִגְדָה
 תְּרִשְׁעִים, וּמוֹסִיף דִּין עַל דִּינוֹ. וְאִזּוּ שְׁתֵּי רוּחוֹת
 נִמְצָאוֹת בְּעוֹלָם, אַחַת רוּחַ תְּדִין, וְאַחַת רוּחַ
 הַטְּמֵאָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַצְּטַרְכְּתִי כָּאֵן לֹאמַר דְּבָר
 שְׁלִמְדָתִי מֵאֲבִי. כֵּן רֵאָה, כָּאֵן לְמִדְּנוּ
 מִנְּנַע תְּבִית, שְׁכַשְׁרוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה בְּבִית
 וְחִקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא רוּצָה לְטַהַר אוֹתוֹ, שׁוֹלַח

נִנְעַ צָרַעַת בְּבֵית לְהִלָּחֵם זֶה עִם זֶה, וְאוֹתוֹ
הַנִּנְעַ לֹא סָר מִהַבַּיִת. וְאִם עַל גַּב שְׂרוּחַ טְמֵאָה
הִסְתַּלְּקָה מֵאוֹתוֹ בַּיִת, עַד שִׁינְתָּצוּ אֶת הַבַּיִת,
הָאֲבָנִים וְהָעֵצִים וְהַכֹּל, אִזּוּ נִטְהַר הַמָּקוֹם.

כִּמוֹ כֵּן מִי שֶׁנִּמְצָא וּמַעִיר רוּחַ טְמֵאָה וְשׂוֹרָה
עָלָיו, כְּשֶׁרוּצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַטְהַר אֶת
הָעוֹלָם, מִתְעוֹרְרַת רוּחַ דִּין קָשָׁה, וְנִמְצָאת בְּעוֹלָם,
וְשׂוֹרָה עַל אוֹתָהּ רוּחַ טְמֵאָה, וְנִלְחָמוֹת זֶה עִם זֶה
עַד ^(דף נה ע"ב) שֶׁתֵּעָבֵר מִן הָעוֹלָם. וְאוֹתָהּ רוּחַ הַדִּין
הַקָּשָׁה לֹא מִסְתַּלְּקַת מִמָּקוֹמָה עַד שִׁינְתָּן אֶת
הַמָּקוֹם, אֵיבָרִים וְעֲצָמוֹת וְהַכֹּל, וְאִזּוּ נִטְהַר הָעוֹלָם,
וְעוֹבְרוֹת מִמֶּנּוּ רוּחוֹת שָׁל טְמֵאָה, וְהָעוֹלָם נִמְצָא
בְּנִטְהָר.

וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, הֵבֵא לְטִמְאָה מִטְמֵאִים אוֹתוֹ וַדַּאי.
אִי לְאָדָם כְּשֶׁשׂוֹרָה עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה
וְנִמְצָא עִמָּה בְּעוֹלָם, שְׂוֵדַאי יֵדַע שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא רוּצָה לְבַעֵרוֹ מִן הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים
שֶׁכִּלְם קְדוֹשִׁים וְנִמְצָאִים בְּקִדְשָׁה לְפָנַי הַמְּלֹךְ

תְּקַדֹּשׁ, וְשׁוֹרָה עֲלֵיהֶם רוּחַ קְדָשָׁה בְּעוֹלָם הָיָה
וּבְעוֹלָם הַבָּא. כִּיּוֹן שָׁבָא הַבֶּקֶר, קָמוּ וְהִלְכוּ.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית
לב) וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מִלְּאֲכֵי
אֱלֹהִים. וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ, שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּנֶגֶד
אָבִיו.

בֹּא רְאֵה, כָּל זְמַן שֶׁיַּעֲקֹב נִמְצָא אֶצֶל לְבָן, לֹא
דִּבֶּר עִמּוֹ תְּקַדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא (ולא נִמְצָא אֶצְלוֹ). וְאִם
תֹּאמַר, הֲרִי פְתוּב (בראשית לא) וַיֹּאמֶר ה' אֶל יַעֲקֹב
שׁוּב אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וְלִמּוֹלְדֹתֶיךָ וְגו'. זֶה הָיָה
בְּסוּף, בְּזְמַן שֶׁרָצָה לְהַפְרִד מִלְּבָן. וּבְשִׁנְפִּיר מִמֶּנּוּ,
כָּאוּ לְקִרְאָתוֹ אוֹתָם מִלְּאֲכִים וְלוֹוֵתוֹ בְּדַרְכּוֹ.

תּוֹסֵפֶת

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי חָמִיּוּ הָיוּ הוֹלְכִים מֵאוּשָׁא
לְלוּד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֶפְשָׁר
שֶׁשִּׁמְעֶתָ מֵאֲבִיךָ מַה שֶּׁפְתוּב וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ
וְגו'? אָמַר לוֹ, לֹא יֵדְעָתִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הִגִּיעוּ
לְמַעְרָה שֶׁל לּוּד. שָׁמְעוּ אוֹתוֹ קוֹל שֶׁאוֹמֵר: שְׁנֵי

עֲפָרִים שֶׁל הָאֵילָת עָשׂוּ לְפָנַי רָצוֹן שֶׁל נַחַת לִי, וְהֵם הָיוּ הַמַּחְנֶה הַקָּדוֹשׁ שֶׁפָּנַשׁ יַעֲקֹב לְפָנָיו. הַתְּרַגְּשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַסְתַּעַר בְּנַפְשׁוֹ, וְאָמַר: רַבּוֹן הָעוֹלָם כִּי דַרְכּוֹ, טוֹב לָנוּ שְׂלֵא נִשְׁמַע, שְׁמַעְתִּי וְלֹא יִדְעֵתִי.

הַתְּרַחֵשׁ לוֹ גַם, וְשִׁמַּע אוֹתוֹ קוֹל שְׂאוֹמֵר: אֲבָרְהָם וַיִּצְחָק הָיוּ. נָפַל עַל פָּנָיו וְרָאָה אֶת דִּיוֹקָן אָבִיו. אָמַר לוֹ, אָבִא, שְׂאֵלְתִי וְהִשִּׁיבֵנִי, שְׂאֵבְרָהֶם וַיִּצְחָק הֵם שֶׁפָּנַשׁוּ אֶת יַעֲקֹב כְּשֶׁנִּצְלַ מְלַכָּן. אָמַר לוֹ, בְּנִי, הוֹצֵא אֶת (בְּסִקָּה) בַּת־קַוָּה, וְקַח אֶת דְּבָרֵי אֲבִיךָ הַזֶּקֶן, פֶּה מְדַבֵּר גְּדוֹלוֹת הָיָה. וְלֹא בַק זֶה בְּלִבָּה, אֵלֶּא אֶת כָּל הַצְּדִיקִים פּוֹגְשׁוֹת נִשְׁמוֹת שֶׁל צְדִיקִים לְפָנֵיהֶם לְהַצְלָתָם, וְהֵם מְלֹאכִים קְדוֹשִׁים עֲלִיוֹנִים.

וּבֵא רֵאָה, יִצְחָק הָיָה קָנִים בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, אֲבָל נִשְׁמָתוֹ הַקָּדוֹשָׁה נִלְקַחָה לְכִסֵּא הַכְּבוֹד שֶׁל אֲדוֹנָו, כְּשֶׁנִּעְקַד עַל גַּפֵּי הַמּוֹזֵבֶת, וְאִזּוֹ נִסְתַּמּוּ עֵינָיו

מִרְאוֹת. הִינּוּ שְׂכָתוֹב לוֹלֵא וְגו' וּפְחַד יִצְחָק הָיָה
לִי. (עד כאן התוספתא).

בֵּא רְאֵה, כָּתוֹב וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. וַיִּפְגַּע בְּמִלְאֲכֵי אֱלֹהִים
הָיָה צָרִיךְ לְהִיזוֹת! מַה זֶה בּוֹ? אֵלֶּא הֵם בָּאוּ
לְהַכְלִיל בּוֹ (וְלִוְחוֹ בְּדָרְךְ). מַה זֶה לְהַכְלִיל בּוֹ? אֵלֶּא הֵם
בָּאוּ מִצַּד הַגְּבוּרָה, שְׂכָתוֹב מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים, וְרְאֵה
מִצַּד אַחֵר מִלְאֲכֵי רַחֲמִים, וְנִכְלְלוּ בּוֹ רַחֲמִים וְדִין.

בֵּא רְאֵה, בְּרֵאשׁוֹנָה מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים, זֶה אַחֵד. אַחֵר
כֶּךְ - וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵנִים, שְׁנַיִם.
אַחֵד מִצַּד הַדִּין, וְאַחֵד מִצַּד הַרַחֲמִים. מִלְאֲכִים מִן
הַצַּד הַזֶּה, וּמִלְאֲכִים מִן הַצַּד הַזֶּה. וְעַל זֶה כָּתוֹב
וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. בּוֹ דוֹקָא. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב בְּאֲשֶׁר רָאִם,
רְאֵה אוֹתָם הָיָה צָרִיךְ לְהִיזוֹת! מַה זֶה רָאִם? אֵלֶּא
רְאֵה אוֹתָם כְּלוּלִים בְּאַחֵד מְדַבְּקִים זֶה בְּזֶה,
מְחוּבְּרִים זֶה בְּזֶה, וְלִכֵּן כָּתוֹב רָאִם, וְכֻלָּם בָּאוּ
לְלוֹזוֹת אוֹתוֹ וּלְהַצִּילוֹ מִיַּד עֲשׂוֹ.

כָּתוֹב בְּעֲשׂוֹ, (שם כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֶדְמוֹנִי. וַיֵּצֵא
הָרֵאשׁוֹן, אִם תֹּאמַר שְׂיַעֲקֹב הָיָה מִטְּפָה

ראשונה - לא כן, שְׁתֵּרִי כְּתוּב וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן, וְלֹא
 כְּתוּב וַיֵּצֵא רִאשׁוֹן. וּמִשּׁוּם שִׁיבְצָחַק כָּא מִצַּד הַדִּין
 הַקָּשָׁה, יֵצֵא עֲשׂו אֲדַמּוֹנִי, אָדָם. שָׂאָם יַעֲקֹב הָיָה
 בְּכוֹר, אוֹתָהּ טָפָה רִאשׁוֹנָה אֵיךְ יֵצֵאָה כֶּן אֲדַמָּה.
 אֲבָל טָפָה שְׁנִיָּה הָיָה, וּמִשּׁוּם כֶּן לֹא יֵצֵא כֶּן,
 שְׁתֵּרִי אוֹתָהּ טָפָה הֵיטָה מִצַּד הַרְחָמִים מִצַּד זֶה
 וּמִצַּד זֶה.

וְהַטָּפָה שֶׁל עֲשׂו לֹא הֵיטָה כִּמּוֹ הַטָּפָה שֶׁל יַעֲקֹב,
 שְׁנֵיהֶם שָׁלֵם וְזֶה לֹא שָׁלֵם. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה
 הָיָה יֵצָחַק ^(דף נו ע"א) מְכֻוֵן בְּסִיּוּם הַדִּין הַקָּשָׁה, שְׁחוֹצִיא
 בְּצַדּוֹ בְּאוֹרוֹת חֲקוּקִים בְּאֵיבָרָיו, וּמִשּׁוּם כֶּן עֲשׂו
 זָהָמָא שְׁחֵתְכָה מִחֻזְהָב.

וְעַל כֶּן שְׁנִינּוּ, שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לְכוּן בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
 בְּרִצּוֹן שֶׁל רְבוֹנוֹ, כִּי שִׁיּוֹצִיא בְּנִים קְדוֹשִׁים
 לְעוֹלָם. וְאִם תֵּאמַר שִׁיבְצָחַק לֹא הִתְכַּוֵּן - לֹא כֶּן,
 אֲלֵא הִתְכַּוֵּן בְּקִרְשָׁה, וְהִתְכַּוֵּן בְּסִיּוּם שֶׁל אוֹתוֹ
 מְקוֹם, וּנְמַצָּא בְּשִׁיבְצָחַהּ אוֹתָהּ טָפָה רִאשׁוֹנָה

בְּאוֹתוֹ מְקוֹם מִמָּשׁ, וְלִכֵּן כְּתוּב, כִּלּוֹ בְּאֶדְרַת
שִׁעָר.

כֹּאֲ רֵאָה, דְּוֹד יֵצֵא בְּיַמֵּי שָׁל אָדָם, וְנִנְאֵחוּ בְּקִרְשֵׁת
רַבּוֹנֵי, וְעַל זֶה כְּתוּב (שְׁמוּאֵל-א טו) וְהוּא אֲדַמּוּנִי
עִם יִפֶּה עֵינַיִם וְטוֹב רֵאִי. אֲבָל יַעֲקֹב הָיָה כְּבוֹד
מִעֲשׂוֹ, לֹא מִטְּפָה, אֲלָא שְׁכִינֵן אֶת הַרְצוֹן לְעֵין
הַעֲלִיּוֹן הַגָּדוֹל וְהַתְּקוּף, וְעֲשׂוּ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שָׁל
סִיּוּם הַכֹּל, וּמִשׁוּם כֶּךָ כְּתוּב, (עוֹבְדֵיה א) הִנֵּה קָטַן
נִתְתִּיךָ בְּגוֹיִם בְּזוּי אֶתָּה מְאֹד.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה שׁוֹנֶה כֶּךָ. עֲשׂוּ נִקְרָא רֵאֲשׁוֹן,
שְׁכַתְּוֹב וַיֵּצֵא הָרֵאֲשׁוֹן אֲדַמּוּנִי כִּלּוֹ. וְהַקְּדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא נִקְרָא רֵאֲשׁוֹן, שְׁכַתְּוֹב (יִשְׁעִיָּה מו) אֲנִי
רֵאֲשׁוֹן וְאֲנִי אֲחֵרוֹן, (שֵׁם מֵא) וְאֶת אֲחֵרֵינִים אֲנִי הוּא.
וְעַתִּיד לְהַפְרֵעַ רֵאֲשׁוֹן מִרֵאֲשׁוֹן, וְלִבְנוֹת רֵאֲשׁוֹן,
שְׁכַתְּוֹב (יִרְמִיָּה יו) כִּסֵּא כְבוֹד מְרוֹם מִרֵאֲשׁוֹן. וְלְעַתִּיד
לָבֹא כְּתוּב, (יִשְׁעִיָּה מֵא) רֵאֲשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנֵּם
וְלִירוּשָׁלַם מִבִּשְׂר אֶתָּן.

שְׁנֵינוּ, עֲתִידָה יְרוּשָׁלַיִם לְהִיזֹת חֹמָתָהּ לְמַעַלָּה
וּלְהַתְקַרֵּב עַד כְּפֵא כְבוֹד הַמֶּלֶךְ. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (יִרְמִיָּה ב) כָּעֵת הַהִיא יִקְרָאוּ לְיְרוּשָׁלַם כְּפֵא
ה'. אִז כְּתוֹב, (ישעיה ל) וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר
הַחֲמָה וְאֹר הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע עֲתִים. אִז, (זכריה יד)
כִּיֹּם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. כְּרוֹךְ ה'
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמֶלֶךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

ספר הזוהר הקדוש חב"ל ישראל ב'ה דינמי עם לשון הקודש – ממוקד מופסק ומחולק לקטעים מסודר על הפרשיות

